BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
17 G
46

~~D.~~ D.3.14

in prosperis ornamentum, in adversis ingenium

13-6.A.24

Digitized by Google

Digitized by Google

SALVSTII TIBERII A CORNETO

FORMVLARIVM CVIVSVIS GENERIS INSTRVMENTORVM,

Ad ſtylum, & communem vſum Romanæ Curiæ, Vrbis, & Orbis accommodatiſſimum, receptiſſimum, & vtiliſſimum.

CONIECTIS IN HOC PROSPERI ILLIVS CAMPANI, & aliorum peritiſſimorum in arte virorum formis aliquot, & exemplis recognitis, & comprobatis Teſtamentorum, donationum, feudi, conceſſionis, & primogenituræ, aliorumque contractuum; maxima auctoris diligentia vndecunq. conquiſitis, atq. collectis.

CVM EXTENSIONE, ET EXPLANATIONE ETIAM IPSIVS AVCTORIS, ſingularum, ſingulis tabulis pro earum varietate variè interiectarum: necnon declaratione diuerſarum materiarum ad artem notariatus pertinentium.

ET IN HAC POSTREMA EDITIONE AB IPSO AVCTORE multis in locis auctum, & locupletatum, vna cum alijs formulis diuerſorum generum Inſtrumentorum.

Addito denuo in hac nouiſſima editione breui tractatu de Clauſulis quotidianis variorum Inſtrumentorum. Et modo procedendi ad executionem litterarum compulſorialium nunc primum in lucem edito.

Indice adiecto, vel copioſiſſimo, quo ſingulæ Formulæ, harum clauſulæ, artis variæ materiæ, cum declarationibus, & determinationibus earundem capitulaque ſingula nullo negotio reperiri poterunt.

Cum nouis additionibus Vincentij Monaldi.

Cum Priuilegio Summi Pontificis, & auctoritate Superiorum.

Ex libris Patrū [illegible]

Digitized by Google

FOrmularium Inſtrumentorum Saluſtij Tiberij iterum excuſſum ego infraſcriptus vidi, & diligenter perlegi ita annuente Reuerendiſſimo Pat. Hiacynto Petronio Sacri Palatij Magiſtro, & nihil in eo reperi quod vel bonis moribus, vel religioni aduerſetur. In quorum fidem Romæ die 26. Nouembris 1620.

Ita eſt Angelus Lucianus I. V. D. & in Romano Gymnaſio Iuris Pontificij profeſſor ordinarius.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. Pat. Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici.

Cæſar Fidelis Viceſgerens.

Imprimatur. Fr. Gregorius Donatus Romanus, Magiſter, & Socius Reuerendiſs. P. Fr. Hyacinthi Petronij Romani, Sacri Palatij Apoſtolici Magiſtri, Ord. Præd.

Digitized by Google

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

CVM ſicut dilectus filius Antonius Roſſetti Vrbis noſtræ Bibliopola Nobis nuper exponi fecit ipſe librum quendam Formularium Inſtrumentorum à dilecto etiam filio Tiberio Saluſtio compoſitum cum additione dilecti pariter filij Vincentij Monaldi in lucem edere intendat, ac vereatur, ne poſtquam in lucem prodierit, alij, qui ex alieno labore lucrum quærunt librum huiuſmodi typis cudi facere curent in ipſius Antonij præiudicium; Nos eius indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi aliquod diſpendium patiatur prouidere, ipſumque ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pænis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis ſiquibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum præſentium duntaxat conſequendũ harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes ſuſpenſionibus ipſius Antonij nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Antonio vt decennio proximo durante à primæua libri huiuſmodi, dummodo tamen antea à dilecto filio Magiſtro Sacri Palatij approbatus fuerit impreſſione computanda, nemo tàm in Vrbe, quàm in vniuerſo Statu Eccleſiaſtico mediate, vel immediate nobis ſubiecto librum huiuſmodi ſine ſpeciali dicti Antonij, aut eius hæredum, & ſucceſſorum, vel ab eis cauſam habentium licentia imprimere, ſeu ab alio, vel alijs impreſſum vendere, ſeu venalem habere, vel proponere poſſit auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Inhibentes propterea Vniuerſis, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus, præſertim librorum Impreſſoribus ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum, & typorum omnium pro vna Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ac pro alia eidem Antonio, & reliqua tertijs partibus accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applicandis, eo ipſo, abſque vlla declaratione incurrendis pænis, ne dicto decennio durante librum prædictum, aut aliquam eius partem etiam prætextu additionum, aut explanationum tàm in magno, quàm in paruo folio, ac tàm in Vrbe, quàm in Vniuerſo Statu Eccleſiaſtico prædictis ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut ab

Digitized by Google

alio, vel alijs impreſſum vendere, ſeu venalem habere, vel proponere quoquo modo audeant, ſeu præſumant. Mandantes propterea dilectis filijs noſtris, & Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, ſeu eorum Vicelegatis, ac Præſidentibus, Gubernatoribus, Prætoribus, & alijs Iuſtitiæ miniſtris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum Status noſtri Eccleſiaſtici prædictis, quatenus eidem Antonio eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, ſeu ab eis cauſam habentibus huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes quandocumq; ab eodem Antonio, ſeu alijs prædictis fuerint requiſiti pænas prædictas contra quoſcumque inobedientes irremiſſibiliter exequantur. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Tuſculi ſub annulo Piſcatoris die xiiij. Septembris MDCXX. Pontificatus noſtri. Anno Decimoſexto.

S. Card. S. Suſannæ.

ILLV-

Digitized by Google

ILLVSTRI
PHILIPPO
VBERTINO.

ANTONIVS ROSETTVS. F.

MAGNVM enimuerò, expeditumque ſubſidium publicæ, priuatæque vtilitati vir induſtrius, ac diligens Saluſtius Tiberius attulit, qui cum formulas omnes, quibus humana ſocietas, & ciuilis vita propemodum alitur, in vnum collegiſſet, eas magiſtratibus omnibus ad lites dirimendas, ciuiumque negocia conficienda viam aperuit. qua nec opportunior, nec facilior eſſe poteſt. Huius rei teſtimonium eſt communis omnium voluntas, qua aureus iſte libellus, cum primùm lucem vidit, fuit exceptus, eorumque voces aſſiduæ, quibus Bibliopolarum Officinæ quotidie perſonant, qui Saluſtij Tiberij Formularium quæritant. Vt igitur multorum cupiditati facerem ſatis, mearum

eſſe

eſſe partium exiſtimaui optatiſſimos hoſce viri eruditiſſimi labores de integro typis dare, quos dum alicui exhibere cogito, tu mihi Philippæ Vbertinæ primus occurriſti, qui me ſemper, quæ tua eſt humanitas, inter cariora tibi capita numeraſti. Quare nemini arbitror durum videri poterit, me ex omnibus vnum eligiſſe te, cui munus hoc grati animi argumentum offerrem; ſi tamen ante cognouerit, quam multis ipſe tibi beneficijs, ac meritis ſim obligatus, quanta te in primis obſeruantia colam, quàm arcto demum amicitiæ vinculo me tua tibi facilitas alligarit. Cape igitur vir Illuſtris de mea tenuitate hoc haud tenue munus, quod cum ſe ipſo ſatis, ſuperque ſit diues, neceſſe non habet prætium ab eo accipere qui donat. Atque vt intelligam leue hoc meæ non leuis erga te voluntatis indicium tibi fuiſſe non ingrátum, illud hilari vultu, & beneuola frontis ſignificatione precor excipito. Vale.

BEL-

BELGIVS AD IVVENES,

Προτρεπτικόν.

QVOS concepta latet contractus formula iuris
Huc cupidi Iuuenes ferte, citiq; pedes.
Prædia ſiue loces; vendas; aut ruſtica mutes,
Aut vrbana, geras nomen & alterius,
Ius tibi ſi quæras, aut emphyteoticon ipſum;
Aut fæudale ſacris dignus ab Auſpicijs;
Hoc tibi, cum ceſſat, ſeu ius renouarit vtrumque,
Huius, & illius, qui fuerit dominus;
Seu titulis prima decorandus ſit genitura,
Editus è natis, qui tibi primus erit;
Mutuus aut nummus, ſeu quoſuis detur in vſus;
Veneat annoſus, vel tibi fortis equus;
Seu merces mutet, vectoris nautica pignus;
Supremum fuerit mentis & elogium;
Vltima ſit cæci, ſit muti certa voluntas;
Integra de rebus ſit moriture tuis;
Aut tibi munificus charo quis donet amico;
Aut dones quoque gratos & ipſe modo;
Vel ſibi ſi dederint vxori rite maritus,
Vxor & ipſa ſuo mutua dona viro;
Sit (tibi connubio pulchram iuncture puellam)
Dos promiſſa, pari ſit tibi ſcripta modo,
A domino fugiens vel clamet ſeruus Aſylum;
Vlterius molis, vel patris imperium;
Aut ſit cura bonis; ventri; ſeu danda minori;
Aut ſua fundenti; ſeu furioſe tibi;

Arrogo

Digitized by Google

Arrogo qui ſuus eſt, ſi patris adopto ſuumue:
Eſt tua reſq; rei conſocianda mea:
Quæ ſunt communes, ſeu ſit diuiſio rerum,
Se, ſociuſq; ſuo ſeparat à ſocio.
Seu mauis dubiam dubius, componere litem:
Siue quòd hanc rectum terminet arbitrium:
Siue Corinthiaco fuſis ex ære metallis
Campanam conſles, ingenioſe, cauam:
Quæ Capitolini teretes Iouis impleat aures
Aerio pulſa, & grauiore ſono.
Denique contractus ne vos iam neſciat vllus:
Huc, inquam, iuuenes, nec mora, ferte pedes.
En varias varia contextas arte tabellas,
Cuiq; ſuas aptè dat Liber, atque notas.
Haud nota nota, notis ſit iuris notior omnis:
Ductor es ò nota, docta TIBERI, nota.
Vnius eſt vnus, ſed multis commoda multus,
Credite multa feret commodus iſte labor.
Vtile diſcat opus, iuſto hoc ſibi vendicet auro
Veſtrum quiſque legat, doctior vnde fiat.
Dicite, Neſtoreos viuatq; TIBERIVS annos,
Et caua perpetui dum fluet vnda Tybris;
Albula ſaue, tuis Tyberinum mergis in vndis;
Mors vnde; hunc mitis dat Tyber, vnde Salus.

SALV-

FORMVLARII INSTRVMENTORVM LIBER PRIMVS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO.

De offitio Notariorum. Cap. I.

1 *NImia Tabellionum imperitia mundum deſtruit.*
2 *Quædam dicuntur de Notarijs notatu digna.*
3 *Notarij experti ſunt ſummopere laudandi.*
4 *Renunciatio benefic. vell. facta ad certificationem Notarij legum ignari, inualida eſt.*
5 *Secus ſi iuramentum interuenit.*

NOtarij officium magnæ au
ctoritatis eſt, maioris ta-
men periculi, quippe,
quia dicebat Bald.conſ 6.
lib. 1. & in repetit. Iaſ. in
l. ſi filius à patre col. fin.
1 ff.de liber. & poſth. quod
nimia notariorum impe-
ritia mundum deſtruit.& ponit conſcientiã
proborum virorũ in magno diſcrimine, &
ſubdit ibi Alex.quod Notarij multoties sũt
2 imperitiores teſtatore, & dicit Roman.ſin-
gul. 52.quod ſunt ſicut pſitacus, & pica, qui
ſtant in domo Dominorũ,& dicunt ea, quę
audiunt,& neſciunt, quid dicant: non desũt
tamen multi legales,& experti, quorũ ope-
ræ neceſſariæ ſunt,& hi ſummè laudandi.&
honorandi, Cagnol in l.ſi librarius nu. 1. ff.
de reg.iur, optimùm igitur foret, vt aliqua
Pontificia Conſtitutione prouideretur, vt
non niſi præuio diligenti examine idonei
3 admitrantur, imperiti verò explodãtur. Cę-
terùm hic quædam animaduertenda ſtatui,
quæ obſeruari debeant ab ipſis Notarijs, &
quæ ad eorum officium ſpectẽt, virtutemq;
& intellectum clauſularum diuerſorum in-
ſtrumentorum contractuum, & vltimarum
volũtatum pro meis licet tenuibus viribus
explicare: quoniam ſi in inſtrumẽto, vt puta
mulierum, vel minorum, filiorumfam. aſſe-
rant Notarij ſe eos de benef. Senatuſcõſulti
Velleiani, aut Macedoniani certioraſſe, ſi
tamen interrogentur, quid ſit Velleianum,
vel Macedonianum, reſpõdeantq; ſe neſci-
re, controuerſum, nec ſemel dubitatum fuit
de validitate talis inſtrumenti, nec defue-
4 runt aliqui, qui affirmarunt talem renũcia-
tionem non valere, vt per Rip.in l.cẽturio
col. 17. ff.de vulg. Iaſ.in l.ſi duo patroni §.
idem Iulianus col 3. & 4. ff.de iureiur.idem
Rip.in l.1.col.ſi cert.pet. Alex.in apoſtil.ad
Bart.in l.fin. §.fin. ff ad vell. Felyn.in cap.ſi
diligenti, de præſcript licet ſtante iuramen-
to, contrarium teneat idem Alex.in l.ſcien-
dum col. 3. ſub n. 33. in fin. ff de verb.oblig.
Alciat.de præſumpt.regul. 3. præſumpt. 13.
5 Cępol.conſ 195. & hanc opinionem ſequi-
tur Cagnol.in d.l.ſi librarius ſub n. 35. ideò
non inutiliter ſtatuendum fore cẽſui, libel-
lum hunc in lucem edere, ſi non profeſſis,
ſaltem tyronibus profuturum.

De venditione. Cap. II.

1 *FOrmulam inſtrumenti venditionis domus, habes infra in 2. lib.*
2 *Requiſita inſtrumenti.*
3 *Clauſula illa ſponte, & ex eius certa ſcientia quid operetur in contractu.*
4 *Confines rei vendita, quomodo, & qualiter ſint exprimendi?*
5 *Confines in inſtrumento enunciati probant dominium.*
6 *Clauſula (iure proprio) ponitur quando venditio fit à vero Domino proprietaris.*
7 *Clauſula (vendidit, & dedit) quid operetur.*
8 *Differentia inter dare, & tradere.*
9 *Clauſula illa (tradidit) quando debet poni in inſtrumento.*
10 *Forma aſſecutionis poſſeſſionis vigore clauſulæ prædictæ.*
11 *Virtus ſeù intellectus clauſulæ ad habendū*

Digitized by Google

12 *Clauſula ceſſionis iurium, cum conſtitutione procuratorie irreuocabilis, quid operetur.*

13 *Declaratio vtilium, & directarum actionum, & quare dictum ſit prius de realibus, quàm de perſonalibus.*

14 *Clauſula dans licentiam, & conſtituti, quid operetur.*

15 *Conſtitutarius habet etiam remedium recuperande.*

16 *Emptio interuentum pretij requirit.*

17 *Cum pretium ſoluitur in præſenti pecunia, non opus eſt renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ.*

18 *Clauſula (& ſi plus valet) quomodo ſit extendenda, & intelligenda*

19 *Et quando venditori competat remedium l. 2. C. de reſcind. vend. & quando non competat.*

20 *Et an huic remedio renunciari poſſit.*

21 *Et an in tali caſu donatio requirat inſinuationem.*

22 *Promiſſio de defendendo emptorem ab omni moleſtante perſona, quomodo intelligatur.*

23 *Et quando dicitur (de iure, & de facto,) quomodo intelligatur.*

24 *Expulſus è poſſeſſione interdicto vnde vi, non agit de euictione,*

25 *In clauſula (litem non inferre) non eſt inutile pœnam adijcere.*

26 *Pactum de ſuſcipiendo litem in ſe prodeſt emptori.*

27 *Emptor an teneatur appellare.*

28 *Emptor quando non teneatur appellare.*

29 *Clauſula (de faciendo conſentire) quid operetur.*

30 *Clauſula (etiam ſi de litis euictione non fuerit certificatus) quid importet.*

31 *Venditor de lite mota certificari debet.*

32 *Clauſula (ad duplum) quomodo intelligatur.*

33 *Dictio (qualitercunque res euincatur) quid importet.*

1 SIcut in cuiuſlibet contractus initio nomen Domini eſt inuocandum, & alia
2 requiſita pro illius validitate præmittenda ſunt, de quibus habetur per Bart in l. non putauit §. non quis ff de contratab. & in l. diuus ff. de teſtam. milit. Bald in l. 1. C de iur. & fac. ignor. ita etiam in hoc meo opere inchoando, & proſequendo diuinum auxilium humiliter imploro, vt ille ſit à meis dexteris, qui bona cūcta mortalibus tribuit, & fons eſt ſapientiæ, & omnium ſciētiarum elargitor, vt mentem meam illuminet, linguamq; meam dirigat, vt in huiuſmodi cōtractus clauſularum explicatione referre, & exprimere valeam, quæ diuinæ maieſtatis gratia, auditores præſertim notarios delectent, eoſq; in eis inſtruant ab laudem, & gloriam ſuæ incomprehēſibilis diuinitatis, eiuſq; glorioſiſſimæ Matris, & totius cele-
3 ſtis curiæ. Ad euidētiam igitur clauſularum præſcriptæ formæ, præmittendū erit, quod clauſula illa (ſponte, & ex eius certa ſcientia, & ſpontanea voluntate) licet confeſſio errantis nulla ſit, in tantum quod iuramentum reddit inualidum, ſecundum Bald. in cap. 1. item ſacramenta in 2. col. de pact. iuram. firm. tamen ſecūdum aliquos ll. interpretes, clauſula hæc tantæ eſt virtutis, quod error probari non poteſt, addit. Bald. in l. 4. §. fin. ff. ſi quis cauſ ibi tamen vide de modo probandi, idem etiam atteſtatur Alex. in l. ſi dari ſub nu. 2 ff de verb. oblig. Item tollit conditionem indebiti, quæ non competit promittenti indebitum ſcienter, Bart. in l. fin. idem quæſijt in 1. col. verſ. & per hoc puto ff. de cond. indeb. vbi dicitur, quod niſi d. clauſula ponatur, non tollitur cond. indeb amplius dicit Alex. ibi in §. 1. quod dicta clauſula (ex certa ſcientia) operatur, quantum clauſula (& ſi indebitè promiſſio facta cōſtaret, ex nunc donat) vt per Bart. in d. §. idem quæſijt in 1. col. in fin.

4 Confines autem rei venditæ ſingulatim deſcribantur, nam res immobiles alienatæ, ſeu venditæ determinari debent in inſtrumento, per quantitates, qualitates, loca, & latera, vt per Speculat. in §. nunc ſciendum 3. part. lib. 4. ſub num. 11. de empt. & ven-
5 dit. Confines autem in inſtrumento enunciati, præſertim in facto antiquo probant dominium inter partes enunciantes, & illis ſtatur, vt not. in l. cum aliquis, & ibi gloſſ. in verſic. ex hoc C. de iure deliberan. quia quilibet Dominus præſumitur ſcire confinia rei ſuæ, vt dicit Alexan. in conſ. 86. in 2. col. 3. vol.

6 Nota, quod clauſula illa (iure proprio) ponitur, quando venditio fit a vero Domino proprietatis, ille enim dicitur poſſidere pleno iure, qui poſſidet, vt Dominus l. 1. C. de reuocand. donation. & quando quis habet proprietatem, & vſumfructum, & ius alie-

Digitized by Google

alienandi tanquam rem propriam, tunc illius dominium in accipientem transfertur, & hoc dicitur ad differentiam rei emphiteoticæ, quæ ab ipſo emphiteuta tradi, ſeu iure proprio vendi non poteſt: quia ad eum proprietas non pertinet, vt per Specul. in d. §. nunc ſciendum ſub num. 7. verſ. iure proprio eod. tit. Clauſula (ven-
7 didit, dedit, & conceſſit) operatur, quod ſi venditor eſt Dominus, intelligitur dare, ideſt dominium transferre in emptorem, vt per Bart. in l. ex empto in fin. princ. ff. de act. empt. & plenius in l. fin. in 1. col. in verſ. & ideo inſtrumenta, quæ fiunt, ff. de cond. ob cauſ. Differentia autem inter da-
8 re, & tradere eſt. ſcilicet dare, ideſt dominium transferre, ſi venditor eſt Dominus, vt ſuperius dictum eſt; ſi verò non eſt Dominus, tunc ſolum tradere intelligitur, vt per eundem Bart. in d. l. ex empto eod. tit.
9 Illud quoque non eſt ignorandum, quòd clauſula illa (tradidit) poſita in inſtrumento venditionis, ſeu donationis, probat traditionem ſolum, quando tempore inſtrumenti potuit interuenire, vt puta quia res vendita erat præſens, alias regulariter probat licentiam apprehendendi poſſeſſionē, Bald. ſing. in l. iudicia C. de rei vend. in 1. col. in verſ. ſed iuxta hoc quæro, Lanfranc. in cap. quoniā contra verſ. teſtes de proba. Eo enim caſu tunc in inſtrumento ſic dicetur, cuius rei poſſeſſionem idem vendi-
10 tor coram me Notario, & teſtibus infraſcriptis, tradidit ipſi emptori, ibidem præſenti, oſtium ipſius domus in eius manibus ponendo, & ipſum in dictam domum corporaliter introducendo: qui emptor ipſam poſſeſſionem corporaliter apprehendens, aſſeruit, & proteſtatus fuit ſe ex nunc, non tantum corpore, ſed etiam animo poſſidere. Si autem de terra dicatur, ipſam poſſeſſionem corporaliter intrando, & de terra, & de frondibus accipiendo, & aſſerendo, & proteſtando ſe, non tantum corpore, ſed etiam animo poſſidere.
11 Clauſula illa ad habendum, tenendum, &c. tenendum ſcilicet naturaliter, & de facto intelligitur, poſſidendum verò ciuiliter, & de iure, quia ciuilis poſſeſſio cauſa dominij acquirendi inuenta eſt, licet poſſeſſio ſit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphiteota, vſufructuarius, vel vaſſallus, vt per Specul. in §. 1. lib. 4. ſub nu. 2. de empt. & vend. cui additur etiam, & perpetuò faciendum, quod videtur locum habere in rebus immobilibus, quarum dominium tranſit in accipientem, vt perpetuo, & ſine præfinitione temporis emptori, & eius ſucceſſoribus, ſicut verò Domino liceat facere de re empta, quicquid velit, vt ibi ſub dicto numero.
12 Ceſſit omnia iura, & actiones reales, & perſonales, & in rem ſuam conſtituit dictū emptorem, operatur, quòd poſſit emptor agere rei vendicatione, quamuis non ſit ſecuta traditio Dyn. in reg. pro poſſeſſore lib. 6. Bart. in l. ſi ager in fin.

Item operatur, quòd ſecundus emptor non teneatur denunciare litem motam ſuo authori, ſed poteſt denunciare primo venditori, (ideſt auctori venditoris ſui) Bart. in l. ſi pro §. pro euictione in fin. ff. de euictione, & plenè in l. Iul §. qui fundum in 2. col. in princ. in verſ. quæro vendidi ff. de verb. oblig. idem Bart. in l. per diuerſas C. mandati, & quod emptor poſſit agere contra auctorem venditoris ſui, vt ſuſcipiat in ſe iudicium euictionis, Bald. in l. 1. in fin. C. de iur. dot.

Item operatur, quòd conductor, vel inquilinus teneatur ſtare emptori, cui alias non cogeretur, vt per Bart. in l. qui fundum ad fin. ff locati.

Item operatur, vt in emptorem transeāt directæ actiones, ſine ceſsione, ſine qua alias transirent vtiles tantum, idem Bart. in l. creditor §. pen. ff. de act. empt. quem omninò vide in l. ſi ager ff. de rei vend. Item operatur, vt poſsit emptor dictam rem loco pignoris retinere, Bart. in l. fin. in princ. ff de diſtract. pign.
13 Directa aūt eſt illa, quæ oritur ex cōtractu, vel quaſi contractu. Vtilis autē eſt illa, quæ datur ceſsionario, vel emptori, vt per Caſtr. in l. ex legato ſub nu. 1. C. de legatis. Et quare dictum ſit prius de realibus, quàm perſonalibus, cum quemadmodum perſonæ ſunt digniores reb. l iuſtiſsimè in princ. ff. de edil. edict. ita actiones perſonales debent cenſeri digniores realib. Tu dic, ꝙ licet perſonæ ſint digniores rebus, tñ actiones reales cenſentur digniores perſonalibus, quia firmius habent, & plenius præſudent, nam competunt pro iure, ꝙ quis habet in re contra quemcunque detinentem, quamuis nullo iure ſit obligatus. Perſonales

Digitized by Google

autem competunt pro iure, quod quis habet ad rem, ſeu pro obligatione, quam habet contra obligatum, & ſic contra alium non competunt, Iaſ.in l.1. ff. de reb. cred. ſub nu.13.& 14.

14 Clauſula dans licentiam emptori intrandi poſſeſſionem propria auctoritate, & donec, &c. conſtituit ſe præcario nomine poſſidere. Operatur, vt emptor poſsit propria auctoritate poſſeſsionem capere, quod alias non poſſet, vt per l.ſi ex ſtipulatione, & ibi Doctor. & Paul. de Caſtr. de acquir. poſſeſs. qua licentia non tributa emptor de vi teneretur, quia vim committere videretur, vt in d l.fin. ex ſtipulatione eod.tit. Peregrin.deciſ.312.nec ignorãdum erit, quod

15 ex dicto conſtituto transfertur ciuilis, & naturalis poſſeſsio, vt per Put deciſ.2. de empt.& vendit. Dec.in l.fin.C de edict. Diui Adrian.tollen.ſub nu.5. in tantum, quod conſtitutarius remedium habet recuperandæ poſſeſsionis in caſu ſpoliationis, non minus quam ſi plenam & realem poſſeſsionem habuiſſet, vt per Tiraquel.in tract. conſtituti 11.ampliatio, Afflict.deciſ.193. Rex Ferdinandus num.91. quam plures alij effectus huius clauſulæ conſtituti ſingulatim enumerantur per Petr.Grauinam poſt formam venditionis libert. in verb. aduerte notario verſ.7. quæro.

16 Aduertendum eſt tamen, quod ad hoc, vt dicatur realis emptio, pretium verè interuenire debet, vt dicit gloſ. in l.fin. C.de prædijs. & Bald.in l. ex conuentione C. de

17 pactis, & propterea bene erit dicere in inſtrumento, quod pretium ſoluitur in præſenti, & numerata pecunia coram notario, & teſtibus, quo caſu non eſt opus renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ, vt per Specul.3.part. lib.4. ſub num.27. de empt. & vend. ſecus ſi pretium non numeratur, vt ibi.

18 Deueniendo ad intellectum clauſulæ, & ſi plus valet, &c. quæ eſt nobilioris momẽti, & maioris dubitationis, dico quod ſi in inſtrumento ſimpliciter diceretur, ſi plus valet, venditor emptori donat, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatem, vt per Gabriel. concluſ.1. lib. 3. ſub num. 6. de empt. & vendit. Ergo ſi excedit vltra dimidium iuſti pretij, non poteſt dici, quod

19 ſit donatio, & conſequenter reſcinditur, ex remedio l.2. C.de reſc.vend. ſecus autẽ, quando illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare, & per Parſ. in conſ. 128.nu. 33.vol 1. Et propterea ad hoc tollẽdum, optimum eſt vti clauſula magis ampla, & clara, ſcilicet, & ſi res plus valeat id totum ſpontè, & ex eius certa ſcientia donauit, ſiue in magna, ſiue in parua quantitate conſiſtat, etiam ſi multum excederet dimidium iuſti pretij, Menoch. de arbit.Iud. caſ.144.ſub nu.16. quo caſu licet locus eſſet reſciſſioni venditionis ex dicto remedio l.2.tamen remanet donatio, quę non reſcinditur, vt per Alex.in l.ſi quis, cum aliter ſub nu.13.in fin.ff.de verb.oblig.

20 Nec inutile videtur dicendum in dicto inſtrumento, quod venditor renunciat dicto remedio l.2. C.de reſcin.vendit. ſpecificè, & omni legum auxilio, quia per talem renunciationem indubitanter venditor excluditur ab illius beneficio, Afflict. deciſ. 220.ſub num.1. Gabriel.concl.1.lib.3.de empt. & vendit. quia renuncians cum iuramento eſt ſimilis ſcienti l. quæritur §.ſi vẽditor ff. de edil. edict. Loffred.in conſ.23. col.3. quo caſu non datur abſolutio à iuramento: ſaluo niſi læſio eſſet enormiſsima, vt per Iaſ. in auth. ſacramenta puberum C.ſi aduerſus vend. ſub nu.43. quod intellige, quando non ſunt ſtatuta in oppoſitum, quia tunc minimè mutãda ſunt, quæ legem certam habuerint l. quod ſi nolit § quia aſſidua ff de edilit.edict. & l.minimè ff. de le-

21 gib. Illud quoque ad relatum propoſitum non eſt prætereundum, quo ad inſinuationem dictæ donationis, quod tetigit idem Alexan.in d.l.ſi quis cum aliter dicens, hoc tantum ſolum per Io. Cal. in conſ. ſuis ſuper rubr. de empt. & vend. in conſ.11. tenentem, ꝙ inſinuatio non requiratur. Quia debet inſpici id, quod principaliter agitur in contractu vend. & ꝙ contrarium, ſcilicet quod non requiratur inſinuatio, tenet Rom. per l. cum hic ſtatus §. pen. verſ. idem reſpondeo de donat.inter vir.& vxor. & l.ſi quis donationis C. de contrah. empt. Bald. in rubr. eodem titulo, vbi dicunt, quod talis non eſt vera donatio, & ſic videtur, quod non requiritur inſinuatio, per Gloſſ. in ſ. Aquilius de donat. ſed cum Alex. ibi non decidat, nec ego hic decidere volui, quia non eſt articulus noſter, ſed tantum dico, quod ſi dubitaretur de læſiua venditione, curarem non inutiliter apponi in inſtrumento

mento, quod ipſe venditor donator con-
ſtituat eundem donatarium Procurato-
rem irreuocabilem cum iuramento ad
quando, & quoties ipſi placuerit, compa-
rendum eius nomine coram quocunque
Iudice, abſque alia citatione, & quatenus
opus ſit dictam donationem inſinuandum,
& inſinuari petendum, ac decretum Iudi-
cis, & auctoritatem interponi petendum,
impetrandum, & optinendum, & quæcun-
que alia requiſita circa dictam inſinuatio-
nem faciendum.
22 Amplius antequam à conſcriptæ for-
mulæ clauſulis, & illarum intellectu re-
cedamus, ſic etiam de alijs clauſulis eui-
ctionem concernen. ſermonem facimus;
nam promiſſio de defendendo emptorem
ab omni moleſtia, & moleſtante perſona,
quid operetur vide ad hoc Bart. in l. ven-
ditores paulopoſt princ. ff. de verb. oblig.
& in l. ratio in prin. de action empt. ſpecul.
in 3. par. lib. 4. §. 1. ſub num. 36. de empt. &
vendit. vbi dicit, quia cum lis iniuſta fue-
rit, quod patet, ex eo quòd emptor obti-
nuit, non tenetur ei venditor ad aliquid
pro iniuſta lite, quantumcunque promi-
ſerit eum defendere ab omni perſona, &
vniuerſitate: quia intelligitur contra mo-
uentem litem legitimè, & iuſtè, vt tibi in
tantum, quòd tunc venditor non tenetur
de iniqua ſententia lata, contra emptorem
in cauſa euictionis. Angel. in conſ. 113. in-
cipien. (In Chriſti nomine) præmitten-
dum eſt quando Iudex omninò proceſſit
extra ordinem iuris, ſed iniuſtitiam facit.
23 Ad hoc igitur, vt venditor omninò tenea-
tur, ne dum ad expenſas, verum etiam in
cauſa euictionis; Non inutile in præſcri-
pta forma ſcriptum eſt, quòd venditor te-
neatur de defendendo emptorem de iure,
& de facto, etiam quòd ſequatur euictio in
petitorio, ſiue in poſſeſſorio, etiam per in-
iuriam, vel iniuſtam ſententiam Iudicis,
& per Bart. in l. ſtipulatio iuſta in princ. 3.
col. in verſ. quæro aliquis vendens. ff. de
verb. oblig. & ibi Alex. & Bald. in l. fin. in
1. col. in verbo quærunt doct. C. de act.
empt. Item operatur, quòd ſententia lata
contra emptorem nocet venditori Bald.
ſing. in l. fin. in 2. col. in princ. & in verb.
quæro, quod operabuntur, ſecus ſine di-
ctis clauſulis (vt ſuperius probaui) qui-
24 bus addo, quod expulſus de poſſeſſione,
etiam quòd ex interdicto, vnde vi ſuccu-
buerit, non agit de euictione, vt per Iaſ. in
l. ſi domus §. de euictione ſub nu. 13. ff. de
leg. primo Ideo non ab re ſi in præſcripta
forma ponitur pactum, quòd venditor te-
neatur de euictione, ſi res euicantur quo-
25 cunque remedio poſſeſſorio. Nec abſonum
videretur, cum venditor promittit litem
non inferre, neque inferrenti conſentire;
adijcere aliquam pœnam, quia ſi facit, &
quod extra ius faciat pœnam incurrit l. di-
uus in princ. ff. de pe. arg. extrac. pe. de
ſimonia: litem in ſe ſuſcipere, &c. hoc pa-
26 ctum poteſt emptori, quia niſi fieret, non
teneretur venditor de iure reficere expen-
ſas litis, niſi ſuccubuerit l. petitor. C. de
euict. quia emptor rem ſuam videtur egiſ-
ſe, ex quo obtinuit, quia cum lis iniuſta
fuerit, quod patet eo quòd emptor obti-
nuit, nõ tenetur ei venditor ad aliquid pro
iniuſta lite, (quantumcunque promiſe-
rit) eum defendere ab omni perſona,
quia intelligitur contra mouentem ſibi li-
tem legitimè, & iuſtè, vt ſuperius probaui
ſecus ex pacto vt in d. l. venditores ff. de
verb. oblig.

Vbi autem venditor promittit, tam cau-
ſam principalem, quam acceſſoriam ſuis
ſumptibus proſequi, &c. illud pactum
vtile eſt, in tantum quòd ſi non paciſcitur
27 emptor, tenetur appellare poſtquam pri-
mam cauſam egit, vt per l. Herennius ff. de
euict. §. Caio, ſecus cum dicto pacto, vt
per Specul. in §. 1. de empt. & vend. ſub nu.
26. lib. 4. 3. par. licet Bal. contrarium affir-
28 met, quod emptor victus in petitorio, non
debet appellare, quia præſumendum eſt
pro ſententia, vt in l. emptor ſub num. 6. in
princ. C. de euict. ſecus in poſſeſſorio, vt
ibi, vt cunque ſit neceſſitas appellandi pa-
cto remitti poteſt. C. de empto appell. l.
fin. in fin. Remittentibus enim ius ſuum,
non eſt regreſſus ad illud, vt per eundem
Specul. eod. tit. ſub num. 37.
29 Clauſula de faciendo cõſentire omnem
perſonam, &c. Operatur, quòd alius habẽs
ius in re vendita conſentiat, vt in l. fin. ff. ſi
cert. per inſtitut. de inut. ſtip. §. ſi quis aliũ
citatum per Specul. in §. 1. eod tit. ver. fa-
ciet ſub num. 4. lib. 4. 3. par. Redeundo ad
30 aliqua alia de euictionis clauſulis, rema-
net referẽdum, de intellectu huius clauſu-
læ, ſi de litis euictione non fuerit certifi-

catus, in quo breuiter dico ; Operatur, quod venditor tenetur de euictione (etiam ſi non fuerit notificatum, quod fuerit mortalis) Ang. in l. Emptor. C. de euict. Bald. in l. prima in vlt. col. in verbo item; & quæro. C. de periu. & commo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. ſi cum quæro. C. de euict. in princ.

32 Nec deſunt aliqui notarij, qui in ſtipulatione Inſtrumenti ponunt, quòd venditor teneatur ad duplum rei euictę, pro cuius intelligentia notãdum eſt, quòd ſi ſimpliciter ſub pœna dupli, illud duplum de iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quæ pluris eſt, quàm pretium, vt in l. ſi fundo, & l. cum fundus. ff. de euict. & ſic exprimendo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad ęſtimationem rei, quãti pro tempore plus valuit, vt per eundem ſpecul. in §. 1. de empt. &
5 vendit. nam duplum tantum, valet, quantum tantundem, vt ibi ſub nu. 39. in 3. par.
33 lib. 4. Et licet ſatis ſuperflue dictum ſit de euictionis clauſulis : Nihilominus antequam eis finem imponam, hoc quoque mihi viſum eſt addere, ſcilicet quòd promittens de euictione, cum dictione illa qualitercumque res euincatur, non tenetur ſi res fuerit euicta per ſententiam Iudicis, qui non ſeruauit ordinem iuris, vt in ſing. Hip. de Marſ. 354. incipien. in dubio alleg. Balb. in l ſancimus in 4. col verſ. 13. quæritur. C. de iudi. & ratio, quia cognoſcere iuris ordine non ſeruato, eſt ius alterius auferre ſecundum Bal. in c. 1. §. ſeu furtum in 5. col. de pace iur. fir. Item eſt alia ratio, quia Iudex procedens extra ordinem, dicitur procedere de facto, vt per eundem Bal. in l. ictus fuſtium in vlt. col. ff. de his qui not. infa.

De Emptionibus, & Venditionibus. Cap. III.

1 *Plures modi hic referuntur quando venditur res libera, & quando res non eſt libera.*
2 *Nemo plus dare poteſt, quam quod habet.*
3 *Clauſula cum acceſſibus, & exitibus vſque in vias publicas quid operetur.*
4 *Clauſula concedens poſſeſſionem vacuam, liberam, & expeditam quid operetur.*
5 *Venditio Caſalis, ſeu poſſeſſionis quando dicitur facta ad menſuram, & quando ad certum corpus.*
6 *Cautela emptoris rei alicuius hereditariæ reſtitutionis ſubiectæ.*
7 *Filius non poteſt eligere vnam rem pro legitima niſi in caſu alienationis illius.*
8 *Pater tamquam legitimus adminiſtrator filij poteſt alienare bona ſui filij abſque decreto Iudicis, & quomodo fieri intelligatur.*
9 *Venditor, qui arram recepit in caſu pœnitentia, vel duplicatam, vel intereſſe ſoluere tenetur arbitrio Emptoris, &c.*

Et licet quamplura dixerimus de intellectu clauſularum præſcriptæ venditionis formulæ, non inutiliter etiam referre cenſui aliqua alia (circa prædictam ſubiectam materiam) quæ licet extra conſiderationem intellectus dici videantur, tamen quia valde ſunt notatu digna, & a notarijs pro communi omnium vtilitate ſcitu neceſſaria, cum vt plurimum pro illorum intelligentia ad eos recurſus habetur. Ne igitur hi errent, & alios ſecum errare faciant ; ea ſub ſilentio non pertranſiero. Hoc etiam ſcias ad intelligentiam plurium formarum inſtrumentorum venditionis, quod quinque modis ius, ſiue conditio rei venditæ ponitur in ſimilibus in-
1 ſtrumentis. Primò cum venditor rem ſuam aſſerit eſſe, tunc dicitur iure proprio, & in perpetuum. Secundò quando pro certo aſſerit rem eſſe Emphiteoticam, vel alteri conditioni ſubiectam, & tunc dicitur iure conditionis Emphiteoticæ debendæ tali Eccleſiæ. Tertiò cum dubitatur, an res ſit propria, aut alterius, ſiue alicui conditioni ſubiecta, & tunc venditor liberat ſe, ſic alternatiuè dicendo, ſi propriam in perpetuum, ſi conductitiam, vnde pertinuerit (ideſt) ſi res propria eſt, habeas, vt propriã in perpetuum, ſi conductitiam, habeas cum illa conductione, ad quam pertinet. Quartò quando certum eſt, quæ, & quanta pars rei venditæ ſit propria, & quæ, & quanta ſit conductitia, & tunc dicatur quod proprium in perpetuum, quod conductitium vnde pertinuerit, etiam hæc contrahentes exprimant in contractu, vt per ſpecul. in §. 1. ſub nu. 26. 3. part. lib. 4. de empt. & vend. Nota amplius quòd in venditione rei liberæ, quòd Emptor afferat ad eum libere pleno Iure dominij, vel quaſi, ac iure pro-

prio,

Digitized by Google

prio, & in perpetuum, vt ſupra ſpectare,&
pertinere. Si autem res eſt emphiteotica
ſub proprietate talis Eccleſiæ dicatur,ſaluo
iure, & reſeruato conſenſu Rectoris talis
Eccleſiæ reſpectu illius proprietatis,&non
alias,aliter nec alio modo,de quo expreſsè
proteſtatur, dicatur etiam quòd rem ven-
didit, quantum ad ſolam poſſeſſionem, &
2 vtile dominium, quia is venditor non po-
teſt plus dare, quàm quod habet, nec alteri
dare,cui de iure habere non licet, & à quo
res de iure auocari poteſt,vt in l.non vide-
tur ff. de acquir. poſſeſſ. ex ſuperius con-
3 ſcripta forma rei Vrbanæ venditionis, po-
teris elicere formam venditionis rei ruſti-
cæ mutandis mutatis, cui poſt expreſſio-
nem confinium,adde clauſulam,cum omni-
bus ſuis eceeſſibus, & exitibus, vſque in
vias publicas,quæ operatur,quòd in vendi-
tione veniat via, quæ alias non veniret, vt
per Bart. in l.binas in fin. ff.de ſeru. vrb. vt
puta ſi res habet ſpeciales, & priuatos ac-
ceſſus,& egreſſus, ſiue per prædium vicini,
ſiue per priuatum, ſeù ſemitam, illi cedunt
emptori,vt per Speculat.in §.1. de empt.&
vend.ſub nu. lib.4. 3.par. ſecus ſi ſimplici-
ter venderetur fundus,quia tunc non intel-
ligitur vendere acceſſum, ſeù viam per aliũ
fundum,niſi expreſsè ſit actum l. ſi fundum
4 ſub conditione §. qui fundum ff. de legib.
Clauſula autem concedens poſſeſſionem
vacuam,liberam,& expeditam operatur,ꝙ
etiam ſi alteri debeatur ſeruitus in re ab ea
libera, vendita cenſetur, gloſ.eſt in l.fin. in
verſ.vacuam C.vnde vi, Alex.in l.2.§ de
act.empt. ſuper qua venditione rei ruſticæ,
5 nota ꝙ cum venditio fuerit facta ad mẽſu-
ram expreſſa certa quantitate iugerum, ſeù
rubiorum rei vẽditæ diminuitur illius pre-
tium pro numero iugerum,ſeù rubiorum
terræ,quæ deſunt ff. de act.empt. & vend.l.
ſeruum §.1.quod verùm eſt,vbi ſtatutum
eſt pretium,pro ſingulo rubio,vt ibi verſ. 1
igitur ſecus ſi venditio fiat ad certum cor-
pus,tunc non cadunt immenſura,vt ibi.
Notandum eſt amplius, pro cautela em-
6 ptoris alicuius rei hæreditariæ reſtitutioni
ſubiectæ,in qua falcidia ſpectat ad vendito-
rem,quam rem vẽditor pro falcidia elegit,
ſit in inſtrumento ante clauſulam illam,
quam vẽditionem,& omnia,& ſingula,&c.
ponatur videlicet. Præterea dicatur vendi-
tor,cum rem vẽditam dixerit eſſe de bonis
hæreditatis paternæ, in quibus falcidia, &
debitum bonorum ſubſidium ſibi; iure na-
turæ detur eandem rem in partem, & pro
parte, ex falcidia ſibi in bonis paternis de-
bita,elegit,& accepit,nihilominus ſibi in
reliquis reſiduo falcidiæ (ſi quod ad eum
vltra pertinet) reſeruato, quod reſiduũ (ſi
quod eſt) pro prædictis omnibus, & ſingu-
lis à ſe in hoc inſtrumento, promiſſis firmi-
ter obſeruandis, ipſi emptori ſpeciali iure
pignoris. obligauit. Dans, & cedens ei ex
cauſa venditionis dictæ rei venditæ, omnia
iura,& actiones,quæ & quas habeat,vel ha-
bere poſſit in bonis paternis ex cauſa falci-
diæ ſupradictæ, vſque in ſummã æſtimatio-
nis dictæ rei, quanti pro tpe plus valuerit.
Conſtituens eum procuratorem, vt in rem
ſuam,Ponens eum in locum ſuum,ita quod
nulla alicuius reſtitutionis, ſubſtitutionis,
ſeù grauaminis, vel alterius rationis condi-
tione obſtãte, poſſit ſuo nomine actionibus
vtilibus,& directis iure falcidiæ ſupradictæ
tenere,& poſſidere,ac defendere, & ſuper
ipſo reſiduo falcidiæ ſibi in re pignoris õ-
bligãdo ſe de prædictis omnibus indemnẽ,
ac integrum conſeruare. Renuncians legi-
bus C.comm.de lega. ſi duob.§.emptor de
euict.ſi fundum,& omni alio auxilio.ad hęc
C.de tranſact. de fideic. & de pac l.1. &.ꝙ
not.extra de teſtam. Amplius circa præmiſ-
ſam alienationem bonorum ſubditorum fi-
deicommiſſo, nota ꝙ filius non poteſt ſibi
7 eligere vnã rem pro ſua legitima (niſi ipſe
vnam rem hæreditariam alienauerit) quia
alienando illam, videtur ſibi pro legitima
eligere,Bald.in l.iubemus col.1. C. ad tre-
bell.verſ.idem fallit in legitima,Cyn.in au-
th.res quæ C.communia de leg.in fin.Paul.
de Caſtr.in l.Marcellus §.res quæ in fine ff.
ad Trebell.Bal.conſ.367.vol.4.Corn conſ.
146. col.fin. verſ.alius, & ſic tertius vol 2.
Pariſ.conſ.17. col.fin. vol.2. vide etiam ad
hoc Menoch. de arbit. Iudic. caſu 163. ſub
19.Illud quoque non eſt ignorandum, ꝙ ſi
8 pater tanquam legitimus adminiſtrator filij
in poteſtate in bonis aduentitijs filij ratio-
ne vſufructus ad patrem ſpectantibus. volt
alienare res immobiles filij, ꝙ in tali alie-
natione non requiritur decretum Iudicum,
ꝙ alias requiritur ſuper alienatione rerum
immobilium minoris, vt per Iaſ.in l.Præſes
Prouincię ſub n 2.C.de trãſ.& in ſing.Hip.
de Marſ 498. rõ, quia lex multum confidit

de paterna pietate. Azo. in ſumma de bon. quælib. in ver. habet autem pater, & licet prædicti doct. ſimpliciter loquantur in patre alienante bona filij, abſque decreto Iudicis, tamen intelligendum eſſe puto, cum conſenſu filij, vt per eundem Iaſ. in auth. ſacramenta puberum, ſub num. 74. verſ. adde. 6. limitat. C. ſi aduerſos vendit. & quòd pater non poſſit alienare bona filij, eſt textus in l. 1. in fin. C. de bon. mater. nec per viam tranſactionis, quæ dicitur alienatio, l. non ſolum. C. de præd. minorum cum pater retinendo tantum, non autem dando, vel transferendo poſſit tranſigere, ſuper bonis filij Bal. in l. 1. nu. 2. C. de bon. mater. & ibi Pinell. par. 3. ſub num. 45. verſ. quos ſecuti fuerunt. DD. de Rota in vna Viterbienſis bonorum, coram Pamphilio
9 die 22. Ianuarij 1597. Venditor autem, qui arras recepit in caſu inobſeruantiæ, debet illas duplicatas reſtituere, vt in l. contrac. C. de fid. inſtrum. in fin. Inſtituta eod. tit. Quid ſi emptor velit agere ad intereſſe, vel rem? dic, quòd ſic, per l. ſi traditio. C. de act. empt. & vend. eo. quod in fauorem emptoris conceditur, vt ſibi arræ duplicatæ debeantur in eius læſione conuerti non debet, C. de leg. eod. tit. l. nulla.

De venditionibus rei minorum. Cap. IV.

1 *Formam inſtrumenti venditionis domus factæ per minorem, cum decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris, inferius habes in 2 libro.*

2 *Minor non poteſt alienare bona immobilia, ſine decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris.*

3 *Minor poteſt renunciare beneficio reſtitutionis in integrum.*

4 *Clauſula promittens, & iurans non contrauenire, quid operetur.*

5 *Solemnitates adhibitæ in mandato procuræ, ſuper re particulari non reiterantur in actu venditionis, ſecus in generali mandato.*

6 *Non poteſt conſtitui procurator ad petendum interponi decretum.*

7 *Statuta, non ligant regulariter forenſes. Secus in his, quæ reſpiciunt ſolemnitatem actus.*

8 *Clauſula, præuia adhibitione cognitionis cauſæ, requiritur interponendo decretum Iudicis.*

9 *Clauſula ſupplens omnes, & ſingulos iuris, & facti defectus quid operetur.*

10 *Emptor debet eſſe ſollicitus, vt pretium conuertatur in cauſam expreſſam.*

11 *Et quid ſi conſanginei recuſant conſentire.*

1 PRo continuatione inſtrumenti dictæ formæ inſtrumenti venditionis, poteris reaſſumere alteram infraſcriptam venditionis formulam, & ex ea elicere, ſeu hanc extendere, prout in ea mutandis mutatis, hoc tamen addito: quòd dictus venditor iureiurando affirmet ſemper, & omni tempore dictam venditionem, & alia præmiſſa habere rata, grata, & firma, nec vllo vnquam tempore, tam reſpectu minoritatis, quàm alia quauis de cauſa contrafacere, dicere, vel venire Super quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis tanquam ritè, & rectè factis præfatus Mag. D. iudex (vt ſupra) pro tribunali ſedens, quia præfatus A. Tutor aſſeruit, & affirmauit cum iuramento tactis, &c. præmiſſa non tendere ad damnum, & præiudicium dicti D. N. Venditoris cauſa cognita, ſuum, & dictæ ſuæ Curiæ decretum, & auctoritatem interpoſuit ſuppletis omnibus, & ſingulis iuris, & facti defectibus (ſi qui forſitan in præmiſſis interuenerint) omni, &c. ſuper quibus &c. Actum, &c. teſtibus, &c.

2 Ad hæc facit l. ſi conſtante ff. ſolut. matr vbi habetur, quòd minor eſt priuilegiatus in genere, in tantum quòd eius bona immobilia non poſſunt obligari, neque alienari ſine auctoritate Tutoris, & decreto Iudicis, quod ſi ſecus fuerit contractus alienationis, vitio nullitatis ſubiacet; &
3 eſt ipſo iure nullus, l. ſi quidem. C de præd. mino. nec inutiliter apponitur clauſula illa, quòd minor renunciet, cum iuramento beneficio reſtitutionis in integrum, quia minor poteſt renunciare beneficio reſtitutionis, vt per Alex. in l. ſi intra ætatē. C. de
4 integ. reſti. mino. ſub n. 6. tanto magis, cum illa additur. Nec venire contra cōtractum, quia tunc videtur, quod dictam reſtitutionem petere non poſſit, etiam ſi de dicto beneficio reſtitutionis certioratus non fuerit, vt per eūdem Alex. in l. ſciendum. ff. de verb. oblig. in ver. iuxta hoc, quæro ſub nu.

nu. 34. ad quem pro clariori præmiſſorum
intelligentia recurre vbi allegantur opi-
niones doctorum pro; & contra, ſcilicet
quando minor excluditur ab iſto benefi-
cio, & quando non excluditur, ſed cum id
mei officij non ſit, de his hactenus.

5 Nec ſubijciẽdum duxi ea, quæ in relata
materia quotidie occurrunt, vt puta quod
ſtante ſtatuto, quod contractus minorum,
vel mulierum non valent, niſi fiant in præ-
ſentia, & cũ conſenſu conſanguineorum:
fiat, vel conſtituatur, cum dicta ſolemni-
tate per minorem, aliquis Procurator qui
dum contrahit, debebit ſeruare eandem ſo-
lemnitatẽ, quam ſeruare debet ille minor
principalis ſi contraheret, ita dicit Hip. de
Marſ. in ſing 255. incipien. ſub rogatus,
qui allegat ſingulare Io. Bapt. de Cazalu-
pis in rep. ſua Auct. ſacram. puberum. C.
ſi aduerſus vend. autem ne in hoc erres,
& alios tecum errare facias; conſidera in
hoc duos caſus principale, Primus eſt pla-
nus, & expenditus, quando Procurator mi-
noris, vel mulieris eſſet ſolemniter conſti-
tutus, ad contrahendum ſuper certa re ſpe-
ciali (habita debita deſcuſſione de vtili-
tate talis contractus) & tunc contractus
poſteà geſtus per talẽ procuratorem abſq;
eo, quo poſteà interueniat ſolemnitas ſta-
tuti bene valeret; & teneret, quia vbi pri-
mus contractus eſt præparatorius ſequen-
tis, dicta in primo contractu cenſentur re-
petita in ſequenti contractu. Afflic. dec.
285. ſub num. 21. & ita in ſpetie conſul-
uit Feder. de Sen. conſ. cap. incipien. Abbas
ſubiectus maiori Monaſterio, citatus per
Iaſ. in l. 1. §. idem acquirimus in 2. col.
verſ. tu autem ſub num. 4. ſecundus caſus
eſt principaliter in Procuratore generali-
ter conſtituto à minore, vel muliere, cum
ſolemnitatibus requiſitis à ſtatuto, an iſta
generalitas ſufficiat, an vero requiratur
ſolemnitas ſtatuti in ſingulis contractibus
poſtea per procuratorẽ celebrandis, adeò
quod, ſi poſtea faciat particulares contra-
ctus ſine dicta ſolemnitate valeant, an ve-
rò requiratur ſolemnitas ſtatuti, etiam po-
ſtea in quorumcunq; particulari, & iſte
paſſus tanquam valde dubius: vtilis, & quo-
tidianus benè examinatur per Iaſ. (vbi ſu-
pra) in verſ. ſecundus caſus, ſub num. 8.
qui pro parte negatiua quòd non requira-
tur alia ſolemnitas ſtatuti in contractibus
particolaribus, poſtea celebrandis; addu-
cit plures conſiderationes; vt ibi inter
quas, quia fuit conſtitutus á minore, vel
muliere generaliter procurator ad con-
trahendum, in tali generali conſtitutione
ſunt abhibendæ ſolemnitates requiſitæ à
ſtatuto, certè nihil operarentur, & fruſtra
fuiſſent interpoſitæ, ſi poſteà in quolibet
particulari contractu abhuc requireretur
ſolemnitas ſtatuti. Item, & fortius facit,
quia dictum ſtatutum diſponens quod mi-
nor, vel mulier non poſſit contrahere, ſi-
ne conſenſu duorum propinquorum, &
Iudicis, non videtur habere locum, quan-
do minòr, vel mulier non contrahit, ſed
eius procurator, ex quo ipſi tunc verè non
contrahunt, ſed fictè, & ad caſum fictum
non extenditur ſtatutum, vt ibi ſub nu. 10.
His autem, & alijs ibi adductis rationibus
non obſtantibus, contrarium de iure ve-
rius eſſe cenſuit idem Iaſ. quod ſi procu-
rator eſſet generaliter conſtitutus à mino
re, vel muliere cum ſolemnitate debita
ſtatuti, quod etiam in contractu, quem
puſtea celebraret, requireretur denuo,
quod interueniret eadem ſolemnitas ſta-
tuti, vt per eundem Fed. de Sen. dicto conſ.
c. & inter alias rationes ibi adductas fa-
cit, quia ex quo conſanguinei, & Iudex
debent conſentire ex forma ſtatuti, ergo
debent in ſpecie intelligere actum, ſuper
6 quo requiritur. Confirmatur, quia non
poteſt talis conſenſus præſtari per procu-
ratorem, nèc minus poteſt conſtitui pro-
curator ad petendum interponi decretum
Iudicis ſuper alienatione rei immobilis
7 minoris, vt per eundem Iaſ. ibi ſub num.
14. & 15. eod. titul. Aduertendum eſt ta-
men, quod in celebratione huius, & aliorũ
ſimilium contractuum licet ſtatuta non
ligent mulieres, ſeu minores forenſes, qui
ſubmittuntur Ciuitatis ſtatutis, vt in l. cun-
ctos populos C. de ſum. trin. & fid. Cath.
tamen in his, quæ reſpiciunt ſolemnita-
tem actus, ſemper attenduntur ſtatuta lo-
ci, vbi actus celebratur: per iura allegata,
per Bar. in repet. l. de quibus ff. de leg. ad
text. in l. 1. §. fin. ff de vent. iſpi. Illud quoq;
non eſt ignorandum, quod interpoſitione
decreti Iudicis clauſula illa adhibita cau-
ſa cognita, videtur neceſſaria in contractu
minoris, vel mulieris: quia ſi non interpo-
nitur, decretum Iudicis non valet, vt in

ſing.

ſingul. Hippol. de Marſil. 399. & alias 348. Clauſula illa ſupplentes omnes, & ſingulos iuris, & facti defectus, non comprehendit defectum partis contrahentis, ſed tantum defectus, qui procedunt ex ſolemnitate iuris poſitiui, vt per Specular, in tit. de leg. §. nunc oſtendendum verſ. 18. Et licet de his
10 hactenus ſatis ſuperfluè loquuti fuerimus, & pluſquam quòd à me ſuſceptum onus requirat; tamen, nec ſub ſilentio pertranſeundum eſſe cenſui, ſi non ad articulum hunc terminandum, ob carentiam meorum librorum, & inferius allegatæ deciſionis, ſed ſolum ad rememorandum, quòd vltra ſolemnitates præſcriptas, & alias ex forma ſtatutorum loci, vbi contractus celebratur in ſimilibus contractibus requiſitas, vt in l. ſi fundus in princ. ff. de euict. emptor debet eſſe ſollicitus, vt pretium rei emptæ conuertatur in cauſam expreſſam, vt puta in extinctionem debitorum, vel ſimilium; aliàs talis alienatio vitio nullitatis ſubijcitur, vt fuit reſolutum in Sacro Rotæ Auditorio coram bon. mem. R. P. D. de Bubalis per paucos menſes ante eius obitum, & in quadam cauſa Ortana domus, in qua ego fui Procurator, & obtinui. Nec omitto, quòd ſi ex forma ſtatuti minor contrahere non poſſit ſine conſenſu duorum propinquorũ, & propinqui requiſiti recuſant conſentire ſine iuſta cauſa, quòd Iudex poterit eum permittere ad contrahendum ſine tali conſenſu, vt per Alex. in l. ſi eum dotem §. eo autem ſub nu. 14. in princ. ff ſolut. matr. qui inter alios allegat Petr. de Anch. in repet. cap. canonum ſtatuta verſ. nunc tranſeo ad ſtatuta, & Bald. in l. coniunctione, & in l. viduæ C. de nu. vbi ſingulariter limitat, quòd Iudex loco iſtorum recuſantium poterit alios ſubrogare, vt ibi ſub d. nu. 14. cum concordant. in defectum autem propinquorum, cum deputatione curatoris forma ſtatuti loci contractus ſeruata, vt ſuperius probaui.

De venditionibus rerum mulierum. Cap. V.

1 *F*Orma obſeruanda in venditione bonorum mobilium mulieris.*
2 *Declaratio importantiæ beneficij Velleiani.*
3 *Mulier debet plenè aliter, quam per Notarium certiorari de dicto beneficio Velleiani.*
4 *In ſuſceptione tutelæ, talis renuntiatio non eſt neceſſaria.*
5 *Renuntiatio dicti beneficij facta medio iuramento valida eſt.*
6 *Omnes clauſulæ in contractibus debent operari.*
7 *Mulier in ſuis contractibus præſentia viri, & filiorum non indiget.*
8 *Res litigioſa alienari nequit. Et quando, & quando alienari valeat.*
9 *Quando res dicatur litigioſa.*
10 *Forma pacti de retrouendendo.*
11 *Clauſula ex nunc, prout ex tunc, quid importet.*
12 *Extenſio clauſularum concernentium euictionem.*
13 *Clauſula de euictione de dato, & facto ſuo, quomodo intelligatur.*

1 IN conſcribendo formam venditionis bonorum immobiliũ faciendæ per mulierem, poteris obſeruare eandem formam inferius conſcriptam, quoad venditionem bonorum minoris, hoc tamen mutato, quòd vbi per minorem renũciatur beneficio reſtitutionis in integrum, dicatur quòd ipſa mulier cum iuramento, quod tactis ſcripturis in manibus mei Notarij præſtitit, renunciauit beneficio Senatuſc. Velleiani, ſi qua mulier l. Iulia de fun. dot. cæteriſq. ll. & legum auxilijs in fauorem mulierum ſuper alienatione ſuorum bonorum, illorumque
2 obligationum quomodolibet introductis; ſubinde ſequere eandem formam inferius traditam, mutandis mutatis, ac ſingula ſingulis, congruè referendo, & debitè adaptãdo. Beneficium autem S.C. Velleiani introductum eſt in fauorem mulierum, propter ſexus illius imbecillitatẽ, ne videlicet blandimentis, & ſubdolis perſuaſionibus inducantur, & ſe pro alijs obligent, quia tunc hoc beneficio ſuccurritur illis, vt ibi.
3 Ad hoc igitur, vt mulieri non ſuccurratur dicto beneficio, oportet præuia illius certioratione, ſibi per Iudicem facienda (vt ſuperius ſcripſi) illi renunciet, ſed ſi à Notario tantum fuerit certificatã, qui Notarius, ſi poſtea dicat ſe neſcire, quid ſit iſtud beneficium Velleianum. Talis renunciatio parum prodeſſet, nec ſufficeret, vt per Alex. in l. ſciendum eſt ſub nu. 5. in fine,

& ſub nu 33 ff.de verb.oblig. Ratio, quia
iuri,quod quis ignorat,non cenſetur renun
ciare,l.mater decens ff. de inoff. teſtamen.
propterea nõ ab re cenſui ſuperius decla-
raſſe virtutem ſupradicti beneficij , limita-
4 tũ.Quando renunciatio fuerit de conſcien-
tia legis, vt puta in matre ſuſcipiente tute-
lam filiæ,quę per legem videtur renuncia-
re beneficio Velleiano,& omni ll. auxilio
vt in Auct.matr.& auiæ, & in corpore,vn-
de ſumitur. C. quando mulier tut.offi.fun-
gi poteſt ibi non requiritur certioratio:ita
probabiliter Bald.in l. 1. ad fin.ff. ſi quis in
ius vocatus non ierit,Secundo limita , niſi
mulier renunciaret cũ iuramento,tunc nõ
requiritur alia certioratio propter iura-
5 mentũ,quod facit, vt quis præſumatur ma
gis deliberatè accedere ad actum c.ex re-
ſcripto,& ibi Abb.de iur.iuran. Iaſ.in l.re
pudianda ff. de acquir. hæredit. per totum
Alexan.in l.ſciendum. ff.de verb.oblig.ſub
nu.31.nimirum igitur,ſi apponitur clauſula
illa renunciatoria iure iuraudo firmata,
6 quia oẽs clauſulæ in contractibus debent
operari, iuxta Bald.in rub. C. de contrah.
emp.q.9.]Ad hæc ẽt nota, quod mulier in
7 ſuis contractibus præſentia viri,& filiorum
non indiget,vt not. per Bal.in l. Velles ne
C. de reuocandis donationibus , ſecus per
legem Longobardam vt ibi , Quando autẽ
mulier,ſiue vidua,ſiue nupta poſſit,aut non
poſſit alienare bona ſua , & illius aliena-
tioni conſentire , inferius ſuo aptiori loco
8 dicemus. Nec inutiliter aduertendum erit
quod ſi venditor vendit rem litigioſam,cu-
ius alienatio de iure prohibita eſt , vt in l.
fin.C. de litig.incurrit in pœnã amiſſionis
pretij rei venditæ,iuxta tex.in l. cenſemus
C. de litig. In tãtum quod ſi emptor ſciat,
non tãtũm tenetur rẽ reddere,ſed ẽt puni-
tur pretio, quod Fiſco applicatur quod nõ
cedit lucro alienãtis,ſed de ſuo alienãs tã-
tũ tenetur Fiſco dare, ſi aũt ẽptor ignoret,
fit reſtitutio rei venditori, & pretiũ illi re-
ſtituitur per vẽditorẽ,Et propterea nõ de-
uenitur ad venditionem talis rei litigioſæ,
niſi deſuper porrecta,& obtenta ſupplica-
tione,quæ perẽpta inſtantia paſſim cõcedi
conſueuit.Cautela igitur erit circa pręmiſ-
ſam venditionẽ ,'quod res vẽdatur ſub hac
forma , quandocunque ſcilicet res eſſe de-
fierit litigioſa,vendo eam tibi ex tũc,prout
ex nunc , ita ponit text. in ſimili in l. quid
ſæpe §. ſi quis amico ff. de contrah. empt.
9 & vend. Quando autem res dicatur litigio
ſa vide Bald.in l. 1.C de præſcri. lon.tem.
10.vel 30.anno in princ.
10 Si aũt fiat venditio cum pacto de retro-
uendendo, ſic dicatur. Hoc aũt inter ipſos
contrahentes extitit conuentum , quod ſi
d.venditor hinc ad annum pretiũ reſtitue-
rit, ſupradictam domum idẽ emptor ſibi ,
ſuiſq; hæredibus , & ſucceſſoribus quibuſ-
cunq; pro eodẽ pretio reſtituet retrouen-
det , ac inſtrumentum retrouenditionis fa-
ciet de ea,ac in ipſius reipoſſeſſionem cor-
poralem eũ reſtituet,& reponet: Ita tamẽ,
quod in d.retrouenditione tunc temporis
facienda promittet idẽ emptor eidẽ ven-
ditori de legitima ipſius defenſione rei,ſo-
lummodo ab illis perſonis,quibus ex cõtra
ctibus , vel obligationibus ab eodem em-
ptore initis eſſet dicta domus obligata, vel
quibus ex perſona eiuſdem emptoris foret
inſea ius aliquod acquiſitũ,quod ſi hinc ad
annum venditor d. Emptori pretium non
reſtituerit , ex tunc d. Emptor ad eandem
rem reſtituendam nullatenus teneatur, ſed
11 præſens venditio vti facta, firma, & incõ-
mutabilis perſeueret conditione prædicta,
& pacto nullatenus obſtantibus , quod ex
tunc inefficax ſit. Et idem emptor ab eo pẽ
nitus ſit liberatus , ita quod non ſit locus
purgationi moræ,quia ſic actum extitit in-
ter eos Clauſula aũt illa ex nunc,prout ex
tunc , importat quod vnum tempus videa-
tur alteri ineſſe, & ex quolibet prædictorũ
temporum dici poteſt ſtipulationem ſume
re initium, vide ab hoc Bal. in c. 1. de mi.
Vaſſal.qui contumax eſt,vbi vult,quod ver
bum ex tunc ſignificet actum verbi prolati,
& illud verbum ex tunc ſignificet effectũ
actus eſſe collatũ in illud tempus futurum,
& melius probatur in clem. 1. de conceſſ.
præben. ſed quando dicitur è contra , ex
tunc, prout ex nunc,videtur effectus colla
tus in tempus pñs, quo verba proferuntur
ſm̃ Bal. in auth. quæ rogatus in princ.C.ad
Treb. Et redeundo ad d. retrouenditionis
articulũ,à quo aliquantulũ tranſgreſſi fui-
mus , dico quod quando fit retrouenditio
12 illis clauſulis de euictione,& de defenden-
do redemptorem ab omnibus moleſtijs,&
moleſtantibus : Iunge cui , vel quibus do-
mus ipſa obligata foret ex aliquo contra-
ctu , vel obligatione inita , & facta ab ipſo
retro-

Digitized by Google

retrouenditore, aut aliquo eius nomine, ſiue cui, vel quibus eſſet, vel diceretur eſſe ius aliquod acquiſitum in ea. ex perſona ipſius retrouenditoris, ac etiam eius occaſione, & quia actum eſt inter ipſo venditorem, & emptorem, ne teneatur de euictione ipſius domus, nec etiam ad intereſſe in alijs caſibus, quam in prædictis, eo 13 enim caſu retrouenditor promittens de euictione de dato, & facto ſuis, tenebitur tantùm de facto hæredis, & ſui auctoris (addita præſertim illa dictione tãtum) quia videtur adiecta ſolum ad excludendum perſonas extraneas, vt per Alex conſ. 118. incipien. attentis narratis 6. vol. & alias conſ. 172 incipien. in cauſa, & lite in vlt. col. vol. 6. Hip. de Marſ. in ſing. 656. incipien. venditor nec ſi lucro: cum hæc retrouenditio ſit actus neceſſarius, in quo ſolemnitas ſtatutaria non requiritur l. 1. §. ſed ſi ff. de act. empt. Paul. de Caſt. Alex. & Iaſ. in l. iuriſgentium. §. fin. de pactis Dec. conſ. 532.

De fideiuſſoribus Mulieris nuptæ. Cap. VI.

1 *Mulier non poteſt alienationi bonorum mariti conſentire, in præiudicium ſua dotis.*

2 *Vidua non poteſt alienare bona ſua dotalia, non extantibus alijs bonis.*
Secus ſi ſupereſſent alia bona in quibus redderetur ſecura de eius dote.

3 *Vxor non poteſt ſe obligare cum marito, neque pro eo intercedere etiam pro eius liberatione, & quare &c.*

4 *Copia deciſionis Rota facta in cauſa Romana prætenſa fideiuſſionis.*

1 SI res, quæ alienatur, dotalis ſit, vel donatio propter nuptias conſtante matrimonio, & vxor conſentiat, talis conſenſus ſecundum leges eam non obligat, nec etiã iuramentum ab ea præſtitum ſuper hoc, quin poſſit contrauenire. vt in l. Iul ff de fundo dot. & licet ſecus, ſecundum Canones, vt in c. extra de iur. iuran. & c. cum contingat eod. titulo: Tamen prædicta indu-
2 bitatè procedunt, quando mulier, ſiue conſtante matrimonio conſentiat alienationi bonorum immobilium, ſiue etiam poſt diſſolutum matrimonium, ea alienet, non extantibus alijs bonis, in quibus poſſit ſuccurri pro eius dote, ne indotata remaneat, vt eſt tex. ſingul. in l. & rectè ff. de fund. dot. Afflict. deciſ. 313. nu. 2. in fin prædicta autem renunciatio locum haberet, quando tam tempore dictæ renunciationis. quam poſt ſupereſſent alia bona, nec indotata remaneret, vt ibi ſub nũ. 1. Nota quòd ea,
3 quæ ſuperius dicta ſunt circa inualiditatem conſenſus, & alienationem bonorum mulierum parificantur, & ſuſtinentur, etiam quoad obligationes, vel fideiuſſiones faciendas pro eius viro, quæ licet pro illius liberatione à carceribus fiant in defectum ſuperexiſtentiæ aliorum bonorum, in quibus conſultum ſit earum indemnitati, reſpectu dotium ſuarum, inualidæ ſunt, vt in l. 1. ff. ad Vellelan. & ita etiam fuit reſolutum in ſacro Rotæ Vrbis Auditorio in vna Romana fideiuſſionis coram Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Cardinali Arrigono, tunc Rotæ Auditore, cuius deciſionis copiam pro maiori, & clariori, & Notarium, & aliorum quorum intereſt, & intererit, intelligentia, hic conſcribi, & regiſtrari curaui. Cuius tenor talis eſt, videlicet. R. P. D. Arrigono. Romana fideiuſſionis, Lunæ 5. Iuli. 1592. Octauius Roncionis, qui propter æs alienum detinebatur in carceribus, fuit excarceratus ſub fideiuſſione Dorotheæ ſuæ vxoris, de illo repræſentando, ſub pæna debiti. Et quia poſtea Dorothea prætendebat d. fideiuſſionem fuiſſe inualidam, creditores verò nitebantur oſtendere illius validitatem propter iuramentum præſtitum, & propter decretum viſitæ, & præſertim quòd fuit facta pro liberatione viri à carceribus. Ideo dedi dubium ſuper validitate prædictæ fideiuſſionis, & cum præſuppoſito quod Dorothea remaneret penitus indotata, & ſine aliquibus bonis, pro maiori parte fuit reſolutum eſſe inualidam (non obſtante quòd fuerit facta cum iuramento) iuxt. Abb. conſ. 8. ſub nu 6. 2. par. Pariſ conſ. 75. nu. 13. cum ſeq. Ioa. Lopes in repet. rub. de donat inter vir. & vx. §. 17. n. 15. & 16. verſ. intellige n. 18. quem etiam referunt, & ſequuntur moderni in tract. de iur. iuran. in præſu. leg. 75. nu. 12. Bero. conſ. 48. & præſertim ſub n. 13. & ſecundum hanc opinionem poſt longam diſputationem, fuit quoque iudicatum per Senat. Pedemontanum

prout

Digitized by Google

prout refertur in deciſ. 23. ſub n. 13. verſ. Senatus poſt multas diſputationes, & licet multi Doctores videantur tenere contrariã ſententiam, etiam in caſu quando non extent alia bona viri, ſuper quibus mulieri ſit conſultum pro dote ſua, tamen quamplures ipſorum non loquuntur, quando mulier remaneret penitus indotata, & ſine aliquibus bonis; nam benè fieri poteſt vxorem ſe pro viro obligaſſe, & fideiuſſiſſe, vel renunciaſſe hipothecæ, & non remanerent tot bona viri, in quibus poſſit releuari indemnis circa illius quantitatem, pro qua ſe obligauit, vel renunciauit, & tamen non remaneret indotata, ſed hic tractatur de obligando ipſam contra publicam vtilitatem, prout dicit Abb. in d. conſ. 8. verſ. nam Reipublicæ intereſt ſub nu. 18. quia difficilius ſuſtineri poteſt, & propter etiam enormiſſimam læſionem, iuramentum non obſtat, vt per Parif. d. conſ. 75. num. 28. & 29. vol. 3. Soccin. conſ. 47. nu. 7. cum ſeq qui loquitur in fideiuſſore vol. 4. Caſſad. deciſ. vnic. de empt. & vend. Ex quibus quoque reſoluitur id, quod deducebatur de fideiuſſione facta occaſione excarcerationis viri, quia vltra, quod oẽs Doctores loquuntur, quando vir detinetur in carceribus ex cauſa criminali, vel eſſet apud hoſtes: nihilominus etiam quod idem eſſet dicendum, quando detinetur propter æs alienum in cauſa ciuili, Doctor. autem ex aduerſo allegati procederent, in caſu quo mulier non remaneret pænitus indotata, & ſine aliquibus bonis, ſecus verò quando remanet dotata iuribus allegatis. Nec obſtare decretum viſitæ, quoniam decretum, ſeu auctoritas Superioris non tollit læſionem & damnum, Aegid. deciſ. 503. Ancharan. conſ. 69. paulo ante nu. 4. verſ. ſed iure communi, &c.

De venditione Caſtri. Cap. VII.

Forma venditionis Caſtri.

ET iuramenti vaſſallagij habes inferius, vltra alias formas, de quibus in 2. lib. Omnia in infraſcripta forma, & magis ſpecificè explicatur, iuxta terminos l. quo minus ff. de fluminib. pro quorum omnium intellectu ibi recurre. Subinde pro apprehéſione poſſeſſionis d. Caſtri, curet emptor conuocari facere generale conſilium, quo conuocato, receptis clauibus portarum dicti Caſtri, omnes in dicto generali conſilio coadunati, ſingulariter ſinguli ſolitum, & conſuetum fidelitatis ſibi præſtent iuramentum, ſub hac forma, videlicèt.

Forma Iuramenti, quod Vaſſallus Domino præſtat.

EGo N. iuro fidelitatem Illuſtriſſ. D. N. Domino meo, & vaſſallagium, & ſuis ſucceſſoribus non ero in facto, dicto, ſeu conſilio, quod perſonam, aut vitam, aut mẽbrum, aut honorem ſuum amittat, aut quod mala captione detineatur. Et ſi ad meam notitiam peruenerit, quòd aliquis aliquid prędictorum contra Dominum meum vellet, ſeu auderet committere pro poſſe meo diſturbabo, alioquin quàm citius potero, vel per me, vel per meum nuncium, vel per litteras meas ſibi nunciare curabo. Imperiũ, quod habet pro poſſe meo manutenere curabo, & defendam, & conſilium, quod à me petierit ſecundum à Deo mihi datam prudentiam dabo, ſecreta mihi ab eo reuelata nulli ſine ſui licentia manifeſtabo (ſic me Deus adiuuet) & hæc ad ſancta Dei Euangelia tactis, &c.

Hęc forma habetur per Specul. in 3. par. lib. 4. in §. quoniam ſub nu. 64. de feudis.

De permutatione bonorum. Cap. VIII.

1 ***FOrma inſtrumenti permutationis.***
2 ***Forma permutationis rerum emphiteoticæ.***
3 ***Permutatio alienatio eſt.***

IN Dei Nomine, Amen, &c. In mei Notarij, &c. perſonaliter conſtituti D. A. ex vna, & B. partibus ex altera, ſpõtè, & eorum certa ſcientia, ac ſpontanea voluntate deuenerunt ad inuicem ad infraſcriptam bonorũ permutationẽ, videlicèt dictus A. per ſe, ſuoſq; hæredes, & ſucceſſores, quoſcunque tenore preſentis Inſtrumenti perpetuo valituri pmutauit, ac titulo veræ puræ, perfectę, & irreuocabilis permutationis dedit, & cõceſſit dicto B. ibidem præſenti, & acceptan-

ceptanti, ac ſtipulanti, & recipienti pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque vnam eius domum poſitam, &c. cum omnibus, & ſingulis membris, & pertinentijs, exitibus, & introitibus, adiacentijs, ac iuribus vniuerſis, liberam, immunem, & exemptam ab omni, & quocunque cenſu, canone, ſeu reſponſione, & alia quacumque ſeruitute; & vice verſa dictus B. ibidem præſens, ex cauſa huiuſmodi permutationis, ac titulo permutationis puræ, perfectæ, & irreuocabilis eidem A. ibidem præſenti, & acceptanti, ac ſtipulanti, & recipienti pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis, quibuſcunque, dedit & conceſſit vnam eius vineam poſitam in territorio, &c. in vocabulo iuxta, &c. cum omnibus, & ſingulis ſuis iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentijs vniuerſis pariter liberam, & exemptam ab omni, & quocumque cenſu, canone, ſiue reſponſione, aut ſeruitute, & ex cauſa huiuſmodi mutuæ permutationis dicti A, & B. vnus alteri, & alter alteri, & ſic ad inuicem, & viciſſim ceſſerunt omnia, & ſingula iura, &c. nulloque iure, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. conſtituentes, &c. Dantes, & concedentes vnus alteri, & è conuerſo mutuo, & viciſſim plenam licentiam, facultatem, & auctoritatem per ſe ipſos, aut alium, ſeu alios quandocunque voluerit realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictarum domus, & vineæ, hinc inde permutatarum, iuriumque, & pertinentiarum illarum reſpectiuè, propria earundem partium auctoritate, & abſque alicuius Curiæ licentia, vel decreto capiendi, & apprehendendi. Et donec eandem poſſeſſionem quælibet pars adepta fuerit; conſtituerunt ſe interim dictæ partes, vna præcario nomine alterius, & è conuerſo, dictas res hinc inde permutatas tenere, & poſſidere; & ſi plus dicta domus cum præfata vinea, vt ſupra permutata de præſenti valet, ac in futurum quandocunque valeret dicta vinea, & è conuerſo dictæ partes, & earum altera ſibi ad inuicem mutuo, & viciſsim, vt ſupra præſentibus, & ſtipulantibus totum illud plus, etiam quòd in magna fuerit quantitate, titulo verò ſimplicis, & perfectæ, & irreuocabilis donationis, quæ dicitur inter viuos, donauerunt. Renunciantes ſpetialiter, & expreſsè, hinc inde cum iuramento tactis, &c. per eos præſtito remedio l. 2. de reſcind. vendit. ac l. ſi vnquam C. de reuocand. donat. beneficio reſtitut. in integrum, ac omnibus alijs ll. & legum auxilijs ad fauorem ipſarum partium, quo ad prædicta quomodolibet introductis, de quibus præfati contrahentes fuerunt per me Notar. ad plenum certiorari. Promittentes, & affirmantes ad inuicem, vt ſupra permutatas res ad ipſos pleno iure dominij ſpectare, & pertinere, & eſſe liberas ab omni canone, & cenſu, ac quocunque fideicommiſſo purificato, & purificando, & non eſſe alteri venditas, datas, donatas, permutatas, diſtractas, aut quouis modo alienatas, etiam alienationis, &c. & nihil omnino factum eſſe, nec ſe facturos in præiudicium huius inſtrumenti permutationis; Immò has permutationes, & alienationes eſſe, ac ſemper fore bonas, validas, & benè, & validè factas, & in eas tanquam tales facere conſentire omnes perſonas, &c. Ius habentes, aut habere quomodolibet ex quocumque capite, cauſa, iure, vel occaſione cogitata, vel incogitata apparentes, vel prætendentes, etiam ad omnem ſolam, & ſimplicem extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationem faciendam, ex parte alicuius ipſorum; cui, ſeu quibus tales moleſtiæ, ſeu lites inferrentur; & omnem litem, cauſam, & moleſtiam, (ſi quæ mouerentur ſuper dictis bonis hinc inde permutatis) in ſe ipſos ſuſcipere, & ſuſceptas proſequi, terminare, & finire omnibus eorum ſumptibus, Procuratoris, & Aduocati. Promittentes vnus alterum, & alter alterum, & ſic ad inuicem, & viciſſim manutenere, ac ſemper, & omni tempore defendere, & conſeruare in pacifica, & quieta poſſeſsione dictarum domus, & vineæ, ac defendere, & conſeruare ab omni lite, & controuerſia, & moleſtante perſona, aliàs de omni, & quacunque dictarum domus, & vineæ, reſpectiuè euictione generali, & particulari quomodolibet, & qualitercunque euincantur, in forma iuris valida, ſiue in totum, ſiue in partem euincerentur, & in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, aut petitorio tantum, aut poſſeſſorio tantum, & quouis eorum inſolidum, & ad omnia damna, &c. ad inuicem, & viciſsim, teneri voluerunt. Conſentientes, & conuenientes adinuicem, quòd

in

Google

in omnibus, & ſingulis præmiſsis, in caſu moleſtiarum, & euictio dictorum bonorum pars, quæ paſſa fuerit dictas moleſtias, ſeu euictionem non teneatur ad aliquam ſolemnem litis intimationem faciendam, ſed quæcunque ſimplex notificatio, vel denunciatio, etiam extraiudicialis, & ſine aliqua ſolemnitate, & forma iuris, vel ſtatutorum adhibita, vel ſeruata ſufficiat, etiam domi, quæ ita arctet, ac ſi ſolemniter, & perſonaliter facta foret: quia ſic expreſsè actum, & conuentum fuit inter ipſos permutantes. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Cæterùm ſi Eccleſia rem emphiteoticam permutat, cum alia emphiteoticare, ſic inſtrumentum conficies.

2 Venerabilis Pater Dominus Dei gratia Abbas Monaſterij H. Ordinis Sancti Benedicti dlo. &c. Sollicitè conſiderans permutationem infraſcriptam dicto Monaſterio multipliciter fructuoſam. Idcircò reſeruato tamen conſenſu, & beneplacito Sanctiſs. D. N. Papæ, expediendo communibus infraſcriptorum contrahentium expenſis, & non alias aliter, neque alio modo, de quo expreſsè proteſtati fuerunt, & proteſtantur, accedente ad id conſenſu, & voluntate ſui Conuentus, ſiue Monaſterij, ſcilicet talis, & talis, vt moris eſt, propter hoc in Capitulo Congregationis pro ſe, eiuſque ſucceſſoribus vice, & nomine ipſius Monaſterij præſentibus Fratribus ſupradictis permutauit D. A. ibidem præſentibus, pro ſe, ſuiſque hæredibus recipientibus: dando, & concedendo idem in emphiteuſim, vſque ad ſuam tertiam generationem, talem domum poſitam, &c. Ad habendum, tenendum, & poſſidendum, & quicquid ſibi, ſuiſque hæredibus (ſaluo iure directi Domini, & proprietatis dicti Monaſterij, ſaluiſque conditionibus infraſcriptis) deinceps perpetuò placuerit faciendum; cum omnibus, & ſingulis illius iuribus, membris, pertinentijs, & hoc nominatim, pro tali petia terræ vineatæ, ſita in tali loco, infra tales confines, &c. quam dictus A. ſaluo, &c. dedit, & permutauit iure emphiteoticæ conditionis, & renouationis debendæ tali Eccleſiæ dicti Domini Abbati præſenti, ſtipulanti, & recipienti vice, & nomine dicti ſui Monaſterij ad habendum, vt ſupra, qui dictus D. Abbas nomine, quo ſupra, & dictus A ſcilicet vnuſquiſque eorum viciſsim alterius nomine, rem à ſe permutatam, & datam conſtituit poſſidere; vſque quo vnuſquiſque eorum rei ſibi permutatæ, & datæ in emphiteuſim poſſeſſionem acceperit corporalem, quam ſiquidem accipiendi ſua propria auctoritate, ſibi omnimodam dedit licentiam, & deinceps etiam retinendi, promittens vnus alteri ad inuicem ſolemnibus ſtipulationibus hinc inde interuenientibus litem, vel controuerſiam de re, permutata alteri, vel eius hæredibus nullo tempore inferre, nec inferri conſentire; ſed vnuſquiſque rem à ſe permutatam alteri, & eius hæredibus ad inuicem ab omni homine, ad vniuerſitate legitimè defendere, & auctoritate, & prædictam, &c. reliqua extendas, prout in prima præcedenti forma.

Nota tamen, quod in ſupradicta forma debet fieri mentio de reſeruatione beneplaciti Sanctiſſimi D N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, & illius, ſeu illorum confirmationem obtinere, iuxta Pontificias Conſtitutiones, editas ſuper alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, quia permutatio, alienatio eſt, vt extra de rebus Eccleſ. non alienand.

De diuiſionibus bonorum. Cap. IX.

1 *Forma Inſtrumenti diuiſionis bonorum.*

2 *Quomodo ſit facienda diuiſio bonorum inter fratres, & per quem.*

3 *Maior non dicitur reſpectu temporis, ſed reſpectu adminiſtrationis bonorum.*

IN Dei nomine, Amen, &c. In mei Notarij, &c. perſonaliter conſtitutus A. ex vna, & B. ex altera partibus fratres germani, aſſerentes ſe habere, & communiter pro indiuiſo poſſidere omnia bona mobilia, & immobilia, tàm paternæ hæreditatis, quàm alia per eos communiter acquiſita, velintque, & intendant prædicta eorum bona inter ſe diuidere, & quilibet ipſorum partem ſuam de cætero pro diuiſo habere, & poſſidere, cum (vt plurimum) communio diſcordiam pariat, & quod

& quod communiter poſſidetur, communiter negligitur. Ideò igitur præfati A. & B. ſponte, ac eorum certa ſcientia, & ſpontanea voluntate per ſe, ſuoſq; hæredes, & ſucceſſores quoſcunque vnanimiter, & cōcorditer deuenerunt ad hanc bonorum diuiſionem, in hunc qui ſequitur modum, & primo aſſeruerunt, & liberè faſſi fuerunt dicti contrahentes ſe omnia eorum bona mobilia, & domus vtenſilia & pecunias inter eos, vt præmittitur communia, & indiuiſa iam inter ſe, pro æquis portionibus diuiſiſſe, mediantibus diuiſoribus ab eis communiter aſſumptis, & quilibet ipſorum ſuam debitam portionem habuiſſe, & recepiſſe, de quibus ſe bene contentos vocarunt, & ſeſe ad inuicem quietarunt, cum pacto, &c. Quo verò ad bona immobilia deuenerunt ad illorum diuiſionem, modo infraſcripto videlicèt, quod dictus A. pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque, pro ſua portione, habeat, ad ipſumque, & ſuos perueniant hæc infraſcripta bona, videlicèt. Primò, quandam domum poſitam, &c Item quandam vineam poſitam, &c. & de alijs bonis ſpecificando illorum confines per loca, quantitates, qualitates, & latera, cum omnibus illorum iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentijs vniuerſis. Et è conuerſo dicto B. pro eius parte habeat, & ad ipſum, & ſuos hæredes, & ſucceſſores quoſcunque iure proprio pertineant infraſcripta bona, quæ ſingulatim exprimantur, cum expreſſione confinium (vt ſupra dictum eſt) iuxta diuiſionem factam ab N. & N. communibus eorum amicis deſuper aſſumptis quas partes, & diuiſiones ipſi fratres approbarunt, & acceptarunt, & ponantur alia pacta opportuna, circa ſolutionem debitorum: ſubinde dicatur, ſi verò vna pars rerum, & bonorum, ac iurium prædictorum, tàm mobilium, quàm immobilium ad quēlibet dictorum reſpectiuè fratrum ex dicta diuiſione peruenta plus valet de præſenti, ac in futurum quandocunque plus valere poterit, quàm altera, vel è conuerſo; totum illud plus valens, quantumcumque ſit, aut eſſe poterit in futurum, vnus alteri ipſorum, & è conuerſo, & ſic mutuò, & viciſſim præſentibus, & ſtipulantibus, & ſolemniter recipientibus pro ſe, ſuiſque reſpectiuè hæredibus, & ſucceſſoribus vniuerſis mera, pura, ſimplici, & irreuocabili inter viuos, etiam ſi dimidium iuſti pretij excederet; & reliquas clauſulas extende, prout formula permutationis, quam pro illarum extenſione eam reaſſume, ſingula ſingulis congruè referendo, & debitè adaptando; & cum in hac rerum diuiſione (vt plurimum) de infradicendis dubitari contingat, non ommitto referre illius dubitationem, & demum reſolutionem pro illius intelligentia: nunquid ſcilicet, quando plures fratres volunt diuiſionem bonorum facere inter ſe, frater maior teneatur facere portiones, & minor eligere, dicunt Doctores communiter legiſſe, quòd non, ſed, vel officio Iudicis iſtud fit, vel debent mitti ſortes, non autem minor habet prælationem de optione, vt per Iaſ. in l. 1. num. 39. ff de reb. credit. qui atteſtatur de magis communi opinione Legiſtarum, vide tamen quod idem Iaſ. ſibi refert auctoritatem S. Auguſtini dicentis, quod in diuiſionibus bonorum maior frater debet facere diuiſionem, & minor eligere, fulcitur auctoritate veteris teſtamenti, vbi legitur fuiſſe factam diuiſionem inter Abraham, & Loth, & ita quod Canoniſtæ, ita omnes firmant, vt per Iaſ. ibidem, idem etiam tenet Bald. in l. ſuus quoque de hæred. inſtit. vt per eundem Iaſ in d. l. 4. eod. tit. Intelligo tamen, quod ille non dicitur maior reſpectu temporis, ſed maior adminiſtratione, quia diu adminiſtrauit bona, vt ibi per Iaſ. ſub d nu. 39. in fin.

Si autem poſt factam diuiſionem, duo fratres voluerint remanere in communione, ſic illius contractus fiet.

Forma Inſtrumenti communionis, ſeu Societatis bonorum.

D. A. ex vna, & B. eius germanus ex altera parte, aſſerentes inter ipſos deuentum fuiſſe ad diuiſionem rerum, bonorum, & iurium eorum paternæ hæreditatis, prout patet in inſtrumento diuiſionis illorum rogato, & ſtipulato manu N. Notarij publici, volentes bonam, & ſinceram fraternitatem, & concordiam inter ſe perpetuò conſeruare, & ſimul more bonorum fratrum viuere, & eorum bona iterum, & denuò iure, & communicare ſponte, &c. omnibus melioribus, &c. dictas partes

ces,& diuiſiones alias inter eos (vt ſupra) factas, de quibus in præſcripto inſtrumento continetur, caſſauerunt, annullauerunt, & irritauerunt, ac caſſant, irritant, & annullant, & nullius valoris, roboris, & effectus eſſe voluerunt,& volunt,ac ſi nũquam inter eos factæ fuiſſent, & vlterius interim, & denuò communicauerunt, & communicant, ac immiſcuerunt, & immiſcent inter eos communia,& indiuiſa eſſe voluerunt,& volunt omnia, & ſingula eorum,& vtriuſque eorum bona mobilia, & immobilia,iuraq; actiones,& nomina debitorum quæcunque, quæ tempore dictæ diuiſionis habebant, & habent de præſenti, & in futurum habebunt, & acquirent. ita quòd de cætero, & in futurum per eos, vel alterum ex eis ſimul, coniunctum, & pro indiuiſo qualitercunque, & quocunque iure, & titulo (durante præſenti communione,) & omnia lucra, & damna, quæ ſequerentur, ſint, & eſſe debeant, & intelligantur communia, & indiuiſa inter eos, prout erant ante factam dictam diuiſionem; & vni ipſorum pro dimidia ſpectent, & pertineant, etiã ſi per alterum ex eis ſuo nomine proprio acquirerentur. Promittentes ſibi inuicem (durante præſenti communione) inſimul, & vnitè permanere, more bonorum fratrum, & perſonas eorum proponere, & exercere,pro viribus ad augmentum,& vtilitatem ipſorum,& ad commune lucrum, & damnum, & quicquid ad manus eorum,vel alterius eorum peruenerit in ipſa communione conferre, & communicare,& in eadem communione aliquem dolum, ſeù fraudem non committere, nec facere,nec facienti conſentire, ſed totis viribus obuiare. Et ſi quandocunque contingat ad diuiſionem peruenire,quicquid fuerit in dicta communione æqualiter diuidere in duas partes,prout ita diuidi, & obſeruari voluerunt, & volunt etiam inter eorum hæredes, & ſucceſſores omni exceptione,& contradictione ceſſantibus,quia ſic actum, &c. quam quidem communionem, & omnia alia præmiſſa promiſerunt ſemper,& omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, alias vltra præmiſſorum obſeruationem,ad omnia damna, &c. pro quibus, &c.

De donationibus inter viuos.

Cap. X.

1 *Formam inſtrumenti donationis inter viuos inferius habes in 2.lib.*

2 *Pactum de non reuocando donationem ex quauis cauſa non facit,quin cauſa ingratitudinis poſsit reuocari.*

3 *Secus ſi expreſsè dictum ſit ex cauſa ingratitudinis.*

4 *Donatio omnium bonorum non valet.*

5 *Secus ſi donator reſeruat ſibi facultatem teſtandi.*

6 *Quanta debeat eſſe bonorum donatio, quota ſibi donatori reſeruanda.*

7 *Donatio omnium bonorum non confirmatur iuramento.*

8 *Donatio omnium bonorum reuocatur per ſuperuenientiam filiorum.*

9 *Secus, ſi cum iuramento fuerit expreſsè renunciatum diſpoſitioni l. ſi vnquam.*

10 *Donatio, quæ eſt vltra ſummam 500. aureorum, non valet, niſi inſinuetur, & 12.*

11 *Secus ſi inſinuationi cum iuramento illi renuncietur.*

13 *In actu inſinuationis partis citatio non requiritur.*

14 *Inſinuatio poteſt fieri, etiam die feriato ad honorem Dei.*

15 *Præſentia donantis. & donatarij requiritur in inſinuatione donationis.*

16 *Donatio, quæ fit coram Iudice non exigit inſinuationem.*

17 *Iudicis decreto, præſumuntur omnia ſolemniter acta.*

1 IN hoc donationis titulo erit aduertendum,quòd ſi donatio fiat vniuerſorum bonorum donantis,tunc poteſt fieri deſcriptio rerum, & bonorum donatorum, cum clauſula,ſaluo tamen ſemper, & reſeruato ipſi donanti vſufructu aliquorum bonorum ſpecificandorum toto tempore vitæ ſuæ tantum, & facultate teſtandi vſque ad certam ſummam in articulo mortis, abſque aliqua contradictione, & impedimento ſibi inferendis per dictum donatarium, & ſuos prædictos,ita ex pacto inter eos conuento, & mutua ſtipulatione hinc inde interueniente vallato. Pro quibus,&c.

2 Ad hæc nota, quòd ſi actum eſt in donatione, quòd ſimpliciter propter aliquam cauſam reuocari non poſsit, nihilominus ex

ex cauſa ingratitudinis benè reuocaretur,
vt C. de bonis lib. l.fin. Afflict.deciſ. 265.
3 ſub num. 48. ſed quando expreſsè interue-
niente iuramento de ingratitudine actum
fuit: videtur, quòd ea interueniente nõ po-
terit reuocari arg. ff. ſi quis caut. l. ſed &
ſi quis §. quæſitum: ſecus tamen ſecundum
quoſdam ne per tale pactum Donatarius
inuitetur ad delinquendum ff. de pact. l. ſi
vnus §. illud & §. pacta Specul. in §. in hac
cauſa verſ. quid ſi actum ſub n.5.3.par.lib.
4.de donat.
4 Amplius nota, quòd licet regulariter do-
natio omnium bonorum non valeat, ne
quis eo modo amitteret facultatem teſtan-
di, vt per Clarum q.19.§. donatio in princ.
tamen ſi donator in huiuſmodi donatio-
ne reſeruauerit ſibi aliquid pro facultate
teſtandi, donatio ipſa valebit, vt per eun-
dem Clarum ibi verſ. ſecundò principali-
5 ter, quia tunc non tollitur in totum dicta
facultas teſtãdi, ſed ſolummodo ea reſtrin-
gitur: Intellige tamen, vt illud, quod reſer-
6 uatur, non ſit quid minimum, ſed ſaltem
excedat vigeſimam partem illius patrimo-
nij, quod donatur, quæ concluſio, quòd ſci-
7 licet donatio omnium bonorum etiam tan-
tum præſentium, nihil valeat, etiam ſi fue-
rit iurata: nam cum huiuſmodi donatio au-
ferat homini liberam facultatem teſtandi,
cenſetur contra bonos mores, & ideo non
confirmatur iuramento, c non eſt obliga-
torium de regul.iur.in 6. Abb. conſ.48. 2.
vol. Bart.in l. ſi quis in princ.teſt.col.fin.ff.
de leg. 3. vt per eundem Clar. d. §. dona-
tio in q. 20.in princ cum concordantibus,
qui atteſtatur de communi. De donatione
autem omnium bonorum præſentium, &
futurorum inferius ſuo aptiori loco dixe-
rimus, ſed circa præmiſſa nõ videtur omit-
8 tendum. Quod licet talis donatio omnium
bonorum, propter ſuperuenientiam libe-
rorum, reuocetur ex diſpoſitione l. ſi vn-
quam C. de reuocan donat. tamen ſi pater
in donatione ipſa renunciauerit dicto be-
9 neficio l. ſi vnquam, tunc donatio ipſa non
reuocatur, quia tunc pater cenſetur de li-
beris cogitaſſe. ita dicit Clarus in verſ. 3.
infertur d. §. donatio q 22. Ideo non ab re
cenſui appoſuiſſe in præſcripta formula
clauſulam illam renunciatoriam cum iu-
ramento d. l. ſi vnquam: ſed cum iſte articu
lus ſatis ſit dubius, nec eum vnquam in fa-
cto habuerim, nihil circa hoc auderem ter-
minare affirmare, de his hactenus. Ad ali-
10 qua alia de inſinuatione donationis deue-
nimus; Nam clara eſt iuris communis con-
cluſio, quod ſi donatio eſt vltra quingen-
tos aureos ſine inſinuatione non valet, l.
pen.§.fin. C. de donat. nunquid illi renun-
ciari poſſit, in quo videtur dicendum, quod
cum talis inſinuatio introducta videatur
in publicam vtilitatem, conſequenter illi
renunciari nequeat. vt in l.pactum C.de
11 Collationibus; tamen illius diſpoſitio ceſ-
ſat, ſi iuramentum interuenit, vt poſt alios
per Guid.Pap q.350.per totum, Clar. in §.
donatio q. 18. verſ. quæro in fin. vbi dici-
tur, quòd hodie vtraque ſcola tam legiſta-
rum, quàm Canoniſtarum in hoc concor-
dant, qui atteſtatur de communi, quod in-
tellige, ſi fuit illi expreſsè renunciatum
cum iuramento, vt poſui in præſcripta do-
12 nationis formula, vt per eundem Clarum
eadem quæſt.verſ retenta licet, Corn. in
conſ. 186.vol.2 ſub n. 11. cum concordan.
dicat, quòd ſufficit tantum interuentus iu-
ramenti, vbi refert plura requiſita ad vali-
ditatem iuramenti: Primò videlicet, quòd
perſona ſit habilis, ſeu habilitata per iura-
mentum, ſecundò quòd generalis forma
ſeruata ſit, tertiò quòd non ſit facta ſuper
re prohibita, Bal.in l. illud C. de ſac. ſanc.
Eccleſ. qui hanc partem firmat in quodam
ſuo conſ. quod incipit. Certum eſt, quòd
filia, vbi concludit, quòd iuramentum non
firmet contractum, & non arctat, iurantem
quia ſufficit. quòd lex improbet actum:
His non obſtantibus concludit iuramen-
tum ſupplere defectum inſinuationis, quia
poteſt ſeruari ſine diſpendio ſalutis æter-
næ, vt ibi, Secus tamen dicendum erit in
donatione cauſa mortis, quæ licet olim ad
inſtar donationis inter viuos erat genera-
liter inſinuanda, vt in l. donatio C. de do-
nat. tamen ſi quinque teſtibus fuerit valla-
ta, non requiritur inſinuatio, vt hodie ex-
preſſum eſt in l. fin. C.de donat. cauſa mor.
& in l. ſi quis pro redẽpt. eod.tit.Gabriel.
concl.1.lib.3.de donat ſub nu.66.vbi atte-
ſtatur de cõi, & magis cõi, & ibi plures li-
mitationes, & inter alias, quod id nõ pro-
cedit, qñ ſtatut.diſponit, quòd ſi infra ali-
quod tẽpus debeat fieri regiſtratio in actis,
quia poſt illud tempus iuramentum nõ ſup
plet defectũ inſinuationis, vt ibi ſub nu.17.

Am-

13 Amplius nota, quod ſi ſtatutum requi-
rit, quod intra ſex menſes, donatio inſinue-
tur; non requirit citatio partis, quamuis
adinuenta ſit ad tollendas fraudes, vt per
Iaſ. in l. 1. nu. 12 quando lib. princ. dat. ſub
n. 12. Gãb. in tract. de clauſulis in §. viden.
ſub n. 90. verſ. ſecundum autem in tantum,
14 quod talis inſinuatio poteſt fieri die feria-
ta in honorem Dei, quia actus eſt volunta-
riæ iuriſdictionis, & in eo nulla, vel par-
ua cauſæ cognitio requiritur, vt ibi ſub nu.
89. verſ. 3. adde Hoſtiẽ. in ſumma de ferijs
§. quid in eis, verſ. licet quæ pertinẽt. Hinc
eſt, quod non requiritur aliqua alicuius ci-
tatio, ſed tantum præſentia donantis, & do-
natarij, vt per d. Gamb. in d. tract. de clau-
15 ſulis d. §. videndum verſ. ſed Bart. ſub nu.
175. fol. mihi 607.

Nec inutiliter videtur referendum, quod
ſi talis donatio ſubſcribatur, & publice-
tur coram Iudice, non requiritur alia ſcri-
ptura, vt per Iaſ. in l. omnium ſub num. 4.
C. de teſtam. Gamb. in d. tract. de clauſulis
d. §. videndum verſ. ſed quæritur ſub nu. 53.
neque exigit inſinuationem ſi ea in iudicio
16 fiat, ſecus coram alio Iudice, cui debet co-
ram eo produci. vt per Bart. in l. ſi tibi pe-
cuniam ver. vero vtrum ſub num. 2. in fin. ſi
cert. pet. quod intellige, cum interpoſitio-
ne decreti Iudicis, quia vbi eſt interpoſi-
17 tum decretum Iudicis, præſumuntur om-
nia ſolemniter acta, vt in gloſ. ord. l. 1. C. de
fid. inſtr. ea enim, quæ ſuperius dicta ſunt, circa relatam donationem inter viuos, & reliqua inferius dicenda quo ad donationem, cauſa mortis intellige locum habere, quando non adſunt ſtatuta in contrarium: quia tunc minimè immutanda ſunt, quæ legem certam habuerunt, vt dixi, & probaui in extenſione clauſularum venditionis bonorum immobilium poſt nu. 21.

De donationibus cauſa mortis.

Cap. XI.

1 *Forma donationis cauſa mortis.*
2 *Teſtes adhibentur in donatione cauſa mortis, & inſinuatione non indiget.*
3 *Pactum de non reuocando donationem cauſa mortis non ſcribitur, & quare.*
4 *Donatio bonorum præſentium, & futurorum quando valeat.*
5 *Donatio remuneratoria, non eſt proprie donatio.*
6 *Donans tenetur de euictione, in donatione remuneratoria.*
7 *Donatio reciproca, non indiget inſinuat.*
8 *Notarius tenetur ſcire iura, & quare.*

1 PVpillus Meuius corporali ægritudine languens, & mortis proximè periculũ metuens, vel ſic in terræ ſanctæ ſubſidium, mare de proximo tranſiturus, vel ad bellũ iturus, timens naufragij periculum, vel timens bellorum diſcrimina diuini numinis intuitu, & pro ſuorum remedio peccatorum mortis cauſa, vel dicti periculi cauſa spontè, donauit R. D. N. Priori Conuentus S. Marci, nomine ipſius Conuentus recipienti, vel B eius compatri tale prædium, vel omnia bona ſua, &c. Dans, & tradens eidem R. D. Priori, vel dicto B. prædium, & omnia alia eius bona. Conſtituens ſe ex nunc dicta bona ipſius donatarij nomine poſſidere, vel quaſi, & volens, vt ex nunc rei, vel bonorum prædictorum dominium in eundem donatarium ſit tranſlatum, & ipſa bona de cætero eius fiant, niſi vel donatarium præmori, vel ipſum donantem ab hac ægritudine liberari, vel donationis pænitere contingat, vt videlicet quodcunque horum contingat, donatio euaneſcat. Super quibus, &c.

Vnum autem diligenter attende, quod
ſub quacunque ſpecie, & quocunque mo-
do fiat donatio, debet expreſſe inſeri in
ea quod fiat cauſa mortis, vel alterius im-
minentis periculi, cuius cauſa fit. Nã alias
eſſet potius donatio ſimplex, & inter vi-
uos, quantuncunq fiat in articulo mortis,
vt per Rolan. par. 3. Florum, in tract. in tit.
donationis cauſa mortis ſub num. 9. vbi
habetur, quod huiuſmodi donationi quin-
que adhibentur teſtes, ac etiam cuiuſcun-
que fuerit quantitatis, inſinuatione non
2 indiget, vt ibi ſub num. 11. in fin. Aduer-
tendum eſt amplius, quod in ſimili dona-
tione cauſa mortis, non apponatur pactum
de non reuocando: quia eſſet contra ſub-
3 ſtantiam donationis cauſa mortis. Intan-
tum quod transformaretur in donationem
inter viuos. Textus eſt expreſſus in l. vbi
Donator ff. de donat. cauſa mortis, quia
tale pactum non poteſt adaptari donatio-
ni cauſa mortis, vt poſt alios per Iaſ. in l.
qui Romæ, in verſ. nam ſi quis donat. num.
primo in princip. ff. de verbor. obligat.
Attende amplius quod licet donatio bo-

norum præſentium, & futurorum non va-
4 leat, tamen ſi collata ſit poſt mortem donantis valet, vt per Clarum in §.donatio q. 19. verſ.ſed quid ſi quis?

Verùm, quia in his & alijs donationibus, multi multa ſcripſerunt, meum non eſt hic vlterius elaborare, niſi quo ad ea, quæ tabelliones pro illarum clauſularum intellectu, neceſſariò ſcire debent. Nec ommitto, quod ſi donatario remuneratorio ſit, vltra clauſulas concernentes euictionem rei, ſeù rerum donatarum, quia donaria remunera-
5 toria non eſt propriè donatio, vt in l. Iulianus §. qui fundum ff. de verb. oblig. Clar. in §.donatio q. 3 in verſ. quæro, qui atteſtatur de magis communi, in tantum quod donãs tenetur de euictione, Bart in l. Iulianus §. 1.
6 ff. de verb. obligat. Iaſ. in l petens in 7. col. verſ. 3. notab. C. de pac. & per eundem Iaſ. in l. ſi ſtipulatus fuerim §. cum ſtipulatus fuerim verſ 4. nota limit. ff. de verb oblig. Idem puto eſſe dicendum de donatione
7 mutua, quæ etiam, quod ſit inter viuos, & conſequenter irreuocabilis, quæ inſinuatione non indiget, vt per Iaſ. in l. ſi pater puellæ C. de inoffic teſtam. ſub nu. 2. & 6.

De donationibus autem inter virum, & vxorem, & illarum validitate, & an confirmentur morte, vel iuramento (licet inſinuentur) pro illarum intelligentia, recurre
8 inter alios ad Clar. in d. §.donatio, vbi oĩa diffusè habebis, nec id te fugiat, cũ tabellio debeat ſcire iura, ne illicitos cõtractus celebrando puniatur, in l. iubemus C. de ſacroſ. eccleſ. §. ſi his tabellionibus.

De donationibus cauſa mortis facienda per filiusfam. Cap. XII.

1 *Filius etiam cum conſenſu patris teſtari non poteſt.*
2 *Forma donationis cauſa mortis, facta per filium de conſenſu patris.*
3 *Filiusfamilias poteſt donare cauſa mortis de conſenſu patris, ſecus legare, & teſtari etiam cum conſenſu patris.*
4 *Donatio cauſa mortis facta per filium patri non valet, & quare.*
5 *Requiſita in donatione cauſa mortis, facta per filiumfamil.*
6 *Filiusfamil. an poſſit reuocare donationem, ſine patris conſenſu.*

1 Illud quoque non eſt prætereundum, ad relatam materiam donationis, quo cum filiusfamilias ſub patria poteſtate conſtitutus, etiam cum conſenſu patris teſtari non poſſit, vt in authent. ex cauſa de teſtament. ideò donationis formam ſub cõpendio ſubijciamus, cuius forma talis eſt; videlicèt. A. filius B. eiuſdem patris ſuppo-
2 ſitus poteſtati. Quia (lege prohibente) etiam patris iuſſu teſtari non poteſt, hanc donationem cauſa mortis eodem patre ſuo ibidem præſente, volente, & conſentiente, ſanus per gratiam Ieſu Chriſti mente, licet æger corpore, fecit, & diſpoſuit, in hunc modum. In primis quidem donationis cauſa mortis, reliquit pro anima ſua tantum expendendum hoc modo, &c. Et hoc exequi voluit per N quem ſuum reliquit Commiſſarium. Item legauit, &c. in fine autem dices, & hæc omnia, & ſingula donatione cauſa mortis diſpoſuit, & donationem ipſam valere voluit, & tenere, ſi ipſum ex hac ægritudine mori contigerit, alioquin nequaquam, me autem Notario præſente, & ſtipulante vice, & nomine, &c. Quod autem filiusfamil patre permittente
3 poſſit donare cauſa mortis, (licet teſtari non poſſit) habetur ff. donation. l. tam his, non tamen ſine patris permiſſu, vt ff de donat. filiusfamil. §. patri autem legare non poteſt, etiam eo permittẽte ff. de leg. 1. nec teſtari, vt in d. l. tam his, & vt ſuperius probaui. Hoc tamen attende, quod talis dona-
4 tio facta per filium patri (ipſo auctorizante) non valet, quia nemo in facto proprio
5 poteſt ſibi auctorizare l. 1. §. pupillus, & l. ſi ſeruus cõis ff. de auct. tut. Circa quæ ſciendum eſt, ꝙ ad hoc, vt donatio cauſa mortis facta per filiumfamil alteri, quàm patri valeat, requiritur primò, ꝙ patre permittente faciat, ſecundò ꝙ pater eidem nominatim, & expreſsè concedat licẽtiam, quod donet cauſa mortis: tertiò ꝙ permiſſio, ſeù conſenſus patris præcedat: quartò ꝙ is, cui donatur ſit præſens, aut Notarius pro eo ſtipuletur (licet ſecus in homine ſui iuris,) quia tunc ſufficit, quod interueniat Nũcius, ſiue epiſtola, ſeù vallata ſit traditione, vt tradit d. Azor. in ſumma C. de don. verſ. cui poſſit donari, Bald & Cyn. in l. illud C. de ſacroſanctæ eccleſiæ, ſed an dicta donatio facta cum conſenſu patris poſſit reuocari per filium abſque eius cõſenſu, vide ad hoc

Gud.

Guid Pap. in quæſt. 223. vbi citantur plures opiniones Doctor. quorum aliqui tenent partem affirmatiuam, & aliqui partem negatiuam, & ad eum, & dictum Clarum, vbi ſupra pro huius articuli intellectu recurrere poteris.

De venditione Equi. Cap. XIII.

1 *Forma inſtrumenti venditionis equi.*
2 *Vitia omnia ſunt nominatim exprimenda, alias competit actio redhibitoria, quæ prætoria eſt.*

AD euidentiam ſupradictarum formarum venditionis bonorum immobilium, permutationis, & donationis, aliqua tacta ſunt, hic non repetimus, antequam ad alia grauiora deueniamus, de formis venditionis aliquorum bonorum mobilium, & per ſe mouentium tangimus.

A. ſponte, &c dedit, vendidit, B. ibidem
1 præſenti, & ementi vnum equum baium, balzanum in fronte, & in crure anteriori ſiniſtro, & in poſteriori dextero ipſum ſibi ibidem per frænum tradens nominatum cũ
2 his vitijs, & magagnis ſpecificatis, & dictis ab eo ipſi B. ibidem præſẽti, videlicet, cum vno ſuperoſſo in tali crure, item quòd in plenilunio amittit viſum, item ꝙ eſt retrogradus, item quòd mordet, nec ſe ferrari permittit, & generaliter pro tali, qualis eſt, cum vitijs, & magagnis latentibus, & apparentibus, & quæ habet intrinſecus, ſiue extra, afferens & proteſtans prædicta vitia ſpecificata in ipſo equo eſſe ipſorum vitiorum, vel morborum, ſiue quorumcunque aliorum latentium, vel apparentium rõne, vel occaſione, ipſi B. in aliquo de cætero nolle teneri. Et hunc pro pretio 25. ſcutorum, ꝙ pretium dictus A. confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe. Exceptioni, &c. renunciauit, &c. quietauit, &c. promittens ipſi B. pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulanti, & recipienti dictũ equum ſibi ab omni homine, &c. legitimè defendere, auctorizare, & expedire ſub pœna dupli dicti pretij, ſtipulationis præmiſſorum, & refectionis damnorum, & expẽſarum litis, &c. Qui B dictum equum recepit ibidem cum dicti ſpecificatis vitijs, & magagnis in dicto equo ſe benè cognoſcere, & ea ſibi expreſſa, & oſtenſa eſſe dixit, & generaliter pro tali, qualis eſt, vt ſupra, proteſtans ergo nolle ipſum A venditorem teneri occaſione dictorum vitiorum, vel morborum ipſius equi expreſſorum, aut quorumcunque aliorum apparẽtium, & latentium, vt ſupra dictum eſt Pro quibus, &c. Nota, quòd niſi ſupradicta vitia exprimerentur, competeret emptori actio redhibitoria, quæ prætoria eſt, & competit emptori fraudato, vt per Specul in §. 1. de reſc. vend. lib. 4. par. 3 in princ. Alex. in l. ſi ſtipulator ſub n. 23. ff. de verb. oblig.

Forma venditionis herbarum.

A Spontè, &c. dedit, & vendidit B. totam herbam, ſeu futurum fęnũ quantũcunque, & qualitercunque fuerit, & quid erit, & percipi, & haberi poterit, anno pręſenti de prato ſito in tali loco, iuxta, &c. percipiendum, & colligendum, & habendũ auctoritate ſua, omnibus ipſius B. ſũptibus, & expenſis, ad omnẽ ſuam ex nunc cuſtodiam, & omne periculum, atq; caſum rapinæ, incendij, inundationis aquarum, & cuiuſcũque alterius fortuiti, euentus; pro pretio ſcutorum 25. quę idem A confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ab eodem B. de quibus ſe benè contentum vocauit. Exceptioni, &c. renunciauit, quietauit, &c Promittẽs ipſi B. pro ſe, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulanti dictum fænum ſibi ab omni perſona, & vniuerſitate legitimè defendere, & alias, vt in præſcripta forma, quam pro huius extenſione reſſume.

Forma venditionis lanæ.

A Spontè, &c. dedit, & vendidit B. omnia vellera futura, ſiue futuram lanã quantacumque, & qualiſcunque fuerit, & quam tondi, percipi, & haberi contigerit in anno præſenti ex mille ouibus ſuis, quas habet in territorio Cornetano, in loco dicto, &c. & ipſam lanam infra menſem, dictis ouibus tonſis eidem B. dare, & conſignare in ferijs Toſcanellæ ibi conductam, omnibus expenſis ipſius B. pro pretio, & ad rationem pretij ſcutorum vigintiquinque pro quolibet milliario, quod pretium idem B. ſoluere, & exburſare promiſit ſtatim,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

tim facta ponderatione, & conſignatione dictarum lanarum liberè,&c. alias,&c. de quibus, &c. pro quibus, &c.

Forma venditionis fructuum, ad plures annos.

A Sponte, &c. vendidit B. vſumfructum,ac omnes redditus, & obuentus talis vineæ ſitæ, &c. hinc ad quinque annos proximos,dans & concedens eidem vſque tunc dictam vineam, & arbores, & omnia, quæ in ea ſunt, & quæ infra prædictos continentur confines habenda, vtenda, & fruenda liberè per ſe, vel alium, ſeu alios,quem ſeu quos voluerit, pro pretio, & nomine pretij ſcutorum centum monetæ, quæ idem A. confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ab eodem B. de quibus ſe benè contentum vocauit.Exceptioni,&c renunciauit, quietauit, &c Promittens idem A. eidem B. vineam ipſam, & omnia, quæ in ea ſunt,liberè vtẽda,& fruenda (vt dictum eſt) ei,& ſuis hæredibus ab omni perſona, & vniuerſitate legitimè defendere, hinc ad terminum ſupradictum, & dictos vſufructus, quos in dictis quinque annis percipiet,tam intra terminum, quàm poſtea perpetuò legitimè defendere, auctoritate, & expedire, alias ad omnia damna, &c. E contra quoque idem B.promiſit ipſi A.pro ſe,ſuiſque hæredibus,&c. ſtipulanti prædictam vineam;& omnia,quæ in ea ſunt,ſine fraude vti, & frui, & ipſa foſſata, & ſæpes eius manutenere,& conſeruare, & eam quolibet anno,debitis temporibus benè amputare,& releuare, & ligonizare, binare,& remundare,& in omnibus benè,& ſine fraude colere, arbores ſiccas incidere, & virides non incidere ſine Domini mandato, & finito termino ipſo prædictam vineam ita in bono ſtatu, (vt nunc eſt) ipſi A. liberè relaxare, & conſignare ſub pęna omnium damnorum,&c pro quibus omnibus, &c.

Forma locationis Barcæ.

IN mei, &c. Conſtituti Nob. vir D.Vipereſcus de Vipereſchis de Corneto ex vna, & Antonius, &c. Patronus vnius barchæ.portaturæ ſalmarum centum, & vltra,ex altera partibus ſponte, &c. deuenerunt ad infraſcriptam conuentionem, videlicet dictus Antonius promiſit,& conuenit,dicto D.Vipereſco ibidem præſenti, &c. portare cum eius barca, in qua nauigant ſeptem marinarij cum eo ſalmas centum frumenti, menſuræ Cornetanæ in Vrbem Romam, quam frumenti quantitatem onerabit in portu Corneti,pro pretio nauli Iuliorum quinque pro ſingulo rubio, ſeu ſalma. Et verſa vice idem Dominus Vipereſcus promiſit eidem Antonio patrono dictę barchæ,ibidem præſenti dare dictum granum expeditum ad dictum portum, pro die vndecima præſentis menſis, & ſoluere eidem Antonio ſupradictum naulum cum applicuerit, cum dicta barca frumento prędicto onerata ad magnam ripam Vrbis. Promittens idem Antonius in dicto portu frumẽti ſe fideliter,& prout ad probum ſpectat virum agere, neque carigamentum aliquorum aliorum bonorum in dicta barca recipere, nec in dicto portu, ſeu naulizamento per ſe, nec ſuos committere aliquam fraudem,dolum,& vt vulgo dicitur, barattaria, ſub pœna omnium damnorum, &c. Et pro eo,quòd in, & ſuper præmiſſis,ac obſeruatione omnium, & ſingulorum,ſit eidem D Vipereſco magis cautum, & ſecurum, ibidem præſens. N. qui ſciens,&c. Spontè, &c. pro dicto Antonio, & eius præcibus præmiſſis omnibus ad fauorem dicti D. Vipereſchi acceſſit, & promiſit, vti principalis, principaliter,& inſolidum, quem N ibidem præſentem idem Antonius promiſit releuare indemnem,ita quòd,&c alias &c.pro quibus, &c.

Forma venditionis muſti.

A Spontè, &c. vendidit, &c. B. ſalmas viginti de vino muſto,recolligendo per eum in vindemijs proximè futuris ex eius vinea, ſeu poſſeſsione poſita, &c. pro pretio Iuliorum decem pro ſingula ſalma, quod pretium, quod eſt ſummæ ſcutorum tot,&c. idem A in mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia habuit, & recepit ab eodem B. ibidem præſente, & ſoluente manualiter, & in contanti in prompta, & numerata pecunia in tot paulis, & teſtonibus papalibus,de quibus, &c. quietauit, &c. Quod vinum muſtum idem A. pro-

promiſit eidem B. tradere, & conſignare ad vaſcam eius vineæ in vindemijs proximis futuris liberè, &c. Si quod autem vinum venditum eo tempore valebit plus dicto pretio, id totum plus idem venditor eidem B. emptori præſenti, & acceptanti donauit, donationis titulo perpetuò irreuocabiliter, ob grata ſeruitia multipliciter ab emptore recepta, & ſi minus dicto recepto pretio, idem emptor eidem venditori præſenti, &c. remiſit, & donauit donatione pura, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De contractu rei emphiteoticæ. Cap. XIX.

1 *Forma contractus rei emphiteoticæ habetur inferius in ſecundo libro.*

2 *Emphiteotica conceſſio genus eſt alienationis.*

3 *Clauſula, reſeruato beneplacito Sanctiſſimi, facit conditionem in tantum, quod illa nõ purificata, dominium non transfertur.*

4 *Maior pars canonicorum debet intereſſe in contractu capitulari.*

5 *In alienationis contractu tractatus præcedere debet.*

6 *Traditum non videtur traditum in alienatione ad tempus duratura.*

7 *An primus acquirens, cenſeatur comprehenſus in conceſſione, vſque in tertiam perſonam.*

8 *Clauſula in contractu emphiteotico pro ſe, ſuiſque hæredibus, quomodo extendatur.*

9 *Extenſio clauſulæ ad habendum, &c.*

10 *Clauſula rata tamen manente pacto, quid operetur.*

11 *Clauſula, ſaluo iure directi dominij, quid importet.*

12 *Quis nam teneatur ad ſolutionem laudemij.*

13 *Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis.*

1 AD hæc nota, quòd cum emphyteuſis ſit genus alienationis, vt extra de reb. eccl. non alien. & propterea olim Epiſcopi conſenſus requirebatur, vt per Specul. in §. 2. ſub nu. 3. verſ. & nota de locato: tamen modernis temporibus, propter Pontificias Conſtitutiones prohibita eſt d. alienatio, vt etiam fuit deciſum in cõſ. Neap. vt teſtatur Afflic. in deciſ. 77. ſub nu. 5. text. in cap. hoc conſultiſſime de reb. eccl. non alien. lib. 6. non ab re igitur apponitur in principio conditio illa ſcilicet, reſeruato beneplacito Sanctiſs. D. N. Papæ, & non alias, aliter
2 nec alio modo, quo non interueniente, non eſt nata actio, nec obligatio, & multo minus dominij tranſlatio, vt per Curt Iun. in conſ. 74. ſub nu. 17 par. 1. Item nota, quòd vbi ſupra dicitur de conſenſu maioris partis Canonicorum, neceſſariò debet eſſe
3 maior pars, vt in cap. ea noſcitur, extra de donat § paſtoralis in fin. Amplius nota, qd ibi dicitur de tractatu præcedente, quia in his ſemper tractatus præcedere, immò non ſemel, ſed pluries, vt per Specul. in §. 2. par. 1. lib. 4. ſub nu. 4. de locato, & in cap. tua de
4 reb. eccl. alien. vel non, & ibi not. vbi tractatus ſit de ſubſtantia contractus. Aduertendum eſt, ēt quòd ibi non dicatur, tradidit, & conceſſit, ſed tm̃ dedit, & conceſſit, quia in re non perpetuò conceſſa traditum non videtur traditũ, vt per eundem Specul. lib. 4. 3. par. ſub nu. 156. de emphyteuſi. Ad hoc probabiliter dubitari poteſt, an ſi iſta
5 conceſſio in emphyteuſim fuerit facta per hæc verba, ſcilicet in tertiam generationẽ, perſona illius, cui eſt facta conceſsio, cenſeatur incluſa in prima generatione, vel potius prima generatio incipiat in perſonã deſcendentium, Specul in tit. de locato tenet, ꝙ perſona illius, cui facta eſt conceſsio comprehendatur in prima generatione; contrariam verò partem tenuit Bald. in ad-
6 dit. ad Specul. in tit. de locato col. 4. verſ. item, & in tertiam generationem, & in auth. ſi quas ruinas col 1 verſ. iuxta hoc q̃ro C. de ſacroſ. eccleſ vide ad hoc Alex. in l quod dicitur verſ ſed ipſemet ſub nu. 23. ff. de verb. oblig. vbi reſpõdendo dicit, quòd attendi debet conſuetudo Eccleſiæ concedentis, & ſecundum illam debet fieri interpretatio, arg l. minimè, & l. ſi de interpret. ſupra de leg. ſed vbi non appãret de conſuetudine, quòd pronepos includitur, quãdo conceditur in tertiam generationem, vt ibi, & propterea ad tollendum dictam dubietatem, bene erit dicere in tali conceſsione, ſcilicet in ipſius tertiam generationem: tunc. n. proculdubio perſona illius, cui facta eſt conceſsio non cõprehenditur in prima generatione: ſecus ſi dictum eſſet vſque in tertiam ipſius perſonam, vt per

Digitized by Google

Gabriel.in lib.3.concluſ.1.ſub num.1.2.&
3. de feudis, vide tamen in hoc Clarum
in §.emphyteoſis lib.4 queſt 31.per totum
ad quem pro præmiſſorum maiori intelli-
gentia, recurre. Et quod pronepotes com-
prehendantur in prima inueſtitura, extat
deciſio Rotæ, cuius copiam inferius regi-
ſtrari curaui. Item aduertendum eſt, quod
loquendo ſimpliciter de ſimili conceſſio-
9 ne, non extenditur per Notarium clauſula
pro ſe, & ſucceſſoribus quibuſcumque:
ſed tantum dicitur pro ſe, & ſuis hæredi-
bus, & ſucceſſoribus, ſcilicet de hæredi-
bus, vel deſcendentibus in infinitum, &
qui ſuccedunt de iure ciuili, vel qui ſucce-
dunt vniuerſaliter de iure prætorio, vt not.
Imol in l.quod dicitur col.fin.ff.de verbor.
obligat. Bald.in l.in perſonam in fin. C.de
fideiuſſ.Alex conſ.118.vol.2. ſecus in alie-
natione perpetua, & tunc in caſu, quo Ec-
cleſia poſſit legitimè alienare; talis clauſu-
la extenditur pro ſe, & ſuis hæredibus, &
ſucceſſoribus quibuſcumque: quia tunc ad
hæredes tranſit extraneos, Alexand. in 2.
volum.conſ.9.& in 1.volum.conſ 91. in
12.col.& alijs conſ.38. eodem 2.vol. in 3.
8 col.Afflict.deciſ.100 ſub num.2. Vbi enim
emphyteoſis poteſt in caſu præmiſſo tran-
ſire ad extraneos, tunc per illa verba ſuis
hæredibus comprehenderentur etiam om-
nes extranei, alias autem ſolum compre-
henderentur illi deſcendentes, ad quos
tranſire poteſt, bene facit ad hoc text.in
9 l.ſciendum ff.de verbor.ſignif.Alexan.in l.
quod dicitur ſub num.26.prope fin.ff.de
verbor.obligat. clauſulam illam ad haben-
dum in præſcripta forma appoſitam non
niſi hoc modo extendas,ſcilicet ad haben-
dum, vtendum, fruendum, & gaudendum,
& de dicta domo diſponēdum, prout ſimi-
les emphyteotæ de rebus ſimilibus facere,
& diſponere ſolent,nec dicatur (prout di
citur) in venditione bonorum, quorum
dominium tranſit in accipiētem perpetuò,
& ſine præfinitione temporis, vt puta in re
ruinoſa,quæ poteſt in perpetuum dari in
emphyt. vt in auth de alien. & emphyt. ſi
verò quædam,ſecus ſi non eſt ruinoſa, quæ
non poteſt dari, niſi ad vitam ſuſcipientis,
& duorum eius ſucceſſorum, vt per Spec.
in §.1.de emphyt.ſub num 9. lib.4. 3 part.
quia tunc ex ſimili conceſſione emphyteo-
tica non transfertur niſi naturalis poſſeſſio,
quā habet ſimilis emphyteota vſufructua-
rius,vel vaſſallus, vt per Specul.in §.1. lib.
4.ſub nu.10.de empt.& vendit. clauſula
illa ferè in fine ſupradicti contractus, con-
ſcripta: rato ſcilicet nihilominus manente
pacto, operatur merè excluſionem, vt per
10 Afflict.deciſ.174. ſub nu.3. & etiam quod
contractus ratus remaneat ſemper, tam
reſpectu pœnæ, quam illius obſeruantiæ,
ſecundum Specul.in §.1. lib.4. 3.part. ſub
num.99.de emphyteoſi. An autem emphy-
teota poſſit rem ſibi, vt ſupra conceſſam
ad breue, ſiue longum tempus, alteri loca-
re,permutare,hypothecare,alienare,iura
ſua in alterum transferre; habes hæc om-
nia per Clarum in quæſt.17.& ſequent. vbi
diffuſè explicantur, ad quem pro illorum
11 intellectu recurre; hoc tamē addito,quod
emphyteota ſemper debet vendere iure
directi dominij, ſemper ſaluo, vt in l.1. C.
de feudis,quæ tamen clauſula, ſaluo iure
dominij in reformatione feudi,vel emphy-
teoſis operatur. quod ſi antea feudatarius,
vel emphyteota ceciderit à iure ſuo ex ali-
qua cauſa, non proſit ſibi talis noua refor-
matio,vt per Io.de Pra. ſingulariter in cap.
hæc conditio §.ſi ſic ff. de cond.& demon-
ſtrat. ſed de his hactenus, cum aliud quo-
12 adq; dicere mei officij non ſit (ſaluo quod
antequam ad alias tranſeam quæſtiones) ad
hanc tantum tanquam quotidianam, & de
qua quotidie Notarij interrogantur, deue-
niam ſcilicet, quod quando emphyteota
alienat ius ſuum in alium,quam comprehē-
ſum in prima inueſtitura, tunc nouus acce-
ptor tenetur ſoluere laudemium directo
Domino.vt per Iaſon in l 3. C.de iure em-
phyteotico verſ.primo quæro ſub num.41.
Hoc tamen intellige,niſi aliter, aut tacitè,
vel expreſsè inter partes pactum fuerit,
quia tunc prouiſio hominis facit ceſſare
13 prouiſionem legis,vt per eundem Iaſ.in
auth.ingreſſi C. de ſacroſ. eccleſ. in hac re
emphyteotica multo plura ſcribere potuiſ-
ſem, quæ ad diſpoſitionem vtriuſque iuris
pertinēt,verùm quia tantùm ea proſequor,
quæ tendunt ad intellectum clauſarum ſi-
milium contractuum emphyteoticorum,
alias verò materias reijcio, vt ad eundem
Iaſ. eod. tit. & alios,qui hoc particulariter
ſcripſerunt. Copia dictæ deciſionis, de qua
ſupra fit mentio.

Aſiſienſis emphytheuſis, veneris 13. Nouembris 1598. R.P. D.Gypſio.

CAnonici Eccleſiæ S. Saluatoris in Lauro de Vrbe anno 1590. conceſſerunt in emphyteuſim bona, de quibus agitur, cuidam Leonello in tertiam generationem finitam, in linea maſculina duntaxat. Dubitaui, an prima generatio incipere deberet à Leonello primo acquirente, vel potius à perſona deſcendentis ad effectum, vt pronepotes ipſius Leonelli cenſerentur, vel ne comprehenſi in dicta inueſtitura.

Domini vtraq; parte informante, reſoluerunt primam generationem incipere à filijs Leonelli, & conſequenter in illa comprehendi pronepotes. Ratio deciſionis fuit, quia cum primus acquirens ſit cauſa, & origo generationis, non poteſt in ipſa prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat, Bald. conſ. 448. lib. 3. & conſ. 375. lib. 4. Calder. de locat. conſ. 9 culum. 1.

Præſertim, ſtante illa dictione, finita, Alex. conſ. 110. nu. circa fin. lib. 3. & conſ. 125. lib. 5. Soccin. conſ. 25. nu 4. lib. 1. Gozad. conſ. 25. nu. 17. Ruyn. conſ 166 num 6. lib. 1. Dec. conſ. 62. in princ. Gabr. de iure emphyt. concl. 4. nu. 5 Clar. in §. emphyteuſis q 34. verſ ſed certè, vbi dicit hanc eſſe magis cõem opinionem & ſequuta fuit Rota apud bon. mem Oradinũ, in vna Romana domus, & in alia Farfenſis villæ Caprolæ, corã R.P.D. meo Pegna 20. Maij 1592. vt patet ex earum copijs, quæ circumferũtur, & ſic apparet non eſſe in iudicando, tenendam opinionem Speculat. in tit. de emphyt §. nunc aliqua q 155. nu. 183. Paul. de Caſtr. conſ. 316. num. 1. vol. 2. & aliorum exemplo citatorum.

Ex differentia, quæ ſit per informantes inter verbum completam, & finitam, non placuit Dominis, quia eſt verbalis, cum tendant ad eundem finem, & ſint ſynomima, præter id, quod multi ex Doctoribus allegatis loquuntur, etiam quando adeſt verbum finita.

Hoc ſtante, non eſt opus ingredi illam difficultatem, quam mouet Bart in quodam eius conſilio, an fuerit in inſtrumento dictũ vſque in tertiam generationem ipſius, vt refert Bald. in auth ſi quas minus nu. 3. verſ. iuxta hoc quæro C. de ſacroſ. eccl. latè Bellam. conſ. 80. num. 7. & 8. cum alijs citatis, quæ quidem opinio licet ſit communis, à nonnullis tamen reprobatur, vt animaduertunt addentes ad d. conſ. Alex. 125. Clar. poſt Caſtrenſ. in loco ſupra citato.

Non obſtat deciſ. Caputaquenſ. 18 part. 2. quia ibi non aderat verbum finitam, & benè illi reſpondetur in deciſ. villę Caprolæ, quicquid pro parte aduerſa dicatur.

De locatione Boum. Cap. XV.

1 F*Orma inſtrumenti locationis boum.*
2 *Cuſtos recepta mercede tenetur de caſu ſiniſtro.*
3 *Secus ſi cuſtos dimiſit dictos boues in loco ſolito, & conſueto ibi dimittere.*

Locatio Boum ad laborandum.

Id. A Confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ad laborandum ad quartam partem lucri à d. B. duos boues, vnum ſcilicet album cum cornibus dimiſſis, & alterum rubeum cum cornibus elatis, pretij & æſtimationis ſcutorum 40. hinc ad annum proximum: promittens ſolemni ſtipulatione eidem B. dictos boues fideliter, diligenter cuſtodire, ſalurre, paſcere, & tenere, omnibus ſuis expenſis, ipſosq; non vendere, vel alienare, ſine expreſſa Domini licentia, & mandato, in ſe dictorum boum ſemper dominium reſeruans: ita quod à quocunque altero poſſidente ipſos pleno iure valeat vendicare, & pro ſumma dictæ quartæ partis laborerij dare, & deferre eidem B. Corneti ad domum ſuam, rubia tot frumenti boni, & recipientis, in feſto Beatæ Mariæ Auguſti, ſeù in recollectis proximè futuris liberè, & ſine aliqua exceptione: in fine verò termini dictos boues, aut prædictam æſtimationem, cum quarta parte lucri, ſiue tantùm minus ipſa æſtimatione, quantum fuerit totum damnum ipſo Domino conſignare. Veruntamen ſi dicti boues, aut alter eorum ipſius laboratoris, aut eius famuli culpa, dolo, fraude, vel mala cuſtodia perierit, aut deſtructus, vel perditus fuerit ad ipſum laboratorem ſpectet ſingulariter totum damnum, & ſi diuino iudicio, vel caſu fortuito perierit totum

dam.

damnum ad Dominum pertineat antedi-
ctum. Quòd ſi contigerit ipſos boues per
octo dies, vltra terminum ſupradictum, re-
tinere, quin eos, vel dictam æſtimationem
conſignet, vt dictum eſt. ex tunc vſque ad
vnum annum, & ſic de ſingulis annis ipſos
à dicto Domino retinere eiſdem pactis. &
conditionibus teneatur, ſi de ipſius Domi-
ni proceſſerit voluntate, quia ſic actum ex-
titit inter ipſos. Quæ omnia, & ſingula ſu-
pradicta promiſit idem A. ipſi B. pro ſe,
ſuiſq; hæredibus ſtipulatione ſolemni, fir-
ma, & rata habere, & tenere, nec contrafa-
cere, vel venire per ſe, vel alium, aliqua ra-
tione, vel cauſa, de iure, vel de facto, ſub
pęna dupli ęſtimationis pretij antedicti, ſti-
pulatione in ſingulis capitulis huius con-
tractus inſolidum præmiſſa: qua ſoluta, vel
non, rata maneant omnia & ſingula ſupra,
& infraſcripta. Pro quibus, &c.

Ad hæc nota. quòd ſi locaui tibi boues,
vel alia animalia cuſtodiendo, certa mer-
cede tibi data, & tu dimiſiſti illa in paſcuis,
in quibus animalia cõiter dimitti ſolebant,
& fur, vel lupus ea abſtulit, vel occidit; nũ-
2 quid teneris? & videtur ꝙ ſic, nam ſi cum
mercede habueris, de periculo teneri ff. lo-
cat. qui mercedem, item non debuiſti, eos
ſine cuſtode dimittére ff. de vẽt. in poſ. mit.
l. 1. §. ad cuſtodiendum ff. comm l. ſi vt cer-
to § ſi de me, & hoc ipſo inculpa es, quia in
tutiorem locum transferre potuiſti ff. de
damn. infec. vtiq; vnde teneris extra de iu-
reiur. cap. fin. in princ. arg. contra quod ex-
3 cuſetur ſi dimiſit, & ſicut alij dimittere ſo-
lẽt, vt in l. pignus C. de pign. maximè ſi tuos
boues ibi ſic dimittere conſueuiſti, Specul.
in §. poſtquam tamen ſub n. 12. de locato.

De contractu ſoccidæ.
Cap. XVI.

1 *Forma inſtrumenti ſoccidæ ouium.*
2 *Damnum, quod ſequeretur in euentum mortis dictarum ouium, cedit ſocio minori.*
3 *Secus ſi caſus fortuitus ſequeretur ſine eius culpa.*

1 A. Sponte, &c. confeſſus fuit habuiſſe,
& recepiſſe in ſoccidam, ſiue ſocie-
tatem, à B. centum oues pretij ſcutorum
centum, duraturá hinc ad tres annos pro-
ximos, promittens ſolemni ſtipulatione di-
cto B. eas, omneſq; ipſarum fructus futuros
& fętus omnibus ſuis expenſis, fideliter, &
diligenter cuſtodire, ſaluare, paſcere, & te-
nere, ipſaſq; aut earum fœtus, vel fructus
aliquos non vendere, vt in proximè ſcripta
forma vſque vendicare. Poſtea iunge, fru-
ctus verò, & fętus earum ſcilicet agnorum
lanæ, caſei, & ſtercorum dimidiam bona
fide dicto B. ad ipſius voluntatem cõſigna-
re, & dare, & in fine dicti termini ipſas o-
ues præfatæ ſoccidæ, vel illas, quæ, ex eis
tunc temporis extabunt, ipſi B. reſtituere, &
conſignare; ſi verò ipſæ, vel aliquæ earum,
ſine ipſarum aliquis fœtus, & fructus ipſius
A. vel eius famuli, ſeu familiaris culpa, aut
dolo, vel mala cuſtodia perierint, aut de-
ſtructę, vel perditæ fuerint, totum damnum
ſpectat ad eum; ſi autem diuino iudicio,
vel caſu fortuito id euenerit; ad dictum B.
ſpectet, dummodo ipſe A. per repreſenta-
tionem pellium ouium mortuarum, vt ali-
ter faciat plenam fidem. Quę omnia, & ſin-
gula ſupradicta forma.

Hæc ſupradicta ſcilicet, ꝙ in euentum
malæ cuſtodiæ dictæ oues perierint, &c.
2 ſupra totum cedat damno A. probantur
per Iaſ. in l. ſi paſcenda in verſ. quæro ſub
nu. 2. C. de pactis, cum cuſtodiam præſtare
teneatur, & conſequenter culpa in eo prę-
ſumitur, vt per Bald. in 11. de off præf. vig.
& l cum duobus §. damna ff. pro ſoc. & ibi,
quòd non ſufficit probare interitum, niſi
3 probet caſum fortuitum, puta mortalitatẽ,
vel ſimilem, Alex. conſ. 158. in 2. vol. quod
incipit in cauſa, & lite vertente inter Lu-
douicam, &c. ſecus ſi ſine culpa ipſius.

De contractu cenſus.
Cap XVII.

1 *Forma inſtrumenti cenſus.*
2 *Clauſula ſciens non teneri, quid operatur.*
3 *Fideiuſſor non poteſt conueniri non diſcuſſo principali.*
4 *Creditor poteſt conuenire, quem maluerit inſolidum.*
5 *Quibus beneficijs fideiuſſores ſolent renunciare.*
6 *Creditor poteſt recuſare ceſsionem facere.*
7 *Secus ſeruatur in tribunali Aud. Cam.*

8 *Fide-*

Digitized by Google

8 *Fideiuſſores quando obligantur inſolidum, etiam ſi dictum non ſit.*
9 *Secus ſi accedunt diuerſis temporibus.*
10 *Fideiuſſoribus effectis non idoneis, iterum eſt ſatiſdandum.*
11 *Secus in fideiuſſoribus contractus.*
12 *Intellectus l. vbi adhuc C. qui loco priorum creditorum ſuccedunt.*
13 *Forma cenſus vitalitij.*

1 IN Dei nomine Amen, d. A. ſpontè, &c. omnibus meliori modo, &c. In & ſuper eius caſale nūcupato, &c. Sito in territorio Vrbis in partibus latij, cui caſale A. prædiū C. territorium caſtri S. & caſale M. circumcirca caſale ipſum conſiſtentia cohærent pro confinibus, ſaluis alijs, ſi qui ſint plures, aut veriores confines, & dicti caſalis fructibus, redditibus, prouentibus, & pertinētijs vniuerſis conſtituit. creauit, & impoſuit annuum cenſum ſcut. 80. monetæ iuliorum 10. pro ſcuto. Quem cenſum ita creatum, conſtitutum, & impoſitum vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, ceſsit, & aſsignauit, & trāſtulit admodum nobili viro B. præſenti, ementi, & ſtipulanti pro ſe, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſ-
2 cunque, ad habendum, &c. Hanc autem annui cenſus creationem, conſtitutionem, & venditionem, & omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta d. A. fecit, & facit erga d. B. pro pretio ſcutorum mille ſimilium, quæ in prompta, & numerata pecunia argentea in mei Notarij, teſtium infraſcriptorum præſentia à d. B. præſente, ac realiter, & cum effectu ſoluente habuit, & recepit, & ad ſe traxit, de quibus ſic acceptis pro integro, & iuſto dicti cenſus pretio ſe contentum, & ſibi ſatisfactum vocauit, & eundem emptorem quietauit, abſoluit, & penitus liberauit. Renunciando quibuſcunque exceptionibus, cum pacto de nunquam
3 amplius petendo. Quem cenſum annuum promiſit ſoluere d. emptori præſenti, & vt præfertur, ſtipulanti de ſemeſtri, in ſemeſtre, & in fine cuiuſlibet ſemeſtris proportionabiliter. & pro rata, & in ſimili bona, & currēti moneta, hic Romæ liberè, &c. alias ad damna omnia, &c. teneri voluit. De qui-
4 bus, &c. Et promiſit d. A. venditor dictum Caſale ad ſe ſpectare, & pertinere pleno iure dominij, vel quaſi, & de ſui natura fructiferum eſſe, & capax dicti annui cenſus, & ēt maioris, & eſſe liberum, & exemptum ab omni alio cenſu, canone, reſpōſione, liuello, ac ab omni, & quocunque fideicōmiſſo purificato, vel purificando, & quibuſcunq; alijs oneribus, impedientibus huius annui cenſus impoſitionem, vel quæ dicto emptori obſtare, vel pīudicare poſsint & non fuiſſe aliter venditum, datum, donatum, permutatum, diſtractum, aut alias vtcunq; alienatum, alienationis ēt largiſsimè ſumpto vocabulo, nec in totum, vel in parte quicquam factum fuiſſe, ꝙ aliquo modo reſpectu prioritatis, vel potioritatis hypothecæ, aut alias in totum, vel in partē poſſit ſe in præiudiciū huius contractus, & d emptoris, & ꝙ in his fiet in futurum Et promi-
5 ſit ēt hanc cenſus impoſitionem. & venditionem eſſe benè, & validè factas, & in eas tanquam tales facere conſentire oēm perſonam, &c. Ius habentem, aut habere prætendētem in & ſuper d. Caſali, & cenſu, ad oēm ſimplicem. etiam extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationē per d. emptorem, aut eius hęredes, & ſucceſſores, vel cauſam, & ius ab eo habentes faciendam. Propterea ſuſcipere in ſe oēm litem, cauſā controuerſiam, & moleſtiam in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & in quacunq; inſtantia, & parte iudicij ſi quæ moueantur ſuper d. annuo cēſu, ſeu caſali, & ſuſceptas proſequi, & terminare, cum ſuis Procuratoribus, & Aduocatis, abſq; impenſis, cura, interuentu, labore, & impenſa d. emptoris, eiuſq; hæredum. & ſucceſſorum. Amplius promiſit eūdem emptorem, eiuſq; ſucceſſores in d. annuo cenſu, illiuſq; pacifica perceptione conſeruare, & ſemper defendere, & liberare ab omni lite, cauſa, cōtrouerſia, moleſtia, ac moleſtāte perſona, alias teneri voluit, & ſe obligauit ad oēm euictionem generalem, & particularem d. cenſus annui in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, tam in petitorio, quàm poſſeſſorio, & quouis eorum inſolidum erga d. emptorem, & ad oīa damna, impenſas, & intereſſe, ſi quæ d emptor, vel ſui hęredes, & ſucceſſores ob d lites, moleſtias, vel euictionem paterētur, itaq; ſub prætextu, ꝙ ſi per incuriam, & iniuſtitiam, nullitatem, aut imprudentiam iudicantium talis euictio ſecuta fuerit; venditor prædictus, illiuſq; in poſterū hæredes, & ſucceſſores nullo modo valeāt ſe excuſare, vel tueri. Conuenerunt inſimul ijdem con-

6 cōtrahentes, ꝙ in omnibus, & ſingulis præmiſſis, & in præſenti inſtrumento cōtentis d. D. Emptor non teneatur ad aliquam ſolemnem intimationem litis faciendam, ſed quæcunque ſimplex notificatio, et extraiudicialis, & ſine aliqua ſolēnitate, & forma iuris, ſine ſtatutorum adhibita, ſeruata, vel non ſeruata ipſi venditori, vel alicui ex infradicēdis fideiuſſoribus, aut alicuius ipſorum heredibus, & ſucceſſoribus facta ſufficiat, abſque vlla penitus notificatione per d. emptorem, ſuoſq; hæredes, & ſucceſſores quomodolibet in futurum in iudicio, vel extra faciendam, quia ſic actum, &c. Itē conſenſit venditor, & ita conuenit, ꝙ ſi, & quotieſcunque ipſe venditor, eiuſq; ſucceſſores, & fideiuſſores ceſſauerint in ſolutione d. annui cenſus, de ſemeſtri in ſemeſtre, vt ſupra facienda; ſit in arbitrio, & liceat eidem emptori, eiuſq; ſucceſſoribus agere, & experiri, pro conſequendis terminis d. annui cenſus, tam contra dictum venditorem, & fideiuſſores inſolidum, eorumq; hæredes, & ſucceſſores, quàm contra conductores, colonos, ac omnes, & ſingulos, dictum caſale pro tpe tenentes, & quoſcunque ipſius venditoris debitores, ex quauis cauſa, præſentes, & futuros; ita tamen ꝙ vna via electa ex parte emptoris, & ſuorū, nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram redire poſſint, vtraque eodem tempore experiri, vt ſatisfactionem conſequātur. Quinimmo liceat etiam emptori, & ſuis variare ſemper, vſque ad conſecutionem terminorum decurſorum, et non ſolutorum. Ad quæ præmiſſa peragendum, idem venditor conſtituit, et fecit d. emptorem, eiuſq; ſucceſſores Procuratores irreuocabiles, et in rem propriam cum iuramento, ac etiam facultate omnes, et quoſcunque opus fuerit, quietandi, de pecunijs exigendis, pro concurrenti ſumma cenſuum decurſorum, etiam iura, et actiones in fauorem ſoluentium transferendi, et cum clauſulis ad lites, et facultate ſubſtituendi, et ſequeſtrandi, et alijs clauſulis, et facultatibus in ſimilibus mandatis poni ſolitis, et quomodolibet opportunis. Declarantes vlterius, & conuenientes, prædicti contrahentes, quod liceat dicto venditori, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus, ac etiam fideiuſſoribus infraſcriptis, & eorum cuilibet inſolidum, ſemper & quandocunque voluerint in perpetuum, etiam non obſtante longiſsimi temporis, centum & plurium annorum præſcriptione; dictum cenſum ſcutorū octuaginta pro eodem pretio ſcutorum mille in numerata pecunia, hic Romæ liberè, & in ſimili ſpecie, vna cum cenſibus in illum vſque diem decurſis, & non ſolutis reſtituto redimere, & extinguere, & dictus emptor, ſuiſq; hæredes, & ſucceſſores retrouendere teneantur, præcedente tamen intimatione, ſeu denunciatione, per duos menſes ante redemptionem, ex parte venditoris facienda, iuxta formam Conſtitutionis fel. record. Pij Papæ V. de modo procreandi cenſus promulgatæ, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. 14. Kalend.

7 [line 7 marker precedes "rius" in left column above]

8 Februarij. Et denique contrahentes voluerunt, & conuenerunt ſeruari hinc inde omnes conditiones, & requiſita dictæ Cōſtitutionis, & omnia, quæ Conſtitutio huiuſmodi requirit, pro appoſitis haberi. Sed quatenus ex præmiſsis, vel infra dicendis ab ipſa Conſtitutione omittendo, vel faciendo quouis modo receſſum fore dici, aut dubitari poſsit; declararunt, & conuenerunt etiam ad tollendum penitus omne dubium, & pro validitate contractus, haberi pro appoſitis omnia, quæ apponenda ſunt, & pro non appoſitis, non apponenda. Redigentes totum contractum, & contenta in eo ad verum ſenſum, & diſpoſitionem dictæ Conſtitutionis: quia contrahentium intentio fuit, & eſt in omni clauſula, & parte huius contractus, cum eadem Conſtitutione ſe conformandi, &, ſic, & non alio modo contraxerunt. Poſtremò,

9 vt dicto emptori magis cautum ſit, promiſit d. A. venditor huiuſmodi impoſitioni, creationi, & venditioni annui cenſus, tā pro illius ſolutione de ſemeſtri in ſemeſtre, vt ſupra facienda in perpetuum, durāte cenſu, conſenſu præſtando, lite & cauſa quacunque ſuſcipienda, & proſequēda, pro validitate huiuſmodi impoſitionis, & venditionis cenſus, & pro quacunque euictione, & in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio inſolidum: quàm pro omnibus, & ſingulis in præſenti inſtrumento contentis, vt principales, principaliter, & inſolidum acceſſuros D. N. & N. quos ita acceſſuros, & promiſſuros abſentes, me Notar. &c. ſtipulante, promiſit releuare indemnes, & penitus

nitus ſine damno conſeruare; ita quod nullum propterea damnum, aut moleſtia patiantur, alias ad omnia damna, &c. teneri voluit, de quibus, &c. & in euentum mortis, aut mutationis conditionis in deterius, aut receſſus ab Vrbe dictorum fideiuſſorū, vel aliorum pro tēpore in hoc cenſu obligandorum, ſeu alterius eorum, promiſit ſemper, ac toties, quoties aliquis ex dictis caſibus tàm in vno, quàm in pluribus, ex fideiuſſoribus obligatis tàm eodem, quàm diuerſo tempore contigerit, ſtatim obligare, & ſubrogari facere alium, ſeù alios ęquè idoneos fideiuſſores, ad ſatisfactionem emptoris, ſeù eius hæredum, & ſucceſſorum, ne vnquam tractu temporis emptor, vel ſui contingentia euentuum prædictorum, in eorum cautelis, & actionibus tàm realibus, quàm perſonalibus, deteriores efficiantur: firmis tamen remanentibus ſemper obligationibus talium fideiuſſorum, quocumque modo pro tempore deficientium, ita vt quæcumque obligationes ſubrogandæ ſemper cumulatiuè, iuraq; iuribus, & cautelas cautelis emptori, & ſuis accreſcere intelligantur. Declaratione adiecta, quod in euentum mortis, hæredes fideiuſſoris defuncti poſſent ſe ſe loco illius obligare, dummodò eo tempore defuncti hæredis conditio deteriorata non appareat; quia ſic actum, &c: Pro quibus, &c. extende obligationem in forma Cameræ. Poterunt quandocunque fideiuſſores poſt ſupraſcripti contractus ſtipulationem accedere, quia à Notario de contractu præfato, ac contentis in eo quibuſcunque certiores reddentur. Hæc de cenſibus dicta ſufficiant.

Cùm de pluribus attinentibus ad contractum cenſus hic ſermonem facere potuerimus, ſed cum plures particulares contractus de cenſibus iam diù, & nuperrimè in lucem editi, & traditi fuerunt, vbi veriſimiliter credendum erit omnia diffusè explicata fore: ideò de his quicquam non attingam, ne agrum noſtrum aliena ſegete fertiliorem reddere videamur; ſed tantum deueniemus ad explicationem clauſularum fideiuſsionum, quæ ferè ſemper in ſimilibus contractibus adhibentur. Reliquas verò clauſulas contractus cenſus habes, prout in inſtrumento venditionis, quas hic breuitatis cauſa aliter non repetimus,

2 cum æquiparentur. Nam clauſula illa ſciēs non teneri, &c. Tollit exceptionem erroris, quæ opponi non poteſt, Bartol. in l. ſed & ſi quis §. fin. ff. ſi quis cauſ. & in l. ſi dari in fin ff. de verb. obligat. Item tollit conditionem indebiti, quæ non datur promittenti indebitum ſcienter, idem Bart. in l. final. §. idem quæſijt in 2. col. verſ. vnde, vt prædicta ceſſent ff. de condit. indeb. Et licet regulariter fideiuſſor non poſſet con-
3 ueniri, niſi prius diſcuſſo principali, vt in l. 1. C. de comm. fid. deb. lib. 10. Bart. in l. 1. de reuoc. his quæ in fraud. credit. Tamen propter clauſulam illam inſolidum, quæ
4 operatur, quod creditor poteſt conuenire pro vno debito, quem vult, pro toto debito, vt habetur in l. duos reos in princ. & in l. reos § fin. ff. de fideiuſſ. & melius circa præmiſſa, explicando ſcias, quod quotidie quibuſdam iuribus in inſtrumentis publicis renunciatur, & hac renunciatione tabelliones iuris ignari præſertim extra Romanam Curiam abutuntur. Nota ergo, quod quatuor ſunt beneficia iuris, quibus præcipuè ſolet in inſtrumentis renunciari, ſcilicet benefic. Epiſtol. Diui Adr. & nouæ Conſtitutioni de fideiuſſ. & nouæ Conſtit. de duobus reis, & cedendarum actionum, de quibus beneficijs in ſingulis ad quid valeant, & in quibus inter ſe differant, videamus. Beneficium ergo huius Epiſtolæ eſt, quod quamuis aliqui ſint inſolidum obligati, tamen per huiuſmodi beneficium, ſi omnes præſentes ſint, & ſoluendo tempore litis conteſtatæ poſſunt poſtulare, vt diuidatur inter eos actio, vt vnuſquiſque pro virili actione conueniatur, alioquin (niſi dicto beneficio iuuarentur) poſſet actor quem mallet inſolidum conuenire, vt probatur per Specul. in §. 1. par. 2. lib. 2. ſub nu. 20. de renunc. De beneficio autem nouæ Conſtitution. de fideiuſſ. de quo habetur in auth. de fideiuſſ. in princ. quoniam per illud ſuccurritur fideiuſſoribus, mandatoribus, & ſponſoribus, quod reus principalis primo conueniatur, & hæc vera ſunt, ſi principalis præſens fuerit, & ſoluendo, vt ibi ſub nu. 15. ſequitur videre de beneficio nouæ Conſtitutionis de duobus reis, de quo legitur in præſenti auth. hoc, quod eſt poſitum de duobus reis debendis, vel promitt. quod ſubueniatur duobus reis debendis, vel promittendis, vt per ipſum

ſum poſtulare poſsint: ſcilicet non inſoli-
dum, ſed pro parte conueniri, & hoc ſi
omnes præſentes ſint, & idonei, idest ſol-
uendo, vt probatur in auth. de duobus reis
promitt. ſed prædicta legis beneficia in
obligatione Camerali, quoad creditorem
cum in ea renuncietur quibuſcumque legi-
bus, & legum auxilijs, & paciſcitur, quod
fideiuſſores obligentur vti principales,
principaliter, & inſolidum, ſe principales
debitores conſtituendo, vt videre eſt in
præſcripta forma. Poſtremò dicendum
erit de beneficio Cedendarum actionum,
de quo habetur in l. fideiuſſore ff. de fide-
iuſsione, & l. Modeſtinus ff. de ſolutioni-
bus, per quod poſtulare poſſunt fideiuſſo-
res, & alios, pro quibus obligati ſunt in
vna obligatione, ſibi cedi iura contra fide-
iuſſores, & alios, pro quibus obligati ſunt:
alioquin (niſi eis cedantur iura) poſſunt
recuſare ſolutiones, vt in l. Stychum, aut
Pamphilum §. penult. Sed dices quid pro-
deſt creditori ſi renuncietur beneficio Ce-
dendarum, cum à quocunque ſoluatur ha-
beat ſibi debitum; & cum debitum rece-
perit, quid prodeſt ſibi non cedere iura;
reſponde, ſi aut tacitè, aut expreſsè huic
beneficio eſt renunciatum, poterit credi-
tor gratificari amico, vel amicis ſuis, qui
poterit vnum ex fideiuſſoribus, ſi plures
erunt, & eum inſolidum conuenire, nec ei
poterit opponere, cedas mihi iura, cum
iam fuerit huic beneficio renunciatum, &
ſic exonerabit, & releuabit amicum ſuum,
ſed prædicta proximè relata ceſſant in
Romana Curia, & ſignanter in Tribunali
7 Auditoris Cameræ, in quo creditor paſ-
ſim, ſaltem iuris æquitate, cogitur ad iura
cedendum, fideiuſſore ſoluente, & alias,
prout plenius ſcripſi in mea Praxi Iudicia-
li, ad quam recurre. Illud quoque igno-
randum non eſt, immò particulariter no-
tandum, quod quando ſunt plures fideiuſ-
8 ſores, qui vnò, & eodem tempore ſimpli-
citer intercedunt, quilibet tenetur inſoli-
dum, etiam ſi dictum non ſit, Bart. in l. ſi ti-
9 tius ff. de fideiuſſoribus, ſecus ſi accedunt
diuerſis temporibus, quia tunc vnus non
videtur acceſſiſſe contemplatione alterius,
vt ibi, & in l. ſi ſtipulatus §. ſi ex duobus ff.
de fideiuſſoribus. Poſtremò ad relatam
materiam fideiuſſorum non omittam, pro
intelligentia illius clauſulæ, in euentum

ſcilicet mortis, vel deteriorationis, aut ab-
ſentiæ dictorum fideiuſſorum, & cætera,
prout in ea, quod ſi fideiuſſores, qui à prin-
cipio erant idonei, deſint eſſe; denuò eſt
ſatiſdandum, vt in l. Prætoria 11. ff. de præ-
10 tor. ſtipul. & in l. ſi is, à quo §. fin. Limita
tamen iſtum textum, & ſimiles procedere
in fideiuſſoribus iudicialibus, ſecus tamen
eſt in his, qui ex conuentione partium
præſtari debet: vt in caſu noſtro, & in
contractibus venditionis, & alijs ſimilibus,
11 in quibus fideiuſſores de euictione, & alijs
præſtantur: quibus datis ſi poſtea effician-
tur non ſoluendo, ego non teneor iterum
ſatiſdare, vt per Iaſ. in l. ſi ab arbitrio verſ.
octauo nota ſub nu. 11. ff. qui ſatiſdare co-
gantur. Et propterea pactum illud, ne-
dum videtur ſuperfluum, verùm etiam ne-
ceſſarium, quia tunc fideiuſſor ex pacto de-
nuò eſt dandus, vt per Speculat. in §. 1. ſub
nu. 10. in 3. par. lib. 4. de empt. & vend. Nec
te fugiat, quod ſi pecunias ad cenſum, aut
12 alias B. tuo amico dare volueris, te nulla-
tenus cauto, reddito, tunc in eodemmet
inſtrumento cenſus, vel alterius contra-
ctus, ab vtroque fiat declaratio, quod dictæ
pecuniæ per te illi dantur, ad effectum ſol-
uendi illas tali creditori ipſius amici, & ad
effectum conſequendi ab eo ceſsionem
iurium reſpectu prioritatis, & potioritatis,
& ſe ſubrogandi in locum dicti prioris
creditoris; & tunc obtenta ab eo conceſ-
ſione actionis perſonalis, vel hypotheca-
riæ; ſine dubio ſubrogaberis in locum di-
cti creditoris, iuxta terminos l. vbi adhuc
C. qui loco priorum creditorum ſucce-
dunt, & ſecundum Bald. in l. 1. eod. tit. per
13 totam. Si autem cenſus fiat vitalitius, di-
catur quod A. impoſuit annuum redditum
ſcutorum tot. & inſuper tali re ad vitam
tantùm dicti B. quem vendidit eidem B. ad
ſui vitam tantùm. & donec ipſe vixerit, &
non vltra. Reliqua verò extende, vt ſupra
ſingula ſingulis congruè referendo, & de-
bitè adaptando.

De concesſione Feudi. Cap. XVIII.

1 *FOrma contractus conceſſionis feudi.*
2 *Qualiter iurare debet vaſſallus.*
3 *Forma fidelitatis iuramenti.*

Ver-

4 *Verba illa ad habendum, quomodo intelligantur, & quid ſit feudum.*

A. Vicecomes H. ob remunerationem plurium obſequiorum B. ac Fidei, & amoris circa eum, & domum ſuam per eundem B. hactenus præſtitorum, & in vinculum, & ſignum dilectionis inter eos ex nunc perpetuò inuiolabiliter obſeruandæ, dedit, tradidit, & conceſsit in feudum, & iure feudi ipſi B. recipienti pro ſe, ſuiſque filijs, & nepotibus omnibus ex eo, & ex eis in perpetuum deſcendentibus, maſculis videlicet legitimis, dummodò in nullam aliam perſonam extraneam transferant talem rem, in tali loco, infra tales confines ſitam ad habendum, tenendum, & poſſidendum, & quicquid ſibi ſaluo eo, quod dictum eſt, & ſaluo etiam iure fidelitatis debitæ, deinceps placuerit perpetuò faciendum cum omnibus, & ſingulis, quæ infra præmiſſos continentur confines, vel alios, ſi qui forent, ac cum acceſſibus, & egreſsibus vſque in viam publicam, & omnibus, & ſingulis, quæ habet ſupra ſe, vel infra, vel intra ſe, in integro, omnique iure, & actione, vſu, ſeù requiſitione ſibi ex ea, vel pro ea re, aut ipſi rei modo aliquo pertinentibus: quam rem, ſe eius nomine conſtituit poſsidere, donec ipſius rei poſſeſſionem nactus fuerit corporalem, quam ſiquidem accipiendi ſua auctoritate, ac deinceps retinendi, ſibi licentiam omnimodam dedit. Promittens per ſe, ſuoſque hæredes dictoque B. pro ſe, & pro prædictis ex eo deſcendentibus liberis, legitimis ſtipulanti, & accipienti, litem, vel controuerſiam eis de dicta re, vel eius occaſione, vllo vnquam tempore non inferre, neque inferenti quomodolibet conſentire, ſed ipſam rem eis ab omni perſona, & vniuerſitate legitimè defendere, auctorizare, & expedire, ac dictam conceſſionem, & omnia, & ſingula ſupraſcripta perpetuò rata, grata, & firma habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel per alium aliqua cauſa, vel ingenio, de iure, vel de facto, &c. alias vltra obſeruationem omnium, & ſingulorum præmiſſorum, ad quæ ſemper cogi poſſe voluit ad omnia damna, &c. Pro quibus omnibus, & ſingulis præmiſsis firmiter obſeruandis, idem A. obligauit eidem B. recipienti, (vt dictum eſt.) omnia, & ſingula ſua bona, &c. dictus verò B. eidem A. ibidem præſenti promiſit, & corporaliter iurauit ad ſancta Dei Euangelia, ex nunc, in perpetuum ſibi, ſuiſque hæredibus, & fidelem eſſe vaſſallum, ipſumque, & hæredes ſuos, res, iura, & honores ipſorum præſentes, & futuros, pro poſſe, fideliter obſeruare, & recuperare, & nullatenus quod in quodlibet detrimentum, periculum, ſeù damnum, vel impedimentum, vel contumeliam perſonæ, vel perſonarum rerum, vel iurium, & honorum ſui, ſuorumuè hæredum verti poſſet, per ſe, vel per alium contractare, vel aliquo modo machinari. Immò ſi quis, hoc vel aliquod eorum tractare, vel procurare quocunque modo ſenſerit, quàm citius poterit Domino indicare, & quicquid ſub fide, & ſecretum fuerit ab eo impoſitum, fideliter retinere, & ſine ſui licētia non pandere, nec per quod fraudetur facere, necnon perſonam, res, iura, & honores ſuos, aduerſus quoſcumque (Summo Pontifice nunc, & pro tempore ſucceſſuro, Sanctaque Apoſtolica Sede, & exceptis his, quibus prius fidelitatis debito erat aſtrictus) requiſitus tueri, & totis viribus adiuuare, & conſilium vtile pro poſſe, & auxilium præbere, & generaliter puram, & veram fidelitatem ſibi, & ſuis hæredibus obſeruare. Cæterùm prædictis omnibus ſic peractis, idem A. in robur, & confirmationem conceſſionis præfatæ ipſum B. cum baculo, vel chirotheca, vel de dicto fundo legitimè inueſtiuit, in ſignum mutuæ, & perpetuæ dilectionis, & fidei pacis oſculo interiecto.

Hæc probantur 22. quæſt. vltima de forma, & in lib. Feud. qualiter iurare debet vaſſallus fidelis, cap. vnico, & de forma fidelitatis, cap. vnico, & de noua fideli forma, cap. vnico, & de ſucceſſ. feud. cap. vnico §. filia extra de iureiurand. & 63. diſtinct. ſibi Domino.

Porrò ſi feudum à prędeceſſoribus conceſſum ſucceſſor confirmet, hoc modo conficietur inſtrumentum.

T. Vicecomes filius A. ſtudens pro viribus in bonis prædeceſſorum ſuorum veſtigia imitari, & acquiſitum, atque relictum ſibi theſaurum incomparabilem, amicos, videlicet, & fideles omni qua poteſt cura, & ſollicitudinè conſeruare, lecto ſibi feria-

riatim, & apertè inſtrumento conceſſionis in fraudem, factæ olim B. patri H. ab A. genitore ipſius T. de tali re, in tali loco. infra tales confines ſita, vt patet in eodem, ipſius conceſſionis inſtrumento, manu N. publici Notarij confecto: eandem conceſſionem in feudum, ipſiusq; rei poſſeſſionem, & omnia, & ſingula, circa hoc ab ipſo A. geſta, & in præfato inſtrumento contenta, vt potè prouidè, ritè, & benè facta, ipſins H. præſenti renouatæ conceſsionis auctoritate pleniſſimè confirmauit. Et in confirmationis, & renouationis ſignum, ipſum H. de dicto feudo, cum virga, vel pileo legitimè inueſtiuit. Promittens per ſe, ſuosq; hæredes dicto H. pro ſe, ſuisq; filijs, & omnibus ex eo deſcendentibus legitimis, maſculis ſtipulanti, & recipienti præfatam conceſſionem, & renouationem, & omnia, & ſingula ſupraſcripta perpetuò firma, rata, & grata habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel alium, ſeù alios, aliqua ratione, vel cauſa. de iure, vel de facto, ſub pœna duorum millium ſcutorum auri in auro, ſtipulatione præmiſſa, & refectione damnorum, & expenſarum litis, & extra, & obligatione omnium bonorum ſuorum, qua pœna ſoluta, vel non, prædicta omnia, & ſingula perdurent. Idem verò H. ſtatim ibidem de fide, & fidelitate ſeruanda dicto T. in omnibus, & per omnia, prout I. B. pater eius fecit, & in prædicto inſtrumento continetur, ſolemnem promiſſionem fecit, & corporale præſtitit iuramentum. Poſt, hæc incontinenti in ſignum mutuæ, & perpetuæ dilectionis ſeruandæ, & fidei, & pacis oſculnm interuenit.

Hæc probantur in præallegat. concord. extra de feud. cap. c 1. de iureiurand. cap. veritas extra de donatio cap. per tuas, ad hoc facit in lib. feud. qualiter Dominus proprietat. princip. in titulo ſi de feud. controuerſ. iur §. Domino, & in titul. per quos fiat inueſtitura. Formam autem iuramenti fidelitatis habes ſupra in proximè præcedenti forma conceſſionis feudi, verba illa, quæ apponuntur in feudo, ad habendum, ſcilicet retinendum, & fruendum intelliguntur. ſecundum naturam feudalis diſpo-
4 ſitionis, quæ eſt, vt tranſeat ad hæredes, & deſcendentes cap 1. de gra. ſucc. in feud. l. Titia cum teſtam. §. fin. ff. de leg. 2. feudum autem eſt beneuola conceſſio libera, & perpetua rei immobilis, vel æquipollentis cum tranſlatione vtilis dominij, proprietate retenta ſub fidelitate, & exhibitione ſeruitiorum, Io. n. Raynald. in repet. cap. imperialem de prohibit. feud. alienat. Qualiter autem, & quando dicatur feudum paternum, quando nouum, quando antiquum, & quando deſinat eſſe antiquum, & qualiter ſit feudum perſonaliſſimum, & an feudum ligium, vel francum, & quoddam iurabile, & quoddam non iurabile cum illa explicitè hic referre, hanc Prouinciam non aſſumpſi; ideò vlterins in hoc non elaborabo, ſed cum in hac feudi materia, multi multa ſcripſerint, ad eos recurre, & inter alios, ad Iaſ. in prohibit. feud. C. ſuper vſibus feudorum per totum, vbi omnia pleniſſimè explicantur.

De Inſtrumento tranſactionis. Cap. XIX.

1 *Ormam inſtrumenti tranſactionis habes inſra 2. lib.*
2 *Ad hoc, vt dicatur tranſactio, quæ requirantur.*
3 *Tranſactio fit de re dubia.*
4 *Tranſactio de re clara non valet.*
5 *Iuramentum quid operetur.*
6 *Tranſactione hæreditatis teſtamentum inſpici debet.*
7 *Interuentus amicorum quid operetur.*
8 *Renunciatio litis comprehendit, etiam cauſam, inſtantiam, & ius, ſecus in beneficialibus.*
9 *Renunciatio non nocet, niſi per partem acceptetur.*
10 *Clauſula remittens omne ius, quid operetur.*
11 *Renunciatio generalis in tranſactione, quomodo intelligatur.*
12 *Verba, quæ omnia, & ſingula, quid operentur.*
13 *Clauſula. quod partes iurent omnia, & ſingula vera fuiſſe. & eſſe, & non contrauenire quid operetur.*
14 *Clauſula rato manente pacto, quid operetur in tranſactione.*

Digitized by Google

1 AD Hæc nota, quod ad hoc, vt dicatur
tranſactio, duo copulatiuè requirun
tur. Primò quod aliquid detur, vel reti-
2 neatur, & ſic non poteſt eſſe gratuita. Se-
cũdò quòd fiat de re dubia vbi eſt, vel ſub
eſſe poteſt dubium. Iaſ. in rubri. C. de trãſ-
3 actionibus: & iſta eſt propriè tranſactio,
quæ eſt tranſitus, ideſt receſſus ab actione
intentata, vel intentanda, vt per Bart. in l.
ſiue apud acta in pen. col. C. de tranſactio-
4 nibus. Quando autem tranſactio fieret
ſuper re clara, & non dubia, vel ſuper iu-
dicato, non valet, vt per Iaſ. in l. ſi cauſa
cognita, ſub nu. 10. C. de tranſactio. ſecus
autem ſi iuramentum interueniat, quia iu-
5 ramentum habet vim clauſulæ, vt actus va-
leat omni modo, quo poteſt l. cum pater
§. cum filius matrem, ff. de leg. 2. Iaſ. in d. l.
ſi, cauſa cognita ſub nu. 10. eodem tit. Nec
requiritur ad validitatem tranſactionis,
quod de præſenti lis inter partes ſit, ſed
ſufficit quod in futurum ſubeſſe poſſit, vt
per eundem Iaſ. in l. cum proponas ſub n.
2. C. de tranſactionibus. In tranſactione
autem hereditatis, vt videre eſt in inferius
ſcripta forma, non ab re ponuntur vel po-
ni debent verba illa (viſo teſtamento, &
illius tenore bene intellecto) alias tranſa-
6 ctio non valet, niſi conſtet, quod tranſigẽs
habuerit notitiam teſtamenti tempore
tranſactionis vulg. l. de his ff. de tranſactio.
& per Bart. in l. de his in 1. col. in fin. verſ.
ſit igitur cautus, ff. de tranſactio. & in l. ſub
prætextu l. 1. in prima col. verſ. item in eo,
quod gloſ. allegat. C. de tranſactio & ita
tenuit Rota in vna Viterbien. bonorum,
ſub die 22. Ianuarij 1597. coram. R. P. D.
Pamphilio. Nec inutiliter appoſita fuere
verba illa, videlicet, cũ interuentu, & me-
7 dio communium amicorum: nam talis in-
teruentus facit ceſſare præſumptionem
metus, vel doli, ſicut in decreto Iudicis l.
prima, & ibi no. Bart. C. de prædi. decurio.
lib. 10. Iaſ. in l. tranſactionis eodem tit. in
princ. Amplius nota, quod per illam clau-
ſulam (renunciantes ſcilicet liti motæ) in-
telligitur renunciare non ſolum inſtantiæ
ſed etiam cauſæ, & iuri principali in pro-
8 fanis, vt in l. poſtquam liti. C. de pactis: ſe-
cus autem in cauſis beneficialibus, in qui-
bus renunciando liti, intelligitur renun-
ciare ſoli inſtantiæ, quia iuri beneficiali
non poteſt renunciari niſi in manibus ſu-
perioris, c. admonet. de renun. ſecun ium
DD. de Rota in deciſ. 301. ſecundò intelli-
ge, quod renunciet cauſæ, quantum ad il-
lam actionem intentatã, ſecus quo ad pro
prietatem, ita declarat Bart. in l. generali-
ter §. nihil commune ff. de acquir. poſſ. ter-
tio limita, vt procedat, quando talis renun
ciatio non poteſt acceptata per partem, vt
in d. l. poſtquam liti eodẽ tit. in princ. quia
9 renunciatio non nocet, cum aduerſarius
nõ acceptauit, vt per Iaſ. ibi eodem titulo
nec inutile eſt illa clauſula, ſcilicet remit-
tens omne ius, quod haberet in re tam de
præſenti, quàm de præterito, & futuro, di-
cẽdo ſimpliciter remittẽs omne ius, quod
10 habet & habere ſperet in re, operatur re-
miſſionem iuris, quod habet ex cauſa de
præſenti, non autem ex cauſa de futuro:
vt per Celſ. Vgo. in tractatu de clauſulis
cõtractuum, verſ. remittit omne, cum con-
cordan. ibi citatis, clauſula autem illa ge-
11 neralis, quæ regulariter ſolet apponi in
generali quietantia, & tranſactione vt pu-
ta de omni eo, quod peti poſſet, vſque in
præſentem diem, refertur ad illud tantum
de quo ſit litigatum, & erat lis, ſeu quæſtio.
de quibus inter Partes ſuit tranſactum, vt
in l. ſi de certa cum ibi no. in gloſ. & doc.
C. de tranſactio. & l. qui cum tutoribus, &
l. tres fratres ff. de tranſactio. Nam genera-
litas nõ refertur ad ea, de quibus nõ eſt co-
gitatũ, nec eſt dictum, quia generalitas non
debet intelligi, vt alicui partiũ ſit damno-
ſa, ſeu captioſa l. cũ Aquiliana ff. de tranſ-
actio. ſecus dicendum, ſi in inſtrumento di-
catur, quod partes voluerunt talem quie-
tantiã, ſeu renunciationẽ, generaliter tra-
hi, etiã ad incognita, quia tunc per hoc ap-
paret, quod partes cogitauerunt de omni
iure, vt per Alex. in l. qui Romę §. duos fra-
tres in verſ. Adde quod Bald. ſub nu. 55. ff.
de verbo oblig. Bar. in d. l. ſi certa col. 1. in
fin. & ſeq. verſ. quæro vlterius in prima
12 lectu. in 2. oppoſ. C. de tranſactio. Corn.
conſ. 144. nu. 11. vol. 3. Beltran in conſ. 17.
nu 4. vbi atteſtatur de cõmuni, licet Iaſ in
l. ſed & ſiquis §. quæſitum ſub n. 23. & 28.
contrariã opinionẽ teneat, dicendo renun-
ciatio generalis non valet, etiã ſi partes di-
cerẽt, quod volunt habere pro expreſſis, &
ſpecificatis omnes caſus, qui contingere
poſſunt: Ratio, quia ignorans non videtur
renunciaſſe iuri, quod ignorat l. neq; is §.

hæres ff. de acquir. hæredi. tu autem notari hæc omnia nota, & accuratè omnia ſcribe, iuxta contrahentium intentionem, ſubinde hæc Iudicis arbitrio relinque; Quæ autem omnia, & ſingula, hoc verbum (& ſingula) operatur, vt pœna ad vnumquodque ipſorum pactorum, & capitulorum, in quo contrauentum fuerit, inſolidum committatur: vt per Specul. in §. 1. ſub num. 38. lib 4. 3 part de empt. & vendit.
13 Amplius ad hæc nota, quod, quando partes in hoc, vel ſimili alio contractu, iuraſſent, omnia, & ſingula prædicta fuiſſe, & eſſe vera, & in nullo contraueniſſe, quod tunc non-poſſit opponi ſimulatio, nec venire contra iuramentum, allegando ſimulationem, vt per Iaſ. in l. nemo poteſt, ſub numer. 46 ff. de leg. primo, & ibi no. quod dicit valde eſſe notandum tamquam vtile, & quotidianum in pratica: Ratio deciſionis eſt: quia tunc deiegeret ſe periurium, poſtquam iurauit omnia, & ſingula eſſe vera, & non contrauenire, & ſic repellitur, tamquam allegans turpitudinem ſuam, vt latè per Bart. in l. iuſiurandum, quod ex conuentione de iureiurand. l. tertia §. procurator, & habetur in c. inter dilectos, de fide inſtrum. Cel. Hug in tract. de clauſulis contractus in verſ. iurant vera eſſe Demum ad euidentiam illius clauſulæ, quæ in extremitate tranſactionis vel alterius ſimilis contractus, dubitatiuè dicendum erit. numquid ſi in tranſactione ſit appoſita pœna reus poſſit ſe tueri exceptione tranſactionis, ſi actor contraueniat, in tantum quod ſimul, & ſemel poſſit
14 petere penam & breuiter reſponde. Quod non niſi ſit appoſita clauſula illa (rato nihilominus manente pactô) quia tunc, cum hæc clauſula ſi actor contraueniat, poteſt reus contrauenire, & ſe defendere exceptione tranſactionis, & ſimul, & ſemel penam appoſitam petere, & conſequi, vt in l. ſi quis maior C. de tranſactionibus. Iaſ. in l. qui fidem, in princ. ff. de tranſactio.

De Inſtrumento Dotis.
Cap. XX.

1 *Forma inſtrumenti dotalis.*
2 *Conſilium, quod datur mulieri, pro conſeruatione ſuæ dotis.*

IN Dei nomine Amen. Per hoc præſens publicum inſtrumentum omnibus euidenter ſit notum, quod cum ſicuti infraſcriptæ partes aſſeruerunt, proxime elapſis menſibus, & diebus inter honeſtum Iuuenem N. filium legitimum, & naturalem M. D. B. ex vna, & honeſtam Iuuenem D. M. Filiam legitimam, & naturalem M. D. H. ex altera partibus, per medium ſupradictorum eorum parentem, fuerint inita parentela, & ſponſalia de futuro, poſtmodum verò matrimonium per verba de præſenti. & ſucceſſiuè carnali copula conſumatũ, cum dotis conſtitutione, ac eius, & acconcij promiſſione, inter ipſas partes verbotenus conuenta, & poſtmodum confecta quædam priuata præfatarum partium manibus ſubſcripta apoca, tenoris infraſcripti videlicet.

Adi 23. &c. In nomine D. N. Ieſu Chriſti, ac eius glorioſiſſimæ Virginis Matris Mariæ Amen. [Per la preſente ſi dichiara come le infraſcritte parti ſono venuti all'infraſcritti patti, capitoli, e conuentioni della parentela, & ſpoſalitio da farſi tra m. H. figliolo legitimo, & naturale di H. in primis il detto H. con conſenſo, & volontà del detto M. B. ſuo padre promette pigliare per ſua legitima moglie, & conſorte, ſecondo il rito della S. R. Madre Chieſa, e Concilio Tridentino, la predetta madonna M. figliola del detto H. preſente, promettente per la detta madonna M. abſente, con dote, & nome di dote de ſcudi 300. da pagarſi, &c. & con veſtimenti, & acconcio, & beni locali, che piacera al ſodetto H. padre della detta madonna M. Item dette parti conuengono, & ſi obligano mandare ad effetto detta parentale fra 20. giorni, & doppo à lor beneplacito, & anco farne Inſtromento publico, con clauſule, & hipotheche, che in tali inſtromenti dotali ſi ſogliono fare. Et per oſſeruatione delle coſe predette, ciaſchedun di loro reſpettiuamente promettono, & ſi obligano loro ſteſſi, & beni proprij, etiam in ampliori forma Cameræ, & coſi giurano, & per la verità hanno ſottoſcritta la preſente, della quale ne reſtarà vna per parte. Io. B. affermo, & prometto quanto di ſopra, ſi contiene. Io. H. affermo, & prometto quanto di ſopra ſi contiene.

Cupientes q. præfatæ partes, vt ea quæ priuatim inter eas bona fide acta fuerunt, ad omnem bonum finem, & effectum, publico

blico inſtrumento apparéant. Hinc eſt quòd anno &c. In mei ac teſtium,&c. perſonaliter Conſtitutus ſupradictus Magn, D, H. ſua ſpontè, &c. omni &c. ſupradictam dotis, & acconcij promiſſionem recognouit, confirmauit, & approbauit, & quatenus opus ſit, de nouo promiſit ſoluere, & exburſare præfato d. N. genero ſuo ibidem præſenti, ac pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulanti pro ipſo N. ac de eius conſenſu, voluntate, & mandato, quia ita conſenſit, voluit, & mãdauit dicto magn. de B. eius patri, ibidem pariter præſenti, & acceptanti, pro dote, & nomine dotis eiuſdem dominæ M. eius filiæ ſcuta tria millia hoc modo videlicet mille, &c. in mei, &c. & teſtium præſentia habuit, & recepit idem B. de conſenſu eiuſdem N. ibidem præſentis, & conſentientis ab eodem H. patre dictæ D. M. manualiter, & incontanti in prompta. & numerata pecunia in tot teſtonibus, & Iulijs papalibus, reliqua ſcuta duo millia hoc modo videlicet; nec non idem B. de ſimili conſenſu eiuſdem B. ſui filij ita conſentientis, & voleutis confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe à præfato H. acconcium in folio papireo manu ipſius B. ſubſcripto &c. Quamquidem dotem idem B. aſſecurauit, & cautam, & ſecuram, & pręcipuam eſſe voluit in, & ſuper omnibus, & ſingulis bonis ſuis, mobilibus, & immobilibus, & ſemouentibus, ac iuribus, & actionibus præſentibus, & futuris, tam Romæ, quàm alibi, vbiuis locorum poſitis, & exiſtentibus, & caſu, quo fiat locus illius reſtitutioni (quòd Deus auertat) promiſerunt tàm dictus B quàm N. eius filius dotem huiuſmodi reſtituere ſupradicto dotanti, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, & cui, ſeu quibus de iure veniat reſtituenda, cum pacto, &c. de lucrando quartam partem dotis in euentum mortis alterius ſine filijs, iuxta formam ſtatutorum, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus &c.

1 Adhæc nota generale conſilium mulierum, & parentum ſuorum, vt quando mulieri nuptui tradetur, pater faciat eam. Iurari, quòd numquam conſentient alienationi rei dotalis, niſi coram Iudice cauſa cognita, ſcilicet neceſſitatis inſtantis non fictè, ſed verè: ſic enim ſi aliter conſentiat, & iuret, non valebit, cum tale iuramentum contrariũ ſit prioiri licito, & oneſto Spec. in §.3. ſub n. 13. par. 3. li. 4. de emp. & vẽdit.

De Inſtrumento Renunciationis hæreditatis paternæ. Cap XXI.

1 *Forma renũciationis paterne hereditatis.*
2 *Renuncio paterne hereditatis valet, ſed intelligitur, rebus ſic ſtantibus.*

1 Coram Magnifico, & Eximio I. V. D. Domino H Curiæ Capitolij primo Collaterali, Romanæq; Curiæ Iudice ordinario, in quadam ſede lignea exiſtente in domo, infra deſignata, quam ſedem & domum, idem D. Iudex pro honeſtate infra nominatæ Iuuenis pro ſuo idoneo. & iuridico tribunali elegit, & deputauit in teſtium, & mei Not. publ. infraſcriptorum, ad hæc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum, præſentia perſonaliter Conſtituta honeſta Iuuenis D. M. filia legitima, & naturalis Magnif. D. H. eidem domino Iudici expoſuit, ſe nuper fuiſſe honeſto Iuueni domino H. Filio Magnifici D, B, deſponſatam, nuptuiq. traditam, & à pręfato Magnif. D, H, patre ſuo, iuxta eius facultatum vires (prout etiam medio iuramento de ſuper ad Sancta Dei Euangelia, tactis Scripturis ſacroſanctis præſtito affirmauit) conuenienter, & condecenter dotatam, & propterea velle (vt æquum eſt) hæreditari, & bonis paternis renunciare, & aſſerens ſe eſſe minorem annis viginti, & in ſexto decimo, vel circa ſuæ ætatis anno conſtitutam. Et propterea noſcens ſe infraſcripta, per ſe ipſam ſolam validè facere non poſſe, & nullos in Alma Vrbe, neq. ex paterno, neque ex materno lateribus proximiores habere, qui infraſcriptis intereſſe, & huic actui, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, conſentire poſsint; prout ita verũ eſſe (ſimili iuramento tactis vt præfertur ſcripturis, præſtito affirmauit) ab eodẽ Iudice petijt, vt ſibi ad illa peragenda aliquẽ in curatorẽ deputare vellet (cum cuius præſentia, & auctoritate ea validè facere poſſet) nominando in curatorem tanquam idoneum, & ſufficientem de cuius probitate, & idoneitate ſe confidere dixit D. Franciſcum, &c. conſanguineũ ſeu affinem ſuum ibidẽ præſentem, & eſſe volentem, qui idẽ Dominus Iudex, vt ſupra ſedens præfatæ Dominæ M. vt ſupra præſenti, & petenti eundem Franci-

ciſcum ibidem præſentem, & acceptantem in curatorē, quo ad actum infraſcriptū faciendū, deputauit, ter illi dicendo, eſto curator, vtilia pro eadem D M. facito, & inutilia prætermittito, illam defēdito, & indefenſam nō derelinquito. Qui quidem d. curator ſic deputatus, promiſit pro eadem d. M. vtilia facere, & inutilia prætermittere & alia facere, ad quæ de iure tenetur, & pro eodem Franciſco curatore ſic deputato ibidē præſens D. Metellus, qui ſciens ſe non teneri, ſed vltro teneri, volēs ſua ſponte, &c. huic promiſſioni principaliter, & inſolidum acceſſit, pro quibus omnibus, & præmiſsis, ita attendendis, & obſeruandis d. D. curator, & fideiuſſor ſeſe, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores, ac omnia bona ſua præſentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt in ampliori forma Cam. Apoſt. cum clauſulis, & cautelis in ea apponi ſolitis, & conſuetis, (citra tamen procuratorum cōſtitutionem) renunciaruntque medio iuramento, tactis ſcripturis ſacroſanctis ad ſancta Dei Euangelia præſtito, omni, & cuicumque appellationi, reclamationi, & recurſui per eos contra præmiſſa, & illorum quodlibet quouis prætextu etiam enormiſſimæ læſionis, vel alia quomodolibet, coram quocunque iudice, magiſtratu, vel tribunali, forſan interponen & introducendæ. Necnon omnibus, & ſingulis exceptionibus, quibus mediantibus ſeſe contra premiſſa, vel eorum aliqua defendere, & tueri, & per quas præſentis inſtrumenti ius, & effectus ſeu exequutio ſuſpendi, impediri, retardari, vel alias quomodolibet differri poſſet. Quinimò appellatione, reclamatione, & recurſu huiuſmodi ſic, vt præfertur, contra præſentis inſtrumenti ſeriem, & tenorē introducendis, & interponendis, cæteriſq exceptionibus non obſtantibus, præſens inſtrumentū, & omnia in eo contenta in primis, & ante omnia debitū ſuum conſequantur effectum, ac executioni penitus demandentur: ita, & taliter, quod appellatio huiuſmodi, aliæque exceptiones ipſis Franciſco, & Mettello, quoad affectum ſuſpenſiuū minimè ſuffragari valeant. Et nihilominus pro præmiſſorū omnium, & ſingulorum obſeruatione, ſuſceperunt in ſeſe mandatum executiuum contra ipſos, & eorū bona vnica citatione, & intimatione præcedentibus relaxandi, & exequendi in defectum præmiſſorum, & ſic tactis ſcripturis iurauerunt, tactis, &c. Cuius quidem D. Iudicis præſentia, decreto, & auctoritate, ac etiam præſentia, conſenſu, verbo, & voluntate præfati curatoris, necnon præfatorū Magnifici D. B & N. ſoceri, & mariti ſuorum reſpectiuè ibidē præſentium, & conſentientium, omniumq. ad id eā auctorizantium eadem D. M. renunciando prius cum ſimili iuramento (vt præfertur) præſtito beneficio ſuæ minoris ætatis, & reſtitutionis in integrum, necnon ſenat. conſ. Vell. auth. ſi qua mulier, & l. Iul. de fund. dot. ac iuri hypothecarum, cæteriſq. iuribus, legibus, & priuilegijs, ac etiam ſtatutis, & nouis reformationibus eiuſdem Vrbis in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus eorumq. natura, & efficacia fuit per eundem D. Iudicem plenè certificata, & auiſata ſuaſponte, &c. omni meliori modo, &c. ceſſit, & renunciauit in, & ad fauorem d. Magnifici D. H. ſui patris, & egregiæ indolis adoleſcentis D. A. ſui germani fratris, ibidem præſentium, & pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ſtipulantium, hæreditati, & bonis paternis, quæ ad ipſam M. ex quocunque capite, & cauſa, tam de præterito, preſenti, quam de futuro temporibus, etiā ex cauſa legitimæ, & trebellianicæ, & aliter quomodocumque, & qualitercumque, præter quam in caſu indeceſſus dicti D. A. ſui fratris, & aliorum filiorum maſculorum, ſiqui eidem M ſuperuenerint ſine filijs legitimis, & naturalibus (quod Deus auertat) aut in caſu, in quem ex ipſorum patris, & fratris ſuorum liberalitate, ſeu voluntate, aut diſpoſitione, ad eam aliquid de ſupradictis hæreditate, & bonis deuenire, aut diferri contigerit ac omni, & cuicunq. iuri & actioni, quod, & quæ ſuper hereditate, & bonis prædictis ex quocunq. capite, & caſu tā de præterito, & præſenti, quā etiā futuro tēporibus etiam ex cauſa legitimæ, & trebellianicæ, &c. & aliter quomodocunq. & qualitercunque, præterquam in dictis caſibus deceſſus dictorū, & aliorum ſuorū fratrū, ſi qui ſuperuenerint, ſine filijs, vt ſupra, aut in dictum caſum voluntatis, & diſpoſitionis ſuorum patris, & fratrum prædictorum quomodolibet competeret, & competere poſſet nullo iure, nullaque actione ſibi M. ſuper eiſdem hære-

hæreditate, & bonis, præterquam in euentu prædicto, quomodolibet de cætero reſeruatis. Ponens eoſdem patrem, & fratrem, vt ſupra præſentes, & ſtipulantes in, & ſuper dictis hæreditate, & bonis, in locum, ius, & priuilegium ipſius D. M. vniuerſum, has autem ceſſionem, & renunciationem fecit eadem D.M. cum decreto, & auctoritate, conſenſu, verbo, & voluntate, prædictis ex cauſis, & rationibus per eam ſuperius expoſitis, & quia ſic ſibi facere placuit, & placet. Quam quidem ceſſionem, & renunciationem promiſit ſemper, & omni tempore habere ratas, &c. & non contrafacere, &c. ſub pœna omnium damnorum, &c Super quibus, &c. Pro quibus, &c. extendatur, vt ſupra, vſque, & ita iurauit, tactis, &c. In & ſuper quibus omnibus, & ſingulis, tanquam ritè, & legitimè factis, petijt per præfatum D. Iudicem auctoritatem, & decretum ſuum, & ſui officij interponi, cum ſuppletione omnium & ſingulorum iuris, & facti defectuum, ſiqui forſan interueniſſent. Qui quidem D. Iudex ſic, vt ſupra ſedens viſis, & auditis, ac benè conſideratis omnibus, & ſingulis ſupradictis, cauſaque cognita illis ſuam, & dicti ſui officij auctoritatem pariter, & decretum interpoſuit, omni meliori modo quo potuit: ſupplendo omnes, & ſingulos, tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui in præmiſſis interueniſſent, ſuper quibus, &c. actum, &c. præſentibus teſtibus, &c.

2 Nota, quod ſupradicta renunciatio hæreditatis paternæ, facta per filiam dote contentam, propter ſupereſſentiam, & ſuperuenientiam fratrum, valet; quia ſi poſtea moriantur, poterit filia patri ſuccedere, non obſtante tali pacto iurato, vt poſt alios per Alex in l. ſtipulatio ſub num. 11. ff. de verbor. obligat. vbi ſubdit talem renunciationem debere intelligi, rebus ſic ſtantibus, vt ibi, quod intellige niſi ex ſtatuto aliter in contrarium prouiſum eſſet.

De compromiſſo. Cap. XXII.

1 *FOrmam compromiſſi habes infra in 2. lib.*

2 *Arbitrorum poteſtas pendet à poteſtate partium eis attributa.*

3 *Clauſula (firmis remanentibus actis coram primo Iudice factis) quid operetur.*

4 *Differentia inter arbitros, & arbitratores.*

5 *Clauſula illa (in arbitrum, & arbitratorem) quomodo intelligatur.*

6 *In prolatione laudi pars citari debet.*

7 *Clauſula (de bono, & æquo, & ſola facti veritate inſpecta) quid operantur.*

8 *Clauſula (iuris ordine non ſeruato) quid importet.*

9 *Clauſula (ſecundum eius conſcientiam) quid importet.*

10 *Clauſula (diebus feriatis) quomodo intelligatur.*

11 *Arbiter non cogitur pronunciare in diebus feriatis in honorem Dei: ſecus arbitramento.*

12 *Arbitramentum quid ſit.*

13 *Clauſula (de iure, & de facto) quid importet, & quid clauſula altè, & baſſè.*

14 *Quæ dicatur parua, vel magna ſumma ad effectum enormis læſionis.*

15 *Clauſula (dare vni, & tollere alteri) quomodo intelligatur.*

16 *Clauſula (quæ pœna toties committatur) quomodo intelligatur.*

17 *In compromiſſis ſemper ſubauditur clauſula, ſi arbiter iuſtè arbitratus fuerit.*

18 *Exactio pœnæ quando fiat.*

19 *Prorogatio compromiſſi, qualiter ſit facienda.*

20 *Compromiſſi tempus, non niſi à die illius acceptationis currere incipit.*

1 ET quoniam arbitrorum poteſtas pendet à voluntate, & poteſtate partium eis attributa, & conſequenter facere non poſſunt vltra, quàm partes eis attribuerunt vt in l. reconiuncti ff. de legib Corn. conſ. 177 ſub nu. 28. vol. 2 &c.

2 Ideò ad euidentiam illorum poteſtatis, aliqua de intellectu clauſularum præſcriptæ compromiſſi formæ hic attingamus.

3 Et primò clauſula (illius firmis remanentibus actis, factis coram tali Vicario) operatur, quod illa acta coram Iudice facta probent, etiam coram arbitro, Doctor. in l. final. C. de teſtib. quæ alias non probarent, vt not. Speculat. in titul. de probation. § videndum, & in §. nunc tangemus in fine de litis conteſt. & in tit. de confeſſis § nunc videndum verſ. quid de confeſſione.

3 Differentia autem inter arbitros, & arbitratores eſt, quod arbitri dicuntur habere iuriſdictionem tanquam iudices, & iudicij ordine ſeruato procedunt, vt per Alexand in l. ex facto tractatum §. ſi quis rogatus ff ad trebell. ſub nu. 5. Corn. conſ. 177.
4 ſub num. 33 volum 2. Arbitrator verò videtur aſſumi, vt procedat, prout ſibi videtur, etiam non ſequendo ius, ſed prout ſibi videre eſt non procedit ad inſtar iudicij, ſeu ſeruato ordine iudiciario, vt per eundem Alexand. in l. 1. §. & poſt operis de nou. oper nunc num. 6. & l. final. C. de ſententijs experi. & per eundem Corn. dicto conſ. 177. ib., non igitur admireris, ſi in compromiſſis ſemper additur clauſula illa, tanquam eorum arbitrum, & arbitrato-
5 rem, quid autem operetur, & quomodo intelligatur, vide Bartol. in l. ſi ſocietatem §. arbitrorum ff. pro ſocio 4 colum. verſ. quęro, quid ſi eſt dictum compromittimus. Prædicta verò, quæ dicuntur de arbitrio procedunt, niſi actum ſit in compromiſſo, quod arbiter procedat partibus abſentibus & non citatis, vt per eundem Alexand in l. ſi quis arbitratur ſub nu. 15. ff. de verbor.
6 obligat. Quod tamen limita in prolatione laudi, in quo partem citare tenetur, quamuis actum ſit in compromiſſo, quod ipſe poſſit partibus abſentibus, laudum proferre, vt per Iaſ. in l. nec quicquam num. 57. de offic. Proconſ. & legat. Clauſulæ illæ in præſcripta formula compromiſsi, ſcilicet (de bono, & æquo) ſecundum veritatem, & æquitatem ſola facti veritate inſpecta
7 important, quod arbitri reiectis pœnitus, & clauſulis ſolemnitatibus, ſubtilitatibus, & apicibus iuris, cauſa ſummariè expediatur iuxta Cle. ſæpè de verbor. ſignif. in tantum, quod faciunt reijci exceptionem pręſcriptionis, quæ coram arbitrio apponeretur, vt per Cæl. Vgo. in tractat. de clauſulis
8 compromiſſorum in verſ. ſecundum æquitatem, cognoſcere autem iuris ordine non ſeruato, eſt ius alterius auferre. vt in ſingul. Hippolyt. de Marſil. 364 incipient. in du-
9 bio. Si autem dictum ſit (ſecundum conſcientiam) operatur ſententiam ferri poſſe, ſine citationibus, vt per eundem Vgo de clauſulis compromiſſis in verſ. ſecundum
10 conſcientiam. Diebus feriatis, & non feriatis, &c. operatur, quod ſententia arbitri valeat die feriata in hominum neceſſita-
11 tem, non in honorem Dei. Nec cogitur arbiter pronunciare diebus feriatis in honorem Dei, ſed alij ſic, vt ibi in verſ. diebus feriatis: ſecus autem dicendum erit de arbitramento. quod ferri poteſt. etiam die feriato in honorem Dei, ſicut alij contractus fieri poſſunt, vt per Alexand. in d. l. ex facto tractatum §. ſi quis rogatus ff. ad tre-
12 bellian. ſub num. 4 Arbitramentum autem eſt quædam cōpoſitio, ſeu contractus tranſactionis, vt ibi ſub num. 30. & ſequent. De iure autem, & de facto operatur in com-
13 promiſſo, quod arbiter poterit procedere ſine cauſæ cognitione, & probatione, vt ibi in verſ. de facto, facit etiam, quod ſententia poſsit ferri de nocte, Gamb. eodem titulo verſ. de iure, & de facto. Item, quod credatur arbitris de geſtis coram eis, Bald. in cap. in præſentia de probation. Item quod credatur teſtibus die feriata receptis, non tamen ſine cauſa deponentibus, Bald. in l. ſolam in fine C. de teſtib. Alexan. conſ. 61. in fine 4. volum. altè, & baſsè operatur, quod arbiter etiam enormiter lædere poſsit, dummodò tamen dolus abſit, Io. Andr. in cap. humilis de maiorit. & obed. ſed non excludit reductionem ad arbitrium boni viri, vt per Paul. de Caſtr. in conſ. 82. & per Alexand. in d. l. ſocietatem §. arbitrorum ff. pro ſocio. Sed ſi iſta læſio debeat eſſe in parua, vel magna quantitate, & quæ dicatur parua, & quæ magna quantitas, vide Raph. Cumen. conſ. 50. incipien. ſtante ſtatuto Ciuitatis Tricentiæ, & Lanfranc. in
14 tractatu de arbitris par. vltim. q. 14. Clauſula autem illa, quod non liceat appellare, neque de nullitate dici iuramento vallata præiudicat, ne habeatur recurſus ad arbitrium boni viri, niſi dolus ſubſit, Corn conſil. 177. ſub num. 22. in fine volum. 2. Dare
15 vni, & tollere alteri, intelligitur arbitrio boni viri, vt per eundem Alexand. in d. § arbitrorum; quia dicta clauſula non permittit magnam læſionem, Hoſtienſ. in cap.
16 2. de arbitr. Clauſula autem illa, in qua dicitur, quod pœna toties committatur, quoties fuerit contrafactum in compromiſſo facit pœnam committi pluries, quæ alias ſemel tantum committeretur, vt per Vgo. eodem titulo verſ. pœna toties cum concordant. vbi addit, quod per hanc clauſulam non poteſt pœna committi niſi bis, vt ibi prope finem, cuius executionem poſt laudum

Digitized by Google

laudum emologatum ſemper denegari vidi, & audiui: præſertim ſi ab eo recurſus fuerit petitus, quia in compromiſſo ſem-
17 per ſubauditur, ſi arbiter fuerit iuſtè arbitratus, vt per eundem Vgo. eodem titulo verſic. ſi fuerit, ſecus ſi non eſſet emologatum laudum, & pars ad Iudicem redire
18 vellet, quia tunc ſoluendo pœnam, ad Iudicem redire queunt, vt not. in cap. quam diù de appellationibus in clement. citatum per Baldum in authent. ſi tamen C. de tempor. & repar. appellat. in fine. Poſtremò il-
19 lud quoque ignorandum non eſt, quòd prorogatio compromiſſi non poteſt fieri maioris temporis, quàm fuit primum compromiſſum, ita ſingulariter dicit Bald. in conſ. ſuo 219. incipient. nobiles viri in pri-
20 mo volumine colum. vltim. Quod tempus non niſi à die illius acceptationis factæ per arbitros currere incipit, vt per Hippolyti de Marſil. in ſingul. 443. incipien. Compromiſſum, &c.

De penſionis tranſlatione. Cap. XXIII.

1 *Formam inſtrumenti tranſlationis penſionis habes inferius in 2. lib.*

2 *Iudex executor, ad validitatem tranſlationis penſionis, debet eſſe plenè inſtructus de eius iuriſdictione.*

3 *Nec ſufficit ſuperficialiter litteras legere.*

4 *Quare Iudex executor debet plenè informari de omnibus qualitatibus, &c.*

5 *Idem etiam dicendum erit quo ad Notarium.*

1 Licet infraſcripta Formula Inſtrumenti tranſlationis penſionis, ita de ſtylo Curiæ conſcripta videatur; tamen non ab re hæc parua in hoc tranſlationis penſionis articulo referenda eſſe cenſui, quòd cum executor deuenit ad eumdem tranſlationis penſionis actum, nedum requiritur præſentatio litterarum; ſed etiam ad
2 hoc, vt ipſe executor inſtruatur de qualitatibus ſuæ iuriſdictionis, debet ab eodem executore legi tenor dictarum litterarum, & in ipſo actu, tàm executor, quam Notarius debent legere totum tenorem, & bullam, præuia illius diligenti inſpectione, iuxta tradita per Specul. in tit. de reſcript. per totum. Ratio, quia idem executor debet eſſe plenè inſtructus de eius facultate in tantum, quod non ſufficeret, ſi ſciret aliundè ſe eſſe delegatum, ſeù informatum, vt per Roman. qui atteſtatur de communi in l. abſenti num. 5. ff. de donat. & conſil. ſuo 352. incipien. quo ad primum colum. 2. verſ. quo ad quintam, & idem tenuerunt DD. de Rota deciſ. 6. de offic. delegat. in nouis, & præmiſſa procedunt etiam, quando dictus executor legiſſet litteras ſuper-
3 ficialiter, & illas non intellexiſſet; parum enim eſt legere niſi adſit intelligere l. prima ff. de his, quæ in teſtan. delen. cum adduct. per Rebuff. in rubr. de collat. §. primo ſuper verſ. legere. Et relatæ qualitates videntur omninò neceſſariæ, ne aperiatur via fraudibus; ad quas euitandas iura vo-
4 lunt, quod executor aperiat litteras clauſas, & illas diligenter inſpiciat, idemque
5 diligenter faciat Notarius, ex eo, quòd oportet dicere in ſuo Inſtrumento eum vidiſſe præfatas litteras integras, & incorruptas, vt per eundem Speculat. in d. rubrica ſub num. 2.

De conceſsione terrarum ad laborandum. Cap. XXIV.

1 *Forma conceſſionis terrarum, & vineæ ad laborandum.*

2 *Fructus naturales ſpectant ad Dominum, non autem ad Colonum, & quare?*

3 *Nec Colonus habet arbores in fructu, niſi ceduæ ſint.*

4 *Maritus dicitur Dominus rei dotalis.*

5 *Colonus debet habere fructus naturales ſi de eis eſt facta locatio.*

6 *Appellatione frugum arbores ceduæ continentur.*

IN Dei nomine Amen, &c. A. ſpontè, &c. Dedit, & conceſſit B. ibidem præſenti, & recipienti pro ſe, & ſuis hæredibus, &c. Ad laborandum talem petiam
1 terræ aratoriæ, & talem vineatæ, & laboratæ, ſitam in tali loco, cuius confines ſunt tales, & cætera, hinc ad quinque annos. Promittens ipſi B. conductori hanc conceſſionem vſque tùc firmam, gratam, & ratam habere, tenere, & obſeruare, è contra quoque dictus B. promiſit, & conuenit ſtipula-

tione ſolemni dicto A. dictam terram ſcilicet, quæ eſt aratoria. diligenter congruis temporibus colere, & benè arrumpere, & ſulcis conuenientibus arare, & quarta aratione ſuis ſeminibus proprijs, & ſumptibus ſeminare, ſiue cum dimidia ſuorum ſeminum, reliqua dimidia ſibi à Domino cōcedenda. Et verò, quæ vineata eſt quolibet anno ſuis debitis temporibus bene amputare, releuare, ligonizare. binare. purgare, & cum ipſius palis, ſeù cannis, perticis, atque iunc's, ac proprijs ſumptibus ſepes, & foſſa dicti loci benè manu tenere, ipſamq; vineam propagare, vbique fuerit opportunum, arbores non incidere, citra Domini voluntatem, & quolibet anno centum ſalmas ſui proprij letaminis ibi inferre, & iactare, ſegetes, metere. triturare, vuas vindemiare, cæteroſq; fructus colligere, dimidiam quoque fructuum omnium percipiendorum ex poſſeſſione prædicta, ſcilicet bladi, vuarum, cæterorumq; tam arborum, quàm aliorum dare, & conſignare, & deferre ſuis ſumptibus hic in tali loco ad domum ſuam bona fide, & hæc omnia facere omnibus ſuis laboribus, & expenſis. Quæ omnia, & ſingula promiſerunt ad inuicem, & viciſſim attendere, &c. Pro quibus, &c.

Illud autem quæritur circa dictam locationem, ſi Dominus locauit fundum ad medium, nulla facta mentione de arbori-
2 bus, vtrum ipſe tantum eas habebit? Et videtur, quod omnes habebit, quia fructus naturales ſunt, de quibus nullam habet co-
3 lonus partem l. fructus ff. de vſuris. Hinc eſt, quod ſi colonus deſtruat arbores, tenetur ff. loca, quia nec maritus debet arbores habere in fructum, niſi ceduæ ſint, vt ff. ſoluto matrimonio l. diuortio §. ſi fundus (li-
4 cet dicatur Dominus rei dotalis) vt inſtit. quibus al non licet, nec etiam fructuarius, niſi prout traditur ff. de vſufructuar. l. ex ſilua. quia naturaliter poſſidet, vt in l. naturaliter ff. de acquir. poſſeſſ. argum. contra
5 in cauſa prædicta, quod colonus habebit medietatem de arboribus, quia Dominus ei locauit, vt habeat medietatem reddi-
6 tuum, ſiue frugum: nam appellatione frugum arbores ceduæ continentur l. frugum ff. de verbor. ſignif. &c.

De contractu locationis domus. Cap. XXV.

1 *Forma contractus locationis domus.*

2 *Factum operatiuum, vt inquilinus ſi non teneatur contra ſingularem ſucceſſorem.*

3 *Quando ſit ſoluenda penſio per inquilinos.*

4 *Quando autem ſit, vel non ſit facienda remiſſio penſionis, præſertim de rebus ruſticis.*

1 IN Dei nomine Amen. &c. A. Spontè, &c. Locauit, & titulo locationis dedit, & conceſſit B. ibidem præſenti, & recipienti pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque vnam ipſius B. domum poſitam, &c. Ad habendum, tenendum, poſſidendum, & vſufruandum, vſque ad quinque annos proximè futuros, quam locationem, dicto tempore durante, idem A. promiſit eidem B. inquilino habere ratam, gratam, & firmam, ipſumque B manutenere in pacifica illius poſſeſſione, aduerſus quamcumque moleſtantem perſonam, &c. Hanc autem locationem fecit idem A. eidem B. pro annua penſione ſcutorum quadraginta ſoluendorum, prout idem B. ſoluere promiſit eidem A. ibidem præſenti, & ſtipulanti pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque de ſemeſtri in ſemeſtre, & in principio cuiuſlibet ſemeſtris liberè, &c. & ſeù aliter, prout fuit conuentum. Dans, & concedens, eidem B. inquilino, vt eiuſdem domus poſſeſſionem capiat, & eidem ad dictum effectum claues ei conſignauit retinendum vſque ad dictum tempus, nomine ipſius A. tanquam illius inquilinus. Et finito dicto tempore eandem domum eidem A. dimittere, & relaxare vacuam, liberam, & expeditam, in aliquo non deterioratam. Renunciando quibuſcumque Conſtitutionibus, & Decretis Cameralibus, in fauorem Inquilinorum, quomodolibet editis, & factis, de quibus, & eorum tenoribus, & qualitatibus ipſe B. Inquilinus aſſerit habuiſſe, & habere plenam, & certam ſcientiam. Hoc autem expreſsè acto inter ipſum B. inquilinum, & A. Dominum

dictæ

dictæ domus, & ſolemni ſtipulatione vallato, quod durante dicto tempore, prædicto A. non liceat domum prædictam alicui perſonæ vendere, alienare, vel aliquem alium contractum facere in præiudicium præſentis locationis, & ipſius B. & in euentum contrauentionis præmiſſorum, vel cuiuſque eorum, liceat ipſi inquilino ex aduerſo factis in contrarium non obſtantibus ſibi retinere dictam domum, & illi inſiſtere contra quoſcumque illius ſingulares ſucceſſores. & illam retinere vſquequo fuerit expletum, ſeù completum tempus huius locationis. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

2 Ad hæc nota, quod pacta, de quibus in præſcripta formula operantur, vt locum habeant contra ſingularem ſucceſſorem, vt per Bartol in l. is cui §. qui in poſſeſsione ff. vt in poſſeſſ. legal. & in l. ſi quis ſub hac conditione ff. de contrahen. empt. Ex quorum verbis colligitur, vltra prædicta, vnum not. videlicèt, quod is talis ſucceſſor non tenetur ſtare colono; tamen ſi conductor habeat hypothecam in re conducta, poterit retinere fundum, donec ſibi reſtituatur penſio ſoluta, & ſibi ſatisfiat de intereſſe. Verùm quia difficulter probari ſolet intereſſe, ideò curandum eſt, vt cautela adhibeatur, videlicèt, quod in contractu locationis, promittat locator non alienare fundum in præiudicium conductoris, vltra generalem hypothecam ſpecialiter obliget, & hypothecet d. fundum, & tunc non poterit fundus alienari in præiudicium cõductoris, text. eſt valdè ſingularis in l. creditor §. ſi ibi nullam etiam venditionem de diſtr. pign.

3 Amplius nota, quod circa ſolutionem penſionis, ſi de tempore fuerit conuentum, ſtandum eſt conuentioni, aut nihil fuit dictum, & conſideratur conſuetudo loci, ſeù lex municipalis. ſi verò non apparet de conſuetudine, fit ſolutio in fine anni. Hæc omnia probantur per Abb. in cap. propter ſub nu. 18 de locato, & conducto, quando autem, & quomodo ſit facienda remiſsio, vel augumentatio mercedis, ſeù penſionis, præſertim de rebus ruſticis, pro quorum intelligentia vide eundem Abbatem ibi ſub nu. 20. eod. tit.

De contractu Vniuerſitatis.
Cap. XXVI.

1 *Forma obligationis Vniuerſitatis.*
2 *Due partes de tribus Conſiliariorum requiruntur in contractu Communitatis.*
3 *Verba illa cum hominibus verificantur in duobus.*
4 *Contractus Vniuerſitatis vniuerſaliter, & ſingulariter ſingulos obligat, pro rata tamen obligantur, niſi dicatur inſolidum.*
5 *Quod meum eſt, commune non eſt.*

1 In Dei nomine Amen, &c. Congregato, & coadunato Conſilio Communitatis, & hominum Terræ, &c. infraſcripta occaſione in loco infraſcripto, in quo conuocari, & congregari conſueuit, pro negocijs dictæ Communitatis ſono Campanæ, in quo interuenerunt ipſi Conſules. videlicet N. N. & N. ac etiam Conſiliarij dictæ Terræ, qui vltra ſonum Campanæ fuerunt omnes per N. publicum Baiulum dictæ Communitatis, vt idem Baiulus ibidem pręſens aſſeruit, de mandato dictorum Dominorum Conſulũ, quorum nomina ſunt hęc. N. N. exprimantur omnia nomina Conſiliariorum cum præſentia, & interuẽtu Magnifici, & eximij Il. Doctoribus N. hon. Poteſtatis dictæ Terræ: aſſerentes ſe eſſe maiorem partem Conſiliariorũ eiuſdem Communitatis, & vltra duas tertias partes, & ſic totum Conſilium, ac Communitatem repreſentare. Promittens nihilominus de rato pro alijs Conſiliarijs abſentibus, ac vice, & nomine ipſorum, & dictæ Communitatis, & quorumcunque ſucceſſorum ſuorum ſpontè, &c. in ipſius Communitatis neceſſariam, & vtilem cauſam, ſcilicet ad effectum ſoluendi, & ſatisfaciendi N. creditori dictæ Communitatis de ſumma ſcutorũ quingentorum eidẽ debitam. pro tali cauſa confeſſi fuerunt habuiſſe, & recepiſſe à Magn. D. M. mutuo gratis, & amore ſimilem ſummam ſcutorum quingẽtorum, quæ ſcuta quingẽta idem M. de ipſorum DD. Priorum, ac Conſiliariorum ordine, & mandato ſoluit, & exburſauit eidem N. ibidẽ præſenti, & recipiẽti ab eodem M. manualiter, & incontanti in prompta, & numerata pecunia, in tot iul. js, & teſtonibus papalibus,

quæ

quæ ad ſe traxit, & tracta totidem eſſe dixit, de quibus ſe bene cõtentum vocauit, & de illis tam dictum ſoluentem quàm Communitatem prædictam quietauit, liberauit, penitus & abſoluit, per pactum ad rem habitam vlterius non petendo. Quæ quidem ſcuta quingenta, ſic, vt ſupra ſoluta prædicti DD. Conſules, ſeù Priores, necnon Conſiliarij prædicti, nominibus quibus ſupra, ſoluere, & reſtituere promiſerunt eidem M. ibidem præſenti, hinc ad tres menſes proximos liberè, & ſine aliqua exceptione, alias, &c. pro quibus, &c. Super quibus omnibus prædictis idem D poteſtatem ſuam, & dictæ ſuæ Curiæ præbuit auctoritatem, &c. ſuppletis, &c.

2 Ad hæc nota, quòd ad validitatem geſtorum, debet apparere, quod Conſilium fuerit, vt in præſcripta formula dicitur, more ſolito congregatum, & quòd interuenerint duæ partes de tribus, prout in l. Actuarios, C. de num. & act. lib. 12. ibi, vt conſueuerunt, & l. 2. C. de decurion. lib. 10. ibi ſolemniter in Curia conuocatis, Curt. Iun conſil. 174. nu. 34. 2. par. nec ſufficit, quòd dicatur
3 cum hominibus de Conſilio, quia illa verba poſſent verificari in duobus, regula pluralis in 6. & l. inter illam in fin. ff. de verb. ſignif citat per Corn. in conſ. 177. ſub nu. 8. vol 2. Specul in lib. 1. de Syndico num. 16.
4 Amplius nota, quòd licet contractus Vniuerſitatis, vniuerſaliter factus vniuerſaliter obliget. vt ſingulariter ſingulos, vt not. Bar. in l. 4. ff. de re iudic. tamen melius, & tutius erit in extenſione obligationis explicare ſingulos inſolidum, quia ſi non additur inſolidum, nonniſi pro rata intelligũtur obligati, vt per Bald. in l. etiã verſ. modo reſtat C. de execut. rei iudic. ſub nu. 14 Si autem in contractu non continetur obligatio ſingulorum Vniuerſitas, ſeù Ciuitas tantum obligata eſt, non autem ſinguli Ciues, quia
5 quod meum eſt, cõe non eſt, vt ibi in fine.

De contractus redditionis adminiſtrationis. Cap. XXVII.

1 *Forma inſtrumenti redditionis adminiſtrationis tutelæ, & generalis quietationis.*
2 *Declaratio clauſulæ actionis in factum, & actionis de dolo.*
3 *Clauſula nec aliquam contrariam exceptionem opponere, qualiter intelligatur.*
4 *Aquiliana ſtipulatio, quid operetur.*
5 *Generalis quietatio generaliter eſt intelligenda.*
6 *Reſtitutio in integrum ex cauſa ignorantia, infra quod tempus datur.*
7 *Poſt lapſum quadriennium reſtitutio non datur.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. R. filius q. B. viſis, inſpectis, ac cognitis actibus, & ſcripturis adminiſtrationis T. olim ſui tutoris, ac examinatis rationibus d. adminiſtrationis, calculatis omnibus calculandis, ingenuè confeſſus fuit, & contentus ipſum T. ratione adminiſtrationis ſuæ ſuper omni eo, quod adminiſtrauit, aut adminiſtrare debuit in bonis, & circa bona ipſius, R. occaſione eius tutelæ plenè, & apertè oſtendiſſe eidem, & tradidiſſe, & quòd idem T. integrè dedit, reſtituit, & aſſignauit ſibi omne id, & quicquid ad eum peruenit, de rebus, & bonis ipſius, occaſione adminiſtrationis dictæ tutelæ, quam fecit, & facere debuit in bonis, & circa bona ſua, & ipſum illud videlicet, quod in reliquis, & reſiduis, & ipſa omnia reliqua, & reſidua, & omnia, & ſingula in inſtrumento bonorum, & poſſeſſionum eius approbans, ratificans, & cõfirmans ipſos actus, rationes, & ſcripturas, & quicquid geſtum, & adminiſtratum eſt per ipſum T. in bonis, & circa bona ipſius q. B. & omnes, & ſingulas ſolutiones, dationes, & pacta, & contractus occaſione dictæ tutelæ factos ab eo. Quapropter per ſe, & ſuos hæredes promiſit dicto T. præſẽti pro ſe, & ſuis hæredibus ſtipulanti, quod deinceps non petet ab eo, vel eius hærede, ſeù hæredibus, ac altero pro ipſo aliquid occaſione tutelæ præfatæ, vel adminiſtrationis factæ, vel faciẽdæ, vel malè geſtæ, aut quod reddet ei de cætero rationem, vel quòd reliqua præſtaret, & quod nullo tempore dicet, vel opponet, quod ratio ei non ſit reddita, & aliqua integra ei præſtita, nullamq; cõtrariam defenſionem, vel exceptionem, ſeù negotium iuris, vel facti cõtra aliquod prędictorum, vel infraſcriptorum in aliquo faciet, vel opponet, faciens eidem T. pro ſe & ſuis hæredibus recipienti finem, refutationem, & pactum de vlterius non petendo de eo, quod petere poſſet ab eo, vel eius hære-

hæredibus occaſione dictæ adminiſtrationis benè, vel malè geſtæ, & generaliter pro omni, & toto, quod petere poſſet ab eo, quomodocunque, & qualitercunque, aliaquacunque ratione, vel cauſa, vſque in præſentem diem liberans, & abſoluens eum, & hæredes ſuos, ac eorum bona per acceptilationem, & aquilianam ſtipulationem legitimè interpoſitam. Renuncians exceptioni non traditarum, conſignatarum, & reſtitutarum rerum. exceptioni doli ſine cauſa; actioni in factum, & omni alij legum auxilio. Quæ omnia, & ſingula ſupradicta idem R. per ſe, & ſuos hæredes promiſit dicto T. pro ſe, & ſuis hæredibus ſtipulanti firma, & rata habere, & tenere, & non contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel alium, ſeù alios, aliqua cauſa, vel ingenio, de iure. vel de facto, alias vltra præmiſſorum obſeruationem ad quæ ſemper cogi poſſe voluit, ad omnia damna, &c. De quibus, &c. Pro quibus, &c.

2 Hæc ſupradicta forma probatur in ff. & C. de adminiſtr. tut. per totum, in qua nota, quod actio in factum, eſt ſubrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis, & libertis deceptis à patre, & patrono contra eos. Ideò illarum renunciatio (vt ſupra) facta non videtur ſuperflua, Specul. in §. 1. ſub nu. 7. in 2. par. lib. 4. de dolo, & contumacia. Amplius nota, quod clauſula illa,
3 (nec aliam contrariam exceptionem opponere) intelligitur de malitioſa: nam legitimas opponere poterit, hoc pacto non obſtante, vt per eundem Speculat in 2 §. 3. par. eod. lib ſub nu 4 de obligat. & ſolut. &
4 ibi ſub nu. 25. eod. tit. habetur, quod dicta aquiliana ſtipulatio oēs præcedentes obligationes nouat, & permittit, ipſaq; perimitur
5 per acceptationem. Vlterius nota, quòd primo in generali quietantia dicitur tãtum de adminiſtratione tutelæ, ſcilicet occaſione dictæ adminiſtrationis, & poſtea (vt in ea videre eſt) alia verba generalia ſcilicet, & generaliter pro omni, & toto quod petere poſſet quomodocumque, & qualitercumque, vſque in præſentem diem. Quæ verba ſecundo prolata, non ſunt reſtringenda ad adminiſtrationem. Nam primò vniuerſaliter locutus fuit circa eam, vnde ſuperflua fuiſſent verba ſequentia, ſi tãtum ad adminiſtrationem aſtringerentur con-
6 tra l. ſi quando de legat. 1. &c. ſi Papa de priuileg. lib. 6. Et ideò dicta refutatio tanquam generalis præiudicat. Non obſtat, quod ratione probabilis ignorantiæ quis ſit reſtituendus iuxta not. in ſimil. per gloſ. in
7 l. 11. C. de iure emphyt. Quia reſpondetur, quod ſufficit, quod poſt dictam refutationem generalem, & ignorantiam, decurſum fuerit quadriennium, quod conceditur ad petendum dictum beneficium reſtitutionis in integrum l. fin. C. de temp. in integr. reſtit. Ergo remanet firma ſupradicta iuris cõcluſio, firmata ſuper dicta generali quietantia præiudicatiua, Com. conſ. 236. ſub nu. 7. propè fin. in 2. vol.

De inſtrumento adoptionis. Cap. XXVIII.

1 *Forma inſtrumenti adoptionis.*
2 *Forma inſtrumenti arrogationis.*
3 *Emancipare, & adoptare nequeunt fieri per Procuratorem.*
4 *Clericus poteſt aliquem in filium adoptare.*

1 Titius volens legitimo actu adoptionis ad ſolatium eorum, qui filios non habent P. filium H. in filium ſibi dari, hic ab ipſo H petijt. Idem verò H. eundem P. ibidem præſentem, & volentem in præſentia Magnifici, & Eximij D. Il Doctoris A. Iudicis, &c. in adoptionem eidem contulit ipſum P. in eiuſdem Titij filiationem (paternæ tamen poteſtatis omni iure naturali, & in ſe integrum reſeruato) cui quidem legitimo actui. Idem Magnificus D A. Iudex, &c. auctoritatem præbuit. Hæc probantur in l. 1. ff. de adoptionibus, & l. 11. §. Imperio citatis per Speculator. in §. 1. 4. par. lib. 4. ſub num. 2. in fine de cognat. legali.

De arrogationis inſtrumento. Cap. XXIX.

2 Cvm Titius optaret ſibi arrogare in filium P impetrauit à Summo Pontifice, vel Imperatore, quod hoc ei liceret facere coram Domino Iudice ordinario plenè cognoſcente, & exequente, quæ in huiuſmodi arrogatione iura Romana requirunt, prout in reſcripto inferius regiſtrato plenius

plenius declaratur. Igitur idem Titius coram Mag.D.A.Iudice,&c.P.filium q.B.ibidem præſentem in filium ſibi legitimè arrogauit,ipſumq; cum omnibus poſſeſſionibus,rebus,& iuribus ſuis in ſua filiatione, familia, & poteſtate paterno ſuſcepit affectu,vtroque diligenter interrogato,an hæc fieri vellet, vel nè, & ſibi placer quamprimum reſpōdente,quemquidem legitimum actum. Idem d.Iudex (vt ſupra) pro Tribunali ſedens auctoritate ſui reſcripti plenius confirmauit,&c. Cuius reſcripti tenor talis eſt, videlicèt, &c. Beatiſſime Pater, &c. Hæc forma probatur per eundem Specul.vbi ſupra ſub nu.6.eod.tit. & Bald. in l.impuberem C de adoptionibus per totum. Quoad ſupradictas adoptiones, arrogationes, emancipationes, & manumiſſiones nil vlterius elaborandum cenſui, cum ſint de raro contingen. ſed pro illarum vlteriori intellectu, recurre ad eundem Specul.qui in hoc optimè, & ſatis diffuſè ſcripſit, hoc tantum his addito, quod ea, quæ
3 non ſunt in adminiſtratione (vt emancipare, adoptare, & manumittere) non fiunt per Procuratorem, vt per Iaſ.in l.Gallus §. forſitan ff. de liber & poſthum. iuxta hoc non omitto vnum videlicèt, ꝙ ſi Presbyter habet filium ſpurium, & nepotem, ex eo poterit cum effectu relinquere hæreditatē ſuam huic nepoti,hoc modo videlicèt, aut nepos ille erat legitimus,& naturalis,& ſic in patris poteſtate, & tunc poterit Presby-
4 ter illum adoptare in filium, quoniā etiam clericus poteſt aliquem in filium adoptare, aut ille nepos erat ſpurius,vel naturalis tātum, & ſic erat ſui iuris, & tunc corā Principe poterit illum arrogare in filium, ita vt ſupra refert, Alex.in d.l.Gallus §. quid ſi is ſub nu.10.ff.de liber.& poſthum.

De contractu conuentionis de aliquo in arte inſtruendo. Cap. XXX.

1 *Forma inſtrumenti de aliquo in arte inſtruendo.*

2 *Pater obligatur ex facto filij præcedente eius promiſſione.*

1 IN Dei nomine Amen,&c. A.ſpōtè,&c. poſuit ex pacto dedit B.filium ſuum magiſtro C. ſutori ad diſcendum, & operandum artem ſuendi, hinc ad quinque annos proximos ſolemniter,ſine aliqua exceptione iuris,vel facti,ſe obligando dicto magiſtro C. ibidem præſenti, & acceptanti ſe facturum,& curaturum,quod dictus B.hinc ad terminum ipſum perſeuerabit,& continuò morabitur cum dicto magiſtro, C. & fideliter, ac ſtudioſè faciet, & operabitur omnia,& quæcunque dictus magiſter,C.ſibi circa ſcientiam, & exercitium ipſius artis præceperit: res quoque eius,& cuiuſcūque alterius,quæ penes eum erunt, bona fide cuſtodiet.& ſaluabit, furtumq; non faciet, neque volenti facere conſentiet, ſed & neque fugiet, neque diſcedet ab eo hinc ad terminum ſupradictum: quod ſi aliquid eorum fecerit, ſatisfaciet de hoc ipſe, A. eidem magiſtro, C. eumq; indemnem ſeruabit,& ſpecialiter faciet, & curabit, quod ipſe B.eius filius ſi ante dictum terminum præter ipſius, C. voluntatem diſcedet, vel ſe ſubtrahet à continuo exercitio dictæ artis,tot ei reficiet,& reſtaurabit in eodem opere,& exercitio ad ſuam voluntatem, poſt terminum ſupradictum,& quod ei dabit, & deferet ad domum ſuam tot in quolibet anno in tali feſto. Dictus verò magiſter,C.promiſit dicto A.nomine, & vice dicti B. ſui filij ſtipulanti, quod docebit, & inſtruet dictum B. bona fide, & fideliter in arte prædicta,dabitq; eidem quolibet anno vltra expenſas dietim ſubminiſtrandas tot, &c.Quæ omnia &c.Pro quibus,&c.

2 Hæc ſupradicta promiſſio patris valida eſt de iure,vt poſt alios tenet,Albe.de Roſ. in l.fin.§.fin.ff.ſi cert.pet.& Bald.in l.hactenus § ſed ſi quis ff.de Conſtit.

De venditione bonorum pupilli. Cap. XXXI.

1 *Forma inſtrumenti venditionis bonorum pupilli facta per tutorem.*

2 *Requiſita, quæ præcedere debent, antequam tutor valeat legitimè adminiſtrare.*

3 *Cautela, ne emptor bonorum pupilli hypothecaria moleſtetur.*

1 COram, &c. cum A. pupillus filius, & hæres, cum beneficio l. & inuentarij q. B. teneatur hæreditario debito, M.

matri

matri ſuæ, in ſumma ſcut. quingentorum, monetæ de iulijs decem, pro ſcuto, ex inſtrumento ſcripto manu not. publici. item N. & N. creditoribus hæreditarijs apparentibus publicis inſtrumentis, manu publici notarij rogatis, dictiſq. creditoribus vrgentibus, & ſollicitantibus dicta eorum credita eis perſolui. Pro quibus perſoluendis, pro minori damno ipſius pupilli, & hæreditatis,ei expedire,vendere,& alienare infraſcriptam poſſeſſionem, cum in ipſius hæreditate non adſint bona mobilia, commodè,& ad ſufficientiam vendenda pro illorum ſatisfactione: Reperta igitur bona conditione à Magnifico D.P. qui pro illius pretio obtulit ſoluere ſummam ſcutorum mille, in prompta, & præſenti pecunia, nulloque alio reperto emptore, qui maius pretium obtulerit, quàm præfatus Magn. D. Paulus; Ideo in mei præſentia perſonaliter conſtitutus D. N. tutor dicti A. prout de eius tutela apparet, ex teſtamento dicti q B. & etiam ex decreto illius cõfirmationis, manu publici notarij rogato, & ſcripto ſub die, &c. cum decreto, & auctoritate præfati D. Iudicis (vt ſub.) pro tribunali ſedentis, ad effectum dicta debita hæreditaria præfatis creditoribus perſoluendi, & ſatisfaciendi: ſpontè,&c. vendidit. & titulo venditionis dedit,& cõceſsit dicto Mag. D. P.ibidem præſenti, & ementi,ac legitimè ſtipulanti, & recipienti pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumq. vnam, ipſius hæreditatis poſſeſsionem vineatam.& arboratam,poſitam in tali loco,&c. reaſſume aliam formam ſimilis venditionis, & ſequere illius extenſionem, prout in ea mutandis mutatis.

Ad validitatem autem huius, & alterius ſimilis venditionis, hæc pauca non inutiliter rememoranda fore cenſui; quòd tutor ſcilicet antequam legitimè alienare, &
2 adminiſtrare valeat bona immobilia, quinque ſunt neceſſaria. Primò quod recipiat bona, & illorum adminiſtrationem cũ decreto Iudicis. Secondo quod tutor ſolemne inuentarium conficiat de bonis pupilli. Tertio, quod iuret de vtilia faciendo, & in utilia prætermittendo. Quarto, quod ſatiſdet (ſi tamen teſtamentarius tutor non fuerit) quia tunc ſatiſdare non tenetur, cum illius fides approbata ſit à teſtatore, vt in §.hoc non eſt perpetuum inſtituit. de ſatiſdat.tut. & cur. & ibi, Ang. Aret. ſub num. 1. 5. & vltimo quod expreſsè promittat defenſionem pro pupillo ſuſcipere, ipſumque, & illius iura indefenſa non derelinquere,iuxta deciſ. Guid.Pap. in q.330. ſub num. 1.2.3. & ſeq.cum concordan. ibi citatis; Pro maiori cautela emptoris ne dubitari contingat de translatione dominij, quod pretium exburſetur præſenti pecunia, & conuertatur in ſatisfactionem debitorum expreſſorum, in ipſo venditionis contractu (vt in ſimili ſuperius probaui) quia cum hæres talis tunc vendat, pro ſatisfaciendis creditoribus hæreditarijs, operatur, ne emptio moleſtetur hypothecaria à creditoribus hæreditarijs, & lega-
3 tarijs, vt per Paul.de Caſtr in l fin.§.licentiam. C.de iur. delib. Alia requiſita in hac venditione bonorum pupilli, magis diffuſè habes per Afflict. in deciſ. 249. per totum. Amplius nota,quòd ſi contigerit curatorem ſurdi, muti furioſi, vel mentecapti, rem ſimilium perſonarum vendere, cum talis curator inuentarium facere teneatur, & rationem adminiſtrationis ſuæ reddere (vt ſuperius probatum eſt) ad poni prætoris ſolertiam, & cautelam ſpectabit quod eædem ſolemnitates in ipſa venditione ſeruentur, vt in præcedenti venditione rei pupillaris diximus; Idque emptor pro maiori eius ſecuritate procurare, & optinere debet, ſed quia ſimiles venditiones raro contingunt, huius inſtrumenti ſeries per ordinem ommittitur, quia in facti contingentia poteris illud ex præmiſſo elicere mutandis mutatis.

De forma inſtrumenti conſenſus. Cap. XXXII.

1 *Forma conſenſus habentis ius in re alienata ex fideicommiſſo.*

2 *Conſentienti tenor inſtrumenti legi debet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. N. frater A. habens notitiam, & plenum informationem venditionis poſſeſſionis ipſius A. poſitæ in tali loco, &c. factæ per eundem A. ad fauorem P. pro pretio ſcutorum mille,monetæ,omniumque, & ſingulorum contentorum in inſtuumento illius venditionis deſuper confecto, & per me notarium

rium rogato, & ſtipulato ſub die, &c. de cuius tenore, & qualitatibus fuit per me notarium plenè certificatus, & informatus per illius lecturam ſibi à me notario factam de verbo, ad verbum ſponte, &c. dictæ venditioni (vt ſupra) factæ, & omnibus, & ſingulis in dicto inſtrumento contentis pro omni, & quocumque ſuo iure, quod habebit, vel habere poterit, ac habere ſperabit in dicta poſſeſſione (vt ſupra) vendita, ratione, vel occaſione ſubſtitutionis, vel fideicommiſſi, ſeu incertæ conditionis contentorum in teſtamento q. B. ſui Patris ſcripto manu N. notarij publici conſenſit, ac ſuum liberum conſenſum præſtitit, illudque ad fauorem dicti emptoris, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, & cuilibet eorum renunciauit dictum ius pacto ſibi remittendo. Promittens eiſdem, nihil in re ipſa de cætero prætendere, ſeu petere, nec de ipſa eidem emptori, vel ſuis prædictis litem, vel controuerſiam inferre, ſeu inferenti conſentire, ratione fideicommiſſi, conſentire, ratione fideicommiſsi, ſubſtitionis conditionis purificatæ, ſeu purificandæ teſtamenti prædicti, ſeu alijs, quibuſcunque occaſionibus, ſeu exceptionibus tam de præterito, quàm de præſenti, & de futuro temporibus de iure, vel de facto, & alijs quomodolibet, & qualitercumq. ſibi, vel ſuis, &c. competentibus, & cõpetituris. Sed prædicta omnia, & ſingula perpetuò habere rata, grata, & firma, nec contrafacere, dicere, vel venire quouis prætextu, & cauſa etiam enormis, vel enormiſsimæ leſionis. Pro quibus om-
2 nibus, &c. Nota, quòd ſimili modo conſentienti iam factæ alienationi, tenor illius inſtrumenti legi debet, & de hoc plene per notariũ certificari l. cũ Aquiliana ff. de tranſact. & quod incontinenti, ſeu ratificâti requiratur certa, & indubitata notitia. eſt textus in l. mat. ff. de in offi teſtam. & l. ſi per errorẽ ff. de iuriſd. omn. Iud late Aym. cõſ. 197. nu. 14. quẽ ſecuti fuerunt DD. de Rota vt in vna Viterpien. bonorũ die 21. Ianuarij 1597. coram R.P.D. Pamphilio.

De inſtrumento pacis. Cap. XXXII.

1 *Forma inſtrumenti pacis, & etiam Treguæ.*

2 *Clauſula (rato manente pacto) quid operetur in inſtrumento pacis.*

1 IN Dei nomine Amen. &c. In mei Notarij, & perſonaliter conſtituti DD. A. ex vna. & B. ex altera partibus ſponte, &c. fecerunt puram, veram, & ſinceram pacem, & concordiam, inter eos perpetuò duraturam etiam mutuis amplexu, & oſculo pacis interuenientibus, de omnibus, & ſingulis odijs, quæſtionibus, & contentionibus quomodocumque, & qualitercumque quacumque de cauſa inter dictas partes hactenus ſibi inuicem, & viciſsim illatis, præſtitis, & perpatris, & ſignanter occaſione homicidij, ſeu vulnerum, &c vel alia quauis de cauſa omneſque, & ſingulas iniurias tàm reales, quam verbales præmiſſorum, & alia quauis de cauſa factas, & illatas adinuicem, & viciſsim mutua ſtipulatione hinc inde interueniente, ſibi ipſis, vnus alteri, & alter alteri remiſerunt, & condonarunt, omneſq. & ſingulas querelas, accuſationes, & denuncietiones præmiſſorum occaſione, coram quocunque Iudice factas, & porrectas, caſſarunt, & abolerunt. Quam quidem pacem prædictæ partes promiſerunt, mutua ſtipulatione interueniente, ſemper, & omni tempore, ac perpetuo habere ratam, gratam, & firmam, & nõ contrafacere, dicere, vel venire, quouis prætextu, & cauſa, ac quouis quæſito colore, vel ingenio ſub pena ſcutorum 100 ac alijs pænis, contentis in conſtitutionibus Pontificijs, editis contra violatores, & fractores pacis, & diſpoſitionibus vtriuſque iuris, de quibus conſtitutionibus ipſi contrahentes aſſeruerunt habuiſſe, & habere plenam, & certam ſcientiam. Et vltra præmiſſorum obſeruationem, etiam ad omnia damna hinc inde ſibi ad inuicem, & viciſsim teneri voluerunt. Rato tamen nihilominus manente pacto, &c. Pro quibus &c.

Si autem tregua fiat, tunc dicatur, quòd partes fecerunt treguam hinc ad certum tempus, quo tempore durante, promiſerunt ſeſe adinuicem, & viciſsim per ſe, vel per alium, ſeu alios, non offendere, neque offendi facere, quoquo modo, quouis prætextu, & cauſa, ac quouis quæſito colore, vel ingenio, verbis, vel facto, vt ſupra. Nota quod clauſula illa (rato manente
2 pacto) in inſtrumento pacis operatur, vt

vnus

vnus poſſit petere obſeruationem pacis ruptæ, vel venire contra pacem, ſecundum Cardin. Zabarel. & Alexand. de Vin. in cap. potuit de loc.

De contractus mutui filijſfamil. Cap. XXXIV.

1 *Forma contractus mutui filijfamil.*
2 *Appellatione bonorum mobilium & immobilium non veniunt iura, & actiones.*
3 *In donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, non comprehenduntur iura, & actiones.*
4 *Beneficium Senatuſc. Macedon. introductum fuit ad fauorem fil. famil. & in odium fœneratorum.*
5 *Beneficio ceſſionis bonorum pacto renunciari poteſt.*
6 *Clauſula præcarij quid operetur.*
7 *Enumeratio plurium caſuum, in quibus exceptio Macedon. locum non habet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. D. A. filius D H. habuit, & recepit à D. B. ſcuta centum monetæ, quæ fuerunt ſibi per eundem B. ſoluta, & exburſata in mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia manualiter, & incontanti, in tot paulis, & teſtonibus Papalibus, quæ idem A. ad ſe traxit, & tract. totidem eſſe aſſeruit, mutuo gratis, & amore. De quibus, &c. quietauit &c. reſtit. hinc ad ſex menſes proximos libere, &c. alijs, &c. Pro quibus, &c. idem A. obligauit ſe, &c. omnia, & quæcumque eius bona vndecumque prouenta, prouenientia, & prouentura, quæ bona ipſa ipſe A. debitor præcario nomine ipſius B. poſſidere ſe conſtituit, & alijs clauſulis ſolitis, & conſuetis citra, &c. Renuncian. &c. iurauit, tactis, &c. & medio eius iuramento, in manibus mei Notarij præſtito, renunciauit beneficio Senatuſconſul. Macedon. in fauorem filiorum famil. introduct. necnon omnibus alijs legibus, & legum auxilijs, ad ipſius A. fauorem quomodolibet editis: Necnon ſimili iuramento renunciauit beneficio ceſſionis bonorum, ac cuicumque alteri beneficio, ad fauorem debitorum quomodolibet, & qualitercumque introduct. Super quibus, &c. actum, &c. præſentibus H. & H. teſtibus, &c.

2 Ad hæc nota, quod ſi tantum dixeris in obligatione obligauit omnia bona mobilia, & immobilia tunc non comprehenduntur iura, & actiones, ſeu nomina debitorum, quia ea non ſunt mobilia, nec immobilia, licet ſint quoddam genus per ſe, Guid Pap. quæſt. 499. per totum, ſecus ſi diceretur omnia, & quæcumque bona, vt in ſupradicta forma habetur, vt ibi ſub nu. 3. in fin. Secus tamen dicendum erit in do-
3 natione omnium bonorum præſentium, & futurorum, in qua non continentur nomina debitorum, & ſic non veniunt iura, & actiones (niſi de eis ſpecialis mentio fieret,) Iaſ. in l. ſtipulatio ſub num. 11. ff. de
4 verbor. obligat. Amplius nota pro intelligentia dicti beneficij Senatuſconſul Macedon. quod non ſolum illud introductum fuit ad fauorem fil. fam. ſed etiam in odium fœneratorum, & hebræorum mutuantium ad illorum ingorditiam reprimendam; vt per Bald ad l. Senatuſconſ. Macedon. in ru-
5 br. an autem beneficio ceſſionis poſſit per pactum renunciari in contractu debiti, dicendum erit, quod ſic, Quilibet enim iuri pro ſe introducto renunciare poteſt: cum renunciatio non vergit contra bonos mores, ſed iſta renunciatio non eſt contra bonos mores; ergo valet (præſertim cum iuramento,) nam iuramentum eſt de iure naturali, quod eſt potentius, quàm ius ciuile, quod inducit ceſſionem bonorum quod eſt merè poſitiuum ad not. per Bald. l. 1. C. qui bonis cedere poſſ. verſ. & in ſum-
6 ma ſub num. 8. Clauſula illa omnium bonorum, quæ debitor præcario pro creditore ſe conſtituit, operatur, quod creditor poteſt agere contra quemcumque poſſeſſorem rerum debitoris, etiam non facta diſcuſſione debitoris, vt per Cel. Vgo de clauſulis contractus in verſ. omnia bona, quod limita, vt ibi. Pro intelligentia autem
7 plurium caſuum, in quibus locum non habet exceptio Senatuſconſ. Macedon. habes in gloſa magiſtra, quæ enumerat vndecim caſus §. illud, inſtit. quod cum, & gloſ. in l. 11. C. ad Macedon. & multum ſingulariter Innocent. in cap. quia plerique de immun. eccleſ. vbi habetur, quod ſi creditor mutuauit bona fide, quod in foro animæ tenetur filiusfamil. reſtituere, & peccat opponendo exceptionem Macedon.

De

Digitized by Google

De Inſtrumento emancipationis. Cap. XXXV.

1 *Forma inſtrumenti emancipationis cum aſsignatione præmij.*

2 *Emancipatio fieri poteſt ad vnicum actum tantum.*

1 IN Dei nomine Amen,&c. Coram eximio Il.Doctore I.Iudice ordinario,pro Tribunali ſedente, ad eius ſolitum bancum iuris in loco infraſcripto, ac in mei Notarij, teſtiumq; infraſcriptorum præſentia perſonaliter conſtituti.

Franciſcus,&c.& Iacobus eius filius maior (vt ambo ipſorum aſſeruerunt) viginti quinque annis, & inſimul aſſeruerunt ſcilicet idem Franciſcus,quod vult, & intendit dictum Iacobum eius filium legitimum, & naturalem ex domina Liuia q.N. vxore ſua ibidem præſentem,& omnia infraſcripta requirentem emancipare à ſe, & ab eius patria poteſtate, & nexibus paternis eximere,& liberare, & idem Iacobus vult, & intendit à dicto eius patre emancipari,& à patria poteſtate,& nexibus paternis eximi, & liberari, & ſui iuris fieri, & paterfamilias,& ad interrogationem præfati D.Iudicis,vt ſupra, pro Tribunali ſedentis, eis ſuper prædictis factam vnanimiter, & concorditer reſponderunt,& affirmarunt prædicta ab vtroque expoſita liberè facere velle. Ideò prædictus Franciſcus pro effectuatione vtriuſque eorum voluntatis capiens eũdem Iacobum eius filium per manum, & poſtmodum ipſum dimittens, & relaxans in præſentia præfati D. Iudicis, & teſtium infraſcriptorum,dixit eidem Iacobo filio ſuo,ibidem præſenti alta,& intelligibili voce hæc verba,videlicet:Ego Franciſcus pater tuus hac præſenti die mea propria ſpontanea voluntate,& certa ſciẽtia, nulloq; iuris, vel facti errore ductus, præſente dicto D. Iudice, & cum eius auctoritate, & decreto, te Iacobum filium meum emancipo,& ab omni iure, & nexu patriæ poteſtatis libero, & abſoluo: ita vt de cætero efficiaris homo tui iuris, & paterfamilias,omniaq; iura Romanorum Ciuium conſequaris, dicendo eidem Iacobo ſuo filio ibidem præſenti,& conſentienti: Eſto homo tui iuris, & paterfamilias, & quæcumque habueris, & de cætero acquiſiueris in tua,tuorumq; hęredum,& ſucceſſorum ſint poteſtate, & libera adminiſtratione,& in eis nullum ius mihi ad ea vindicari poſſim ratione proprietatis, ſeù vſufructus,in quibuſcunque bonis tuis,in futurum acquirendis, & ad te ſpectaturis quomodocumque,& quocumque iure, & titulo. Ita vt valeas,& poteſtatem habeas de cætero, tua propria auctoritate, de bonis tuis infraſcriptis, & alijs quibuſcumque in futurum acquirendis, donandi, vendendi, obligandi, hypothecandi, locandi, & alias de eis contrahendi, & ad tuæ libitum voluntatis diſponendi, in iudicio eſſendi, & ſtandi, negotia quæcumque egendi, teſtanſti, & quamlibet, ſeù quaſlibet vltimas voluntates, & diſpoſitiones condendi, iudicialia,& extraiudicialia agendi, & agere poſſendi & generaliter omnia,& ſingula dicendi, & faciendi, quæ quilibet paterfamilias, & ſui iuris dicere, & facere poteſt, ſeù poſſet in iudicio,& extra ipſumq; Iacobum filium ibidem præſentem, & conſentientem exemit, & liberauit ab eius patria poteſtate, & nexibus paternis. Et inſuper idem D Franciſcus in præmiũ huius emancipationis dedit, ceſſit, & aſſignauit eidem Iacobo eius filio præſenti,ſtipulanti, & recipienti ius, & actionem petendi, exigendi, & conſequendi à N. ſummam ſcutorum 500. ex cauſa depoſiti, de quo continetur publico inſtrumento rogato, & ſtipulato manu N. publici Notarij, quod inſtrumentum idem Franciſcus eidem Iacobo ſuo filio tradidit, & conſignauit in publicam, & authenticam formam. quod creditum ipſe Iacobus acceptauit,& acceptat,& recepiſſe aſſeruit, & faſſus fuit à dicto ſuo patre, tanquam verum debitum,illudq; recuperare obtulit, & offert eius periculo, & proprijs impenſis,& vltra prædicta dictus Frãciſcus ceſſit,tradidit, & conſignauit eidem Iacobo ibidem præſenti, & recipienti tot arneſia,& ſuppellectilia domus,quę aſcendere aſſeruerunt ad ſummam ſcutorum centum De quibus,&c.exceptioni,&c renunciauit, quietauit, &c. per pactum, &c. Quæ omnia ſuperius aſſignata compenſari debeant,prout idem Iacobus compenſare, ſeù conferre promiſit idem Iacobus eidem Franciſco præſenti, & recipienti pro ſe, &

alijs

aliis ſuis hæredibus me Notario, &c. in ea parte hæreditatis, & bonorum dicti Franciſci ſui patris, quæ ei obuenirent de iure poſt mortem ipſius Franciſci.Quæ omnia, &c. Pro quibus omnibus, &c. Super quibus omnibus, & ſingulis præfatus D.Iudex (vt ſupra) pro Tribunali ſedens eius auctoritatem, & decretum præbuit, & interpoſuit ſuppletis, &c. Dicens eidem Iacobo præſenti, audienti, intelligenti, eſto à modo in antea, es, & æris homo tui iuris, & paterfamilias; ita quod de cætero poſſis, & valeas liberè negotiari, contrahere, diſtrahere, gerere, in iudicio eſſe teſtari,& quaſlibet vltimas voluntates, & diſpoſitiones condere, omniaque, & ſingula alia facere valeas, quæ quilibet paterfamilias, & homo ſui iuris de bonis liberè facere poſſet,& poteſt.

2 Super quibus;&c. Actum, &c. Teſtibus, &c. Adhæc nota, quòd pater poteſt emancipare filium ad vnicum actum tantum, vt per Iaſ. in l. frater a fratre verſ. limita ſub nu.4.circa fin.ff.de cond indeb.

De contractu mutui minoris. Cap. XXXVI.

1 *Forma contractus mutui minoris.*
2 *Minor iurans maioritatem tenetur ex contractu.*
3 *Minori non currit præſcriptio biennij.*

1 IN Dei nomine Amen,&c.d. A.aſſerens cum iuramento tactis ſcripturis, in manibus mei Notarij preſtito,ſe eſſe maiorem viginti,ſeù vigintiquinque annorum, renunciando nihilominus beneficio reſtitutionis in integrum,ac alijs quibuſcunque legibus, legum auxilijs,necnon ſtatutis, & nouis reformationibus. ad fauorem minorum quomodolibet editis, & introductis ſponte, &c.conſtituit,& recognouit ſe debitorem, B in ſumma ſcut. 100. monetæ de Iulijs decem pro ſcuto, quæ ſunt pro totidem, quæ idem A.habuit,& recepit ab eodem B.mutuo,gratis,& amore,quæ ſcuta 100. ſimilia idem B.manualiter, & in contanti in mei, & teſtium, &c. præſentia ſoluit, & exburſauit eidem A.in prompta,& numerata pecunia in tot teſtonibus, & iulijs Papalibus, quæ idem A.ad ſe traxit, & tract totidem eſſe aſſeruit, de quibus ſe benè contentum vocauit,& ad maiorem cautelam exceptioni,&c. renunciauit,quietauit &c. quæ quidem ſcuta 100 idem A. promiſit eidem B. ibidem præſenti,&c. ſoluere. & reſtituere hinc ad ſex menſes proximos liberè, &c. alias,&c. Pro quibus,&c.

2 Ad hæc nota, quòd minor doli capax iuran. ſe maiorem, tunc videtur eſſe in dolo ſic iurando, & confirmatur eius contractus per dictum iuramentum, Afflict deciſ.322. ſub nu. 3. quòd locum videtur habere in impube maiore infante proximo pubertati: ita quod in eo cadit delictum, & tunc obligatur etiam iuramento,vt ibi ſub nu. 4. Licet tamen propter enormiſſimam læſionem reſtituatur,quæ enormiſſima læſio ſemper videtur excepta vt ibi ſub nu.13. Nota tamen, quòd ſi minor iuraſſet ſoluere, & reſtituere mutuum ſub ſpe futuræ numerationis quia licet alias maior elapſo biennio efficaciter teneatur, inſtit.de lit ob. & in l. in contractibus in principio C. de non nu-
3 mer. pecun. Tamen minori propter iuramentum non currit iſta præſcriptio biennij,nec propter iuramẽtum reputatur maior,vt per Iaſ.in auth. ſacramenta puberum ſub nu.65. verſ nono limita, C. ſi aduerſus vend alleg Bald.in l.fin. C. de non numer. pecun.& ratio huius limitationis eſt,quia cum illo caſu deficiat conſenſus, eo quia pecunia non numeratur, certè non habet locum iſta auth.vt ibi.

De clauſulis contractuum. Cap. XXXVII.

1 *Memoria hominis non eſt adeo tenax,vt de omnibus recordetur.*
2 *Iuramentum operatur vim clauſulæ omni meliori modo &c.*
3 *Clauſula (perpetuò rata,& grata) quid operetur.*
4 *Intellectus clauſulæ.ad conſilium ſapientis.*
5 *Notarius quando poſſit extendere clauſulas conſuetas.*
6 *Renunciatio conditionis indebiti,& ſine cauſa non officit ignoranti.*
7 *Conditio indebiti quid operetur.*
8 *Et quid de conditione ſine cauſa.*
9 *Actum in tali loco debet poni in inſtrumento.*
10 *Secus ſi conſuetudo loci aliter ſuadeat.*

11 *Notarius quomodò debeát conficere inſtrumentum de his,quæ alieno ſenſu percipiuntur.& quomodò de muto.& ſurdo.*

12 *Dictio (&c) qualiter.& quando ſit per Notarios extendenda.*

AD euidentiam harum ſupradictarum formarum contractuum,aliqua de eis tacta ſunt,quæ hic non reperimus,ſed antequam deueniamus ad intellectum nonnullarum aliarum clauſularum vltimarum voluntatum ; aliqua alia de eis tangimus, quæ licet ſuis aptioribus locis conſcribi potue-
1 rint, tamen quia memoria hominis non eſt
adeò tenax, vt de omnibus recordetur, vt
dicit Afflict.in deciſ.345.ſub nu.2.eas tamẽ
hic ſubijciendas duxi. Et primo ferè in om
2 nibus ſupradictis formulis contractuum
ſubticui clauſulã illam (omni meliori modo, &c.) quia videtur ſuperflua, cum iuramentum idem videatur importare, ſcilicet, vt actus valeat omni modo,quo poteſt l cũ pater §.filius matrem ff.de leg 1. Iaſ.in l.1. §.ſi quis,ita ſub nu.12.ff. de verb.oblig.

3 Clauſula (perpetuo rata,grata. & firma, & nunquam contrauenire) operatur,vt nũquam currat præſcriptio contra actiones, per l. quod ſi nolit §. ſi quis, & ibi Bald. & Angel.ff de edil.ædict. Cæpol.caut.155.

4 Clauſula, ſeù licentia data à contrahentibus, extendendi inſtrumentum (ad conſilium ſapientis) quomodo ſit intelligenda? Reſponde, quod nihil poterit addi in facto, ſed ſolum in iure, & in his, quæ veniunt ex natura contractus, vt eſt notabilis gloſ. in l.ſi mandato Titij §.fin. ff.mandati. vt puta in inſtrumento additur,quod interponeretur pena duplicata,vel aliud ſimile, ex quo iſtud non erat actum inter partes, nec expreſſum, ad hoc reſpondetur, quod talis pœna eſt de conſuetudine, & quia de conſuetudine ſolitum eſt in inſtrumentis pœnam dupli apponi ; ideò ſapiens poterit addere in facto illud, quod eſt de conſuetudine. Secus ſapiẽs non poteſt aliquid addere,quod non fuerit à partibus expreſſum vel per quod immutetur ſubſtantia actus. Nam ſolum poteſt conſentire circa quę veniunt de iure ex natura contractus, vt dicit Iaſ.in l.ex parte ſub nu.4. in princ. ff. de verb.oblig.Specul.in § ſciendum verſ.quid ſic inſtrumento de empt.& vendit. & in §. inſtrum.ſub nu.12.de edit.inſtrum.

5 Ad relatum propoſitum, illud non eſt præteteundum, quod licet Notarius poſſit apponere clauſulas conſuetas in inſtrumento.etiamſi non ſit dictum à contrahentibus vt in l.ſi prius, in § plautius. & ibi Bart ff. de aqu.plu.arc. Felyn in cap. M Ferrarienſis in 4.col.de conſtit.Iſtud tamen limita verum eſſe, & locum habere ſolum, quando inſtrumentum eſt in fieri, ſed ſecus in inſtrum.iam facto,& perfecto. quia tunc in illo non poterit not. addere, ſeù apponere clauſulas etiam conſuetas, vt per Marſil.in ſing 663.incip. not.circa fin. ita etiam not. dixit Barb.in cap.11.in 2.col extra de præcar.& alias per eundem Marſil.in ſing.123. incip.in iure, clarum eſt circa med. remitten. me nihilominus in hoc ad ſtylum Notar. præſertim tribunalis Illuſtriſs. d. A.C. cuius ſemper fui obſeruantiſſimus,& etiam ad plures Rotales deciſiones de ſuper firmatas,quas in fin.præſ.li.imprimi curaui.

Quotidie ẽt fiunt contractus à ruſticis,& mulieribus,& alijs,qui non intelligunt importantiam clauſularum, quæ apponuntur in ipſis contractibus, vt puta, ſi apponitur clauſula.quod Titius renunciauit conditioni indebiti,& conditioni ſine cauſa, & omni alio iuris auxilio,talis renunciatio(vt ſuperius dictum eſt) nullum præiudiciũ facit
6 ipſi ſic renuncianti,& neſcienti, & non intelligenti importantiam dictorum verborũ ita ſingulariter dicit Bart.ad text.in l.fin. §. idem quæſiuit ff.de cond.indeb.quod dictũ refert,Alex.in conſ.42.incip.ſuper premiſſis in 4.col.vol.1. Oldr.conſ.224.incip. factum tale eſt in 11. col. Ob id pro illarum
7 intellectu; dico quod natura conditionis indebiti eſt, vt ad illud ſolum competat, in quo recipiens eſt locupletior effectus,facit l.indebiti §.ſed & ſi nummi ff. de cond indeb Ne igitur ex parte recipientis allegari poſſit,quod obligatio facta fuit vltra intentionem ſuam, quia non recipiebat animo ſe obligandi, propterea ne obligans repetere poſſit illud, quod in omni iure eſt indebitum,quocumque errore ſoluatur: ideo apponitur illius renunciatio, vt per Iaſ. in l.libertus eod.tit ſub nu.9.& 14.

8 Conditio autem ſine cauſa eſt ſpecies conditionis in genere ſumptæ, quæ cõcurrit cum conditione indebiti ob cauſam, & ob turpem cauſam, etiam vbi nulla iſtarum cõpetit,ſcilicet quando nihil eſt datum, ſeù

pro-

Digitized by Google

promiſſum ſine cauſa, vel cum aliquid datur ob cauſam, quæ poſtea reducitur ad nõ cauſam, vt eſt text. in l. eſt, & hæc ſpecies ff. de condit. ſine cauſa, ne igitur promittens, vel ſoluens ſine cauſa, valeat condicere liberationem ab obligatione, vel repetere ſolutum ſine cauſa? Ideò apponitur dicta clauſula renunciatoria conditione ſine cauſa.

9 Clauſula, actum in tali loco, debet poni inſtrumento, vt ſignificet inſtrumentum eſſe perfectum, Bald. in auth. quod ſine in 1. col. verſ. & ideò Tabellione C. de teſtam. & nedum locus, ſed etiam locus loci apponi debet, vt per Alex. in l de pupillo § qui nunciat. de nou. oper. nunc. ſub nu. 4 & ſeq. Rota in antiquis deciſ. 33. ſecus ſi in loco alia ſit conſuetudo, vt per Alex. in d. l. de pupil. ſub nu. 10. & 11. ſeq eod. tit.

10 Illud quoque non eſt ignorandum, immò accuratè aduertendum, quod Notarius non debet conficere inſtrumentum de his, quæ alieno ſenſu percipiuntur, vt eſt gloſſ. not. in auth. de inſtr. cau. & fide, § ſi verò moriantur in verſ. abſunt; & propterea in inſtrumenti confectione facien per medium interpretis, debet illud confici ſolum de dicto interpretis, & illud videtur ſufficere, attamen neceſſe erit, quod contrahentes eligant interpretem, & hoc ſibi conſtare poterit per ſigna, vel ſcripturam authenticam, in qua conſtet de electione interpretis, vel per relationem duorum hoc aſſerẽtium, vt per Alex. in l. eadem ſub nu. 10. & 11. ff. de oblig.

Sic etiam ad relatum propoſitum, videtur reſoluendum de contractu muti, vt puta, quod quidam ſunt muti, qui propter hoc impedimentum, efficiuntur non capaces intellectus, & iſti per ſe non poſſunt facere ſine curatore, ſicut pupillus non poteſt ſine tutoris auctoritate, quidam verò hoc impedimento non obſtante intelligunt, & iſti poſſunt omnia, quæ in eorum animo conſiſtunt gerere; reliqua verò cum auctoritate tutoris, vel curatoris, Alexand. in l. mutum in princ. ff. de acquirend hæred. vbi habes, quod ſi in aditione hæreditatis faciendæ ad nutum, ſi Notarius per ſe intelligit mutum nutu, ſecurè poteſt ſcribere, qualiter talis mutus nutu adiuit hæreditatem, vt ibi ſub nu. 2. eod. tit. Si verò per ſe non intelligit, ei adhibeat aliquem conſanguineum, vel vicinum, & ſcribat in inſtrumento, qualiter ipſe Notarius certificatus per N. ſuum conſanguineum, vel vicinum tanquam per interpretem, vidit dictum talem facientem ſigna, & nutus, per quæ hæreditatem adire volebat, vt per eundem Bartol. ibi ſub num. 2. eod. tit. ad quem, pro maiori præmiſſorum intelligentia, recurrere poteris, & etiam ad Alexand. in d. l. 1. ff. de verbor. obligat. vbi ſoluitur, quod ſi mutus nullum habet intellectum æquiparatur furioſo, & infanti Si autem aliquem habet intellectum, minus perfectum, æquiparatur pupillo, ſi autem perfectè intelligit, æquiparatur maiori, vt ibi ſub num. 8. vſque adeò diximus de contractu muti. Ita etiam hæc pauca præmittenda erunt, de contractu ſurdi, vt puta, quod ſi ſurdus intelligens ad motum labiorum contrahat, an valebit contractus: attento quod hodie in omnibus contractibus apponitur ſtipulatio, & concluditur, quod valebit contractus tanquam factus ſine ſtipulatione, vt per Alexand. in l. ſtipulatio §. ſi quis, ita ſub num. 28. ff. de verbor. obligat. & hoc in contractibus, qui conſenſu contrahuntur, quod dicit procedere de iure communi, vt ibi.

Iam plura diximus de intellectu clauſularum contractuum, & de his, quæ alieno ſenſu percipiuntur, pauca hæc etiam dixerimus de dictione abbreuiata concepta ſub dictione, (&c.) quæ per Notarios in matricibus inſtrumentorum, & illorum rogituum concipi ſolet, vt puta, quod illa di-
12 ctio, (& cætera) ſolum importat ea, quæ deſunt ad complementum orationis, non autem, quæ comprænhenduntur ſub oratione ſeparata. Ideò licet poſt clauſulam, quæ ſolet apponi in contractibus venditionum, donationum, & ſimilibus, vt puta, dans licentiam, &c. Tamen ſub illa dictione, &c. Non cenſebitur appoſita clauſula conſtituti, ſeu præcarij, cum orationem habeat ſeparatam, Aym. conſ. 34. verſ. quarto reſpondeo ſub nu. 7. Paul. de Caſtr. in conſ. 10. ſi vera ſunt col. 3. l. 1. hoc etiam erit aduertendum, quòd quando in inſtrumento non exprimitur conceptum, ſeu intentio partium ad plenum, dictio (&c.) nihil operatur, nec fit illius extenſio, vt per eundem Aym. d. conſ. 34. in fin.

De teſtamento nuncupatiuo. Cap. XXXVIII.

1 *FOrma teſtamenti nuncupatiui.*
2 *Clauſula nihil eſt certius morte, hora autem incerta.*
3 *Differentia inter Executores, & Commiſſarios teſtamentarios.*
4 *Remedium ne filia quarelet de inoſſicioſo teſtamento.*
5 *Inſtitutio hæredis caput eſt teſtamenti.*
6 *Teſtamentum non valet, ſine hæredis inſtitutione.*
7 *Vxor relicta domina, & vſufructuaria, nonniſi alimenta habere debet.*
8 *Legatum factum vxeri, donec in viduitate, permanſerit, quomodo intelligatur.*
9 *Clauſula ſubſtituit vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, quomodo intelligatur.*
10 *Declaratio ſubſtitutionis directa, & indirecta.*
11 *Clauſula in ſtirpes, & non in capita qualiter intelligatur.*
12 *Clauſula illa codicillaris quid operetur.*
13 *Clauſula (omni meliori modo) quid operetur in teſtamento.*
Et ſi teſtator magis ſecurè teſtari velit, quid dicet.
14 *Clauſula (caſſans, &c.) in teſtamento, quomodo intelligatur.*
15 *Remedium quod datur vxori, ne impellatur ad teſtand.*
16 *Numerus ſeptem teſtium in teſtamento, eſt de forma ſubſtantiali.*
17 *Sine numero ſeptem teſtium teſtamentum eſt nullum.*
18 *Quinque teſtes ſufficiunt in teſtamento, tempore peſtis condito.*
19 *Religioſi, vel Mendicantes poſſunt eſſe teſtes in teſtamento, & quarè.*
20 *Teſtes teſtamentarij ſunt rogandi à teſtatore, vel ab alio præſente teſtatore.*
21 *Teſtes debent videre teſtatorem, & nocturno tempore tria luminaria adhibentur.*
Præambulum teſtamenti teſtatoris in ſanitate conſtituti.

DVm corpus ſanitate viget, mens interius in ſemetipſa collecta pleniori vtitur ratione ; quia non cogitur id cogitare, quod dolet. Vnde tunc vltimæ voluntatis iudicium, in quo trãquillæ mentis rationis vſus exigitur ſalubrius. Quapropter P. corpore ſanus, ac mente compos, rerum ſuarum diſpoſitionem per præſens, &c.

Si autem teſtator infirmus ſit, ſic dicatur.

LIcet incerta mortis hora, sẽper debeat in prudentis animo eſſe ſuſpecta, corporis tamen imminẽti languore ipſius plus naturaliter formidatur euentus. Idcirco P. æger corpore, mentis tamen ſuæ compos, per pręſens nuncupatiuum teſtamentũ ſine ſcriptis diſpoſuit, in hũc modum videlicèt. In primis, quia anima eſt dignior corpore, illã omnipotenti Deo, eiusq; glorioſiſſimæ Virgini Mariæ matri eius, totiq; Curiæ cæleſti deuotiſſimè commendauit. Item reliquit, &c. Item pro anima ſua & parentum ſuorũ reliquit. &c. Adhæc omnia, & ſingula exequenda, & complenda eſſe voluit commiſſarios ſuos, & huius teſtamenti executores N. & N. Dans eis, & mãdans, & cuilibet ipſorum plenam licentiam, & omnimodam, ac liberam poteſtatem, vt ſine cõtradictione hęredis, aut alterius cuiuſcunque perſonæ, poſſint de quibuſcunque bonis ipſius obligare, pro prædictis ſolutionibus faciẽdis, & prædictis omnibus exequendis, (vt dictum eſt,) & ſi contingeret aliquem, vel aliquos dictorum commiſſariorum ſuorum præmori eidem teſtatori, aut mori, ante executionem omnium præmiſſorum ; alij, vel alius, nihilominus prædicta omnia exequantur, vel ſi voluerint, alium eligent loco eius. Liceat quoque eis agere, & facere Procuratorem, & Actorem, qui contra hæredes ſuos agat ad omnia, quæ dicta ſunt, exequendum, & ad pœnam teſtamenti petendam, ac damna, & expenſas à ſuis hæredibus exigendum, & quibuſcunque per eos vel eorum alterum. (vt dictum eſt) fuerit aſſignatum, & obligatum. Ipſe res ſuas omnes illis, ex nunc obligat, iure hypothecæ, ideſt pignoris, vt eas poſſint in iudicio petere, & habere; ex nunc enim mandat, & facit, quod ipſi facient, & mãdabunt. Item de bonis ſuis reliquit iure legati N. Item M. vxori ſuæ reliquit dotes ſuas, quæ fuerunt mille aureorum, & inſuper legauit, ſeù reliquit ei de bonis ſuis ſcuta 200. iure legati, & tota mobilia ſua, ſcilicèt lectos, & ſcrinia, & omnes pannos lineos, & laneos, quibus vtetur tempore obitus ipſius teſtatoris.

Præ-

Digitized by Google

Præterea legauit eidem, voluitque & diſpoſuit, quod ipſa ſit in domo pro hæreditate ſua domina, & vſufructuaria, quandiu vixerit, & vidualem, & honeſtam vitam in ipſa domo ſeruauerit, dotes ?, & legatum, in iudicio non petierit, & victum, & veſtitum habeat honorificè, onera quoque perſonalia, ſi eam infirmari contigerit, & etiam patrimonialia, quæ contingerent ſuam dotem, pro Collationibus, vel aliquibus publicis muneribus de ſua hæreditate ſoluantur. Si autem eius filij ſe de ipſa non benè portarent, & ipſa vellet diſcedere ab eis, tantum habeat de bonis ſuis; ſi autem aliam vitam elegerit, eam ſolum habere dotes prędictas, & lagatum prædictum, ſcilicet dictorum ſcut. 200. & mobilia ſupradicta. Item & G. eius filiam ſibi hæredem inſtituit in ſcutis quingentis, quæ eam habere voluit, cum nupſerit, vel religionem intrauerit, & inſuper in ſcutis 50. iubens eam in his, & volens eſſe contentam, & plus petere non poſſit. In omnibus autem alijs bonis ſuis, mobilibus immobilibus, corporalibus, & incorporalibus, iuribus, & actionibus, tam præſentibus, quàm futuris B. & C. eius filios ſibi æqualibus portionibus hæredes inſtituit, quod ſi contigerit ipſum ex dicta M. aut ex quacumque alia eius legitima vxore, ex nunc filios habere, perue nientes in lucem, poſthumos, aut medio tẽpore natos; ſi maſculus, vel maſculi fuerint, ipſum, vel ipſos cum prædictis B. & C. vel altero, qui ſuperuixerit, æqualibus portionibus, hæredes inſtituit: ſi autem fœmina vna, vel plures ipſas, vel quamlibet earum, ſibi in ſcutis 500. inſtituit.

Si autem ſuſpicetur proximus obitus teſtatoris, ſic dicas.

Et ſi dicta M. eius vxor prægnans eſſet, & pareret filium vnum, vel plures, poſthumos, aut medio tempore natos ad lucem peruenientes, ſi maſculus, vel maſculi fuerint, (vt iam dictum eſt) ſi verò aliqua dictarum filiarum, tam natarum: quam naſciturarum, quam etiam, poſthumarum aliquando, vel infra tale tempus deceſſerint, ſine filijs, ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommiſſum ſuperſtites filios maſculos, vel eorum filios in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit, & ſi aliquis filiorum ſuorum maſculorum, tam natorum, quàm naſciturorum, vel etiam poſthumorum, aliquando, vel infra vigeſimum quintum annum ſuæ ætatis decederet ſine liberis, vel intra pupillarem ætatem, ſubſtituit ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommiſſum ſuperſtites filios maſculos, vel eorum filios in ſtirpem, & non in capita, quod ſi maſculi, vel eorum filij non fuerint, alias fœminas, vel earum filios, ſimiliter in ſtirpem, & non in capita: Item ſi omnes tam maſculi, quàm fœminæ (non exſtantibus, vel remanentibus aliquibus ex filijs) deceſſerint, eo caſu iuſſit, & voluit, & diſpoſuit, quod non obſtantibus præmiſſis omnibus ſubſtitutionibus, poſſit quilibet filiorum ſuorum, aut filiarum ſuarum teſtari, ac diſponere, de eo, quod ſibi relictum eſt, aut de eo, quod ad ipſum ſpectabit ex hæreditate prædicta, vſque in quantitatem ſcut. 500. in falcidia ſibi debita computan. Item voluit, & diſpoſuit, & mandauit quod prædicti filij ſimul, & communiter habitent, & ad diuiſionem non perueniant vſquequo omnes compleuerit vigeſimum quintum annum, quod ſi non fecerint, aut ſi quis eorum alios ad diuiſionem prouocauerit, vel requiſiuerit; priuetur, & eum ipſe teſtator priuauit quarta parte ſuæ hæreditatis, quàm ad cæteros peruenire voluit, vel ad Eccleſiam N. Item præcepit quod turris, vel domus a nullo liberorum ſuorum poſſit extra familiam alienari; alioquin ſeruantes voluntatem eius in ſuis partibus partem alienatam vendicent à quolibet poſſeſſore. Item volit, & diſpoſuit, quod dicti eius filij vendere non poſſint de bonis immobilibus huius hæreditatis quoque, &c. quod ſi contrafecerint, voluit, &c. Tutores autem filiorum ſuorum tam natorum, quàm naſciturorum pupillorum eſſe voluit, N. & N. quod ſi euidens neceſſitas, vel vtilitas fuerit, cum talium conſilio propinquorum poſſit de bonis vendere, & permutare ſine iudicis decreto, abſoluens eos, & liberans à ratione adminiſtrationis reddendæ, & ipſam eis remittens, & hanc ſuam vltimam voluntatem eſſe voluit, quàm valere voluit iure teſtamenti, quod ſi iure teſtamenti non valeat, ſeu non valuerit, ſaltem iure codicillorum, & cuiuſlibet alterius vltimæ voluntatis valere voluit: &

Digitized by Google

voluit hoc teſtamentum nuncupatiuum,
ſeu hanc vltimam voluntatem omnibus
alijs eius teſtamentis, & vltimis volunta-
tibus, hinc retrofactis pręualere, & quicũ-
que ſuorum hæredum, vel legatariorum,
& fideicommiſſariorum contra hanc ſuam
voluntatem fecerit, vel eam non obſerua-
uerit, vel extraiudicium violenter, vel in
iudicio contẽtioſo inſteterit, voluit, quod
ſit bonorum ſuorum inexpers, & quicquid
illi reliquerit, teneatur per fideicommiſ-
ſum reſtituere illi, quem ſua violentia, vel
contentioſe, judicialiter fatigauerit. ſiue
fuerint pauperes, ſi autem alij fatigati. &
quilibet legatarius, vel fideicommiſſarius
pro pauperibus habeat actionem ſi fuerint
fatigati. Super quibus, &c.

Viſum eſt ſupra de clauſulis contra-
ctuum non gratuitorum, & gratuitorum,
nunc remanet videndum de clauſulis vlti-
marum voluntatum.

2 Clauſula illa (morte liceat nihil cer-
tius, hora tamen mortis eſt incerta) ha-
betur in l ſancimus, §. fin de dona.

3 Differentiam executorum, & commiſſa-
riorum teſtamentorum, illorumque facul-
tates habes per Specul. in ſecunda par lib.
2. §. dicto ſub num. 24. circa finem. de in-
ſtrumen. editione.

4 Ne filia poſt mortem patris ſine ſobo-
le maſculina decedentis querelet de in-
officioſo teſtamento, remedium eſt, quod
filia inſtituatur in aliquo ſaltem in quinq.
ſoldis, vltra eius dotem, vt monet gloſſ.
in l. 3. §. ſed vtrum. ff. de minor. Bald. in au-
cto. nouiſsima, C. de inoffic. teſtam. & li-
cet Specu. in titulo de inſtrum. edit §. com
pendioſe, verſiculo ſed ſuper forma, te-
neat filiam inſtitutam eſſe in ſua dote; ta-
men ad euitandas alias contrarias opinio-
nes, benè erit, quod pater ſaltem in modi-
co, vltra dotem inſtituat etiam hæredem,
prout videre eſt in ſupradicta forma, in ea
ſcilicet parte concernente inſtitutionem
filię in dote.

5 Inſtitutio hæredis eſt caput taſtamenti,
§. ante hæredis inſtitut. de leg. in tantum,
quod ſine hæredis inſtitutione teſtamen-
6 tum non valet, vt per Iaſon. in rubrica ff.
de leg. 1. ſub num. 14. & in l. nemo poteſt,
eodem tit. ſub num. 14. in fin. Et quod te-
ſtator nominet hæredem, pro primo nomi-
ne Liubemus, C. de teſtam.

7 Vxor quæ relinquitur domina, & vſu-
fructuaria, inſtitutis filijs hæredibus, non-
niſi alimenta tantum habere debet, vt no.
in auct quod locum, C. de ſe c. nup. Adhæc
nota, quod ſi teſtator filios ſuos hæredes
inſtituit, & legauit vxori ſcuta mille, qui-
8 bus frui poſſit, donec inuiduitate, & ho-
neſtate permanſerit, & poſt mortem eius
voluit illa mille dari Titio; Contingit,
quod mulier tranſiuit ad ſecunda vota,
an ea viuente Titius debeat habere dicta
ſcuta mille? hæc quæſtio ponitur per Ale-
xan. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff de
lib. & poſth. ſub nu 6. & concludit, quod
ſic, ex tacita mente defuncti, per l. mulier,
in princ. ff. ad trebellian. & in l. ſi mater,
C. de inſtit. & ſubſt. cum concordan pro-
pterea ad tollendum cauſam dubitandi,
bene erit explicari facere à teſtatore,
quod in euentum, in quem dicta vxor a-
liam vitam elegerit, id tantum habeat,
prout dicitur in præſcripta forma.

9 Clauſula (ſubſtituit vulgariter, pupil-
lariter, & per fideicommiſſum) operatur,
quod datio ſubſtituti vulgaris non tollit
ſuitatem Bald in l. non iuſtam, in 1 col. in
verſic. ex hac 50. nota, C ad trebell. Item
intelligitur, quod electio ſit ſubſtituti, ſi
caſus dictarum ſubſtitutionum vno, ſe-
mel, & eodem tempore veniat. Bald. in l ſi
frater, C. de fideicommiſſis, & in l. ſi quis
ſeruo ff. de manu. teſtam. idem dicit Bart.
in l. recuſare, §. ſi Titius, ff. ad trebell. Et
quia non poteſt ſimul, & ſemel eſſe dire-
cta, & fideicommiſſaria: ideo illa dictio
(&) reſoluitur in diſiunctiuam, & ele-
ctio erit ſubſtituti, vt per eumdem Bart.
in l. ſi Titio, ff. de vſufructu legato. Iaſ in l.
centurio num. 60 ff. de vulg. & pup. ſubſti.

10 Qualis autem dicatur directa, & qualis in-
directa, ſeu fideicommiſſaria, pro facilio-
ri intelligentia notariorum explicabitur,
vt infra videlicet. Directa eſt illa per quã
ſubſtitutus capit hæreditatem ſine facto
alterius, ex diſpoſitione teſtatoris; Ita
quod non oportet recurrere ad primum
hæredem, ſed adeundo hæreditatem, ef-
ficitur dominus, l. cum hæres, ff de acquir.
poſſ. exempli gratia. Inſtituo Titium hæ-
redem, etſi non erit hæres, Sempronius ſit
hæres, hoc caſu nihil detrahitur per pri-
mum hæredem, & idem dic in qualibet
directa ſubſtitutione; Nam ex ea non de-
trahi-

trahitur aliqua quarta per primum hæredem. Indirecta autem, ſeu obliqua eſt illa, per quam hæreditas capitur per manus primi hæredis, vnde dicitur indirecta, quia immediatè non ſuccedit teſtatori, ſed capit de manu alterius, & ex huiuſmodi hæreditate capit hæres ſubſtitutus quartam partem totius, quæ appellatur Trebellianica, ſumpta ex nomine auctoris, qui introduxit illam. vt poſt alios, per
11 Abb. in c Rainutius de teſt. & vltim. volunt. de clauſula in ſtirpes, & non in capita. Pro cuius intelligentia præmittendum erit, quod prima omnium ſucceſſio eſt filiorum naturalium, & legitimorum, cuiuſcumque ſexus ex eodem matrimonio, ſiue in poteſtate, ſiue emancipati, vel poſthumi, hoc eſt poſt obitum patris nati, & ſuccedunt parentibus, tàm paternis, quam maternis ab inteſtato in capita, excluſis omnibus, & ex tranſuerſo cognatis; Nihil autem eſt aliud hæreditatem in capita diuidi, quam eam in tot partes, eaſque æquales diſpertiri, quot ſunt capita, quibus ſolet deferri (exempli gratia) Sempron. diem ſuum obiens Titiũ, & Meuium filios, poſt ſe ab inteſtato reliquit. fit vt Sempronij hæreditatem quam in duas partes æquales diuidi neceſſum eſt, Titius, & Meuius vterque in ſemiſſem, & in capita ſuccedunt, quia primum gradum, & ſuccedenti caput faciunt, vt in l. poſt conſanguineos, §. hæreditas ff. de ſuis, & leg. hæred. In ſtirpes verò ſucceſſio diuiditur, quando liberi parentis ſui locum aſſumentes, in eã duntaxat hęreditatis partem ſuccedunt, quam parens vbi ſuperſtes eſſet, eſſecutus fuiſſet, ſic nuncupata, quod non primum gradum, atque adeo caput ipſum, ſed eam prolem, quæ ex capite defluit, quaſi ſtirpem, & gentilitiæ domus radicem conſpicit, in hunc formæ modum. Titius ex inteſtato filios non reliquit, ſed ex Seio nepotes duos, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque hæredes proximè ſucceſſuros, quorum duo ex Seio nati in ſemiſſem, tres verò quos Caius dedit, in alteram ſemiſſem, vtique in ſtirpes vocantur, inſtitut. de legat. agn ſucceſſ. §. hoc etiam. Pater enim multis filijs habetur loco vnius capitis tantũ, vt not. in l. cũ. 1. qui ætate lib. to. Bal. in l. etiã verſ. modo videndũ ſub nu. 15. C. de execut. rei iudic.

2 Clauſula illa codicillaris, quæ apponitur in teſtamento operatur, & locum habet ſi teſtamentum deficiat ex cauſa præteritionis, ad textum ſecundum vnam lect. in l. ſi patroni & in princ. ff. ad Trebellian. doct. in auct. ex cauſa de lib. pret. Alexan. conſ. 125. incipien. Quoniam in fin. 7. vol. & magis diffuſè per Clarum, in §. teſtamẽtum, lib. 3. quæſt. 46. vbi atteſtatur de magis communi, quod ſcilicet teſtamentum ſubſtineatur in vim codicilli, opereturq. & locum habeat vbi teſtamentum non valet, propter defectũ ſolemnitatis omiſſæ & inter liberos operatur effectũ voluntatis minus ſolemnis, & minus perfectæ. Guid. Pap q. 513. Operatur, etiam quod videntur rogati in teſtamento hæredes ſcripti, vt ſi teſtamentum ſit minus ſolemne, ſoluant legata in eo contenta, vt ſeruetur mens teſtatoris, vt nota in lege ex teſtamen. cum alijs citatis per Alexan. in primo volum. conſil. 26. & in 2. volum. conſil. 42. & in 3 volum. conſil. 17. in 6. colum. Et ſi non valeat, vt teſtamentum in ſcriptis, valebit vt teſtamentum nuncupatiuum, Paul. de Caſtr. in l. hæredes palam verſic. ſed an valebit. ff. de teſtamentis, ſed magis diffuſe dicit Specul. in tit. de editio. inſtrumen. quod iſta generalis clauſula, ſi non valet iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, vel cuiuſlibet alterius vltimæ voluntatis, vt ff. de teſtam. milit. l. 1. in fin. Operatur tantum cum teſtamentum deficiat propter defectum ſolemnitatis omiſſæ (vt ſuperius dictum eſt) vt puta, cum deficiat numerus teſtium, vel alia ſolemnitas, & tunc valeat iure codicillorum; non autem operatur ſi in alio deficit: puta, ſi rumpatur per querelam, vel poſthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem. & hoc probatur ex eo, quod ibi dicitur valet, & ſic loquitur de præſenti defectu, qui eſt, vt quia non eſt ibi plenus numerus teſtium, vel non ſunt rogati, vel eſt mulier non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de præmiſſis modis. Si enim dixiſſet valebit, tunc futuros complecteretur defectus, vt ergo omnes hos modos comhrahendat, melius eſſet dicere ſi non valet, vel non valebit iure teſtamenti, & cet. vt per Specul. in part. 2. in §. compendioſe, ſub num. 18. de inſtrumen. editio. Si-

quis igitur velit ſecui & teſtari, ſic dicat,
ſi non valet teſtamentum ratione præteri-
tiouis, vel exhæredationis, vel alterius
ſolemnitatis omiſſæ, valeat iure codicil-
lorum, vel alterius cuiuſlibet vltimæ vo-
luntati. & rogo omnes mihi venientes ab
inteſtato, vel ſuccedentes ex teſtamento,
vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc
clauſulam codicillarem non diuexent. no-
ta Seraph. dec. 53. lib. 5. quòd operatur,
vt ſit locus ſubſtitutioni quando teſtamen-
tum eſt affectum caducum per mortem in-
ſtituti, etiam ſi concepta ſit per verbum
valeat, quod eſt præſens ſubiunctiui modi
quod trahitur ad futurum.
13 Clauſula illa (omni meliori modo,&c.)
facit, teſtamentum in ſcriptis conditum
valeat, tamquam teſtamentum nuncupa-
tiuum, quia tunc teſtator non ſe aſtrinxit
velle teſtari ſolemniter in ſcriptis, vt per
Alex. in conſil. 476. vol. 5. Ita etiam ſen-
tit Hoſtien. in ſumma de teſtam. in §. qua-
liter conficiatur. Et pro maiori, & cla-
riori huius clauſulæ intellectu: recurre ad
tract. de clauſulis Celſi Vgon. de clauſula
codicillari per totum: Hoc tamen præte-
reundum non erit, quod dum teſtator di-
cit in teſtamento, quòd ſcilicet valet iure
teſtamenti, & codicillorum, illa culpa
reſoluitur in diſiunctiuam, vt dicamus vel
iure codicillorum, vt per Bart. in l. ſi Ti-
tio, ff. de vſufructu legato. Clauſula illa
14 (caſſins, & irritans omne aliud teſtamen-
tum, quòd prius feciſſet) tacitè ineſt in
vltimo teſtamento, & conſequenter vide-
tur ſuperflua ſecundum Bal. in l. fin. in 5.
q. C. de edict. diu Adr. Toll. quia regula
eſt, quòd in vltimis voluntatibus vltima
derogat priori, vt in l. ſi iure, ff. de leg. 3.
Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi §. in legatis, ſub nu.
2. ff. de leg. 1. ſecus tamen dicendum e-
rit, ſi in primo teſtamento fuerit oppoſi-
ta clauſula derogatoria, vt ibi ſub num. 3.
& ad propoſitum relatæ clauſulæ dero-
gatoriæ, non erit prætereundum, quòd ſi
vxor teſtamentum, quòd fecit, velit firmum
manere, & veretur, ne poſterius teſtamen-
tum inſtigatione viri, vel alterius facere
compellatur, poterit adijcere clauſulas
derogatorias, veluti ſic dicat, ſi quòd te-
ſtamentum poſt hoc à me fieri contingat,
valere nolo, niſi in eo de verbo ad verbum
huius clauſulæ fuerit facta mentio: quia
ſi contingat illud in ea forma prætermiſſa
fieri, non valebit, cum præcedens animi
conteſtatio ſatis declaret animum teſtan-
di defuiſſe in ſequenti teſtamento l. ſi quis
in princ. & ibi late Bart. Ang. & alijs ff.
de leg. 3. in tantum, quòd primum teſta-
mentum habens eiuſmodi clauſulam de-
rogatoriam, poſteriori teſtamento non
reuocatur; etiam ſi in eo appoſita eſſet
clauſula illa (caſſans, & irritans) per no-
tarios apponi ſolita, niſi etiam in ſpecie
facta fuerit mentio clauſulæ derogatoriæ
in priori teſtamento appoſitæ Zabarell.
conſil. 102. incipien. ſuper facto. Caſtr.
conſil. 342. incipien. in facto puncti Nicolai
Enarardi.
15 Inſuper ſi mulier, aut minis, aut metu
mariti ad teſtandum, ſeu alias ad iuris ſui
renunciationem impellatur, poterit clau-
ſulam coram notario, honeſtiſq. perſonis
proteſtari ſe non ſpontè, ſed minis, & metu
teſtamentum in fauorem mariti ſcriptu-
ram, aut iuri ſuo renunciaturam, qua pro-
teſtatione præcedente, omnia ipſi, quæ ad-
uerſus ea, quæ deinde ſequuntur ſalua,
& integra manebunt. Dinus, & alij ad l.
qui in aliena § fin. ff. de acquir. hæred.
Socin. conſ. 163. quia in his, quæ depen-
dent à mera proteſtate poteſtantis, ſicut te-
ſtamenti factio, ex ſolius vxoris arbitrio
pendent, & proteſtatio præcedens reddit
actum ſequentem, proteſtationi contra-
rium ipſo iure nullum, vt per Io. delect.
de arte teſtandi in tit. de teſtamentis con-
iugum, lib. 1. ſub num. 5. Cum autem
16 numerus ſeptem teſtium in teſtamento ſit
de forma ſubſtantiali, non autem proba-
toria: Ideo ſine eis teſtamentum non va-
let, etiam quando ſufficiens numerus te-
ſtium adhiberi non potuit, vt per Iaſ. in
l. nemo poteſt, ſub num. 15. & ſequen. ff.
17 de leg. 1. licet tempore peſtis quinque tan-
tum ſufficiant, vt per eundem Io. dict.
cautela ſecunda, ſub num. 1. de Teſtamen-
tis ordinandis, & licet idem Ioannes di-
lect. vbi ſupra atteſtetur, quòd ad validi-
tatem teſtamenti ſufficiant duo teſtes co-
ram presbytero parochiali, & per Iaſ. vt
ibi ſub num. 2. tamen quia cautela ibi tra-
dita ex pluribus videtur dubitabilis: Ideo
moneantur notarij; ad tollendam cauſam
dubitandi, quòd non niſi cum dicto num.
ſeptem teſtium ſimilia teſtamenta recipiant
qui

Digitized by Google

qui omnes teſtamento debent eſſe præſentes, Afflict. deciſ. 166. ſub num. 5. verum autem Religioſi, vel Mendicantes poſſint eſſe teſtes in teſtamento, vel codicillis, licet Io. Fab. inſtit. de teſtamen. §. teſtes, videatur tenere, quòd non, quia ſimilis eſt mortuo, l. Deo nobis, O. de Epiſtol. & Cleric. Contrarium tamen dicit Guid. Pap. q. 517. cum quando dicitur, quod illi tales videntur ſimiles mortuo, hoc verum quo ad matrimonium. vt ibi. qui teſtes debent ad ſolemnitatem teſtamenti eſſe rogati à Teſtatore, vel Notario, aut ab alio Teſtatore præſente, vt per Io. Delect. de arte teſtandi in
20 titul. de teſtamentis ordinandis cant. 8. in princ. qui teſtes debent videre teſtatorem, & eſſe in eius conſpectu l. ſi non ſpeciali C. de teſtament. Hinc eſt, quòd ſi nocturno tempore fiat teſtamentum, non valet, niſi adhibeantur tria luminaria l. 1. §. tria luminaria ff. de ven. inſpi.

De eodem Titulo.
Cap. XXXIX:

1 *PLura relata per Speculat. de teſtamentis nuncupatiuis, & teſtamentis in ſcriptis.*
2 *Modus ordinandi teſtamentum in ſcriptis.*
3 *Quomodo ſit ſubſcribendum, & ſigillandum.*
4 *Forma, qua traditur de teſtamento in ſcriptis.*
5 *Si teſtator ſcribere ſcit, ſubſcribere debet, nec opus eſt, quod alius pro eo ſubſcribat ſecus, ſi ſcribere neſcit.*
6 *Forma aperitionis dicti teſtamenti.*
7 *Hæres eſt vniuerſalis Dominus patrimonij teſtatoris.*
8 *Notarius tenetur tradere legatario particulam legati.*
9 *Notarius cogitur à Iudice pro exhibitione teſtamenti.*
10 *Solemnitatibus teſtamenti, & illius aperitionis pacto renunciari non poteſt.*
11 *Numerus ſeptem teſtium in vtroque genere teſtamenti neceſſario requiritur.*
12 *Forma exhæredationis.*
13 *Præteritio cum cauſa exhæredationem importat.*
14 *Expreſſio cauſarum, quibus filij apparentibus exhæreditantur.*

1 QVamuis in continentia, & tenore teſtamenti cæteris omnibus, quæ in diſpoſitione patrimonij, ſiuè de iuris ſolemnitate, ſiuè de teſtatoris voluntate neceſſaria ſunt, hæc duo teſtamenta pura, & æqualia ſunt; ſcilicet nuncupatiuum, & illud, quod in ſcriptis conditur: Attamen in ſolemnitatibus, & forma magna eſt illorum diſtantia. Namque circa teſtes nuncupatiui teſtamenti pauca, & breuia requiruntur, vt in rubrica de teſtib. ſed illius, quod in ſcriptis conficitur, magnæ ſunt, & multæ ſolemnitates, ex quibus ſubſtantiam & efficaciam ſumit. De hoc igitur videamus, & eſt ſciendum, quod cum iudiciorum noſtrorum continentiam teſtibus patefacere volumus, ſolemus ad nuncupatiua recurrere teſtamenta, cum homo iam ſecretum eſſe cupit arbitrium ſuæ voluntatis, poteſt teſtamentum in ſcriptis condere, cuius tenorem teſtibus poſſe cælari leges volunt, & referunt, vt in l. hac conſultiſſima in princ. C. de teſtam. licèt ſi, vltrò velit, poſſit illud teſtator eorum notitiæ
2 aperire. Igitur volens propter ſecretum ſui arbitrij teſtamentum in ſcriptis condere, ſi literatus eſt, & ſcribere poſſit, & velit, ipſemet teſtamentum ſcribet. Alioquin alium ſcriptorem adhibere poterit Tabellionem, vel alium. Aſſumetur autem membrana bona, & ſolida, in cuius parte ſuperiori relinquetur, quantum eſt groſſities trium, vel quatuor digitorum, in dextero autem, & ſiniſtro latere tantumdem ſpatij. In parte verò inferiori ſupereſſe debebit ſpatium, & vacuum quantum palma manus, digitis extenſis protenditur, vel circa, & in medio horum ſpatiorum ſcribetur tenor, & ſeries teſtamenti: quo facto duplicabitur charta, & coniungetur ſpatium ſuperius, cum inferiori, & figentur ibi tres cordulæ; In pligatura verò dexteri ſpacij duæ, & ſiniſtri aliæ duæ, & quælibet cordula, duo habeat foramina interiorem literam non lædentia, vel attingentia, quibus cordulis ſingula ſpacia coniuncta ligentur: ita quod interior litera videri, vel legi non poſſit. Porrò de illo magno ſpatio inferiori vacuo, tantum debebit relinqui diſcoopertũ, quòd ibi poſsint patenter, & apertè ſcribi ſubſcriptione teſtatoris, & teſtium, quibus vel eodem die, vel vno, vel pluribus diebus ante, ſic ſcriptis factis, & ordinatis, quando pla-

placuit teſtatori, vocabit ſeptem teſtes viros, atque literatos, & ſcribere ſcientes, & nullum iuris impedimentum habentes, & coram eis teſtator ipſam ſcripturam clauſam, & inuolutam (ideſt) dictis cordulis ligatam, (vt dictum eſt) in manibus tenens afferre debebit: dicens illud ſuum eſſe teſtamentum ſua, vel talis alterius manu ſcriptum, & eos rogare teſtes, & rogando mandare, quatenus ipſum teſtamentum ſubſcribant, & ſigneut, ipſe etiam ſe debebit ſua manu ſubſcribere, vt inferius apparebit. Igitur ibidem, & in præſenti vno contextu antequam ipſe teſtator, vel aliquis ex teſtibus inde diſcedat, debebit vnuſquiſque ipſorum teſtium annulum, vel ſigillum caracterum ad vnam, ex cordulis pendentibus apponere, ſiue ſuum, ſiue alterius teſtis. Nam ſi aliquis, vel aliqui ex teſtibus fuerint, non habentes ſigillum, poterit quilibet eorum cum alterius ſigillo ſignare, vt inſtit. de teſtamen. §. poſſunt autem add. etiam ſi ſit ſigillum, vel annulus teſtatoris l. ad teſtium §. ſi ab ipſo ff. de teſtament. Limita prædicta dummodo ille, qui alieno ſigillo, vel annulo ſignat, proteſtetur ſe alieno ſigillo, aut annulo ſignare in ſubſcriptione, ita not. Specul. in titulo de probat. §. videndum verſ. & nota. & gloſſ. in verbo delatæ, & in cap. inter dilectos de fide inſtrumentor. quod ſequitur Bartol. in §. ſi ab ipſo, & Criſt. Por. & Angel. Aretin. in §. poſſunt, & videtur velle D. Rolandinus infra in verſ. cæterum ibidem, & in præſentia inſtitut. de teſtam. & cum ſigillo propoſito, & cum ſigillo infraſcripti d. &c. Poſt continuo in ſpatio inferiori diſcoperto fiant ſubſcriptiones. Primo enim ſi teſtator illud ſua manu ſcripſit, ſubſcribet ſe hoc modo. ego P. præſentem paginam clauſam, & ligatam in manibus tenens infraſcriptis teſtibus omnibus ſimul præſentibus per me ad hoc adhibitis, & rogatis, & obtulit ab eos, ſecundum iuris ordinem ſignandam, & ſubſcribendam, aſſerens, quod in ea ſcriptum eſt meum fore teſtamentum, & illud totum, & hæredis inſtitutionem, & omnia, & ſingula, quæ continentur in eo, à me ſcripta eſſe, necnon coram eis, ibidem præſentibus ſubſcriptionem propria manu ſubijciens. Sed ſi mandato teſtatoris alius teſtamentum ſcripſit, ille talis ſe ſubſcribat hoc modo. Ego I. mandato P. literarum ignari, vel ſcribere propter corporalem ægritudinem impediti, hoc eius teſtamentum, tàm hæredis inſtitutionem, quàm cætera in eo contenta, ſuo mandato propria manu ſcripſi, & eo poſtea præſentem paginam clauſam, & ligatam infraſcriptis teſtibus à ſe vocatis, & rogatis omnibus ſimul præſentibus offerente, & aſſerente id, quod in ea continetur, ſuum eſſe teſtamentum, & à me ſcriptum, præſentem ſubſcriptionem meam vice, & nomine ſuo, & eius mandato appoſui, & in teſtimonium me ſubſcripſi. Cæterùm ibidem, & in præſenti, & quilibet teſtium taliter ſe ſubſcribet. Ego A. rogatus, & præſens, vna cum omnibus infraſcriptis, ſiue ſupraſcriptis teſtibus ad omnia, & ſingula in huius paginæ inferiori ſpatio facta, concepta, & ſcripta, omnibus ſimul præſentibus, & rogatis in ipſa eius vtique P. teſtamento ſuo mandato manu mea in teſtimonium me ſubſcripſi, & eam ſigillo proprio, vel ſigillo inſcripti N. habente in circulo formam filij, vel leonis, quod ad vnam ex cordulis ſupradictis ceræ impreſſi. Itaque ſeptem ſigillis appenſis, & factis octo ſubſcriptionibus, & cæteris ritè, & ordinatè perfectis, teſtator ipſum eius teſtamentum in aliquo ſecreto, & tuto loco deponet, poſt eius obitum aperiendum, & publicandum. Ecce iam vides veram formam per ordinem teſtamenti in ſcriptis, hæc enim ſunt ſcripta, ideſt ſolemnitates, propter quas vocatur teſtamentum in ſcriptis, ideſt cum legitimis ſolemnitatibus factum, ex quibus ſubſtantiam capit, & eius vita dependet, & ideò ſi qua earum defuerit, teſtamentum irritum erit, niſi forte fieret inter ſuos, ſcilicet quia inſtituti eſſent teſtatoris ſui hæredes. Alioquin ſi eſſent extranei, tunc aliqua ex dictis ſolemnitatibus deficiente omninò deficeret teſtamentum, & tales ſolemnitates, proceſſus, forma, modus, & ordo teſtamenti in ſcriptis probantur in C. de teſtamen. l. hac conſultiſſima in princip. & l. cum antiquitas §. vltimo, & l. iubemus, iuncta auct. ibi ſequen. quę incipit, & non obſeruato, & inſtit. de teſtament. §. poſtea verò ex edicto, vſque ad §. teſtes, & l. penul. ff. de teſtam. & l. hæredes in fine, & l. ad teſtim §. ſignum autem, ſupradicta omnia pònit Speculat.

in

in tit.de inſtrum.edit. in §. compendioſe verſ.teſtamentum verò ſolemne. Aduerte tamen circa præmiſſa,quod aut teſtator ſua manu ſcripſit teſtamentum, & ſpecialiter hoc in ſcriptura poſuit, & tunc non requiritur alia ſubſcriptio ab eo, vel ab aliquo alio pro eo.ſed ſufficit, quod teſtes ſe ſubſcribant,& ſignent,vt d.l cum antiquitas in fine. Aut ipſe teſtator non ſcripſit.ſed alius nomine ſuo, tunc obſeruabitur poſitio. l. hac conſultiſſima, ſcilicet quia octauus teſtis pro eo adhibebitur,qui ſe ſubſcribet,ſi ipſe teſtator non vult, aut non poteſt ſe ſubſcribere. Cuius forma talis eſt.

7 Quoniam expedit competentes deficientium diſpoſitiones, quandocumque non repugnantibus legibus, modis omnibus impleri,vt in auctẽn. de hæred. & falc. ibi cum vtique eolum. 5. Idcirco ſi mortuo teſtatore, is, cuius intereſt, poſtulabit coram Prętore exhiberi teſtamentum,& aperiri eo iurante, quod non calumniæ animo id petit l.eius quod C.quemadmod.teſtam. aper.Prætor vocatis,& conuenientibus teſtibus omnibus ſi commodè, reperire poterit, videbit teſtamentum exhiberi,& coactis teſtibus, ſigilla, & ſubſcriptiones ſuas recognoſcere faciat, illud coram eis aperiri, & recitari, & mandabit tabellioni, vt illud obſeruata inſinuationis ſolemnitate debeat recitare, & hæredibus, & his quorum intereſt exhibere, quo facto iterum reaſſignari, & deponi videbit originale, vt ad illud cum vtilitas, vel neceſſitas exegerit, recurratur. Cæterùm multa alia forent circa materiam hanc, dicenda; ſed ea non proſequor, cum quia materia longa eſſet, tùm quia teſtamentum hoc, & ponderoſas, & ſumptuoſas obſeruantias habet. Quare non eſt mirum, ſi eius forma rarò contingere viſa eſt, ſed de eius aperitionis, & deſcriptionis proceſſu apertius videre poterit, in ſumma Azonis, ſub rubrica C. quemadmodum teſtam. aper. Finaliter autem teneas, quod ſiue per modum exempli, ſiue authentici, & originalis exhibendum fuerit teſtamentum, illud totum, & integrum exhibebis hæredi, eo quod ipſe eſt totius hæreditatis, & patrimonij vniuerſalis Dominus, & ſucceſſor, vt inſtit.de hæred.qual. & different. §. pro hærede, ff.de acquirend.poſſeſſ. l.cum hæredes in principio. Legatario verò, ſiue alteri, cui aliquod particulare legatum, ſeù relictum ſcriptum eſt; exhibebis ſimpliciter partes, & verba, quæ de ipſo relicto faciunt mentionem cum illis præcedentibus, & propter quæ ipſis legatum fuit adſcriptum in teſtamento, cuius particulæ copiam, non autem totius teſtamenti Notarius exhibere, & tradere tenetur, ſolita ſibi competenti mercede, & vltra conſuetudines habes in hoc text.not.in capit. contingit de fide inſtrumentorum. Et quatenus Notarius teſtamentum exhibere recuſet,tunc pars,cuius intereſt,officium Iudicis implorabit, vt per Paul. de Caſtr.in l.1. C. quemadmodum teſtamen. aper. Et licet non deſunt aliqui, qui ad tollenda tot iuris requiſita circa aperitionem,& publicationem teſtamenti in ſcriptis,aſſerant, quod ſufficiat dicere in conſignatione teſtamenti,quod teſtator valere voluit, tanquam teſtamentum nuncupatiuum, conſentiens illius aperitioni, & publicationi nullis iuris adhibitis ſolemnitatibus, eis ſpecialiter, & expreſsè renunciandum, & ſic dictis requiſitis reiectis ad aperitionem teſtamenti, illiuſque publicationem pro-
9 cedunt. His tamen non obſtantibus, puto talem aperitionem, & publicationem iuribus non ſubſiſtere. Primò, quia cum tales iuris ſolemnitates tendunt ad publicam vtilitatem, illis pacto renunciari non poteſt, vt in l.nemo poteſt ff. de legat. 1. Iaſ. in l. teſtamentum, ſub num.4. C. de teſta-
10 mentis. Secundò, quia tunc teſtator implicitè, neque explicitè per relationem ad ſcripturam non nominauit hæredem, minus poteſt valere tanquam teſtamentum nuncupatiuum, vt per Bartol. Bald & Angel.in l. aſſe toto ff. de hæred.inſtit. & per eundem Bartol. in l.ſi ita ſcripſero ff. de
11 condit. & demonſtrat. Numerus autem ſeptem teſtium in vtroque genere teſtamenti eſt de forma eſſentiali, & ſubſtantiali,vt poſt alios per Bald. in l.cum quis in 3. colum.C.de iuriſ.& fact.ignor.qui licet videatur ſibi contrariari, vt ibi in 4. colum. dum dicit,quod ſi numerus ſeptem teſtium in teſtamento eſſet ſolemnitas probatoria, & non ſubſtantialis,certè ea non ſeruata teſtamentum non redderetur nullum, quia teſtamentum non deficeret, & ſic ius, ſed non probatio,vt dicit text.in l.duo ſunt Titij §.de teſt.tut. Tamen id falſum aſſerit Iaſ.

in

Digitized by Google

in lnemo poteſt ff. de legat, 1. verſ ſecundo, quia teſtamentum ſine ſolemnitate numeri ſeptem teſtium eſt ipſo iure nullum, vt per textum ibi citatum in l hac conſultiſſima §. ex imperfecto C. de teſtib. & l final. C. famil. erciſcund. Ergo apparet, quod numerus ſeptem teſtium eſt ſolemnitas ſubſtantialis in teſtamento, & non probatoria, & illud fit, quia lex, quæ requirit numerum ſeptem teſtium, vltra procedit, annullando actum, ſcilicet teſtamentum, ſi deficit talis numerus ſeptem teſtium, vt per eundem Iaſon. ibi verſi iſtud fundamentum eodem titulo. Formam autem aperitionis teſtamenti in ſcriptis conditi, & clauſi inferius habes in 2. lib.

Forma exhæredationis tradita per Speculat.

De exhæreditationibus autem ſcire debes, quod hodie iure nouo teſtator, ſiue pater fuerit, ſiue mater, ſiue quicumque alter de ſuperioribus parentibus, ſi aliquem de liberis ſuis inſtituere noluerit, debet cum nominatim, & cum cauſa legibus approbata exhæreditare, vel præterire, cauſam exhæredationi præteritioniuè adijciendo, ſic dicens. Filium meum, vel nepotem meum, quia manus atroces in me iniecit, exhæredo, vel ſic. Filium meum exhæredo, quia vt maleficus cum maleficis verſatur: ſic eum exhæredando, vel prætereundo legitimè teſtabitur. Alioquin contra, vt inſtit. de exhæred. lib. in principio, & de hæred. quæ ab inteſt. defe. §. eadem hæc, & ff. de contra trab. l. non putauit, verſic. non quiuis, & in auct. vt cum de ap. cogno. §. aliud quoque idem dicendum eſt de filijs teſtantibus, reſpectu parentum ſuorum, vt in d. auct. §. hæc quidem de parenti, & ſic nota nullam eſſe hodie differentiam quantum ad hoc inter patrem, & matrem. Vterque enim, vel inſtituendo, vel cum legitima cauſa exhæredando, vel prætereundo vtiliter teſta-
13 bitur, ſi enim dixerit pater filium meum P. neque inſtituo, neque exhæredo, quia per veneni poculum mihi mortis parauit inſid as, eum exhæredare videtur, ſicut d. Azon. dicit, & inſcribit in ſumma C. de liber. præter. vel exhæred. in verſ. Eſt autem præterire, & etiam in verſiculo, eſt autem effectus, vbi apertè dicit præteritionem factam cum cauſa, ſiue à patre, ſiue à matre, valere; ſed inter eos notat differentiam, quantum ad effectum rationis teſtamenti reſcindendi, ſed hos effectus non proſequor, quia materia eius eſt longinqua, nec enumero cauſas huiuſmodi legitimas exhæreditationibus, vel præteritionibus inſerendas, quia apertè enumerantur in d. auth. & cum de aper. in §. cauſas autem, vſque ad §. hæc autem depoſuimus. Cuius exhæredationis forma talis eſt.

A.B. eius filium, quia manus atroces impiè ingeſſit in eum, vel montem ſibi per poculum veneni parauit, omninò exhæredauit, & ab omni ſubſtantia, & hæreditate ſua conſtituit alienum C. verò ſibi hæredem inſtituit, &c. Si autem noluerit exhæredare, nec inſtituere, ſed præterire: cauſam tamen inferendo ſic dicet. Præterea A. filiam ſuam, vel neptem, neque inſtituit, neque exhæredauit, quia cum eam honeſtè maritare voluiſſet, ipſa luxuriari prælegit, C. verò ſibi hæredem inſtituit, vide ad hoc plura ſcitu neceſſaria, & notatu digna, relata per Specul. in § compendioſè de inſtrumento edito ſub nu. 37. & 39.

Add. & per gloſſ in cap. Quintauallis de iureiurando, & ſunt quatuordecim. Prima eſt, ſi filius parentibus manus violentas intulerit. Item, ſi grauem iniuriam eis fecerit, ſi criminaliter eos accuſauerit, de cauſa, quæ non ſit aduerſus Principem, vel Rempublicam, ſi cum maleficis hominibus, vt maleficus verſatur, ſi vitæ parentum fuerit inſidiatus, ſi vxori, aut concubinæ eius ſe immiſcuerit, ſi pro perſona, vel debito eius, in quantum poteſt fideiubere, noluerit; hoc tamen, quod de fideiuſſione dicitur, ad filios maſculos tantum pertinet. Item eos facere teſtamentum, ſi contra voluntatem parentum inter arenarios, & mimos perſeuerauerit, cum pater non fuerit illius profeſſionis, ſi filia luxurioſam vitam egerit, cum parentes vellent eam pro poſſe dotare, (niſi neglexerint eam maritare poſt 25. annos,) ſi parentibus furioſis debitã curam non impenderint, ſi parentem captum de carcere deducere neglexerint. Item ſi filius ſit hæreticus, pater verò catholicus: vnde verſus.

Bis

Bis ſeptem cauſis exhæres filius eſto.
Si patrem feriat, vel maledicat ei.
Carcere detruſum ſi negligit, ac furioſum.
Criminis accuſet, aut paret inſidias.
Si dederit graui a ſibi dãna, nec hoſte redemit
Teſtari prohibet, aut dat arena locum.
Si prauos ſequitur, vel amat genitoris amicã.
Non orthodoxus, filia quando coit.
Non redimis captum, fuerit dum carcere tentus.

Cauſæ, quibus parentes à liberis exhæredari poſſunt. Cap. XL.

Sed pater ex ſeptem ſi nati ſpernit honorem.
Hunc accuſabit, dira venena dabit.
Teſtem vetat, aut vxorem diligit eius.

Deffinitio teſtamenti. Cap. XLI.

2 *QVi teſtamenta facere poſſunt.*
3 *Et qui teſtari prohibentur.*

1 TEſtamentum eſt voluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo, quòd quis, poſt mortem ſuam, fieri velit, cum inſtitutione hæredis, & dicitur teſtamentum, quaſi teſtatio mentis.

2 Secundò, qui teſtamentum facere poſſunt, qui ſpetialiter non prohibentur.

3 Prohibentur autem certæ perſonæ, quæ continentur his verſibus prodigus, & cæcus, mutus, ſurdus, furioſus, morte damnatus, & crimine, menteq; captus, impubes, & dubius, obſes, & religioſus, cui non eſt ſeruus exiſtens cum patre natus, cuique interdictum dico, quod octo bis iſti, qui modo tanguntur teſtari iure vetantur. Quemadmodum teſtamenta fiant ſuperius dixi. & inferius etiam dicetur, vt C. eodem l. hac conſultiſſima, & l. iubemus, & in auth. ibi poſita.

De codicillo. Cap. XLII.

Forma codicilli facti poſt teſtamentum.

1 VErum eſt Antonium Boetium teſtamentum ſuper bonorum ſuorum diſpoſitione feciſſe manu mei, vel talis Notarij ſcriptum, ſed quoniam hominis voluntas vſque ad extremum vitæ ambulatoria eſt, & plerumque varietate ſucceſſuum alteratur; idem Antonius poſt teſtamentum, circa quædam voluntate mutata, compoti, & ſtabili deliberato conſilio, præſentes, ſuper vltimo velle ſuo condidit codicillos, vel ſic.

Quoniam vſque ad exitum vitæ recedere, licet à quacumque lege vltimæ voluntatis, & propter conditionum, & rerum ſucceſſus varios, oporteat cum re mutare conſilium. Idem Antonius præſentes poſt ipſum teſtamentum diſpoſuit codicillos. Primò, namque ſcuta centum, quæ in ipſo teſtamento Ioanni N reliquerat, his præſentibus codicillis ademit, & ſubtraxit, eidem volens ipſum legatum ad dictum Ioãnem non peruenire debere. Ideò de alio legato ſimilis ſummè ſcutorum centum, quæ vxori reliquerat, ademit eidem vxori ſcuta quinquaginta, volens eam tantummodo reliqua ſcuta quinquaginta habere. Cæterùm ſi fideicommiſſariam ſubſtitutionem facere voluerit, ita dices. Præterea R. quem ſibi in dicto eius in teſtamento hæredem inſtituit, his præſentibus codicillis rogauit per fideicommiſſum, vt ipſam hæreditatem, vel talem partem eius reſtituat Titio; ſed ſi alicui, de pluribus hæredibus inſtitutis, hæreditatem adimere voluerit, poteris hoc modo dicere. Inſuper vnum, ex hæredibus ſuis, ſcilicet Titium dixit, & declarauit non mereri voluntatem ſuam. Quibus omnibus codicillarijs diſpoſitionibus ordinatis, finaliter ita ſubinferas. In cæteris autem, in ipſo teſtamento contentis, ipſum teſtamentum pleniſſimè confirmauit, & hanc ſuam vltimam, &c.

Forma alterius codicilli, facti poſt teſtamentum, & poſt alium, vel alios codicillos. Cap: XLIII.

2 *PLures codicilli fieri poſſunt ab vna perſona, & quomodo.*
3 *Quinque teſtes requiruntur in codicillis.*
4 *Hæreditas codicillis dari, neque auferri poteſt directè.*
5 *Hic enumerantur certæ iuris præſumptiones, quæ pro ſe habent publica inſtrumenta.*

Pa-

PAter Antonium N. ſuum teſtamentum feciſſe ſcriptum, manu mei Notarij. Item poſt ipſum teſtamentum feciſſe quẽdam codicillum ſcriptum manu N. Notarij: vnde quoniam vſque ad vitæ exitum præſẽtis,& proprij finem arbitrij, liberum eſt,ſi ſuadet ratio, mutare conſilium. Idem Antonius iterum præſentes ſuperaddidit codicillos, in quibus reliquit pro anima ſua centum ſcuta, vltra illa, quæ in ipſo teſtamento, pro anima ſua legauerat; de his enim, & etiam de commiſſarijs pro libito diſponere poterit. Item etiam in codicillo filijs ſuis pupillis de tutoribus prouidere poterit,vel eos de nouo conſtituendo, eo, quod in aliqua præcedenti vltima voluntate,nullam de ipſis tutoribus habuit mentionem, vel aliquam de iam conſtitutis, reuocando, & ceſſando, vel aliquem alium prioribus ſuperaddendo. Ad vltimum autem dices. Cætera verò, quæ in ipſo teſtamento, & codicillo præcedentibus continentur, approbauit, & hanc ſuam vltimam voluntatem.&c.

Hanc codicillorum materiam refert, Specul.in tit.de inſtrum.ædit.§. viſo de impugnatione teſtamenti, vbi etiam ponit formas aliquas,quas Io.Andr. ibidem in add. dicit eſſe Rolandini, tractat etiam eandem materiam, idem Specul.in d.tit.§ compendioſe in pleriſque verſiculis: ad vnum tamen aduerte,quia ſecundum eundem,Specul.in d.§. viſo,& in fin. in teſtamentum,&
2 poſt alium, vel alios codicillos: nam plures ab vna perſona fieri poſſunt, vt oſtenſum eſt, & tunc fieri debet mentio tàm de teſtamento præcedenti,quàm de codicillo, vel codicillis, & dicit idem Io. Andr. vbi ſupra hæc eſſe verba Rolandini. Non obſtat prædictis,quòd dicitur non oportere codicillos expreſsè per teſtamentum confirmari,quia aliud eſt confirmare,aliud mẽtionem facere, ſecundum eundem Io.An-
3 dr. vbi ſupra. Et quod poſſunt fieri plures codicilli,& non requiruntur ſolemnitates, niſi quod ſolum adſint quinque teſtes,ſicut & in qualibet vltima voluntate. Quodque
4 codicillis non poteſt dari hæreditas,neque auferri,ſcilicet directè,neque conditio hæredi in teſtamento inſtituto, neque directa ſubſtitutio fieri, ſed benè per fideicommiſſum dicit Sebaſt.Brant. ſuper digeſt. infortiati in titul. de iure codicillorum lib. 30.
5 Moueantur amplius Notarij, qui ſimilia teſtamenta,codicillos, & vltimas voluntates, ac inſtrumenta quæcunque conficiunt, illa conficiant cum omnibus ſuis requiſitis, ac clauſulis ſolitis, & conſuetis: ad hoc vt eis credendum, ac ſtandum ſit, & paratam habeant executionem, vt per Iaſ. in l. edicto C.de edict.diu Adr.toll.ſub nu 4.& ſeq & l.huiuſmodi ff. de legat. 1. ſub nu.27. & ſecundum illud iudicandum, Bertr. infinitos citans conſ.44.nu.1.par.1. maximè. quia pro eius validitate ſtant multa.

Primò enim pro ſe habent certas iuris præſumptiones,primo quod teſtamentum, ſeù inſtrumentum ſit verum,& ſolemne.

Secundò quod Notarius,qui illud dedit, ſit bonus,legalis,& peritus.

Tertiò, quod Notarius ſcripſerit totum de voluntate partium.

Quartò,quod illud extenderit, & publicauerit incontinenti,& tempore licito,cõtrariumq; aſſerenti,incumbit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota in vna Caſtri Iuliani,coram Robuſterios 4.Iunij 1584. & alia catena iuriſdictionis, corã eodem ſub die 26.Nouembr.1563.& vltimo loco coram R. P. D.Orano in vna Roſoc.officij 30.Decembr.1588.

De teſtamento cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma teſtamenti à cæco conditi.*
2 *Requiſita in teſtamento cæci.*
3 *Si nomen hæredis poſtponatur,non ex hoc vitiatur teſtamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum ſufficiunt teſtes.*
5 *Idem in donatione cauſa mortis.*
6 *Cæcitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum viſione carẽs,tamen corpore,& mente ſanus,vel mẽte tamen ſanus, ſed corpore languens vocatis me Notario,& teſtibus infraſcriptis proteſtatus eſt ſemper nuncupationem,& finẽ ſcriptis teſtari velle,declarans,& exprimẽs. infraſcripta legata, & infraſcriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infraſcriptas diſpoſitiones,dilucieè, ore proprio,coram nobis,itaq; bona ſua teſtamento diſpoſuit in hunc modum.

Primò namque pro anima de bonis ſuis reliquit, &c. Cum autem ſponte fuerint omnes diſpoſitiones eius ſecundum leges factæ, & de ipſius arbitrio procedentes, & fuerit, appoſita clauſula finalis, demum tu Tabellio ſubijcies hæc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram teſtibus prædictis, apertè recitatis, & lectis: dictus Petrus proteſtatus eſt hoc ſuũ eſſe teſtamentum, ex ſui animi ſententia diſpoſitum, rogans infraſcriptos, ad teſtimonium adhibitos, teſtes eſſe, & vt ſubſcriptiones ſuas. & ſigilla, ſecundum iuris ordinem. ſubijciant,& apponant.

Poſt hæc autem ſe continuò ſubſcribat quilibet teſtis, hoc modo. ego A. cum infraſcriptis alijs teſtibus, à prædicto teſtatore adhibitis.& rogatis. huic teſtamento, illiuſque recitationi,& omnibus,& ſingulis ſupraſcriptis præſens interfui, & ab eodem teſtatore rogatus in teſtimonium me ſubſcripſi,ſigillum meum proprium, vel ſi non habeat proprium,dicat ſigillum infra, vel ſupraſcripti. N. habens formam agni vel columbę in vna ex cordulis certæ, imprimens,& apponens.

Et eodem modo quilibet aliorum teſtium ſe ſubſcribet. In fine autem ſubſcriptionem ſuam ſubijciat hoc modo. Ego N.notarius, ab ipſo Petro teſtatore vocatus, prædicta omnia, & ſingula ſuo mandato ſcripſi, & ſcripta, coram dictis teſtibus recitaui, & legi, in publicam formam redegi, ab eo rogatus in teſtimonium me ſubſcribens,& ſigillum proprium,vel alterius, Talis habens talem formam, pend. ad vnam ex cordulis ſubijciens, ac apponens.

Circa ſupradictam materiam, ſummatim aduerte quædam ſpecialia in teſtamento cæci neceſſariò obſeruanda.

Primo,quod requiritur ſeptem teſtes,& notarius ſi haberi poteſt alias octauus teſtis loco notarij,qui ad hoc ſpecialiter cõuocetur,quod non eſt neceſſe in teſtamento alterius. Nã ibi ſeptem teſtes ſufficiunt, computato etiam notario, vel ſcriptore, vt vult gloſ. in verbo octaui in l hac conſultiſſima C. qui teſtamenta facere poſſunt & probatur in l. Domitius ff de Teſtam.

Secundo, requiritur in teſtamento cæci, vt teſtibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cæcus teſtator ad ſe præfatos omnes ſeptem teſtes, & notarium,quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifeſtis, quòd ſine ſcriptis vult teſtari, id, quod in alijs non eſt regulariter neceſſe.vt in l. teſtamentis C. de teſtamen.

3 Tertio requiritur, vt in principio teſtamenti cæci, ante omnia legata hæredis inſtitutio ſcribatur, quod etiam ſpeciale eſt. Regulariter autem contra,vt in §. ante hęredis inſtitut. de legatis, hoc tenent Bartholomæus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d. l hac cõſultiſſima, ſed ibi Bal. dicit, quod ille text. non continet cauſam formalem, ſed ſolum modum teſtandi apud veteres, qui ſemper præponebant nomen hæredis, quod hodie non eſt neceſſarium, vt in d.§. ante hæredis. Item in quacumque parte teſtamenti ſcribatur nomen hæredis, qui ſemper ſiſtitur in factione teſtamenti l fin.C. de inſtitut. & ſubſtit. Præterea talis omiſſio eſt omiſſio paruæ ſolemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 1.in fi ff.de ventre inſpicien ſed Ang. Aretin. in §.Cæcus autem inſtit. quibus non eſt permiſſ fac. teſtamen. conſuluit, non eſſe recedendum ab opinione Bart.& aliorum, maximè cum text. in d l. hac conſultiſſima ponen. regulam negatiuam in cæco, qui non poteſt teſtari, niſi obſeruet, d. l. quæ innuit hoc eſſe ſeruandum, vt facilè intuenti patebit,ergo, &c.quod not.& ſic obſerua tu Tabellio,vt ſaltem lites, quę ex contrarijs opinionibus ll interpretum, oriri poſſent,euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommiſſa, quibus peractis (vt ſuperius dictum eſt) omnia iſta ſcribantur in præſentia teſtium, poſtea dicti teſtes ſe ſubſcribant, & etiam Tabellio, vel loco eiuſdem aſſumptus.Domũ tam à teſtibus,quam etiam à Tabellione, vel ſubrogato in locũ eius, ſigilletur, ita vt octo ſigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta ſcriptura mẽtionem facere, quibus peractis, teſtamentum habebit ſuas iuris ſolemnitates, alias non valet.ita dicit pulchrè Ang. Are. in §. & probantur præmiſſa in d.l.hac conſultiſſima.

4 Quæro quid in codicillis,reſponde octo teſtes fore adhibendos, prout in illius teſtamento. Bald. in d. l. hac conſultiſſima. Specul. in d. titulo de inſtrumen. editione §. compendioſe verſ.Illud autem nõ eſt ignorandum in fin. verſ. licet gloſſ.in ver-

verbo codicillis in d.l.hac conſultiſſima, velit quinque teſtes ſufficere in codicillis cæci, quam gloſ. ſequitur ibi Salycet. ſed Angel. Aretin. vbi ſupra credit veriorem eſſe opinionem Baldi. Tu ergo ad tollendum occaſionem dubitandi, ſemper adhibe octo teſtes, etiam in codicillis cæci. In do-
5 natione verò cauſa mortis, Angel. & Bald. vbi ſupra dicunt, quòd ſtandum eſt iuri cõmuni, cum de ea nihil ſpecialiter in d.l.hac conſultiſſima ſtatuatur, & ſic in ea, etiam quod à cęco fiat, quinque tantum teſtes ſufficiant, l. final. C. de donat cauſ. mort. Quid autem ſi cæcus teſtetur inter liberos, an tunc neceſſe habeat obſeruare ſolemnitatem ſupradictam? Bald. vbi ſupra tenet, quòd non, quem etiam ſequitur Angel. Aretin. vbi ſupra, & Salycet. in d.l hac conſultiſſima.

6 Finaliter quæro, quomodo prohibetur, quod P. fuerit cæcus? dic ſi teſtes dicunt, quod viderunt eum habere oculos à capite euulſos, & omninò clauſos: ſi autem habeat claros, ſed habebat cataractas, debet dicere teſtis, quod ſemper vidit eum ire cum duce, & quando ſine duce ambulabat, percutiebat ſæpè in muro, & ibi per loca aſpera, & inconſueta, per quæ videns non iuiſſet, ita dicit idem Angel. Aretin. in d. §. cæcus autem in princ.

De fideicommiſſo. Cap. XLV.

1 *Forma alterius teſtamenti cum fideicommiſſo.*
2 *Differentia inter legata, & fideicommiſſa.*
3 *Quare fideicommiſſa fuerint adinuenta.*
4 *Quare dicantur propriè legata, & quæ dicantur fideicommiſſa.*
5 *Quæ dicantur fideicommiſſa.*
6 *An legata debeantur, hæreditate non adita.*
7 *Clauſula poſita in teſtamento, quòd legata debeantur, hæreditate non adita, an valida ſit.*
8 *Prohibitiua alienare, cenſentur ad inuicem vocati ad fideicommiſſum.*
9 *Forma inſtitutionis maioratus, ſeù primogenij.*
10 *Pater non priuat totaliter filios hæreditate, quin ſaltem relinquat legitimam.*
11 *Forma reuocationis teſtamenti.*

1 IN nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. A. Item legauit eius dilectiſſimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & ſingulis ſuis bonis, vt puta Domibus, Apothecis, Vineis, Caſalibus, Poſſeſſionibus vineatis, & oliuatis, montibus non vacabilibus, cenſibus, & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridarijs, ac quibuſcumque, tàm in Vrbe Roma, quàm etiam in Ciuitate, &c eorumque reſpectiuè territorijs, ac alibi exiſtent. ad ipſum dictum teſtatorem quomodolibet ſpectan. & pertinen. & in futurum per eum acquirendis, ac in omnibus, & ſingulis bonis, vtenſilibus, & ſuppellectilibus, etiam auri, atque argenti. & quibuſcumque quantitatibus. & ſummis pecuniarum, armorumque, veſtimentorum, grani, bladorum, & omnium. & ſingulorum mobilium, & ſe mouentium. cuiuſcumque generis & ſpeciei exiſtentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem teſtatori, tempore ſui obitus, debita, & in futurum debend ac demum in omnibus, & ſingulis iuribus, & actionibus vniuerſis, ſuos vniuerſales hæredes inſtituit, fecit, ac ore proprio nominauit, DD. B. & C. eiuſdem teſtatoris filios legitimos, & naturales, pro æqualibus portionibus, ita vt pro æquali portione debita, & onera hæreditatis ſubſtinere, & perſoluere teneantur. Quibus B. & C. hæredibus ſuis vniuerſalibus mandauit, & quamprimum fieri poterit, ſequuta morte ipſius teſtatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præſertim mobilium. & ſe mouentium, atque creditorum, ſeù nominum debitorum per acta Notarij publici, & huiuſmodi bona mobilia ſe mouentia, & credita per duos peritos æſtimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipſa bona mobilia ſeque mouentia, & credita, pro pretio declarato, vel relato in Actis publicis in cauſam, & computum eorum legitimæ accipiant: deductis prius debitis, ſi quæ debita D. teſtator moriens reliquerit. & ad effectum, vt bona ſtabilia conſeruentur integrè, ſine diminutione, & diſmembratione. & vt fideicommiſſarijs magis cautum ſit; Quatenus verò huiuſmodi mobilia, & ſe mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimæ, idque

idque in actis publicis; intra menſem, tunc proximum, declarauerint; tunc dicta bona mobilia, ſeque mouentia, & credita quam primum vendi, & alienari, curent, pretiumque illorum in emptionem bonorum ſtabilium exponere debeant: quæ bona emenda in cauſam, & computum eorum legitimæ d. Teſtator aſsignauit. Alioquin ſi hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum inteligatur ceſsiſſe in cauſam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Teſtator, vt aſſerit confidere poſſit in DD. hæredibus vniuerſalibus, eorumque integritate, ac diligentia: ideo contentus remanſit, vt ipſi duo hæredes vniuerſales, abſque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & abſque citatione, præſentia, & interpellatione quarumuis perſonarum, & ſine aliqua ſolemnitate, poſsint præmiſſa extraiudicialiter per ſe ſolos expedire: hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarij, & venditione dictorum mobilium, & ſe mouentium (ſi venditio fieri contingat) præſentiam, vel conſenſum D. M. ipſorum matris, etiam quòd ipſi hæredes in ætate legitima forent constituti, adhibeant, ſi dicta eorum mater tunc ſuperſteterit. Item quia dictus Teſtator cupit bona ſua ſtabilia, dictis eius vniuerſalibus hæredibus relicta, in familia, & agnatione ſua conſeruari etiam perpetuo, vltra ſeptimum decimum, & vigeſimum gradum, & in infinitum, ſi fieri poterit, & ipſum magis decorari, & laudabiliter ampliari. Propterea quia ſic d. Teſtatori diſponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contingere eorum alterum obire, ſine filijs maſculis, vel nepotibus, & alijs deſcendentibus maſculis, & legitima prole maſculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendioſè, ac per fideicommiſſum, & omni modo adinuicem ſubſtituit. Fœminis autem ſemper excluſis a ſucceſsione, & hæreditate ipſius dicti teſtatoris, quas filias fœminas, ſeu neptes, & pronepteS legitimas, & naturales, ex legitima prole maſculina, ex agnatione deſcendentes condecenter dotari voluit, iuxta domus conſuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum ſtabilium, vel ex bonis mobilibus, abſque diſtractione, & alienatione, bonorum ſtabilium. quæ nullatenus diminui poſsint ſi dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & ſufficient: ſin autem dentur ex alijs bonis ſtabilibus, & non ſolum ipſos B. & C. ſed etiam vtriuſque ipſorum deſcendentes maſculos, & prolem maſculinam de ipſorum agnatione, ac legitimo matrimonio procreatum, ſeu procreatos quos adinuicem, & perpetuò ſubſtituit, vt ſupra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea maſculina alterius eorum, tunc alterius linea, & proles maſculina legitima, & ſine vlla pœnitus detractione falcidiæ, ac trebellianicæ, & alia quacumque diminutione bonorum, ſuccedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum ſtabilium, & alias, vt ſupra diſpoſitum eſt; habita ratione temporis, quo dotandæ erunt.

Si verò ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, ſine filijs, maſculis, nepotibus, & deſcendentibus maſculis, ex legitima prole maſculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea maſculina vtriuſque dictorum hæredum, in tali caſu vulgariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit; & ſuccedere voluit in omnibus bonis. Dominum D eiuſque prolem, & deſcendentes ex linea maſculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommiſſarij filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum ſtabilium, & alias, prout proximè dictum fuit condecenter dotare teneātur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erunt.

Subdit etiam, & diſpoſuit d. Teſtator, quòd ſi B. vel C. qui ſunt hæredes vniuerſales, vt ſupra inſtituti, & adinuicem ſubſtituti cum eorum prole maſculina legitima, & naturali ſine filijs, & deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus decerer, ſuperſtite Domino D. ſupradicto, vel ex eo filijs extantibus legitimis, & naturalibus ille, qui ſuperuixerit, ex dictis hæredibus vniuerſalibus, vel ſui filij deſcendentes maſculi, quibus accreſcet, portio hæreditatis defuncti ſoluere

E te-

teneatur dicto domino D. ſcuta tot, & cætera, ſemel tantum, & dictus D. & ſui deſcendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prætendere poſſint: ſi vero ambo dicti hæredes vniuerſales abſque legitima, & naturali prole maſculina deficerent, vniuerſalem hæreditatem prædictam ad dictum dominum D. & eius deſcendentes maſculos legitimos, & naturales, ex linea maſculina procreatos, excluſis fœminis, vt ſupra diſpoſitum eſt ſpectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod abſit) D. B C & D. omnes deficerent ſine filijs, & alijs legitimis deſcendentibus maſculis, vt ſupra, vel quandocumque ipſorum linea maſculina legitima, & naturali deficiend. ſuperſtite dict. E. in tali caſu dicti teſtator voluit in dictis omnibus bonis, & hæreditate ſuccedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, abſque vlla pœnitus deductione, vel detractione, occaſione trebellianicæ, & falcidiæ, quam detractionem omnino fieri prohibuit, in iuncto ſibi onere dotandi filias, & alias deſcendentes legitimas, & naturales dictorum B C. & D. ex linea maſculina legitimè procreatas, modo, forma & ordine ſupradictis, quo domino E quandocumque moriente, nulla relicta prole maſculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores deſcendentes ex prædictis B. C, D. & E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum ſucceſſiuè deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ ſunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole maſculina dictorum hæredum procreatæ. Declarauit etiam, & diſpoſuit, quòd in omnibus, & ſingulis caſibus præmiſſis, in quibus fit mentio tacitè, vel expreſsè de morte hæredum nominatorum, & deſcendentium ſuorum, ad effectum, quòd deſcendentibus hæredibus ſuccedant ſubſtituti, & fideicommiſſarij gradibus, ſucceſſione, diſpoſitionibus, ſubſtitutionibus, oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ ſuperius adiecta, & diſpoſita ſunt, & prout diſponuntur in perſonis, & circa perſonas dictorum ſuorum genitorum, illorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque deſcendentium maſculorum, quæ omnia idem teſtator hic repetit, & pro repetitis habere voluit. idque locum habeat, ne dum in morte naturali, ſed etiam in morte ciuili, ſeu in priuatione, & confiſcatione bonorum.

Item voluit, & diſpoſuit, vt omnes, & ſinguli dicti hæredes, ac poſteri, ac fideicommiſſarij dicta bona, & dictorum omnium, & ſingulorum bonorum, & iurium eis reſpectiuè aſſignatorum, & relictorum corporalem poſſeſſionem, & reſpectiuè iurium, quaſi poſſeſſionem, auctoritate propria, & de facto, abſque eo, quòd capiant de manu hæredum vniuerſalium, & abſque alicuius Iudicis, curiæ, magiſtratus, & ſuperioris auctoritate, decreto, mandato, & abſque miniſterio alterius, & ſine vitio ſpolij, nullitatis, attentatorum, & alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditate non adita, apprendere per ſe, vel alios, ac retinere, & conſeruare valeant: & vnuſquiſque dictorum hæredum, & fideicommiſſariorum de per ſe, prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius teſtamenti deuenient, & ſpectabunt accipere, ac ſe de illis inueſtire valeant omni tempore.

Inſuper D. Teſtator, vt diſpoſitio ſua, & vltima voluntas huiuſmodi ſuum debitum ſortiatur effectum & dicta omnia bona ſua præſentia, & futura dictis hæredibus vniuerſalibus in ſpecie, & in genere diſtributa, & vt ſupra relicta, remaneant apud ipſos, & ſucceſſores, ac poſteros prædictos, & in eorum familiæ agnatione, ac poſteritate legitima, & naturali maſculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conſeruentur in perpetuum, & omni tempore continuetur, etiàm vltra decimum, & vigeſimum gradum, & vltra in infinitum, ſi fieri poterit; ad huiuſmodi effectum expreſsè prohibuit omnibus, & ſingulis prædictis hæredibus vniuerſalibus, futuriſque ſuc-

ſucceſſoribus, & deſcendentibus, ac fideicommiſſarijs, vt ſupra deſignatis, eorumque poſteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, ne poſſint, neque præſumant, de bonis teſtatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occaſione falcidiæ, trebellianicæ, aut quauis alia de cauſa, & occaſione, etiam hic non expreſſa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacitè, vel expreſſe verbo, vel facto hæreditatem, aut bona prædicta ſtabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem vendere, donare, ad longum tempus locare, ſeù quouis alio titulo, & cauſa, etiam generoſa diſtrahere, in alios transferre, alienare, etiam largiſsimo modo ſumpto vocabulo, minuſque poſsint dicta hæreditatis, & bonorum ſtabilium fructus, & prouentus, vltra nouennium vendere, ſeu in arrendam, aut alio titulo, cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, ſed ſolummodo locare, vel fructus vendere, vſque ad nouennium, & non vltra. Ita tamen, vt penſionem rerum locatarum, & prætium fructuum venditorum anticipatè, percipere, vel cuiquam aſsignare non poſsint, niſi pro prædicto nouennio, & ſi contrafactum fuerit, locatio, & alienatio, irritæ ſint, & nullæ, ac nullius roboris, & momenti, nec præiudicent fideicommiſſarijs, ſuccedentibus in dicta hæreditate, & bonis, qui nec locationi huiuſmodi ſtare teneantur.

Prohibuit etiam expreſsè, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommiſsi, impetrare poſsint aliquod indultum, ſeù diſpenſationem, licentiam, aut reſcriptum, vel quamuis aliam derogationem præſentis teſtamenti, & vltimæ voluntatis, derogatorijs, etiam ſi accederet conſenſus omnium aliorum, tunc viuentium fideicommiſſariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam conſentientes illico, & ſtatim, abſque aliqua Iudicis, & Magiſtratus, & Suparioris declaratione, ipſo iure, & facto cadant, & cecidiſſe intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Teſtator priuat omni iure, & commodo ſucceſsionis, & hæreditatis ſuæ: volens ſuccedere alios fideicommiſſarios, tunc in gradu proximiore, compræhenſos, & vocatos in hoc fideicommiſſo, iuxta ordinem, ſupra diſpoſitum. Adeò, vt prohibitio alienationis huiuſmodi intelligatur, & ſit facta ita, & taliter, quòd ſucceſſores prædicti, & etiam poſteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiuſmodi nunquam infringere, poſſint, aut eis contrauenire, ex quibuſuis, quantumcumque licitis, & honeſtis, ac neceſſarijs cauſis: præterquam alimentorum, & dotium, vt ſupra.

Et voluit etiam, quòd huic prohibitioni numquam contraueniri poſsit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque cenſeantur facta eſſe aliquo pacto alienabilia, etiam ſi omnes in fideicommiſſo compræhenſi, eorumque poſteri ſimul, vel ſucceſsiuè, & ſeparatim conſentirent: quia prohibitionem ſupradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiolabiliter obſeruari voluit, & mandauit. Item cum anteceſſores, & maiores Dominus Teſtatoris, ipſeque dicto Teſtator ſemper, vt catholicos, & probos viros decet à criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas paſſa eſt) ſe abſtinuerint, & præcipuè ipſe teſtator ſe innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita ſummopere deſiderat, vt eius filij ſucceſſores, & poſteri in infinitum à quibuſcumque criminibus, & delictis, præſertim atrocibus abſtineant. Ideò monet eos, eiſque, vt efficacius poteſt præcipuit, vt etiam ipſi à criminibus, delictis & vitijs, quibuſcumque pariter ſe abſtinere, ſeque innoxios, atque inculpabiles ſeruare velint. Alioquin, ſi ſecus fecerint, & quotiens contrafecerint, voluit, & mandauit, ac declarauit, quòd per octo dies, ante cogitationem, ſeù contingentiam delictorum, & criminum huiuſmodi, & quorumcumque aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, ſeù confiſcatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veniret. Idem delinquens, ſeù delinquentes ipſo iure, & facto, abſque aliqua alia declaratione, & ſententia Iudicis proferenda, intelligantur, & ſint priuati, prout ex nunc Teſtator eos priuat omni eorum portione, atque commodo

fructuum, bonorum hæreditatis, & ſucceſsionis huiuſmodi, atque omnes eorum portiones intelligantur, & ſint acquiſitæ, & deuolutæ ad ſequentes, & proximiores coniunctos in gradu, ordine ſucceſsiuo modo, & forma, prout in inſtitutionibus, & ſubſtitutionibus, vt ſupra factis, & perinde in hoc diſponit, ac ſi mors naturalis talium delinquentium occurriſſet, & eueniſſet, & ſaluis præmiſſis, conſiderans dictus Teſtator euenire poſſe dictos ciuiliter mortuos, poſtea Principis, Summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & priſtinum ſtatum reintegrari. Ideò ne ſic reintegratos alimentis neceſſarijs, iuxta eorum conditionem, & familiæ nobilitatem, egere contingat, & quia dictus Teſtator in hoc adhærere intendit diſpoſitioni, & benignitati Summi Pontificis, volenſque, vt prudentem decet, patremfamiliam obuiare ſcandalis, & odijs, quæ inter dictos reintegratos, & alios fideicommiſſarios poſſeſſores bonorum facillimè oriri poſſent. Ideò, & omni meliori modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt ſtatim ipſo iure, & facto, abſque aliqua prorſus Iudicis, & Superioris declaratione, & ſententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hæreditatis teſtatoris reſtituantur, ad vtendum, fruendum, gaudendum, & poſſidendum, ſicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiſcationem vtebantur, fruebantur, & poſſidebant in omnibus, & per omnia, exceptis fructibus medio tempore perceptis, qui remaneant fideicommiſſarijs qui vigore huius teſtamenti ſucceſſerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & adminiſtrationi bonorum, præſertim quoad B. & C. in minori ætate conſtitutos, confiſuſque de integra fide, beneuolentia, ac prudentia nobil. mulieris D. M. ſuæ dilectiſſimæ vxoris, & dictorum filiorum matris, atque conſiderans nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, conſtituit, & deputauit eãdem D.M in tutricem, & reſpectiuè curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium adminiſtrationem, cum pleniſſima, & libera adminiſtratione.

Quamquidem adminiſtrationem, & facultatem durare voluit, donec ſinguli eorumdem filiorum minorum ad vigeſimum quartum ætatis annum peruenerint. Inſuper, vt res, & negotia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur adminiſtrentur, & expediantur, voluit, ac ordinauit; vt eadem dicta M curatrix, & adminiſtratrix poſſit conſtituere, & deputare etiam abſque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam abſque præſentia, ſcientia, & conſenſu conſanguineorum, & ſine vlla ſolemnitate adhiben. & ſeruen. quoſcumque Actores procuratores, Agentes factores, & Miniſtros, tàm ſpeciales, quàm generales, tàm ad lites, & cauſas, actiuè, & paſſiuè, motas, & mouendas, quàm ad negotia, quęcumque dictorum minorum agend. proſequend. defendend. expediend. adminiſtrãd. & ad exigendum, & recuperandum rerum bonorum, & pecuniarum quantitates, & ſummas, ex quibuſuis cauſis ad prædictos minores ſpectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & abſoluendum, caſſationi, & annullationi apocharum, & inſtrumentorum conſentiendum, iura, & actiones in fauorem ſoluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negotia dictorum minorum cuiuſcumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam ſi ſpecialiſſimam expreſſionem, vel mandatum poſtularent, & cum pleniſſimo, & libero mandato, ac omnibus, & ſingulis facultatibus, clauſulis, pactis, promiſſionibus, cautelis, modis, & formis, quæ dictæ d M. videbuntur, & cum clauſulis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi, & generaliter, &c. quod mandatum ex nunc teſtator vult, & diſponit plenum, & integrum habere valorem, & effectum in quibuſcumque mundi partibus, etiam ſi nulla ſolemnitas, & auctoritas Iudicis, conſenſuſque conſanguineorum, in eiſdem mandatis adhibiti fuerint. Abſoluit etiam eandem M. à quocumque onere præſtandi cautionem, ſi quam præſtare teneretur, & à ſolemni confectione inuentarij, immò poſſit dictum inuentarium conficere extraiudicialiter, & nullis adhibitis ſolemnitatibus, tàm de iure, quàm conſuetudine, ac alijs quomodolibet requiſitis, & perinde valeat, ac ſi ſolemniter factum fuiſſet, & ſaluis præmiſſis, voluit, & diſpoſuit, vt eadem dict. M. habeat totale gubernium, & pleniſſimum adminiſtrationem omnium bonorum, & totius hære-

hære-

hæreditatis ipſius teſtatoris,etiam reſpectu B.licet ſit ætatis legitimæ vſque ad annum, & cum omnibus facultatibus ſupradictis. Item in protectores, fautores, & defenſores dictorum hæredum, & hæreditatis, ac executores diſpoſitionis ipſius dicti teſtatoris,nominauit illuſtriſſimos DD.N.& N. quos rogauit non tantum intuitu ſingularis obſeruationis, & ſincerè beniuolentiæ, quibus teſtator proſecutus fuit, & proſequitur eos, verum etiam ex eorum benignitate, & generoſitate diſpoſitionem teſtatoris executioni demandari curent, & hæredes prædictos defendere, & protegere dignentur, & tanquam iuſtitiæ, æquitatiſq; amatores, eorum auctoritate, quamplurimum pollent,à nemine permittant diſpoſitiones ipſius teſtatoris peruerti,ac executionem impediri, quinimò ſi quid fuerit dubij, vel in rebus hæreditatis teſtatoris gerendis, & expediendis, difficultates, differentiæ, vel ambiguitates oriantur in facto, in rebus, & negotijs, vel in ſcripturis etiam, id tanquam ſuperintendentes interpretari, declarare, & tollere dignentur, & valeant totumq; id,quod ordinauerint, ſtatuerint, & declarauerint ab omnibus dictis hæredibus,& alijs quibuſcunque,quibus teſtator præcipere hoc poteſt, inuiolabiliter obſeruari, ac perpetuum firmitatis robur obtinere voluit, & quamdiù præfati Illuſtriſſimi, & DD.N.& N. vixerint,& aliquis ipſorum vixerit, facultatem huiuſmodi durare voluit. Hanc autem,&c.

Pro intelligentia dictæ clauſulæ vulgariter,breuiloque, compendioſè, & per fideicommiſſum de qua in præſcripta forma, recurre ad Formularium in Inſtrumentorum Per.Grattinæ ferè in fin.

Iam dictum eſt de clauſulis contractuũ, & vltimarum voluntatum, ſi non plenè, vt debui, ſaltem quantum à me ſuſceptum onus requirit, nec vlterius hic remanet referendum, niſi quo ad concernentia legata, & fideicommiſſa, de quibus in ſupradicta proxima forma, quorum differentiam habes per Iaſon in l.per omnia ff. de legat.

2 primo, vbi dicitur, quod legatum eſt illud, quod Teſtator ex hæreditate alicui collatum voluit, ex antiquiſſimo iure approbatum, l. duodecim tabularum, l. verbis in princ ff de verbor.ſignif Fideicommiſſa verò non habuerunt originem ita antiquam à lege 12. tabularum,ſed dudum poſtea, nec habuerunt originem licitam,immò reprobatam, quia originem habuerunt à volentibus legem fraudare. Nam quidam erãt incapaces, quibus non poterat legari, vel relinqui.& teſtatores volentes fraudare legem, inſtituebant hæredem aliquem amicum, de cuius fide confidebant, eius fideicommitentes,vt illam hæreditatem poſtea tali incapaci, puta ſpurio reſtituerent, & iſta fideicommiſſa, etiam ſi fuiſſent relicta habilibus, vel perſonæ capaci: tamen quia conſiſtebant in ſola fide,& pudore, grauati non erant efficaciter, nec exigi poterant aliquo iure,vel actione,vel officio Iudicis. Et ſic fideicommiſſarius non poterat compelli ad præſtandum, vel ſoluendum illud,

3 de quo fidem accommodauerat. Poſtea Diuus Pius ob magnam perfidiam cuiuſdã fideicommiſſarij, qui etiam iurauerat per ipſum Principem, & non adimpleuit, iſto caſu particulari, ſtatuit, quod cogeretur ad adimplendum fideicommiſſum: tamen iſtud non generaliter ſtatuit,ſed poſtea, &

4 inter eos Diuus Claudius ſtatuit fideicommiſſarium debere cogi ad obſeruandam fidem promiſſam, & hoc fauore vltimarum voluntatum,& ne voluntas defunctorum deciperetur, & pro maiori, & clariori horum,& legatorũ intelligentia,dicitur quod legata propriè dicuntur, quæ fiunt verbis diſpoſitiuis, & communiter diriguntur ad honoratum, & ſic ad legatarium, vt puta

5 relinquo Titio fundum,vel domum,vel volo,quòd Titius habeat talem fundum.

Quando verò verba diriguntur ad grauatum, & ſunt præcaria, vel inflexa, & ſic non receptiua,nec diſpoſitiua, tunc dicitur propriè fideicommiſſum, quia ſi non committerentur fidei grauati, non poſſent dici fideicommiſſa, cum fideicommiſſum dicatur à fide, & ſic ex præmiſſis habes, quomodo legatum diſcernitur è fideicommiſſo.& hæc probantur per Iaſ.in l.per omnia ſub nu.7.8.& 9. ff.de legat.1. Ad hæc nota, quòd quando teſtator diſpoſuiſſet,vel quãdo ſtatuto caueretur,quòd legata,vel fideicommiſſa debeantur,etiam hæreditate non

6 adita, tunc competit conditio ex lege, vel ſtatuto, vel officium Iudicis, non autem actio ex teſtamento, ita ſingulariter tenet Bald.in l.1.in vltim.colum. C.ſi quis omiſſ. cauſ.eſt, quia hæres adeundo hæreditatem,

Digitized by Google

dicitur quaſi contrahere cum legatarijs, l. apud Iulianum §.fin. ff ex quo cau. ex quo oritur actio perſonalis ex teſtamento, contra hæredem, ergo ſi non adita, non poteſt contra eum oriri actio perſonalis ex teſtamento: prædicta autem procedunt poſito
7 pro vero, quòd teſtator poſſit talem clauſulam in teſtamento apponere: ſcilicet, quod valeant legata, etiam non adita hæreditate per hæredem, pro cuius intelligentia recurre ad Bald. vbi ſupra. Amplius adhæc nota, quod cum ex præcedenti forma teſtamenti appareat, quod plures fuerint in teſtamento prohibiti alienari, & fuerit additum, quod res deberet remanere fir-
8 ma, & ſtabilis per vniuerſum tempus apud ipſos prohibitos, eo caſu valet prohibitio, & prohibiti videntur viciſsim ad fideicommiſſum vocati: ita notabiliter declarat Io. Crot. in §. Diui num. . ff de legat. 1. ita etiam videtur ſentire Soccin. in §.cohære-
9 des col.6. ff de verbor. obligat. An autem prohibitio diuiſionis poſſit in perpetuum prohiberi, Alex. in l. ſi non ſortem §. ſi certum ff de cond. indeb. tenet, quod ſic, quia talis prohibitio diuiſionis, cenſetur prohibitio alienationis, Iaſ. tamen dicit, quod ad tempus poteſt teſtator prohibere, & in hoc nemo diſcordat per textum citatum in l. 4. in principio ff de cond. inſtit. Secus tamen in perpetuum, referen. opinionem Paul. de Caſtr. determinan. quod non ſicut enim in contractibus talis conuentio non valet, l. in hoc iudicium §. ſi conueniunt, ita nec in vltima voluntate, cum bonum ſit argumentum de contractibus ad vltimas voluntates, & quia etiam communio ſolet diſcordias parere, præcipuè inter fratres, vt per eundem Iaſ. in d. l. ſi ſortem ſub num. 5. eodem titulo, & quod ad tempus tantum poſſit prohiberi diuiſio, dicit Clarus in §. teſtamentum in quæſt. 67. in verſic.
10 quæro, per totum. Illud quoque non eſt prætereundum, quod vbi teſtator conſtituerit fundum, villam, vrbem, aut caſtrum aliquod iure maioratus in aliquo deferri; tunc teſtator dicat, talia bona ſua velle deferre Titio, ac eius liberis, & deſcendentibus in infinitum, titulo, & iure maioratus, ita vt poſt mortem ipſius Titij illi in dictis teſtatoris bonis ſuccedat eius alius maior natu, & ſucceſsiuè eius liberi, ac nati, & naſcituri ab eis in infinitum, intelligendo ſemper de maiori nato, & deſcendente ab eo, excluſis patruis, & eorum filijs, ita vt, dicta teſtatoris bona ad vnum tantum ex ſucceſſoribus, & maiorem in infinitum, ac indiuidua, & abſque aliqua illorum diminutione, & diuiſione ſolum, & inſolidum pertineant, quæ bona vinculo maioratus ſubmittit, prohibendo illa non poſſe alienari, nec à primo, nec à quarto, nec ab octauo ſucceſſore: immò prohibitionem alienationis tacitè, & expreſsè perpetuam eſſe voluit, & vult. Si enim maior natu ſine liberis deceſſerit, alteri fratri maiori nato hæreditatem, & bona integrè, & abſque aliqua diminutione reſtituat, cui faciat eandem prohibitionem, de qua ſupra, quam prohibitionem non ſolum voluit locum habere in tertiam, & quartam, ſed etiam in quintam, & alias vlteriores generationes, ac etiam perpetuam eſſe, cum velit teſtator dicta bona permanere in domo, & familia ipſius teſtatoris, titulo, ſeù iure maioratus, & primogenij, hæc probantur per Roder. Xuar. in quæſt. de maioratu col. 5. & l. quoniam in prioribus C. de inoffic. teſtam. extenſione 10. col 10.

11 Adhæc tamen nota, quod pater non priuet totaliter alios filios hæreditate, quin ſaltem iure inſtitutionis, relinquat eis corũ legitimam, vt per Iaſ. poſt alios in l. is poteſt ſub nu. 18. ff. de acquir. hæred. & l. nemo poteſt ff. de leg. 1. Is autem dicitur primogenitus, qui tempore mortis patris alios antecedit, quia ſucceſſio habet naturam relationis ad tempus mortis, & ideò inſpicitur prioritas, quæ tunc in rerum natura verſatur, ad l. ex facto §. pen. ff. ad trebell.

Et licet in hac re tanquam ſatis ardua, & nobilis importantiæ complura alia, tàm reſpectu formæ dicti maioratus, quã aliorum rememoratus magis diffusè referre debuerim. Verùm, quia hæc ſunt de raro contingenti, præſertim in his partibus, vbi parentes non ſolent excludere cæteros filios, & alterum eis præferre, niſi ſaltem, data condigna recompenſa, vt per Io. Del. ſt. de art. teſtan. caut. 8. ideò quo ad ea vlterius non elaboraui.

12 Videndum igitur reſtat de reuocatione teſtamenti aliquod tantum referre, ſcilicet quod ad validitatem teſtamenti reuocationis ſufficit, quod teſtator, coram ſeptem teſti-

teſtibus, dicat renoco, & annullo teſtamentum à me prius conditum, quia volo decedere inteſtatus. Ex quo enim teſtator aſſerit ſe velle inteſtatum decedere, cenſetur inſtituere veniẽtes ab inteſtato, vt per Clarum in q. 61. per totum §. teſtamentum, qui atteſtatur de communi, in qua reuocatione teſtamenti, pro illius validitate ſeptem teſtes adhibeas.

De tutela teſtamentaria. Cap. XLVI.

1 *Forma tutela teſtamentaria.*
2 *Requiſita, qua ante adminiſtrationem tutela accedunt.*
3 *Tutor teſtamentarius non tenetur ſatiſdare.*
4 *Tutor quando eſt liberatus à teſtatore, quomodo eſt dicendum in illius tutela.*
5 *Aditio hareditatis paterna, quomodo ſit ſcribenda.*
6 *Tutor non debet adire hareditatem ſine pupillo.*

1 Conſtitutus coram magn. D. N Iudice, &c. A qui eidem Domino Iudici expoſuit, nuper B. vita occubuiſſe, condito ſuo teſtamento, manu N. Notarij publici ſcripto, in quo M & N eius filijs ipſum A. tutorem reliquiſſe, propterea ipſe A. petijt ab eodem Iudice tutelam ipſam ſibi decerni. Eodem igitur Iudice tutelam ipſam decernente, & confirmante, idem A promiſit mihi Notario ſtipulanti, & recipienti vice, & nomine, dictorum pupillorum, & corporaliter iurauit tactis, &c. ad ſancta Dei Euangelia, vtilia ipſis pupillis facere, & inutilia prætermittere, ipſorumq; res, & bona, ac perſonas ad commodam, & vtilitatem ipſorum bona fide cuſtodire, & ſaluare, inuentarium de rebus eorum conficere, & adminiſtrationis ſuæ rationem, tempore debito, reddere, cum integra reliquorum reſtitutione, &c.

2 Hæc prædicta omnia requiſita probantur in l. qui tutor repertorium ff. de adminiſtr. tutor. Guid Pap in q 330. ſub nu. 2 & 3. & ſeq. ſcilicet, quod antequam tutor accedat ad adminiſtrationem tutelæ, omnia prædicta requiſita faciat, excepto quod cũ tutor teſtamentarius ſit, non tenetur ſatiſ-3 dare: quia illius fides approbata eſt à teſtatore, vt in §. hoc non eſt perpetuum, inſtit. de ſatiſd. tut. & cur. & ibi Angel. Aret. ſub num. 1

Hoc amplius nota, quòd ſi teſtator liberauit, & abſoluit tutorem à reddenda ratione, tunc non faciat eum iurare de reddenda ratione, ſed poteſt illa verba inuentarium de rebus eorum facere, rationem 4 verò adminiſtrationis reddere, cum ab ea fuerit abſolutus à teſtatore nõ aliter, quàm de iure debuerit, teneantur.

Et quòd teſtamentarius tutor non teneatur præſtare fideiuſſionem, vltra prædicta, habetur per Specul. in §. ſi tutor in 3. par. lib. 2 in tit. de Tutore. Cautius etiam debet eſſe Notarius, quòd in aditione hæreditatis facienda per pupillum, ſiue illius tutorem, ſiue ſimpliciter, ſiue aliter adeatur, ne ſcribat M. & N. ſcientes hæreditatem patris, 5 eis delata hæreditas dicitur, quàm quis adeundo conſequi valeat l. delatam ff. de verb. ſignif. & filiusfam. non poteſt adeundo acquirere patris hæreditatem, cum Dominus cenſeatur, etiam viuo patre, & adminiſtratio ſola tranſire videtur in filium; ſed ſcribat Notarius, quod M. & N filij B. ſcientes patrem defunctum, & ipſos ſuos hæredes eſſe, hæreditati paternæ ſe immiſcuerunt, Iaſ. in l. qui putat ff. de acquir. hæred. ſub nu. 20. licet Bald in l. potuit q. 7. C. de iur. delib dicit, hoc eſſe ridiculum: quoniam verba impropria accipienda ſunt, vt actus valeat. Ad tollendum igitur omnem dubietatem remedium eſt, quod poſt verbum adiuit, ſeù adiuerunt, adijciatur, & ſe immiſcuit, ſeù immiſcuerunt: nam propter hoc 6 verbum ſuſtinebitur, vt patet ex dictis per Alex. in conſ. 116. viſo proceſſu lib. 7. ſupereſt etiam dicere, quòd ſolus tutor non debet adire hæreditatem, ſine interuentu pupilli, cum vtriuſque voluntas, & conſenſus requiratur, vt per eundem Iaſ. in l. pro hærede ſub nu. 10. ff de acquir. hæred.

Alia Forma legitima Tutela.

Magnificus Dominus Iudex Donnam A. matrem B. pupilli filij q. T. in ipſius præſentia conſtitutam eiuſdem B. tutelam petentem, & affectantem, cum eadem tutela ſibi ſecundum iuris ordinem deferatur, & ipſa ſit in ea cæteris præferenda,

eidem B. pupillo tutricem conſtituit,& deputauit,illiusq; perſonæ,& bonorum adminiſtrationem decreuit, dicendo eidem, & ter replicando,eſto tutrix dicti B. vtilia pro eo facito,& inutilia prætermittito.

Et ita eadem Domina A. facere promiſit, ipſiusq; res,& bona ad commodum,& vtilitatem ipſius pupilli bona fide cuſtodire, & ſaluare,inuentarium de rebus ipſius fideliter conficere, & adminiſtrationis ſuæ rationem, tempore debito,cum integra reliquorum reſtitutione, reddere, & pro eo, quod ſic faciet, ibidem præſens N. qui ſciens,&c. Sponte,&c. pro dicta Domna A. acceſſit,& promiſit, vti principalis, principaliter, & inſolidum acceſſit, quem præſentem eadem Domna A. promiſit releuare indemnem, ita quòd, &c. alias,&c. Pro quibus omnibus,&c.

Renuncians dicta Domna A. ben. Senatuſc. Velleian. & ſecundis nuptijs, & omni alij legum auxilio,de quibus iuribus, & legibus auxilijs præfata Domna A. fuit per eundem D. Iudicem ad plenum certificata, pro quibus præmiſſis præfatus Dominus Iudex ſuam, & dictæ ſuæ Curiæ auctoritatem interpoſuit,ſuppletis,&c. Super quibus &c. Actum,&c.

De tutela, quæ datur ad inſtantiam matris. Cap. XLVII.

1 *Alia forma tutelæ, quæ datur ad inſtantiam matris ſecundò nubentis.*

2 *Mulier, quæ tranſiuit ad ſecūda vota, an per mortem ſecundi viri recuperet tutelam.*

1 Coram, &c. Iudice, &c. Perſonaliter conſtituit ſe d. A.& inſtanter petijt B. & C. filijs ſuis habitis ex q. I. ſuo viro dari P. proteſtando ſe velle nubere, & tutelam deferere, qui magnificus D. Iudex, &c. Inquiſitione præmiſſa, dicto P. promittente.& iurante mihi Notario, nomine dictorum pupillorum,ſtipulanti vtilia agere,& inutilia prætermittere, & pupillaria bona ſaluare,atque defenſionem legitimam facere,& ſine mora ſuſcipere dictam tutelam,decreuit,ac ipſum tutorem conſtituit.

Reliqua extende, vt ſupra, excepta dicta renunciatione mulieris.

2 Quid ſi mulier per tranſitum ad ſecunda vota amiſerit tutelam, mortuo ſecundo viro, velit eam recuperare, quæritur an poſſit,& videtur,quòd ſic,re integra, ſcilicet,ſi pueri tutorem non habeāt: ſecus ſi tutorem habent, quia iura ſemel perdita iterari non debent, vt per Specul. in §. nunc dicendum de anomalis tutoribus in 3. par. lib. 1. de tutore,ſeu anomalis tutoribus.

De anomalis Tutoribus. Cap. XLVIII.

1 *Aliqua referuntur de anomalis tutoribus.*

2 *Mater,& Auia non coguntur tutelam ſuſcipere.*

3 *Nec admittuntur ad tutelam,niſi præuia confirmatione Iudicis.*

4 *Promiſſio tutoris de ſuſcipiendo defenſionem pupilli neceſſaria videtur.*

Cum aliqua dixerimus de tutoribus teſtamentarijs legitimis,& datiuis,nunc aliqua dicēda erunt de anomalis tutoribus; pro quorum intellectu dico, quòd tutela anomala,ſeu extraordinaria,eſt ſcilicet matris,aut auiæ,dicitur autem anomala,quia non eſt teſtamētaria,neque legitima,neque datiua. teſtamentaria non eſt, quia lex prohibet fœminam dari tutricem in teſtamēto, vt ff. de teſtam. tut. Iure noſtro, cum ipſa cognata, non autem agnata dicatur, cum ſit per fœminam ſexum coniuncta, ergo non eſt legitima, vt ff. vnde cognati l. prima in tantum, quòd ſi eſt data,non habet ius conſtituendi actorem, nec videtur poſſe admi-
1 niſtrare: ſi enim dari poſſet, cogeretur inuita tutelam ſuſcipere, ſed ei permittitur, ſi vult, vt C. quando mulier. tut. off. fun. aut matri, aut auiæ in tantum, quòd mater, vel auia, vt dixi, dari nō poteſt à marito tutrix in teſtamento filio,vel nepoti, cum ſit virile officium, vt ff. de tut. l. tutela, & propte-
3 rea requiritur, quòd ſit confirmata, ſeu decreta à Iudice, vt in l. fin. C. de cur. fur. & in l. fin. C. de confirm. tut.

Illud quoque non eſt prætereundum in hoc tutelæ materiæ, quod tutius eſt apponere, prout appoſui, quòd tutor promittat defenſionem pupilli, ſeu pupillorum ſine mora ſuſcipere, vt tenet Bart. in l. legitimos circa finem princ. ff. de l. tut. vbi dicit, quòd

per

per hoc vidit iam multas tutelas caſſari, eo quia in inſtrumento non erant appoſita illa verba obligatoria ſuſceptionis dictæ deſenſionis, tamen Bald. in d. l. legitimos in §. omnem, tenet quòd non ſit neceſſarium quòd formaliter apponantur dicta verba, ſed ſufficiunt æquipollentia, per quæ in effectu promittitur ſpecialis defenſio pupilli, ſed quod ſufficiunt illa verba obligatoria, de vtilia faciendo, vt per Iaſ in l. Prætor, ait ff. de oper. nou. nunciation. ſub nu. 9. Quia iura magis conſiderant effectum, quàm formam verborum: tamen ex dictis Iaſ patet, quòd deciſio Bartol. eſt communiter approbata, vt ibi in fine ex rationibus ibi relatis, ſcilicet, quòd talis promiſſio explicitè eſt de forma, ex quo nota, quòd vbicumque lex in aliquo actu, pro forma requirit aliquod expreſſum verbis generalibus, quamuis videantur æquipollentia, vt ibi ſub num. 10. in principio, quod volui hic dixiſſe, ad rememorandum Notarijs, quod ad tollendum cauſam dubitandi clauſulam, ſeù promiſſionem hanc non omittant.

De conſtitutione Actoris. Cap. XLIX.

1 *Forma conſtitutionis Actoris.*
2 *Tutor non poteſt conſtituere actorem ante conteſtationem litis.*
Secus autem minor cum præſentia Tutoris, & decreto Iudicis.

1 Coram, &c. Tutor P. cuius negotia impeditur agere, quia abeſt, debet, vel infirmus ſit ſpontè, &c. Fecit, & conſtituit B. Actorem, & defenſorem ad gerendum, & adminiſtrandum negotia dicti P. pupilli in iudicio, & extra, & ſpecialiter in cauſa, quam dictus pupillus habet cum N. vt eius periculo adminiſtret, recipiat, & exerceat actus omnes, & quicquid per eum factum fuerit firmum, & ratum perpetuò fore promittit, ad quæ omnia Iudex interpoſuit decretum, ſuamq; interpoſuit auctoritatem. Et licet tutor, ſeù curator non poſſit in
2 cauſis pupilli, vel adulti Procuratorem, ſeù auctorem ad lites conſtituere ante litis conteſtationem, vt per Specul in §. contra actorem in 3. par. lib. 1. ſub num. 4. de actor. conſtit. Tamen benè poſſunt ipſi minores, cum Tutoris auctoritate, hoc facere vt ibi. Si autem Tutor infirmitate, vel alia iuxta cauſa impeditus, tutelam adminiſtrare nequit, vt fortunarum ſuarum periculum euitet, Iudicis decreto actorem conſtituat, iuxta text. in l. ſi actor C. de appell.

De Inuentario conficiendo à Tutoribus. Cap. L.

1 *Tutores inuentarium conficere tenentur.*
2 *Forma inuentarij.*
3 *Requiſita in confectione inuentarij.*
4 *Conſuetudo attenditur in conectione inuentarij.*

1 Tutores, ſiue Teſtamentarij, ſiue datiui ſint, antequam legitimè adminiſtrare valeant inuentarium rerum, & bonorum hæreditatis conficere tenentur, vt per Bart. in l. Tutor, qui repertorium ff. de adminiſtr. tut. cuius forma talis eſt.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen, &c.

2 Tutor conſtitutus, & decreto Iudicis confirmatus Seio pupillo, & hæred. q. B. vt patet inſtrumento eiuſdē tutelę manu mei Notarij ſcripto, cum ob doli culpā euitandam, omniſq; fraudis ſuſpicionem tollendam, & ne bona pupillorum, vel minorum lapſu temporis depereant, Tutores de bonis ipſorum inuentarium conficere teneantur, ſecundum legitimas ſanctiones: Ideò in Dei nomine præſens inuentarium mox poſtquā fuit conſtitutus, & confirmatus de reb. cred. & deb. atque nominibus debitorum hæreditatis d. q. B. & ipſius pupilli ſub anno, &c. die, &c. præmiſſo venerabilis ſāctæ Crucis ſignaculo fecit. In primis dixit, & aſſeruit ſe in hæreditate pdicta inueniſſe duo ſcrinia tot vegetes, tot menſuras bladi, & tot vini ſecundo immobiles, puta domos, & poſſeſſiones, terras per loca quę deſignentur tertio, & vltimo credita, & debita dicens, & proteſtans idem Tutor, qꝫ quęcunque alia de cætero, de bonis dicit q. B. ſeù ipſius pupilli ad ſui notitiam peruenerint, omnia illa manifeſtabit, & huic inuentario per meam, vel alienam manum faciet

fide-

Digitized by Google

fideliter inſcribi. Formam alterius inuentarij rerum, & bonorum hæreditatis, quæ aditur cum beneficio legis, & inuentarij habes in meo libello Praxis Iudicialis Aud. Cam. ad quam recurre, & melius ad Specul. in 2. par. lib. 2 §. dicto ſub num. 11. de edit. inſtrument. & magis plenè habes per Bald. de qua in infraſcripta forma, cuius requiſita ſingularim, pro maiori illorum
3 intellectu hic enumero. Primò ſcilicet, quod inuentarium inchoetur infra triginta dies, à die ſcientiæ hæredis hæreditatem fuiſſe delatam. Secundò, quòd perficiatur infra ſexaginta dies, quando res ſunt in eodem loco. Tertiò, quòd deſcribantur res mobiles, & immobiles, & perfecto inuentario hæres faciat proteſtationem, quòd hæres in inuentario faciet deſcribere reliqua bona, prout in ſupradicto inuentario dicitur. Quartò, quòd inuentarium ſcribatur manu publici Notarij. Quintò, quòd creditores hæreditarij citentur ad videndum fieri inuentarium, pro certis die, loco, & tempore. Sextò, quòd hæres ſe ſubſcribat, & quod omnia legaliter fecit ſine dolo. Septimò, quòd in principio ponatur ſignum Crucis. Octauò, requiritur præſentia teſtium. Nonò, quòd teſtes cognoſcant hæredem, (licet hæc omnia de iure requirantur,) tamen de conſuetudine non ſeruantur tot ſolemnitates, alias vix poſſet fieri inuentarium cum tot, & tantis iuris requiſitis. Ideò ſufficit inuentarium fieri ſecundum conſuetudinem loci Notariorum, in quo fit inuentarium, vt tradit Iaſon in l. ſcimus iam C. de iure deliberandi per totum, quoniam ſi de conſuetudine Regionis ſit, quod non fiat inuentarium cum tot iuris requiſitis, non videtur in culpa conſuetudinem ſeruans. Specul. lib. 2. in §. dicto ſub num. 8. de inſtrumen. edit.

De aditione hæreditatis. Cap. LI.

1 *Forma aditionis hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij, vna cum inuentario, de qua in tract. Bald. de Peruſio.*

2 *Vtilitas, quæ habetur ex confectione inuentarij.*

1 Conſtitutus Lucius Caij Ciuis Peruſinus coram ſapienti D. Ioanne Baptiſta Iudice communis Peruſij ſuper his, & alijs legitimis actibus conſtituto per d. Epiſcopum pro Tribunali ſedente in tali loco, in qua Ciuitate, & Territorio ſunt facultates, & bona, & maior pars hæreditatis dicti Caij, dixit, & expoſuit dictum Caium deceſſiſſe condito teſtamento, ſcripto manu Alexandri Notarij, in quo teſtamento ſibi hæredem vniuerſalem inſtituit prædictum Lucium; vnde cognoſcat ad eum dicti Caij hæreditatem ex teſtamento inſolidum deuolutam, dubitans an dicta hereditas ſit ſoluendo, necne nolens prædictam Caij hæreditatem inconſultè, ſed legis conſilio ipſam hæreditatem quærere, ne creditoribus, & legatarijs, vltra vires hæreditarias teneatur, cum beneficio legis, & inuentarij ipſam hæreditatem acceptauit, & ipſi hæreditati ſe immiſcuit, & ad hoc, vt inuentarij beneficium à iure conceſſum, & illæſum, & integrum reſeruetur: petijt vocari, & citari omnes, & ſingulos creditores, & legatarios, & omnes quorum intereſt, vel intereſſe, etiam poteſt, quòd ſi eſt aliquis, vel aliqui, qui credant ſua intereſſe, quòd certo termino, arbitrio dicti D. Iudicis moderan-
2 do, debeant corã dicto Iudice in dicto loco comparere ad videndum dicti inuentarij inchoationem, & eius perfectionem, & cõfectionem ad opponendum, & contradicendum, quicquid volunt & poſſunt: quare dictum inuentarium fieri non debeat, vel non poſſit, etiam peremptoriæ, alias à dicto termino in antea procedetur ad inchoationem, & perfectionem dicti inuentarij eorum, & cuiuſq; ipſorum abſentia, & contumacia non obſtante, & ſpecialiter, & nominatim petijt citari A. B C. & D. creditores, quatenus in dicto termino, & peremptoriæ compareant legitimè ad omnia, & ſingula ſupradicta alias procedetur, vt ſupra. Qui d. Iudex viſo dicto teſtamento, & dicta aditione hæreditatis, & audita petitione dicti hæredis, commiſit tali nuncio præſenti, & intelligenti, quatenus in dicto termino, & peremptoriè ex ſui parte, & mandato citet dictos A. & B. legatarios, & dictos C. & D. creditores, & quemlibet eorum ſpecialiter & nominatim perſonaliter, ſi eos perſonaliter inuenerint, alioquin ad domum eorum, & cuiuſlibetq; eorum ſolitę habitationis,

Digitized by Google

nis,& generaliter omnes, qui ſe opponere voluerint, & ſua putauerint intereſſe, quatenus in dicto loco, die tali, debeant per ſe, vel ſuos procuratores, & legitimè, & peremptoriè comparere, alias procedetur ad inchoationem, & confectionem dicti inuentarij eorum, & cuiuslibetque eorum contumacia non obſtante, & ſchedulam portet, & dimittat, & dicto d. Iudici referat more ſolito, Die tali, &c. dictus nuncius eius,& rediens retulit ſe viuo mandato dicti di. Iudicis citaſſe prædictos ſuperius nominatos, videlicet A,& B. perſonaliter, C & D,eorum domui ſolitæ habitationis, & in conuicinia dicti Caij teſtatoris, & in alijs locis publicis dictæ ciuitatis Peruſij. & generaliter omnia alia feciſſe, & dixiſſe quæ habuit in mandatis, & hæc ad petitionem dicti Lucij præſentis, & petentis. Die tali, &c. in termino ſupra dicto dictus Lucius comparauit coram dicto d. Iudice, vt ſopra pro tribunali ſedēte præſentibus honorabilibus viris B.Step. & Am. ciuibus dictæ ciuitatis notis, & honeſtis, & immobilia poſſidentibus, & omni exceptione maioribus adhibitis, vocatis, & rogatis loco creditorum, & legatariorum abſentium, & dd.Franc. & Iac. omnibus teſtibus adhibitis, vocatis, atque rogatis per dictum hæredem, & ſcripti inuentarij ſint teſtes, & petijt primo interrogari per d.D. Iudicem dictos teſtes ſuo iuramento, ſi poſſideant idoneam ſubſtantiam in dicta Ciuitate Peruſina, & ſi cognouerant dictum Caium teſtatorem; & ſi cognoſcunt præfatum hæredem, & ſi ſunt locupletes, fide digni, bonæ conditionis, & famæ. Qui D Iudex, dicta petitione audita, interrogauit dictos teſtes prius eis delato, & præſtito iuramento, ſuper præmiſſis. qui teſtes, & quilibet eorum de ſe ipſo, & de alijs conteſtibus aſſeruerunt, agnouiſſe dictum teſtatorem, & cognoſcere dictum hæredem. & ſe poſſidere immobilia, & eſſe bonæ conditionis,& famę & habuiſſe notitiam de facultate teſtatoris. Poſtquam immediatè dictus D. Iudex interloquendo pronunciauit dictos teſtes fore idoneos,ad videndum inchoationem, proſequutionem, & perfectionem dicti inuentarij, & hoc ad petitionem dicti hæredis præſentis, & petentis, & non comparentium contumaciam primitus, & ante omnia legitimè accuſantis. Poſtquam immediatè dictus hæres volens ad inchoationem dicti inuentarij procedere, & pro principio, & præambulo dicti inuentarij fecit propria manu venerabile ſignum ſanctæ crucis. Item dixit eſſe, & inueniſſe in dicta hæreditate res infraſcriptas. In primis vnam domum confinatam, & Item vnam cultricem de ſerico, & alia reliqua, &c. & hoc præſentibus, & videntibus. ad intelligentibus dictis teſtibus. adhibitis, & rogatis. D. Iudex mandauit dictis teſtibus, quod debeant intereſſe vſque ad conſumationem dicti inuentarij. Poſtquam incontinenti P. legatarius coram prefato D. Iudice cōparuit; & proteſtatus fuit, quòd ſuum legatum ponatur in inuentario. Itē comparuit N. creditor, & proteſtatus fuit quòd ſuum creditum ponatur in inuentario, & hoc præſente dicto hærede, & dicente, & proteſtante dicto legatario, & creditori, quòd oſtendant iura ſua,& quod eſt paratus ponera in inuentario, quatenus de iurè poni debeant. alias non. Principiatio itaque inuentario (elapſo primo menſe) duos menſes ſunt ad perficiendum. Modus ergo illius perfectionis eſt iſte. Exiſtens dictus Lucius hæres, coram dicto domino Iudice pro tribunali ſedente, vt ſupra, volens dictum inuentarium proſequi, & finire, petijt vocari, & citari creditores, & legatarios dicti Caij, & generale proclama fieri quòd ſi eſt aliquis, vt ſupra Die tali, &c. in dicto termino comparuit dictus Lucius, & citatorum non comparentium contumaciam accuſauit. Poſtquā immediatè infraſcripta bona tamquam hæreditaria hæreditatis dicti Caij dictus hæres inſeruit. Talem vineam, itē vnum infortiatum & reliqua,&c. Proteſtatus quod ſi qua per errorem poſuit, non ponenda, ex nunc eleuat de dicto inuentario, & ſi qua per errorem omiſit ponere, cum ad notitiam eius peruenerit, ponet,& hoc pręſente dicto D. Iudice, & dictam proteſtationem admittente, in quantum de iure teneatur, & debeat. Poſtea incontinenti dictus Lucius ſed ſubſcribat, ſi ſcit literas, ſi autem neſciat, dicat ſe neſcire. Subſcriptio hæredis hæc eſt. Ego Lucius hæres ex teſtamento Caij patris mei cum beneficio l & inuentarij prædictum inuentarium incepi,& perfeci bona fide, & ſine

frau-

Digitized by Google

fraude, teſte mihi exiſtente venerabiliſſimo ſigno ſanctæ crucis, quod propoſui ſuper ſcriptis, & ſubſcriptis teſtibus, & à me adhibitis, & rogatis, ſecundum formã iuris, ſi hæres neſcit ſcribere, alius ſubſcribat pro eo in prima, vel in tertia perſona modo prædicto, Subſcriptio teſtium hæc eſt. Ego Mar. Teſtis vocatus,adhibitus, & rogatus à dicto Lucio hærede, & à dicto D. Iudice, vt ſupra ſedente in locum maximè creditorum, & legatariorum abſentium ſuſcribo me, & iuramento præſtito, corporaliter ad ſancta Dei Euangelia, & per dictum ven. ſignum crucis, iuro dictum inuentarium,ſecundum conſcientiam meam, eſſe incæptum; & perfectum à dicto hærede. me præſente,bona fide, & ſine fraude, & me omnia vidiſſe à principio, vſque ad finem, & non eſſe conſcium alicuius malignitatis (ita adiuuet me Deus) & hæc ad ſancta Dei Euangelia, & aſſero me cognouiſſe dictum teſtatorem, & dictum hæredem, & me immobilia poſſidere, & eadem forma ceteri ſe ſubſcribant, & ſi omittuntur illa verba in locum, &c. non eſt vis quia præſumuntur coram Iudice omnia ſolemniter acta. Quibus omnibus, & ſingulis ſic peractis dictus D. Iudex (vt ſupra) pro tribunali ſedens ſuam, & dictæ ſuæ curiæ auctoritatem, & decretum interpoſuit. Et ſi vis quò nihil obijci poſsit, citentur de nouo citandi ad veniendum, & opponendum, quare non debeat pronunciari inuentarium legitimè confectum, & quare non debeat ſuper eo interponi decretum.Quo facto Iudex pronunciet inuentarium legitimè confectum, Argu.l. tutor à patruo ff. de cõfir.tutor.ſequitur videre de ſubſcriptione notarij hoc modo. Ego N. notarius, &c. & nota quòd vbi ſunt duo notarij, non videtur neceſſarius aliquis teſtis pro reſcripto §. ſi vero abſunt in auth. de hæred. & facild. ſed tres teſtes loco creditorum,& legatariorum abſentium ſemper ſunt neceſſarij.

2 Vtilitates autem, quæ habentur ex aditione hæreditatis, & confectione inuentarij, ſingulatim enumerantur per Iaſ. in l. fin. §. & ſi præfatam C. de iure delibe. ad quem pro illarum intellectu recurrere poteris.

De Repudiatione hæreditatis. Cap. LII.

Forma repudiationis hæreditatis.

ARnoldus Filius q. B. coram ſpectabili viro D. N. Iudice conſtitutus, qui hæreditatem dicti q. B. ſui patris ſibi ex paterno teſtamento delatam, vel ad ſe ab inteſtato ſpectantem ſibi veriſimiliter credit eſſe damnoſam, ne à creditoribus ipſius hæreditatis pulſetur in aliquo, ſeu grauetur; omnimodo ſe ab eadem hæreditate abſtinuit, & eam, ac omne ex ea commodum, & incommodum pœnitus recuſauit. Si verò extraneus hæres eam repudiat, ſic dices.

Arnoldus Filius P. hæreditatem B. ſibi ex teſtamento ipſius B. delatam, veriſimiliter exiſtimat ſibi fore damnoſam Idcirco conſtitutus coram magnifico D. Iudice, &c. ipſam hæreditatem omninò repudiat,ac omne ex ea commodum. & incommodum pœnitus recuſauit,& recuſat.

Nota quòd abſtinere, & immiſcere eſt propriè ſuorum hæredum. Repudiare autem, & adire eſt extraneorum, vt inſtit. de hæred. qualit.& diffe. §. in extraneis.C. de iure delibe. ſuper rubrica.

De curatore dato in teſtamento. Cap. LIII.

Forma confirmationis curæ datæ in teſtamento.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram.&c. Hieronymus, &c. qui expoſuit eidem D. Iudici (vt ſupra) pro tribunali ſedente, qualiter diebus proximè elapſis vita occubuit q. Stephanus, &c. ſuo condito teſtamento, in quo ſibi hæredem inſtituit Danielem eius filium legitimum, & naturalem in pubertate conſtitutum, cui reliquit curatorem ipſum Hieronymum, prout continetur in teſtamento manu publici notarij rogato, ad effectum validitatis ſibi commiſſæ curæ, & omnium per eum gerendorum, petijt ab eodem D. Iudice, vt ſupra pro tribunali ſedente, dictam eius curam ſibi confirmari, & quatenus opus ſit eam de nouo decerni, offerens ſeparatum

Digitized by Google

tum dictam curam, & defenſione perſonæ, & iurium ipſius Danielis ſuſcipere, aliaſq; & alia facere, ad quæ de iure tenetur. Qui magnificus Dominus Iudex, vt ſupra, pro Tribunali ſedens, habita plena informatione de tenore teſtamenti dicti quondam Stephani, in quo idem Hieronymus fuit Curator deputatus dicto Danieli, ipſum quidem Hieronymum in curatorem confirmauit, & quatenus opus ſit, dictam curam perſonæ, & adminiſtrationem bonorum, dicti Danielis decreuit dicendo eidem Hieronymo, & ter replican. eſto curator, & alias, prout in ſupradicta forma tutelæ datiuæ, quam reaſſumere poteris, & ſequere de verbo ad verqum, prout in ea mutandis mutatis.

De Curatore dando ventri. Cap. LIV.

1 *Forma curæ datæ ventri vxoris.*
2 *Mater an ſit admittenda ad curam filij.*

1 SI verò datur curator ventri vxoris, & bonis, ſeruetur forma tutelæ, quæ datur ab inteſtato, præuia expoſitione facienda coram Iudice, vbi mulier narret virum ſuum deceſſiſſe ab inteſtato, ipſa relicta prægnante, prout ex apparentia corporis videre eſt, & vt informari poteſt ipſe Iudex ab obſtetrice, & alijs mulieribus ibidem præſentibus, & prædicta vera fuiſſe, & eſſe affirmantibus, & ne bona relicta per dictum ſuum virum damnum patiantur, defectu legitimi adminiſtratoris, & etiam pro conſeruatione iurium ipſius vxoris, ne ex negligentia ſibi in aliquo præiudicetur, petit ventri ſuo decerni curatorem.

Qui magnificus D. Iudex intellectis, & auditis ſuperius expoſitis per ipſam dictam mulierem, conſtito ſibi expoſita per eam vera fuiſſe, & eſſe, tàm per apparentiam corporis ipſius, quam per informationes ibidem receptas à tali obſtetrice, necnon à B. & F. affinibus ipſius mulieris, & ibidem præſentibus, & ſuo iuramento per eas præſtito in manibus ipſius D. Iudicis dictum curatorem ſcilicet N. ibidem præſentem, & onus huiuſmodi in ſe ſua ſponte ſuſcipientem, eidem ventri, & bonis prædictis deputauit, reliqua extende, prout in alia tutela, quæ ſuperius habetur ab inteſtato; ſed nunquid mater debeat ad curam filij vocari
2 cum ad illius curam vocetur, & videtur, quòd non, quia officium virile eſt, vt C. quando mu. tut. offi. fu. poteſt l. 1. vnde cum ſola tutela his mulieribus concedatur, non debemus ei concedere curam art. extra de tranſlat. inter corpor. extra de decim. ſed dic contra, vt per Speculat. in §. cum autem colum. eod. tit. verſic. ſed nunquid.

De Curatore dando bonis filijfamil. Cap. LV.

Forma curæ, quæ datur bonis filijfamil.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram, &c. Filius Franciſci dixit, expoſuit eidem Domino Iudici, vt ſupra, pro tribunali ſedenti, quòd licet ipſe Iacobus plura, & diuerſa bona habeat ad ipſum diuerſimodè ſpectantia, quorum adminiſtratio de iure ſpectat, & pertinet eidem Franciſco ſuo patri, tamen ipſe Franciſcus ea negligit, nec conſeruare permittit, neque ea ſtudioſè, (vt bonum decet patremfamiliam) gubernare intendit, in maximum ipſius Iacobi, & bonorum prædictorum detrimentum. Quapropter inſtanter petijt, & requiſiuit ab ipſo Domino Iudice, vt ſupra, pro Tribunali ſedente, quatenus velit, & debeat dictis bonis dare Curatorem, ſcilicet Chriſtophorum patruum ipſius Iacobi germanum, fratrem dicti Franciſci, ne bona ipſa tendant in ſiniſtrum. Qui dictus Iudex, vt ſupra, pro Tribunali ſedens, attendens requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & rationi conſonam, vocato prius ad ſe dicto Franciſco, qui præuia Iudicis interrogatione reſpondendo, dixit, & penitus recuſauit coram ipſo, & omnibus alijs ibidem aſtantibus, dictas res, & bona prædicti Iacobi: ad illius, & bonorum ſuorum indemnitati conſulendum, & ei de opportuno remedio prouidendum, eundem Chriſtophorum ibidem præſentem, & onus huiuſmodi ſponte ſua ſuſcipientem, in curatorem dictis bonis dedit, conſtituit, & deputauit, ac adminiſtrationem

Digitized by Google

nem dictorum bonorum ei decreuit. Qui Chriſtophorus, ſic vt ſupra, deputatus promiſit eidem Domino Iudici, & ipſi Iacobo præſenti, &c. Dicta bona cum ea, qua decet conuenientia gubernare, & adminiſtrare, illaq; & illorum iura, ac ipſum Iacobum indefenſa, & indefenſum non derelinquere, illorumq; inuentarium fideliter, & ſine dolo conficere, aliaſq; & alia facere, ad quæ de iure tenetur, & pro eo, quòd ſic faciet ibidem præſens, extendantur reliqua, prout in ſupradictis, & alijs formis mutandis mutatis.

Et cum plura dixerimus de Tutoribus, & Curatoribus ſupradictis, aliqua alia etiam viſum eſt referre de deputationibus Curatorum, & Actorum ad lites agitandas, quæ licet in mea Iudiciali Praxi, ſub cap. 52. libro primo ſatis diffusè explicata fuerint; tamen non inutile, pro minori partium diſpendio, & labore hic repetere cenſui.

De deputatione Curatorum, & Actorum ad lites. Cap. LVI.

1 *Citatio pro obtinenda executione in bonis debitoris, qui in Curia obijt, nullis relictis hæredibus, & qui citari poſſint.*

2 *Decretum vi huius citationis.*

3 *Poſt primam citationem, fit alia ſimilis citatio per duos Curſores.*

4 *Poſt hanc ſecundam citationem, fit citatio per affixionem, iuxta formam decreti.*

5 *In termino citationis quartæ pro quarta dilatione, curator hæreditati iacenti deputatur.*

6 *Deputato curatore contra eum, æquè, ac contra principalem proceſſus firmatur.*

7 *Si eſt inſtitutus certus hæres in teſtamento defuncti, qui abſit ab Vrbe, proceditur modo ante dicto; ſed curator illi hæredi certo, nõ autem hæreditati iacenti deputatur.*

8 *Quomodo procedendum erit contra hæredem minorem.*

9 *Si hæres eſt infans, non poterit citari, & quare.*

10 *Qui citari debent, quando hæres infans eſt, & quomodo.*

11 *Infanti proximior aliquis in actorem eligitur & plura requiſita circa hanc deputationem.*

12 *In omnibus prædictis caſibus mandatum contra bona defuncti decernitur.*

13 *Si curator non eſt generaliter deputatus ad omnes cauſas, alij creditores proceſſum contra eum formare nequeunt.*

14 *Deputatur aliquando Curator furioſo, & quomodo, & quæ neceſſario verificanda ſunt.*

15 *Deputatio Curatoris bonis mercatoris decocti.*

1 SI quis habet debitorem, qui hic in Romana Curia decedat, nullis relictis hæredibus, qui citari poſſunt, ad effectum habendi exequutionem contra bona, ita procedit. Citentur hæredes ſint, velintq; D. N. ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel refutandum hæreditatem, prædictiq; N. alias videndum deputari Curatorem illius hæreditati iacenti; primò pro prima dilatione ad p. d. Citatio hæc datur curſori, qui facta diligentia de reperiendo hæredes domi, in qua dictus q N. mortuus fuit in vicinia, & alijs locis publicis, & de hoc relatione facta; Iudex committit hanc diligentiam per duos curſores faciendam.
2 Quo facto fit alia ſimilis citatio, & traditur eidem curſori, qui vna cum alio curſore
3 diligentiam facit, & ſubinde ambo referunt feciſſe diligentiam, & non inueniſſe, vt ſupra, ſequuta hac diligentia per duos curſores, Iudex decernit proceſſum per affixionem ad valuas Curiæ, & domicilij de-
4 functi, ſi illud habebat Sin autem per affixionem ad valuas Curiæ, & aciei Campi Floræ poſt hæc fit alia citatio in hunc modum. Citentur per affixionem ad valuas Curiæ, vt aciei campi floræ. ſeù domi ſolitę habitationis q. N. hæredes ſi qui ſint, &c. ſequere ad vnguem, vt in citatione ſuperius poſita In cuius citationis termino Iudex mãdat citari ad idem pro ſecunda dilatione, & fiunt aliæ tres citationes ſimili modo pro ſecunda pro tertia & pro quarta, & ſuperabundanti dilatione interpellate, vna die pro alia, & præuio Iudicis decreto. In termino vltimæ citationis quę fit pro quarta, & ſuperabundanti dilatione comparet creditor. & curatorem hæreditati iacenti
5 deputandum, ac fideiuſſorem pro eo con-
6 ducit, quem curatorem Iudex deputat ſub forma

forma de qua ſupra. His præmiſſis citatur curator ad omnes actus requiſitos, ac ſi eſſet principalis. Verùm ſi debitor in Curia
7 Romana moritur condito teſtamento, & in eo relicto certo hærede, qui ab Vrbe abſit, præcedentibus diligentijs, modo præmiſſo faciendis, curator, ſeù defenſor hæreditati, & bonis defuncti, non autem hæreditati iacenti deputatur, cum certus abſit hæres, contra quem iudicium, (vt natura cauſæ ſuadet) formatur, pro ſatisfaciendis creditoribus hæreditarijs. quibus creditoribus hæreditatis prius, & deinde honoratis in teſtamento de bonis hæreditarijs ſatisfiet, vt per Soccin. Iun. in l. 1. in tit. de l. 1. nu. 327. Dec. conſ. 509. Curator etiam datur bonis ad inſtantiam illius. qui ſperat ſuccedere ab inteſtato, & qui id poſtulat,
8 rectè poſtulat, quia ſua intereſt bona conſeruari, Angel. conſ 108. colum. 1. Alexand. conſ 4. num 4. lib 2. Sed ſi mortui debitoris hæres minor ſit, & curatore indigeat, citatur ipſemet hæres, quamuis minor ſit, modo tamen maior ſit ſeptennio ad comparendum legitimè, & alias videndum ſibi deputari curatorem, ſeu actorem ad lites, primo p o prima dilatione. Et ſeruatis modo ante dicto quatuor terminis, actorem ad lites, vel curatorem Iudex deputat, cum
9 quo ſit legitimus proceſſus, vt ſupra diximus. At ſi hæres infans eſt minor ſeptennio, non poteſt ad cauſam citari, cum non habeat velle, neque nolle, ſed citatur tutor teſtamentarius, ſi eſt; ſin autem mater tanquam neceſſaria, & legitima tutrix, & adminiſtratrix ſui filij. ſeù agnati, & cognati, ſin minus citantur ij, in quorum eſt poteſtate, ad comparendum in iudicio coram dictum & minorem defendendum, ac petendum ei curatorem. ſeu actorem ad lites deputari, alias videndum illum per Dominum ex officio deputari, Afflic. deciſ. 262. nu. 2 & ſeq. & præcedentibus ſupra narratis dilationibus per Iudicem actor ad lites,
10 ſiue curator aliquis proximior, aut aliquo modo attinens deputatur, ne infans indefenſus remaneat, vt habetur in ſuperius allegata deciſ. per totum, vbi habetur, quod proceſſus factus cum curatore aliter, quam ſupradicto modo deputato, eſt nullus: quia Iudex daret curatorem infanti, qui non po-
11 teſt petere curatorem ſibi dari; quia illa ętas quicquid videt ignorat. curator autem ad lites non datur niſi petenti, Alex. cõſ 22. in fin Bald. in cap 1. de milit. vaſſal qui cõtum. eſt, ſit ergo proceſſus modo pręmiſſo, & mandatum contra bona defuncti tãtum
12 conceditur, ſi ſuperuenerint alij creditores, & citent curatores, vt ſupra deputatos,
13 proceſſus non eſt validus, niſi deputatio ſe extendat ad oẽs alias minoris cauſas. Deputatur nonnunquam curator furioſo, ſeù mentecapto ad illius proximiorum inſtan-
14 tiam, examinatis teſtibus ſummariè, & extraiudicialiter ſuper eo, ꝙ N. eſt mentecaptus, hisq; examinatis Iudex perſonæ, & bonis prædicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum ſolita cautione, de vtilia faciendo, & inutilia prętermittẽdo ex officio deputat, nec requiritur ſuper hoc plenaria cognitio, ſeù inquiſitio, ſed ſufficit, ꝙ aliqualiter conſtet de furore, vel adhibere medicos, qui hoc cognoſcant, vt in l obſeruare ff. de cur. fur. & pro citata per Alex. conſ 86. verſ. verum eſt, ꝙ cauſæ cognitio nu. 5. & ratio, quia talis deputatio curatoris non cauſat præiudicium ei, cui deputatur. Idẽ deputatur curator prodigo, vt habetur per Spec. in lib. 1. par. 3. in tit. de curatore. Deputatur etiã curator bonis defuncti, ſeù decocti, inſtantibus creditoribus, quorum requiſita ſatis diffuſè explicaui in d. meo libello Praxis Iudicialis ſub cap. 52 lib. 1. eo. tit. cuius inſtrumenti deputationis curatoris bonis decocti, tanquam non ſemel occurrere, hic conſcribere volui, & hæc eſt.
15 In nomine Domini Amen. &c. Anno, &c. Cõparuerunt corã R. P. D. A. I. D. ac vtriuſque ſignaturæ S. D. N. Papæ Referendario, Illuſtriſſ. Reuerendiſſ. D. Audit. Cam. in ciuilibus Locumten. meq; Notario, &c. mag. DD. N. & N. deputatis à creditoribus D. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorũ priuato, & particulari inte reſſe, & dictis nominibus reſpectiuè, ſtãte notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad inſtãtiam, & commodum, ac vtilitatem dictorum creditorum. & vt celerius eis de eorum reſpectiuè creditis ſatisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari, qui curator ad eorundem creditorũ vtilitatẽ. & vt celerius eorum credita conſequi poſſint, & valeant, omnes & ſingulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, proſequi, & expedire in iudicio, & extra poſſit, & valeat, & conſiſi præfati dd.

N. &

N.& N. nominibus, quibus ſupra de fide d. A. petierunt eundem A. in curatorem bonis dicti N. vt ſupra deputari, omni meliori modo,&c. Qui Reuerendiſſimus Dominus Locumtenens, attendens requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam,&rationi conſonam, dictum Dominum A ibidem præſentem, & onus huiuſmodi in ſe ſponte ſuſcipientem in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & ſingulas actiones contra quoſcunque mouendi, & quaſcunque motas actiue,paſſiue pertractandi,agendi,defendendi,& proſequendi in iudicio,& extra,necnon pecunias,& credita quæcunque exigendi,& recuperandi, ad effectum, vt beneficio dictorum creditorum deponantur pœnes aliquem campſorem, fide, & facultatibus idoneum, per ſupradictos DD. deputatos deputandum, & de exigendis, & recuperandis quoſcunque quietandi, ac iura, & actiones, ſi opus fuerit cedendi, cum clauſulis ſolitis ad lites,& cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari ſolitis,& conſuetis, & de iure requiſitis, & in ſimilibus neceſſarijs, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator eſto,& vtilia pro dictis creditoribus, & bonis facito, & in vtilia prætermittito.

Et quòd ita faciet præfati DD. N. & N. proprijs,& priuatis nominibus,ac vti principales principaliter, & ſolidum ſcientes, ſe, &c. Sponte, &c. pro dicto A. fideiuſſerunt,& promiſſerunt, quos DD. N.& N. ſic promittentes præſentes,&c. dictus Dominus A. à fideiuſſione, & promiſſione huiuſmodi indemnes penitus,& ſine damno releuare promiſit, ita quòd, &c. alias, &c. De quibus, &c. Pro quibus præmiſſis, &c. Super quibus omnibus idem R. P. D. Locumtenens, vt ſupra, pro Tribunali ſedens,ad petitionem,&inſtantiam dictorum DD. deputatorum auctoritatem ſuam, qua fungitur, & dictæ ſuæ Curiæ decretum interpoſuit, ſupplendo omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſiqui forſan in præmiſſis interuenerint, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c. Actum,&c. præſentibus teſtibus,&c.

Deinde, & incontinenti coram eo R. P. D. Locumtenente in loco, vbi ſupra, pro Tribunali ſedente,meq; Notario,&c. comparuit idem D. A. curator, vt ſupra deputatus cum præſentia, decreto, & auctoritate dicti R.P.D. Locumtenentis conſtituit eius, & dictorum bonorum dicti N vel illius creditorum,& deputatorum prædictorum actorem, Dominum B. in Romana Curia cauſarum Procuratorem, præſentem, & onus huiuſmodi in ſe ſponte ſuſcipientem, ad omnes, & ſingulas dictorum bonorum, ſeu illorum creditorum dicti N. lites, & cauſas, ciuiles, & criminales, prophanas,mixtas,& mixtas, motas & mouendas, actiue, & paſſiue, contra quaſcunque perſonas, &c. In quocumque foro, ſiue iudicio, atque inſtantia, & coram quibuſcumque DD. Iudicibus comparendum, agendum,&c. Cum clauſula ad lites,& generaliter, &c Promittens, &c. releuans, &c. Super quibus omnibus idem D.A. Curator petijt à præfato R.P D Locumtenente auctoritatem ſuam, & dictæ eius Curiæ decretum interponi,qui R. P. D.Locumtenens, vt ſupra, pro Tribunali ſedens, cauſa cognita, ſuam, & dictæ ſuæ Curiæ decretum, & auctoritatem interpoſuit, ſuppletis, &c. Super quibus, &c. Actum Romæ, vbi ſupra, præſentibus quibus ſupra teſtibus, &c.

Nec præſcriptas formulas prætereundas, ſed hic omninò tanquam ne dum in R. P. D. Auditoris Cameræ, verùm etiam omnibus alijs Vrbis, & aliarum Ciuitatum Tribunalibus, neceſſarias, conſcribendas fore cenſui.

Quoniam eueniente caſu decoctionis alicuius mercatoris, qui timore carcerum ſtatim fugam arripit,& relictis quampluribus bonis iuribus, & actionibus, in quibus ſuccedunt illius creditores, qui ad effectum eorum credita conſequendi, & eorum actiones contra quoſcumque in iudicio, & extra experiendi, pro validitate proceſſus de ſuper faciendi,curent ad præſcriptam deputationem deuenire, cuius formam tanquam huic rei conuenientem ſuperius ſcripſi.

De forma inſtrumenti, quod extra iudicium exemplatur. Cap. LVII.

Tranſumptum, ſiue exemplum extractum parte non citata, non probat.

Hoc

HOc eſt exemplum cuiuſdam inſtrumenti, &c. ſumpti ex protocollo q. N. Notarij. & manu ipſius Notarij ſcripti, quod fideliter exemplaui, nihil addens vel minuens, quod ſenſum immutet, vel variet intellectum, cuius tenor talis eſt, videlicet. In nomine Domini Amen, &c. Deinde adiunge tibi duos, vel tres tabelliones, cum quibus diligenter auſcultabis ipſum exemplum cum authentico, & ſi inuentum fuerit concordare vnuſquiſque illorum poſito ſuo ſigno ſe ſubſcribat hoc modo.

Ego P. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vna cum infraſcriptis A. & B. Notarijs publicis manu præſenti N. ſcriptum fideliter, & diligenter auſcultaui, & quia vtrunque concordare inueni, me teſtem ſubſcripſi.

Alius quoque Tabellio ſe ſubſcribat hoc modo.

EGo A. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vnà cum ſupradicto P. & infraſcripto B. Notarijs iuxta authenticum ſcriptum manu ſupradicti Notarij ſcriptum fideliter auſcultaui, vt ſupra proxime dicitur.

Poſtremo vero tu Tabellio, qui exemplaſti, poſito tuo ſigno, ſic ſcribes. Ego B. tali auctoritate Notarius, hoc inſtrumentum iuxta authenticum manu prædicti Notarij, ſcriptum fideliter exemplaui, & poſtmodum cum prædictis P. & A. diligenter auſcultaui.

Nota tamen quod idem ſupradictus modus in iudicio contentioſo non probat exemplum, nec valet ex eo exactio fieri, ſed tantum vt ſolam memoriam faciat, vt extra c. 1. de fid. Inſtrum. & in authen. ſi quis in aliquo C. de eden. in §. nunc dicendum ver. & generaliter.

De forma exemplationis alterius inſtrumenti, in forma probanti. Cap. LVIII.

2 *NOtarius debet ſcribere exemplum, prout iacet in originali.*

3 *Notarius non poteſt reaſſumere exemplũ Inſtrumenti alterius Notarij.*

4 *Secus de mandato Iudicis.*

5 *Requiſita pro reaſſumptione Inſtrumenti rogati per Notarium viuentem, impeditum longa abſentia.*

6 *Notarius rogatus poteſt extendere clauſulas conſuetas.*

7 *Quando Notarius ſubrogatus poſſit illas extendere.*

IN Dei nomine Amen, &c. Anno, &c. D A. Comparuit coram magn. D B. Iudice, &c. illi humiliter ſupplicauit, ac inſtanter petijt, quod inſtrumentum, cuius forma inferius ſequitur, faceret in publicam formã redigi, cum ob vetuſtatem ipſius propter difficultatem probationis, à iure ſuo cadere poſſet, ipſo inſtrumento pænitus antiquato. Qui magnificus D. B. Iudex. &c. volens probationibus ſubuenire, & ne veritate ocultata, iuſtitia deperiret, citatis omnibus, qui fuerint citandi, & quos res, ſeu negotium tangit, videlicet N. & N. ipſiſq. comparentibus, & nihil releuanter opponentibus, propter quod deberet huiuſmodi publicatio impediri, vel etiam ſe contumaciter abſentibus, dictoq. inſtrumento, vndique diligenter inſpecto, & inuento non cancellato, non vitiato, nec in aliqua ſui parte abolito, mihi infraſcripto Notario præcepit, vt eius tenorem in publicam formam redigerem, ad fidẽ perpetuam faciendum: ipſius vero inſtrumenti tenor talis eſt, videlicet. Anno, &c. ponatur de verbo ad verbum tenor cum omnibus ſuis ſubſcriptionibus, ſigno, & alijs qualitatibus, ſi quæ ſint poſtmodum in fine dicatur. Et ego P. Notarius de mandato talis Iudicis. & ipſo auctoritatem præſtante, prædictum inſtrumentum in publicam formam redegi, quia præſens fui in omnibus ſupradictis. & ipſum originale vidi, & Iudici, ac teſtibus oſtendi, & expoſui, & perlegi, non vitiatum, non cancellatum, neque in aliqua ſui parte abolitũ, ſeu ſuſpectum, neque in charta, neque in ſcriptura, nec in ſigno, ſi quoq habeat. Actum in tali loco præſentibus ad hunc publicationem videndum, & audiendum N. & N. teſtibus vocatis, & rogatis. Hæc autem præſcriptam forma perpetuam firmitatem obtinebit in Iudicio, & extra ad not. per Specul. in ſec par. lib 2. in § oſtendo, ſub num. 7. & ſequen. de inſtrum. editio.

Aduertendum eſt tamen, quòd Notarius debet exemplare, & abbreuiare, prout iacet in prothocollo, & quod ita de conſuetudine vtimur, in tantum quod ſi in originali, vel prothocollo eſt aliquid non intelligibile, quod nihilominus debet ſcribere de verbo ad verbum, prout iacet, vt per Iaſon in l.idem credendum verſ.quarto adde ſub nu.12. ff. de liberis, & poſthumis.

Iam diximus de reaſſumptione, ſiue exemplatione contractus ex prothocollo Notarij mortui. Modo non inutile referendum duxi aliqua alia de reaſſumptione inſtrumenti rogati per Notarium viuentem qui ſe ab Vrbe abſentauit, vel aufugit, & qui moram trahit in longinquis partibus, in quo breuiter erit dicendum, quod pars, quæ contraxit, petit quod ſibi prouideatur de reaſſumptione dicti inſtrumenti per alium Notarium, attenta abſentia, ſeù rebellione dicti Notarij.

Et dubium facit, quia viuente Notario, qui fecit inſtrumentmm, non poteſt ex prothocollo ipſius viuentis alter Notarius reaſſumere publicum inſtrumentum, per text.in auth.de tabell. Alexan. in 1.volum. conſ.129.& voluit Anton. de Butr. in cap. cum P. tabellio circa finem de fide inſtrument. Bene tamen Notarius, qui fuit rogatus, ſi eſt impeditus poteſt committere alteri Notario, quod de contractu, de quo fuit rogatus, alter Notarius, reaſſumat inſtrumentum, & ipſe poſtea ſubſcribat, vt per eundem Anton. in cap. inter dilectos 8.colum.de fid. inſtrument. Si ergo Notarius impeditus, poteſt hoc alteri Notario committere; ergo hoc idem poteſt committere Iudex ordinarius, attento impedimento Notarij rogati, iuxta Abb.in d.cap. cum tabellio, vbi ponit octo requiſita de reaſſumptione inſtrumenti, rogati per Notarium mortuum, ſeù viuẽtem impeditum, vel abſentem. Primum, vt reaſſumptio fiat ad petitionem eorum, quorum intereſt. Secundum, vt faciat auctoritate Iudicis. Tertium, vt ille, qui reaſſumit ſit Notarius. Quartum, quod fideliter nihil mutando, addendo, vel detrahendo reaſſumat. Quintum, quod redigat in publicam formam. Sextum, quod vocẽtur hi, quorum intereſt. Septimum, quod ille Notarius, qui fuit rogatus, mortuus, vel longo impedimento detentus, vel impeditus propter longam abſentiam. Octauum, quod Notarius reducat notam in prothocollo, & quod Notarius poſſit de mandato Iudicis reaſſumere propter longam abſentiam, & impedimentum Notarij viuentis, atteſtatur Afflic. in deciſ.6.ſub num 3. & 4. Illud quoque non eſt prætereundum, quod licet Notarius rogatus poſſit extendere clauſulas ſolitas, & conſuetas, quæ ſunt de natura contractus, vt poſt alios per Iaſon. in l.idem credendum ff.de liber.& poſthum. ſub nu. 10.in fine. Secus tamen dicendum erit in alio Notario illi mortuo ſubrogatus vult talem extenſionem facere, ex coniectura præcedentium, & ſequentium, vel conſuetudine illius alterius Notarij; & non poteſt, quia iſta ſpectant ad examinationem Iudicis, aut iſte Notarius ſubrogatus vult talem extenſionem facere, ex clauſulis conſuetis communiter apponi per Notarios illius loci, & tunc dicitur, quod bene hoc poſſit facere, vt per eundem Iaſon. ibi ſub num.11. prope finem eodem titulo, & per Speculat. in §. oſtenſo in verſ.quid in breuiatura. Ratio quia illa communis obſeruantia inducit quodammodo Notarium rogatum in loco illo; confirmatur viua ratione, quia omninò tales clauſulæ conſuetæ apponi ſubintelliguntur, & habentur pro appoſitis, iuxta text. in cap. cum M. Ferrarienſ.de conſtit. & ibi not. Bald. Ant.Imol. & alij, qui dicunt ibi eſſe textum meliorem de iure, quod illud, quod ſolet apponi in contractu, habeatur pro appoſito, & quod non ſit ſcriptum.

Ad hæc nota, quod ſupradicti relati modi circa exemplationem inſtrumentorum, iam receſſerunt ab aula, in Teris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediatè, & immediatè ſubiectis, quia in illis ſeruantur tantum ſolemnitates, traditæ à bulla edita per fel.record. Sixtum Papam Quintum, ſuper erectione Archiuij.

De aliquibus clauſulis mandati procuræ. Cap. LIX.

1 *Clauſula citra reuocationem, quid operatur.*

2 *Clauſula, quod non ſit melior conditio primitus occupantis, quid operatur.*

3 Clau-

3 *Clauſula, & alia maiora expreſsis, quid operatur.*
4 *Clauſula, cum poteſtate ſubſtituendi, quid impertat.*
5 *Clauſula, cum libera adminiſtratione, quid impertat.*
6 *Clauſula, promittens habere ratum, &c. quid impertat, & quid clauſula releuans.*

1 HÆc quoque pauca notanda viſa fuerunt, ad intelligentiam nonnullarum clauſularum, mandatorum procuræ, quarum ſingulas formas inferius habes; & primò clauſula citra reuocationem, quæ communiter in eis à Notarijs conſcribi conſueuit; operatur vt ambo Procuratores ſint inſolidum conſtituti, vt per Bald. in rubrica C. de inſtito vltim. colum. ante verſ. ſecundo quæro, & Bartol. in l. cum ſemel verſic. ſed contra ff. de tutel. & in l. ſi quis cum Procuratorib. §. final. ff. de Procuratoribus.

2 Clauſula, quod non ſit melior conditio occupantis, & quod per vnum fuerit cœptum, per alium perfici poſſit, operatur etiam, quod quilibet ſit Procurator inſolidum, & vnus poſsit finire per alium inchoata, non tamen locus ſit præuentioni. Bart. & Doctor. in l. pluribus ff de Procurator. contrarium not. in cap. ſi duo de Procurat. in ſexto, & Bart. Cep. in rubr. de verbor. ſignif. 26. col.

3 Clauſula, & ad alia maiora expreſſis, & quæ exigunt ſpeciale mandatum, quid importet, vide per Iu. de Prat. in l. Pomponius in princ. & in l. Procurator cum libera ff. de Procurat. & Cardin. in clem. 2. q. 16. extra de Procurat.

4 Clauſula, cum poteſtate ſubſtituendi, ſemel & pluries, &c. operatur, quod Procurator ſubſtituens non deſinit eſſe Procurator, ſecus tamen ſine dicta clauſula, Bart. in l. quod ſi forte §. quid ergo circa fin. §. legit. & in l. vero Procuratori ff. de ſolut.

5 Clauſula. cum libera, & generali adminiſtratione omnium bonorũ, &c. facit quod Procurator poteſt exigere, nouare, ſacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, vt per Specul. in tit. de Procurat. in §. vt autem ſub num. 15. & quod etiam tranſigere, firmat Iaſ. in l. tranſactionis ſub nu. 7. C. de tranſact.

6 Clauſula promittens habere ratum, & firmum, &c. Operatur, quod ex quo de mandato conſtat, Dominus cogatur ratum habere, vt per eundem Speculator. ibi ſub num. 12 eodem titulo. Cum autem verba mandati in matrice ſint cætera, & ambigua, & valde dubitetur an inſolidum, vel ſimpliciter fuerint conſtituti Procuratores, ſi mandatum plenum erit clauſulis illis, vt puta abſentes, tanquam præſentes, ibi generaliter, & ibi ſi talia, ibi promittens, & ibi releuans; eo enim caſu iuſte poteſt fieri declaratio, eos inſolidum conſtitutos, præcipuè ex facultate limitata, quæ neceſſario hoc etiam infert; Rot. diuerſ. deciſ. 8. num. 1. & ſequen. par. 2. Pute. deciſ. 98. lib. 3. Bald. in rubrica C. de exercit. num. 13.

1 *Contractus ita fiunt de die, ſicut de nocte.*
2 *Tria luminaria videntur neceſſaria in contractibus, & vltimis voluntatibus de nocte faciendis, & quare.*
3 *Falſitas magis timetur in vltimis voluntatibus, quam in contractibus.*
4 *Teſtes debent eſſe in præſentia teſtatoris.*
5 *Statutum diſponens teſtamentum tempore noctis ſine luminibus fieri poſſe, nullum eſt.*
6 *De tribus luminaribus, circa contractus, obſeruantia eſt in contrarium.*
7 *Quæ nam dies ſit apponenda per Notarium in contractibus, & vltimis voluntatibus nocturno tempore faciendis.*

PRæſcriptæ quinque, vel ſex formulæ Inſtrumentorum, fuerunt ſumptæ ex Formulario Neapolitano, & ideò ſatis prolixæ videntur, quas Notarij in facti contingentia (ſubſtantia non mutata) ad breuiorem formam reducere curabunt, quod nũc alijs impeditus negotijs facere non valui, referuan. nihilominus me, ne dum ad id faciendum; verùm etiam omnia alia inſtrumenta, ſic extra ordinem poſita, ad meliorem ordinem, in alia proxima (Deo dante) facienda impreſsione redigendum.

Et antequam huic meo libello extremam manum apponam; hæc tantum pauciora

Digitized by Google

ſcitu neceſſaria rememoranda eſſe cenſui, vt puta, quòd licet contractus, & vltimæ voluntates ita fieri valeant de die, ſicut de nocte, vt in l. teſtium. §. poſſe de teſtam. Dec. in cap. conſuluit de off. d. legat. tamen erit aduertendum, quòd in illorum confectione, tria ſaltem luminaria videntur neceſſaria, ad text. in l. 1. §. tria lu-
2 minaria. ff. de ventre inſpi. cum ſimi. not. gloſſ. in l. non minorem in ver. ſecunda hora, & ibi Bart. ſub num. 4 C. de tranſactio. vbi aſſignat rationem, quia teſtes debent cognoſcere partes, quod non bene fit in obſcuro: in tantum, quòd ſi celebrentur, ſine luminibus, ſunt nulli. Iaſ. in conſil. 50. ſub num 1. & 2 vbi loquitur, tàm de contractibus, quàm vltimis voluntatibus, in quibus multo fortius ſunt neceſſaria; quia in his agitur de maiori periculo, & magis timetur falſitas, vt
3 in l. iubemus. C. de teſtamen. & l. fin. C. de fideicom. tùm etiàm, quia teſtes debent eſſe in præſentia teſtatoris, & eum
4 ad oculum videre. l. ſi non ſpeciali, & l. ſi vnus. C. de teſtamen. quæ ſine difficultate videntur procedere: cum licet ſta-
5 tutum diſponat teſtamentum tempore noctis fieri poſſe, ſine luminibus; non tamen teneret tanquàm iniquum, & falſitatis nutritiuum, vt per eundem Iaſ. d.
6 conſil. 50. num. 9. His autem, quæ dicuntur de tribus luminaribus, circa confectionem contractuum, licet iuris ſint, obſtat tamen contraria obſeruantia. Amplius proſpiciant notarij, quòd in cele-
7 bratione contractuum, & vltimarum voluntatum facienda, ante mediam noctem, ſcribant actum de quo rogantur, ſub die præcedenti. Si verò poſt mediam noctem die ſequenti, quia tàm de iure, quam de conſuetudine dies à media nocte incipit, vt in d.c. conſuluit eodem tit. l. more Romano. ff. de ferijs.

Qui teſtamentum facere poſſunt vel non. Cap. LXI.

DIximus ſupra in cap. 42. huius primi libri de Teſtamentis illorumque diuerſis formulis, præſcribendo etiam verſus, quibus apparenter demonſtrantur perſonæ, quibus iure prohibita eſt teſtamenti factio, ſed quia non ſolum legem, ſed etiam legis rationem ſcire, optimum eſt: pro maiori igitur tabellionum intelligentia, & vt ipſi ſciant eos, qui poſſunt, & non poſſunt teſtamentum facere, & quare; Ideo non inutile viſum eſt, hic repetere ea, quæ ad hoc magis explicitè referuntur in ſumma Azonis in ſextum librum Codicis in rubr. qui teſtamentum facere poſſunt, vel non, vbi habetur, quod ſunt 13. numero, quibus non licet facere teſtamentum, vt puta filius famil. impubes, furioſus, prodigus, cæcus, mutus, damnatus ad mortem, obſes, inteſtabilis, & de ſtatu incertus, is cui lege eſt interdictum, ſeruus, & monacus. Quod dictum eſt primo de filio famil. obtinet etiam ſi pater ei concedat teſtari, eſt enim teſtamenti factio publici, non autem priuati iuris. Patre tamen conſentiente poſſet donare cauſa mortis, filij enim familias milites in armata, vel litterata militia, poſſunt facere teſtamentum in caſtrenſi, vel quaſi caſtrenſi peculio. Impuberes, certum eſt, quòd non poſſunt facere teſtamentum: quia non habent animi iudicium. Et dicuntur impuberes, mares, qui non compleuerunt 14. ann. fœminæ, quæ non compleuerunt 12. ann. compleuiſſe autem videntur quando tetigerunt aliquam horam vltimi diei: Item furioſus teſtari non poteſt, quia non eſt ſuę mentis: ſi tamèn habuerit dilucida interualla, eo interim licet ei teſtari: tamen compleatur teſtamentum antequam ſuperueniat furor. Item prodigus, cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, teſtari non poteſt, ſicut etiam nec poteſt aliquid de bonis ſuis alienare. Item mutus teſtari non poteſt, ſi ponamus eum eſſe mutum, & ſurdum ipſa natura: ſi autem mutus eſſet, & ſurdus accidentaliter ſi quidem ponamus eum ſcientem litteras, poterit teſtari, & codicillos facere. Si tamen manu ſua ſcribat teſtamentum, vel codicillos, vel ſcribat per alium: ſi tamen à principe impetrauerit. Idemque eſt multò magis ſi ponamus aliquem eſſe mutum, & non ſurdum ex accidenti, quod tamen raro conſueuit accidere: nam naturaliter ſi mutus eſt, debet eſſe, & ſurdus, ſurditas autem ſola numquam eſt impedimentum tale, ne fiat teſtamentum, ſiue ſit ex accidenti, ſiue à natura. Raro tamen (imò impoſſibile eſt) aliquem eſſe ſurdum natura,

&

Digitized by Google

& non mutum: nam ſi mutus non natura impoſſibile eſt,quod non audiat, ſi quis ſupra eius cerebrum clamet, lex autem prohibitiua loquitur de eo muto, qui nihil eloqui poteſt; ſecus de eo, qui tardè loquitur. Cæcus teſtari non poteſt, niſi quadam ſpeciali adhibita ſolemnitate: debet enim vocare ſeptem teſtes, & tabularium, & coram eis exprimere ſe velle teſtari ſine ſcriptis, & hæredum, quos inſtituit nomina, & dignitates, & indicia debet exprimere, & legata deſignare; & hæc omnia ſcribenda ſunt à tabulario,vel coram teſtibus tunc vel ſi fuerant ante ſcripta coram teſtibus, debent recitari. Et cæcus debet profiteri illud eſſe ſuum elogium, & ipſum eſſe diſpoſitum ex ſui animi ſententia, & in fine debet ſequi ſubſcriptio teſtium. Item eorundem, & tabularij ſignacula debet ſupponi. Quod ſi tabularius inueniri non poteſt, octauus debet teſtis adhiberi, vt quod tabulario ſupradicto modo commiſimus, per octauum teſtem capiat effectum. Quod teſtamentum licet multam habeat ſimilitudinem cum eo,quod fit in ſcriptis, tamen lex vocat hoc teſtamentum nuncupatiuum. Item damnatus ad mortem teſtamentum facere non poteſt, ſiuè ſit damnatus, vt moriatur, ſiuè vt fiat ſeruus pœnæ, ſiue deportatus ſit in Inſulam. Relegari autem, quia non amittunt libertatem, vel Ciuitatem, teſtamentum facere poſſunt; ſi tamen quis ecrum fuerit damnatus, & appellauerit interim teſtari poterit. Milis tamen, & ſi damnatus ſit de crimine capitali teſtari poteſt.

Item non poſſunt teſtari, qui dati ſunt, loco captiuorum, hoſtibus Populi Romani, & illi appellantur obſides. Item damnatus ob crimen famoſum inteſtabilis eſt; ſed quæri poteſt, nunquid quilibet infamis prohibeatur facere teſtamentum, & quod non prohibeatur Azon.ibi tradit. Item de ſtatu ſuo dubitantes, vel errantes, non poſſunt teſtari; vt qui neſciunt ſe manumiſſos, vel emancipatos, vel dubitant de eo. Item is, cui lege interdicitur bonis, vt hæretici, & rei perduellionis teſtari non poſſunt. Item ſeruus teſtamentum facere non poteſt. Hæc omnia habentur in prædicta Summa Azonis in prædicta rubrica,qui facere teſtamentum poſſunt,vel non per totum,ad quam,& alios ibi citatos Doctores pro maiori præmiſſorum intellectu recurre: horum autem teſtamentorum formulas habes tam ſuperius, quam inferius, quæ licet, & præmiſſis ſaltem quo ad profeſſos, ſuperfluè ſcriptæ videantur, tamen cum tironibus ſatis ſint profuturæ, ideò non ab re eas ad extenſum hic ſcribere viſum eſt.

Finis Libri Primi.

Digitized by Google

SALLVSTII TIBERII A CORNETO

LIBER SECVNDVS.

De varijs, & diuerſis Procuratorum Conſtitutionibus, Caput Primum.

Procura ad capiendam hæreditatem, & bonorum illius poſſeſſionem.

1 DOminus N. Frater germanus, ac hæres teſtamẽtarius, vt aſſeruit dict. D. prout teſtamento deſuper pęnes acta D. Antonij Guidotti Notarij de Anno 1570. ſeù &c. rugato conſtare, aſſeruit principalis, &c. citra, &c. ſpótè, &c. conſtituit, &c. eius Procuratoré, &c. D.M abſentem, &c. ad ipſius d. conſtituentis tanquam hæredis pręfati vniuerſalis nomine, & pro eo hæreditatem dicti q.B. eius fratris ad ipſum d. conſtituentem tanquam hæredem prædictum ſpectantem, & pertinentem, cum beneficio legis, & inuentarij, vel ſimpliciter, prout ipſi d. Procuratori ſuo prædicto videbitur, & placuerit, adeundum, capiendum, & apprehendendum, inuentariumq; omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium, vbicunque exiſtentium, necnon creditorum, & nominum debitorum ad ipſam hæreditatem, & ad ipſum d. conſtituentem, tanquam hæredem prædictum, quomodolibet ſpectan. & pertinen. ſi opus fuerit, fieri, confici, inchoari, & perfici in forma ſolita, & conſueta, petendum & faciendum, omniumq; & ſingulorum bonorum mobilium, & immobiliũ rerum, & actionum ad ipſam hæreditatem, vt ſupra ſpectan. & pertinen. poſſeſſionem realem, actualem, & corporalem nanciſcẽdum, adipiſcendum, apprehendendum, & adeptam, & apprehenſam continuãdum, & in ea manuteneri, & conſeruari petendũ, & obtinendum, & quoſcunque teſtes deſuper neceſſarios, & opportunos inducẽdum, inductosq; examinari, & poſtquam examinati fuerint, eorundem teſtium dicta, atteſtationes, & depoſitiones publicari petendum, omnesq; & ſingulos actus deſuper neceſſarios, & opportunos, ac fieri ſolitos, & conſuetos faciendum, & obſeruandum, &c. ac quæcũque inſtrumenta deſuper neceſſaria, & opportuna, cum pactis, clauſulis, &c. per quoſuis Notarios fieri, rogari, & ſtipulari petendum & faciendum, ac in animã ipſius D. Conſtituentis, quodcunque iuramentum deſuper neceſſarium, & opportunum præſtandum, &c. Et generaliter, &c. Promittẽs, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Alia ad renunciandum hæreditati.

2 IN mei, &c. N. fil. q. O. hæres teſtamentarius q. d. A. eius patrui, prout aſſeruit, conſtare inſtrumento teſtamẽti huiuſmodi, rogato per B. Notarium publicum Cortonenſis, ſub anno, &c. ad quod, &c. aſſerens tanquam filium, & proximiorem, vna cum alijs filijs eiuſdem d.O. eius patris, qui ab inteſtato deceſſit in hęreditate dicti eius patris, etiam ex diſpoſitione iuris forſan ſucceſſiſſe, & ſuccedere. Nolens idem N. ex certis, iuſtis, & rationabilibus cauſis iure huiuſmodi vti, ſed hæreditati paternæ huiuſmodi, ſibi, vt præfertur, forſan delatæ, ac

omni

Digitized by Google

omni iuri, ſuper ea quomodolibet competen.renũciando, prout præſenti actu medio iuramento tactis,&c. renunciauit ſolemniter,& renunciat, ac ipſam hæreditatem paternam adire,nolle,nec omninò intẽdere, prout non intendit, nec minus vult, declarauit,& declarat,citra,&c.ſpontè,&c.conſtituit,&c.eius Procuratorem,&c. M.abſẽtem,&c.ad ipſius, &c. renunciationem,recuſationem,& declarationem per ipſum,vt præmittitur factam iterum, & de nouo, ac quando & quoties opus fuerit, cum ſolẽnitatibus clauſulis,&cautelis deſuper opportunis faciendũ,illamq; dictis alijs filijs prędictis prædicti q. O. eius patris, ac hæredibus eiuſdem,ac alijs,quibus opus fuerit intimandum, inſinuandum, & notificandum, ac ad eorum, & cuiuſlibet ipſorum notitiã deducendum, & deduci petendum, & faciendum,omneſq; &ſingulos actus,& proteſtationes deſuper requiſitas, & requiſitas obſeruandum, ac quæcunque inſtrumenta deſuper neceſſaria, &c. vt in præcedenti procura. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans,&c.

Alia ad imponendum cenſum.

IN mei,&c.A.principalis citra, &c.ſpõtè,&c.conſtituit,&c. eius Procuratorẽ, &c.B.abſẽtem,&c.ad ipſius,&c. vnum annuum perpetuum cenſum ſcut.150. monetæ, ſuper quibuſuis eiuſdem conſtituẽtis bonis ſtabilibus,ipſi Procuratori benè viſis vbilibet exiſten.in fauorem N.imponendũ, conſtituendum, & aſſignandum, dictumq; cenſum ſic impoſitum,& aſſignatum,eidem N.pro pretio,& nomine pretij ſcut.150.ſimilium vendendum, cedendum, & concedendum, cenſum huiuſmodi de ſemeſtri in ſemeſtre, & in fine cuiuſlibet ſemeſtris, eidem N.ſoluere,& bona, ſuper quibus cenſus huiuſmodi impoſitus extiterit, ſunt ipſius conſtituentis libera,& expedita,& nulli alteri obligata, alienata, donata, ſeù alijs quomodolibet adiudicata, quodq; in præiudicium cenſus huiuſmodi, idem conſtituens nihil fecit, nec facturum eſſe apparebit,immò illum fore,& eſſe benè,rectè, & legitimè impoſitũ,& aſſignatum, & ſic tanquam talem facere cõſentire omnem perſonam de. & ſuper dicto cenſu, vt ſupra imponen. ius, & intereſſe, quomodolibet haben. ſeù habere prætenden. litemq; non inferre, nec inferenti quomodolibet conſentire,quinimò omnẽ litem, deſuper forſan mouendam in eundem conſtituentem ſuſcipien.ſuſceptamq; eiuſdem conſtituentis ſumptibus, &c. proſequi,&c pariter & finire, & de euictione vniuerſali, & particulari dicti cenſus, vt ſupra imponen. in forma promitten. fideiuſſorem, ſeù fideiuſſores huiuſmodi cenſus,vt ſupra imponendo, vti principales principaliter, & inſolidum,tam de cenſu ſoluendo,conſenſũ pręſtando, litem ſuſcipiendo, & defendendo, ac de euictione vniuerſali,& particulari dicti cenſus. Et demùm omnibus alijs continendis in inſtrumento cenſus huiuſmodi, vt ſupra imponendi acceſſuros, dandum & præſtandum, illoſq; ſeù illum indemnes,& pęnitus ſine damno releuare,& conſeruare promitten.ita quod,&c. Et ſuper præmiſſis vnum,ſeù plura inſtrumenta, cum clauſulis & cautelis deſuper neceſſarijs,& opportunis,& ſibi Procuratori beneuiſis, per quoſuis Notarios fieri,rogari,& ſtipulari petendum & faciẽdum, & pro promittendorum per d. eius Procuratorem deſuper firmiori obſeruatione,& adimplemento,ipſum cõſtituentem, eiuſq; hæredes, & ſucceſſores, ſuaq; & prædictorum bona, &c. In quauis valida, et Cam. Apoſtolicæ forma, cum clauſulis,&c.obligãdum,&c. ac in animam ipſius conſtituentis, quodcunque iuramentum deſuper neceſſarium, & opportunum præſtandum,&c. dictaq; ſcut.150. à prædicto N. & alijs, quibus opus fuerit, exigendum,&c. ac habuiſſe,&c. & recepiſſe confitendum,deq; exactis,&c.quietandum,&c. & quaſcunque quietantias, etiam iuramento vallatas dandum,&c. Et generaliter,&c. Promittens, &c. Releuans,&c. Super quibus, &c.

Alia ad vendendum ampliſsima.

AD ipſius, &c. portionem, ſeù partem cuiuſdam Domus, ſitæ in Ciuitate N. cui ab vno ſunt bona. A. ab alio bona B. & alio lateribus domus C. ſaluis, &c. ſi qui, &c. cum eius membris,& pertinen. ad ipſum conſtituentem,ſpectantem,& pertinẽtem, & quam pro indiuiſo habet cum DD. N. & N. eius fratribus, perſonæ ſeù perſonis,ac pro pretio, ſeù pretijs reperibilibus,

Digitized by Google

et ſibi Procuratori bene viſis vendendum, dandum, cedendum, concedendum, & alienãdum, iuraq; & actiones in fauorem emẽtium, cedendum, dictosq; futuros emptores in locum, ius & priuilegium ipſius conſtituẽtis ponendum, Procuratoremq; ſeù Procuratores irreuocabiles medio tactis, &c. dictos futuros emptores ad dictæ portionis ſeù partis domus, cum illius mẽbris, & pertinentijs prædictis, vt ſupra, vendendũ, &c. poſſeſſionem realem, actualem, & corporalem propria auctoritate, vt in rem propriã capiendũ, & apprehendendum, conſtituendum; & donec dicti futuri emptores, ſeù emptor dictæ portionis, ſeù partis dictæ domus, & aliorum prędictorum poſſeſſionem realem, & actualem apprehenderit, ſeu apprehenderint pręcario, & ipſorum emptorum futurorum, reſpectiuè nominibus tenere conſtituen. & recognoſcen. Necnõ quod pars, ſiuè portio domus prædictæ ad ipſum cõſtituen. vna cum membris, & pertinentijs prædictis pleno iure dominij, ſeù quaſi ſpectar, & pertinet, & quod nulli alteri perſonæ illam vendidit, dedit, ceſſit, conceſſit, &c. ſeù quomodolibet alienauit, &c. nec quicquam in præiudicium huiuſmodi futuræ venditionis, nec contractus vẽditionis prædictæ, vt ſupra fien. fecit, nec facturum eſſe apparebit, necnon de euictione dictæ partis domus, vt ſupra venden. vna cum iuribus præfatis, vniuerſali & particulari, in forma iuris valida, litem non inferẽdo, immò ſuſcipiendo, faciendo conſentire oẽm perſonam, in fauorem futurorum emptorum promittendum, promiſſioneſque quaſcũque, & cautelas deſuper neceſſarias, & opportunas faciendum, inſtrumentumq; ſeù inſtrumenta, &c. extende clauſulam, ad obligan. conſtituen. pretiumq; ſeù pretia ex dicta portione, ſeù parte domus, vt ſupra venden. à dictis futuris emptoribus, & alijs quibus opus fuerit exigendũ, &c. ac habuiſſe, &c. confeſſis quietan. &c. & qualcunque quietantias, ẽt iuramento, & alio quouis roborc vallatas, dandũ, & faciendum, & generaliter, &c. & promittens, &c. releuans, &c.

Alia ad intereſſen. examini, in partibus fien.

AD ipſius, &c. Examinari ſuper articulis, pro parte ipſius conſtituendis in litteris miſſiuis, loco litterarum remiſſorialium per R. D. A. C. decretis, incluſis, coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Ianuen ſiuè eius in ſpiritualibus, & temporalibus Vicario, ad inſtantiam ipſius Conſtituentis contra D. N. fiendo intereſſendum, teſteſque deſuper inducen. illoſque iurare viden. eorumque dicta, & atteſtationes recipi, & admitti peten. & obtinen. Teſteſque ſe examinari ſubijcere volentes per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas cogi, & compelli perendum, & obtinendum, proceſſumque deſuper in forma ſolita, & conſueta fieri, & fabricari peten. illumq; clauſum, & ſigillatum per perſonam confidentem ad Vrbem, & eidem Reuerendiſſimo D. A. C. ſiuè eius R. P. D. Locumtenenti transferri petendum, & inſtandum, ac faciendum, & generaliter, &c.

Alia quando plures Procuratores conſtituantur coniunctim.

A. Principaliter citra, &c. Spontè, &c. conſtituit, &c eius Procuratores, &c. N. N. & N præſentes, &c. coniunctim tamen, & vnitè, ita quod infraſcriptis peragen. vnus eorum abſque alio agere, pertractare, & procurare, ſeù facere nequeat; ſed in omni negotio ipſius conſtituentis, prout infra continen. pertractan omnes prædicti coniunctim interuenire habeant, & non alias, &c præterquam in caſu mortis, vel abſentiæ ab Vrbe, aut alterius iuſti impedimenti, alterius ex dictis Procuratoribus, tunc & eo caſu Procurator, vt præmittitur impeditus, vel diſceſſurus ab Vrbe, cum conſenſu prædictorum aliorum Procuratorum, ſeù alterius eorum, poſſit alium eius arbitrio Procuratorem, ſeù Procuratores ſubſtituere, cum infraſcripta, vel limitata poteſtate. Idque vt ſupra intelligatur in euentum mortis, videlicèt, qui ſuperſtites Procuratores coniunctim, vt ſupra, & non alias, ſimiliter vt ſupra agere, habeant ad ipſius, &c.

Reuocatio Procuratorum.

N. Aſſerens ſe alias ad nonnullas eius lites, & cauſas, & alia eius negocia peragenda, & pertractanda conſtituiſſe varios, & diuerſos Procuratores, cum plena

plena facultate agendi, exigendi, quietandi, & alia faciendi. & pertractandi, prout in diuerſis procurationum mandatis, per acta diuerſorum Notariorum rogatis, plenius continetur; ſponte,&c. ex certis cauſis animum ſuum mouentibus, omnes & quoſcumque Procuratores per eum hactenus quomodolibet conſtitutos, & ab eis forſan ſubſtitutos reuocauit, & omnem facultatem eis quomodolibet conceſſam, & attributam abſtulit. Inhibens ne de cætero ſub nullitatis vitio audeant, ſeu aliquis eorum audeat, ſe in eius negocijs quouis modo immiſcere. Proteſtans, &c. ſuper quibus, &c.

Alia ad reuocandum Procuratores conſtitutos.

AD ipſius,&c. omnes,& ſingulos eius Procuratores, hactenus per eū quomodolibet,& per quoſuis Notarios cum quauis auctoritate, & facultate conſtitutos,ſi ipſi Procuratori videbitur,& placuerit reuocandum, reuocationemque huiuſmodi prædictis Procuratoribus,vt ſupra reuocandis, intimandum, inſinuandum, & notificandum.Inhibitioneſque ac proteſtationes deſuper fieri ſolitas, & conſuetas, neceſſarias & opportunas, iiſdem Procuratoribus reuocandis, faciendum, &c. & generaliter, &c.

Alia ad exequendum mandatum executiuum obten.

AD ipſius,&c. mandatum executiuū, nuper ab Illuſtriſs.& Reuerendiſſ. P. D. A. C. eius R.P. D.Locumtenente ad ipſius conſtituen inſtantiam,contra, & aduerſus quendam N. pro ſcutis 50. monetæ,necnon iulijs 35. pro expenſis dicti mandati ſub die N. menſis N. proximi præteriti,per acta mei,&c.decretum & relaxatum, Iudicibus in dicto mādato nominatis,& alijs quibus opus fuerit,præſentandum, intimandum, inſinuandum, & notificandum, illudq; & omnia & ſingula in eo contenta exequen.debitæq; executioni demandari,peten.facien & obtinen. nec pro reali,& effectuali ipſius monetæ executione,& crediti prædicti,necnō aliorum b.80. occaſiones proceſſus deſuper facti per ipſum conſtituentem expoſitorum conſecutiones,omnes & ſingulos actus deſuper fieri ſolitos,& conſuetos,contra dictum N.& eius bona facien.& obtinen.dictaq; ſcuta 50. & iulij 33. pro dictis expen. necnon alijs 30. per dictum D. Conſtituentem expoſitis ab ipſo N. & alijs. quibus opus fuerit exigendum, &c. Extende clauſulas ad exigendum in forma.

Alia ad capiendum poſſeſſionem beneficij, exigen. fructus, & locandum.

7 ACui nuper,ſeu alias,vt aſſeruit, de Parrochiali Eccleſia ſub ſancti Pauli inuocatione Terræ, ſiuè loci N M Dioc. per liberam reſignationem N. tunc dictæ Parrochialis Eccleſiæ Rectoris in manibus Sanctiſſimi Domini Noſtri Papę ſponte factam,auctoritate Apoſtolica prouiſum,ſeu prouideri,conceſſum extitit,prout in litteris Apoſtolicis, deſuper vt aſſeruit expeditis.plenius continetur; principalis, &c. citra,&c.ſponte,&c. conſtituit,&c.eius Procuratorem,&c. B.abſentem,&c. ad ipſius, &c. dictæ Parrochialis Eccleſiæ, iuriumq. & pertinentiarum eiuſdem, ac annexorum quorumcunque poſſeſſionem realem,actualem,& corporalem capiendum,apprehendendum,nanciſcendum, & adipiſcendum, captamque, & apprehenſam, ac adeptam continuandum, ac omnes & ſingulos actus poſſeſſorios in ſimilibus fieri ſolitos,& cōſuetos, neceſſarios & opportunos faciendum, & obſeruandum: necnon quatenus opus fuerit, & ſi, & quatenus fieri conſueuerit,iuxta formam,tenorem, & continentiam, dictarum litterarum Apoſtolicarum, de obſeruandis ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Parrochialis Eccleſiæ, ac quodcumque licitum, & honeſtum iuramentum in animam ipſiusD. Conſtituentis deſuper neceſſarium,& opportunum præſtandum, dictamque Parrochialem Eccleſiam,illiuſque poſſeſſionem nomine ipſius Conſtituentis, vt ſupra tenen.regen. & guberman. ac in diuinis inſeruien. tenerique regi. & gubernari,ac in diuinis inſeruiri faciendum:Cappellanumque ſeu Cappellanos, qui dictæ Parrochiali Eccleſiæ laudabiliter in diuinis inſeruiant, ponen. & amouen. ponique,& amoueri facien.ſeq. Conſtituentem in-

in Dominum, & Patronum dictæ Parrochialis Eccleſiæ, à quibus opus fuerit recognoſci, ſibiq; de omnibus, & ſingulis eiuſdem Parrochialis Eccleſiæ fructibus, &c. Reſponderi petendum, & faciendum, omneſq; & ſingulos ipſius Eccleſiæ, terras, domos, poſſeſſiones, vineas, prata, nemora, ſiluas, & alia quæuis bona, pro pretio, ſiue pretijs, temporeq; ſeù temporibus, annuaq; reſponſione, affictu, locatione, & arrenda, reperibilibus, & ipſi Procuratori bene uiſis, locandum, diſlocandum, affictandum, & arrendandum, ac in affictum, & arrendam, & locationem, dandum, & concedendum, dictoſq; affictus, reſponſiones, & arrendas ab affictuarijs, arrendatarijs, locatarijs, inquilinis pro tempore exiſten. & alijs quibuſuis perſonis, quibus opus fuerit exigendum, etc. extende clauſulas ad exigen. in forma, vna cum clauſula ad obligan. conſtituen. extenſa, et generaliter, et.

Alia ad conſentiendum reſeruationi penſionis.

AD ipſius, etc. Ex cauſſis in ſupplicatione, ſeù litteris exprimen. et ſibi benè viſis, reſeruationi, conſtitutioni, et aſſignationi vnius, ſeù plurium penſionum annuarum, citra tamen centum ducatorum auri de Camera ſummam, et non vltra, ſuper fructibus Canonicatus, et Præbendæ, Eccleſiæ N de quibus nuper ipſe prouiſus extitit; habita poſſeſſione, et non alias, et paghis, ac locis ipſi Procuratori benè viſis, et deſuper conuenien. ſoluen. in fauorem vnius, vel plurium perſonarum, et litterarum expeditioni conſentiendum, et eius liberum conſenſum præſtan. cum ſolitis, et conſuetis clauſulis, citra tamen clauſulam transferendi. Necnon pro ſolutione earundem penſionum, annuarum, necnon dedando cautionem banchariam, ſeù aliam æque idoneam, et ſufficientem ad contentamentum illorum, ad quorum fauorem penſiones huiuſmodi reſeruatæ fuerint; ac de cautione huiuſmodi, ſeù fideiuſſores indemnes, etc. releuare, etc. promittendo ipſum dictum conſtituentem, et eius bona quæcunque in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis clauſulis obligandum, etc. Et generaliter, etc.

Alia ad vendendum officium, & emendum alterum.

A Collector plumbi, etc. ad ipſius, etc. dictum officium collectoriæ plumbi, ſi ipſi Procuratori videbitur perſonæ, ac pro pretio reperibili, et ipſi Procuratori bene viſis vendendum; et in illius fauorem cedendum, renunciandum, et reſignandum, et renunciationem, ceſſionem, et reſignationem huiuſmodi, admitti petendum, et obtinendum, ac ſupplicationi, ſeù litterarum expeditioni conſentiendum ac pretium dicti eius officij, ſic vt præfertur vendendum, petendum, exigendum, etc. ac habuiſſe, etc. Confitendum, et de exactis, etc. Confeſſis quietandum, etc. Necnon quodcumque aliud officium Ro. Cur. nomine, et pro ipſo conſtituente emendum, et illud in perſonam ipſius conſtituentis poni, cedi, et reſignari petendum, faciendum, et obtinendum pretio bene viſo; et dictum pretium ſoluendum, et quietantiam recipiendum, et in eius animam iurandum, etiam de obſeruandis ſtatutis, et conſuetudinibus Collegij dicti officij emendi, et alias neceſſarium, et opportunum iuramentum præſtandum, et ſubeundum, eiuſdemq; officij emendi, fructus maturandos, et debendos à deputatis dicti officij, et alijs, quibus opus fuerit petendum, exigendum, etc. et de exactis, etc. vt ſupra quietandum, etc. et quietantias, etc. dandum et faciendum, et iurandum. Et generaliter, etc.

Alia ad contrahendum ſocietatem, & diſdicendum.

AD ipſius, etc. Quaſcumque ſocietates, cum quibuſuis perſonis, et Officialibus Rom. Cur. et ſuper eorum officijs toties, quoties opus fuerit facien. contrahen. et in eis pecunias immitten. et imponen. et ſuper periculo vitæ ipſius conſtituentis, et aliarum perſonarum, ſibi Procuratori bene viſarum, paciſcen. et conuenien. fructus, ac pecunias in eis imponendas illis durantibus, et reſpectiuè finitis, et eis diſdictis petendum, exigendum, etc. ac habuiſſe, etc. confitendum, et de exactis, etc. ac habuiſſe, etc. confeſſis quietandum, etc. et quie-

quietantias, etc. dandum, etc. Et dictas ſocietates faciendas, et contrahendas, vti, quando, et quoties opus fuerit, et ſibi videbitur diſdicendum, diſdictaſq; intimandum et notificandum, ac in actis reproducendum, et reportandum, et beneplacita in eis appoſita reuocandum, iurandum, etc. Et generaliter, etc.

Alia ad exigendum facta à muliere cum decreto Iudicis.

CORam magnifico D.N. de Ciuitate N. I. V. D. Curiæ Capitolinæ ſecondo Collateralis Romæ, in Regione Parionis in domo ſolitæ habitationis D. N. Super quadam ſede lignea, quam pro ſuo iuridico et tribunali loco elegit, et deputauit Inmeiq; etc. perſonaliter conſtituta, honeſta mulier A. hæres q.X. vxor dicti D.N. et eidem Domino Iudici expoſuit, quòd cum ipſa plures, et diuerſas pecuniarum, rerum, et bonorum ſummas, quantitates, et qualitates, aliaſq. diuerſa bona, tàm mobilia, quàm ſtabilia ſibi à diuerſis perſonis, quauis occaſione vel cauſa, vti hæredi prædictæ debitas ac debendas, et debita, ac debenda, petere, exigere, recuperare, leuare, et recipere, ac lites, differentias, controuerſias, quæſtiones et cauſas ſuper illis, vel illorum aliquo, et illorum occaſione, vel alias quomodolibet tàm actiuè, quàm paſsiuè, in Romana Curia motas, ſeù mouendas, agere, defendere, et proſequi, aliaque eius diuerſa negotia gerere, pertractare, et terminare, velit et intendat, et eius valdè interſit pecunias huiuſmodi, aliaque bona prædicta quanto citius exigi, recipi, leuari, et recuperari, ac lites, quæſtiones, differentias, et cauſas prædictas agi, proſequi, ac negocia prædicta pertractari, et terminari, ac ſe ab illis, iure medio, eximi et liberari, ac pecunias prædictas, et alia bona, et in eius, et ſuorum hæredum, et ſucceſſorum commodum, et vtilitatem conuerti. Et cum ipſa ad præmiſſa omnia facienda propter honeſtatem, et ſexus fragilitatem, ac legitima impedimenta, nequeat perſonaliter intereſſe interuenire, et ea facere; et propterea idoneum Procuratorem infraſcriptum, qui præmiſſa omnia ipſius nomine, et pro ea diligentius faciat, exerceat, et totaliter exequatur, ipſamq. et ipſius iura, ac bona prædicta tueatur, et totaliter defendat conſtituere, eligere, et deputare decreuit, conſiderans hoc ſibi plurimum prodeſſe, et præmiſsis legum impedimentis, eiuſque inhabilitate ſibi obſtan. ad prædictam Procuratoris, ſeù Actoris conſtitutionem, et deputationem nequeat deuenire, niſi cum præſentia dicti D. N. eius viri, et de aliquo idoneo Curatore eidem A. qui in præmiſsis interueniat à dicto Domino Iudice prouideatur; et confiſa de fide, probitate, et legalitate B. ibidem præſentis, et eſſe volentis: aſſerens eidem D. Iudici, nullos in Vrbe habere conſanguineos, et affines, qui commodè huic actui interuenire poſsint, prout etiam cum iuramento tactis, etc. affirmauit; petijt ſibi in curatorem, quo ad hunc actum tantum, ſolemniter peragendum deputari. Qui D. Iudex tandem B. præſentem, et eſſe volentem eidem A. præſenti, et petenti in Curatorem, quo ad actum infraſcriptum elegit, et deputauit, dicendo eidem ter, eſto curator, vtilia facias, et inutilia prætermittas, ipſamq. d. A. indefenſam non derelinquas, et cætera facias, ad quæ de iure teneris. Qui B. curator ſic deputatus promiſit pro dicta D. A. vtilia facere, et inutilia prætermittere, ipſamq. indefenſam non derelinquere, ac alia facere, ad quæ de iure tenetur; et pro eo ibi præſens M. qui auditis, et intellectis prædictis ſciens, etc. volens, etc. ſpontè, etc. dictæ promiſsioni acceſsit, et fideiuſsit, quem ſic fideiubentem, præſentem, etc. idem B. indemnem, etc. releuare, etc. promiſit; ita quòd, etc. alias, etc. De quibus, etc. Pro quibus, etc. obligarunt ſe in forma Cameræ, etc. iurarunt, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. præſentibus, etc.

Deinde eadem A. coram dicto D.N. Iudice conſtituta, cum præſentia, conſenſu, verbo, voluntate, et auctoritate dicti N. eius viri, ac dicti B. eius Curatoris ibi præſentium, et conſentientium, eorumque et cuiuſlibet ipſorum conſenſum, pariter et aſſenſum præſtantium, renunciando primo, et ante omnia auxilio Senatuſc. Velleian. authent. ſi qua mulier l. Iul. de fund. dot. ac omnibus, et ſingulis alijs legibus in fauorem mulierum quomodolibet introductis, et introducendis, ac ſtatutis, et nouis reformationibus Vrbis, de quibus fuit per dictum

ctum D. Iudicem certificata, & ad plenum informata, quid ſint, &c. Et dixit de illis plenam habuiſſe, & habere notitiam ſponte,&c. omnibus, &c. fecit, conſtituit, &c. Procuratorem ſuum, &c. extende procuran.ad exigendum,& ad lites in forma,&c. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus omnibus & ſingulis præmiſſis, tanquam ritè, & rectè geſtis prædictus D.Iudex ſuam, & Curiæ ſuæ auctoritatem pariter, & decretum interponen. duxit, & interpoſuit: ſupplen. omnes defectus, ſi qui forſan interuenerint. Super quibus,&c. Actum vbi,& præſentibus quibus ſupra teſtibus,&c.

Ad transferendum penſionem.

AD ipſius,&c. annuam penſionem 100. ſcutorum auri in auro alias ipſi conſtituentu ſuper Monaſterij ſancti N. ordinis ſancti N.Diœceſis N.quod A. obtinet fructibus,&c. auctoritate Apoſtolica reſeruatam,conſtitutam, & aſſignatam pro ſcutis 50. ſimilibus, & non vltra, dumtaxat in vnam,ſeù plures perſonas, dicto Procuratori benè viſas, vigore facultatis & clauſulæ transferen. ſibi conceſſæ transferendum,ſeù caſſationi, extinctioni, & annullationi dictæ annuæ penſionis pro dictis ſcutis 50.dumtaxat.& non vltra,conſentien.& eius liberum conſenſum præſtandum, & quod in huiuſmodi tranſlatione, ſeù extinctione,& caſſatione non interuenit, interueniet,aut interuenire ſperat, dolus, fraus, ſimoniæ labes, aut quæuis alia illicita pactio,ſiuè corruptela,in eius animam iurandum, & cuiuſuis alterius generis licitum, & honeſtum iuramentum præſtandum. Et generaliter,&c. Promittens,&c.

Alia Conſtitutio Communitatis.

IN mei,&c. congregati,& coadunati,in Terra N.Diœceſis N in domo, ſiue palatio Communitatis dictæ Terræ, vbi ad ſimilia, & alia Communitatis eiuſdem Terræ negotia peragen.& pertractan. Maſſarij. Conſiliarij, & particulares dictæ Terræ N. conueniri, conuocari, & coadunari ſolent, & conſueuerunt, omnes infraſcripti citati,& vocati,vt aſſeruerunt,ad infraſcriptum effectum fieri,pro hoc mane per publicum proclama in locis publicis, & conſuetis dictæ Terræ,vt moris eſt,de mandato infraſcriptorum Maſſariorum per N.Caſtaldum, ſiue Baiulum publicum dicti loci,vt dixerunt factum; videlicet A. A. & A. Maſſarij dictæ Terræ,A.B.& B Conſiliarij electi, & aſſumpti conſilium nuncupatum,delli otto repreſentantes,& vltra duas partes dicti Conſilij exceden.necnon C.C. & C.particulares perſonæ, & homines dictæ Terræ N. totam Communitatem dictæ Terræ repreſentantes, aſſerentes ſe eſſe maiorem, & ſaniorem partem eiuſdem Communitatis.vltra duas partes hominum, & particularium dictæ Terræ exceden.nomine totius præfatæ Communitatis. cum præſentia, aſſiſtentia, & auctoritate N. Vicarij dictæ Terræ N ſubrogati, vt aſſeruerunt per M.Vicarium dictæ Terræ, pro Illuſtriſſimo,& Excellentiſſimo D.N.Domino,& Patrono dictæ Terræ, Electus & deputatus, & ſic eiuſdem loci Iudicis ordinarij,præſentis aſſiſtentis.&c.citra.&c. ſponte, &c. conſtituerunt, &c. dictæ Communitatis Procuratores, &c. N.N. extende procuram quam volueris. Et generaliter, &c. Promittentes,&c. Releuantes,&c. Super quibus,&c. præfatus tanquam ritè, rectè, & legitimè factis, prædictus D. Vicarius, vt ſupra ſubrogatus, ſuper quodam banco ligneo in dicta domo exiſten. pro tribunali,quem locum, & quam ſedem pro ſuis idoneis,& iuridicis, quo ad ſupradicta, & infraſcripta peragenda, loco, & tribunali elegit, & deputauit, ſedente cauſa cognita ſuam, & Communis dicti loci auctoritatem. pariter & decretum interponen. duxit,& interpoſuit, ſupplendo,&c. Super quibus,&c. præſentibus.

Ad vendendum pro muliere, cum decreto Iudicis.

COram magnifico,&c. conſtituta A relicta q. B. & eidem D Iudici, ſic vt ſupra ſeden.expoſuit,ſe habere nonnulla debita hic in Vrbe, & illa feciſſe, pro eius viri, ac filiorum ſuorum ſuſtentatione, & alimentis, & tempus eorum ſolutionem aduenire, & non habere aliundè modum, vt dicta debita ſoluat, niſi aliqua ex ſuis bonis forſan dotalibus,quæ in Ciuitate, & diſtrictu P. habet alicui perſonæ pignori,ſeù alias

alias tradat, & conſignet, ob id faciendum, conſtituere velle aliquem procuratorem, qui prædicta facere poſſit, & valeat & ad id deuenire nequeat obſtan. legibus, &c. Ideo, &c.

Ad capiendum poſſeſſionem domus.

AD ipſius, &c. poſſeſſionem actualem, realem, & corporalem domus, ſibi per q. N. ſuum virum in vltimo per eum condito teſtamento, relictæ; intrandum, apprehendendum, adipiſcendũ, continuandum, & defendendum, in eam intrandum, & per eam de ambulandum, portas, & cancella illius aperien. & claudendum, & per inquilinum, & habitatorem, ſeu habitatores, ipſam d. Conſtituen. in patronam eiuſdem domus, & pertinentiarum ſuarum recognoſci, petendum, & faciendum, & quod ipſi patronæ reſpondeant de penſionibus, & affictibus, & omnes, & ſingulos actus, circa id fieri, & ſeruari neceſſarios, & opportunos ſeruandum, & proteſtandum, quod per ſuum ab inde receſſum, non intendit dimittere, & relaxare poſſeſſionem prædictam, ſed animo, & corpore eam conſeruare. Et generaliter, &c.

Ad gubernandum Caſtrum.

AD ipſius, &c. Caſtrum A. pro parte pertinen ad ipſum, necnon Caſtrum B. & alia quæcumque Caſtra, & Oppida, ſeu loca, quæ habet, & ad ſuum dominium temporale, & iuriſdictionem pertinent, regen. & gubernandum, ac adminiſtran. & per Vicarios, officiales, agentes, & miniſtros neceſſarios, pro vt opus fuerit, regi, gubernari, & adminiſtrari faciendum, in omnibus, & ſingulis ſuis neceſſarijs, & opportunis ad regimen, gubernationem, & adminiſtrationem eorumdem, requiſitis; cum plena, & libera adminiſtratione, merumque, & mixtum imperium, ad ſuperioritatem in eis exercen. Vaſſallis, & Incolis oppidorum, caſtrorum, & locorum huiuſmodi, & alijs contra eoſdem, et è contra, ius, & iuſtitiam, in ciuilibus, & criminalibus, & mixtis cauſis eorundem, miniſtran. eaſdemq. cauſas audiendum, cognoſcendum, & fine debito terminandum, etiam manu regia, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & nullo iuris ordine ſeruato, condemnandumque, & abſoluendum, puniendum, & mulctandum prout iuris fuerit, & qualitas facti exiget, & requiret; pœnas per dictos Vaſſallos, & incolas, ac etiam alias quaſcumque vtriuſque ſexus perſonas ex quauis cauſa, & occaſione, ſeu crimine, tàm hactenus incurſas, quàm forte incurren. intra ſtatum, & iuriſdictionem Ill. d. Conſtituen. quantumcumque graues, & grauiſſimas, pro quanto ſe extendit auctoritas, imperium, & Iuriſdictio ipſius Ill. D. Conſtituentis, debitæ executioni demandan. & demandari facien. & quaſcumque etiam ſententias, tàm ciuiles, quàm criminales, ſeu etiam mixtas, tàm latas, quam ferendas. Item etiam huiuſmodi pœnas taxan. moderan. gratian. & donan. ac etiam remittendum, in totum, vel in partem, pro arbitrio dicti Procuratoris, & toties, quoties, ei benè videbitur, & placebit, & cum poteſtate ſubſtituendi. Et generaliter omnia alia, & ſingula faciendum, dicendum, exercen. & adminiſtran quæ fuerint neceſſaria, & opportuna ad regimen, gubernium, & adminiſtrationem prædictam, & quæ ipſemet Ill. D. Conſtituens faceret, & facere poſſet; ſi præſens, & perſonaliter adeſſet, etiam ſi eſſent ſatis maiora, ſupra expreſſis, & denique cum omni plenitudine poteſtatis, quam dare poteſt idem Conſtituens: nulla prorſus excepta. Promittens, &c. Releuans, &c.

Ad permutandum Caſtrum.

AD ipſius, &c. permutandum, & excambiandum, & titulo permutationis cum quo, & quibus videbitur dicto ſuo procuratori, vnum, duo, & etiam plura, coniunctim, vel diuiſim, Caſtrum, & Caſtra, ſeu Oppida ipſius Ill. D. Conſtituentis, vel partem ſuam quam habet in vno eorum, cum vno alio, vel duobus, aut tribus alijs: nec non tenutam, & tenutas aliquas, ac res, & bona quæuis alia ipſius Conſtituen. cum quibuſuis alijs, æqualibus, vel non æqualibus, minoribus, vel maioribus rebus, & bonis vel tenutis modo, & forma pariter beneuiſis.

Ad

Ad videndum computa, & ſolidan.

AD ipſius, &c. à quibuſcumque ſuis miniſtris, & negociorum ſuorum geſtoribus, de negotijs geſtis, & adminiſtratis, nunc & in futurum ſemel, & pluries computa, & rationes videndum, & reuidendum, videri & reuidere faciendum; ſuper illis calculandum, & ſaldandum, & calculari, & ſaldari quoque per peritos calculatores, & alios, quos videbitur pariter faciendum: computaque, & calcula huiuſmodi approbandum, vel reprobandum, prout ſibi iuſtum eſſe videbitur: ſolidationes computorum huiuſmodi, etiam factas per ipſum D. Conſtituentem, ſi videbitur, etiam reuidendum illas comprobandum, & emologandum, vel impugnandum, prout pariter iuſtum eſſe videbitur. Necnon reuidendum, & reuideri faciendum computa magnifici D. N. ſui Auditoris, & Agentis, ſuper omnibus, & ſingulis negotijs geſtis, exactionibus, & ſolutionibus reſpectiuè factis per eundem pro ipſo D. Conſtituente, & eius nomen; & cum eo deſuper calculandum, & ſaldandum à die alterius calculi, & ſaldi, facti inter eos, vſque in præſentem diem, & etiam vſque in diem, quo fiet calculus, & ſaldum prædictum; & ſi quid remanſerit ſoluendum per eundem recipiendum, illud habendum, & confitendum habuiſſe; & ſi quid ei eſſet ſoluendum ſeù bonum faciendum, de quibus non poſſet ſatisfieri ex exactis, ſoluendum, & ſatisfaciendum, quod ei videbitur, & quietantias finales, liberationes, & abſolutiones fieri, deſuper neceſſarias, & opportunas faciendum, dandum, & concedendum, ac recipiendum reſpectiuè, cum clauſulis opportunis, & pacto expreſſo de vlterius non petendo, etiamq. per Aquilianam ſtipulationem præcedentem, & acceptilationem ſubſequentem.

Ad diuidendum.

AD ipſius, &c. omnia eius bona, tàm mobilia, & ſe mouentia, quàm ſtabilia, reſque Domos, & animalia, & omnia creditorum, ac etiam debita quæcumque tàm in Vrbe, quàm extra, & alibi vbicunque exiſtentia, ac ſita, & ſitas, cuiuſcumque generis, vel ſpeciei, aut qualitatis fuerint, & quæ, & quas quouis iure, & titulo, & quomodocumque, & qualitercumque, ſub quouis nomine nuncupata, & nuncupatas habet, & poſſidet pro indiuiſis, & in communione cum N. & alijs quibuſcumque perſonis, cum dicto N. & alijs, quibus opus fuerit diuidendum, & diuiſiones quaſcumque deſuper neceſſarias, & opportunas faciendum, pactis, modis, formis, capitulis, conditionibus, & conuentionibus bene viſis, & deſuper conueniendis; & portionem ſibi aſſignandam recognoſcendum, & illius poſſeſſionem actualem, realem, & corporalem, ſi opus fuerit apprehendendum, adipiſcendum, continuandum, & defendendum; quoſcumque actus circa id fieri, & ſeruari neceſſarios, & opportunos ſeruandum. Et pro obſeruatione, &c. Inſtrumentaque, &c. Iurandum, &c. Et generaliter, &c. cum amplo, pleno, libero, generali, & ſpetiali mandato, & plena, ampla, libera, & omnimoda adminiſtratione, omnique plenitudine poteſtatis: non ſolum ad præmiſſa, ſed etiam ad omnia alia eius negotia, etiam præmiſſis ſatis maiora, ac etiam importantiſſima, quæ quotidie occurrere poſſunt. Itaque quicquid per dictum Procuratorem ſuum ſupra conſtitutum actum, dictum, factum, geſtum, procuratum, pertractatum, agitatum, & negociatum eius nomine, & pro eo quomodolibet fuerit, in præſenti procurationis mandato cenſeatur, & ſit omninò comprehenſum; ac ſi de eis ſpecialis, & expreſſa mentio facta foret. Promittens, &c Releuans, &c. Conſentiens, &c. De ſingulis clauſulis, & partitis mandatorum prædictorum poſſint dari vnum, vel plura inſtrumenta, etiam non facta mentione de alijs, ad omnem poſtulationem dicti Procuratoris, ſemel & pluries, pro arbitrio dicti Procuratoris, ſuper quibus, &c.

Ad tenendum filium ad baptiſma.

AD ipſius, &c. Filium, ſeù filiam è Domina A. vxore D. B de proximo, Deo dante, naſciturum, ſeù naſcituram, ad ſacrum Baptiſmatis fontem ſuis in manibus tenendum, eumque vel eam in eodem fonte lauandum, & lauari petendum, & obtinendum: omniaque dicendum, & agendum

dum,quæ in huiuſmodi celebritate à compatribus,& vinculo infantium lauandorum colligandis,fieri eſt conſuetum, aliaq; promittendum,quę circa præmiſſa promittenda ſunt. Et generaliter, &c. Promittentes, &c. Releuans,&c.

Forma procuræ ad baptizandum.

MAgnificus, & Excellens D. Angelus Victorius Ciuis Balneoregieſis Phyſicus Roman. Cur. ſequens, cui nuper (vt aſſeruit) ſignificatum fuit, quòd Dominus Franciſcus Pomus Ciuis Balneoregienſis vellet eius filiolum, quo proximè auctus eſt, ad ſacrum baptiſmatis fontem eius nomine admoueri, non valens (alijs hic Romæ curis præpeditus) huiuſmodi celebritati perſonaliter intereſſe. Ideò ſpontè,&c. omni meliori modo, &c. Conſtituit eius nuncium ſpecialem magnificum D. N. abſentem, &c. Ad ipſius magnifici D. A. nomen, & pro eo, ac eius parte dicti Domini Franciſci, & Dominæ Lucretiæ de Monaldis eius vxoris nuperrimè editum filium, (qui lauandus eſt ſacro baptiſmatis lauacro) fonti admouendum, & retinendum, dictumq; filiolum per Parrochum baptizari,& ſacroſanctæ Chriſtianę Religioni, iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, initiari humiliter petendum,& obtinendum, eiuſq; in hac parte vicesgerendum, aliaq; faciendum, & dicendum, quæ fieri, & dici conſueuerunt in huiuſmodi ſpirituali cognatione, illiuſq; celebritate ab his, qui compatrum nomine, atque vinculo colligandi ſunt, cum infantium lauandorum parentibus, & quæ ipſemet A. facere, & facere poſſet, ſi præmiſſis in omnibus perſonaliter intereſſet, etiam ſi talia forent, quæ mandatum exigerent magis ſpeciale, quam pręſentibus eſt expreſſum. Promittens,&c. Super quibus, &c.

Nota quod licet cognatio ſpiritualis non poſſit contrahi per Procuratorem, vt per gloſ. in inſtitutionibus poſt titulum de gradib. cognat. in declaratione materię cognationis ſpiritualis in fine 4. colum. vnde ibi verſus

Procurator habet nodos vincire iugales, non tamen hos nexus domino dat ſpirituales. Poteſt tamen contrahi per nuncium, vt per Aret. in S. multis ſub nu. 8. circa fin. inſtit. qui, & ex quibus cauſis manumittere non poſſunt. Ideò non ab re viſum fuit hic alteram præſcriptam formulam ſcribere conceptam, vt in ea videre eſt, in perſonam nuncij, tanquam magis iuris diſpoſitioni adhærentem, & id quod ſupra diximus de cognatione ſpirituali, idem erit dicendum de manumiſſione, vt per eundem Aret. ibi.

Ad vendendum loca Montis.

AD ipſius,&c. dicta loca Montis farinæ, cum omnibus, & ſingulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, emolumentis, commodis, obuentionibus, gratijs, priuilegijs, honoribus, immunitatibus, prærogatiuis,& alijs ſuis ab inſtituto innatis,& inſitis D. N. ad rationem pretij ſcut. N. in ſingulum quemque locum, ſeù creditum huiuſmodi, vendendum, cedendum, concedēdum, reſignandum, & alienandum; ac propterea omnia, & ſingula ipſius conſtituentis iura, actiones, rationes, & competitiones dicto emptori transferen. & illi renuncian. ad fauorem dicti emptoris; ponendum,&c. conſtituendum, &c. ad huiuſmodi iuribus, & actionibus ceſſis, & tranſlatis vtendum, experiendum contra quoſcumque in iudicio, & extra, ac conſentiendum extenſioni, expunctioni, demptioni, delationi, & amotioni ipſius, ac nominis, tituli, & perſonæ eius è numero, conſortio, & catalogo dicti Montis,& eius Montiſtarum,& dandum licentiam emptori, faciendum ſe admitti, recipi, aggregari, inferri, & immitti in numerum, & conſortium aliorum Montiſtarum dicti Montis,& inſcribi, intitulari,& notari in catalogo, ac reſignandum, conſignandum & tradendum emptori eius litteras, patentes,& alia monumenta, & documenta deſuper ſolita, fieri, & tradi, ac quarumuis aliarum deſuper neceſſariarum cōfectioni, expeditioni,& traditioni, conſentiendum, ac promittendum de eis,&c.

Alia ad lites,& negotia.

A Spontè,&c. citra,&c. omnibus,&c. Conſtituit, & fecit Procuratores ſuos eximium Ill. Doctorem Bernardinum Callimacum à Corneto,& C. abſentes tanquam præſentes, & quemlibet ipſorum in ſolidum; ita tamen, quod non ſit melior

con-

Digitized by Google

conditio primitus, occupantis, ſed vbi vnus dimittet, alter poſſit aſſumere; ad ipſius D. conſtituentis nomen, & pro eo, & eius parte omne, & pro eo, & eius parte omnes, & quaſcumque eius lites, cauſas, quæſtiones, & differentias, ciuiles, & criminales, meras, & mixtas, beneficiales, & profanas, quas habet, & habiturus eſt cum aliquo, ſeu aliquibus, coram quocumque Iudice, tam Eccleſiaſtico, quam ſeculari, auditore, vel delegato, ordinario, vel ſubdelegato, ſuper quibuſcumque rebus, & negotijs ipſius D. conſtituentis; comparendum, agendum, & pertractandum, defendendum, excipiendum, & replicandum, litem conteſtandum, terminos, & dilationes petendum, & recipiendum, iuramentum calumniæ, & cuiuſcumque alterius generis præſtandum, ponendum, & articulandum, ponique, & articulari videndum, teſtes etiam, & iuramenta producendum, & alterius partis teſtes, & probationes, & iuramenta videndum, & eos, vel ea reprobandum, iudices, eligendum, & recuſandum ſuſpectos, ſententiam, vel ſententias audiendum; appellandum, & appellationes proſequendũ. Item ad petendum, exigendum, recipiendum habendum, ac habuiſſe confitendum, omne id, & quicquid ipſi A. ex quacumque cauſa, vel contractu ab aliquo debetur; & tam de habitis, & receptis, quam habuiſſe confeſſis, debitores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberanduum penitus, & abſoluendum; & quaſcumque quietantias finales, & refutationem, cum clauſulis, & cautelis opportunis faciendum: debitores ſoluere recuſantes, ſeu differentes ad ſoluendum, & ſatisfaciendum, omnibus iuris, et facti remedijs opportunis cogendum, & compellendum; ac ipſos, ſi opus fuerit, ſuſpectos habendum, & iurandum, ac cogi, compelli, capi, carcerari, bonaq. ipſorum tolli, ſubhaſtari, deliberari, ſeu inſolutum ſibi tradi, & adiudicari, petendum, faciendum, & obtinendum, vſque ad integram debiti ſatisfactionem: qua conſecuta eorundem debitorum liberatione, & quorumcumque contractuum, de ſuper apparentium, caſſationi conſentiendum, & quoſcumque conſenſus, deſuper opportunos vbi, quando, & quoties opus fuerit, præſtan. iura, & actiones in fauorem ſoluentium cedendum et transferendum, cum clauſulis ſolitis, & conſuetis: necnon ad paciſcendum, componendum, tranſigendum, et in integrum reſtitutionem petendum, compromittendum, laudum, et arbitrium audiendum, et proſequendum, et emologandum: et ad crimina, & defectus opponendum, et proponendum. Item ad contrahendum debita, et ad conſtituendum ſibi alios debitores, et ad venditiones, emptiones, et locationes, et cuiuſcumque generis contractus, faciendos, ſeu ineundos, cum, et ſub illis pactis, conditionibus, pœnis, vinculis, iuram, et hypothecis, ac clauſulis, per notarios apponi ſolitis, et conſuetis. Et pro obſeruatione omnium, et ſingulorum præ dictos procuratores, et eorum quemlibet promittendorum, ipſum D. conſtituentem, et eius hæredes, et ſucceſſores ac bona ſua, et ſuorum quæcumq. etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligandum, et hypothecandum: et generaliter ad omnia, et ſingula ipſius D. conſtituentis negotia tractanda, et gerenda; et ad omnia, et ſingula facienda, quæ circa prædicta, vel aliquod prædictorum: vel etiam quæcumque alia, quæ et ipſis videbuntur vtilia, et quæ per quemlibet procuratorem verum, et legitimum poſſent aliquo modo procurari. Dans eis, et eorum cuilibet plenam, et liberam poteſtatem, et adminiſtationem omnium bonorum ſuorum, ac generale, et ſpeciale mandatum prædicta omnia, et ſingula faciendi, ſuper præmiſſis, et quẽlibet eorum vnum, vel plures procuratorem, ſeu procuratores, loco ipſorum ſubſtituendi cum ſimili, vel limitata poteſtate: et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. Actum, etc.

Alia ad accipiendum pecunias à mercatoribus, & concordan. de Annatis cum Reu. Camera Apoſtolica.

IN Dei nomine Amen, et Ven. D. Antonius ſponte, etc. citra, etc. fecit, et conſtituit procuratorem ſuum D. Iacobum, etc. abſentem, tamquam præſentem, ſolum: et inſolidum, ad ipſius D. conſtituentis nomen, et pro eo, et eius parte à qui-

quibuſcumque Romanæ Curiæ mercatoribus ſumendum, recipiendum, habendum, ac habuiſſe confitendum, vſque ad ſummam ſcutorum mille auri in auro, boni & iuſti ponderis, pro expeditione litterarum Apoſtolicarum, ſuper prouiſione ſibi facienda de Abbatia talis Monaſterij, & tàm de habitis, et receptis, quàm habuiſſe confeſſis dictos mercatores, et alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum pænitus, et abſoluendum, et quaſcumque quietantias deſuper opportunas, cum clauſulis, & cautelis, ac etiam vinculo iuramenti roboratum faciendum; necnon comparendum coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino N. Papæ generali Theſaurario, necnon Reuerendiſſimis Dominis Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & cum eis, & alijs, quibus opus fuerit concordandum, pro quibuſcumque annatis, ſiue medijs fructibus, occaſioné dictæ Abbatiæ eidem Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ perſoluendis, ſeu ſolui ſolitis, et conſuetis, pro quarum ſolutione facienda terminum competentem ſibi præfigi, ſtatui, & aſsignari petendum, et obtinendum, et iuxta terminum ſibi ſtatuendum, aſsignandum eidem Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ, ac in manibus illius Depoſitarij ſoluere, et exburſare promittendum, et pro illarum ſolutione, ac omnium, & quorumcumque per dictum Procuratorem promittendorum conſtituentem eiuſque hæredes, et ſucceſſores, ac bona ſua, et illorum, quæcumque in ampliori forma Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis ſolitis, & conſuetis obligandum, et hypothecandum, ac quodcumque inſtrumentum, ſeu inſtrumenta, per quoſuis Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ Notarios, et alios, quos opus fuerit, cum & ſub illis clauſulis, promiſſionibus, et cautelis, pœnis, vinculis, et hypothecis, ac iuramentis deſuper opportunis, ac de more, ſtylo, & conſuetudine Notariorum dictæ Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ extendi ſolitis, & conſuetis, fieri, rogari, & ſtipulari faciendum. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. Præſentibus teſtibus, etc.

Alia ad faciendum partes, & diuiſionem bonorum.

IN Dei nomine amen, etc. Petrus, etc. Sponte, etc. conſtituit Procuratorem ſuum D. Franciſcum abſentem, etc. Ad ipſius D. conſtituentis nomen, & pro eo, & eius partes diuidendum, ſeu fieri faciendum cum Iacobo, & Laurentio ſuis, ipſiuſque D. Conſtituentis Germanis Fratribus, vel alio, ſeu alijs, quibus opus fuerit, de quibuſcumque eorum communibus bonis, tàm mobilibus, quàm immobilibus, & ſe mouentibus, iuribus, creditis, ac nominibus debitorum, vbicumque dicta bona erunt, & inueniri poterunt, & ſub quibuſcumque cohærentijs, et confinibus terminentur, quæcumque, quotcumque, et qualiacumque ſint, quæ omnia & ſingula, hic pro expreſsis, et ſufficienter ſpecificatis haberi voluit, et vult, etiam ſi talia forent, de quibus opporteret fieri mentio ſpecialis; & ad acceptandum & recipiendum in, & pro parte ipſius Conſtituentis, quæcumque ex ipſis bonis, rebus, et iuribus, vt ſupra terminandis, et diuidendis, ſiue ſorte, iudicio, vel aliter eidem Domino Conſtituenti euenerint, in ipſis diuiſionibus faciendis cum ipſis ſuis fratribus, et ad dimittendum, et relaxandum eiſdem fratribus ſuis, et vtrique eorum, vel cuicumque alteri ſtipulaturo, ac recepturo pro eis, vel altero ex eis quæcumque bona, res, & iura, ac credita, et nomina debitorum, et ex ipſis bonis diuidendis, vt ſupra in, et pro ſua parte prouentura; & ad cedendum, et transferendum, ac mandandum eiſdem ſuis fratribus, et vtrique eorum, et in eos, & vtrunque eorum omnia ipſius conſtituentis iura, et actiones; reales & perſonales; vtiles & directas, ac mixtas; & in rem ſcriptas eidem Conſtituenti competentes, & competitura in prædictis dimittendis, & relaxandis bonis eiſdem fratribus ſuis, & eorum occaſione; & ad conſtituendum ipſos fratres ſuos; et vtrumque eorum Procuratorem tanquam in rem ſuam, et ad ponendum ipſos, et vtrumque eorum in locum, et ius ipſius Conſtituentis pro dictis rebus, bonis, et iuribus dictis ſuis fratribus, & vtrique eorum in partem prouenturis; & ad daudum, et concedendum eiſdem fratri-

 bus

bus ſuis, ſeu cuicumq alij ſtipulaturo, & recepturo pro eis, vel altero ex eis licentiã, facultatem & auctoritatem intrandi, etiam propria auctoritate, quęcumq. bona, & res, & iura eiſdem. & vtriq. eorum prouẽtura, in, & pro eorum parte, ſeu partibus ex bonis rebus, & iuribus, vt ſupra diuidendis, illorumq. tenutam, & corporalẽ poſſeſſionem, & ad conſtituendum ſe, interim prædicti bona, res, & iura eiſdem prouentura, vt ſupra, pro ipſis fratribus ſuis, & eius nomine poſſidere, vel quaſi. Et ad promittendum eiſdem fratribus, de eorundem bonorum euictione generali, & particulari, ſiue in totum ſiue in partem euincantur, & ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, aut in petitorio tantum, aut in poſſeſſorio tantum, & teneri volendum, etiã quod euictio ſequatur per incuriam Iudicis, vel iniuſtitiam, ac aliter quomodolibet, & qualitercumq. ſequatur euictio, & quaſcumq. alias promiſſiones, & obligationes, cum & ſub illis pactis, clauſulis, capitulis, & cautelis ac pœnis, vinculis, & hypothecis, ac eiſdem modo, & forma eidem procuratori beneuiſis, faciendum, & pro obſeruatione omnium, & ſingulorum per dictũ procuratorem, nomine ipſius D. conſtituentis, promittendorum ipſum D. conſtituentem, eiuſque hæredes, & ſucceſſores ac bona ſua, & ſuorum quæcumq præſentia, & futura, in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, & alia quauis valida forma, ad fauorẽ dictorum fratrum, vel alterius eorum, ac ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, obligandum, & hypothecandum, & quodcumque iuramentum, ſeu iuramenta in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum, & ſubeundum; & inſtrumentum, ſeu inſtrumenta quæcumque per quoſuis notarios fieri, rogari, & ſtipolari petendum, & faciendum; cum clauſulis opportunis, ac de more, ſtilo, & conſuetudine loci, & notariorum, vbi ſcilicet inſtrumenta celebrari contingat, extendi, & apponi ſolitis, & conſuetis, & generaliter, & promittens, &c. Releuans, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c.

Alia ad conſentiendum adoptioni filij conſtituentis.

IN Dei nomine Amen, &c. Antonius & Angela Coniuges informati, vt aſſeruerunt à Paulo, & Ioanna, &c. coniugibus, qui eiſdem DD Conſtituentibus pluries expoſuerunt, quod ipſi coniuges volunt, & intendunt adoptare, & in filiã adoptiuam primi gradus ſuſcipere, & in eorum ſtirpem fæmininam M ipſorum coniugum conſtituentium filiam, & neptem ipſorum Pauli, & Ioannæ, & ipſam M. in filiam in eorum filiatione, ac ſtirpe fæminina, & legitima, ac paterna poteſtate, ac adminiſtratione, ac iungere iura naturalia cum ciuilibus, per modum, quod de cætero habeatur, & cenſeatur filia primi gradus, legitima, & naturalis: & de ſtirpe fæminina ipſorum Pauli, & Ioannæ, ita, vt de cætero, tamquam talis valeat ſuccedere ex teſtamento, & ab inteſtato, aut aliter quomodocumque, & quod prędicta intendunt facere dicti Paulus, & Ioanna, cum auctoritate, & conſenſu dictorum Antonij, & Ang. parentum dictæ M necnon cum decreto, & auctoritate cuiuſcumque Iudicis, ad id iuriſdictionem habentis: intendentes, & volentes ipſi conſtituentes eis, illorumq. petitioni, & deſiderio annuere; ſpontè, &c. omnibus melioribus, &c dederunt, & liberè conceſſerunt licentiam dictæ M. eorum filiæ, licet abſenti, tamquam præſenti me notario præſente, & pro ipſa M. legitimè ſtipulãte. &c. vt eo poſſit, & valeat, ac permittat, ſe adoptari à prædictis Paulo, & Ioanna, & vtroque eorũ, in eorum, & cuiuſque eorum filiam legitimam, & naturalem primi gradus & in ſtirpem fæmininam & legitimam, & pro maiori præmiſſorum roboris firmitate, cum dictæ adoptioni faciendæ, perſonaliter intereſſe non valeant; ſpontè, &c. cum decreto, & auctoritate magnifici D. . . . Iudicis pro tribunali ſedentis, fecerunt, & conſtituerunt procuratores ſuos A. &c. B abſentes, tamquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum, ad ipſorum DD conſtituentium nomina, & pro eis, & eorum parte comparendum coram quocumq. Iudice, ad id poteſtatem habente, & alio, quo opus fuerit, & dictæ adoptioni M. eorum filię, vt ſupra faciendæ, libere conſentiendum, ac eorum liberum conſenſum pariter, et aſſenſum pręſtandum, in tantũ, quod ſupradicta adoptio validè fiat, et fieri poſſit, et valeat, ſub prędictis modo, et forma, et ſub alijs quibuſcumque clauſulis, prout eiſdem procuratori-

Digitized by Google

toribus, & eorum cuilibet videbitur, et placuerit in filiam primi gradus dictorum Pauli, et Ioannæ, & in eorum ſtirpem fœmininam, et in patriam poteſtatem, et omnimodam ſubiectionem, et ad liberandum, & abſoluendum ipſam M. à patria poteſtate; ita vt de cætero tranſeat in liberam poteſtatem dictorum Pauli, et Ioannæ, et adiungendum iura naturalia cum ciuilibus, & legitimis, et hæc omnia faciendum, cum omnibus clauſulis, ſolemnitatibus, renunciationibus, promiſſionibus, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac iuramentis, ac modis, & formis eiſdem Procuratoribus, vel alteri ipſorum bene viſis, & tàm de iure, quàm conſuetudine neceſſarijs, et opportunis. Dantes & concedentes ipſis Procuratoribus, et cuilibet eorum inſolidum, plenum, liberum, & generale mandatum, ad plenam, liberam, et generalem adminiſtrationem circa præmiſſa, & ab eis dependentia. Et pro obſeruatione omnium & ſingulorum per eoſdem Procuratores, vel eorum alterum nomine ipſorum conſtituendorum promittendorum ipſos Dominos Conſtituentes, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores, ac bona ſua, et ſuorum quæcumque præſentia, & futura, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, et alia quæuis iura forma obligandum, et hypothecandum, iurãdumque, etc. quæcumque inſtrumenta deſuper opportuna per quoſuis Notarios fieri, & poſtulari petendum, et faciendum, cum clauſulis ſolitis, et conſuetis. Et generaliter, etc. Promittentes, etc. Releuantes, etc. & prædicta D. Angela cum præſentia, et conſenſu prædicti Antonij eius viri ibidem præſentis, et conſentientis, ac cum decreto, et auctoritate ſupradicti Domini Iudicis; vt ſupra pro tribunali ſedentis cum iuramento, quod tactis in mei Notarij manibus præſtitit, renunciauit beneficio Senatuſconſ. Velleian. authent. ſi qua mulier l. Iul. de fund. dotal. beneficio reſtitut. in integr. omnibuſque alijs legibus, & legum auxilijs, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus omnibus, illorumque importantia ipſa Angela fuit ad plenum per eundem Iudicem certificata. Super quibus omnibus, et ſingulis præmiſſis tanquam ritè, et legitimè factis idem Dominus Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, cauſa cognita, ſuum & dictæ ſuæ Curiæ decretum, et auctoritatem interpoſuit. Suppletis, &c. Super quibus, etc. Actum. etc. Teſtibus, etc.

Alia facta per Patrem, ad petendum legitimari filios.

IN Dei nomine amen, etc. Ioannes, etc. Spontè, etc. Fecit & conſtituit Procuratorem ſuum Dominum Franciſcum abſentem tanquam præſentem, ſolum & inſolidum ad ipſius D. Conſtituentis nomen, & pro eo, & eius parte comparendum, & ſe perſonaliter præſentandum, coram ſpectabili viro N. Comite Palatino, & habente poteſtatem ab Imperiali Maieſtate legitimandi naturales, & quoſcumque alios ex damnato coitu procreatos, vigore conceſſionis ſuperinde ſibi factæ; & idem Comiti exponendum, quod cum ipſe Ioannes licet iamdiù vxoratus, & coniugatus cum dicta Antonia, &c. eius legitima vxore, nulloſque ſuſceperit filios, & conſtante matrimonio, ipſe Ioannes coiuerit cum quadam fœmina tunc ſoluta, ex quà genuit, & procreauit P. ipſius Ioannis filium, & petendum, & requirendum à præfato D. Comite, quatenus ex benigna clementia dignetur, ipſum P. auctoritate ſibi conceſſa de ſpetialis dono gratiæ, ſuper defectu natalium eidem Petro de legitimationis remedio prouidere; & cauſa cognita, & cum debitis iuris ſolemnitatibus ipſum Petrum, ſeu quemcumque pro eo ſtipulaturum, & ad legitima iura reducere, et reſtituere, & ſuperinde maculam prolis illicitæ aboleri; ita quod ipſe Petrus tanquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus cenſeatur, & habeatur, & ipſius parentibus in quibuſcũque eorum bonis tàm proprijs, quàm feudalibus, ac agnatis, & cognatis in quocunque gradu ſuccedere valeat, & eiſdẽ agnatus, & cognatus efficiatur; & ad gradus, et ſucceſsiones ex teſtamento, et ab inteſtato dignitates, iura, honores, et officia reducatur, et reſtituatur, et maculam genituræ abolendo; & in præmiſſis, et quocunque ex eis ſuam valeat aſſequi actionem, obiectione illicitæ prolis pęnitus quieſcẽte; et quæcunque alia requiſita circa dictam Petri legitimationem faciendum, ac fieri ab eodem Comite petendum, faciendum, & obtinendum; & quæcumque inſtrumenta,

ſeu litteras deſuper opportunas in forma debita, ac ſolita, & conſueta; ac cum illis clauſulis tàm de iure, quàm conſuetudinè opportunis, fieri faciendum, et obtinendum. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Teſtibus, &c.

Alia facta per filium, ad petendum ſe legitimari.

IN Dei nomine amen. &c. Petrus filius naturalis D. Ioannis ibidem præſentis, & eidem filio ſuo in infraſcriptis omnibus, & ſingulis expreſsè conſentientis, & parabolam dantis. Spontè. &c. Fecit & conſtituit Procuratorem ſuum D. N. ſpecialiter & expreſsè, ad eiuſdem D. Conſtituentis nomen, & pro eo, & eius parte comparendum, & ſe perſonaliter præſentandum, vna cum dicto D. Ioanne eius patre; ſeu quocumque eius legitimo Procuratore, coram ſpectabili N. &c. Comite Palatino habente plenariam poteſtatem naturales filios, & quoſcũque ex damnato coitu natos legitimandi, vigore indulti ſibi, & ſuis anteceſſoribus, conceſſi à Cæſarea Maieſtate, & coram eo explicandum, & exponendum, vna cum dicto Ioanne eius patre, ſeu eius Procuratore, quòd cum ipſe Ioannes pater ſobole legitima careret coitum habuit cum quadam fœmina tunc ſoluta, & ex ea procreauit ipſum conſtituentem; & ab eo petendum, & impetrandum, quòd præfatus Comes eius Imperiali auctoritate ſibi conceſſa, de ſpecialis gratiæ dono dignetur, ſuper defectu natalium eidẽ Petro de legitimationis remedio prouidere, & ipſum ad legitima iura reducere, & reſtituere cauſa cognita, & cum debitis iuris ſolemnitatibus; & ſuperinde maculam genituræ abolere; ita quòd ipſe conſtituens tanquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus cenſeatur, & habeatur; & parentibus in quibuſcumque eorum bonis, agnatis & cognatis, in quocumque gradu ſuccedere valeat, & eiſdem agnatus & cognatus efficiatur; & ad gradus & ſucceſsiones ex teſtamento, & ab inteſtato, dignitates, iura, et honores, ac officia reſtituatur, et reducatur; maculam geniture abolendo, & omnia & quæcumque alia requiſita circa dictam legitimationem faciendam. Dans & concedens eidem ſuo Procuratori, liberum, & generale mandatum, in præmiſſis & circa præmiſſa opportunum. Et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. præſentibus, etc. teſtibus, etc.

Alia ad recipiendum litteras cambij, & miſſiuas, illaſque aperiendi.

IN nomine Domini amen, etc. vener. D. A. ſpontè, etc. Fecit & conſtituit Procuratorem ſuum B. abſentem tanquam præſentem, ſolum & inſolidum; ſpecialiter & expreſsè ad ipſius D. Conſtituentis nomen, et pro eo, et eius parte, quaſcumque litteras miſſiuas cambij, ſeu crediti, & alia quæcunque iura, inſtrumenta, et monimenta eidem D. Conſtituenti a quibuſuis perſonis, et mercatoribus, in quibuſcunque mundi partibus commorantibus, directas, & tranſmiſſas, ſiuè dirigendas & tranſmittendas; recipiendum & aperiendum, ac quaſcumque pecuniarum ſummas, & quantitates in eiſdem litteris miſſiuis, cambij, aut crediti contentas, à quibuſuis illarum debitoribus, et ſoluere illas debentibus, petendum, exigendum, recipiendum, & recuperandum, habendumque ac habuiſſe, & recepiſſe confitendum; & tàm de habitis, & receptis, quàm habuiſſe confeſſis, ſoluentes, & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum pænitus, et abſoluendum; & quaſcumque etiam duplicatas quietantias deſuper opportunas faciendum, et ſubſcribendum; etiam cum pacto de rem ſemel habitam vlterius non petendo; & alijs clauſulis, et cautelis neceſſarijs, et opportunis eidem D. Procuratori bene viſis; iurandumque. etc. generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. teſtibus, etc.

Alia ad impetrandum litteras Apoſtolicas, & peten. fulminari proceſſus.

IN Dei nomine amen, &c. vener. D. L. ſpontè, &c. Fecit & conſtituit Procuratorem ſuum D. N. abſentem tanquam præſentem, etc. ad ipſius D. Conſtituentis nomen, & pro eo, & eius parte ſpecialiter, et expreſsè comparendum, & ſe perſonaliter præſentandum in Romana

Curia

Curia, audientia publica litterarum contradictarum Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Datario, & alibi, vbi & coram quo opus fuerit, contra quaſcumque perſonas, tàm Eccleſiaſticas, quàm Seculares, & Regulares, litteraſque Apoſtolicas, tàm ad gratiam, quàm iuſtitiam concernentes, impetrandum, & obtinendum, illaſque publicandum, & publicari faciendum, & obtinendum, & exaduerſo impetratas, ſeu impetrandas impugnandum, cõtradicendum, eaſque arreſtandum,& arreſtari petendum, faciendum,& obtinendum, Iudices eligendum, & nominandum, ac eos deputari obtinendum, ſuſpectos recuſandum, & refutandum; quoſcumque conſenſus, ac cautiones deſuper opportunas præſtandum,& dandum, ac executione earundem litterarum, quoſcumque proceſſus in forma ſolita, & conſueta, ac neceſſarios, & opportunos, per illarum Iudices executores, fulminari petendum, & obtinendum: necnon concordandum cum Reuerenda Camera Apoſtolica in forma, ſuper annatis beneficij ſibi collati, ſeu conferendi,& pro illius ſolutione, ipſum D. Conſtituentem, eiuſque hæredes,& ſucceſſores, ac bona ſua, et ſuorum quæcumque præſentia, et futura, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligandum, et hypothecandum, iurandumque, etc. et generaliter, etc. promittens etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. teſtibus, etc.

Alia ad præſentandum aliquem ad beneficium vigore iuriſpatronatus.

IN nomine Domini Amen, etc. Antonius, etc. Patronus, et cui ex antiqua conſuetudine, et ex conſtitutione, et ordinatione infraſcripti Domini P. ſpectat ius patronatus, et ius nominandi, et præſentandi Cappellanum, infraſcriptæ præbendæ, voluntariè, ſpontè, et ex certa ſcientia fecit, conſtituit, et ſolemniter ordinauit, ac facit, conſtituit, et ſolemniter ordinat eius certum nuncium, et procuratorem liberum, et generalem, ac etiam ſpecialem, et quicquid melius dici, fieri, et eſſe poſſit, ita quod ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra D. C. licet abſentem tanquam præſentem, ſpecialiter et expreſsè ad pro ipſo D. Conſtituente, et eius nomine nominandum, Presbyterum Ioãnem, etc. Clericum, etc. in præbendarium, et ad Præbendam Sancti Iacobi, conſtitutam in Eccleſia Sancti Petri per quond Franc. de Veneratoribus Vicentinum, Fundatorem dictæ Præbendæ vacantem, propter mortem quond. Presbyteri Franc. etc. Immediatè Præbendarij dictæ Præbendæ, et ipſa nominatione facta, ad pro ipſo conſtituente, et eius nomine ipſum Presbyterum Ioãnem præſentandum, coram Dominis Rectoribus, Clericis, Capit. dictæ Eccleſiæ, ſeu Reuerendiſſimo D. Epiſcopo, &c. vel eius Vicario,& Locumtenente, vel cuicunque alio, ad quem confirmatio, ſiuè inſtitutio huiuſmodi nominationis, & præſentationis, & Præbendarij prædicti ſpectat, & pertinet; ab eo,& quocunque alio, ad quem ſpectat, petendum, inſtandum, & requirendum, confirmationem, & inſtitutionem dictæ nominationis,& præſẽtationis & Præbendarij prædicti; & faciendum fieri de prædictis omnibus, & ſingulis publicum inſtrumentum, ſeu publica inſtrumenta. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. ſuper quibus, &c. actum, &c. præſentibus, &c. teſtibus, &c.

Si autem fuerint plures patroni, tunc formatur procura ſub modo ſequente.

IN nomine Domini Amen, &c. Franciſcus, &c. fil. q. &c. patronus, & cui, vna cum cæteris nobilibus de Domo de, &c. ſpectat, & pertinet ex antiqua conſuetudine, iuſpatronatus, & ius nominandi, & præſentandi Miniſtrum, & Rectorem hoſpitalis S. Iacobi conſuetum, ſpontè, &c. fecit, &c. ſuum Procuratorem liberum, &c. ita quod ſpecialitas, &c. Barthol. &c. fil. q. &c. licet abſentem, &c. ad pro ipſo conſtituente, & eius nomine, & vna cum ipſo Barthol. & alijs nobilibus de dicta domo, &c. & maiore, & ſaniore parte ipſorum, nominãdum, & nominari poſſendum Vbertinum, &c. in Rectorem, & Miniſtrum dicti hoſpitalis, vacantis ad pręſens per mortem q. fratris niſi, &c. olim immediati Rectoris dicti hoſpitalis; & ipſum Vbertinum ſic nominatum, præſentandum nomine ipſius cõſtituentis, & vna cum ipſo Barthol. & alijs nobilibus prædictis, & pro vt ſupra, coram

Digitized by Google

Reuerendiſſimo D. Epiſcopo, &c. ſeu eius Vicario, & quocumque alio, ad quem huiuſmodi nominationis, & præſentationis, & Rectoris prædicti confirmatio, et inſtitutio ſpectat, & pertinet, & ab eo inſtandum, et requirendum confirmationem, & inſtitutionem nominationis, & præſentationis prædictæ, & ad faciendum, fieri de prædictis omnibus, & ſingulis publicum inſtrumentum, ſeù publica inſtrumenta, etc. Et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. præſentibus, etc. teſtibus, etc.

Alia ad proſequendum gratiam de Eccleſia Parrochiali, ad capiendum illius poſſeſſionem, & locandum fructus.

IN Dei nomine, etc. D. A. ſpontè, etc. omnibus, & conſtituit Procuratorem ſuum D. B. ad ipſius D. conſtituentis nomen, & pro eo gratiam per ſanctiſſimum Dominum Noſtrum Papam factam, de Parrochiali Eccleſia Sancti Leonardi Ciuitatis Cornetan. quam quond. H. ipſius Eccleſiæ Rector, dùm viueret obtinebat per obitum eiuſdem H. qui extra Romanam Curiam diem ſuum clauſit extremum vacante, de qua eidem D. conſtituenti, auctoritate apoſtolica prouiſum extitit, ſub datum Kalendis Martij, Pontificatus ſui anno primo gratioſe, prout in litteris Apoſtolicis inde confectis plenius continetur, litteraſque ipſas, & proceſſus earundem vigore habitos, & habendos Reuerendo in Chriſto Patri D. Epiſcopo Cornetan. & Montis Flaſconen. vel eius in ſpiritualibus Vicario, ac illi, vel illis, ad quem, vel ad quos dictæ Parrochialis Eccleſiæ Sancti Leonardi collatio, prouiſio, præſentatio, electio, ſeu quæuis alia diſpoſitio communiter, vel diuiſim pertinet; necnon Dominis Executoribus, et ſubexecutoribus in dictis litteris, et proceſſibus nominatis, et deputatis, ac etiam deputandis, et eorum cuilibet, ac cæteris quibuſcumque perſonis, de quibus viſum fuerit expedire, exhibendum, præſentandum, & notificandum, ipſoſque et eorum quemlibet, vt ad executionem dictarum litterarum, et proceſſuum deſuper habitorum, ſeù habendorum procedant requirendum, & ad petendum ſe nomine, quo ſupra recepi, et admitti in Rectorem dictæ Parrochialis Sancti Leonardi, cum plenitudine iuris eiuſdem, vt moris eſt, & corporalem, realem, et actualem poſſeſſionem dictæ Parrochialis Eccleſiæ, iuriumque & pertinentiarum eiuſdem petendum, obtinendum, apprehendendum, intrandum, et adipiſcendum, & ſe in huiuſmodi poſſeſſionem poni, et induci faciendum, ipſamque Eccleſiam ſuo nomine tenendum, regendum, et defendendum, et Miniſtrum idoneum, qui dictæ Eccleſiæ in diuinis laudabiliter deſeruiat, ponendum, et reuocandum, et alium, ſeu alios in eius, ſeu eorum loco deputandum; fructus, redditus, & prouentus dictæ Eccleſiæ, à quibuſuis illorum debitoribus habendum, percipiendum, leuandum, recipiendum, et recuperandum; habuiſſeque, & recepiſſe confitendum, et tàm de habitis, et receptis, quam habuiſſe confeſſis eoſdem debitores, & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum pænitus, et abſoluendum, cum pacto de rem ſemel habitam, vlterius non petendo, necnon dictos fructus, redditus, & prouentus, cuicumque perſonæ, ac pro pretio, et pretijs reperibilibus, ac pro tempore, et temporibus eidem Procuratori bene viſis, locandum, affictandum, et arrendandum; affictus & annuam reſponſionem ſuis debitis terminis, et temporibus conueniendis ab illorum affictuarijs, colonis, et reſponſuarijs petendum, exigendum, & recuperandum, ac habuiſſe, et recepiſſe confitendum, et de eis, vt ſupra; quietandum, et quæcumque inſtrumenta cum & ſub illis pactis, capitulis, conditionibus, promiſsionibus, pœnis, vinculis, et hypothecis, ac clauſulis, & cautelis ſolitis, & conſuetis, per quoſuis Notarios rogari, & ſtipulari faciendum. Et pro obſeruatione omnium & ſingulorum, per dictum Procuratorem promittendorum ipſum D. conſtituentem, ac eius hæredes, et ſucceſſores, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligandum, & iuramentum, ſeu iuramenta quæcumque, tam pro obſeruandis ſtatutis, et conſuetudinibus dictæ Eccleſiæ, quo ad aſſecutionem dictæ poſſeſſionis præſtari ſolitum, et conſuetum; quàm pro obſeruandis continendis in inſtrumento, ſeu inſtrumentis affictus, in animam ipſius D. Conſtituentis, coram quo.

Digitized by Google

quo opus fuerit; præſtandum, et ſubeundum, cum clauſulis ſolitis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. præſentibus N.& N. teſtibus, &c.

Alia ad renunciandum Eccleſiam, vt conferatur certæ perſonæ.

N. Etc. Ad ipſius D. Conſtituentis nomine, & pro eo talem ſuam Parrochialem Eccleſiam quam obtinet, & poſſidet in Sanctiſsimi Domini Noſtri Papæ, vel eius, & Sanctæ Eccleſiæ Viceeancellarij, eiuſque Reuerendiſsimi D. Datarij, aut cuiuſuis alterius ab eodem ſanctiſſimo Domino Noſtro Papa auctoritatem habentis manibus purè, liberè, & ſimpliciter reſignandum, & renunciandum in fauorem R. D.B.& ad finem, & effectum, quod dicta Eccleſia eidem R. D.B. conferatur, & non aliter, nec alio modo; & ad ipſi ceſſioni, & litterarum apoſtolicarum expeditioni conſentiendum, iurandumque in animam ipſius D. conſtituentis; quod in huiuſmodi reſignatione non interuenit, neque interueniet dolus, fraus, aut ſimoniæ labes, aut aliqua alia illicita corruptela, & de præmiſſis quodcumque opportunum inſtrumentum, cum clauſulis ſolitis, & conſuetis, per quoſuis Notarios fieri, & rogari petendum, & faciendum. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuãs, &c. ad ſuper quibus, &c. actum &c. præſentibus teſtibus, &c.

Alia ad faciendum ſe ſubrogari in iuribus defuncti collitigantis, & petendum beneficium, & abſolutionem à cenſuris.

IN Dei nomine Amen, etc. Cùm alias poſt collationem Eccleſiæ Parrochialis nuncupatæ Sancti, &c. factam per R. P. D. Epiſcopum Placentin. ordinarium loci venerabilis D.N. tunc vacantis per obitum quond A. vltimi, & immediati Rectoris ipſius Eccleſię, & poſt prouiſionem ſuper huiuſmodi collatione factam per Sedem Apoſtolicam, ad fauorem dicti A per nonnullos vociferatum fuerit q. Anton. &c. tunc familiarem quond. Reuerendiſſimi. &c. vigore gratię acceptaſſe dictam Eccleſiam, & ſubinde citari feciſſe per edictum ipſum D.A. coram R.P.D. Epiſcopo, etc. & in illa parte Iudice, vt dicitur delegato Apoſtolico; et contra eum tanquam contumacem fuiſſe vſque ad ſententiam, et litteras executoriales incluſiuè ipſo D. A. contumace tanquam ignaro; cumque nuperrimè ad aures ipſius A. deuenerit dictum Antonium deceſſiſſe in Curia; & vigore Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, in quantum lis aliqua contra ipſum A. mota fuiſſet ſuper dicta Parrochiali Eccleſia ſubrogari debeat; et ad ius ſi quod competiiſſet dictoq; Antonio aduerſario, vt dicitur in D. Eccleſia; ea propter prædictus D. A. Rector pro firmiori corroboratione iurium ſuorum, & ad tollendum omnem dubitationem, quæ exaduerſo adduci poſſet. Spontè, etc. omnibus, etc. conſtituit, et fecit Procuratores ſuos N. & N. in Curia Romana reſidentes abſentes tanquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum; ita quod, etc. ad ipſius D. conſtituentis nomine, & pro eo comparendum, & perſonaliter præſentandum coram Sanctiſs. D.N. Papa, eiuſq; Reuerendiſs. D. Datario, et alio quocumque ad id poteſtatem habente; et ab eo nomine ipſius D. conſtituentis impetrandum dictam Parrochialem Eccleſiam Sancti. etc. Et ad petendum, et obtinendũ ſe ſubrogari in, et ad ius, ſi quod competiiſſet dicto q. Antonio collitigatori aduerſario, tempore deceſſus ſui in prædicta Eccleſia, et de dicto iure eidem D. conſtituenti prouideri petendum, et obtinendum; quatenus aliqualiter vacaret, ſiuè per mortem dicti q. Antonij, vel aliter qualitercunque, vel etiam ſi neutri ex eis collitigatoribus fortè ius aliquod in eadem Eccleſia competiiſſet, vel competeret, qualitercumque, et quomodocumque vacare diceretur; et ſuperinde impetrandum, et obtinendum litteras apoſtolicas in forma ſolita, et conſueta; et cum clauſulis derogatorijs opportunis, et cum clauſulis abſolutionis ad effectum, etc. et alijs; de quibus eiſdem Procuratoribus, vel eorum alteri videbitur, et placuerit. Item ad petendum nomine D. conſtituentis beneficium; abſolutionis à quibuſuis excommunicationis ſententijs, cenſuris, et pœnis, ſi quæ fortè contra eum promulgatæ fuiſſent; et eiſdem quoquomodo innodatus fuiſſet à iure, vel ab homine;

Digitized by Google

mine; & ſpecialiter à dicto R.P.D. Epiſcopo, & Delegato Apoſtolico ad inſtantiam dicti Antonij eius aſſerti aduerſarij, ex quacumque cauſa, & præcipuè ex cauſa dictæ Parrochialis Eccleſiæ, & ad præſtandum nomine ipſius D. Conſtituentis in manibus Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, ſeù illius D.Datarij,vel alterius ad id poteſtatem habentis, debitum iuramentum. de obedientia præſtanda ſanctæ Matri Eccleſiæ,& cuicumque ab ea deputato, ſeu deputando, & ad petendum ſe reſtitui gremio, & vnitati dictæ Sanctæ Matris Eccleſiæ, & communioni, ac participationi fidelium. Item quaſcumque litteras Apoſtolicas,& reſcripta quæcumque in præmiſsis opportuna, tam ad gratiam,quàm iuſtitiam concernen. in forma ſolita, & conſueta impetrandum, & obtinendum,cum clauſulis opportunis, & eiſdem Procuratoribus, vel eorum alteri bene viſis. Et generaliter,&c. promittens, &c. actum, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Alia ad impetrandum beneficium vacaturum, cum onere penſionis.

R. D. ſponte &c. omni meliori modo. &c.conſtituit & fecit Procuratores ſuos N. & N. abſentes tanquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum; ita quod ad ipſius D. Conſtituentis nomine, & pro eo, & eius parte, impetrandum à Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa,& eius Sancta Sede Apoſtolica, eiuſque Reuerendiſſimo D. Datario, et alio quocumque ad id poteſtatem habente, Parrochialem Eccleſiam Sancti,&c cum iuribus & pertinentijs ſuis, ſi et quandocumque contingat ipſam vacare per liberam reſignationem de ea faciendam per Reuerend. D. Anton. modernum Rectorem, et poſſeſſorem dictæ Eccleſiæ Sancti etc. In manibus Sanctiſsimi Domini Noſtri Papæ, ſeù cuiuſcumque alterius, ad id poteſtatem habentis; et ipſam Parrochialem Eccleſiam, auctoritate Apoſtolica conferri,et de illa ſibi prouideri petédum; litteras quoque Apoſtolicas ſuper huiuſmodi impetratione opportunas expediri faciendum, necnon conſtitutioni, reſeruationi, et aſsignationi annuæ penſionis in, et ſuper fructibus, redditibus, et prouentibus dictæ Eccleſiæ ad fauorem dicti R.P.D. Antonij,quatenus ſibi de dicta Eccleſia prouideatur, ac litterarum reſeruationis dictæ penſionis expeditioni conſentiendum; ipſumque D. conſtituendum, eiuſque hæredes, et ſucceſſores, ac illorom bona quæcumque, eiuſque in dicta Eccleſia futuros ſucceſſores, ad ſolutionem dictæ annuæ penſionis, vt ſupra reſeruandæ, ſuis debitis terminis, et temporibus, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, iuxta formam ſupplicationis deſuper ſignatæ, ſeù ſignandæ,ac litterarum Apoſtolicarum, illius vigore expediendarum efficaciter obligandum,et hypothecandum,cum renunciationibus,et clauſulis opportunis, et per Notarios Cancellariæ Apoſtolicæ, ſeù Cameræ Apoſtolicæ extendi ſolitis, et conſuetis, et quodcumque iuramentum, ſeù iuramenta, tam pro obſeruatione obligationis deſuper facien. quam quod in huiuſmodi reſignation. et reſeruation. penſionis non interueniet aliquis dolus, fraus, vel ſimoniæ labes,et aliud quodcumque licitum, et honeſtum iuramentum in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum, et ſubeundum. Et generaliter,etc. promittens,etc. releuans etc. ſuper quibus, etc. actum,etc. præſentibus N.et N.teſtibus,etc.

Alia ad renunciandum beneficium in Curia.

IN Dei nomine amen, etc. venerabilis vir D. N. Præpoſitus Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, etc. cui nuper, ſeù alias aucto-ritate Apoſtolica prouiſum, ſeù prouideri conceſſum fuit de dicta Præpoſitura, vacante per mortem quond. D.N. olim ipſius Eccleſiæ vltimi Præpoſiti, et poſſeſſoris. Sponte, etc. omnibus etc. conſtituit et fecit Procuratores ſuos DD. N. et A. abſentes tanquam præſentes, et quemlibet ipſorum inſolidum; ita quod, etc. ad ipſius D. conſtituentis nomen,et pro eo comparendum coram Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa, eiuſque D. Vicecancellario, et alio quocumque ad id poteſtatem habente, et in ipſorum manibus ſponte, et liberè reſignandum,ſeù renunciandum dictæ Præpoſituræ,et omni iuri dicto D. conſtituenti in dicta Præpoſitura competenti,et competituro,et ad iurandũ in animam ipſius D. cõſtituen-

ſtituentis, quod in huiuſmodi renunciatione non interuenit, neque interueniet dolus, fraus, aut aliqua alia ſimoniæ labes, ſeù corruptela, & ad conſentiendum expeditioni quarumcumque litterarum apoſtolicarum, faciendarum ad fauorem perſonæ de dicta Præpoſitura prouidendæ, &c.

Si autem dicta reſignatio fiat cum reſeruatione penſionis, poſt verbum renunciandum addatur, reſeruata tamen eidem D. conſtituenti in, & ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Præpoſituræ annua penſione ducat. 10. auri de Camera eidem D. conſtituenti ſoluen. annuatim, per quemcumque, cui dicta Præpoſitura, & Eccleſia conferatur per Sanctiſſimum D. N. Papam, vigore reſignationis prędictæ, vt ſupra faciendæ, cum onere ſoluendi dictam penſionem eidem D. cōſtituenti, vſquequò vixerit, per quemcumque dictæ Præpoſituræ poſſeſſorem proximè futurum, & aliū quemcumque futurum, pro tempore exiſten. Præpoſitum ſeu poſſeſſorem, & quaſcūque litteras apoſtolicas reſeruationis dictæ penſionis impetrandum, & obtinendū, ac expediri faciendum, iurandumq; quod in huiuſmodi reſeruatione, & penſionis aſſignatione, ſeù conſtitutione, non interuenit aliqua ſimoniæ labes, vel illicita pactio, ſeù corruptela, vt ſupra, & quoſcumque cōſenſus deſuper opportunos præſtandum, & à titulario dictæ Præpoſituræ ſuper dictæ penſionis reſeruatione, & litterarum deſuper conficiendarum expeditioni, & alijs, quibus opus fuerit, præſtari petendum, & obtinendum in forma ſolita, & conſueta. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. ſuper quibus, &c. actum, &c. teſtibus, &c.

Alia ad renunciandum beneficium ex cauſa permutationis.

IN Dei nomine amen, &c. A. Rector Eccleſiæ S. Mariæ, &c. ſponte, &c. omnibus meliori modo, &c. conſtituit, & fecit Procuratorem ſuum R. D. N. præſentem, & acceptantem, ſpecialiter & expreſsè, ad ipſius conſtituentis nomen, & pro eo reſignandum, & renunciandum, & cauſa permutationis, vt infra faciendæ, & non alias aliter, nec alio modo, in manibus Reuerendiſſ. D. Dei, & Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopi, &c. ſeù eius R. D. Vicarij, aut alterius ad id poteſtatem habentis dictam Eccleſiam S. Mariæ, &c. & omni iuri, & actioni eidem D. conſtituenti ratione dictæ Eccleſiæ, & illi annexorum quorumcumque ad effectum eam permutandi, & permutationem faciendi cum d. B. de Eccleſia S. Alexandri, &c. cuius ipſe B. eſt Rector, & poſſeſſor, et ad effectum, quod dicta Eccleſia S. Alexādri ex cauſa permutationis prædictæ conferatur, et conferri debeat eidem D. conſtituenti, et ipſa Eccleſia S. Mariæ conferatur, et conferri debeat eidem D. B. & non aliter, nec alio modo. Et ad iurandum in eius, ſeù eorum manibus, prout ex nunc ipſe D. conſtituens iurat, quod in huiuſmodi reſignatione, et permutatione, ſeù illius cauſa, et prætextu non interuenit, neque interueniet fraus, dolus, nec aliqua alia ſimoniæ labes, vel alia illicita pactio, ſeù corruptela, et quodcumque aliud licitum, et honeſtum iuramentum in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum. Et facta, et admiſſa reſignatione huiuſmodi, petendum eiuſdem D. conſtituentis nomine, ſibi prouideri de dicta Eccleſia S. Alexandri, vna cum omnibus iuribus, et pertinentijs ſuis, cum plenitudine iuris Canonici, ipſamque ſibi conferri, ac ſibi de ea inueſtiendum, ac inueſtiri petendum, et faciendum, dictamque Eccleſiam acceptandum, ac illius, iuriumque, & pertinentiarum quarumcumque realem, actualem, et corporalem poſſeſſionem capiendum, intrandum, et tenendum, et quodcumque iuramentum, de obſeruandis ſtatutis, et conſuetudinibus dictæ Eccleſiæ, in manibus dicti Reuerendiſſimi D. Epiſcopi, et aliarum, quibus opus fuerit in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum, et ſubeundum, et quodcumque inſtrumentum de pręmiſſis omnibus, per quoſuis Notarios, cum quibuſcumque clauſulis, renunciationibus, obligationibus, promiſſionibus, et alijs debitis, et opportunis, et in ſimilibus apponi ſolitis, et conſuetis, et conſenſum Capituli, et Canonicorum, etc. ſeù aliorum, quorum opus fuerit petendum, requirendum, et obtinendum, et alia quæcumque requiſita, ac in præmiſſis neceſſaria & opportuna faciendum, cum poteſtate ſubſtituendi. Et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. teſtibus, etc.

Alia

Alia ad comparendum occaſione inquiſitionis formatæ, & petendum ſe admitti per Procuratorem, ſeù Excuſatorem.

IN Dei nomine amen, etc. Antonius, etc citra, etc. ſpontè, etc. omnibus, etc. conſtituit, & fecit Procuratorem ſuum N. abſentem tanquam præſentem, ſolum & inſolidum, ſpecialiter & expreſsè ad ipſius D. conſtituentis nomine, et pro eo comparendum, & ſe præſentandum coram ſpectabili D. Prætore, etc. cauſa, et occaſione aſſerti proceſſus, & inquiſitionis contra eundem D. conſtituentem formatæ, ſeu formandæ per eundem D. Prætorem, & illius Curiam contra ipſum D. conſtituentem, & ſe per Procuratorem, ſeu Excuſatorem in cauſa admitti, & audiri petendum, inſtandum, et obtinendum; & cauſam, quare per Procuratorem, ſeu Excuſatorem admitti debeat; proponendum, & allegandum, illamque ſeù illas, tàm in iure, quàm in facto verificandum; copiamque quorumcunque inditiorum, ſi quæ ſint contra eundem D. conſtituentem, cum termino competenti ad faciendum eius defenſiones, ſibi tradi, & concedi faciendum; & quaſcumque exceptiones, contradictiones, crimina, & defectus contra aſſertos teſtes, et inditia quæcunque contra eum laborantia opponendum; dictaſque querelas, et denunciationes, ſeu accuſationes aduerſus eundem D. conſtituen. factas, et formatas negandum, et quodcunque iuramentum, ſeu iuramenta in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum, et ſubeundum, cum clauſulis ſolitis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi. Et generaliter, &c. promittens etc. releuans etc. ſuper quibus, etc. actum etc. teſtibus etc.

Alia ad contrahendum pacem.

IN Dei nomine, &c. Octauianus, & Iacobus fratres germani ſpontè, &c. omni meliori modo, &c. fecerunt, & conſtituerunt eorum Procuratorem D. N. abſentem tanquam præſentem, ſolum & inſolidum, ſpecialiter & expreſsè ad ipſorum Dominorum conſtituentium nomine, & pro eis contrahendum, & faciendum, cum N. & N. fratribus, & quocumque ex eis ſimul inſolidum, vel de per ſe, ſeù quocumque eorum legitimo Procuratore, bonam, veram & ſinceram pacem, & concordiam, inter eos perpetuò duraturam, etiam oſculo pacis interueniente, de omnibus & ſingulis odijs, quæſtionibus, contentionibus, rancoribus, rixis, & malis voluntatibus, quomodocumque, & qualitercumque ex quacumque cauſa, per. & inter eas partes ab hodie retro, et ſibi inuicem dictis, factis, illatis, & perpetratis, tàm occaſione occupationis bonorum, et iurium ipſorum conſtituentium, et fratrum ſuorum, quam aliter, qualitercumque ab hodie retro, & ſpecialiter, et expreſsè, cum dicto N. occaſione homicidij, alias per eum perpetrati iu perſonam quond. N. Patris dictorum conſtituentium, et ad remittendum nomine eorundem conſtituentium, eiſdem N. & N. omnes & ſingulas rixas, odia, contentiones, contumelias, diſcordias, rancores, iniurias, & omnes malas voluntates, ab hodie retro ſibi inuicem dictas, factas, illatas, & perpetratas, ex cauſa et occaſione antedictis, &. quacumque ex eis, & quacumque alia de cauſa maiori, vel minori, de ſuperius expreſſis, & ad conſentiendum reuocationi, caſſationi, & annullationi ſingularum querelarum, accuſationum, et denunciationum, ac proceſſuum contra dictos N. et N. & eorum quemlibet datum, factum, et formatum, coram magnifico D. N. Prætore, etc. ſeù alio quocumque Iudice, et quaſcumque promiſſiones, et obligationes, pro dicta pace perpetuò, et inuiolabiliter obſeruanda ſub illis pœnis, vinculis, et hypothecis, ac pactis, et conditionibus eidem D. Procuratori bene viſis faciendum. Et pro obſeruatione omnium, et ſingulorum per dictum eorum Procuratorem promittendorum, ipſos Dominos conſtituentes, ſuoſque reſpectiuè hæredes, et ſucceſſores, ac ſua, et illorum reſpectiuè bona quæcumque, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligandum, et hypothecandum. Et inſtrumenta quæcumque per quoſuis Notarios fieri, rogari, et ſtipulari faciendum; cum clauſulis opportunis, ac per Notarium, ſeù Notarios dicti loci extendi ſolitis, et conſuetis. Iurandumque, etc. Et generaliter promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. teſtibus, etc.

Pro-

Digitized by Google

Procura generaliſſima.

Illuſtriſsimus, & Excellentiſſimus D. A. Dux N. citra; &c. ſponte, &c. fecit, conſtituit, &c. Procuratorem ſuum, &c. Illuſtriſsimum D. B. abſentem, &c. ad ipſius Illuſtriſsimi, & Excellentiſsimi D. conſtituentis nomine, & pro eo locandum, & arrendandum, & locationis, vel alio quocumque titulo concedendum, tradendum, & aſsignandum totum, & vniuerſum ſtatum ſuum, & omnia, et ſingula Oppida, Terra, Caſtra, eorumque Territoria, & loca. Item Prædia, Caſalia, Tenutas, Arces, Palatia, Molendina, Ferrerias, Loca piſcationis, Aucupia, Venationes cum balneis, Furnis, Macellis, Arcibus, Palatijs, Domibus, Aedificijs, Vineis, Pratis, Siluis, Nemoribus, Vectigalibus, Reſponſionibus, Herbaticis, Gabellis, & omnia & ſingula bona cuiuſcumque generis, & qualitatis exiſtentia, & tam ea, quæ poſsidet, quam quæ poſſidere poteſt, & poterit, & illorum iura, & iuriſdictiones ſimpliciter, aut cum aliqua reſeruatione, cum redditibus, pronentibus, obuentionibus, emolumentis, membra annexis, & pertinentijs vniuerſis; & illa in ſpecie, vel in genere coniunctim, vel in genere coniunctim, vel diuiſim, vna vel pluribus vicibus, & cuicumque perſonæ, vel perſonis conducere volentibus; pro ſe vel nominandis ab eis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, & dicta Oppida, Terras, Caſtra, Loca, Prædia, & Bona, ſi videbitur dicto Illuſtriſsimo D. B. Procuratori ſpecificandum ad omnes & ſingulos fructus, & prouentus pro conductoribus; & huiuſmodi locationem ſeu locationes, & arrendamenta faciendum, vſque ad nouennium, vel decennium proximum, aut alium quemcumque longiorem terminum, & longius ſpatium temporis Procuratori placitum, cum quibuſcumque facultatibus, auctoritatibus, iuribus, & iuriſdictionibus, quæ videbuntur D. Procuratori, cum aliqua reſeruatione & exceptione, vel ſine reſeruatione aliqua, purè, liberè, ac ſimpliciter, quocumque modo, forma, pactis, conditionibus, & clauſulis; pro pretio ſeu annua reſponſione, vel penſione, de qua conuenerit cum conductore, vel conductoribus; ſoluenda in tempore, ac terminis deſuper conueniendis, & dictam penſionem, vel penſiones & pretia exigendum, percipiendum, vel habuiſſe confitendum & quietandum conductores, & quos opus erit, vel etiam alijs aſsignandum, delegandum, transferendum, & cedendum, vel in ſolutum dandum quoſcunque terminos, & ſummas dicti pretij, ſeu annuæ penſionis, in vna, duabus, vel pluribus vicibus, & quibuſcumque temporibus, & quibuſcumque creditoribus, aut alijs, immittendumque in poſſeſſionem corporalem, vel tenutam dictorum ſtatus, & bonorum, atque curandum, vt vaſſalli, & ſubditi agnoſcant in Dominos fructuum, emolumentorum, & reſponſionum dictos conductores durante locatione; promittendumque nullo modo ſe ingerere in rebus, & bonis locatis; neque reſponſiones, aut redditus alterare, neque onera, & impoſitiones ſolitas diminuere. Item in euentum belli, aut peſtis, aut alterius cuiuſcumque caſus fortuiti (quem Deus auertat) promittendum facere illam defalcationem penſionis modo & forma, de quibus cum arrendatarijs, vel conductoribus conuenerit; & pariter euentum cuiuſcumque deuolutionis, ſi quæ deuolutio fieret illarum tenutarum, quæ ſub aliena proprietate, vel directo dominio exiſtunt; promittendum facere illam diminutionem, vel defalcationem penſionis, quæ condecens erit, vel dicto Procuratori, aut perſonis deputandis videbitur. Promittendum etiam conſeruare in bonis, & iuribus locatis conductores, & ab eis cauſam habituros durante locatione, in fructuum perceptionem, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, cauſa, controuerſiã, moleſtia, & moleſtante perſona pro dictæ locationis, vel locationum qaarumcumque faciendarum obſeruatione; obligandum conductoribus omnia & ſingula bona in locationibus comprehẽſa, etiam in ſpecie cum clauſula, & effectu conſtituti; ita vt nulla alienatio bonorum prædictorum in præiudicium conductorum fieri poſsit; & in ſumma faciendum erga conductores omnes, & ſingulas illas promiſsiones, declarationes, obligationes, pactiones, & cautelas, & quæ ſpecialem, et indiuiduam expreſſionem poſtularent; quaſcumque cautiones præſtandum, & præſtari promittendum, & huiuſmo-

iuſmodi cautiones, vel fideiuſſores quoſcumque promittendum releuare indemnes, & pænitus ſine damno conſeruare, ac liberare ab omni lite, cauſa, & moleſtia, & pro releuatione indemnitatis huiuſmodi, ac liberatione, obligandum eiſdem fideiuſſoribus in genere, & ſpecie quæcumque Caſtra, vel Caſtrum, aut Oppidum, aut alia quæcumque bona ſpecificandum, etiam cum clauſula, & effectu conſtituti, & ſuper præmiſsis vnum, vel plura, & quotcumque inſtrumenta eodem tempore, vel diuerſis temporibus faciendum, & celebrandum cum iuramento, & obligatione Camerali, vt infra dicetur. & alijs quibuſcumque clauſulis, & ſalutis præmiſſis dicta Oppida, Terras, Caſtra, Loca, Prædia, Caſalia, & Tenutas, cum iuribus, pertinentijs, & territorijs vniuerſis, meroque, & mixto Imperio, Iuriſdictione, Dominio, & omnibus alijs iuribus, & iuriſdictionibus ſingula eorum. Item Palatia, Domos, Aedificia, & alia quæcumque bona pro quouis pretio, vel pretijs, de quibus conuenerit cum emptore, vel emptoribus vendendum, & titulo perfectæ venditionis, dandum, transferendum, cedendum, & aſſignandum, cum pacto de retrouendendo in quocumque tempore, & temporibus limitatis, aut purè, liberè, & ſimpliciter, iure proprio, & in perpetuum quibuſcumque emere volentibus; vel etiam in ſolidum, & ſatisfactionem quibuſcumque dandum, & aſsignandum, aut etiam permutandum, & permutationis titulo pro quauis recompenſa, iure proprio, & in perpetuum, concedendum, tradendum, dandum, & aſsignandum; & dictorum Oppidorum, vel Caſtrorum, Caſalium, Tenutarum, Palatiorum, & bonorum fines, & latera exprimendum, ſpecificandum, & ſuper eis transferendum, & cedendum omnia iura, omneſque actiones, &c. Et ponendum emptores, vel compermutantes, & alios quoſcumque contrahentes in omne ius, locum, &c. Et conſtituendum eos Procuratores irreuocabiles, cum iuramento, vt in rem propriam. Dandumque illis facultatem, & licentiam apprehendendi bonorum eis venditorum, permutatorum, aut alio titulo datorum, corporalem poſſeſſionem, auctoritate propria, de facto, & conſtituendum ſe tenere, &c. Item ſuper quocumque Caſtro, ſeù Caſtris, Oppidis, vel eorum Territorijs, Caſalibus, Tenutis, Palatijs, Domibus, aut alijs quibuſcumque bonis ſtabilibus, vel ſingulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis imponendum, creandum, & conſtituendum duos, tres, quatuor, decem, viginti, & quotcumque annuos cenſus, vſque ad quamcumque notabilem, & notabiliſſimam ſummam, iuxta Conſtitution fœlicis recordationis Pij Papæ Quinti, ſuper forma creandi cenſus editam, & huiuſmodi pretia accipiendum, emptores quietandum, & abſoluendum, bonorum confines, & latera ſpecificandum, emptoribus transferendum ſuper dictis cenſibus omnia iura, & omnes actiones, & eos conſtituendum, &c. cenſuſque prædictos annuatim de anno in annum, vel de ſemeſtre. & in fine tamen ſemeſtris, pro rata in alma Vrbe, vel vbi conuentum erit cum emptoribus promittendum ſoluere, cum pactis, & cautelis placitis D. Procuratori ſeruata forma, & diſpoſitione Conſtitutionis Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ. Item ſi dicta bona, vel cenſus plus valerent pretijs accipiendis, vel recompenſa deſuper habenda, vel habita, totum illud plus condonandum, & remittendum, titulo donationis irreuocabliis inter viuos, & principaliter dictis contrahentibus cum Domino Procuratore antedicto. Promittendumque dictas venditiones, & alienationes eſſe, & ſemper fore bonas, validas, ac benè, validèque factas, & in eas tanquam tales facere conſentire omnes perſonas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes, & ſuſcipere omnem litem, cauſam, controuerſiam, moleſtiam in omni iudicio, & in quacumque inſtantia, & parte iudicij, ſi quæ ſuper dictis bonis, vel cenſibus inferantur, & ſuſceptas proſequi, &c. etiam abſque cura impenſa, & interuentu emptorum, & illorum, ad quos dicta bona, & cenſus diuenirent; & promittendum eoſdem emptores compermutantes, & alios prædictos, in & ſuper dictis cenſibus, & bonis reſpectiuè ſemper, ac perpetuò defendere, conſeruare, ac liberare ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, & moleſtante perſona, alias ad omnem, & quamcunque dictorum bonorum, & iurium reſpectiuè cēſuum euictionem

nem generalem : & particularem in forma iuris valida,& in Vrbe conſueta, & in quocumque iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & quouis eorum inſolidum obligandum C. Conſtituentem , eiuſqe hæredes ſucceſſores,& bona omnia,& ſingula præſentia, & futura, & de perſoluendo quæcumque damna, impenſas, et intereſſe. Item conſentiendum quòd quæcumque ſimplex notificatio, etiam extraiudicialis, & ſine aliqua ſolemnitate, ac forma iuris, etiam in ædibus dimiſſa copia facta ſufficiat. Et pro dictorum Cenſuum imponendorum,& vendendorum ſolutione, vel etiam pro alijs continendis in inſtrumentis celebrandis promittendum dare quaſcumque mercatorias, banchariaſq; cautiones, in perpetuum obligatas, vel ad certum tempus; & illas renouare, ac præſtare de Triennio in Triennium, vel de Quinquennio in Quinquennium, aut de alio tempore in aliud tempus, quemadmodum fuerit deſuper conuentum,& præſtandum etiam, & preſtare promittendum alios fideiuſſores, & cautiones pro ſolutione dictorum cenſuum,& quacumque illorum euictione in omni Iudicio,& pro alijs promittendis erga emptores. Item pro quacumque euictione bonorum,ſi bona vendi contingat : & pro alijs contentis, & continentis in inſtrumentis,deſuper celebrandis; & omnes, & ſingulos,fideiuſſores, eorumq. hæredes,& ſucceſſores huiuſmodi promittendum releuare indemnes, & penitus ſine damno conſeruare, ac liberare, & eximere ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, & moleſtante perſona, vel etiam nulla præcedente moleſtia liberare ab obligatione intra certum tempus, placitum D. procuratori, & pro dictorum fideiuſſorum, & hæredum; etiam maiori cautione, ac pro releuatione indẽnitatis, & liberatione prædicta obligandum eiſdem fideiuſſoribus, & hæredibus illorum, quæcumque Caſtra, Oppida, Caſalia, Territoria, & bona quæcumq. etiam in ſpecie, ac ſpecialiter, & expreſsè, ita vt ſpecialitas generalitati non deroget, &c. etiam cum effectu, & clauſula conſtituti. Item recognoſcendum bonam fidem erga quoſcumque illos, qui contemplatione D. conſtituentis ſuper eorum bonis imponẽt, conſtituent, et vendent quoſcumque annuos cenſus; pretiaq. ac ſortem principalem recipiendum,& quietandum, & pariter erga illos, qui in ſocietatem officij, aut ex cambio, vel alio quocumque titulo,vel contractu pecunias accipient, ſeruitio, aut intuitu ipſius D. A. vel ad requiſitionem dicti D. procuratoris : & tàm erga illos, quàm etiam quoſcumque fideiuſſores, faciendum illas aſſecurationes, cautelas, & aſſignationes pecuniarum debitarum, & debendarum ipſi domino conſtituenti in reſponſionem bonorum, etiam in ſpecie, ac promittendum debita huiuſmodi, vſque ad quamcumque notabilem ſummam contrahenda, extinguere intra certum tempus; & omnes obligatos liberare, atque inſtrumenta caſſari facere, vt omnes penitus liberi, & exempti remaneant. Item ſub titulo, & contractu mutui, vel etiam depoſiti,cambij, & ſub quocumque alio contractu accipiendum quãcumque ſummam, vel ſummas pecuniarum, quantumuis notabiles, & à quibuſcumque perſonis, & pro illarum conſignatione, & reſtitutione faciendum omnes, & ſingula illas cautelas, in genere, vel in ſpecie, quæ domino procuratori videbuntur. Item omnes, & ſingulas cauſas, differentias, controuerſias, & prætenſiones cum quibuſcumq. perſonis, &c. verten. aut quæ vertere, aut introduci poſſent, ex quauis occaſione, & ſuper quibuſuis rebus,& negocijs actiuè, & paſſiuè, cum ſuis annexis,emergentibus, & dependentibus, compromittendum, & remittendum in genere, vel in ſpecie in quemcumque arbitrium, vel arbitros,arbitratores,& amicabiles compoſitores,deciſores, calculatores, ad illas decidendum, & terminandum,de iure,ac de facto, vel de iure tantum; aut de facto tantum, vel mixtim, arbitrio ipſorum arbitratorum, vel quocumque modo componendum, & de plano,ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, ſingulis diebus, & horis, etiam partibus non citatis, cum facultate deputandi tertium, in euentum diſcordiæ, & ad quemcumque terminum,& illum prorogandi toties,quoties videbitur arbitratoribus,ac renunciandum cum iuramento cuicumque petitioni reductionis ad arbitrium boni viri, ac beneficio reſtitutionis in integrum, ex quocumque capite enormiſſimæ læſionis, & om-

omnibus alijs remedijs, quantumuis iuridicis, ſi quibus mediantibus contra laudum veniri poſſet; & conueniendum, aut quodcumqqe laudum, vel compoſitio,aut ordinatio arbitratorum quocumque modo prolata, vigorem habeat trium ſententiarum conformium, & rei iudicatæ, ritè, ac legitimè in ſacro Rotæ Auditorio obtentarum, ita vt laudum huiuſmodi ſemper,ac in primis, & ante omnia exequutioni demandari debeat, vt pura, & libera obligatio Cameralis, in forma depoſiti concepta, & quatenus aliquod remedium, vel exceptio quantumuis iuridica opponeretur,tamen executio, & adimplementum laudi,non poſſit impediri, vel differri, ſed immò in primis executioni demandari, vt ſupra,& apponendum quaſcumque pœnas, & cautelas, etiam ampliſſimas, quæ videbuntur D. P. Procuratori. Item ad tranſigendum, concordandum, & componendum.quaſcumque lites, cauſas, differentias, vel prætenſiones à quibuſcumque contra D. Conſtituentem. & ab eo contra quoſcumque motas, & mouendas, & quæ moueri, aut intentari poſſent, ex quibuſuis cauſis, etiam hic non expreſſis, & ſuper quibuſcumque rebus.& negocijs, quãtumuis notabilibus, & cuiuſcumque magnæ importantiæ, fuerint, vel exiſtant, & extingdendum quaſcumque lites, & differentias natas, & naſcituras, & ſuper illis perpetuum ſilentium, & finem, imponendum; & remittendum quaſcumque impenſas, damna. & intereſſe:& ratione perpetuæ concordiæ atque tranſactionis, & compoſitionis, acceptandum, & dandum, aut condonandum totum id, quod placebit D. procuratori, ſub quibuſcumquè pactis, conditionibus, clauſulis, & cautelis, vel etiam pœnarum adiectionibus,& concordiam, vel concordias, tranſactiones, compoſitiones prædictas ſemper,&perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, & inuiolabiliter obſeruare promittendum,& renunciandum l. de his.ff. de Trãſactionibus, & numquam contrauenire, ſub quouis prætextu, etiam enormiſſimæ læſionis, vel iurium denuò repertorum, aut reperiendorum, & reſtitutionis in integrum, ex quocumquè capite reſultantis: & denique apponendum quaſcumqne ampliſſimas cautelas, & quæcumque inſtrumenta celebrandum, & dictas concordias,tranſactiones,compoſitiones, et compromiſſa quæcumque bis, ter, et plures, et quoties occurrerit vel dicto Procuratori videbitur faciendum, & firmandum. Item omnes, et ſingulas pecuniarum, & bonorum ſummas, & quantitates, ex quacumque ratione, et titulo, de præsẽti,præterito, vel in futurum debitas, et debendas, quantumuis notabiles, et quæcumque credita exigendum, petendum, recuperandum,aut habuiſſe, et recepiſſe confitendũ & de illis omnes,quibus opus erit,quietandum abſoluendum, etc. exceptioni,etc. et omnibus alijs renunciandum; cum pacto de numquam amplius petendo. Iura quoque, et actiones in fauorem ſoluentium transferendum, & cedendum, & conſtituendum eos deſuper procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Caſſationi inſtrumentorum,apocharum, et ſcripturarum conſentiendum, vel etiam quæcumque nomina debitorum, creditaque quouis modo competentia ipſi Conſtituenti, & competitura; & quæcumque ipſius bona, & iura in ſolidum dandum, vel alio quocumque titulo diſtrahendum, alienandum, vel aſſignandum, & cedendum, etiam in ſpecie, ita tamen, &c. cuicumque vel quibuſcumq. ex fideiuſſoribus acceſſurus, vel obligatis, aut obligandis, contemplationem D. conſtituentis, in quibuſcumque contractibus, & negotijs, pro eorundem fideiuſſorum maiori cautione ac ſecuritate, reſpectu promiſſionum factorum, et faciendarum pro ipſo A. pro releuatione indemnitatis, & liberatione ipſorum fideiuſſorum à promiſſionibus faciendis, vel extinctione ipſarum; promiſſionumque, et obligationum factarum, & faciendarum, et ſolutione quorumcumque debitorum contractorum, & contrahendorum. Item vniuerſum ſtatum, & omnia, & ſingula bona et iura ſua regendum, adminiſtrandum, et gubernandum, regi, gubernari, & adminiſtrari faciendum. Item quaſcumqùe rationes, & calcula reuidendum, et ſibi de adminiſtratis, & geſtis per quoſcumque rationem reddi petendum, & faciendum, calculandum, & ſolidandum cum quibuſcumque perſonis: Et ſi opus erit, vel dicto D. pocuratori videbitur calculatores contra quaſcumque par-

partes deputandum, et quaſcumque rationes, & computa, tam de præterito facta, quam in futurum facienda, & adminiſtrationes geſtas, & gerendas ſolidandum, & componendum; Quietationes, liberationes, & abſolutiones generales, vel etiam ſpeciales, & finales, erga quoſcunque faciendum, & concedendum, cum pacto, de nihil amplius petendo, vel repetendo: et de omnibus, & ſingulis eius bonis, iuribus, actionibus, debitis, creditis, nominibus debitorum, & alijs quibuſcumque bonis pro quacumque notabiliſſima ſumma, & valore, ſemper, & quotieſcumque dicto D. Procuratori placebit; faciendum quoſcumque contractus, alienationes, & diſtractus cuiuſcumque generis, & ſpeciei fuerint, et cum quibuſuis clauſulis, & cautelis eidem Procuratori placitis; fructus, redditus, & prouentus, ac emolumenta quæcumque ſui ſtatus, ac omnium, & ſingulorum bonorum ſuorum præſentium, & futurorum, etiam ex iuriſdictione, & alia quocumque modo, prouenientia, & prouentura percipiẽdum, leuandum, & poſſeſſionem corporalem quorumcumq. bonorum, ex quouis titulo, et contractu alijs dãdum, et tradendum, Item ad quaſcumque Eccleſias, & beneficia, quæ de iurepatronatus ipſius D. Conſtituentis exiſtunt, præſentandum quaſcumque perſonas, quæ D. Procuratori videbuntur idoneæ, vel habiles, et iura ipſius D. conſtituentis exercendum, conſeruandum, et alia opportuna peragendum, ius, et iuſtitiam, atque iuriſdictionem in vniuerſo ſtatu ſuo, & omnibus, & ſingulis. Oppidis, Caſtris, Terris, & locis in quoſcumque Vaſſallos, & ſubditos, & alias, prout poteſt, & poſſet ipſe D. Conſtituens; adminiſtrandum, exercendum, aut adminiſtrari, et exerceri faciendum, tam in cauſis ciuilibus, quam criminalibus, etiam capitalibus, et mixtis, in cognoſcendo, condemnando, abſoluendo, vel etiam gratias, et remiſſiones concedendo, et quaſcumque confiſcationes bonorum, pœnas pecuniarias, et corporales, ac etiam capitales vltimi ſupplicij remittendo, & gratioſe abſoluendo, vel componendo. Item Vicarios, Prætores, Iudices, et Officiales quoſcumque deputandum, ponendum, ac remouendum, ſemper, et toties, quoties, et cum iuriſdictone ſolita, vel alias prout procuratori prædicto placebit, et adminiſtrandum merum, et mixtum imperium, et abſolutam, ac libera pleniſſimam in omnibus, et ſingulis præmiſſis, et infradicendis poteſtatem, et auctoritatem, Caſtellanos, cuſtodes, factores, et miniſtros deputandum, et amouendum, cum ſalarijs, et conditionibus placitis D. Procuratori. Et quatenus contingeret fieri aliqua alienatio, vel aliquis contractus, pro cuius validitate, vel forſan maiori cautela, requireretur aſſenſus Apoſtolicus, in tali caſu ſupplicandum Sanctiſſimo D. N. Papæ ſanctæ Sedi Apoſtolicæ, pro aſſenſu, & licentia opportuna, et ſi motu proprio Sanctiſſimi D. N. Papæ concederetur acceptandum huiuſmodi conſenſum, & eo vtendum. Et faciendum quaſcumque conuentiones, promiſſiones, obligationes, & cautelas, et ſatis maiores, quam ſuperius expreſſæ fuerunt; immò quaſcumque ampliſſimas cautelas, ſub quibuſcumque modis, formis, & clauſulis placitis D. Procuratori faciendum, etiam eas, quæ mandatum ſpecialiſſimum poſtularent, erga quoſcumque & omnia, & ſingula, tam per inſtrumenta, & acta publica, quam per ſcripturas priuatas, vel literas patentes, & alias quomodocumque expediendum, & pro implemẽto, & obſeruatione omnium, & ſingulorum contractuum, diſtractuum, & aliorum agendorum per dictum Procuratorem, ipſum D. conſtituentem, eiuſque hæredes ſucceſſores, & omnia, & ſingula bona mobilia, ſtabilia, ſeque mouentia, iura, actiones, & debitorum nomina, & alia quæcumque bona præſentia, & futura, etiam ea, quæ in generali obligatione non veniunt, obligandum, in genere, ac in ſpecie, etiam cum clauſula, & effectu conſtituti, in forma iuris valida, in forma depoſiti, per quarantigiam, vel in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis ſolitis, & conſuetis, etiam cum ſpecialis procuratoris, aut procuratorum ſpecialium præſentium, & acceptantium conſtitutiones iuxta nouas reformationes, ad confitendum debitum, & defendendum, cum clauſulis, & facultatibus opportunis, vel citra: & præter conſtitutionem procuratorum, ac ſpecialiter, & expreſſè renunciandum cuicumque appellationi, reclamationi, &c. & pro maiori præmiſſorum mo-

omnium, & ſingulorum obſeruantia, & omnium qui contrahent cautela, conſentiendum in mandatum executiuum contra ipſum D. conſtituentem, & eius bona decernendum, &c. ſi tempore debito, &c. defecerit, &c. Et iurandum ad ſacroſancta Dei Euangelia in animam ipſius D. Conſtituentis in quibuſcumque contractibus celebrandis. Et ſi videbitur D. Procuratori promittendum ratificationem omnium, & ſingulorum inſtrumentorum, contractuum & aliorum agendorum per D. Procuratorem. Quæ omnia & ſingula, ex nunc ipſe A. promiſit cum iuramento tactis, &c. præſtito ratificare, et ad plenum confirmare, etiam ad omne placitum, & requiſitionem illorum, qui contrahent cum D. Procuratore præfato, cui etiam dedit facultatem iurandi, vel referendi ſuper quocumque partito litis deciſiuo. Debitoreſque ac bonorum, & iurium ſuorum detentores, qui nunc ſunt, ſi qui erunt in futurum, omnibus vijs iuris, & facti remedijs opportunis ad ſoluendum, dimittendum, relaxandum, & reſtituendum quę debent, et occupauerunt & quæ debebunt, et occupabunt, compellendum aut compelli iubendum, et procurandum, et ad quaſcumque reales, & perſonales executiones, aliaque opportuna remedia procedendum, vel procedi mandandum. Debitores captos, et carceratos habilitandum, relaxandum, et liberandum, prout videbitur D. Procuratori. Et ſi neceſſe fuerit pro conſequutione, et recuperatione iurium, pecuniarum, vel bonorum ipſius D. Conſtituentis, vel pro conſeruatione iurium ſuorum iudicialiter agendum coram quibuſcumque Iudicibus, etc. cum ſolitis clauſulis ad lites, quandocumque extendentes. Et inſuper dedit, et conceſſit eidem Domino Procuratori in omnibus, et ſingulis in hoc mandato tàm in genere, quàm in ſpecie contentis, & alijs quibuſcumque etiam non expreſſis ampliſſimum, & generaliſſimum, ac liberum mandatum, cum pleniſſima, liberaque adminiſtratione, ac abſoluta, omnimoda, et libera poteſtate, etiam ad tractandum, procurandum, & expediendum ea, quæ ſpecialiſſimum mandatum de iure poſtularent, et ea, quæ perſona propria ipſius conſtituentis facere poſſet, ſi perſonaliter intereſſet. Ita vt omnes, et ſingulæ facultates, quæ dici, vel excogitari poſſunt, maiores expreſſis, & maximæ cenſeantur datæ, atque comprehenſæ in hoc mandato. Vnum quoque, &c. cum poteſtate ſubſtituendi. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc.

Conſtitutio, ſiue deputatio facta per creditores, pro effectuatione concordantia.

CVm D. P. olim mercator Piſan. Rom. Cur. ſeq. plurimis, et varijs debitis inuolutus, et ære alieno grauatus, & præſertim rationem fideiuſsionem factarum, ad inſtantiam A. et aliorum, videns non poſſe vrgentibus creditoribus ſatisfacere, et non poſſe incumbere ſuis negocijs, præſertim dum creditores vrgebant, foro cedens, ac etiam deſperans res ſuas componere poſſe ab Vrbe diſceſſerit, vt dicitur Vlex bonam verſus, tres aguntur anni, vel citra tribus filijs, videlicet vno maſculo, et duabus fœminis, et rebus ſuis inordinatis relictis; & ab eo tempore citra, nec de vita, nec de morte dicti P. nuncium aliquod allatum fuerit. Vnde negotia, debita, et credita ſua, tanto magis incerta, et deteriorata effecta ſint, et in dies tendant in peiorem ſtatum, & deteriorem conditionem, tanto magis, quia creditores, nec de ipſo P. nec de ſuis rebus, ſcripturis, et negocijs notitiam habent. Vltra quod naturale ſit, vt communiter negligatur, quod communiter multorum intereſt. Nuper autem auditis præmiſsis D. R. dicti P. Germanus frater. Qui in Regno S. domicilium habet, officio, & pietate fraternis fungi volens ad Vrbem venerit, ad effectum præfatis filijs adiuuandi, et rebus, et negotijs dicti P. vt inde creditoribus in partem ſatiſfieri poſſit, & dicti quoque filij ſubſidium aliquod conſequantur, offerens omnem ſuam induſtriam, et laborem præſtiturum; abſque vllo præmio, in inueſtigando, & recuperando bona, credita, et affictus dicti P. quatenus ex illis, quæ recuperari contigerit; & de omnibus rebus præfatis. Vna tertia pars dictis filiabus, et filio detur, et applicetur, vt inde, quo melius fieri poterit aliquam ſubſtentationem conſequantur, & reliquæ duæ partes inter ipſos creditores, prout ipſi concordes erunt

diſtri-

diſtribuantur. Et propterea creditores infradicendi inſimul congregati diebus elapſis; & hodie quoque tractatum, & colloquium habuerint ſuper præmiſsis. Conſiderantes, quod dum negocia in diuerſas partes trahuntur, numquam vel raro debitum finem, et complementum recipiunt; & cupientes prouidere indemnitati eorum, concluſerint deputare vnum ex eis in Adminiſtratorem generalem, cum pleniſsima, & libera facultate omnia imponendi, gerendi, diſponendi, & expediendi, vt infra latius dicetur. Et inſuper, vt D. R. libentius, & alacrius laborem, diligentiam, & induſtriam ſuam in præmiſsis exponere paratus ſit; accedente dicto beneficio, & ſubſidio tertiæ partis dictis filijs tribuendo, & quia ipſi creditores pietate moti erga dictos filios pauperes, & ſine vllo ſubſidio derelicti fuerunt, tertiam partem ſummæ, & quantitatis pecuniarum, & bonorum recuperandorum ex negociationibus, & facultatibus dicti P. decreuerunt vnanimiter pro creditis, quæ attinent ad eoſdem creditores irreuocabiliter inter viuos dictis filijs P. dare, concedere, & elargiri. Et ſuper hoc negocio volentes inſtrumentum celebrare.

Hinc eſt, quod anno, &c. I. nomine ſuo, & A. ſui nepotis, pro quo de rato, et ratihabitione in forma iuris valida promiſit, alias de ſuo proprio teneri voluit, & G. C. & F. creditores, & fideiuſſores reſpectiuè dicti P. ex varijs cauſis, & titulis ſuis loco, & tempore opportunis deducendis, & reſpectu fideiuſsionum pro omni eorum intereſſe, pro eo, quod paſsi ſunt, & per eos, vel quemuis eorum ſolui contigerit, ratione fideiuſsionum factarum, volentes exequi omnia, quæ in hoc negocio maturè deliberarunt, ſpontè, &c. tàm nominibus eorum proprijs, quàm aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium huic deputationi, & conuentionibus, & alijs infra dicendis; in primis circa negocia infra dicenda, reuocantes quoſcumque Procuratores, Actores, & Miniſtros deputatos, ſi qui deputati ſint, auferens ab eis omnem facultatem, et auctoritatem datas, & conceſſas; inhibentes expreſsè niſi in poſterum in præmiſsis, & infra dicendis negocijs ingerere præſumant. Et proteſtantes omnia eſſe, & fore caſſa, irrita, & nulla, ſi quæ de cætero facere tentauerint; et omnibus melioribus, etc. Quibus validius fieri poteſt conſtituerunt, etc. Eorum, & dictis nominibus Procuratorem, Actorem, & negociorum præfatorum; & infra dicendum nuncium ſpecialem, & generalem, & Adminiſtratorem ſpecialem, generalem, & generaliſsimum; ita vt generalitas, &c. dictum G. præſentem, & acceptantem ad ipſorum conſtituentium, & deputantium dictis nominibus, & aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, & pro eis ſpecialiter expreſſè pro conſequutione crediti, & creditorum eorundem conſtituentium; & liberationis à fideiuſsionibus factis, & releuationis indemnitatis reſpectiuè, ac aliorum adhærere volentium, omnes & ſingulas pecuniarum ſummas, & rerum, ac bonorum quantitates dicto P. ſi viuit, alioquin ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, vel eius hæreditati debitas, & debendas, quauis de cauſa, & cauſis, cum ſcriptura publica, vel priuata, aut ſine ſcriptura, quomodocunque, & qualitercumque, ac bona quæcumque mobilia, ſtabilia, & ſe mouentia, credita, & nomina debitorum exigendum, percipiendum, recuperandum, de omnibus exactis, habitis, perceptis, & recuperatis, omnes & ſingulos, quos opus erit quietandum, abſoluendum, & liberandum, cum pacto de nunquam amplius petendo, & renunciando quibuſcumque iuris, et facti exceptionibus. Item iura, & actiones in fauorem ſoluentium, ſi dicto Procuratori, & Adminiſtratori videbitur, transferendum, et quaſcumque liberationes, & quietantias, etiam in actis publicis faciendum; caſſationi inſtrumentorum, apocharum, & quarumcumque ſcripturarum, tàm publicarum, quam priuatarum, et illarum reſtitutioni, et annullationi conſentiendum, exceptioni non habitorum, non receptorum, non numeratæ pecuniæ, omnibuſque alijs renunciandum. Item bona, ſcripturas, affictus, & bonorum quorumcumque poſſeſsionem corporalem apprehendendum, retinendum, & illa etiam vendendum, et diſtrahendum pro quouis pretio, & pretijs reperibilibus, & pretia recipiendum, et quietãdum, vt ſupra, vel ad ſubhaſtationem, et deliberationem procedendum. Itẽ pro conſequutione & recuperatione pecuniarum, effectuum, et bo-

bonorum præfatorum in Iudicio, et extra agendum,et experiendum tam hic Romæ, quam in quacumque alia Ciuitate, oppido,loco, Prouincia, Regno,et in quauis mũdi parte, et coram quibuſcumque magiſtratibus, Iudicibus, Tribunalibus, et ad quaſcumque reales, et perſonales executiones, in carcerationes,arreſtationes, cõtra debitores, et bonorum detentores Itẽ ſequeſtrationes, ſubhaſtationes, deliberationes,et adiudicationes, et ad omnia alia, et ſingula iuris, et facti remedia opportuna, et quæ dicto domino Procuratori, et adminiſtratori videbuntur, etiam ſi talia forent, quæ ſub verbis præfatis non comprehenderentur, ſed ſpecificam et indiuiduam expreſsionem poſtularẽt. Item cum omnibus, et ſingulis, quibus opus fuerit, vel occurrerit calculandum, et ſolidandũ, et calculari atque ſolidari petendum, et faciendum,et ſi dicto domino deputato videbitur etiam eligendum, et adhibendum calculatores, et peritos, et liquidan. et facien. et quæcumque computa, rationes,et differentias et cum quibuſuis debitoribus et bonorum detentoribus,et omnibus alijs principaliter, vel incidenter intereſſe habentibus,concordandum,tranſigendum,et componendum; et huiuſmodi tranſactiones,concordias, et compoſitiones faciendum,ſub illis pactis,modis, et formis, quæ D. Deputato præfato placuerint, et ratione concordiæ,et compoſitionis huiuſmodi remittendum, et relaxandum totum id, quod ipſi D. Procuratori videbitur. Item omnes lites, cauſas,controuerſias, et prætenſiones,ortas, natas, et naſcituras, occaſione præmiſſorum cũ dictis debitoribus, et detentoribus, et alijs quibus occurrerit, tam in genere, quam in particulari, et totum negocium per tranſactionem,concordiam,et compoſitionem,finiendum,et terminandum,vel compromittendum, et remittendum in vnum, aut plures arbitros, arbitratores, amicabiles compoſitores, et deciſores, cum facultate procedendi, et ſententiandi vel componendi, quocumque modo, et cum omnibus illis facultatibus, clauſulis, renunciationibus, promiſsionibus, et cautelis, quæ dicto domino Procuratori, et deputato videbuntur. Item quoſcumque libros, et ſcripturas, priuatas, et publicas exhiberi, reſtitui, conſignari, et produci petendum. Item depoſitarium, ſeu depoſitarios quoſcumque eligendum, et deputandum, et deputatos amouendum, et alios de nouo deputandum. Item debitores, et bonorum detentores, de fuga ſuſpectos iurandum, et illorum relaxationi conſentiendum. Item aduocatos, procuratores, ſollicitatores, et miniſtros deputandum, tam in Vrbe, quam extra, cum illa mercede, patrocinio, vel ſalario, quod videbitur eidem D. G. et dictam mercedem, et ſalarium, aut prouiſionem ſoluendum ex pecunijs exigendis, vel ex bonis recuperandis, et bona huiuſmodi venden. et nomina debitorum ceden. et alienan. pro pretio reperibili, vel dicto procuratori placito, et pretium huiuſmodi recipiendum, et quietandum. Item ad tradendum, dandum, et conſignandum tertiam partem exigendorum, et recuperandorum, ex bonis, et pecunijs dicti P. pro eo, quod attinet ad ipſos conſtituentes, dictis nominibus, dictis filiabus, et filio eiuſdem P. quando percepta, exacta, vel recuperata fuerint, et eo tempore, quo videbitur ipſi domino G procuratori, quam tertiam partem exigendorum, et recuperandorum, ijdem Conſtituentes, ex nunc, prout ex tunc, et è contra, quando fuerit recuperata, vel exacta condonarunt, purè, liberè, ſimpliciter, & irreuocabiliter inter viuos, dictis filiabus, et filio dicti P. me notario publico acceptante pro illis, vna cum domino R. eorum patruo, et hoc fecerunt pietate moti, vt dictæ filiæ, ac filius valeant ſubſtentari, et aliquod ſubſidium recipiant, attenta eorundem filij, et filiarum paupertate. Hoc adiecto, vt tempus conſignationis dictæ tertiæ partis ſit in arbitrio dicti domini G. quia ſic eis benefacere, et condonare placuit et placet. Dederunt etiam facultatem dicto G. faciendi in præmiſſis omnibus, et ſingulis, et pro illorum executione, atque effectuatione cum quibuſcumque perſonis, omnes conuentiones, cautelas, et obligationes, de obſeruando, etiam in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis clauſulis, citra conſtitutionem procuratorum, vel cum conſtitutione ſpecialis pocuratoris, iuxta reformationem, ac

ac modernum filium, aut alijs modis, & formis, quæ placebunt D. G. Item quatenus aliqui, ſeu alij creditores nollent conuenire, & concurrere cum ipſis conſtituẽtibus, in præmiſſis infra dicen. vel ad maiorem firmitatem contentorum in hoc inſtrumento, et dependentium.& ſequendorum ab eo, ſupplicandi Sanctiſſimo D. N. Papæ, pro confirmatione, et confirmationẽ huiuſmodi, et quæcumque reſcripta impetrandum, vt alij creditores compellantur concurrere; et quatenus recuſent accedere, atque concurrere, tunc ne præiudicium et damnum ipſis conſtituentibus inferatur ſupplican. et impetran. vt ipſi Conſtituentes et alij, qui adhærere voluerint, et pro eis dictus G. et quicumque alias deputandus, ſi alium deputari contigerit, non obſtan. negligentia, et contradictione quorũcumque aliorum creditorum omnia, et ſingula contenta in hoc inſtrumento expediri poſſint; tam nominibus eorum proprijs, quam ex perſona dicti P. et deſuper impetran. a Sanctiſſimo D. N Papa, et ab alijs dominis principalibus in quocumque regno, vbi opus fuerit vel experiri contingerit, quæcumque, reſcripta neceſſaria et opportuna. Item ad omnes, et ſingulas lites, cauſas, controuerſias, et pretenſiones, tam natas, quam naſcituras, motas, et monendas actiuè, et paſſiuè. occaſione præmiſſorum, tam ex perſonis ipſorum Creditorum quam dicti P. vel eius hæreditatis, ſi viuus non foret; et tam coniunctim, quam diuiſim, et alio quocumque modo, agendum, proſequendum, et defendendum contra quoſcumque, ac eorum quibuſcumque DD. Iudicibus, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus magiſtratibus, et ſuperioribus, in quacũq; Curia, et iura eorũ in quacũq; mundi parte, et in quacumq; deducen. et iuxta ſtilum Ciuitatum, et locorum vbi agi, vel tractari contigerit, procedendum ad omnes actus neceſſarios, et opportunos, et ad iurandum in litem, et quodcumque aliud iuramentum honeſtum præſtandum, et ad iurandum in animam conſtituentium, clauſulis ſolitis ad lites. Item ad aſſecurandum, vel concedendum ſaluum conductum dicto P. ſi viuus exiſtit. Declararunt etiam, et conuenerunt, quod per mortem ipſorum conſtituentium, et aliorum adhærere volentium, et quorumuis ipſorum (quos omnes Deus omnipotens diu incolumes ſeruet) hoc mandatum, et facultates, vt ſupra datæ, et conuentiones factæ non expirent, nec finitæ, et expiratæ cenſeantur; ſed durent, et durare intelligantur vſque ad totalem expeditionem, et finem omnium, et ſingulorum præmiſſorum. Quia pro ſe, ac ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcumque, tam coniunctim, quam diuiſim, & vnuſquiſque de per ſe ſecerunt, et faciunt, præmiſſa dictis nominibus, cum alijs infra dicendis. Item vnum, vel plures procuratores, adminiſtratores, agentes, et miniſtros, in omnibus, et ſingulis præmiſſis, in Curia, et extra, et in quacumque mundi parte, cum ſimili aut limitata poteſtate, ſubſtituendum, et ſi videbitur D. G. etiam ſubſtituti poſſint alios ſubſtituere, ſi hoc expreſſè ordinauerit, et mandauerit, eoſq. reuocandum, amouendum, et onus procurationis in ſe reaſſumendum præſenti mãdato, etc. Item ex pecunijs, effectibus, ac rebus exigendis, exponendum, et erogandum in litibus, et cauſis, atq. negocijs gerendis, et expendiẽdis, totum id quod præfato D. G. videbitur. Et ad cedendum, etiã nomina debitorum; et dantes, et concedentes eidem G. deputato pleniſſimam, liberã, et abſolutam generaliſſimam, ac ſpecialiſſimam adminiſtrationem, et pleniſſimum mandatum, cum totali complemento, ad tractandum, adminiſtrandũ, et expediendũ omnia, et ſingula ea, quæ ipſimet conſtituentes, dictis nominibus, facere, gerere, et expedire poſſunt, et poſſent; ſi perſonaliter interuenirent; et tam in Vrbe, quam extra in quacumque mundi parte etiam ſi talia forent, quę mandatum ſpecialiſsimũ poſtularent. Promittens dictis nominibus, etc. Releuantes, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. præſentibus, etc.

L. Vxor rel. q. I. Tutrix, et pro tempore Curatrix Teſtamentaria ſuorum filiorum, in Teſtamento die, etc. condito in actis, etc. vt aſſeruit, in quorum filiorum fauorem per P. impoſitus, et venditus fuit annuus cenſus ſcut. N. ſeu alterius verioris ſũmæ, ſuper eius vinea, ſeu alijs bonis, pro pretio ſcut. N. die, etc. aut alio tempore veriori, in actis, etc. habens notitiam, et certiorata per me Notarium de conuentioni-

bus, & de deputatione factis per aliquos creditores dicti P. in perſonam D.G. nomine ipſorum, et aliorum creditorum adhærere volentium, et ob condonationem tertiæ partis ſummæ exigendæ, recuperandæ, ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum, et filij dicti P. cum Dominus R. frater dicti P. motus fuerit ad præſtandum induſtriam ſuam, et omne auxilium in recuperatione bonorum, & pecuniarum dicti P. vt indè creditores aliquod beneficium. Dictæ verò filiæ, et filius P. conſequantur aliquod ſubſidium ad ſubueniendum eorum neceſſitati, & paupertati. Volens dicta Laura ſequi ſententiam, mutuum conſilium, et deliberationem dictorum creditorum, et conſiderans hoc tendere ad beneficium ſuorum filiorum, quia facilius aliquam ſummam ex credito ſuo conſequi poſſe ſperat, vniendo ſe cum alijs creditoribus, quàm de per ſe diuiſim ab alijs experiri. Ideò ſpontè, etc. citra tamen nouationem, et præiudicium obligationis, & iurium ſibi, et ſuis filijs competen. confideiuſſores, & omnes obligatos, à quibus recedere non intendit, et non aliàs, aliter, nec alio modo dictis nominibus declarauit, adhærere velle præfatis conuentionibus, et deputationi, vt ſupra factis die, etc. & acceptauit, ratificauit, approbauit dictas conuentiones, concordiam & deputationem, et de nouo deputauit, & deputat Procuratorem, & Actorem D. G. abſentem, &c. cum facultate ſubſtituendi in omnibus, et ſingulis facultatibus, declarationibus, et alijs modis, & formis, prout in ſuprafcripto inſtrumento continetur, in omnibus, & per omnia, de quibus per me Notarium certificata fuit, & pro dictis ſuis filijs promiſit, quatenus opus ſit, alias de ſuo proprio teneri voluit, et ita iurauit; tactis, &c. ſuper quibus, &c.

A. vti Procurator, et eo nomine B. creditoris ſupradicti P. in ſumma pecuniarum, ſuo loco, et tempore opportunis deducenda, habens notitiam, et certioratus ad plenum, de ſupradicta deputatione, et concordia, atque conuentionibus factis per alios creditores dicti P. nominibus eorum proprijs, & aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, & condonatione tertiæ partis ſummæ exigendæ, ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum, et filij dicti P. ſpontè, &c. declarauit dicto nomine, adhærere velle conuentionibus, condonationi, factis in perſonam G. alijſque præmiſsis, & dictas condonationem, conuentionem, deputationem, & concordiam, nomine dicti ſui principalis, acceptauit, ratificauit, et approbauit in omnibus, et per omnia, et de nouo deputauit Procuratorem, & adminiſtratorem dictum G. hinc abſentem, &c. cum facultate ſubſtituendi, et omnibus, et ſingulis alijs facultatibus, declarationibus, promiſſionibus, & alijs modis, et formis; in omnibus, et per omnia, prout in ſupradicto inſtrumento concordiæ, conuentionum, & deputationis continetur; de quibus ad plenum certioratus fuit. Et ita iurauit, tactis, &c. me Notario, &c. pro omnibus, &c. ſuper quibus, &c.

Alia ad ſuſcipiendum terminum coram A. C.

D. A. conſtituit Procuratorem ſuum B. ad ipſius D. Conſtituentis nomine, & pro eo, et eius parte comparendum coram Illuſtriſsimo Domino Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditore, ſiue eius Reuerend. P. D. in ciuilibus Locumtenente, & quibuſuis eiuſdem Curiæ Notarijs, & alijs, quibus opus fuerit ſemel & pluries, ac toties quoties occurrerit, & præuia debiti confeſsione coram eis facienda petendum, & obtinendum ſe admitti ad ſuſcipiendum terminum, ſeu terminos, & cenſuras de more, & ſtylo Curiæ eiuſdem Tribunalis dari, & concedi ſolitas, & conſuetas, dictumque terminum, ſeu cenſuras, ad fauorem quorumuis eius creditorum iudicialiter ſuſcipiendum, & mandati, ſeù mandatorum relaxationi in defectum ſolution. conſentiendum dictoque termino, ſeù terminis penden. inhibitionem, ſeù inhibitiones, neque realiter, neque perſonaliter non moleſtan. contra quoſuis eius creditores, ad quorum fauorem talis terminus ſuſceptus fuerit in forma ſolita, et conſueta impetrandum, & obtinendum, iurandumque, etc. & generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. ſuper quibus, etc. actum, etc. præſentibus, etc.

In-

Digitized by Google

Inſtitutoria ratificatio, & mandatum.

MAgnificus D.Matthæus ciuis,& mercat.Florent.certioratus, vt aſſerit à magnifico D.Ioanne Baptiſta Morello eius Germano fratre, de pluribus obligationibus, & instrumenta eius nomine, & ſociorum factis, cum promiſſione de rato, videlicet de obligatione ſcutorum 200. auri in auro facta per D.Ioannem Baptiſtam in fauorem magnifici D.Hieronymi ſoluendorum per totum menſem Ianuarij proximè venturi, ſub acceſſione N. N. quos ipſe D. Ioanne Baptiſta Morellus nomine proprio, ac ipſius D. Matthæi indemnes releuare, promiſit, ac ſe quoque erga dictos mancipatos inſolidum obligauit, prout in actis D. N. Item de ceſſione, & venditione plurium nominum debitorum, ad ſummam ſcutorum 3000. facta die, &c. in fauorem D.N. pro pretio ſcutorum 2000. monetæ, cum promiſſionibus, & pactis in inſtrumento per me Notarium celebrato expreſsis, de quo inſtrumento, & promiſsione facta, etiam poſt dictum inſtrumentum, erga dictum à me Notario certioratus fuit, habens quoque idem D.Matthæus plenam, vt aſſerit notitiam venditionis,& ceſsionis partis, ſeu participationis D.Matthæi, pro ſolidis quatuor in appaltu decimarum Vrbis factę per dictum D. Ioannem Baptiſtam Morellum, prædicto Ioannis Baptiſtæ cum omnibus vtilitatibus, lucris, damnis, commodis, incommodis, ſeu oneribus, & honoribus, iuribus, & pactis, in capitulis in actis productis, vt aſſeruerunt contentis, ad quæ, &c. Idem D.Matthæus ſuo, & ſociorum nominibus, ſpontè &c. & omni meliori modo, &c. tàm ſupradicta omnia inſtrumenta, cum illorum depẽdentijs,& annexis, quàm etiam alia quæcumque, ac etiam omnia, tàm iudicialiter, coram quibuſcumque DD. Iudicibus, quàm extraiudicialiter geſta, facta, & actitata,& adminiſtrata nomine ipſius D. Matthæi, ac etiam rationis banchariæ, ſub nomine ipſius D.Matthęi,& ſociorum quomodocumque & qualitercumque geſta, cum illorum annexis,& dependentijs ratificauit, approbauit, ac in omnibus, & per omnia pleniſſimè confirmauit, atque emologat, approbat,& cõfirmat. Et inſuper tàm nomine ſuo proprio, & particulari, quàm dictæ rationis banchariæ,& tàm coniũctim, quàm ſeparatim,& inſolidum, ac omni alio meliori modo, fecit, conſtituit, creauit, & deputauit, atque ordinauit Procuratorem, inſtitorem, adminiſtratorem, gubernatorem, negociorum omnium geſtorem, generalem,& ſpecialem, ac generaliſſimum, & ſpecialiſsimum; ita tamen, quod ſpecialitas, &c. Sed immò alterum ad alterius augumentum accedat, videlicet prædictum D. Ioannem Baptiſtam eius fratrem germanum præſentem, &c. videlicet ſpecialiter, & expreſsè ad ipſius conſtituentis,& rationis banchariæ prædictæ nominibus, & pro eis,& eorum quomodolibet, omnes & quaſcunque pecuniarum, rerum,& bonorum, ſummas, quantitates,& qualitates, etiam ad quemcunque notabilem,& notabiliſsimum valorem aſcendentes ipſi conſtituenti, & rationi banchariæ prædictæ, tàm ex ratione & cauſa ſocietatum officiorum, & aliarum quarumcunque ſocietatum cuiuſcunque generis exiſtentium. Item creditorũ Montium vacabilium, & non vacabilium; cambiorum, recambiorum, obligationum, depoſitorum mutui, delegationum, annuorum cenſuum; promiſsionum, venditionum emptionum; permutationum, locationum, conductionum, etiam emphyteoſis; appaltus, ſeu appaltuum, & quorumcunque contractuum, tàm nominatorum, quàm innominatorum, tàm ſtricti iuris, quàm bonæ fidei,& ex quibuſcunque titulis, modis, cauſis,& occaſionibus, etiam hic non expreſsis; quas & quæ; pro ſpecificatis,& expreſsis haberi voluit,& habeti debitas, et in futurum debendas tàm vigore ſcripturarum priuatarum, et publicarum, quàm etiam ſine ſcriptura; debitas, et debendas; ac omnibus, & ſingulis, quibus opus erit; petendum, exigendum, recipiendum, & recuperandum, atque habuiſſe, & recepiſſe confitendum, & affirmandum, ac declarandum; & tam de habitis exactis, et receptis, quàm habuiſſe, et recepiſſe confeſsis; omnes, et ſingulos, quos opus erit; quietandum, abſoluendum pænitus, et liberandum; ac quietantias quaſcunque tam per inſtrumenta publica, quàm ſcripturas priuatas, etiam iuramento firmatas, & firmata; concedendum, et faciendum.

Item iura quoque, et actiones, in fauo-

rem ſoluentium, aut aliarum quarumcumque perſonarum, prout dicto Ioann. Baptiſtæ ſocio Inſtitori, & Procuratori videbitur, transferendum, cedendum, & concedendum. Debitores autem quoſcumque, nunc & pro tempore futuros, etiam Communitates, Collegia, Societates, Vniuerſitates, Corpora, Monaſteria, Capitula, tàm hic Romæ, quàm in quacunque Mundi parte, ad ſoluendum, ſatisfaciendum, conſignandum, & reſtituendum; iuris & facti remedijs opportunis cogendum, & compellendum, atque cogi, & compelli faciendum, & ad quaſcumque exactiones tàm reales, quàm perſonales, ac etiam bonorum, & iurium quorumcumque, ac officiorum, & creditorum, etiam montium ſubhaſtationem, adiudicationem, & deliberationem, & immiſſionem in poſſeſſionem, tàm ex primo, quàm ex ſecundo Decreto, etiam continuationem procedendum, atque procedi faciendum, etiam contra quoſcumque alios. Item ſequuta, & habita ſatisfactione, ſuper abſolutione, & liberatione debitorum, ac bonorum quoque, & iurium relaxatione, & liberatione, ac dimiſſione, aut alias quomodocumque dicto D. Io. Baptiſtæ, & Inſtitori videbitur conſentiendum, & quoſcumque conſenſus deſuper opportunos præſtandum, tàm purè, liberè, ſimpliciter, quàm ad tempus, aut ſub conditione, & modo, ac forma dicto Procuratori, & Inſtitori viſis.

Item quoſcumque debitores etiam de fuga ſuſpectos iurandum, & arreſtandum, ſeù arreſtari faciendum, etiam captos, & detentos, & quandocunque dicto D. Io. Baptiſtæ videbitur illorum relaxationi & liberationi conſentiendum.

Item quaſcumque compoſitiones, tranſactiones, concordias, conuentiones, cum quibuſcunque debitoribus, & creditoribus, atque perſonis, & alijs prædictis modis, & formis, pactis, dilationibus, promiſſionibus, & cautelis eidem D. Ioannis Baptiſtæ viſis faciendum, & ratione huiuſmodi concordiarum, compoſitionum, tranſactionum, & conuentionum, totum id quod ipſi Domini Ioannis Baptiſtæ videbitur, remittendum, concedendum, condonandum. Item cuicumque iuri, liti, cauſæ, & inſtantiæ cedendum, iura quoque & actiones quibuſcumque transferendum, tradendum, concedendum, aſſignandum, & cedendum. Item in litem, & lites iurandum, & quamcunque differentiam, & differentias, controuerſias, & lites, etiam per iuramentum, aut iuramenta litis deciſiua finiendum, & terminandum, & vt vulgariter dicitur, ſuper quocumque partito faciendo iurandum, aut referendum, & quodcumque alterius generis iuramentum, & iuramenta licita tamen, & honeſta; in animam quoque ipſius conſtituentis præſtandum, & ſubeundum.

Item quaſcumque lites, & cauſas, controuerſias, quæſtiones, differentias, & prætenſiones; natas, & naſcituras; motas, & mouendas; actiuè, & paſſiuè; tàm ex cauſis, rationibus, titulis, & occaſionibus de præterito, quàm de præſentibus, & futuris quoque temporibus proueniendas contra quaſcumque perſonas, &c. & à quibuſcunque perſonis motas, & mouendas; actiuè, & paſſiuè, cuiuſcumque etiam maximæ importantiæ fuerint. Et prætenſiones quaſcumque toties, quoties, ac ſemper, & quandocumque eidem D. Ioannis Baptiſtæ videbitur in vnum, vel duos, aut plures, & quoſcumque Arbitros, arbitratores, amicabiles compoſitores, & calculatores, & alijs quibuſcumque nominibus nuncupari poſſent; compromittendum, & liberè remittendum, & tàm de iure, quàm de facto, & vt dicitur, alte, & baſſe; & tàm de iure tantum, quàm de facto tantum, & tàm coniunctim, quàm diuiſim cognoſcendas, deffiniendas, & terminandas; & tam in procedendo, quàm in ſentiendo, & facultate quoque auferendi [illegible] & tribuendi, atque adiudicandi, & appropriandi alteri, & qui poſſint etiam tàm coniunctim, quàm diuiſim, & ſeparatim, etiam quibuſcumque diebus, & horis feriatis, & non feriatis, & in quocumque loco, & locis, tàm ſedendo, quàm ſtando, & ambulando, partibus ipſis citatis, & non citatis; abſentibus, vel præſentibus; altera abſente, & altera præſente procedere, ſententiare, laudare, & deffinire, ac totum id quod ordinatum, & diſpoſitum fuerit, aut declaratum, & deffinitum per dictos Arbitros, arbitratores, aut amicabiles compoſitores, ratum, gratum, validum, & firmum perpetuò habere, tenere, atque adimplere, & inuiolabiliter obſeruare; promittendum & conueniendum,

etiam

etiam cum conſtitutione procuræ irreuocabilis, cum iuramento ad acceptandum quæcumque lauda,& ſententias,declarationes, & ordinationes faciendas, & promulgandas; & paciſcendum etiam, quod habeant vim trium ſententiarum conformium in Sacro Rotæ Auditorio latarum, & quod executioni demandari debeant; & valeant; non obſtante quouis recurſu, & reductionis petitione ad arbitrium boni viri, appellatione, reuiſione, beneficio reſtitutionis in integrum, & ex capite enormiſſimæ læſionis, & quocumque alio capite, & tàm petitæ, quàm impetratæ reſtitutionis in integrum, & omnibus iſtis, ac etiam omnibus oppoſitionibus, exceptionibus, remedijs, reſcriptis, etiam ſi per motum proprium Principis, aut alio modo concederentur, atque abſolutioni à iuramento, & quibuſcumque alijs auxilijs, exceptionibus, & remedijs, quibus contra laudum, & lauda, atque ſententias huiuſmodi ferendas veniri, aut apponi poſſet expreſsè renunciandum. Et huiuſmodi, ac alia cuiuſcumque generis, & ſpeciei compromiſſa, tranſactiones, & compoſitiones, atque ſolidationes, etiam bis, centies, pluries, ac toties, quoties, eidem D.Ioannis Baptiſtæ videbitur,ad quodcumque tempus, & tempora, & cum omnibus alijs pactis, modis, formis, conditionibus, cautelis, etiam quarumcumque pœnarum adiectionibus, prorogationibus, & prorogandi facultatibus, ad quodcumque tempus, & tempora, ſeu terminos, & demum huiuſmodi compromiſſa, compoſitiones, tranſactiones, & conuentiones, ſolidationes cum quibuſcumque perſonis, etc. Et ſuper quibuſcumque rebus, & bonis, iuribus, actionibus, prætenſionibus, cauſis, litibus, controuerſijs; tàm natis, & motis, quàm in futurum mouendis, naſcendis, & intentandis,& quæ moueri, naſci, & intentari poſſent, etiam cum quibuſuis alijs pactis, modis, & formis; conditionibus, & cautelis ſtrictiſſimis, aut ampliſſimis, prout dicto D. Ioannis Baptiſtæ videbitur faciendum, atque firmandum. Item dictis nominibus quaſcumque pecuniarum ſummas, in ſocietates quaſcumque etiam officiorum Romanæ Curiæ, & extra eam ponendum, dandum, ſub periculo vitæ cuiuſcumque perſonæ, ac perſonarum per dictum Dominum Ioannem Baptiſtam nominandarum, ſeu eligendarum, ad tempus, ac tempora quæcumque illas faciendum, cum quibuſcumque perſonis. Item factas, & initas diſdicendum, diſdictas reproducendum, & tàm ſortes principales, quàm fructus exigendum, quietandum; caſſationi quoque, & annullationi inſtrumentorum conſentiendum, iura quoque & actiones quibuſcumque transferendum, & cedendum. Item quæcumque credita montium tàm vacabilium, quàm non vacabilium, empta, aut quomodolibet acquiſita, & habita; emenda & acquirenda, ſub quocumque titulo & modo, pro quocumque pretio, & pretijs perſonæ, aut perſonis, emere volentibus pro ſeipſis, aut alijs,vendendum, reſignandum,cedendum,& transferendum, cum omnibus iuribus, & actionibus illorum,& cum ſortem principalem, & pretia illorum, quam fructus, & prouentus quoſcumque decurſos, debitos, & debendos; exigendum, recipiendum, aut habuiſſe, & recepiſſe confitendum,& affirmandum, ac omnes, quos opus erit quietandum, &c. & quietantias quaſcumque faciendum; litteras quoque patentes dictorum creditorum montium conſignandum, & litterarum patentium, atque tranſlationi ad fauorem emptoris, & emptorum conſentiendum. Item in ſolutum quoque, aut titulo permutationis dandum, transferendum, & alienandum. Item quoſcumque annuos cenſus, & credita cuiuſcumque generis exiſtentia, nunc ad ipſum D. Matthæum, aut rationem banchariam præfatam ſpectantia, & pertinentia, & in futurum acquirenda, ſpectanda, & pertinenda, etiam ex titulo dationis, delegationis, acceptationis in ſolutum, aut alio modo acquiſitas, & acquiſita, & acquirenda,& quæcumque bona, etiam ad dictam rationem applicata, & applicanda, atque requirenda, pactis promiſſionibus,etiam de euictione illorum vniuerſali, & particulari, in quocumque iudicio tàm petitorio,quàm poſſeſſorio, de lite quacumque ſuſcipienda, & proſequenda. & alijs quibuſcumque cautelis, modis, & formis; vendendum in ſolutum quoque concedendum, aſſignandum, transferendum, & alienandum, pro pretio, & pretijs, dicto D.Ioannis Baptiſtæ viſis. Item cum quibuſcumque rebus,cre-

Digitized by Google

ditis, iuribus, et bonis, permutandum, cum facultate exigendi, et quietandi, vt ſupra.

Item quaſcunque ſocietates cum quibuſuis mercatoribus, et alijs perſonis; ſuper omnibus, et ſingulis mercimonijs, rebus, negotijs, arrendis, appaltibus, et quocunque negociorum, et bonorum genere, ſpecie, et qualitate; & pro tempore, et temporibus; pactis, conditionibus, capitulis, modis, promiſsionibus, obligationibus, & cautelis quibuſcunque iniendum, contrahendum, aut iniri, et contrahi faciendum. & committendum participes, aut ſocios quoſcunque aſſumendum, et aſſumi faciendum, & è contra in participem, et ſocium præmiſſorum, et aliorum quorumcunque negociorum ſe admitti, et recipi faciendum; & tàm in Vrbe, quam extra Vrbem, in quacunque Ciuitate, Prouincia, Terra, & loco.

Item cum omnibus perſonis tàm de negotijs, et rebus, tàm de Prætorio geſtis, et factis, quàm pendentibus, et futuris, atque in futurum gerendis; calculandum, ſolidandum, componendum, et finiendum; exceptioni quoque erroris calculi, et ſolidi non bene facti, et omnibus alijs, etiam reſtitutionibus in integrum, expreſsè renunciandum.

Item caſſationi, et annullationi, ac teſtitutioni quorumcunque inſtrumentorum, apocharum, cedularum, librorum, et omnium ſcripturarum, vbicunque locorum, et quotieſcunque dicto D. Ioannis Baptiſtæ videbitur conſentiendum.

Item rationem banchariam prædictam, ac omnia, et quæcunque negocia, mercimonia cuiuſcunque generis, et qualitatis fuerint, nomine dictæ rationis banchariæ pertractandum, faciendum, exercendum, expediendum, res quoque, et bona quæcunque adminiſtrandum, ac expediri, et gubernari faciendum, et committendum, in omnibus, et ſingulis neceſſarijs, et opportunis pro tempore contingentibus, et quæ ipſe D. Ioan. Baptiſt. nomine ipſius D. Matthæi, et rationis prædictæ gerenda, et facienda, ac explicanda duxerit.

Item quibuſcunque annuis cenſibus, ſocietatibus, etiam officiorum, obligaaionibus, depoſitis, et quibuſcunque alijs contractibus, et inſtrumentis; principaliter, et inſolidum, ad fauorem cuiuſcunque perſonæ, ac perſonarum, etc. accedendum, fideiubendum, et promittendum. Et pro obſeruatione omnium, et ſingulorum præmiſſorum, et quorumcunque gerendorum, & promittendorum per ipſum D. Ioannem Baptiſtam in quibuſcunque contractibus, negocijs, inſtrumentis, et ſcripturis publicis, et priuatis in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis quoque quarantigiæ, et alia quacunque forma, ipſum conſtituentem, eiuſque hæredes, etc. Et dictam rationem banchariam, et ipſorum bona omnia, etc. iuraque, etc. Obligandum, et hypothecandum, et in præmiſsis iurandum, etiam in animam ipſius conſtituentis, et cum pleniſſima, et libera adminiſtratione, ac pleniſſimo, et libero mandato, ac omni complemento, et omnimoda poteſtate, etiam omnes alias facultates, poteſtates, auctoritates, ac diſpoſitiones, quas inſtitores, & ſocij, de iure conſuetudine, et ſtylo, tàm in Vrbe, quàm extra, in quacunque ciuitate, et loco, etiam mercantilibus, et quacunque mundi parte habere ſolent, et habent; & omnia ea, quæ in generalitate non venirent, ſed ſpecifica indigerent expreſſione, quæ pro eo expreſsis haberi voluit, & habet; dedit, conceſsit, & tranſtulit, cum omnimoda, & totali complemento.

Item omnes & ſingulas lites, cauſas, controuerſias, & differentias; ciuiles, criminales, et mixtas; motas, & mouendas, atque intentatas, et intentandas per ipſum D. Matthæum, et ſocios, actiuè, et paſsiuè, coram quibuſcunque DD. Iudicibus, etc. Et tàm hic Romæ, quàm etiam in quacunque alia ciuitate, & loco agendum, proſequendum, & defendendum, ac etiam ſecundum ſtylum, conſuetudinem, & ſtatuta locorum, in quibus præſens inſtrumentum produci, aut exhibere contigerit omnia neceſſaria, & quomodolibet opportuna peragendum, & expediendum; & cum omnibus alijs clauſulis ad lites.

Vnum quoque, vel plures Procuratorē, & Procuratores, Agentes, Factores, & Miniſtros, tàm coniunctim, quàm ſeparatim, & inſolidum; & omni alio meliori modo, cum ſimili, aut limitata poteſtate ſubſtituēdum, &c. Item in quibuſcunque cedulis pro ipſis DD. Matthæo, & ſocijs ſubſcribendum, & ſcribendum. Et generaliter, &c.

pro-

Digitized by Google

promittens,&c.releuans,&c.ſuper quibus, &c.actum,&c.

Alia ad quæſtuandum.

IN nomine Domini amen. Petrus Caraffa Eques, & Patritius Neapolitanus, Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, & vtriuſque illius Signaturæ Referendarius, venerabilis Archiconfraternitatis Spiritus ſancti, nationis Neapolitanæ in Alma Vrbe,Primicerius: Fabius Biſballæ, Cæſar Indellus,Angelus Carpinus,& Aſcanius Ariēme eiuſdem Archiconfraternitatis Spiritus ſancti Cuſtodes. Dilecto nobis in Chriſto Felici Oliuerio de Terra Burbonis Reatinæ, & Liuio, quondam Franciſci Bernardini de Impontio eiuſdem Commiſſarijs, & Procuratoribus noſtris ſalutem, & ſinceram in Chriſto charitatem. Cùm licet immeriti ad dictæ venerabilis Archiconfraternitatis gubernium, & curam diſponente Dei bonitate deputati fuerimus, cupientes toto poſſe noſtro, *illius Confratribus noſtris, ac ſocijs*, & curæ inſiſtere, ac laudabiles illius conſtitutiones executioni demandare, inter quas principalis, & prima eſt, & ad eiuſdem Archiconfraternitatis ornamētum,& ſplendorem, totiuſque nationis Regni Neapolis pro qua erecta,& deputata eſt, commodum, & vtilitatem vnum hoſpitale pauperum, ac Monaſterium,ſeù domus puellarum dictæ nationis, cum Eccleſia contigua, & Oratorio pro vſu Confratrum illius conſtruere, & ædificare, inhærendo licentiæ, & facultati nobis à ſanctiſſimo Domino Noſtro Clemente Diuina Prouidentia Papa Octauo per eius litteras Apoſtolicas in forma Breuis, ſub anulo Piſcatoris die 16. Decembris 1594. expeditas,conceſſas, & impertitas, necnon ex auctoritate Illuſtriſſimi,& Reuerendiſſimi D. Inici Aualos Epiſcopo Portuenſe, Dei & Apoſtolicæ ſedis gratia Cardinalis de Aragona,noſtri & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis noſtræ vtillimi Protectoris, te antedictum Felicem Oliuerium ex Terra Burbonis ætatis annorum 34. vel circiter, altæ ſtaturæ cum barba caſtagnaccia, fronte lata, & colore oliuaſtro; ac Liuium ætatis annorum 33. vel circiter, iuſtæ ſtaturæ, cum barba rubea,& oculis albis, de probitate, & integritate, ac matura experientia plurimum confidimus, ex approbatione præcipuè de nobis facta per admodum Reuer. D. Doctor. Auguſtinum Lopez Archipresbyterum dictę Terræ Burbonis ex certa noſtra ſcientia animo deliberato, ac de communi voto totius Congregationis eiuſdem venerabilis Archiconfraternitatis noſtræ, & alijs omni quo poſſumus meliori modo, via, iure,forma, & cauſa, in noſtro, & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis noſtræ Commiſſarios, Procuratores, Collectores, negociorumque noſtrorum infraſcriptorum geſtores, ac nuncios ſpeciales, & generales tenore præſentium conſtituimus, creamus, & deputamus; dantes & concedentes vobis facultatem, omnimodam poteſtatem nomine noſtro, & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis vos conferendi in Regno Neapolis præfato,videlicet in Prouincia Aprutina, & in Comitatu Nolerij, ac Prouincia Capitonatæ, Apuliæ eius Regni Neapolitani, ibidemque litteras Apoſtolicas prædictas, & has præſentes noſtras hortatorias per nos vobis traditas, Reuerend.locorum ordinarijs, illorumque RR.Vicarijs Generalibus, & foraneis,ac alijs, quibus opus fuerit exhibendi, & præſentandi, ipſaſque litteras Apoſtolicas, & indulgentias in ea conceſſas, in quibuſcumque Eccleſijs Prouinciarum, & locorum præfatorum vobis magis beneviſis; de licentia tamen,& conſenſu eorundem RR. DD. locorum ordinariorum, & ſeu Vicariorum eorumdem publicandi, & publicari, faciendi eleemoſynas, & alia quæcumque caritatiua ſubſidia, per quoſuis Chriſtifideles faciendas,& elargiendas per manus eorumdem RR.DD. locorum ordinariorum, & ſeu eorumdem RR. Vicariorum, vel Deputandorum ab eis, facta prius numeratione earumdem eleemoſynarum, & deſcriptione per manus eorumdem in libro noſtro vobis ad hunc effectum dato, & cōſignato in fol qui eſt foliorum N.cum inſigne Spiritus ſancti, ac ſubſcriptione in principio, & fine illius manu noſtri Secretarij infraſcripti, ac cum appenſione ſigilli eiuſdem venerabilis Archiconfraternitatis noſtræ Spiritus ſancti in capſula ſtanea, cum cordulis, & non alias aliter, nec alio modo recipiendi, ac habuiſſe, & recepiſſe confitendi, & de habitis ſi opus fuerit quietandum, dictaſque eleemoſynas, &

Digitized by Google

& alia caritatiua ſubſidia prædicta per vos, vt ſupra recipienda,ad nos remittendi,iuxta formam Conſtitutionum,& Capitulationum habitarum inter nos, cauſa huiuſmodi, ſub pœnis obligationis Cameræ Apoſtolicæ vallatarum; Dantes inſuper,& concedentes vobis omnimodam facultatem, & poteſtatem eligendi, deputandi, & ſubſtituendi vnum alium tantum pro quolibet in ſocium vnum pro præmiſſis, & infradicendis modo, & forma, vt ſupra dictum eſt agen. Riſico tamen, & periculo veſtro tantum earumdem alias aliter, nec alio modo per vos, & quemlibet, &c. vnum nominandum, & illum reuocandum, ac alium loco illius deputandi, vt ſupra arbitrio veſtro, præſenti procuratorio ſemper in ſuo robore duraturo.& generaliter omnia alia faciendi, dicendi, & procurandi, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, ſeù quomodolibet opportuna, & quæ noſmetipſi agere, & facere poſſemus, ac ſi perſonaliter intereſſemus. Hortamur inſuper, & in D. attentè rogamus omnes, & ſingulos RR. DD. locorum Ordinarios per dictam Prouinciam Aprutinam, aliaque loca præfata conſtitutos, ac eorum RR. DD. Vicarios, Officiales, Miniſtros, & Deputatos, necnon omnes, & ſingulos RR. DD. Duces, & alios quoſcumque in dignitate Eccleſiaſtica, & Temporali conſtitutos, ac iuriſdictionem Eccleſiaſticam, ſeu Temporalem quomodolibet exercentes, omneſque alios ad quos ſpectat, vt vobis Felici, & Liuio, Commiſſarijs & Procuratoribus, vt ſupra conſtitutis, ac ſubſtituendis, & deputandis, & vobis in præmiſſis omnibus, & ſingulis, & pro illorum executione auxilium, conſilium, & fauorem præſtare, & concedere, ac præſto eſſe benigne dignentur. D.N bonorum omnium largitor, & remunerator, opus hoc pium, & miſericordiæ plenum ad animarum ipſorum fœlicitatem in vitam æternam retribuet, & nos tantorum beneficiorum non immemores pro eis preces noſtras,vna cum alijs Confratribus noſtris ad eundem Deum Optimum Maximum continue effundemus. Vos autem Fœlix, & Liui præfati tales in præmiſſis vos ipſos habebitis, quod nota contemptus vobis nullatus adſcribatur. In quorum omnium fidem præſentes noſtras patentes litteras fieri, & per infraſcriptum Notarium ſecretarium noſtrum ſubſcribi,ſigillique dictæ noſtræ Archiconfraternitatis, quo in talibus vtimur iuſſimus, & fecimus appenſione communiri. Datum Romæ ex noſtra Congregatione Anno Domini 1597. Indictione decima, die verò . . menſis Februarij, Pontificatus, &c.

Alia ad petendum abſolutionem à cenſuris.

D N. ſpontè, &c. omnibus, &c. citra, &c. Fecit & conſtituit Procuratores ſuos, magnificos & diſcretos viros Iulium Lancionum Foroſempronienſem, & Chriſtophorum Fundatum de Terra Cæſarum Spoletan.Diœceſ.&c. in Romana Curia reſidentes,abſentes tanquam præſentes, & quemlibet ipſorum inſolidum; ita quod primitus occupantis melior conditio non exiſtat; & quod vnus ipſorum inceperit,alter proſequi valeat, & finire; ſpecialiter & expreſsè ad ipſius D. Conſtituentis nomine, & pro eo,& eius parte comparendum, & ſe præſentandum coram ſanctiſſimo Domino Noſtro Clemente Papa Octauo,eiuſque Illuſtriſſimo Domino Pœnitentiario, ſeu Vicepœnitentiario, necnon Illuſtriſſimo Domino Curiæ cauſarũ Cameræ Apoſtolicæ Auditore,ſiuè eius R.P. D.in ciuilibus Locumtenente, & alio quocumque Romanæ Curiæ Iudice ordinario, ſiue delegato, & alio coram quo opus fuerit, & beneficium abſolutionis ſimpliciter, vel ad cautelam à quibuſcumque excommunicationis ſententijs,cenſuris, & pœnis,in eum à quocumque Iudice, et ad cuiuſuis inſtantiam, quauis de cauſa à iure, vel ab homine in eum latis,et promulgatis, vel alias in quibus ipſe Dominus Conſtituens nunc innodatus exiſtit, & in futurum quoquomodo innodari contingeret,flexis genibus, ſemel & pluries, ac toties quoties occurrerit, et opus fuerit humiliter petendum, impetrandum, et obtinendum, & quodcumque debitum, et ſolitum iuramentum, ſeu ſolita iuramenta, de parendo ſanctæ Matris Eccleſiæ, eiuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, et alterius cuiuſcumque Iudicis ab eo deputati,ſeu deputandi, præceptis, et mandatis, in manibus quorum opus fuerit præſtandum; necnon vnitati,

&

Digitized by Google

& gremio eiuſdem ſanctæ Matris Eccleſiæ, ac communioni fidelium, et participationi, Eccleſiaſticorum Sacramentorum reſtitui petendum,& obtinendum;& quaſcumque literas deſuper opportunas,à quo opus fuerit in forma ſolita,et conſueta, ſibi fieri, tradi, & concedi petendum, et obtinendum. Et generaliter, &c. promittens, &c. ſuper quibus, &c. actum, &c. præſentibus teſtibus, &c.

Alia ad inuocandum Synodum.

CVm ex grauibus, et euidentibus cauſis Illuſtr.et Reuerendiſſimus Dominus Franciſcus Gerinus Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Balneoregienſis ad Eccleſiam ſuam accedere, et in ea,vt decet reſidere, et debita munera Paſtoralia ibi exercere valeat, animaduertens Synodi Diœceſanæ in dicta eius Eccleſia indictionem, et celebrationem, tàm iuxta Sacri Concilij Tridentini decreta, quàm ob plura dictæ Eccleſiæ negotia in illa expediendas,prætermittendas, aut vlterius differendas non eſſe, et ex alijs rationibus animum ſuum mouentibus. Hinc eſt, quod anno, &c. Idem Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus vltra alias facultates eximio Il. Doctori D. N. eius generali Vicario alias datas, et conceſſas, ſponte, etc. omnibus melioribus modo, etc. Ipſum quidem D. N. abſentem tanquam præſentem conſtituit Procuratorem ad ipſius Reuerendiſsimi Domini Conſtituentis nomine,et eius parte Synodum Diœceſanam Balneoregij indicendum,conuocandum,et celebrandum, & in ea proponendum, agendum, conſtituendum, et decernendum, quæ tam ratione dictorum Decretorum Sacri Concilij Tridentini, et aliarum ſacrarum Conſtitutionum, quàm pro particulari dictæ Eccleſiæ Balneoregij, ac aliarum ei quomodocumque ſubiectarum regimine opportuna, & neceſſaria iudicauerit, necnon perſonas, quæ eidem Synodo perſonaliter intereſſe debuerint, & comparere neglexerint, iuxta Canonicas ſanctiones, pœnas, et cenſuras Eccleſiaſticas incurriſſe, decernen. et declaran. et ad earum ſatiſfactionem iuris remittendum,et alia in præmiſis, et circa ea dicendum, procurandum, faciendum,& exequendum,quæ ſibi in præmiſsis,et circa ea neceſſaria videbuntur, et opportuna. Promittens,etc.

Alia Epiſcopi ad intereſſendum Synodo.

CVM ſit, quod de præſenti anno Illuſtriſsimus,et Reuerendiſsimus Dominus Chriſtophorus Boncompagnus Sanctæ Rauennaten. Eccleſiæ Archiepiſcopus ex Decreto Sacri Concilij Tridentini Prouincialem Synodum in Eccleſia Metropolitana Rauennaten. celebrandam indixerit, eamque infraſcripto Reuerendiſsimo Domino Epiſcopo intimauerit,et ipſius acceſſum ad dictam Synodum per eius litteras, ſub datum, etc. Requiſiuerit cumque idem Reuerendiſſimus Dominus Epiſcopus ęgritudine graui adeò affectus ſit, vt ad dictam Synodum,vt deberet, et ſummopere cuperet accedere, et eidem intereſſe non valeat, quod maximè dolet. Hinc eſt, quod anno,etc. idem Reuerendiſsimus Dominus Epiſcopus,etc. ſponte,etc. omnibus meliori modo, etc. conſtituit Procuratorem ſuum R. D. N. ibidem præſentem, etc. ad ipſius Reuerendiſsimi D.Conſtituentis nomine, & pro eo, ac eius parte dictam Metropolitanam Eccleſiam, et præfatum Reuerēdiſsimum Dominum Archiepiſcopum accedendum, eidemque ac Reuerendiſsimorum Dominorum Comprouincialium Epiſcoporum Congregationi abſentiam ipſius Reuerendiſsimi Domini Conſtituentis excuſādum ex legitima cauſa eius ægritudinis, & eandem cauſam fide Medicorum, teſtiumque probatione, ſi opus fuerit probandum, admittique petendum, & pro eo legitima cauſa abſente haberi,et reputari petendum,necnon eidem Synodo in loco ſibi conuenienti intereſſendum, et ea, quę in mandatis ipſius Reuerendiſsimi Domini Conſtituentis ſtatum, et regimen pertinentia exponendum, et ipſi prouideri petendum, et inſtandum; Actaque & Decreta eiuſdem Synodi acceptandum, & recipiendum, illaque ſubſcribendum,illaque ſeu eorum copiam ſibi tradi petendum, & ad ipſum Reuerendiſsimum D.Conſtituentem deferendum. Et generaliter, &c. Promittens, &c.

Alia

Digitized by Google

Alia ad contrahendum matrimonium.

DOmini A. B. coniuges, & C. eorum filius, cum conſenſu, licentia, & parabola dictorum eius parentum, & quilibet eorum ſimul inſolidum, & de per ſe, & prout melius fieri, & eſſe poſſit, fecerunt, et conſtituerunt, ac ſolemniter ordinauerunt eorum Procuratorem, &c. d. N. ibidem præſentem, et acceptantem ſolum, & inſolidum ad ipſorum conſtituentium, & cuiuſlibet ipſorum nomine tractandum, firmandum, et concludendum cum d. L. relicta quond. M. parentelam, et affinitatem futurorum ſponſalitiorum cōtrahendorum inter dictum C. ex vna, & Conſtantiam eiuſdem L. filiam, partibus ex altera in forma debita, et conſueta Eccleſiæ, & iuxta Sacri Concilij Tridentini diſpoſitionem, necnon ſpecialiter, et expreſsè promittendum pro ipſis coniugibus, & ipſa C. eorum filio dictæ L. ſtipulaturæ nomine, & vice ipſius Conſtantiæ, & etiam ipſi Conſtantiæ, & prout fieri contingat ſe coniuges conſtituentes facturos, & curaturos liberè, & omni exceptione remota, quod prædictus C. conſentiet per verba de præſenti in ipſam Conſtantiam, et contrahet ſponſalia, et matrimonium cum ipſa Conſtantia tempore legitimo in forma Eccleſiæ, præcedentibus debitis denunciationibus ex forma dicti Concilij Tridentini de dote dictæ Conſtantiæ, ſiue in magna, ſiue in parua quantitate conueniendum ſoluenda eiſdem modo, et forma, prout ipſi conſtituto ad plenum informato de mente, et voluntate ipſorum conſtituentium videbitur, et placuerit, dictamque dotem conueniendam, vna cum donatione propter nuptias, ac alijs iuribus dotalibus. Et poſtquam fuerit ſoluta collocandam, et inueſtiendam in tot bonis ſtabilibus, ſeu montibus non vacabilibus in Vrbe Roma, vel alibi; ita & taliter, quod dicta bona, ſeu loca montium intelligantur hypothecata in ſpecie, et in genere dictæ Conſtantiæ, pro ipſius, ac dotis promittendæ, ac ſoluendæ ſecuritate, dictamque dotem, vna cum illius augumento, iuribuſque dotalibus, ſeu donatione propter nuptias deſuper conuenientes eidē d Conſtantiæ, & alijs, quibus opus fuerit in omni caſu, et euentu illius reſtitutionis, reſtituere, & ſoluere promittendum, ſiue in pecunia numerata, ſiue in tot bonis, ac modo & forma, prout inter dictas partes conuentum fuerit, necnon quoſcunque fideiuſſores pro dotis huiuſmodi aſſecuratione, conſeruatione, & reſtitutione dandum, & preſtandum, illoſque indemnes releuare, & conſeruare promittendum, quodque d. coniuges, & dictus eorum filius dictam parentelam, vt ſupra contrahendam, ac omnia, & quæcunque conuenienda, & in inſtrumento deſuper celebrando continenda rata, grata, & firma ſe habituros promittendum, & pro obſeruatione omnium conueniendorum, & promittendorum ipſos dd conſtituentes, & eorum quemlibet inſolidum eorum, ac ſuos hæredes, & ſucceſſores, ac illorum bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, ac quauis alia forma iuris valida obligandum, et hypothecandum, & quodcumque iuramentum, ſeu iuramenta in animam ipſorum dd. conſtituenrium preſtandum, & ſubeundum, & inſtrumenta quæcumque in premiſſis opportuna per quoſuis Notarios. cum clauſulis, & cautelis, ac pœnis, vinculis, & hypothecis eidem Procuratori bene viſis, ac iuxta ſtylum, & conſuetudinem Notariorum illarum partium, in quibus dictum inſtrumentum rogari, & ſtipulari contingat fieri, & ſtipulari faciendum; dantes denique, & concedentes dicti conſtituentes prædicto eorum Procuratori plenum, amplum, liberum, ſpeciale, & generale mandatum, cum plena, ampla, libera, ſpeciali, & generali adminiſtratione in prædictis omnibus, & ſingulis, & circa prædicta, & quodlibet prædictorum, etiam ſi talia forent, quæ mandatum exigerent, ſpeciale, nominatum, & ſpecialiſsimum, etiam ſi hic ea exprimi neceſſe fuiſſent, volentes hic pro expreſſis haberi. Promittentes, &c. Releuantes, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Præſentibus teſtibus, &c.

Alia ad capiendam poſſeſſionem beneficij nomine Cameræ.

ADmodum Illuſtris, & Excellentiſſimus vir D. Laudiuius Zacchias, Sanctiſſimi D. N. Papæ, & Reuer. Camer. Apoſtol. generalis Commiſſarius, ſponte, &c. omnibus meliori

Digitized by Google

meliori modo, &c. ſubſtituit, & in locum ſuum, & dictæ Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ poſuit R. D. N. abſentem tanquam præſentem ſolum, & inſolidum, ad ipſius, & Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ nomen & pro eis realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem beneficij ſub inuocatione, &c. alias vacan. per obitum quond. d B. de menſe Ianuarij extra Roman. Cur. defuncti illius vltimæ poſſeſſoris, de quo ſic vacante R. D. A. auctoritate Apoſtolica prouiſum, ſeu prouideri conceſſum extitit, prout in litteris Apoſtolicis in forma breuis, expeditis ſub Annulo Piſcatoris, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum. &c. Anno, &c. Iuriumque, & pertinentiarum eiuſdem, ac illi annexorum quorumcumque capiendum, apprehendendum, nanciſcendum, & adipiſcendum; captamque & apprehenſam continuandum, ac omnes & ſingulos actus poſſeſſorios in ſimilibus fieri ſolitos, & cõſuetos, ac neceſſarios, & opportunos faciendum, & obſeruandum; ac fructus, redditus, & prouentus illius eidem beneficio, & illius pro tempore beneficiato, & poſſeſſori, quomodolibet, & qualitercumque debitis ab illorum debitoribus, & reſponſuarijs, ac alijs quibus opus fuerit percipiendum, & exigendum, et de eis ſibi reſponderi faciendum, retinendum penes eũdem D. Procuratorem. & ſubinde prædicto A. ſi & poſtquam litteras prouiſionis eiuſdem beneficij debitè ſub plumbo expeditas, præſentauerit conſignan. iuxta formam, continentiam, & tenorem dicti Breuis Sanctiſſimi D. N. Papæ, dictumque Breue, et omnia in eo contenta debitæ executioni demandari petendum, faciendum. & obtinendum, omniaque alia, & ſingula faciendum, gerendum, et exequendum in præmiſſis, et circa ea neceſſaria, et opportuna, quo ad quæ exequenda omnimodam eius auctoritatem tranſtulit, & transfert. Proteſtans, etc ſuper quibus, etc. actum, etc. præſentibus teſtibus, &c.

De diuerſis Inſtrumentorum pacis, tranſactionis, compromiſſi, & laudi formulis. Cap. II.

Pax.

IN nomine Domini Amen. Cùm ſit, quod diù humani generis inſtigante inimico, qui continuè omni ſtudio, cura, & diligentia ſummopere vigilar, nititur & laborat in humanum genus, & Chriſtifideles odia, inimicitias, et mala parando, ſpargendo, & ſerendo; in tertia N. eiuſque diſtrictu diuerſæ inimicitiæ, ac odia exortæ fuerint inter N. N. & N. & eorum, & cuiuſlibet eorum parentes, anteceſſores, fratres, conſanguineos, affines, filios, & adhærentes ex vna, & M. M. & M. eorumque, & cuiuſlibet eorum parentes, anteceſſores, fratres, conſanguineos, affines, filios, & adhærentes in eiſdem odijs, et inimicitijs dicto humani generis inimico operante ſe confouentes, partibus ex altera; & ex illis, ac illarum occaſione plura, & diuerſa homicidia, vulnera, percuſſiones, offenſiones, ac iniuriæ, tàm verbis, quàm operibus illatæ, nota, exorta, & ſequuta fuerint; hinc inde inter ipſas partes, & ſuos præfatos, vel alios quoſcumque eaſdem partes, vel quamlibet earum attinentes; & in dies peiora, ac diuerſa pericula niſi prius illis occurratur, & prouideatur; inter eaſdem partes imminere, ac de facili naſci, exoriri, et ſequi poſſe dignoſcantur. Quibus omnibus prædictæ partes, et quælibet earum occurrere, & quantum in ſe eſt obuiare, eaſdemque antiquas inimicitias, et odia omninò tollere, leuare, extinguere, et extirpare cupientes, ac volentes præuio timore Saluatoris Noſtri Ieſu Chriſti pro ipſarum partium, ac earum Patriæ quiete, et tranquillitate, & animo ad earum priſtinam amicitiam, & amorem redeundi; & ſe in eiuſdem de cætero conſolidandi, et confouendi; & omninò conſeruandi, ac intuitu contemplatione ſuaſionibus; & hortatu Illuſtriſſimorum, et Reuerendiſſimorum Dominorum de Vrbino, & de Sabellis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, communium ipſarum partiũ Dominorum; & vt cæteris in eadem earum patria ſimilia faciendi, et exequendi, optimum præbeant exemplum; ad infraſcriptam pacem, & generalem homicidiorum, vulnerũ, offenſionum, percuſſionum, et iniuriarum, tàm verbis, quàm operibus hinc inde, inter eaſdem partes vſque in hodiernum diem quomodolibet paſſarum, ſubſecutarum, & occurſarum omiſſionẽ deuenire, propoſuerunt

runt,deliberarunt, & decreuerunt, & deueniunt, in hunc qui ſequitur modum. Videlicet prædicti N. N. & N. ex vna, & M. M. & M. partibus ex altera, ſpōte, &c. omnibus, &c. inſimul, adinuicem, & viciſſim fecerunt, & faciunt, & quilibet eorum fecit, & ſibi pacem, & generalem remiſſionem de omnibus, & ſingulis homicidijs, mortuis, vulneribus, perſecutionibus, offenſionibus, diffamationibus, ac iniurijs, tam verbalibus, quam realibus aut alias quomodolibet illatis, & de omnibus, & quibuſcumque inter eaſdem partes, hinc inde, vſque in hodiernum diem præmiſſorum, aut alia quauis occaſione, vel cauſa, occulta, & manifeſta, cogitatis, & incogitatis, tam in eorū proprijs perſonis, quam earum parentum, anteceſſorum, filiorum, filiarum, fratrum, & conſanguineorum, affinium, & aliorum quorumcumque ſibi attinentium, familiarium, amicorum, & illis adhærentium, ſecutis, paſſis, factis, & interuentis, & occurſis, & generaliter de omnibus, & ſingulis, hinc inde, quomodolibet occurſis, & interuentis, tam verbalibus, quam realibus, etiam incogitatis, & occultis cum pactis, conditionibus, & capitulis infra alligatis. Et in ſignum veræ pacis, & generalis remiſſionis præfatæ, & adinuicem complectendo, deoſculati fuerunt. Promittentes dictam pacem, & generalem remiſſionem prædictam, ac omnia, & ſingula in eis capitulis contenta, & firmata, ſemper, & perpetuò ratam, gratam, & firmam, rata, grata, & firma habere, tenere, attendere, & obſeruare, illamque, & illa nullo vnquam tempore frangere, violare, contrauenire quouis modo, & quæſito colore, ſub pœnis alijs prout in eiſdem capitulis. Conſentientes caſſationi, &c. quarumcunque querelarum porrectarum, ſeu proceſſuum forſan fabricatorum, quos proceſſus & querelas, pro caſſis extinctis, & annullatis, nullis, & inualidis habuerunt, & habere voluerunt, & illis expreſsè renunciarunt, & renunciant. Pro quibus, &c. dictæ partes diſiunctim & de per ſeſe, &c. hæredes & bona, &c. ſibi inuicem, & viciſſim reſpectiuè, in forma Cameræ Apoſtolicæ cum clauſulis, &c. obligarunt, & quilibet eorum, & alterius quilibet obligauit, iurauit, &c. ſuper quibus, &c. actū Romæ, &c. præſentibus, &c. Reuocans in primis, & ante omnia d. N. quæcumque verba per eū dicta in dedecus, & verecundiam dicti M. virum probum, ac bonæ famæ, conditionis, & honorificum aſſerens, & confitens. Volens, &c.

Alia pax.

IN nomine Domini, Amen, die, &c. Coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. N. S. R. E. Cardinali auctore, ac mediatore pacis infra dicendæ, ac teſtibus, & me Notario, &c. Perſonaliter conſtituti A. & in hac parte vti procurator, & eo nomine N. qui nomine ſuo proprio, per ſe, ac ſuos filios, & hæredes, ac ſucceſſores, fratres, & nepotes, atque attinentes ex linea tam maſculina, quam feminina, vſque in quartum gradum, ac etiam vice, & nomine N. & N. pro quibus, & quolibet eorum de rato promiſit; & quod ratificabunt pacem contrahendam, & inſtrumenti mandati, & omnia eorum vice, ac nomine circa pacem gerenda, & tractanda, vel non contrauenien. ſub pœna, & alijs, in inſtrumento faciendo contentis, prout de ſuo mandato exhibuit, & produxit mihi Notario inſtrumentum publicum per N. notarium publicum N. die in N. celebratum, in papiro, & latinè ſcriptum, cum legalitate appoſita, & B. tam nomine ſuo proprio, quam P. & P. eius filiorum, & tamquam legitimus Adminiſtrator, & pro dictis eius filijs reſpectiuè de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, & illos ratificaturos promiſit, videlicet dictum B. qui reperitur in partibus Galliæ, vel Burgundiæ ratificaturum intra ſex menſes, ab hodiæ proximos, dictum verò P. intra tres menſes, poſtquam in Italiam reuerſus fuerit, ſi redire contigerit, & dictum P. qui eſt annorum x ratificaturum, cum ad ætatem talem peruenerit, in qua ratificare poſſit, & de huiuſmodi ratificationibus dare inſtrumentum. & inſtrumenta publica, in actis mei Notarij, alias de ſuo proprio, vt principalis, & inſolidum ad obſeruationem omnium, & ſingulorum, in hoc inſtrumento contentorum, pro dictis eius filijs, & ad omnia damna, impenſas, & intereſſe teneri voluit, erga aliam partem, infra dicendam liberè, omni pe-

penitus iuris, et facti exceptione remota, ita vt, ſub prætextu promiſſionis facti alieni, & licet omnia, quæ potuerit fecerit, pro dictis ratificationibus, præſtandis, ſe tamen excuſare non poſſit, D. R. nomine ſuo proprio, et N. D. & N. eius fratrum patruelem, pro quibus omnibus, &c. cum promiſſiones de rato, vt ſupra, &c. ex vna parte. Et X. principalis nomine ſuo proprio, ac etiam procuratorio nomine Q. & Q. prout de ſuis mandatis procurationis, exhibuit duo inſtrumenta publica, die, &c. per N. in eadem Ciuitate N. celebrata tenoris prout infra continetur; Pro quibus eius principalibus, vltra dicta mandata, & ad tolendum omne dubium, de rato, & ratihabitione, &c. extende, vt ſupra, vſque excuſare, vel tueri poſſit, & cum dicta promiſſione rati, dicto nomine ſuo pro ſe, ac ſuis, & dictorum ſuorum principalium, nominatorum, aſcendentibus, & deſcendentibus, ex linea tam maſculina, quam feminina; vſque in quartum gradum de iure canonico cōputan. incluſiuè ex altera partibus. Conſiderantes ex diſcordia non ſolum familias priuatorum, ſed etiam Ciuitates ipſas deſtrui, & deſolari, ex concordia verò, & vnione vltra quietum, & tranquillum ſtatum, Ciuitates in dies mirum, & felix augumentum, & ampliationem recipere. Contemplantes etiam diuino afflante ſpiritu, iuxta præcepta Euangelica, non ſolum inimicos & offenſores odio habendos, & preſequendos non eſſe, ſed immo amplectendos, & bonificandos fore. Propterea perpetuam pacem, quæ placuit Altiſſimo, vt prudentia, & interpoſitione Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. D. Cardinalis N. antedicti concluſa exiſtat, hoc publico Inſtrumento firmare volentes ſponte, &c. dictis nominibus proprijs, & procuratorijs reſpectiuè, referendo ſingula ſingulis congruo loco, & omnibus melioribus modo, &c. & principaliter intuitu, & amorem D. N. Ieſu Chriſti, eandem perpetuam pacē, & concordiam, ſuper homicidijs, & morte quon. M. & M. & M. & alijs damnis, & iniurijs illatis, quę in ſententia condamnatoria contineri dicuntur, atque alijs quibuſcumque offenſionibus viciſſim inierunt & firmarunt, cum pacto, & conditione, & non alias, aliter, nec alio modo, quod ſupra nominati N. N. & N. & alij inquiſiti, & condemnati, & quilibet ipſorum præter N. & N. & præter abſolutis vel aggratiatos, vſque in hunc diem, debeant exulare à Ciuitate N. ſuoq. territorio, per octo annos continuos, incipiendo ab hac die ſtipulationis huiuſmodi pacis, & numquam dicto tempore durante, redire in dictam Ciuitatem, non ſolum animo non permanendi, ſed nec etiam animo tranſeundi, vel animo ſtatim recedendi, ex quacumque cauſa, occaſione, vel prætextu priuato, vel publico, & quantumque alijs licito vel permiſſo, & quod dicto tempore non poſſint, nec aliquis ipſorum poſſit impetrare remiſſionem, rebannitionem, aut ſaluum conductum, ad effectum redeundi ad dictam Ciuitatem, & Territorium Interamen. aut tranſeundi per dictam Ciuitatem, ſalua declaratione infra dicēda reſpectu tranſitus per Territorium N. & caſu, quo impetrauerunt, aut aliquis ipſorum dictam remiſsionem, ſaluum conductum, aut aliter rebanniti, & reuocati fuerint, vel quilibet ipſorum fuerint à dicto exilio reuocatus, rebannitus, vel gratiatus dicto tempore durante, non poſsint, nec valeant, nec ipſorum quilibet valeat, ſeu poſsit vt dictis remiſsionibus, rebannitionibus, ſaluo conducto, gratijs, & motu proprio cuiuſcumque ſuperioris, etiam ſupremi pro repatriando, aut redeundo, vel tranſeundo dictam Ciuitatem, vel Territorium N. ſalua dicta declaratione, vt infra dicenda reſpectu tranſitus per Territorium faciendi, & caſu quo aliquo modo, etiam aliter licito, & permiſſo, ſupradicto termino durante ad dictam Ciuitatem redirent, aut aliquis ipſorum rediret, etiam animo tranſeundi, vel ſtatim recedendi, vel quoties tranſirent per Territorium, & ibi commorarentur, aut aliquis ipſorum commoratus fuerit vltra 24. horas, etiam ex gratia obtenta, vt ſupra, cenſeatur & intelligatur rupta pax, & contrauenienș teneatur, & obligatus ſit ad ſoluendum pœnam conuentionalem infra dicendam; vt infra etiam, quod fuiſſet quomodocumque, & qualitercumque eiſdem, vel alteri ipſorum remiſſa donata, ſeu gratiata, & nihilominus cenſeatur, & reputari debeat, tamquam, & propriè violator pacis, & ſubiaceat omnibus alijs, & quibuſ-

buſcumque pœnis, etiam legalibus, quæ contra violatores pacis impoſitæ eſſent, vel fuiſſent, cum huiuſmodi expreſſa declaratione,&pacto appoſitis,quod non intelligatur, nec ſit violata pax pertranſitum faciendum per ſupradictos, aut aliquem, ſeu aliquod eorum per Territorium N. neque cenſeatur in aliquo contrauentum condictioni prædicte, atque præſenti Inſtrumento pacis: dummodo dicti Tranſeuntes,vel tranſiens non excedant, ſeu excedat ſpatium 24. horarum; toties, quoties trãſierint per Territorium prædictum vltra 24. horas intelligantur violaſſe pacem, & cenſeatur, ac reputari debeant tamquam proprie violatores pacis, & ſubiaceant omnibus prædictis. Et ſaluis dicta conditione, & pactis remiſerunt adinuicē in perpetuum vna pars alteri, & altera alteri dictis nominibus acceptanti etiam, vna mecum notario publico ſtipulan. & acceptan. pro ſupradictis perſonis abſentibus in hac parte comprehenſis omnes,& ſingulas contumelias,iniurias, offenſiones, quaſcumque, capitales etiam in perſonas, & famam, & tam verbis quam facto quomodolibet hinc inde per quamuis partium reſpectiuè in vniuerſali,& particulari coniunctim,vel diuiſim illatas,& factas, & fieri demandatas, & commiſſas in vulneribus, & homicidijs paſsis, ac omnes offenſiones, & iniurias, contra ipſos paciſcentes, & quemcumque ipſorum coniunctim, vel diuiſim, & contra eorum attinentes, deſcendentes, & conſanguineos agnatione, vel cognatione attinentes, reſpectiue quocumque modo principali, vel incidenter illatas,& factas opere conſilio,auxilio, fauore, conſenſu, mandato, aut alio quouis modo,&in quocumque tempore,ac locis vſque in hunc diem, etiam illos, quæ ſpeciali nota dignæ forent, & quæ ſpecificam, & indiuiduam expreſſionem poſtularent; etiam quantumuis grauiſſimas, & atroces,quæ pro expreſſis habeantur, perpetuò remiſerunt, & vnuſquiſque ipſorum contrahentium, prout eos, & eorum principales, & quemuis eorum tangit, & concernit, remiſit, dedit veniam, & pacem perpetuam offenſionibus comprehenſis, & nominatis in hoc inſtrumento concordiæ, & quantum ad ipſos contrahentes attinet omnes conſenſerunt, & vnuſquiſque ipſorum conſenſit abolitioni, & cancellationi quorumcumque proceſſuum, & Inquiſitionum, quouis modo, ſuper præmiſſis; formatorum, & formatarum in quacumque ciuitate, Curia, & loco, & pro caſſatis, & annulatis haberi voluerunt; & habent. Quam perpetuam pacem,& concordiam ſemper, & omni tempore, ratas, gratas, validas, & firmas tenere, & inuiolabiliter obſeruare promiſerunt, viciſſim, & vnuſquiſque ipſorum promiſit,dictis,nominibus,pro ſe,ac filijs ſuis, & deſcendentibus, vſque in quartum gradum prædictum incluſiuè,& numquam pacem huiuſmodi rumpere, violare, aut contrauenire, per ſe, vel alios,opere,aut conſilio,vel fauore,nec ſe offendere, aut offendi curare, ſub pæna honoris amittendi, & in perpetuam infamiam incurren. & ſub alijs pœnis legalibus, vltra eas, etiam ſub pœna ſcutorum N. pro medietate parti læſæ, & pro altera medietate Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ applicandorum,toties,quoties contrauentum foret, etiam centies, & millies, ſi totidem vicibus (quod Deus auertat) dicta pax violaretur. Qua pæna ſoluta, vel non ſoluta, vel gratioſè remiſſa & condonata, nihilominus pro alijs comprehenſis in hac pace,& concordia,remaneant ſemper,& perpetuò rata, & firma omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta,ſed ille ſolus, aut illi ſoli, qui pacem violauerint,in dictas pœnas legales, & cõuentionales incurrant; & ad illas teneantur, & inſuper ab omni commodo, & beneficio huius pacis, & concordiæ cadant, & cecidiſſe intelligantur; ſed propterea non cenſeantur, nec ſit illatum aliquod præiudicium alijs perſonis, eiuſdem partis obſeruan. tamen pacem, nec eis in honore ac fama, & bonis, vel in aliquo præiudicatum eſſe cenſeatur; ſoli enim violatores in dictas pœnas incurrant, & illis obnoxij ſint. Hac etiam declaratione, & pacto oppoſitis, quod non intelligantur, nec ſint incurſæ pœnæ prædictæ, niſi quoties ex parte læſa proponeretur querela; & quatenus etiam proponeretur,& poſtea intra quindecim dies; tunc proximos, à parte querelante abſolutio, & caſſatio querele peteretur, eo caſu dicta querela cenſeatur, & ſit caſſa, irrita, & nulla, & pro non facta habeatur; & pax nullo modo

do cenſeatur eſſe violata. Declarantes etiam, quod ex rixa minorum vigintiquinque annorum, & rixa mulierum, etiam quod rixæ fuerint cum ſanguine, et pro alijs exceptuatis à ſtatuto, et conſuetudine Ciuitatis N. et pro materia pacis diſponente, non cenſeatur violata pax. Nam circa huiuſmodi exceptuationem rixarum, à talibus perſonis prouenientium, partes voluerunt, ſeruari hinc inde dicta ſtatuta, & conſuetudinem dictæ Ciuitatis. Declararunt etiam, atque conuenerunt expreſsè, hanc pacem, concordiam, et remiſsionem habere locum, et attendi debere, inter perſonas nominatas tantum, et illarum filios, atque deſcendentes, & aſcendentes vſque in quartum gradum incluſiuè, vt ſupra, & vltra, quod ipſæ partes promiſerunt, in primis Omnipotenti Deo, et ſibi vicisſim promiſerunt, et promittunt dictæ pacis, et concordiæ perpetuam obſeruationem. Præterea etiam dicto Illuſtriſsimo, et Reuerendiſsimo Domino N. Cardinali præſenti, qui quidem ſicuti Princeps magnanimus, auctor, et compoſitor pacis huiuſmodi extitit, ita etiam fidem pacis datæ perpetuò ſeruari recepit, cui acceptanti promiſerunt dictis nominibus eandem concordiam, et pacem nunquam violare, ſed eam tenere perpetuò, et ita ſe fide aſtrinxerunt, erga eundem Illuſtriſsimum Dominum Cardinalem. Pro quibus omnibus, et ſingulis præmiſsis, ſemper, et perpetuò firmiter tenendis, præſtandis, ac inuiolabiliter obſeruandis, prædictæ partes, etc. obligarunt ſe in forma Cameræ, etc. mutua hinc inde acceptatione, et ſtipulatione facta, et me Notario, pro abſentibus nominatis in hac pace, eorumque deſcendentibus vſque in dictum quartum gradum incluſiuè, in hac parte compræhenſis ſtipulante, et acceptante; & ita obſeruare iurarunt ad ſacroſancta Dei Euangelia, tactis ſcripturis, in manibus mei Notarij. Et in ſignum veræ, perpetuæ, et inuiolabilis pacis, et remiſsionis, ac pro maiori corroboratione præmiſſorum dicti contrahentes, hinc inde, prædictis nominibus, vicisſim, et mutuò ſe amplectentes, oſculum pacis corporaliter dederunt, et receperunt. Super quibus, etc.

Alia Pax, & ſeparatio Thori.

CVm ſit, quod annis retro elapſis, ſuadentibus inſidijs ſeductoris humani generis, qui homines tentare non ceſſat, nec ſinit eos benefacere, ſed ſemper nititur eos præcipitare ad malum, orta eſſet diſſentio inter D. Ioannem, etc. & D. Ioannam, etc. eius vxorem, ſuper eo, quod datum fuerat intelligi dicto D. Ioanni, dictam eius vxorem adulterium commiſiſſe, et ob dictam cauſam, dictam eius vxorem à domo ſua expulerit, et ad domum patris ſui reduxerit, etiam dicta D. Ioanna præmiſſa negante, et aſſerente, hæc falſo animo ei imputata fuiſſe, forſan per quoſdam ſuos maleuolos, et inuidos zizaniæ, et diſcordiæ ſeminatores, paci, amori, et concordiæ virorum, et coniugum inuidentes. Et vlterius ijs non contentus, idem Ioannes, quia pater dictæ Ioannæ, hæc ægrè ferens, agere cæpiſſet contra dictum ſuum generum, ad dotis repetitionem, et fortaſſe iniuriæ proſecutionem; affirmans ſe grauiter, & enormiter, propter præmiſſa in honore, & fama læſum, et grauatum fuiſſe, et armata manu, aggreſſus fuit dictum ſuum ſocerum & cum pluribus vulneribus confodit; propter quæ in mortis periculo ferme conſtitutus fuit, et deſuper maximis damnis, & expenſis paſsis, et inde inde Ioan. gener inquiſitus, proceſſatus, condemnatuſque, & banditus fuerit, prout quoque exiſtit de præſenti, tamen quia ſcriptum eſt, remittite, et remittetur vobis. Idcircò hac præſenti die, etc. in mei, etc. principaliter conſtitutus dictus D. N nomine ſuo, et dictæ ſuæ filiæ, pro qua de rato promiſit, alias de ſuo, &c. ex vna, et D. N. Procurator aſſertus dicti Ioan pro quo nihilominus de rato promiſit, alias de ſuo proprio teneri voluit, ita quod factum alienum promittendo, &c. ſpontè, &c. deuenerunt inter ſeſe ad infraſcriptam compoſitionem, pacem, & cōcordiam, omnibus futuris temporibus duraturam: videlicèt quod d. N. ſuo nomine, & dictæ ſuæ filiæ, pro qua de rato promiſit, vt ſupra, ſpōtè, & deliberato animo, libera, & bona volūtate, pepercit, remiſit, & relaxauit d. D. Io. abſenti, tanquam præſenti, dicto eius Procuratore pro eo, vna mecū Notario, &c. ſtipulan. & recipien. omnem iram,

Digitized by Google

dium, inimicitiæ, iniuriam, & animi rancorem contra dictum N. conceptas, & concepta, ratione & cauſa dictorum vulnerum,& prætenſæ iniuriæ, illatæ propter diffamationem filiæ, inculpatæ de prætenſo adulterio, vt ſupra. Item etiam ratione, & cauſa quarumcumque minarum de interficien. & aliter quomodocumque, & qualitercumque, ac omnem accuſationem, omnemque culpam, quantumcumque grauem,& omnia damna, expenſa, & intereſſe, ad quas, & quæ incurrit dictus Ioannis dicta occaſione, & dedit, & dat pro caſſis, fictis, & annullatis, quantum in eo eſt, omnes & ſingulas querelas, accuſas,denunciationes, & proceſſus, quoſcumque in quacumque Curia quomodolibet factas, datas, & porrectas. Et vlterius promiſit idem N. pro ſe,& filia, ac ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, nullo vnquam tempore vſque ad quartum gradum, ſecundum ius Canonicum incluſiuè computandum non offendere, nec offendi facere in perſona, nec bonis, nec offendere volenti quomodolibet conſentire,publicè nec occultè,& verſa vice dictus N. Procurator dicti Ioanni, & eius nomine, cum eadem promiſſione rati, prout ſupra promiſit, & conuenit ſolemni ſtipulatione dicto D.N.præſenti,&c. quod dictus Ioānes vlterius nullo vnquam tempore eundem N.nec dictam eius filiam nec eorum conſanguineos,& affines,etiam vſque ad quartum gradum incluſiuè computandum, vt ſupra non offendet, nec offendi faciet in perſonis, nec in bonis eorum,neque alijs offendere volentes, modo aliquo conſentiet, publicè vel occultè,amplexu & oſculo pacis propterea interuenien hinc inde in ſignum veræ remiſſionis, & pacis. Quam quidem pacem, remiſſionem,& concordiam, & omnia alia, & ſingula in hoc præſenti Inſtrumento contentas promiſerunt hinc inde dictis nominibus reſpectiuè contrahentes præfati habere, & ſeruare rata,grata, & firma; incorrupta, & illæſa; & attendere, complere, & inuiolabiliter obſeruare; & in nullo contrafacere, dicere, vel venire, &c. ſub pœna,& ad pœnam ſcutor. &c. Cameræ Apoſtolicæ pro medietate, & altera parte obſeruanti applican. me Notario,&c. pro dicta Camera,& parte obſeruan. ſtipulante. Et renunciarunt deſuper dicti contrahentes ſtatutis Vrbis, loquentibus de pœnis conuentionalibus non exigendis; quam nihilominus exigi voluerunt toties, quoties contrauentum eſſet. Qua pœna, &c. Item quia propter præcedentes iniurias, & recentes dubitari poſſet,quod dicti Ioannis,& Ioanna eius vxor inſimul in pace cohabitare non poſſent,& ne inter ſe ad peiora ex peioribus deueniatur, vt ijs occurrant, conuentum eſt inter dictum N. nomine ſuo,& dictæ ſuæ filiæ, pro qua de rato promiſit, & dictum N. Procuratorem, qui ſimiliter pro illo promiſit de rato. Ita quod nullo pacto ſe poſſint excuſare, etiam faciendo poſſibilia (ſalua auctoritate Superiorum, quatenus opus ſit) quod interim, & donec obliuiſcantur inter ſe ſe iniuriarum præfatarum, & Domino placuerit tollere inter eos ſuſpiciones, & odia interna, & ad eorum melius redierint; ipſi coniuges ſeparatim, videlicet dictus D.Ioannes in domo ſua,& alibi,quo voluerit, & dicta Ioanna cum ſuo patre, vel alijs ſuis conſanguineis, vel affinibus inhabitare poſſint,& debeant, & ſeparati eſſe intelligantur,& ſint, quo ad eorum, et mutuam ſeruitutem cohabitationem,& exhibitionem neceſſariorum; adeò quod niſi poſt hac communis interueniat concordia, & reconciliatio inter eos, vnus alteri,& è conuerſo,non poſſint compellere ad ſimul cohabitandum, dormiendum, & mutuo ſeruiendum, & exhibendum neceſſaria; & tanto magis, quod ipſa D.Ioanna rehabuit dotem ſuam, & ſua paraſernalia, & acconcium, ex quibus vti, & ſuſtentari valebit, & ex dicta cauſa ceſſerunt, & cedunt ad inuicem & viciſſim, ac renunciarunt expreſsè quibuſcumque litibus, & cauſis habitis, & factis inter eos præmiſſorum cauſa,& occaſione, coram quibuſcumque Iudicibus, tàm Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus; & tàm ciuiliter, quàm criminaliter, & contra dictum Ioannem, & N. matrem,& auita dicti mariti, & matris,& auitæ reſpectiuè, & tàm coniunctim,quàm diuiſim,contra dictam vxorem, & ſuum patrem.Et dotis præfatæ bonorum paraſernalium, ſiuè iocalium, & acconcij reſtitutione, & donatione propter nuptias, quam de dotis omiſſione, & alias, quomodocumque, & qualitercumque, ſuper alijs quibuſuis rebus, quas hic pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis, quatenus ad-

ſint

Digitized by Google

ſint haberi voluerunt. Neenon omnibus, & ſingulis expenſis hinc inde factis,& promiſit dictus N. ſuo nomine, & dictæ ſuæ filiæ, pro qua de rato promiſit, ſtantibus præmiſſis dictam N. matrem, & amitam, quæ alias acceſsit, & promiſit in fauorem dictæ filiæ pro donatione propter nuptias, dictæ promiſsionis vigore nullo vnquam tempore moleſtare, nec moleſtari facere in iudicio, nec extra; & ſunt concordes contrahentes ipſi, quod de huiuſmodi donatione quicquam peti non poſſit inter eos. Et inſuper, vt euitetur omnis diſſentionis occaſio dictus Procurator nomine dicti Ioanni, cum promiſsione de rato, vt ſupra, ſi quod ius fuerit ipſi Ioanni præmiſſorum occaſione acquiſitum ſuper dote ipſius Ioannæ, eidem Ioannæ, & patri eo caſu, quo eſſet quæſitum prætextu præmiſſorum, prout credit, dedit, ceſsit, penitus & remiſit, ac gratis, & ſponte dictæ ſuæ vxori pepercit, & remiſit omnem culpam, & iniuriam, ſi quam contra ipſum præfata Ioanna commiſit, fecit, intulit, ſeu incurrit ratione præmiſſorum. Et hæc omnia rata, grata, & firma attendere, & obſeruare promiſerunt; & non contrafacere in aliquo, ſub pena præfata, cum omnibus & ſingulis ſuperius appoſitis. Quia ſic actum, &c. Et pro obſeruatione omnium, & ſingulorum præmiſſorum, obligauit ſe, &c. in forma Cameræ, &c. cum clauſulis, &c. iurauit, &c. ſuper quibus, &c.

Inſtrumentum pacis inter duas Terras.

IN nomine Domini, &c. Anno à Natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. Apud Caſtrum Speluncæ Nos T. Iudex dicti Caſtri. L. publicus, &c. Et teſtes ſubſcripti litterati de eodem Caſtro, videlicet A. B. C. D. & F. ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati, præſenti reſcripto publico declaramus, atque fatemur, quod prædicta die in noſtri præſentia conſtitutis nobilibus viris Laurentio Barauallo, & Ioanne Gaẽtulo de Ciuitate Gaietæ, Syndicis dictæ Ciuitatis conſtitutis per Iudices, Conſilium, Homines, & Vniuerſitatem dictæ Ciuitatis Gaietæ, cum plenaria poteſtate ad omnia, & ſingula infraſcripta, habentibus generalem cum libera poteſtatem à prædictis Iudicibus, Conſilio, Hominibus, & Vniuerſitate; quodam publico inſtrumento Syndicatus ipſorum inde confecto, manu diſcreti viri Notarij A. de eadem Ciuitate, omni legitima ſolemnitate vallato, quod Inſtrumento Nos, qui ſupra Iudex, Notarius, & Teſtes vidimus, inſpeximus, & legimus ſyndicario nomine ipſorum Iudicum, Conſilij & Vniuerſitatis dictæ Ciuitatis Gaietæ conſentientibus prius in Nos ſupradictorum Iudicem, & Notarium, vt in ſuos, cum ſcirent ſe ex certa ipſorum ſcientia noſtræ iuriſdictionis non eſſe, propterea iuriſdictionem, & officium noſtrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte vna. Et viris nobilibus Iudice Antonio, Domini Andreæ, & Nicolao Petri Corui de Terra Itri, Syndicis dictæ Terræ conſtitutis per Iudices, Conſilium, & Vniuerſitatem præfatæ Terræ Itri, cum plenaria poteſtate ad omnia, & ſingula infraſcripta, habentibus generalem cum libera poteſtatem à prædictis Iudicibus, Conſilio, & Vniuerſitate dictæ Terræ Itri, ſecundum quod apparebat ex quodam publico inſtrumento ſyndicatus ipſorum inde confecto, manu diſcreti viri Notarij P. de dicta Terra Itri omni legitima ſolemnitate vallato, quod inſtrumento Nos, qui ſupra Iudex, Notarius, & Teſtes vidimus, inſpeximus, & legimus, ſyndicario nomine ipſorum Iudicum, Conſilij, & Vniuerſitatis dictæ Terræ Itri, cõſentientibus prius in Nos ſupradictos Notarium, & Iudicem, vt in ſuos, cum ſcirent ex certa eorum ſcientia noſtræ iuriſdictionis non eſſe; propterea iuriſdictionem, & officium noſtrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte altera. Aſſerentibus partibus ipſis coram nobis, quod vigente nequitia ſpiritus iniquitatis, & totius humani generis inimici, qui primos parentes noſtros in forma ſerpentis tentauit tranſgredientes diuinum præceptum, ob cuius tranſgreſſionem vtrique morti ſubmiſsi fuerunt, tẽporali ſcilicet, & æternali, à qua tamen æterna morte per Dominicam paſsionem, & ſanctiſsimam eius Reſurrectionem liberati ſumus, nec ceſſat idem ſpiritus nequam quotidie nos tentare. Ortæ fuerunt inter ipſas Ciuitatem Gaietæ, & Terram Itri, & Homines ipſarum ſimiliter, & operatæ brigæ, guerræ, inimicitiæ, interfectiones hominum,

minum, & mulierum, combuſtiones domorum, deprædationes, captiuationes, tenimentorum, inciſiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum pro magna pecunia, tormentationes captiuorum, diſroborationes, obſeſſiones, ſuffocationes, accuſationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinæ, & alia multifaria mala & damna, & dubitabant; immò conſtanter ſperabant plura alia ſiniſtra pericula exinde prouentura. Tandem Summi Domini Creatoris Dominica dextera largiente, qui genus humanum ſuo præcioſiſſimo Sanguine redemit, de omnibus,& ſingulis ſupra dictis brigis, guerris, inimicitijs, interfectionibus hominum, & mulierum, combuſtionibus domorum, deprædationibus, captiuationibus, diſcurſionibus tenimentorum, inciſionibus arborum fructiferarum, mutilationibus membrorum, extractionibus oculorum, redemptionibus captiuorum, tormentationibus, diſroborationibus, obſeſſionibus, ſuffocationibus, ædificiorum diruptionibus, ac ruinis, & de alijs malis, damnis, partes ſupra dictæ hinc inde ad pacem, quietem, & concordiam omnibus futuris temporibus perpetuò duraturas coram nobis peruenerunt, videlicet quod ſupradicti Syndici dictæ Ciuitatis Gaietæ, ſyndicario nomine ipſorum Iudicum, Conſilij, Hominum, & Vniuerſitatis prædictæ Ciuitatis Gaietanæ non vi, dolo, metu, aut ſuaſione aliqua ducti, ſeu circumuenti, ſed de ipſorum Syndicorum pura, libera, & ſpontanea voluntate, diuini numinis, & fauoris gratia illuſtrati, quæ tenebroſos errores fugat remiſerunt, pepercerunt, & relaxauerunt ſupradictis Syndicis Terræ Itri, ibidem præſentibus,& recipientibus, nomine, & pro parte Iudicum, Conſilij, Hominum, & Vniuerſitatis ſupradictæ Terræ Itri, & ſucceſſorum ſuorum, ac hæredum, & ſucceſſorum ſingulorum ſupradictæ Terræ Itri, omnes,& ſingulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, & mulierum, combuſtiones domorum, deprædationes, captiuationes, diſcurſiones tenimenti, inciſiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum, tormentationes, diſroborationes, obſeſſiones, ſuffocationes, accuſationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinas, & omnia alia, & ſingula mala, & damna exorta, peracta, & perpetrata, vſque ad hodiernum diem inter ſupradictam Ciuitatem Gaietæ, & Homines ipſius Ciuitatis ex vna parte, & ſupradictam Terram Itri, & Homines ipſius Terræ ex parte altera, quibuſcumque modis, & cauſis, tàm generaliter cum banderis, vexillis, & ſtipendiarijs ipſarum Ciuitatis Gaietæ,& Terræ Itri,& alterius ipſarum Ciuitatis,& Terræ ſupradictæ, quàm per ſpeciales perſonas earundem facientes ſupradicti Syndici ſupradictæ Ciuitatis Gaietæ nomine, quo ſupra eiſdem Syndicis dictæ Terræ ibidem præſentibus, & recipientibus,quo ſupra nomine,finalem refutationem, liberationem perpetuam, & pactum de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam ſtipulationem, & acceptilationem ſolemniter ſubſecutam; & versa vice ſupradicti Syndici Terræ Itri omni ſuaſione,& violentia ab eis ceſſantibus, immò de ipſorum, & cuiuſlibet ipſorum Syndicorum pura, libera, & ſpontanea voluntate, ſuperni luminis fauore illuminati, qui caliginem tenebrarum procul pellit, remiſerunt ſupradictis Syndicis Ciuitatis Gaietę ibidem præſentibus,& recipientibus nomine,& pro parte Iudicum, Conſilij, & Vniuerſitatis prędictę Ciuitatis Gaietę, & ſucceſſorum ſuorum, ac hęredum,& ſucceſſorū ſingulorum ſupradictę ciuitatis Gaietę, oēs & ſingulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum,& mulierum, combuſtiones domorū, deprędationes, captiuationes, diſcurſiones tenimēti, inciſiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redēptiones captiuorum, tormentationes, diſroborationes, obſeſſiones, ſuffocationes, accuſationes, diruptiones, & ruinas ædificiorum, & oīa alia,& ſingula mala, & damna exorta, peracta,& perpetrata, vſque ad hodiernū diem inter ſupradictam Terram Itri, & homines ipſius Terrę ex vna parte,& ſupradictam Ciuitatem Gaietę, & Homines ipſius Ciuitatis parte ex altera, quibuſunque modis,& cauſis, tàm generaliter cum bāderis, vexillis,& ſtipendiarijs ipſarum Terrę Itri, & Ciuitatis Gaietæ, & alterius earū, quàm per ſpeciales perſonas, facientes ſupradicti Syndici Terræ Itri, nomine quo ſupra, eiſdē Syndicis ſupradictę Ciuitatis Gaietę, ibidē præ-

præſentibus, & recipientibus, quo ſupra nomine, finalem refutationem, quietationem, & liberationem perpetuam, cum pacto de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam ſtipulationem, & acceptilationem ſolemniter ſubſequutam. Quæ omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta, promiſerunt partes ſupradictæ nominibus, quibus ſupra, obligantes ſeſe quo ſupra nomine, & ſucc. ſuos, ſub hypotheca, & obl. bonorum vniuerſitatum ſupradictarum; & omnium, & ſingularum vniuerſitatum earundem hinc inde, vna pars ſcilicet alteri. ſolemnibus, & mutuis ſtipulationibus hinc inde interuenientibus attendere, & inuiolabiliter obſeruare, & in nullo contrafacere, vel venire, per ſe, vel alios publice, vel occulte, aliqua ratione, ingenio, vel cauſa, de iure, vel de facto in exinde, vel in parte. in iudicio, ſiue extra indicium. Sub pœna, & ad pœnam vnciarum auri mille, à parte contra prædictorum aliquid contraueniente integraliter exſoluenda, & applicanda, pro medietate videlicet, dictæ pœne illi curiæ, coram qua facta fuerit reclamatio, me prædicto notario tanquam perſona publica nomine dictæ curiæ ſtipulãte, ac pro reliqua medietate videlicet dictę pœnę parti prædictæ, obſeruanti & adimplenti, quę quidem partes fuerunt inter ſeſe, quo ſupra nomine, ipſius pœnæ reliquam medietatem prædictam vna.ſ.ab altera, & altera ſolemniter, & legitimè ſtipulatæ coram nobis, cum integra refectione omnium, & ſingulorum damnorum, & expenſarum, ac intereſſe litis, et extra. De quibus damnis, expenſis, et intereſſe firmiter credatur ex pacto ſimplici aſſertioni partis læſæ, omni alia probatione remiſſa, et ipſas expenſas, damna, & intereſſe poſſit petere pars læſa coram quocumque iudice prætore, ſeu magiſtratu Eccleſiaſtico, ſeu ſeculari, & omni foro ſummarie ſimpliciter, et de plano, ac ſine libelli oblatione, quia ſic actum extitit, et expreſſe conuentum inter contrahentes prædictos ſupradicto die coram nobis in limite Prædictorum. Et fuit etiam expreſſe conuentum inter eos, toties petatur, et exigatur, quoties in præmiſſis, et quolibet præmiſſorum contrauentum, ſeu contraueniri quomodolibet attentatum. Et pœna ipſa ſoluta, vel non ſoluta, exacta, vel non exacta, aut gratioſe remiſſa omnia, & ſingula in pręſenti inſtrumento contenta firma perdurent. Renunt. hinc inde à partib. ſupradictis ex certa ipſarum ſcientia ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis, exceptioni doli mali, vis. metus, in factum actioni, condictioni ſine cauſa, rei prędicto modo non geſtæ, præſentis non ſic celebrati contractus iuri quo læſis, ſeu deceptis ſubuenitur. præſcriptioni fori. iuri per quod generalis renunciatio impugnatur, & iuri cui renunciari non poteſt, & omni alio iuri canonico, & ciuili, ſcripto, ſeu conſuetudinario, quo, vel quibus, præſens inſtrumentum, & omnia, & ſingula in eo contenta poſſent minui, ſeu quomodolibet turbari, in toto, vel in parte. Pro quibus omnibus, & ſingulis fu miter obſeruandis, attendentis, et adimplendis, et de non contraueniendo in toto, vel in parte, de iure, vel de facto in iudicio ſine extra iudicium, partes ſupradictæ hinc inde vna.ſ. alteri, et altera alteri, coram nobis ad ſancta Dei Euangelia corporaliter tacta iurauit. Et voluerunt partes ſupradictæ expreſſe coram nobis, quod pœna periurij per pœnam pecuniariam, et è contra, vna per alteram non tollatur, nec differatur, ſed de vtraq. agi, et accuſatio fieri poſſit ſimul in vno, & in eodem concurſu ſub pœna, et iuramento prædictis. Vnde ad futuram memoriam, et ſupradictarum vniuerſitatum, et ſucceſſorum cautelam, de prædicta pace, et omnibus, et ſingulis ſupradictis facta ſunt inde duo publica inſtrumenta vnius tenoris ſcripta per manus mei prædicti notarij ſigno meo cõſueto ſignata, ſed præſens ſupradictæ vniuerſitatis ciuitatis Gaietæ, et reliquum ſupradictæ vniuerſitati terræ Itri, noſtrum qui ſupra, Iudicis, et teſtium ſubſcriptionibus roborata.

Tranſactio, & concordia.

CVm fuerit quod alias ex parte Ill. D. N. cum B. lis. et cauſa in ſacro Rotæ Auditorio, de, et ſupra quinta parte bonorum, et hæreditatis bo. men. Alexandri communis parentis, ac prætenſa reſciſſione donationum, ab ipſo D. N. in fauorem dicti D. B. factarum, rebuſque

Digitized by Google

alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi deductis, introducta fuerit: & deinde facto inter ipſos compromiſſo, remiſſa fuerit in N. Rotæ Auditorem, & compromiſſo expirato, eadem cauſa cum ſuis incidentibus, &c. totoq. negotio principali per aliud compromiſſum inter eundem N. ex vna, & B. & C. germanos fratres tanquam hæredes vniuerſales dicti A. ex altera partibus, compromiſſam, & remiſſa fuerit in præfatum N. tamquam arbitrum, & arbitratorem, cum facultatibus, pactis, modis, in inſtrumento dicti primi compromiſsi. die, &c. per me celebrato, expreſsis; ad quæ acta, & inſtrumenta, pro veritate, quatenus opus ſit, relatio habeatur. Et cum ſit, vt etiam partes ipſæ aſſeruerunt, quod alias Ill. D. N. eorum germanus frater, & præfatus B. in Vicaria, aut alio Tribunali Neapolis, aduerſus N. occaſione militiæ, &c. quod ipſe N. vt cæteris natu maiori habet, & poſſidet, plures fauorabiles ſententias, & mandatum executiuum pro ſumma, etc. in eiſdem ſententijs, et mandato contenta obtinuerint; pro terminis decurſis ratione dictæ militiciæ, ad talem ſumam liquidatis: ſed ex parte B. prætendatur, inter alia, ex dicta militia, & terminis decurſis, & decurren. condecentem ſummam pro adornis regijs, minime adhuc allegatis, neque conſideratis defalcari debuiſſe, atque debere. Super quibus differentijs, litibus, & alijs prætenſionibus, quæ inter dictas partes ortæ ſunt, & quomodolibet oriri poſſent præfatorum occaſione, tractata perpetua concordia, & compoſitione: Tandem Vniuerſo ſtatu rerum, & alijs prudenter, & maturæ conſideratis, interpoſitione B. omnipotentis Dei gratia, à quo cuncta bona veniunt procedente, concluſa, & ſtabilita fuerint, modis, & pactis infradicen. Hinc eſt, quod die; perſonaliter conſtituti N. & B. germani fratres C. procurator ſupradicti N. & B. germanorum fratrum, & tanquam hæredum vniuerſalium dicti A. vt de eorum mandato, &c. ex altera partibus, ſponte, &c. non ſolum ad euitandum vlteriores impenſas, incommoda litium, & alia, quæ ſolent ex litibus grauiora euenire, Verum etiam ad conſeruandum, & augendum fraternum amorem, & omnibus melioribus modo, &c. dictis nominibus pro ſe ipſis, eorumque hæredibus, et ſucceſſoribus, ac dictis eorum principalibus, et illorum hæredibus, et ſucceſſoribus reſpectiue ſub pactis, et conditionibus infradicendis. In primis aſſeruerunt diligenter, et mature toto ſtatu rerum, et prætenſionum inter ipſas partes vertentium, ab ipſis Iacobo, et Iulio principalibus, et dictis procuratoribus conſiderato: ad hanc tranſactionem, et perpetuam concordiam, tractatas, vt præfertur, et concluſas pro cõmuni quiete, modis, et formis infradicendis, deuenerunt, et ratione huiuſmodi perpetuæ concordiæ, tranſactionis, et compoſitionis, præfatæ partes quibus ſupra nominibus, ceſſerunt, et renunciarunt expreſſe, ad inuicem reſpectiue, omnibus, et ſingulis litibus, cauſis, et controuerſis, inter ipſas partes, vt præfertur, natis, pendentibus, et quæ introduci, et naſci poſſent, occaſione ſupra narratorum, et infradicendorum, ac illas in perpetuum extinxerunt, finierunt, et perpetuum ſilentium, et finem impoſuerunt. remittentes viciſsim omnes impenſas, damna, etc. quomodolibet paſſa, et incurſa, et particulariter ipſe D. Iacobus, ratione infradicendorum, et totius præſentis contractus. Renunciauit, et ceſsit expreſſe omni iuri, liti, et cauſæ, vt præfertur, in Rota, et nunc coram B. vti arbitro, et arbitratore indeciſæ pendenti, de, et ſuper quinta parte bonorum, iurium, creditorum, et actionum, hæreditatis paternæ, dicti Alexandri eius, & communis, vt præfertur, genitoris, prout renunciat, & cedit in fauorem dictorum DD. licet abſentium, nihilominus dictis procuratoribus pro eiſdem ſuis principalibus reſpectiue, & illorum hæredibus, vna mecum Notario, &c. Ac inſuper ceſsit, & renunciauit idem Iacobus omnibus, & ſingulis actionibus, prætenſionibus, & iuribus, quæ ipſe D. Iacobus habet, aut habere poſſet, aut ei competunt, & quomodolibet ex quouis capite competere poſſent, in & ſuper tota dicta hæreditate, bonis, actionibus, creditis, iuribus, iuriſdictionibus paternis, & pariter omnibus illis, quæ competerent, aut competere poſſent, ratione hæreditatis dicti C. etiam ſi poſſet quouis modo

con-

contra teſtamentum dicti C. venire. Item omnibus, & ſingulis prætenſionibus, actionibus, & iuribus ex quouis capite, titulo, & modo, etiam hic non expreſſis, competentibus, & quæ competere poſſent ipſi D. Iacobo, tam ex iuriſdiction. & dominijs Caſtrorum, &c. quam omnium aliorum locorum, & omnium, & ſingulorum quorumcunque bonorum; cuiuſcunque generis, & ſpeciei, etiam ſi maiorem, & ſpecialem, indiuiduam expreſſionem poſtularent; in ſtatu tamen Eccleſiaſtico conſiſtentium, ad præſatas duas hæreditates patris, & fratris antedictorum ex vtraque hæreditate reſultantibus, vſque in hunc diem prouenientibus, renunciauit, & ceſſit in fauorem eorundem Vincentij, & Alphonſi abſentium, dictis eorum procuratoribus, & me Notario, &c. acceptan. &c. ad habendum. &c. ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiam. &c. donec, &c. prætetea quietauit, &c. dictam Ill. D. I. abſentē, me Notario, & D. eius procuratore acceptan. & quilibet eorum, tam vti principales eorum procuratorijs, & ſimplicibus nominibus, quam etiam D. N. de omnibus pecuniarum ſummis, rerum, & bonorum qualitatibus, & quantitatibus, iuribuſque, & action. quibuſcunque, per ipſum D. Iacobum quomodolibet ceſſis, conceſſis, mutatis, commodatis, aut alio quocunque modo, & titulo traditis dicto D. C. quam vnicuique ipſorum V. & A. Et pariter de omnibus pecuniarum ſummis, & rerum quantitatibus ipſius Iacobi: Et ad eum ſpectan. exactis, recuperatis, aut quomodolibet perceptis; ſiue per C. ſiue per ipſos Vincentium, & Alphonſum, & quemuis eorum: & de omnibus illis pecunijs, & rebus, quæ ad manus eorundem, & cuiuſcunque ex eis, quouis modo, titulo, & occaſione, etiam hic non expreſſis, peruenerunt, & vnicuique illorum ſummam, & quantitatem habitam, & receptam, ac perceptam remiſit, conceſſit, & ceſſit in perpetuum, & ſpecialiſſimam in omnibus capitulis huiuſmodi, ac generaliſſimam, & finalem remiſſionem, quietationem, & liberationem dedit, fecit, & conceſſit, cum pacto de nihil vnquam ex præmiſſis, vel præmiſſorum occaſione petendo, et præmiſſa fecit ex cauſis præfatis, & contemplatione infradicendorum. Et quia vice verſa præfati N. N. contemplatione ſupradictorum, et præſentis perpetuæ concordiæ, tranſactionis, et compoſitionis, et omni alio meliori modo, ceſſerunt, etc. (*Ceſſerunt omnia iura*) omnia iura cuiuſcumque ſpeciei, generis, conditionis, et qualitatis exiſtentia etiam ſi ſub verbis huiuſmodi non comprahenderentur: ſed ſpecificam, et indiuiduam expreſſionem exigerent, competentia, aut quæ competere poſſent, aut poterunt.

(*Pactum*) Et præmiſſa fecerunt dictæ partes, et faciūt, cum pacto etiam expreſſē conuento, quod ipſi N. N. ſoluere teneantur principaliter, et inſolidum D. N. intra tres menſes, à die infradicen. declarationis proximos, omni exceptione remota, hic Romæ illam ſummam pecuniarum, quam Marcus Antonius declarabit, aut arbitrabitur, per quamcumque ſimplicem eius declarationem: in quem Dominum Marcum Antonium abſentem, etc. remiſerunt hanc prætenſionem finiendi, et terminandi de iure tantum, in termino trium menſium, inchoando à die conſignationis inſtrumentorum ratificationem præſentis concordiæ, in manibus mei, aut alterius notarij conſignandorum, non autem prius, ſummariè, et de facto, et mero arbitrio ipſius Marci Antonij in procedendo nulla tela, nec ordine iudiciario ſeruatis, etiam ſine aliqua citatione, et præſentia partium, ſed extraiudicialiter, acceptantis ex nunc in vim perpetuæ concordiæ, quamcumque ſimplicem terminationem, & declarationem præfatorum de iure faciendam: cui nullum remedium opponi poſſit, quod executionē huiuſmodi terminationis impediat: & quatenus opponatur: nihilominus executio, & implementum dictæ terminationis, & declarationis quocumque modo prælatæ impediri, differri, aut retardari nullo modo poſſit, ſed in primis, & ante omnia executioni demandari debeat; ſed ſi intra dictos tres menſes dictus Marcus Antonius, vel quia non curauerit, vel quia non voluerit, aut non potuerit facere terminationem, & declarationem antedictā. In tali caſu, ex nunc, prout ex tunc, & è contra intelligatur, & ſit eadem auctori-

tas, in omnibus, & per omnia tranſlata, data, & conceſſa D N. abſenti.&c. prout ipſæ partes tranſtulerunt, conceſſerunt,& demandarunt irreuocabiliter per ſe, ſuoſque hæredes, &c. cum facultate prætenſionem iam dictam intra tres menſes proximos, à die quo dictus N. onus huiuſmodi acceptauerit, terminandi, aut componendi, declarandi,& quoad declarationem & terminationem huiuſmodi per dictum euentum faciendi,idem iuri ſit, & omnia præm ſſa locum habeant, & repetita cenſeantur, quæ ſuperius appoſita,& conuenta fuerunt quoad dictum D.M. Antonium, quia ſic actum, & concordatum fuit inter ipſas partes.

(Conuentio.) Item conueniſſe declararunt, quod Ill. D. Iacobus, in euentum in quem D. Iulius officium Auditoris Cameræ emat, ſeu quouis alio modo, & titulo acquirat, ſeu conſequatur: tunc realiter ſoluere, & numerare debeat eidem D. Iulio ſcuta, &c. alias ad omnia damna teneatur, & huiuſmodi obligatio Ill. D. Iacobi locum habeat, & eff ctum ſortiatur, quatenus, & quando præfata emptio ſequetur,& non aliter,& concordia præfata copulatiue, & non alternatiue. Ita quod D. Iacobus nihil ſoluere teneatur, & obligatio ſua huiuſmodi habeatur pro non appoſita; ſi emptio præfata in conditione adiecta impleta non fuerit. quia ſic actum, &c.

Quam concordiam, tranſactionem, & compoſitionem, cum omnibus, & ſingulis hoc inſtrumento contentis dicti DD. Iulius, & Iacobus principales, & N. N. procuratores dictis nominibus, vt ſupra, ſemper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, tenere, & inuiolabiliter obſeruare viciſſim promiſerunt; & nunquam ſub quouis prætextu, etiam inſtrumentorum, ſcripturarum, & probationum ac iurium de nouo repertorum & reperiendorum,& ex quouis alia cauſa, ratione, iure, titulo, & modo, cogitatis, & non cogitatis; etiam ſub prætextu doli, reſtitutionis in integrum ex quocumque capite reſultantis etiam enormiſſimæ læſioni, & ex illo capite, ſi qua ſibi iuſta cauſa videbitur, per ſe, vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire; nec vnquam excipere, aut in contrarium experiri, nec de nullitate, & inualiditate opponere. Et renunciarunt cum iuramento in animas eorum, & ſuorum principalium reſpectiuè, dicto beneficio reſtitutionis in integrum, ex quocumque capite reſultan. ac diſpoſitionis legis cum ij, & legi de ijs, ff. & C. de tranſaction. & ſimilibus legibus præfatis, quæ locum habeant in negocio præfato. Et omni iuri, & legum auxilio, & cuicumque diſpoſitioni, ac diſpenſationi Apoſtolicæ, ac regiæ, et motui proprio, et reſcripto, ac literis Apoſtolicis, & regijs, tam per viam gratiæ, quam iuſtitiæ, & cum quibuſuis clauſulis derogatorijs, etiam ampliſſimi, contra præmiſſa quomodolibet concedendis, ſiue ad partis ſuggeſtionem, & petitionem, ſiue ex officio, vel motu proprio, & ex certa ſcientia Principis concedi, contingant. Et promiſerunt idem Ill. Iacobus, & Iulius, & N. N. procuratores reſpectiue quod ipſi,& eorum principales abſolutionem à iuramento non poſtulabunt, ad effectum agendi,& excipiendi, & quatenus impetraretur, vel eis, aut eorum alteri, etiam motu proprio principis, vel alterius poteſtatem habentis abſolutio,aut venia concederetur:tunc, & eo caſu quotieſcumque id fieri contingat; ex tunc, & è contra, dictæ partes nominibus prædictis ſe ad inuicem procuratrices [*Procuratores irreuocabiles ad renunciandum,*]& procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam, etiam cum iuramento ad renunciandum quandocunque dictæ abſolutioni; & abſolutionibus quibuſcumque toties,quoties impetratæ,vel conceſſæ fuerint, & ad faciendum, vt præſens inſtrumentum, & eius ratio ſuoſplenos ſemper, & omni tempore ſortiatur effectus, cum clauſulis opportunis,ſaluis præmiſſis, quatenus ex aliqua cauſa, etiam in corpore iuris clauſa,& quacunque alia cogitata, & excogitata; & demum qualitercunque, & quomodocumque ex quouis capite præſens concordia reſcindi, ſeu annullari, aut contra eam quouis modo veniri poſſet,aut contrauenire contingeret, per ipſas partes,aut alteram earum, ſe aliqua partium annullationem,aut reſciſſionem huius concordiæ, tranſactionis, et contentorum in ea tentaret, et experiretur; ſiue agendo.

ſiue

ſiue excipiendo, vel quomodolibet opponendo, contrauentum fuerit: eædem partes conuenerunt, quod quæuis earum contraueniens, vltra obſeruationem præſentis concordiæ, & tranſactionis; etiam ad refectionem omnium damnorum, &c. ad quam ſemper compelli poſſit, nihilominus ſuper prætenſa nullitate, inualiditate, & reſciſſione, et contra ipſam tranſactionem, & cõcordiam, nunquam audiri, neque admitti poſſit: niſi in primis, & ante omnia realiter, et cum effectu reſtitutis, et conſignatis alteri parti obſeruanti, omnibus pecunijs, et bonis, impenſis, damnis, et intereſſe, virtute dictæ concordiæ habitis, receptis, atque ſibi remiſſis, et condonatis, et conſenſerunt huiuſmodi concordiam, tranſactionem, et omnia in præſenti inſtrumento confirmari poſſe à Reuerendiſſ. etc. et Sede Apoſtolica pro maiori firmitate. Conſtituen ijdem contrahentes ſe ad inuicem, Vnus alterum, et alter alterum, procuratores irreuocabiles medio iuramento tactis ad ipſorum, et cuiuſlibet eorum nomine, ſeu nominibus confirmationem, et approbationem huiuſmodi, cum quibuſuis derogationibus, et quorumcumque defectuum ſuppletionibus, in quacumque validiſſima, et ampliſsima forma, impetrandum. Promittens etc.

[*Pactum*] Hoc etiam pacto in omnibus præmiſsis appoſito, quod præſens Inſtrumentum ratificari, approbari, et pleniſſimè confirmari debeat, cum omnibus, et ſingulis in eo contentis; tam ab Ill. D. Vincentio, quam Alphonſo, et inſtrumenta ratificationum in authenticam formam, cum legalitate, et cum iuſtificatione tenoris huiuſmodi inſtrumenti, conſignari debeat dicto D. Iacobo, vel in actis mei, etc. intra menſem proximum, ab hodie. Alioquin elapſo dicto tempore, et nõ productis, et conſignatis dictis Inſtrumentis vtriuſque ratificationis; in tali caſu præſens tranſactio, et concordia, et omnia in præſenti inſtrumento contenta, ipſo iure ſint irrità, et nulla, et nullius roboris, et inſtrumenti, perinde, ac ſi præſens inſtrumentum nunquam celebratum fuiſſet, et vnicuique partium ſalua, et integra, et reſeruata ſint omnia, et ſingula iura, in eiſdem ſtatu, et terminis, in quibus erant ante celebrationem præſentis concordiæ, & ex hoc inſtrumento nullum omnino præiudicium partibus generetur, quia ſic actum, &c.

[*Sine præiuditio aliorum iurium*] Quæ omnia, & ſingula fecerunt cum expreſſa declaratione, & proteſtatione, quod per præſentem contractum nullum intelligatur fieri præiudicium in cæteris alijs iuribus ipſis Iulio, & Alphonſo quomodolibet vni aduerſus alterum, & quacumque cauſa, reſpectu quorumuis bonorum, & in præſenti contractu comprehenſorum, cõpetentibus, & competituris, quatenus competant, aut competere poſſint, ſed illa penitus, & omnino ſint ſalua, & illæſa in omnibus, & per omnia, præterquam quoad validitatem præſentis contractus reſpectu dicti D. Iacobi tantum, & non alias, &c. Quæ omnia, &c.

Compromiſſum.

CVm ſit, prout infraſcriptæ partes aſſeruerunt, quod nuper lis, differentia, controuerſia, & cauſa verſæ fuerint, & vertantur inter A. ex vna, & B. de, & ſuper Rurali Eccleſia Sancti P. in Territorio N. diœceſis N. & illius poſſeſſione, ac fructibus, rebuſque alijs in actis deductis, & illorum occaſione partibus ex altera. Hinc eſt, quod Anno, &c. In mei, &c. conſtituti dicti D. A. & B. cupientes, ac volentes laboribus, & ſumptibus iudiciarijs parcere, & à lite, & cauſis recedere, eorũq; lites, differentia, & cauſas huiuſmodi amicabiliter terminare, ſpontè, &c. firmis tamen remanentibus actis factis coram H. iudice cauſæ huiuſmodi, omnes, & ſingulas lites, controuerſias, quæſtiones, differentias, & cauſas inter eos ſuper præmiſſis vertentes, & verſuras, compromiſerunt, & compromiſſum fecerunt; videlicet pro parte dicti A. in N. pro parte verò dicti B. in M. abſen. &c. tanquam in eorum arbitros, & arbitratores, & amicabiles compoſitores, ac communes amicos; eiſdemque poteſtatem, & omnimodã facultatem, & auctoritatem partes prædictæ dederunt, illas, cum earum iuribus, dependen. & annexis, de iure, & de facto, ac de iure tantum, & de facto tantum ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu,

pitu, & figura iudicij; ſola facti veritate inſpecta, altè, & baſsè, terminiſque etiam ſubſtantialibus ſeruatis, & non ſeruatis etiam vni dando, & alteri auferendo, partibus citatis, & non citatis, auditis, & non auditis; & earum iuribus viſis, & non viſis, eiſq. ſeu earum altera præſentibus, vel abſentibus; iuris ordine ſeruato, vel non ſeruato, ſingulis diebus, & horis. feriatis, etiam in honorem Dei, & non feriatis: ac alia quauis iuris ſolemnitate ſeruata, vel omiſſa, deciden. laudan. ſententiandi, arbitrandi; et terminandi, & in euentum diſcordiæ eligendi tertium, &c. Quorum arbitrio, & Tertij ſententiæ, laudo; arbitrio, deciſioni, & terminationi, dictæ partes ſtare. et acquieſcere, & ab eis, ſeu earum altera, non reclamare, & appellare: nec arbitrium boni viri, ſeu conſilium ſapientis petere. Immo illud, vel illam, ratum, & ratam. gratam, & firmam habere, tenere, attendere, & obſeruare promiſerunt. Volentes dictæ partes ſententiam, laudum, arbitrium, & terminationem huiuſmodi, habere vim, & robur trium ſententiarum conformium in ſacro Rotæ Auditorio in contradictorio iudicio latarum, quæ tranſitum feciſſent in rem iudicatam. conſtituentes ſe ad inuicem eædem partes, procuratores irreuocabiles, medio iuramento tactis, &c. ad dictum laudũ, ſententiam, & deciſionem ferendũ, acceptandum, & illis acquieſcendum. In euentum autem diſcordiæ dictorum arbitrorum, partes ipſæ eis facultatem dederunt, tertium arbitrum eligendi: qui coniunctim cum altero ex ipſis arbitris, vt ſupra ſententiare; & laudare habeat. Voluerunt autem huiuſmodi eorum compromiſſum durare, & vim, ac robur firmitatis habere, & obtinere per vnum menſem proximum ab hodie inchoan. reſeruata nihilominus poteſtate, & facultate dictum terminum, & præſens compromiſſum ad alios xv. dies tunc ſubſequentes, & non vltra prorogandi, adeo, vt ſi præfati arbitri in dicto termino non ſententiauerint, vt ſupra, præſens compromiſſum habeatur pro non facto, & iuribus ambarum partium in aliquo præiudicatum non eſſe, cenſeatur. Quæ omnia, &c. ſub pœna 200. ſcutorum parti attendenti, & obſeruanti ipſo facto ſoluen. & applican. ac ad damna, &c. de quibus, &c. Pro quibus. &c. ſub obligatione Camerali, cum clauſulis, &c. iurarunt, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c.

Compromiſſum inter conſanguineos.

CVm ſit, quod hæredes, &c. ad inuicem habeant nonnullas prætenſiones quas amicabiliter per viam Compromiſſi, vt inter conſanguineos decet terminare cupientes, ad euitandum lites, diſcordias, & litium actiones. Propterea hodie, &c. in mei, &c. teſtiumq. &c. D. Franc. Antonius, & Petrus D. N. hæredes, ſponte, &c. omnes. & ſingulas prætenſiones. differentias, quas ad inuicem, & inter ſe quomodolibet ex quauis cauſas, vel cauſis, & occaſionibus tam coniunctim, quam diuiſim, & quilibet eorum de per ſe particulariter, vel in communi cum altero, vel alijs hæredibus. & contra quemlibet cohæredum habere poteſt, & poſſunt ſuper quibuſcumque rebus, bonis computis, negotijs, iuribus, pecuniarum ſummis, damnis, impenſis, & intereſſe, & alias quomodolibet, & qualitercumque cum ſuis annexis, connexis, emergentibus, acceſſorijs, & dependentibus ab eis, quas, & quæ omnia præmiſſa pro ſufficienter expreſſis, & ſpecificatis haberi voluerunt, & habent, deducendas, & deducenda, ſiue in ſcriptis, ſiue in voce coram arbitris infranominandis compromiſerunt, & liberè remiſerunt in d. Io. ex parte dicti D. Franciſci. Item d. Bernardum ex parte d. Antonij, & in d. Perfectum ex parte N. reſpectiuè nominatos, electos, & deputatos licet abſentes; tamquam præſentes, vti Arbitros, Arbitratores, calculatores, diuiſores, amicabiles cõpoſitores, & alio quocumque nomine, & nominibus quibus melius. & maioris auctoritatis cenſeri, nominari, & deputari poſſunt, [*quod dederunt facultatem*] quibus dederunt, & conceſſerunt ampliſſimam, & liberam facultatem, & auctoritatem, ac iuriſdictionem, & omnimodam poteſtatis plenitudinem, omnes, & ſingulas dictas ipſorum compromittentium, & cuiuslibet eorum differentias, & prętenſiones, cum annexis, &c. tam cõiunctim, quam diuiſim audiendi, cognoſcendi, calculandi, ſolidandi, terminandi, componendi, & decidendi de iure; & de facto, de

de iure tantùm, aut de facto tantum, ſiue vtroque modo prout eiſdem Arbitris videbitur, & placebit, & in huiuiſmodi cognitione, terminatione procedendi etiam de facto, ſummarie, ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij, etiam ſingulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, & ex quocunque loco, & locis ſedendo, ſtando, ambulando etiam nulla tela, aut aliquo penitus ordine iudiciario ſeruatis, etiam ſine aliqua partium citatione, monitione, & interpellatione deſuper faciendis, & ipſis partibus abſentibus, vel præſentibus altera præſente, & altera abſente, & cum facultate auferendi, & leuandi ab vna parte, & quomodolibet ipſorum compromittentium, & applicandi, remittendi, & condonandi alijs, vel alicui eorum omne id, quod prædictis arbitris videbitur, & placebit; & demum omnem aliam maiorem, & maximam auctoritatem, & facultatem, quam dare potuerunt dictis Arbitratoribus dederunt, & concesſerunt. Promitentes [*promittentes obſeruare*] ad inuicem ſemper, & perpetuò inuiolabiliter obſeruare, & adimplere omnia ea, quæ per dictos Arbitros, Arbitratores in præmiſſis deciſa, laudata, declarata, ſolidata, & terminata fuerint, & eorum declarationi, laudo, & ordinationi ſtare, & acquiſcere, & numquam contrafacere, opponere, dicere, vel venire ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, modo, & forma etiã ſub prætextu enormis, & enormiſſimę leſionis, notoriæ, iniuſtitiæ, nullitatis, reſtitutionis in integrum ex quocunque capite, etiam ex illo ſi quæ mihi iuſta cauſa videbitur competen. aut reſultan. appellationis, exceptionis, erroris, calculi, reuiſionis, reductionis ad arbitrium boni viri, et cuiuſcumque reſcripti principis etiam ſi motu proprio concederetur, quia omnibus huiuſmodi remedijs, actionibus, & iuribus, & alijs quibuſcumque ſi quæ competerent, aut competere poſſent aduerſus laudum. ſententiam, & ordinationē dictorum arbitrorum expreſsè renunciarunt etiam cum iuramento tactis, &c. Et voluerunt atque conuenerunt dictum laudum, ſententiam, & ordinationem habere vim, & robur trium ſententiarum conformium ritè, et rectè latarum, ac rei iudicatæ in ſacro Rotæ Auditorio, etiam in contradictorio Iudicio, legitime obtentę, & renunciarunt etiam beneficio reſtitutionis, iuramento etiam ſi per motum proprium Sanctiſſimi D. N. et alio quouis modo concederetur, & promiſerunt etiam nullum remedium contra dictum laudum, vel ſententiam impetrare, & impetrato, aut alias quoquomodo libet conceſſiuo non vti. Et inſuper quatenus aliquo prætextu, vel cauſa etiam hic non expreſſa, etiam in corpore iuris clauſa, aut alio quouis modo, aut de iure opponetur, aut contradici, vel opponi, & venire poſſent aduerſus laudum, ſententiam, compoſitionem, & ordinationem dictorum arbitrorum: nihilominus voluerunt, & conuenerunt implementum dicti laudi, ſententiæ, compromiſſionis, & ordinationis impediri, differri, & retardari nullo modo poſſe, nec reuocari, vel impediri debere, conſtituentes ſe ad inuicem procuratores irreuocabiles, cum dicto iuramento tactis, &c. vt in rem propriam ad ratificandum, acceptandum, & confirmandum laudum, & ordinationem, atq. compoſitionem præfatas, in omnibus, & per omnia in vim perpetuæ concordiæ: ita nunc inter ipſos contrahentes firmatæ prout ex tunc, etc. approbauit, ratificauit, acceptauit, et confirmauit, et quia dictas differentias, et prætenſiones terminare, et omnem quantum fieri poteſt litium, et differentiarum occaſionem in perpetuum finire, et tollere intendunt. Ideo præfati contrahentes ad inuicem, vnus alteri, et alter alteri acceptanti irreuocabiliter inter viuos donauit, et dedit omnem illam quantitatem, valorem, et ſummam, etiam ſi notabilis foret, in qua ex præmiſſo laudo, vel ſententia terminatione, et cõpoſitione dictorum arbitrorum, etc. ſe grauatum, et grauatos, et læſos, et damnificatos eſſe prætenderent, et prætendere poſſent, et quamuis credatur hanc donationem quia mutua eſt eſſe nullam, et nihilominus ad omnem abundantiorem cautelam conſtituerunt ſe viciſsim procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ad inſinuandum, et inſinuare faciendum hanc donationem, et omnia præmiſſa coram quibuſcunque Iudicibus, et vbi opportunum fuerit cum facultatibus neceſſarijs, et deſuper opportunis etiam poſt laudum promulgatum:

& hu-

Digitized by Google

& huiuſmodi compromiſſum,& terminum compromiſſi durare voluerunt duobus menſibus ab hodie proximis. In euentum autem diſcordiæ dictorum arbitrorum; aut ſi deffinitiue non pronunciarent aut pronunciare, vel ſententiare nollent in termino duorum menſium præfatorum; aut pronunciando apparerent eſſe diſcordes,aut aliquis, vel aliqui eorum pronunciare, & ſententiare nollent, & non poſſent in quolibet caſu, vt dictæ ipſorum, & cuiuſlibet ipſorum differentiæ, ac prætenſiones omnino terminentur, & finem accipiant per hoc præſens compromiſſum ex nunc eligunt, & deputant, ac nominant in tertium arbitrum arbitratorem, & amicabilem compoſitorem D. Octauium licet abſentem, vt præſentem ad cognoſcendum, terminandum,ſolidandum, & componendum dictas eorum differentias computa, & prætenſiones, tam communes, quàm particulares inter ipſos compromittentes, vertentes; & quas habere poſſent cum dictis annexis,incidentibus, & dependentibus ab eis ad expediendum intra quindecim dies proximos, & immediate ſequentes à fine duorum menſium præfatorum computandos, cum eiſdem facultatibus, & iuriſdictione, auctoritate,modo,& forma,cautelis, renũciationibus, conſtitutionibus, donationibus, & alijs omnibus præmiſſis. Quæ omnia,quoad dictum Octauium tertium arbitratorem, eiuſque ſententiæ laudi compromiſſionis ordinis per eum ferendæ promulgandæ, & finiendæ,& quoad executionem, & implementum in omnibus, & per omnia locum, & effectum habere voluerunt,& reperierunt hoc etiam pacto, & declaratione adiectis,quod dictus tertius, vel de per ſe ſolus, vel cum aliquibus, ſeu aliquo dictorum arbitrorum procedere, ſententiare, componere, & terminare poſſit prout ei videbitur, & placebit inter dictos quindecim dies, & non poſtea quia ſic actum, &c. Quæ omnia,&c. pro quibus,&c. obſeruandis, & de nunquam contraueniendo præfati, &c. viciſſim obligarunt, & quilibet eorum obligauit mutua acceptatione interueniente,& ita iurarunt,&c.

Acceptatio compromiſſi.

IN Mei, &c. N. habita notitia de ſupradicto compromiſſo in eius, & ſupradictæ M. per ſupradictas partes,& perſonas reſpectiuè facto, ſponte, &c. dictum compromiſſum, & omnia in eo contenta acceptauit, & acceptat; ac onus compromiſſis huiuſmodi in ſe ſuſcepit. Super quibus, &c.

Laudum prout in Cedula.

D. N. arbiter, arbitrator, & amicabilis compoſitor, electus per A.& B. ſuper certis differentijs fructuum vnius ſocietatis, de quibus latius compromiſſo in eius perſonam facto; volens differencias in eum remiſſas decidere, & fine debito terminare; ſponte,&c. laudauit, pronunciauit, arbitratus eſt, prout in Cedula, Tenoris,&c. præſentibus ſupradictas A. & B.& laudum,ac compromiſſum, & ſententiam prædictam prout in ea, acceptantibus, præſentibus in domo ſolitæ habitationis d. B. N. & N. teſtibus,&c.

Aliud.

N. & M. arbitri, vt ſupra electi vigore facultatis, vt ſupra in dicto compromiſſo per dictos A. & B. eis reſpectiuè datæ, & attributæ, in & ſuper differentia, & controuerſia, de qua in dicto compromiſſo, vt ſupra facto. ſponte, &c. concorditer in mei, &c. laudarunt, ſententiarunt, & deffinitiue pronunciarunt; prout infra, videlicet. Quod prædictus B. teneatur, & obligatus exiſtat, &c. & ita ſententiarunt, laudarunt, arbitrarunt, condemnarunt, & pronunciarunt omni meliori modo, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c.

Laudum.

NOs I. & P. Arbitri, Arbitratores, & amicabiles Compoſitores, à L. & C. Germanis fratribus, filijs, & hæredibusq N. mediante D. B. eorum agente, & procuratore, ex vna parte, & ab R. & ſocium mediante D. M. eorum in hac

parte

parte Procuratore ex altera parte reſpectiuè Electi, nominati, & deputati,ad cognoſcendum,audiendum, terminandum, & ſolidandum omnes eorum differentias, prætenſiones, & computa, expreſſa,& non expreſſa, occaſione Dohanarum A, cum omnibus earum dependen.inciden.annexis,& emergen. cum libera facultate, & auctoritate,conuentionibus,& modis contentis in compromiſſo per D P. D. Archiuij Rom. Cur. Scriptorem Notarium publicum, & die, &c. celebrato, & ratificato, prout latius in Actis eiuſdem continetur, ad quæ, quatenus pro intelligentia huius noſtri laudi opus ſit,& non alias, ſemper relationem habere volumus,& habemus. Viſis intellectis, cognitis, & conſideratis,differen.prætenſionibus, & computis ſupradictis, cum eorum annexis, & dependentijs, cum omnibus,& ſingulis petitionibus, prætenſionibus, replicationibus, oppoſitionibus, libris, & ſcripturis coram nobis exhibitis, dictas prætenſiones, cauſas, & negocia inter dictas partes, verten. concernen. ac auditis, & intellectis, pluries pro partibus reſpectiuè, tàm coniunctim,quàm diuiſim, interuenientibus, & habita conſideratione prætenſionum, & allegationum vtriuſque partis, nobis oretenus datarum, ſuper præmiſſis matura deliberatione, & maturo conſilio, vti volentes iuriſdictione, facultate, & auctoritate, à dictis partibus, nobis datis, & conceſſis, & omni meliori modo, nomine,& forma, quibus validius poſſumus. Per hanc noſtram deffinitiuam ſententiam,ordinationem, terminationem, laudum, compoſitiones, & arbitramenta, quas, & quod inter ipſas partes in ſcriptis ferimus, & promulgamus, dicimus, ſententiamus, arbitramur, componimus, & arbitramentamus, ac deffinitiuè pronunciamus, & declaramus, quod,&c. Qua ſolutione ſequuta, abſoluimus etiam, iuſtis de cauſis, animum noſtrum mouen.vtramque partem ab omnibus petitionibus, & prætenſionibus, hinc inde, ſuper huiuſmodi negocio habitis, factis, & allegatis, & ita ordinamus, deffinitiuè ſententiamus, laudamus, condemnamus, componimus, iudicamus, arbitramur, declaramus, reſeruamus, & abſoluimus, liberamus, & ſententiamus, in vim facultatis, & auctoritatis nobis conceſſæ, etiam omni meliori modo, & nomine, ratione,& forma, quibus pro maiori validitate, & firmitate huiuſmodi noſtræ ſententiæ, compoſitionis, laudi,& arbitramenti, ſententiare, & pronunciare poſſumus. Lectum latum, &c.

De Tutorum,Curatorum,& Actorum ad lites formulis. Cap. IX.

Deputatio Curatoris bonis iacentibus.

IN nomine Domini, Amen, &c. Anno, &c. comparuerunt coram Ill.& R. P. D.Thoma Lapio I.V.D. vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi D.N. Papæ Referendario,Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D.Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditoris in ciuilibus Locumtenente, &c. meque Notario, &c. magnifici D. D. N. & M deputati à creditoribus D. N. olim mercatoribus in Vrbe, & pro omni eorum priuato, & particulari intereſſe, & dictis nominibus reſpectiuè, ſtante notoria decoctione, & fallimento dicti N.petierunt ad inſtantiam,& commodum, ac vtilitatem dictorum creditorum, & vt celerius eis de eorum reſpectiuè creditis ſatisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari. Qui curator ad eorundem creditorum vtilitatem, & vt celerius eorum credita conſequi poſſint, & valeant, omnes, & ſingulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, proſequi, & experiri in iudicio, & extra, poſſit, & valeat, & confiſi præfati N. & N. nominibus, quibus ſupra, de fide D. A. petierunt eundem D. A. in curatorem bonis dicti D. N. vt ſupra, deputari omni meliori modo, &c. Qui Reuerendiſs. D. Locumtenens attendens requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & rationi conſonam,dictum A.ibidem præſentem, & onus huiuſmodi in ſe ſponte ſuſcipientem, in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & ſingulas actiones contra quoſcumque mouendi,& per quoſcumque mouendi, & per quoſcumque motas, actiuè, & paſsiuè pertractandi, agendi, defendendi, & proſequendi, in iudicio, & extra, necnon pecunias, & credita quæcumque exigendi, & recuperandi, ad effectum

vt

vt beneficio dictorum creditorum ; deponantur penes aliquem Campſorem fidem, & facultatibus idoneum, per ſupradictos D. D. deputatos, eligendum, & deputandum ; & de exigendis, recuperandis quoſcumque quietandi, ac iura, & actiones, ſi opus fuerit cedendi, cum clauſulis ſolitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari ſolitis, & de iure requiſitis, & in ſimilibus negocijs neceſſarijs,& opportunis deputauit. Dicendo eidem curator eſto, & vtilia pro dictis creditoribus N. bonis facito, & inutilia prætermittito, & quod ita faciet præfati magnifici D. N. & N. proprijs, & priuatis nominibus,ac vti principales principaliter,& inſolidum ſcientes,&c. ſponte. &c. pro dicto D.N. curatore fideiuſſerunt, & promiſerunt, quos DD.N.& N ſic promittentes,præſentes,&c. dictus D.A à promiſſione,& fideiuſſione huiuſmodi indemnes penitus, & ſine damno releuare promiſit; ita quod,&c. alias,&c.de quibus,&c. pro quibus præmiſſis, &c. Super quibus omnibus idem R. P. D. Locumtenens pro tribunali ſedens ad petitionem, & inſtantiam dictorum Dominorum deputatorum, auctoritatem ſuam, qua fungitur, interpoſuit ; ſupplendo omnes, & quoſcumque tàm iuris,quàm facti defectus, ſi qui forſan in præmiſſis interuenerint, omni meliori modo,& ſuper quibus,&c.actum,&c. præſentibus teſtibus,&c.

Deputatio Actoris ad lites.

DEinde, & incontinenti coram eodem Reuerendiſſimo D. Locumtenente, vbi ſupra, pro tribunali ſedente, meque Notario,& teſtibus infraſcriptis idem D.A. curator,vt ſupra deputatus,cum præſentia, auctoritate,& decreto præfati Reuerendiſſimi D.Locumtenentis, ſponte,&c conſtituit eius, & dictorum bonorum dicti N.vel illius creditorum, & deputatorum prædictorum actorem magnificum D. Gaudentium de Gaudentijs de Corneto I. V. D. in Roman. Cur. cauſarum Procuratorem ibidem præſentem,& onus huiuſmodi in ſe ſponte ſuſcipientem, ad omnes,& ſingulas dictorum bonorum, ſeu illorum creditorum dicti N. lites, et cauſas ciuiles, & criminales ; prophanas,meras,& mixtas ; motas, & mouendas ; actiuè,& paſſiuè, contra quascumque perſonas, &c. in quocumque foro, ſeu iudicio, atque inſtantia, & coram quibuſcumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, proſequendum, & pertractandum, cum clauſula ad lites, & generaliter,&c. promittens,&c. releuans,&c. ſuper quibus omnibus idem A. curator præfatus petijt à præfato Reuerendiſſimo D. Locumtenente, vt auctoritatem ſuam, & decretum interponat. Qui Reuerendiſſimus D.Locumtenens,vt ſupra pro tribunali ſedens,cauſa cognita ſuam auctoritatem, pariter & decretum interpoſuit, ſuppletis, &c.ſuper quibus,&c. actum,&c. præſentibus quibus ſupra teſtibus, &c.

Has præſcriptas formas, vel illis ſimiles ſeruare poteris in curatore, qui datur bonis debitoris, qui ceſſit bonis mutatis mutandis.

Nota,quod in ſupradictis curatorum deputationibus, qui dantur hæreditati iacen. & bonis defuncti, ſeu decocti pro illarum validitate plura requiruntur.Primum,quod detur ad inſtantiam maioris partis creditorum l. 1. ff.de curat. bonor. dat. & in l.final. de bon.auctor.iudic. poſſ. Specul. de curatore §.cum autem verſ.opponitur, Alexan. conſ.221.num.9.lib.6.Secundum quod nominatim citentur ij,quorum intereſt,ſi certi ſint, ſin autem pro proclama ad l. ſi eo tempore C. de remiſſ. pignor. Tertium quod ſtatuatur terminus arbitrio Iudicis hæredibus, ſi qui ſint ad comparendum, & acceptandum hæreditatem mortui. Quartum, quod talis curator deputandus faciat inuentarium omnium bonorum,vt per Bartol.in d l. 1. ff. de curat.bon.dat. Quintum, quod curator iſte ſatiſdet per text. in authent. vt liceat matr. & auiæ in princ. in verſ. ibi in fideiuſſione.

Quomodo deputatur curator furioſo, mente capto, & prodigo.

DEputatur nonnunquam curator furioſo, ſeu mente capto ad illius proximiorum inſtantiam, examinatis teſtibus ſummariè, & extraiudicialiter, ſuper eo, quod N. eſt mente captus,hiſque examinatis, Iudex perſonæ, & bonis dicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum ſolita cau-

Digitized by Google

cautione de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo ex officio deputat. Nec requiritur ſuper hoc plenaria cognitio, ſed ſufficit, quod aliqualiter conſtet de furore, vel adhibere Medicos, qui hoc cognoſcant vt in l. obſeruare ff. de curator. furioſ. & per. citata per Alexand. in conſ. 86. verſ. verum eſt, quod cauſæ cognitio num. 5. & ratio, quia talis deputatio curatoris non cauſat præiudicium ei, cui deputatur. Item deputatur etiam ex præmiſſis curator prodigo, & de his, & ſimilibus, deque illorum inſtrumentorum formis, vide Speculat. l. 1. part. 3. in titulo de curatore, quas omnes formas cum illæ ſint de rato contingentes, hic aliter ſcribere non curaui, ſed occurrenti caſu ad eum tanquam patrem pratica recurre.

Deputatio Tutricis.

DOmina Hieronyma de Auila relicta quondam N. ac mater, tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima adminiſtratrix Fabij, & eius, & dicti quondam N. ſui viri filij, coram magnifico Domino N. ad præſens Curiæ Capitolij primo Collaterali Illuſtriſſimi Domini Almæ Vrbis Senatoris Locumtenente, ſedente in aula domus ſolitæ habitationis ipſius Domini Hieronymi in quadam ſede lignea, quam pro ſuo congruo tribunali, & loco, quo ad actum infraſcriptum tantum elegit, & deputauit. Aſſerens ipſa Domina Hieronyma annis retro elapſis dictum eius N. virum obijſſe, dicto Fabio eorum filio in puerili ætate conſtituto Tutore, ſiue Curatore aliquo minimè ſibi deputato; & licet alias pro nonnullis negotijs particularibus in eius Tutorem, ſeu Curatorem deputatus fuerit Ioannes eius auunculus, tamen pro omnibus eius negocijs nullus generalis datus fuit; & licet ipſa Domina Hieronyma tanquam mater ſit, iuxta iuris ordinem illius legitima Tutrix. & pro tempore Curatrix, & Adminiſtratrix. Cupiens tamen pro maiori cautela, et ſecuritate, per prædictum Iudicem confirmari, & quatenus opus ſit, de nouo deputari, adminiſtrationemque rerum, et bonorum, ac ipſius Domini Fabij perſonæ decerni, et concedi. Idcircò prædicta fieri ab eodem Iudice, debita cum inſtantia postulauit. Qui Iudex ſic, vt ſupra ſedens, viſis, et auditis, ac cauſa cognita, ſupradictam Dominam Hieronymam ibidem præſentem in Tutricem, et Curatricem dicto eius filio confirmauit, et quatenus opus ſit, deputauit, dicendo eidem, ter, eſto Tutrix, et pro tempore Curatrix prædicti Domini Fabij, et pro eo vtilia facito, inutilia prætermittito, et alia facito, et curato, ad quæ de iure, et ex forma Statutorum Vrbis teneris, et obligata exiſtis. Quæ quidem Domina Hieronyma Tutrix, et pro tempore Curatrix eiuſdem Fabij, vt ſupra confirmata, ſeu etiam quatenus opus ſit deputata, renunciando primitus auxilio Velleian. Senatuſconſult. leg. Iul. de fund. dotal. Aut ſi qua mulier, et generaliter omnibus alijs legibus, legumque auxilijs, ac Statutis, et nouis reformationibus Almæ Vrbis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, promiſit vtilia pro eodem Fabio facere, et inutilia prætermittere, ac omnia alia facere, dicere, ac operare, ad quæ de iure, et ex forma eorumdem Statutorum Vrbis tenetur, & obligata exiſtit, bonaque eiuſdem fideliter, et legaliter adminiſtrare, gubernare, regere, et circa ea ſe exercere, et ingerere, illorumque inuentarium conficere, & omnimodam rationem adminiſtrationis, & fidele computum reddere; finita Tutela, et Cura prædictis, alias ad refectionem omnium, et ſingulorum damnorum, etc. teneri voluit, de quibus, etc. pro quibus, etc.

Liberatio à Tutela, & Cura, abſque adminiſtratione.

CVm alias de anno, etc. ſeu alio veriori tempore, ex actis D. etc. D. Antonius, etc. fuerit à Iudice deputatus Tutor, & pro tempore Curator Dominico, &c. tunc in minori ætate conſtituto, et adminiſtrator bonorum eiuſdem, et vniuerſæ hæreditatis dicti quondam Claudij, & dictis Tutorio, et Curatorio, atque Adminiſtratorio nominibus, multa & varia negocia iudicialiter, et extraiudicialiter geſſerit, et fecerit, pro eodem Dominico, qui cum modo maior viginti annorum factus ſit, prout ipſe D. Dominicus medio iuramen-

to tactis, &c. præſtito affirmauit, et ex ſuo corporeo aſpectu eſſe apparebat, & amplius non ſit locus tutelæ, et curæ, neque adminiſtrationi. Aſſerenteſque dicti Antonius, & Dominicus, inter ſe facta fuiſſe computa, et illa bene viſa, et reuiſa, et dictum Dominicum remanere contentum, et ſatisfactum ab eodem Antonio ſuo olim Tutore, et Curatore ſupradicto, & præfatum Antonium à dicto Dominico ſimiliter contentum, et ſatisfactum, remanere.

Cupientes ijdem ab huiuſmodi ſua tutela, cura, atque adminiſtratione liberare, & quietare, in generaliſſima, atque ampla forma, et ſuper præmiſſis publicum inſtrumentum celebrare.

Hinc eſt, quod etc. perſonaliter conſtituti prædicti Antonius, et Dominicus ſponte, etc. Aſſerentes præmiſſa ſuperius narrata eſſe vera, et veritate fulciri, ac omnibus melioribus modo, etc. quietarunt, abſoluerunt, et liberarunt ſeipſos ad inuicem, & viciſſim præſentes, etc. à quibuſcumque per ipſos quomodolibet geſtis, factis, et de omnibus receptis, et quietatis ad fauorem quarumuis perſonarum, etiam in notabili ſumma, etiam de illis, quæ ſpeciali nota digna forent; & ſuper eis generalem, & generaliſſimam quietantiam, abſolutionem & liberationem ad inuicem fecerunt, et faciunt; & cuiuis exceptioni, etiam erroris calculi, et reſtitutionis in integrum renunciarunt, cum pacto, etc. & propterea ſtante maiori ætate viginti annorum eiuſdem Dominici, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, dictus Antonius, eundem Dominicum à ſua tutela, et cura, atque adminiſtratione bonorum, et hæreditatis prædictæ exemit, et liberauit, in omnibus, et per omnia; ita quod hinc, et in poſterum, dictus Dominicus ſuo proprio nomine, abſque interuentu, præſentia, et conſenſu eiuſdem Antonij, ſua negocia facere, et rebus ſuis incumbere, contrahereque, & diſtrahere valeat; prout et quemadmodum veri Domini, et Patroni de re ſua facere, et diſponere poſſunt. Et viceuerſa idem Dominicus, ſaluis præmiſſis, renunciando etiam medio iuramento, tactis, etc. præſtito beneficio minoris ætatis 25. annorum, liberauit, et excuſauit eundem Antonium ab onere dictæ tutelæ, curæque, et adminiſtrationis. Promittentes ad inuicem præmiſſa omnia habere rata, etc. & non contrafacere, et alias etiam ad omnia damna. etc. teneri voluerunt, et à limine iudicij repelli poſſe voluerunt, et ita tactis, etc. iurarunt, ſuper quibus, etc.

Tutela Attiliana.

Coram magnifico, etc. in meique, etc. principaliter conſtituta Domina N. relicta quondam M. narrans, et exponens dictum quondam N. ſuum condidiſſe teſtamentum, inter alia hæredes ſuos vniuerſales inſtituit filios ſuos legitimos, et naturales, maſculos, in eodemque teſtamento eiſdem ſuis filijs, et hęredibus dedit tutricem, & pro tempore curatricem eandem N. eorum matrem, cum facultate ampliſſima, de bonis mobilibus ſuæ hæreditatis diſponendum, et ſtabiliendum, ad ſuum libitum vtendum, prout in eodem teſtamento plenius continetur. Et inſuper expoſuit, quod poſt dictum conditum teſtamentum nati ſunt dicto M. teſtatori ex ſe coniuge duo filij maſculi I. et A. ambo in infantili ætate conſtituti, alter annum agens quartum, alter tertium in circa. Quibus ſuperſtitibus idem quondam M. principaliter diem vitæ ſuæ clauſit extremum, nullo alio condito teſtamento, quod ſciat; propterea eius hæreditatis dictis ſuis filijs debetur æquis portionibus, quam ipſa, vt pote mater eis acquiri deſiderat; ſed quia dicti ſui filij conſtituti ſunt, vt præfertur, in puerili ætate, ſubiunxit ſe informatam eſſe, neque illos pro ſe propter ætatis ſuæ imbecillitatem adire poſſe hæreditatem huiuſmodi, neque ipſam pro illis, cum iure cautum dicatur, dum teſtamentaria tutela ſperatur ceſſare legitimam, et teſtamento locum non eſſe niſi adita hæreditate; ita quod opus ſit tutore datiuo, quam Attilianam vocant, qui adeat pro eis, vt igitur ad tutelam teſtamentariam prouenire, & bona dictæ hæreditatis ad ſuas manus perducere, illaque tueri, & defendere poſſit, ſicut tenetur, & deſiderat. Ideò petijt à præfato Domino Iudice, cum ea, qua decuit inſtantia, & reuerentia, vt præfatis pupillis prouidere dignaretur de Tutore Attiliano, per quem fiat aditio dictæ hæreditatis, iuſſa autem nominare ſi quem habeat, de quo confidat, nomi-

Digitized by Google

nominauit egregium virum G. vtique bonorum nominis, & famæ, & alias talem, ſic idoneum ad huiuſmodi tutelam gerendam, præſentem, et acceptantem, etc. & cum per præfatum Dominum Iudicem interrogat, an excuſationem habeat, quam onus huiuſmodi legitimè recuſare poſſit; reſpondit nulla vti velle excuſatione, ſed contentum eſſe, ac paratum dictam tutelam acceptare, & omnia facere, ad quæ de iure tenetur. Quibus auditis idem Dominus Iudex dictum G. præſentem dictis I. & A. filijs pupillis dedit, conceſſit, & confirmauit in Tutorem Attilianum, decernen. & acceptan. regimen, et gubernium perſonarum, et adminiſtrationem bonorum, iurium & rerum eorundem, præſtito per eum iuramento de vtilia, etc. in forma, & pro eo ibidem præſens S. qui ſciens, &c. promiſit in forma, &c.

Poſt præmiſſa, coram eodem Domino Iudice, &c. in mei, &c. perſonaliter conſtitutus G. Tutor Attilianus ſupradictus, ſciens ſe teneri ad confectionem Inuentarij, et animo illud conficiendi in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, & vener. ſigno Sanctæ Crucis præmiſſo declarauit, ſe in bonis dictorum ſuorum pupillorum inueniſſe, et inuenire ius audiendi, ſeu ſe immiſcen. hæreditati dicti M. nec alia bona, ſeu iura eorundem ad præſens ſcire; proteſtans tamen, ſi quæ alia inuenerit, ea ſtatim in huiuſmodi inuentario addere, de quo proteſtatus fuit, &c. ſuper quibus omnibus, tanquam ritè, etc.

Subſequenter coram, &c. in mei, &c. idem G. Tutor Attilianus, ſciens quondam M. patrem dictorum ſuorum pupillorum, ſicut Deo placuit, de menſe, &c. Idem vitæ ſuæ clauſiſſe extremum, condito teſtamento, in quo filios ſuos maſculos hæredes inſtituit vniuerſales, per quam mortem eius hæreditas ad dictos I. & A. deuoluta eſt ex teſtamento. Spontè, &c. dictam hæreditatem, vt præfertur delatam, pro dictis I. & A. pupillis ſuis, & dicti quondam M. filijs legitimis & naturalibus adit, agnoſcit: ſed quia de iuribus dictæ hæreditatis dubitat, declarauit id facere animo, & intentione gaudendi, & poſcendi beneficio legis, & inuentarij, de quo expreſsè proteſtatus fuit, omni meliori modo, &c. quibus, &c. tanquam ritè, &c.

Qua hæreditatis aditione facta, quia factus eſt locus tutelæ teſtamentariæ. Ideò coram eodem Domino N. Locumtenente, in meique, &c. principaliter conſtituta dicta Domina N. ſpontè, &c. declarauit Tutelam filiorum ſuorum præfatorum ſibi per dictum quondam M. ſuum conſortem in ſua vltima voluntate deſtinatè acceptare velle, prout dixit acceptatam, petens ſibi decerni, & concedi regimen, & gubernium perſonarum, miniſtrationemque bonorum, iurium, & rerum dictorum ſuorum filiorum; offerens propterea facere inuentarium, & omnia alia, ad quæ tenetur de iure, & ex forma dicti teſtamenti. Qui Dominus Locumtenens, &c. auditis præmiſſis, & viſo teſtamento, de quo agitur, quia per illius inſpectionem competit preces dictæ D. N. veritate inniti, decreuit ei, petendum, & acceptandum regimen, & gubernium perſonarum, & adminiſtrationem bonorum, iurium, & rerum dictorum ſuorum filiorum, omni meliori modo, &c. præſtito per eam iuramento de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo, factoque inuentario, & promiſſione res pupillorum ſaluas fore, & de eis, eorumque iuribus, & bonis in defendendum non derelinquere, ſalua tamen ſemper, & vbique facultate bonam fidem agnoſcendum. Quo facto eadem N. tactis, &c. iurauit pro dictis pupillis vtilia facere, & inutilia prætermittere pro viribus. Deinde eadem Domina Tutrix ſpontè, etc. promiſit mihi Notario, etc. res dictorum pupillorum, ſaluas fore, & tàm eos, quàm eorum bona, & iura indefenſa non derelinquere. Pro quibus, &c. quibus omnibus, &c.

IN nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen D.N relicta quondam M. Tutrix ex teſtamento præfati quondam M. I. & A filiorum, & hæredum dicti M. cum beneficio legis, & inuentarij, vt de dicto teſtamento, & inſtrumento, ac datione eiuſdem in Tutricem, & pro tempore Curatricem, conſtat, &c. ſub die, &c. necnon de acceptatione pro eadem in debita forma de dicta tutela, & cura facta manu mei eiuſdem Notarij, ſub die hodierna, etc. ſciens ad confectionem inuentarij de ipſorum pupillorum bonis, & rebus ſecundum iuris ordinè teneri, præſens hoc inuētarium

K fecit

fecit, conſtituit, et ordinauit, de omnibus rebus, creditis, atque debitorum rationibus hæreditatis quondam præfati M.& nūc ipſorum pupillorum, quod inceptum fuit Anno, &c. Indictione, &c. Die, &c. In hunc modum, & formam. In primis præmiſit Sanctiſſimæ Crucis ſignum, dicens,& aſſerens in bonis, & hæreditate præfata hæc bona inueniſſe, & reperiſſe, proteſtan. nihilominus, quod ſi quæ apponerentur per eam, quæ apponenda non eſſent, quod intendit, quod pro non appoſitis habeantur, & maximè quo ad eius præiudicium, præſertim reſpectu certorum legatorum per ipſum in ſuo Teſtamento relictorum, quibus quidem legatis, & rebus in eis comprehenſis, quæcumque, & qualiacumque ſint, non intendit aliquo modo præiudicare, ſed illa integra, & illæſa in omnibus, & per omnia præſeruare, quæ quidem legata ex nunc ad cautelam acceptat, & hac proteſtatione in principio, medio,& fine præmiſſa, & toties quoties opus fuerit repetita, & non aliter, &c. Dixit quod in dicta hæreditate reperit bona mobilia infraſcripta, videlicet N. N. N. Super quibus, &c.

Eadem N. addidit Inuentario præmiſſa bona ſequentia, videlicet N.& N. Et hęc omnia præfata Tutrix in Inuentario poſuit, citra præiudicium iurium ſuorum, vt ſupra, & iterū,& de nouo proteſtata fuit, & proteſtatur omni meliori modo, & non aliter, &c. nihil conficien. quod ſit in eius præiudicium. Et inſuper proteſtata fuit, & proteſtatur, ſe non habere notitiam aliarum rerum alicuius qualitatis, vel conditionis, promittens quod ſi in futurum aliqua alia res mobilis, ſeu immobilis, vel alterius qualitatis, ſeu conditionis ad aures eius, & notitiam peruenerit, quod fideliter in Inuentario poner,& ita promiſit,& tactis,&c. iurauit,&c. ſuper quibus,&c.

Alia Actoria, ſeu deputatio Actoris ad lites.

Coram magnifico, &c. perſonaliter conſtituta A.reliq.quond.N.mater,tutrix,& pro tempore curatrix teſtamentaria ſuorum,& dicti quond. N.filiorum, & illius hæredum ex teſtamento dicti quondam N. prout conſtat in actis, &c. narrans, & exponens dicto D.Iudici dictos eius filios habere, agere, & pertractare, cum diuerſis perſonis, diuerſa eorum negocia in Ciuitate N. & quia ipſi ſunt minores, & ipſa D. A. ſit mulier, & in Vrbe in præſentiarum degat, & huiuſmodi negotijs attendere, & vacare nequeat, & indecens eſſet ſe in negocijs ſuorum filiorum pertractandis, cum diuerſis perſonis miſcere, & pro eorum litibus defendendis per diuerſa Tribunalia Iudicialia vagare, propterea velit, & intendat omne onus dictæ tutelæ in quantum ad ſe attinet D. M. de quo plurimum confidere aſſeruit, deferre, & omnem facultatem, & plenariam auctoritatem ſibi vigore dictæ Tutelæ conceſſam, quo ad infraſcripta eidem tribuere, & dare. Ideò cum præſentia, conſenſu, verbo, decreto, auctoritate, & voluntate dicti D. Iudicis dicta A. ſpontè, &c. conſtituit,&c. ſuorum filiorum Actorem, & Procuratorem D. N. in forma, &c. Quibus omnibus, &c.

De varijs Locationum contractibus, cum dependen. ab eis. Cap. IV.

Locatio in emphyteuſim, ſeu ad tertiam generationem, vel nominationem.

In nomine Domini,&c. Anno,&c. coram me Notario, & teſtibus, &c. perſonaliter cōſtitutus R.D.A.totius Terræ C.N. Diœceſis, Prior hoſpitalis S. Spiritus dictæ Terræ C. quod affirmauit eſſe membrum Sacri Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia Vrbis; aſſerens, & affirmans ad dictum ſuum hoſpitale S.Spiritus ſpectare,& pertinere pleno iure directi dominij, vel quaſi prædiolum ſitum in territorio dictæ Terræ C. confinatum ab vno bonis A. ab alio bonis B. & alio bonis C. ab alio verò lateribus via publica, ſaluis alijs verioribus confinibus,ſi qui ſint; cupiens dictum prędium, ſolutum locari annua reſponſione, ſeu canone iul.n.locare.& vt decet bonum Rectorem conditionem dicti ſui hoſpitalis efficere meliorem, maximè quod infraſcripti emphytheotæ ſe obtulerunt illud ad vineam reducere.Propterea ſpontè,&c. ſuo,

ſuo, & dicti Hoſpitalis nomine, ac omnibus melioribus, &c. ſupradictum prædium, vbi, & prout ſupra ſitum, & confinatum, ſaluo, & reſeruato Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ beneplacito, quatenus opus ſit, & non alias, aliter, nec alio modo (quod beneplacitum Apoſtolicum infra nominandi conductores eorum ſumptibus, & expenſis proprijs expedire teneantur.) In emphytheoſim ad tertiam generationem maſculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, vt infra dicendam locauit, dedit, ceſſit, conceſſitque B. & B. N. filijs germanis fratribus, videlicet dicto B. præſenti, & dicto B. abſenti, nihilominus dicto B. pro eo, & ſuis, &c. vna mecum Notario ad tertiam eorum generationem maſculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, videlicet, vt ipſi B. & B. intelligantur prima perſona nominata, & prima generatio, & ijdem fratres emphytheotæ, vel vltimus eorum, qui ſuperuixerit vnam perſonam ſæcularem in defectum eorum generationis, ad hanc emphytheoſim nominare poſſint; quæ perſona ſæcularis nominata, in defectum ſuæ generationis maſculinæ, habeatur loco ſecundæ generationis, & ſimiliter in defectum generationis maſculinæ dictæ perſonæ nominatæ aliam perſonam, ſiue fœminam, ſiue maſculum loco tertiæ generationis, nominare poſſint, ſi verò dicti B. & B. deceſſerint relictis filijs, aut filiabus, ex quibus omnibus morientibus nulla proles exiſtat, tunc ipſi filij maſculi, ſi extiterint, nominare valeant vnam perſonam ſæcularem, ſiue maſculum, ſiue fœminam. Quæ perſona ſuccedat loco tertiæ generationis, & pro tertia generatione habeatur, & tam ipſi B. & B quàm alij poſt eos habentes, vt ſupra, facultatem nominandi, nominare poſſint ſemel, bis, ac ter, & pluries in huiuſmodi nominatione facienda, vſque ad extremum vitæ. Ita quòd vltima nominatio attendi debeat, ſiue inter viuos, ſiue in vltima voluntate facta ſit, conducentibus, acceptantibus, & ſtipulantibus. Ad habendum, tenendum, fruendum, vſufructuandum, colendum, laborandum, cultiuandum, poſſidendum, & faciendum, ac diſponendum, (ſaluis infra dicendis,) prout, & quemadmodum de huiuſmodi prædio emphytheotico de iure fieri, & diſponi poteſt. Ita quòd in loca pia per dictos emphytheotas transferre non poſſit, durante huiuſmodi conceſſione, ſaluo, & reſeruato Hoſpitali prædicto iure directi dominij, & annuo canone infra dicendo. Transferens, & cedens dictis fratribus conductoribus, vt ſupra, acceptantibus omnia iura, omneſque actiones, exceptis iuribus, & actionibus directis. Ponens eoſdem in omne ius, locum, & priuilegium ipſius concedentis, & dicti ſui Hoſpitalis, reſeruato tamen dicto iure directi dominij. Conſtituens, &c. Dans licentiam, & facultatem eiuſdem fratribus conductoribus dicti prædij, realem, & corporalem poſſeſſionem, propria eorum auctoritate, abſque alicuius Iudicis, &c apprehendendi, captamque, & apprehenſam retinendi, & continuandi, & donec, &c. Hanc autem conceſſionem in emphytheoſim ad tertiam generationem, & in eius defectum ad tertiam nominationem, vt ſupra, R. D. A Prior dicti Hoſpitalis fecit, & facit, erga eoſdem B. & B. fratres de N. modo, & forma præmiſſis, & dicta ſtipulatione interueniente, cum pactis, & conditionibus infra dicendis, pro annuo canone iuliorum 20. monetæ Roman. annuatim ſoluen. in Feſtiuitate Penthecoſtes D. N. Ieſu Chriſti, vnica ſolutione. Incipiendo primam ſolutionem in Feſtiuitate Penthecoſtes D. N. Ieſu Chriſti, proximè venturæ, prout idem B. ibidem præſens pro ſe, & dicto B. eius fratre abſente, pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, promiſit, & ipſum ratificaturum ad omne beneplacitum dicti Domini Prioris, ſeu alterius, pro tempore exiſtentis, alias de ſuo proprio, vltra obſeruationem contentorum in præſenti Inſtrumento, & ad omnia damna, &c. teneri voluit, ſoluere realiter, & cum effectu in dicta Feſtiuitate Penthecoſtes vnica ſolutione promiſit dicto Domino Priori, & cuicumque pro tempore exiſtenti, liberè, &c. Et idem R. D. Prior affirmauit, & promiſit eiſdem fratribus conductoribus de dicto prædio nihil feciſſe in præiudicium præſentis conceſſionis. Immò ceſſionem hanc eſſe, & ſemper fore benè, validèq; factam, & in ea tanquam talem facere conſentire omnes perſonas, etc. ius habentes, & habere quomodolibet ap-

Digitized by Google

parentes, in & ſuper dicto prædio, etiam ad omnem ſolam, et ſimplicem, etiam extraiudicialem dictorum conductorum, et eorum in huiuſmodi emphytheoſi ſucceſſorum interpellationem, aut requiſitionem ipſoſque durante præſenti conceſſione in dicto prædio, et illius poſſeſſione conſeruare, defendere, eximere, liberare ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, et moleſtante perſona: alias tenere voluit erga eoſdem conductores, et eorum ſucceſſores ad omnia damna, etc. & ad obſeruationem contractus. Ipſe verò B. nomine ſuo, et B. ſui fratris, et cum eadem ſui rati promiſſione per ſe, et ſuos, ac dicti ſui fratris in hac emphytheoſi ſucceſſores, promiſit in dicto prædio bene verſari, et illud cultiuare, et laborare, et ad vineam reducere, omnique cura meliorare, pro eius poſſe. Et finita huiuſmodi conceſſione dimittere, et relaxare, liberè, cum omnibus melioramentis in eo factis; et interim huiuſmodi locatione, durante dictum canonem iuliorum viginti monetæ, integrum et liberum, abſque aliqua diminutione in dicto termino, vnica ſolutione annuatim dicto Reu. Domino Priori, et cuicumque in dicto Hoſpitali ſucceſſori, omni penitus iuris, et facti exceptione remota, præſtare. His pactis, et conditionibus adiectis, vt ceſſantibus ipſis B. et B. ac eorum ſucceſſoribus in hac emphytheoſi per biennium continuum in ſolutione dicti canonis, vt ſupra facienda, vel in euentum alienationis dicti prædij non requiſito Priore, et finita huiuſmodi locatione in omnibus, et ſingulis caſibus dictum prædium, cum omnibus melioramentis, et expenſis ibidem factis, et omni iure emphytheotico ad ipſum R. D. Priorem, et Hoſpitale Sancti Spiritus, Terræ C. ipſo iure deuoluantur, reuertantur, et deuoluta ſint, et eſſe intelligantur, abſque aliqua Iudicis ſententia, decreto, et declaratione præferendis, et abſque alio penitus miniſterio, et vtile dominium, cum directo, poſſeſſioque naturalis, cum ciuili conſolidetur, ipſique emphytheotæ cadant ab omni iure, etc. quod ſuper dictis bonis, etc. haberent, ſeu habere poſſent; et liceat Priori pro tempore exiſtenti propria auctoritate, etc. mandato, et abſque vitio ſpolij, nullitatis, et attentatorum, et alio vitio, et defectu dicti prædij, et melioramentorum, et expenſarum, & omnium ibidem factorum, & totius iuris emphytheotici corporalem poſſeſſionem, liberè, & licitè apprehendere per ſe, vel alium, ſeu alios retinere, ac diſponere; abſque eo, quòd pro dictis melioramentis, quantumuis notabilibus, quicquam reficere, aut perſoluere teneatur. Immò vltra præmiſſa, dicti fratres emphytheotæ, eorumque ſucceſſores omnes canones decurſos, & non ſolutos, Priori perſoluere teneantur, quia ſic actum, &c. pro quibus, &c. cum obligatione Camerali, ſuper quibus, &c. præſentibus, &c.

Aliud Inſtrumentum emphytheoticum perpetuum, extenſum circa omnes clauſulas.

IN nomine Domini, amen. Per præſens publicum Inſtrumentum cunctis pateat euidenter, & ſit notum. Quòd Anno, &c. in mei Notarij publici, teſtiumque infraſcriptorum ad hæc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum præſentia. Perſonaliter conſtitutus A. Commendator Sancti N. Ciuitatis N. ſponte, & ex eius certa ſcientia, ac ſpontanea voluntate, omnibuſque melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus magis melius, validius, & efficacius de iure fieri potuit, & debuit, ac poteſt, & debet, reſeruato tamen conſenſu, & beneplacito Magni Magiſtri Sancti Ioannis Hieroſolymitani, & illius Capituli Generalis, & Prouincialis, & non alias, aliter, nec alio modo. Quoddam petium terræ aratorium, modiorum centum in circa, exiſtens in Territorio N. Diœceſis N. in contrata nuncupatum M. cui ab vno ſunt bona, &c necnon quoddam aliud petium terræ in dicto Territorio, in contrata dicta N. modiorum decem in circa, cui ab vno ſunt bona, &c. ſaluis alijs verioribus, reſpectiuè confinibus antiquis, vel modernis, ſi qui ſint, vel eſſe, ſeu reperiri poſſent. Quæ bona idem N. Commendator poſſidet, & dictæ Commendæ Sancti N. vnita, & ſibi tanquam Commendatario prędicto, vt aſſeruit, ſpectan. & pertinen. cum omnibus eorumdem bonorum iuribus, exitibus, & introitibus; membris, atque adiacentijs vniuerſis, pro ſe, ſuiſque in dicta Commenda ſucceſſoribus, quibuſcunque & nomi-

nomine, ac vice ipſius Commendæ, dedit, ceſſit, conceſſit, atque tradidit in perpetuam emphyteoſim, ac affictum, perpetuam locationem B. abſenti, ac bb. reſpectiuè fratribus germanis de N. & filijs N. præſentibus, ac pro ſe ipſis reſpectiuè, necnon vice, & nomine prædicti B. eorum fratris germani, pro quo de rato, & ratificari faciendo præſens Inſtrumentum, & ſingula in eo contenta, & dare inſtrumentum ratificationis huiuſmodi in publicam, & authenticam formam in Actis mei Notarij infraſcripti, ſeu in manibus prædicti A. ſeu eius Procuratoris præſenti inſtrumento inſerto, omnibus eorum ſumptibus, & expenſis infra duos menſes proximè futuros; alias teneri voluerunt de eorum proprio, reſpectiuè vti principales, principaliter, & inſolidum; ad omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento, & infra continenda, & promittenda, & ad omnia damna, expenſas, & intereſſe præmiſſorum occaſione, per ipſum B. Commendatarium, & alios quoſcumque quomodolibet, tàm in iudicio, quàm extra patien. ſuſtinen. & incurren. de quibus quidem damnis, expenſis, & intereſſe, ijdem ſtare, & credere voluerunt, ſoli, & ſimplici verbo, cum iuramento partis damnum paſſæ, abſque aliqua alia, deſuper in iudicio, vel extra probatione, vel Iudicis taxatione facienda. Nolentes poſſe excuſari, allegando poſſibilia feciſſe, factum alienum promittendo, necnon eorum deſcenden. reſpectiuè in infinitum ſtipulan. & acceptan. necnon dictis deſcendentibus, & alijs quibuſcumque in dicta locatione, & emphyteoſi ſucceſſoribus. Item ſaluo ſemper, & reſeruato ſibi Domino Commendatori, & ſuis in dicta Commenda ſucceſſoribus, iure directi dominij, ceſſit, tranſtulit, & mandauit prædicto B. licet abſenti, etiam dictis B. & B. fratribus præſentibus, & pro eis, ac dicto B. & alijs prædictis ſtipulan. & acceptan. omnia, & ſingula iura, omneſque actiones, &c. Quæ, quas, & quod idem A. Commendatarius prædictus habet, ſeu habere quomodolibet poſſet, de, & ſuper dictis bonis, vt ſupra ſpecificatis. Ad habendum, tenendum, vtendum, fruendum, fructificandum, & de eis diſponendum, prout, & ſicut, ſaluo prædicto directo dominio, vt ſupra. Idem D. Commendator vti, frui, & gaudere, & de eis diſponere, vel alias facere poterat, ante præſentem contractum. Ponens idem D. Commendator eoſdem B. licet abſentem, & B & B. præſentes, & pro eis. & præfato B ac alijs prædictis acceptan. & vt ſupra, ſtipulan. in locum, ius, & priuilegium ſuum vniuerſum. Conſtituenſque eoſdem fratres abſentes, & reſpectiuè præſentes, & vt ſupra ſtipulan Procuratores irreuocabiles, medio iuramento, tactis ſcripturis ſacroſanctis, ad ſancta Dei Euangelia, ad dictorum bonorum, vt ſupra, eis in emphyteoſim perpetuam datorum, corporalem realem, & actualem poſſeſſionem, propria auctoritate, vt in rem propriam capiendi, intrandi, & apprehendendi, ac de eis, eorumque iuribus, vt ſupra, diſponen. & donec dicti fratres poſſeſſionem realem, & actualem dictorum bonorum, vt ſupra, apprehendiderint. Idem D. Commendator nomine ipſorum fratrum, & ſuorum prædictorum præcario nomine, ſe tenere conſtituit, atque recognouit. Hanc autem emphyteoſim, & affictum perpetuum perpetuamque locationem, & omnia, & ſingula præmiſſa, & quæ infra dicuntur, fecit, & facere dixit, & declarauit idem A. Commendatarius dicto B. abſentis, necnon prædictis B. & præſentibus, & vt ſupra ſtipulan. & alijs prædictis, pro reſponſione cenſu, ſeu liuello annuo ſcutorum 40. ſoluen prout ijdem B. & B. quibus ſupra nominibus eidem Illuſt. D A. præſenti, ac pro ſe, ſuiſque in dicta Commenda ſucceſſoribus Commendatoribus ſtipulan. & acceptan. ſoluere, & naturaliter, & cum effectu pagare promiſerunt, & quilibet ipſorum inſolidum promiſit, quilibet anno in vna paga, ſeu ſolutione in Feſto Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti, incipiendo primam pagam in feſto eiuſdem D. N Ieſu Chriſti proximo futuro pro præſenti Anno 1573. hic Romæ, vel eius Procuratori, in partibus Marchiæ, liberè; & abſque aliqua exceptione, mora, aut retardationes alias ijdem fratres, nominibus quibus ſupra, teneri voluerunt, ad omnia, & ſingula damna, expenſas, & intereſſe, præmiſſorum occaſione per dictum, & alios in futurum exiſtentes Commendatarios, in iudicio incurren. de quibus, &c. & ſic continuatim annis ſingulis, & in perpetuum. Pacto inter dictas partes reſpectiuè,

Digitized by Google

ctiuè, nominibus quibus ſupra, ſolemni ſtipulatione hinc inde interueniente vallato, & conuento; quod in caſu contrauentionis præmiſſorum, & infraſcriptorum. & aliorum in præſenti inſtrumento contentorum, aut alicuius ipſorum, non tamen ex cauſa ſolutionum liuelli, ſeu reſponſionis prædictæ per ipſas partes, ſeu aliquam eorum, & ſucceſſorum prædictorum ſuorum reſpectiuè facien. iuribus vtriuſque dictarum partium, aut cuiuſlibet earum, aut ſucceſſorum prædictorum, in aliquo præiudicatum eſſe minimè intelligatur; ſed præſens inſtrumentum, & omnia, & ſingula in eo contenta, in tali euentu nullius ſint roboris, vel momenti, nec obſtet, quia partes ipſæ reſpectiuè, vel altera ipſarum, de iuribus ſuis, vbi opus fuerit, prout ante præſens inſtrumentum, vti & experiri poterant; vtantur & experiantur, ſeu vtatur, & experiatur. Pacto etiam adiecto, eadem ſtipulatione, vt ſupra, interueniente vallato; quod ijdem fratres, quibus ſupra nominibus, & ſucceſſores ſui prædicti teneantur, & debeant, prout promiſerunt, in perpetuum omnia, & ſingula onera, tàm cameralia, quàm alia deſuper imponenda ſoluere, abſque eo, quod idem D. Commendatarius, & alij in dicta Commenda ſucceſſores aliquam ſolutionem, ſiue onus ſentire habeant; ſed penitus liberi, & exépti euadant, & dicta ſcuta 40. quibus ſupra modis, & terminis liberè, & abſque aliqua diminutione, & defalcatione ipſi fratres, ac ſucceſſores ſui prædicti ſoluere, debitamque ſolutionem eidem præſenti, & pro tempore eiuſdem Commendæ Commendatarius exiſten. impendere. Et ſaluis præmiſſis idem A. Commendator promiſit, & affirmauit ſupradicta bona, vt præfertur in emphyteoſim data, eſſe ſua propria, & expedita, & ad ipſum pleno iure dominij, vel quæ tanquam Commendatario prædicto ſpectare, & pertinere, ac ſpectaſſe, & pertinuiſſe.

Sequere, prout in inſtrumento cenſus, de verbo ad verbum, vſque ad illa verba, finem, & effectum perducere, ipſoſque fratres, & ſucceſſores prædictos, ab omni, & quacumque moleſtia, & moleſtante perſona, defendere, & disbrigare, atque tueri; alias teneri voluit de euictione vniuerſali, & particulari, & ad duplum rei euictæ loco pœnæ; ſciens talem vigere, & eſſe in Vrbe conſuetudinem, pro dato, & facto ſuo tantum, & non alias aliter, nec alio modo, & ad omnia damna, &c. præmiſſorum occaſione in iudicio, &c. incurrendæ quibus, &c. quæ omnia, &c. alias teneri voluerunt inuicem, & viciſſim, ad damna, &c. de quibus, &c.

Locatio, ſiuè Arrendamentum.

DA. Præpoſitus talis Præpoſituræ, ſpótè, &c. pro ſe, ſuiſque in dicta Præpoſitura ſucceſſoribus reſeruata, &c. Et quod ſupplicationem, ſeu ſi in euidentem deſuper opportunum ipſe conductor ſuis proprijs ſumptibus, & expenſis expediri facere teneatur, & illo ſemper ſaluo, & non alias, &c. Quandam tenutam, ſeu poſſeſſionem eiuſdem Præpoſituræ, & ad illum, illiuſque pro tempore exiſtentem, Præpoſitum ſpectantem, & pertinentem, & poſitam in tali Territorio, &c. iuxta ſuos confines, quos hic pro expreſſis haberi voluit, etc. cum molendino, ædificijs; membris, pertinentijs, adiacentijs, iuribus, vſibus, iuriſdictionibus, et alijs quibuſcumque in alio inſtrumento locationis, etc. (pone quomodo fuerit alias locatum.) expreſſis, deſcriptis, nominatis, et comprehenſis, ac talem, qualem, tantamque, et quantam, prout, et quemadmodum alij conductores prædicti tenuerunt, et poſſederunt, tenentque, et poſſident de præſenti, locauit, affictauit, et arrendauit, ac in locationem, affictum, et arrendam dedit, et conceſſit Domino B. præſenti, etc. ad habendum, etc. et durante tempore locationis huiuſmodi tenendum, vtendum, poſſidendum, fruendum, fructificandum, cultiuandum, et de illa, illiuſque membris, iuribus, et pertinentijs, more boni conductoris facien. et diſponen. ad tempus, et tempora nouem annorum, incipien. à die Feſti Sancti Martini, Anni N. proximè futuri, et ſic finita locatione prædictis locatarijs facta, et non antea, et ſic ſucceſsiuè, et vt ſequitur decurren. et finien. Ponens dictus A. locator durante tempore locationis huiuſmodi eundem B. conductorem præſentem, etc. in locum, et priuilegium ſuum vniuerſum, conſtituenſque eum ſolum, et inſolidum, Procuratorem irreuocabilem, vt in rem pro-

propriam, cum iuramento, quod tactis, etc. præſtitit ad dictam tenutam, ſeu poſſeſsionem, et quæcumque illius membra, et iura laborandum, cultiuandum, laborarique, & cultiuari faciendum, vtendum, fruendum et fructificandum, etc. Dans, et concedens eidem B. præſenti, etc. auctoritatem, et licentiam adueniente tempore locationis huiuſmodi, et ſupradicta die Feſti, etc. Anni præfati dictam poſſeſsionem, et tenutam, illiuſque membra, et ædificia quæcumque intrandi, et durante dicto tempore locationis huiuſmodi retinen. Hanc autem locationem, arrendam, et affictum, omniaque, et ſingula ſupra, et infraſcripta, et in præſenti inſtrumento contenta, quæcumque idem A. fecit idem B. conductori præſenti, etc. pro pretio, et nomine pretij, et annuo affictu ſcutorum N. quæ ſcuta N idem B. conductor ſingulis annis durante locatione huiuſmodi realiter, et cum effectu ſoluere promiſit eidem A. præſenti, etc. aut eius legitimo Procuratori in loco N. in duabus ſolutionibus, et paghis: medietatem videlicet in Feſto N. et aliam medietatem in Feſto N. Anni, etc. incipien. primam ſolutionem in Feſto N. et anni N. et ſic ſucceſsiuè de anno in annum, et termino in terminum durante dicta locatione, liberè, etc. alias, etc. de quibus, etc. abſque, etc. Promiſitque idem A. locator, durante locatione huiuſmodi manutenere eundem B. conductorem in pacifica, et quieta poſſeſſione dictæ tenutæ, et poſſeſsionis, ac perceptionis, exactionis, et collectionis fructuum, reddituum, et prouentuum, introituum, et emolumentorum, et pertinentiarum prædictarum, illumque non amouere, nec expellere, aut perturbare, vel impedire; ſed illum defendere, et disbrigare ab omni moleſtante perſona in iudicio, vel extra iudicium, et ſtare contentus dicto pretio, et fictu, non obſtante quocumque augumento, et ſuperexcreſcentia fructuum & emolumentorum poſſeſsionis prædictæ, locationemque, et arrendam huiuſmodi, durante dicto nouennio non reuocare, quauis de cauſa reſpectu maioris, ſeu minoris pretij, ac læſionis, etiam vltra dimidium iuſti pretij, et alia quacumque ratione, vel cauſa. E verſa vice, idem B. conductor promiſit, et conuenit ſupradicto A. præſenti, etc. ſuis ſumptibus, et expenſis, expedire ſi in euidentem, et ſupplicationem deſuper opportunam, dictaque tenuta, et poſſeſsione, illiuſque ædificijs, et membris, vti more boni conductoris, illamque et molendinum, ædificia, et membra, ac iura quæcumque illius manutenere, conſeruare, finitaque locatione huiuſmodi illam, et illa potius meliorata, quam deteriorata, vacua, libera, et expedita dimittere, et relaxare, dictumque pretium, et fictum loco, et terminis ſupra expreſsis, vt ſupra ſoluere, etc. pactis, et conditionibus infraſcriptis inter eos contrahentes mutua, et ſolemni ſtipulatione vallatis, et firmatis, videlicet (ponas pacta occurrentia.) Item etiam conuenerunt, quod ſi dictus B. conductor ceſſaret in ſolutione dicti fictus, & pretij, vt ſuprà fienda, et ſolutionem ipſam diſtulerit per quatuor menſes poſt aduentum cuiuſlibet termini intelligatur cecidiſſe, et cadat à præſenti locatione, & omni commodo illius, liceatque dicto locatori, eiuſque Procuratori, & Agenti ſua propria auctoritate, abſque citatione, vel requiſitione aliqua, & alicuius Iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, mandato, vel interuentu, & vitio ſpolij, vel attentatorum dictam poſſeſsionem, ædificia, membra, & bona prædicta ingredi, et alteri locare, ac de illis diſponere ad libitum, voluntatem, & arbitrium ipſius locatoris; & nihilominus idem conductor teneatur ad ſolutionem pretij fictus decurſi, et debiti, et non ſoluti. Et promiſit idem D. Conductor dare duos idoneos fideiuſſores, etc. Et in euentum non præſtationis dictorum fideiuſſorũ infra terminum ſupradictum, præſens locatio, et inſtrumentum ſit nullum, et nullius roboris, momenti, et efficaciæ, ipſaque locatio pęnitus annullata perinde, ac ſi facta non fuiſſet. Quæ omnia, etc. et contra non facere, etc. de iure, nec de facto, etiam ſi de iure poſſent, aut alter ipſorum poſſet, ſub vinculo iuramenti per eorum quemlibet tactis, etc. præſtiti, à quo abſolutionem ad effectum agendi, vel excipiendi non petere, nec impetrare, nec etiam motu proprio Sanctiſsimi, etc. vel aliter conceſſa, et obtenta vti, aut illa ſe iuuare, et in omnem euentum cõſtituerunt ſeſe ad inuicem inſolidum Procuratores irreuocabiles, cum iuramento per eorũ quemlibet, vt ſupra, præſtito, ad illi ceden. renũciandumq; et illum

Digitized by Google

annullari, inualidarique petendum, & faciendum cum clauſulis opportunis, necnon pena refectionis omnium damnorum, &c. Pro quibus, &c. Dictus locator ſe, & in dicta Præpoſitura ſucceſſores, eiuſdemque Præpoſituræ, omnia, & ſingula bona, & prædictus Conductor, &c. in forma Cameræ, &c.

Locatio Barchæ.

M. Cui in vim motus proprij Sanctiſſimi D N. Papæ conceſſam extitit, vt duas, vel tres barchas in flumine Tyberis, vna ſcilicet, propè, &c. & alteram ſubtus, &c. & alias, prout in eodem motu proprio contineri dixit, manu eiuſdem Sanctiſsimi D. N. Papæ ſignato, ad quod, &c. ſpontè, etc. locauit, etc. N. præſenti, etc. ius, & actionem tenendi huiuſmodi duas barchas in ſupranominatis locis. N. & N. in dicto flumine, et cum eis quaſcumque perſonas, res, et bona traijciendi, et vehendi, recepta ab eis debita, et competente mercede, et hoc per annos quatuor, ab hodie proximos, et vt ſequitur finiendos, et deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum pacto, quod dictus N. teneatur, prout promiſit operas, et labores quotidianas, et cuiuſlibet diei eidem M. locatori dictas duas barchas, et earum quamlibet, ſingulis diebus vehere, cuſtodire, et gubernare, ſeu vehi, et cuſtodiri facere, et quod de omni, et toto eo, quod pro huiuſmodi trahitione, ſeu barchis vehendis, lucrabitur, et exigetur, debeat inter ipſos contrahentes, dietim, ſeu de hebdomada in hebdomadam, prout magis d cto M. placuerit, fieri diuiſio in hunc modum, videlicet, ponatur modus diuiſionis fiendæ. Declarando dictas barchas, et illorum periculum ſpectare ad dictum N qui illas ſemper, et continuè, omnibus ſuis expenſis manutenere debeat, ad vehendum aptas, et habiles. Quia ſic, etc. Quæ omnia, etc. Pro quibus, etc.

Alia nolitus, ſeu locationis barchæ.

Patronus Sanctes, etc. Dominus, et Patronus vnius barchæ, ſitæ in ripa fluminis Vrbis, nominatæ Sancta Maria, portatæ rubiorum 280. Patronus Deſiderius, etc. Patronus alterius barchæ, ſitæ in portu Ciuitatis Vetulæ, nominatæ ſimiliter ſancta Maria, portatæ rubiorum 280. in circa, quas in eiſdem reſpectiuè locis, dixerunt habere bene munitas, et armatas pro infraſcripto itinere faciendo, illas cum ſuis velis, remis, rumigijs, remigantibus, inſtrumentis, ac ordineis nauticis, et alijs, ad nauigandum aptis, et neceſſarijs. Spontè, etc. omni, etc. Naulizarunt, et ad nolitus dederunt, etc. Illuſtriſsimo Domino P. abſenti magnifico Domino N. eius Agente, et pro ſua Illuſtriſsima dominatione, vna cum mecum Notario ſtipulan. et acceptan. cum pactis, et conuentionibus infraſcriptis, videlicèt.

In primis dicti Patroni reſpectiuè promiſerunt, ſaluis tamen iuſtis impedimentis, & ſtante tempore nauigabili dicto Domino P. cum dictis eorum barchis, & ſuis ordineis, ac inſtrumentis diſcedere, et abire hinc Ripa fluminis, et portu reſpectiuè Ciuitatis Vetulæ, & recto tramite petere palum, et illic comperire, et inueuire Dominum Bernardinum, etc. Agentem dicti Domini P. aut alium, ſeu alios eius loco, qui eis conſignauerit, iuxta litterarum miſſiuarum, & ordinis præfati Domini N. formam, & tenorem, ſupradictum granum, iuxta earumdem barcharum portatam, vt ſupra, & illis expectare per quatuor dies, pro oneratione dicti grani, qua oneratione facta, promittunt quamprimum à dicto Palo diſcedere, ſaluis iuſtis impedimentis, vt ſupra, & recto tramite ire liberum, & illic expectare per octo dies, pro huiuſmodi exoneratione facien. & conſignatione dicti grani Domini N. aut alicui eius loco, iuxta monſtram, ſeu ſcandalium eis conſignatis, & habebunt in ſacculo ſigillato. Et promittunt dicti Patroni in ſolidum in huiuſmodi itinere non committere, nec committi facere fraudem, dolum, nec barattariam, & pro maiori cautela ſupradicti Domini Iordani promiſerunt de dolo, fraude, & baratteria præfatis acceſſurum; vt principalem, principaliter, & inſolidum Dominum N. præſentem, etc. qui præmiſmis intellectis intuitu dictorum enominatorum, et ad fauorem dicti Domini Pauli, vt principalis, principaliter, et inſolidum acceſſit, de dolo, fraude, et baratteria, poſt

recte-

receptionem dicti grani recipere aliqua alia bona in dicta barcha cuiuſcumque qualitatis, & quantitatis fuerint; ita ex pacto,&c. quem præſentem, &c. ijdem inſolidum indemnem, &c. releuare promiſerunt,ita quod,&c. alias,&c.

Et vice verſa idem D. Ricchardus, &c. Agens, vt ſupra præfati Domini Pauli, pro quo etiam, quatenus opus ſit, de rato, &c. ſponte, &c. dicto nomine promiſit eiſdem Patronis,& cuilibet eorum pro ſua rata, præſentibus,&c. pro nolitu, & prætio nolitus huiuſmodi ſoluere, ſeu ſolui facere, eiſdem, vt ſupra, ad rationem iuliorum octo pro quolibet rubio, Liburni, ſtatim facta huiuſmodi conſignatione, liberè, &c. alias,&c. pro quibus,&c. obſeruandis dicti Patroni ſe ſe,&c. hæredes,& bona, &c. & in ſpecie dictas barchas; ita quod ſpecialitas,&c.ac curia,&c.

De pluribus Inſtrumentorum beneficialium,& ſpiritualium formulis.
Cap. V.

Forma præſentationis factæ per laicum, coram Vicario Epiſcopi.

IN Dei nomine amen,&c. N. ob D. Franciſcus,&c. ad quem,vt aſſeruit vigore iurispatronatus ſpectat, & pertinet ius nominandi, & præſentandi Præbendarium ad Præbendam S.Blaſij, conſtitutam in Eccleſia S.Laurentij, coram R.D.N.Vicario Generali Reuerendiſſimi D. Epiſcopi Placentin.conſtitutus,& in eius præſentia,audientia, & intelligentia ven.D.Presbyter Antonius N.quem ipſe nominauit pridie, in Præbendarium dictæ Præbendæ,nuper vacantis per obitum q. Presbyteri Laurentij, vltimi illius poſſeſſoris,prout de dicta nominatione,continetur inſtrumento breuiato, rogato per D. Bernardinum Notarium publicũ Placen.quod ibidem facto exhibuit,& produxit in publica, & authentica forma, ad præmiſſorum verificationem; & propterea ad obſeruationem dicti ſui iurispatronatus, petijs à præfato Domino,quatenus velit,& debeat ipſam nominationem per dictum Iacobum factam, de dicto Presbytero Antonio approbare, & confirmare, & ipſum Presbyterium Antonium nominatũ,& præſentatum,vt ſupra,inſtituere,& eidem Presbytero Antonio, nominato, & præſentato, adminiſtrationem, & regimen dictæ Præbendæ,ad cautelam impartiri, & concedere,& ipſum Presbyterum Antonium, induci mandari ad tenutam,& poſſeſſionem dictæ Præbendæ, iuriumq; & pertinentiarum ſuarum, ſpiritualium, & temporalium. & alia facere, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa,tàm de iure,quàm de conſuetudine neceſſaria fuerint,& opportuna;alioquin proteſtatus fuit, ad proteſtatur, quòd per eum non ſtat, quin prędicta fiat, vt ſupra petitum,& requiſitum eſt,& de nullitate quorumcumque, quæ fierent, in eius,& iurium ſuorum præiudicium, & de damnis, expenſis,& intereſſe, paſſis,& patiendis dicta occaſione. Qui R.D.Vicarius, ſedẽs pro tribunali,&c. viſa requiſitione, vt ſupra facta per dictum D. Franciſcum, viſo inſtrumento nominationis, factæ de dicto Antonio,ad dictam Præbendam, & contentis in eo, & viſis videndis, omnibus melioribus modis,&c.prædictam requiſitionem,vt ſupra factam per Franciſcum Patronum prędictum admiſit,& admittit. Volenſque in præmiſſis maturius agere, & nulli in præmiſſis præiudicium aliquod inferre, decreuit fieri edictum publicum, in forma debita,& illud affigi,debere valuis dictæ Eccleſiæ ne aliquis,ſua putans intereſſe, de præmiſſis ignorantiam prætendere valeat, dicto Franciſco præſente,& prædicta acceptante, in partibus, facientibus in eis fauorem,& non conſentiente,in quantum ſitum ſit in eius præiudicio,& requirente,& proteſtante, vt ſupra, & de prædictis omnibus idem Franciſcus rogauit me, Notarium, vt vnum,vel plura,publicum,ſeu publica,conficerem inſtrumentum, & inſtrumenta. Actum Placentiæ,vbi ſupra,prǽſentibus ibidem N & N. teſtibus.

Forma confirmationis dictæ nominationis, ad ſupradictam Præbendam.

IN nomine Domini amen,&c. Nos Guillelmus,&c. Reuerendiſſimi Domini N. Dei, &c. Apoſtolicæ ſedis gratia Epiſcopi Placent. Vicarius generalis,& deciſor cauſæ nominationis, & præſentationis, de qua

qua inferius dicitur, ſedens pro Tribunali ſuper quodam bancho in infraſcripto loco poſito, & ad infraſcripta per nos electo; cauſa prius per nos præſentatione coram nobis facta, per Dominum Franciſcum, &c. Tenoris infraſcripti, videlicèt. In Dei nomine amen, &c. Item viſo edicto, de mandato noſtro propoſito, & affixo valuis ſupradictæ Eccleſiæ; cuius quidem edicti tenor ſequitur, prout infra, videlicèt. De mandato, &c. Item viſo inſtrumento electionis, ac nominationis, & præſentationis factæ per dictum Dominum Franciſcum Patronum, vt ſupra, de dicto Presbytero Antonio, de qua nominatione continetur inſtrumento manu Domini Ioannis, &c. Notarij publici rogato, & ſtipulato; viſis videndis, ac viſo, quòd nemo comparuit ad contradicendum, & ſe opponendum dictæ nominationi factæ per dictum Iacobum de dicto Presbytero Antonio, iuxta tenorem dicti Edicti; Chriſti & Glorioſæ Virginis Mariæ Matris eius nominibus, & ſuffragio inuocatis, omnibus melioribus modo, via, forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus, quibuſcumque ſolemnitatibus, tàm iuris, quàm facti in ſimilibus, tàm de iure, quàm de conſuetudine opportunis; dicimus, pronunciamus, & declaramus dictam nominationem, & præſentationem, coram nobis factam, de dicto Antonio per Frãciſcum Patronum prædictum fuiſſe, & eſſe legitimè, & canonicè factam; & ipſam tanquam talem admittimus, & valere, ac tenere declaramus; & ipſam confirmandam fore, & eſſe, prout confirmamus, & approbamus; dictumque Presbyterum Antonium præſentem, & coram nobis flexis genibus humiliter requirentem, & acceptantem, per bireti capiti eius impoſitionem, inueſtiuimus, & inueſtimus de dicta Præbenda, iuribuſque, & pertinentijs ſuis ſpiritualibus, & temporalibus, cum plenitudine iuris canonici. Dantes, & concedentes eidem Antonio Præbendario præſenti, & acceptanti omnimodam adminiſtrationem dictæ Præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum ſuarum, quarumcumque, & vlterius committimus cuicumque Sacerdoti, Ciuitatis, & Diœceſis, &c. Quatenus vice, & auctoritate noſtra ponat, & inducat ipſum Presbyterum Antonium Præbendarium prædictum in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ Præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque per pannos, & cornu Altaris dictæ Eccleſiæ, & funes campanæ eiuſdem, poſitumque, & immiſſum manuteneat, & defendat, amoto exinde quolibet illicito detentore, & alia dicat, & faciat, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur, in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dandæ, & apprehendendæ. Mandantes quibuſcumque ad quos ſpectat, & ſpectabit; quatenus eidem Presbytero Laurentio Præbendario reſpondeant, & reſponderi faciant temporibus debitis de fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Præbendæ, prout nos tenore præſentium eidem reſponderi mandamus. Delato prius per ipſum Dominum Vicarium eidem Presbytero Laurentio iuramento in eius manibus, tactis ſcripturis ſacroſanctis, ad ſancta Dei Euangelia corporaliter preſtito, quod ipſe Presbyter Laurentius erit fidelis, & obediens præfato Domino Epiſcopo, & cuicumque eius legitimo ſucceſſori in licitis, & honeſtis; & obſeruabit Conſtitutiones Synodales, & ſtatuta, ac laudabiles conſuetudines dictæ Eccleſiæ; & bona dictæ Eccleſiæ conſeruabit, & augebit, pro poſſe, & ipſa non alienabit, citra iuris diſpoſitionem, ita eum Deus adiuuet. Et de prædictis præfatus Dominus Vicarius mandauit mihi Notario, & ipſe Preſbyter Laurentius, & Iacobus rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum, &c. Et ita obſeruetur, ſi fiat confirmatio per Capitulum, ſeu alium Prælatum, ad quem ſpectat confirmatio alicuius nominati ad aliquod beneficium, mutatis mutandis.

Forma alterius nominationis, & præſentationis facta per laicum, coram Capitulo i & Canonicis, & confirmationis exinde facta.

IN nomine Domini amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo maioris Eccleſiæ, &c. Conſtitutus Iacobus, &c. Cui ſpectat iuſpatronatus Præbendæ, alias conſtitutæ in dicta Eccleſia per quondam

dam D. Franciſc. &c. & ius nominandi, & præſentandi Præbendarium ad dictam Prebendam, vacante nuper dicta Prebenda, per mortem quondam Presbyteri Laurentij olim immediati Præbendarij dictæ Præbědæ, qui diem vitæ ſuæ clauſit extremum; confiſus de integritate, & ſufficientia Presbyteri Franciſci, &c. conſideranſque, quod longa vocatio ſolet beneficia eſſe damnoſa, ſpontè, &c. omnibus meliori modo, &c. Interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, etiam ſubſtantialibus, tàm iuris, quàm facti, in ſimilibus opportunis de iure, vel conſuetudine, ipſum Presbyterum Franciſcum præſentem, & acceptantem nominauit, & nominat Præbendarium, & pro Præbendario dictæ Præbendæ; & ipſum præſentauit, & præſentat eiſdem DD. Præpoſito, Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ, &c. Ad quos ſpectat confirmatio, & inſtitutio Præbendarij prædicti, confirmandum, & inſtituendum, & petijt, & requiſiuit ab ipſis Dominis Præpoſito, Canonicis, & Capitulo, quatenus velint, & debeant ipſam nominationem, per eum factam, vt ſupra, confirmare, ipſum Presbyterum Franciſcum inſtituere ad dictam Præbendam. Qui DD. Præpoſitus, Canonici, & Capitul. audita, & intellecta nominatione, & præſentatione, vt ſupra facta, per dictum Dominum Iacobum, cognito per eos, dictum Presbyterum Franciſcum fore, & eſſe idoneum, & ſufficientem ad dictam Præbendam, & eidem, ac Eccleſiæ prædictæ fore vtilem, ſpontè, &c. omnibus meliori modo, &c. Interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, tàm iuris, quàm facti, in ſimilibus opportunis, de iure, vel conſuetudine, dictam nominationem, & præſentationem admiſerunt, et admittunt; et ipſum tanquam legitimam, et legitimè factam, dictumque Presbyterum Franciſcum nominatum, confirmarunt, et confirmant, et eidem Presbytero Franciſco præſenti, et acceptanti de ipſa præbenda prouiderunt, et prouident, cum plenitudine iuris Canonici, ipſumque coram eis humiliter flexis genibus conſtitutum, et requirentem, inueſtiuerunt per bireti capiti ſuo impoſitionem de dicta Præbenda, iuribuſque, et pertinentijs ſuis, ſpiritualibus, et temporalibus, ibidem dictus Presbyter Franciſcus Præbendarius ſupradictus, de lato prius ſibi iuramento, per dictum Dominum Præpoſitum, & ab eo manibus corporaliter tactis ſcripturis præſtito, de obſeruandis ſtatutis, & conſtitutionibus, ac laudabilibus conſuetudinibus dictæ Eccleſiæ, et quod erit fidelis, et obediens præfatis Dominis Præpoſito, Canonicis, et Capitulo, in licitis, et honeſtis, et vtilia dictæ Præbendæ faciet, et procurabit, et bona ipſius conſeruabit pro poſſe, et ipſa non alienabit citra iuris diſpoſitionem, ita Deus eum adiuuet. Et continuò præfatus Dominus Præpoſitus, de conſenſu ipſorum Dominorum Canonicorum & Capituli introduxit præfatum Franciſcum Præbendarium in dictam Eccleſiam, & ipſum ibidem poſuit, et induxit in tenutam, et corporalem poſſeſsionem dictæ Præbendæ, iuriumque, et pertinentiarum illius quorumcumque, per pannos, et cornu Altaris dictæ Eccleſiæ, et funes campanæ, aſsignando eidem ſtallum in choro dictæ Eccleſiæ, aliaque dixit, et fecit, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, et requiruntur, in ſignum veræ, et corporalis poſſeſsionis, et de prædictis omnibus, etc.

Præpoſitura forma præſentationis, et confirmationis, de qua ſupra, quoniam in ſuperiori dictum eſt, ipſas confirmationes, impetrandas, fieri debere, propoſito prius Edicto publico, pro intereſſe cuiuſcumque putantis ſua intereſſe; congruum erit formam ipſius Edicti prius ſubijcere, antequam ſubijciantur formæ ipſarum confirmationum, ad hoc, vt clarius pateat inſtructio. Deinde ſubijciantur aliæ formæ confirmationem, tàm ſuper præſentationibus, quàm ſuper electionibus, ſed antequam forma ipſius Edicti proponatur, premittendum eſt, prout in ſuperioribus etiam adductum fuit, quod ſicut confirmatio, et inſtitutio, ſpectat quandoque ad Ordinarium, quandoque ad inferiorem ab ipſo Ordinario, ſcilicet ad aliquem Capitulum, vel Prelatum, aut Rectorem alicuius Eccleſię, ita etiam ſpectat Edictum proponere. Et nota, quod ſi Edictum proponatur auctoritate Ordinarij, debet fieri ſub forma, de qua infra, ſiue in perſona D. Epiſcopi, ſiue eius Vicarij, et Locumtenentis; et eodem modo, ſi fiat per aliquem Prelatum, ſeu Rectorem alicuius Eccle-

Eccleſię, quando eidem ſolum ſpectat confirmatio, & inſtitutio ſpectat ad Prælatum, & Canonicos, ſeu Rectorem, & Clericos ipſius Eccleſiæ ſimul, eo caſu, debet ipſum Edictum concipi in perſonam ipſius Prælati, & tunc dicatur, quod fiat de conſenſu Canonicorum, & Capituli ipſius Eccleſiæ, vt infra, ſed aduertatur, quod vbi proponitur Edictum, per inferiorem ab ipſo Epiſcopo, ſeu eius Vicario, non debet in eo poni illud verbum citamus, vel mandamus, ſed tantum monemus, & requirimus, ſed ſolus Ordinarius, vigore ordinariæ iuriſdictionis citat, ſeu citari mandat, non autem inferior.

Forma Edicti, proponendi ante confirmationem, faciendam de aliquo electo, ſeu præſentato.

IOannes, &c. Decretorum Doctor Reuerendi in Chriſto Patris, & D.D. Hieronymi Bentiuoli, Dei, & Apoſtolicæ ſedis gratia, Epiſcopo Cornetan. & Montisflaſconen. in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarius Generalis, & Locumtenens vniuerſis, & ſingulis, præſentes inſpecturis, quoſque infraſcriptum negocium tangit, communiter, vel tangere poterit quomodolibet in futurum, & quorum intereſt, vel intereſſe poſſit, & poterit, ſalutem in Domino. Conſtitutus, & exiſtens Iacobus, &c. Patronus, & cui ſpectat ius nominandi, & præſentandi Præbendarum, ad Præbendam Sancti P. &c. conſtitutam in Eccleſia Sancti Iacobi, &c. coram nobis cauſa, & occaſionem nominationis, per eum factæ ad dictam Præbendam, de Preſbytero Laurentio, tunc vacantem per mortem quondam Presbyteri Antonij, olim immediati Præbendarij dictæ Præbendæ, de qua nominatione continetur inſtrumento publico, rogato, & ſtipulato manu N. Notarij publici, petijt, & à nobis inſtanter requiſiuit, quatenus dictam nominationem, & ipſum Presbyterum Laurent. &c. in Præbendarium approbare, & confirmare debeamus, petens ſibi in præmiſſis, & opportuno remedio prouideri. Nos igitur Ioannes Vicarius, & Locumtenens prædictus, attendentes, antequam ad confirmationem prædictam deueniamus, taliter prouidere ne alicui præiudicium aliquod inferatur. Tenore præſentium, vos omnes, & ſingulos ſupradictos, & veſtrum quemlibet monemus, citamus, & requirimus; primo, ſecundo, tertio, & peremptoriè, vobiſque ſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus, infra tres dies proximè futuros pro primo, ſecundo, tertio, & peremptorio termino, quem hac tertia canonica monitione præmiſſa, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis duximus aſſignandum; ſi quis veſtrum, qui vel in dictam nominationem, & formam eius, & perſonam dicti Presbyt. Laurentij, & ipſius Iacob. &c. petitioni, qui ipſum nominauit, & præſentauit, opponere, & contradicere velit, compareatis legitimè coram nobis, in Camera noſtra in Epiſcopali Palatio, in qua noſtrum elegimus tribunal, pro hoc actu, vltima die dicti termini in veſperis, de intereſſe, & iure ſuo, ac cauſis legitimis oppoſituri, contradicturi, & allegaturi, quicquid volueritis; quare requiſita per dictum Iacobum fieri non debeant; recepturi a nobis iuſtitiæ complementum; alioquin elapſo dicto termino, abſque alia citatione, ſeù monitione, procedemus ad ipſam confirmationem, & collationem, ac prouiſionem, cuiuſcunque perſonæ abſentia, vel contumacia, ſeu negligentia, in aliquo non obſtante, & hoc ad inſtantiam, & poſtulationem dictorum Iacobi, & Presbyteri Laurentij. In quorum teſtimonium, præſentes fieri iuſſimus, & regiſtrari, & per Notarium noſtrum infraſcriptum ſubſcribi, noſtrique ſigilli impreſſione muniri, & valuis dictæ Eccleſiæ affigi, in forma publici Edicti, vt ad omnium notitiam deuenire poſſit, & nullus valeat ignorantiam prætendere. Datum die, &c. De cuius præſentatione, & affictione, plena dabitur fides cum Sacramento, &c.

Forma Edicti, propoſiti per inferiorem ab Epiſcopo.

FRanciſcus Præpoſitus maioris Eccleſiæ, &c. vna cum Dominis Canonicis, & Capitulo ipſius Eccleſiæ, quibus ex antiqua, & approbata conſuetudine, & ex fundatione Præbendæ infraſcriptæ, ſpectat ius inſtituendi, & confirmaudi Præbendarium ad Præbendam infraſcriptam

Vni-

Vniuerſis,&c. conſtitutus, &c. Nos autem &c. tenore præſentium de conſenſu,& voluntate ipſorum Dominorum Canonicorum, & Capituli dictæ Eccleſiæ, vos omnes, & ſingulos ſupradictos, & veſtrum quemlibet monemus, & requirimus, primo, ſecundo, tertio, & peremptoriè, quatenus infra ſex dies proximè futuros; quorum ſex dierum,duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica vobis omnibus, & ſingulis, & veſtrum cuilibet duximus aſſignandum,ſi quis veſtrum ſit, vt ſupra extendatur in reliquis, prout in ſupradicta forma, mutatis mutandis, &c.

Forma communis prouiſionis Ordinarij.

Hieronymus Bentiuolus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Cornetan. & Montis Flaſconen. Dilecto nobis in Chriſto N. Clerico in decretis Doctori, Rectori Parrochialis Eccleſiæ Sancti Leonardi de dicta Ciuitate Corneti, ſalutem in Domino. Quia de literarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtate,alijſque virtutum meritis, quibus illarum largitor perſonam tuam inſigniuit, fuimus fama, ac fide dignis teſtibus informati, quæ nos ad gratiam tibi faciendam excitant. Itaque volentes iuxta tuę perſonę merita te fauore proſequi gratioſo; dictam Parrochialem Eccleſiam Sancti Leonardi, nunc per liberam reſignationem de ea,per prouidum virum N.Preſbyterum dictæ Eccleſiæ, tunc Rectorem in manibus noſtris factam; & per nos admiſſam, ad præſens vocantem, tibi, quem ad regimen, & gubernium ipſius ſufficientem,& idoneum eſſe reperimus; cum omnibus illius iuribus, & pertinentijs vniuerſis, conferimus, & prouidemus, ac de eadem te, coram nobis conſtitutum, per pilei traditionem in manibus tuis inueſtimus, ac in corporalem poſſeſsionem, ſeu quaſi eiuſdem Eccleſiæ, præſentium tenore, cum iuribus, & pertinentijs ſupradictis inducimus, recepto prius à te, ſolito in talibus præſtari iuramento, & iure noſtro ſaluo. Quo circa vobis vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, Notarijs, & Tabellionibus publicis,per Ciuitates,& Diœceſis noſtras conſtitutis, auctoritate prædicta,tenore pręſentium mandamus,& committimus: quatenus vos, vel alter veſtrum, qui ſuper hoc fuerit requiſitus, ad dictam Eccleſiam accedatis, ſeu aliquis veſtrum accedat, ac prædictum N. vel eius legitimum Procuratorem in corporalem poſſeſſionem dictæ Eccleſiæ Sancti Leonardi, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum inducatis, vice noſtra, & defendatis inductum, amoto ab ea quolibet illicito detentore. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes literas, collationem, & prouiſionem noſtras, in ſe continentes fieri, & per Secretarium noſtrum infraſcriptum ſubſcribi, & publicari fecimus, & mandauimus, noſtrique ſigilli, quo in talibus vtimur iuſſimus appenſione communiri. Datum Corneti Anno, &c. Pontificatus, &c. præſentibus N.& N. teſtibus ad præmiſſa vocatis,& adhibitis.

P.Secretarius,&c.

Aſſecutio poſſeſſionis dictæ Eccleſiæ.

R. D. N. cui per R. P. D. Epiſcopum Cornetan. & Montis Flaſconen. eius ordinaria auctoritate fuit facta collatio,& prouiſio de Parrochiali Eccleſia ſancti Leonardi eiuſdem Ciuitatis, vacan. per liberam reſignationem R. D. N. de ea factam in manibus dicti R. P. D. Epiſcopi, vt patet in literis illius collationis, & prouiſionis,deſuper expeditis, quas in medium exhibuit, tenoris, &c. vigore dictarum literarum, & facultatis ſibi in eis conceſſæ, aſſecutus fuit corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem dictæ Eccleſiæ, iuriumque,& pertinentiarum illius, quorumcumque per pannos, & cornu altaris dictæ Eccleſiæ Sancti Leonardi, & ſonum campanarum illius, aliaſque, & alia dixit, & fecit, quæ fieri conſueuerunt,& requiruntur, in ſignum veræ tenutæ,ac realis, & corporalis illius poſſeſſionis: dato prius eidem R.D.N. per eundem R.P.D.Epiſcopum, ſiue R.D.N. eius Vicarium iuramento, quòd tactis ſcripturis in eius manibus corporaliter præſtitit, quòd fidelis, & obediens erit dicto D. Epiſcopo, & cuicumque eius legitimo ſucceſſori, in licitis, & honeſtis, & Conſtitu-

Digitized by Google

Conſtitutiones Synodales, ac ſtatuta, & laudabiles conſuetudines dictæ Eccleſiæ, obſeruabit; & bona, ac iura dictæ præſeruabit, & citra iuris diſpoſitionem non alienabit, & de bonis mobilibus dictæ Eccleſiæ Inuentarium fideliter infra duos menſes conficiet, illudque præſentabit penes Notarium Curiæ Epiſcopalis, & alia faciet, ad quæ de iure tenetur; ita Deus eum adiuuet, eiuſque ſancta Dei Euangelia. Actum Corneti, &c. præſentibus N. & N. Teſtibus, &c. vel interdum Presbyter ponit prouiſum in poſſeſſionem, & tunc Notarius ſic atteſtatur. Perſonaliter conſtitutus R. D. N. in vim collationis ordinariæ, ſeu prouiſionis Apoſtolicæ miſſus eſt, & inductus in poſſeſſionem corporalem, realem, & actualem Eccleſiæ N. & iurium ſuorum vniuerſorum à tali N. Presbytero, per ingreſſum eiuſdem Eccleſiæ, aſperſionem aquæ benedictæ, & oſculum maioris Altaris, tactum libri Miſſali, & ſacrorum ornamentorum, & per pulſum campanarum, ſeruatis alijs ſolemnitatibus in his ſeruari ſolitis, & requiſitis; de quibus præmiſſis idem R. D. N. prouiſus petijt à me Notario prædicto Inſtrumentum publicum fieri, & ſibi tradi. Actum, &c. præſentibus N. & N. Teſtibus, &c.

Adeptio poſſeſſionis Canonicatus vigore litterarum in forma dignum.

R. D. N. cui nuperrime de Canonicatu, & Præbenda Eccleſiæ Albanenſis prouiſum, ſeu prouideri conceſſum extitit litteris Apoſtolicis debitè, (vt moris eſt) ſub plumbo expeditis, ſub datum, &c. Dictas litteras Apoſtolicas integras ſiquidem, & illæſas, ac omni prorſus vitio, & ſuſpitione carentes, originaliter præſentauit R. D. A. eiuſdem Eccleſiæ Archipresbytero, cui dictæ literæ executionis gratia diriguntur, quas reuerenter, vt decet; recipiendo, illiſque de verbo ad verbum perlectis, ad illarum executionem procedens dictum D. N. prius in dicta Eccleſia, coram infraſcriptis D. D. eiuſdem Eccleſiæ Canonicis examinatum, & idoneum repertum, & declaratum, emiſſa ab eo genibus flexis ante Altare maius dictæ Eccleſiæ profeſſione, eidem D. N. Canonicatum, & Præbendam prædictos contulit, ac ipſum de illis prouidit; ipſumque in eiuſdem Eccleſię Canonicum recipi, & admitti, ſtallumque in choro, & locum in Capitulo eidem aſſignari mandauit, omni meliori modo, &c.

Quibus peractis idem R. D. A. Archipresbyter.

R. D. N. N. N. & N. eiuſdem Eccleſiæ Canonici Capitulariter congregati, & coadunati in Choro eiuſdem Eccleſiæ ſono campanæ de more præmiſſo, abſente R. D. N. eiuſdem Eccleſiæ Canonico, ob eius aduerſam valetudinem interuenire non valente, ſpontè, &c. vnanimes, concordes, ac nemine penitus contradicente, attentis præmiſſis, ac omni meliori modo, &c. dictum N. in eiuſdem Eccleſiæ Canonicum, emiſſa prius denuò fidei profeſſione in Capitulo, iuxta ſacrarum Conſtitutionum Decreta, & Sanctiones receperunt, & eidem ſtallum in Choro, & locum in Capitulo aſſignarunt. Qui R. D. N. in Canonicum, vt præmittitur receptus, & admiſſus genuflexus ante Altare maius Deo Optimo Maximo oratione deuotè peracta, dictoque Altare deoſculato, eiuſdem Canonicatus, et Præbendæ, cum iuribus, & pertinentijs illius vniuerſis, poſſeſſionem realem, actualem, et corporalem apprehendit, et adeptus fuit in loco capitulari ſedendo, per Eccleſiam deambulando, altaria deoſculando, portas aperiendo, et claudendo, campanam pulſando, alioſque poſſeſſorios actus faciendo, veram, realem, et actualem poſſeſſionem denotantes, proteſtans quod per ſuum abinde receſſum, non intendit poſſeſſionem prædictam dimittere, ſed eam animo, et corpore, ac alias omni meliori modo continuare. Super quibus, & c. præſentibus, e c teſtibus, etc.

Alia publicatio literarum Ordinarij ex cauſa reſignationis.

R. D. Pompeius Blancus Archidiaconus Eccleſiæ Balneoregien. admodum Illuſtr. et Reuerendiſſimi D. Caroli Trotti, Dei, et Apoſtolicæ Sedis gratia eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopi generalis Vicarius, requiſitus pro parte, et ad inſtantiam R. D.

Digitized by Google

R.D.N eiuſdem Eccleſiæ Canonici habens præmiſsibus literas dicti Reuerendiſsimi D.Epiſcopi, vt moris eſt, expeditas. Datum Balneoregij die, etc. Collationis, et prouiſionis Canonicatus, et Præbendæ vacantis, per reſignationem D.B.in manibus eiuſdem Reuerendiſsimi D. Epiſcopi ſponte factam, & admiſſam, ad fauorem dicti B. prout in eiſdem literis latius continetur, exiſtens ante altare maius dictæ Eccleſiæ de mane, dum populi multitudo ad miſſarum ſolemnia conuenire ſolet, dictas reſignationem, collationem, et prouiſionem, ad fauorem dicti D. B. factam alta, et intelligibili voce vulgari, ac materno ſermone, ita vt ab omnibus audiretur publicauit, illamque copiam auſcultatam, in foribus dictæ Eccleſiæ affixit, affixamque ibi dimiſit. Super quibus, etc.

Forma literarum tonſura.

IOannes Miſeratione Diuina, ac Sanctæ Sedis Apoſtolicæ gratia N. Epiſcopus. Notum facimus vniuerſis, quod Anno, et die infraſcriptis, et in Eccleſia Parrochiali N. noſtræ Diœceſis Officium Viſitationis exercendo, dilecto nobis in Chriſto P.Robino, filio B. Rubini, et Ioannæ coniugum dicti loci N. noſtræ Diœceſis oriundo in, et de legitimo matrimonio procreato, (prout fide dignorum teſtimonio, nobis facta fides extitit) ætateque literatura, et alijs, idoneo comperto, tonſuram contulimus clericalem, militiæ clericali adſcribendo eundem. Actum vbi ſupra, ſub ſigillo noſtro magno rotundo, die, etc. anno, etc. teſtibus N. et N. ad hoc vocatis, de mandato D.A.ſecret.

Diſpenſatio baſtardi ad tonſuram, & ad beneficium ſimplex.

SI autem Epiſcopus tonſuram conferat baſtardo, ſolet addi diſpenſatio ſic, et cum eodem ſuper defectu natalium, quem patitur, de Presbytero genitus, et ſoluta, vt etiam ad minores ordines promoueri, et beneficium Eccleſiaſticum, cui cura non immineat animarum, ſi ſibi canonice conferatur, recipere, et retinere liceat, et licet poſsit, et valeat; huiuſmodi defectu non obſtante, eiſdem auctoritate, et tenore diſpenſauimus, et diſpenſamus. In quorum fidem. Et iſta diſpenſatio elicitur ex cap. 1. de fil. Presbyt. lib. 6.

Ex præſcriptæ primæ tonſuræ formula poteris elicere alias formulas, quorum minorum, et aliorum ſacrorum ordinum, mutatis mutandis.

Forma vnionis Eccleſiæ Parrochialis facta per Epiſcopum cum alia Eccleſia curata, ſumpta ex Formulario Placentino, quam pro minori partium diſpendio hic imprimitur.

IN nomine Domini amen, etc. Conſtitutus Presbyter Fr. Rector Eccleſiæ S. Iuliani, etc. coram Reu. in Chriſto Patre, et D. D. Io. Dei, et Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopo Placentin. et Comite, dixit, et expoſuit eidem D. Epiſcopo, quod licet eidem Presbytero Franc. collata ſit dicta Eccleſia S. Iuliani auctoritate ordinaria, in qua iam diu ſtetit, et deſeruiuit, tamen ex quo redditus dictæ Eccleſiæ tenues ſunt, non poteſt ſe condecenter ſuſtentare, et ipſius Eccleſiæ neceſsitatibus, et reparationi prouidere, ita quod ab ea recedere omninò compellitur, niſi de aliquali ſubſtentatione opportune prouideatur, quod ſi præfatus D. Epiſcopus auctoritate ſua ordinaria dignaretur dictæ Eccleſiæ S. Iuliani venire, et incorporare Eccleſiam B. Marci, etc. cui cura imminet animarum ad præſens vacantem, per mortem quond Presbyteri Petri, etc. olim Rectoris ipſius Eccleſiæ, eidem Eccleſiæ S. Iuliani ſatis conuicinam, cui per Rectorem dictæ Eccleſię S. Iuliani pro tempore exiſtẽtem commodè deſeruiri poteſt, tàm in diuinis, quàm in regimine curæ animarum eidem Eccleſiæ S. Mariæ ſubiectarum, poterit ipſe Presbyter Franc condecenter ſe ſuſtentare, et vtrique Eccleſiæ deſeruire, et animabus eiſdem ſubiectis, quare præfatus D. Epiſcopus auditis, et intellectis prædictis, vt ſupra expoſitis, et narratis per ipſum Presbyterum Frãc. Rect. prædictum, de quibus iam alias præfatus D. Epiſcopus informatus eſt etiam per teſtes fide dignos & tamdiu ſuper eiſdem in mente ſua conceperat prouidere, tàm pro commodiori ſuſtentatione ipſius Presbyteri Franc. Rectoris

Digitized by Google

ctoris prædicti, quàm pro vtilitate, et euidenti commodo animarum ſubiectarum eiſdem Eccleſijs, volens conceptum ipſius etiam inſtante dicto Presbytero Franciſco totaliter exequi. Redemptoris Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac Beatæ Mariæ, et Sācti Iuliani, ſub quorum vocabulo dictæ Eccleſiæ ſunt conſtitutæ nominibus, & ſuffragio inuocatis, ſedens pro tribunali ſuper quodam bancho ibidem poſito, et ad infraſcripta per eum electo declarauit, et declarat dictas Eccleſias Sanctæ Mariæ, & Sancti Iuliani vniendas fuiſſe, et eſſe, et vniri debere, ſtantibus præmiſſis. Et vlterius ſponte, et ex certa ſcientia, et alias omnibus iure, via, modo, et forma, quibus, & prout melius, et validius potuit, et poteſt, et fieri, et eſſe poſsit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, etiam ſubſtantialibus, tàm iuris, quàm facti in ſimilibus opportunis de iure, vel conſuetudine auctoritate ſua ordinaria, qua fungitur in hac parte, de conſenſu, et voluntate venerab. D. Franc. Præpoſiti, necnon A.B.L.M. N.P. et S. Canonicorum Eccleſiæ Placent. ibidem infraſcripta occaſione conuocatorum, et congregatorum, dictam Parrochialem Eccleſiam Sanctæ Mariæ, etc. cum omnibus, et ſingulis iuribus, et pertinentijs ſuis ſpiritualibus, et temporalibus dictæ Eccleſiæ Sancti Iuliani in perpetuum vniuit, et incorporauit, et vnit, et incorporat, et annectit; ita quod de cætero ipſe Presbyter Franciſc. Rector prædictus, et eius ſucceſſor pro tempore exiſtens poſsit, et eidem liceat de fructibus, redditibus, et prouentibus dictæ Eccleſiæ B. Mariæ diſponere pro libito voluntatis, et ipſius Eccleſiæ B. Mariæ, etiam propria auctoritate apprehendere tenutam, et corporalem poſſeſsionem; ita tamen, quod ipſe Presbyter Franciſc. Rector prædictus, et quicumque eius ſucceſſor teneatur eidem Eccleſię S. Mariæ de ſeruire in diuinis, et curam animarum eidem ſubiectarum exercere, et adminiſtrare, et in ea nullatenus cura animarum negligatur, et alia ipſius Eccleſiæ onera conſueta ſupportet, concedens, et conceſsit eidem Presbytero Franciſco præſenti, et acceptanti liberam adminiſtrationem dictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, iuriumque, et pertinentiarum ſuarum, et curam animarum ipſius, te inſuper ad omnem cautelam commiſit, et committit cuicumque Sacerdoti Ciuitatis, & Diœceſis Placent. quatenus vice, & auctoritate præfati D. Epiſcopi ponat, & inducat ipſum Presbyterum Franciſc. Rectorem prædictum in tenutam, & corporalem poſſeſſionem dictæ Eccleſiæ B. Mariæ, iuriumque, & pertinentiarum ſuarum ſpiritualium, & temporalium per pannos, & cornu Altaris dictæ Eccleſiæ, & alia dicat, & faciat, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dandæ, & apprehendendæ de prædictis, ita quod per hæc, & alia ipſe Presbyter Franc. Rector prædictus adeptus ſit, & intelligatur veram tenutam, & corporalem poſſeſſionem dictæ Eccleſiæ B. Mariæ, iuriumq; & pertinentiarum ſuarum prædictarum. Et de prædictis præfatus D. Epiſcopus mandauit mihi Notario, & dictus Presbyter Franciſcus rogauit me Notarium, etc.

Litera vnionis Eccleſiæ Parrochialis, cum Archipresbyteratu.

IN nomine Domini amen, &c. Ioan. &c. vniuerſis, & ſingulis preſentes literas, ſiue preſens publicum inſtrumentum inſpecturis, vel præſertim, quorum intereſt interierit, aut intereſſe poſſit, quoſque infraſcriptum tangit negocium, ſeu tangere poterit, quomodolibet in futurum ſalutem in Domino ſempiternam. Ad hoc, vt Eccleſiarum omnium per Ciuitatem, & Diœceſim Placent. conſiſtentium, & ad illorum decorem inſtitutas dignitates obtinentium perſonarum ſtatus, ſalubriter dirigi, ſeruirique decenter poſſit, honeſtius, hæ perſonæ ipſæ Diuinum inibi pſallentes Officium opportunos ad tenendum ſtatum ſuum habeant redditus, noſtros libenter fauores impartimur, & præſidium potiſſimè cum temporis requirit neceſsitas; cauſæ perſuadent rationabiles, & diuini cultus augumentum ſalubriter id expoſcit. Exhibita ſiquidem nobis nuper per dilectum nobis in Chriſto Dominum Archipresbyterum Plebis, et Eccleſiæ S Mariæ Oppidæ, &c. Placent. Diœceſis petitio continebat, quod in dicto Oppido quædam Parrochialis Eccleſia ſub vocabulo S. Petri conſiſtit, cuius fructus, redditus, et prouentus, ad ſuſtentationem Rectoris eiuſdē pro tēpore exiſtentis, propter

eo-

eorum exiguitatem, et tenuitatem minimè ſuppetunt, & ſicut idem precibus ſubiungebat, ſi Parrochialis Eccleſia S. Petri huiuſmodi dicto Archipresbyteratui, qui ipſius Eccleſia S. Mariæ dignitas exiſtit vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc ſtatui Archipresbyteri dictæ Eccleſiæ S. Mariæ pro tempore exiſtentis, necnon ipſi Eccleſiæ S. Petri plurimum prouideretur, cultusq; diuinus exinde augumentaretur in eiſdem, quare per dictum D. Archipresbyterum fuit nobis humiliter ſupplicatum, vt ſuper præmiſſis prouidere de auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiuſmodi veris exiſtentibus prænarratis fore iuſtam, & conſonam rationi: de præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac eorum circumſtantijs vniuerſis inquiſiuimus, & nos diligenter informati fuimus, & quia per informationem legitimam,& diligentem per nos à nonnullis teſtibus fide dignis coram nobis per præfatumD. Archipresbyterum ad informandum animum noſtrum, de & ſuper omnibus, & ſingulis prænarratis, productis, ac ritè receptis,& ad iurandum admiſſis, iuratiſque, & examinatis factam, & receptam examinationem reperimus omnia,& ſingula, per dictum D. Archipresbyterum aſſerta, vt præinſeritur veritate fulciri, idcircò auctoritate noſtra ordinaria, qua fungimur in hac parte ſedétes pro tribunali, ſuper quodam bancho in ſupraſcripto loco poſito, & ad infraſcripta per nos electo, declaramus dictam vnionem fieri debere,& poſſe, ſpontè, & ex certa ſcientia omnibus iure, via, modo, cauſa, & forma, quibus,& prout melius, & validius fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus etiam ſubſtantialibus,tam iuris, quam facti in ſimilibus de iure, vel de conſuetudine opportunis Parrochialem Eccleſiam S. Petri prædictam, cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis in perpetuum viuimus, & incorporauimus, & anneximus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præſentes, ita quod cedendo, vel decedendo moderno ipſius Parrochialis Eccleſiæ Sancti Petri Rectore, ſeù illam alias quomodolibet dimittendum,& ſi actu quouis modo vacet, & eius diſpoſitio ad nos, hac vice pertineat, liceat Archipreſbytero pro tempore exiſtenti dictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ corporalem, realem, & actualem Eccleſiæ Sancti Petri, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum poſſeſſionem auctoritate propria liberè apprehendere,illiuſque fructus, redditus,& prouentus huiuſmodi percipere, & habere poſſit, & eidem liceat, ad ſuos, & dictarum Eccleſiarum vſus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiuſuis alterius Superioris licentia, ſuper hoc alias minimè requiſita. Volumus autem, quod ſi vnionem, annexionem, & incorporationem huiuſmodi effectum ſortiri contigerit Parrochialis Eccleſia Sancti Petri prædicta debiti, propterea non fraudetur obſequijs, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, ſed eius debita ſupportentur onera conſueta. Dantes, & concedentes nihilominus eidem Domino Archipresbytero dicto caſu plenam, & liberam adminiſtrationem dictæ Eccleſiæ,iuriumque,& pertinentiarum ſuarum, ac eius curam animarum. Quæ omnia,& ſingula, necnon præſentes noſtras literas,& in eis contenta,vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, & veſtrum cuilibet intimamus, inſinuamus, & notificamus,& ad veſtram,& cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimus,& deduci volumus per præſentes, ne aliquis veſtrum de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendere valeat, ſeù allegare: vobis, nihilominus, & veſtrum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna, quam in vos,& veſtrum quemlibet, ſi mandatis, & inhibitionibus huiuſmodi non parueritis cum effectu, ſex dierum pro canonica monitione præmiſſa. quorum ſex dierum,duos pro primo,duos pro ſecundo, & reliquos duos pro tertio, & peremptorio termino aſsignamus, ex nunc ferimus in his ſcriptis, diſtrictæ præcipiendo inhibemus, ne dicto D. Archipresbytero,aut Archipresbytero pro tempore exiſtenti dictæ Eccleſiæ S.Mariæ,vel Procuratori ſuo, quo minus corporalem, realem, & actualé dictæ Parrochialis Eccleſię S.Petri per nos, vt præmittitur vacantis, ſi vacat ad præſens, vel quamprimum, vt præmittitur, illam vacare contigerit,iuriumque, & pertinentiarum, eiuſque etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiuſque fructus, redditus,& prouentus in ſuos, & prædictarum Eccleſiarum vſus, & vtilitatem con-

Digitized by Google

uertere valeat, vt præfertur, omniaque ſupraſcripta ſuum debitum ſortiantur effe-ctum, impedimentum aliquod præſtetis per vos, vel alium, ſeu alios publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quouis quæſito colore, vel ingenio, aut ipſum impedientibus, ſeu aliquis veſtrum det auxilium, conſilium, vel fauorem. Abſolutionem verò omnium, & ſingulorum, qui mãdatis, & monitionibus noſtris huiuſmodi non paruerint nobis, & Superiori noſtro tantummodo, &c. Reſeruauimus in quorum quidem teſtimonium, & fidem præſentes fieri iuſſimus, & regiſtrari, & per Notarium noſtrum infraſcriptum in forma publica documenti ſubſcribi, præſentibus vener. D.A.F. teſtibus ad præmiſſa vocatis, & rogatis.

Alia erectio Monaſterij cum dotis aſſignatione.

ADmodum Illuſtris, & Reuerendiſſimus D.N plurimos annos in Romana Curia verſatus, ſummorum Principum negotia ſumma fide, laude, ac induſtria pertractauit ad N. deinde Epiſcopatum ſumma cum laude aſſumptus egregiarum ſuarum virtutum exempla præbens, gregemque ouium ſuarum cum ea qua decuit, & decet charitate, pauit, & paſcet. Hæc autem, ac alia multa à Deo Optimo Maximo beneficia in eum collata fuiſſe profitetur, eiuſque diuinæ bonitatis, omnia accepta referat, ſecum animo voluens quo nam modo aliqua in re, tot, tantorumque beneficiorum memor erga diuinam maieſtatem videri poſſit, ne tanquam ſeruus inutilis talentum, quod à Domino accepit in Terra abſcondat; ſed vt bonus, ac fidelis aliud ſuperlucretur ad Dei honorem, & gloriam, ac ad publicam vtilitatem, ac ſuæ patriæ decus. Monialium ædes ad Monaſterij vſum in Ciuitate ſua chariſsima patria, cui demum plurimum decreuit, debere, & ſe deuictum eſſe ingenuè fatetur, iuxta illud (Ciuitati obligamur, in qua naſcimur, alimur, & docemur) extruere, ac dotare, decreuit, in quibus triginta vellatæ puellæ obſeruatione Diui Auguſtini degentes, ſoli Deo viuentes, diuinum cultum in dies magis augeant, Volens huiuſmodi ſui bonam animi deuotionem, ac pium Propoſitum ad effectum ducere. Hinc eſt, quod anno, &c. Idem Reuerendiſs. D.N. Sanctiſsimi D.N. Papæ, ac Sanctæ Sedis Apoſtolicæ conſenſu, ac beneplacito primitus reſeruato, & non alias, &c. de quo expreſsè proteſtatus fuit. & proteſtatur. nonnullas ædes ſimul iunctas huius rei cauſa, vt dixit, iam dudum emptas cum viridario, ac alijs earum membris, & pertinentijs, ſitas in Vrbe confinatas in tali loco, vel ſi qui, &c. dicto futuro Monaſterio, ac Monialibus pro tempore degentibus applicauit, ac titulo donationis irreuocabilis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos dedit, ceſsit, tranſtulit, & conceſsit: ſuper quibus ædibus, ac viridario, ſiue horto eis contiguo, membriſque iuribus, pertinentijs, iuriſdictionibus, vſibus, commoditatibus, ac adiacentijs earundem vniuerſis ceſsit, ac tranſtulit ad fauorem Monaſterij, ac Monialium prædictarum omnia iura, omneſque actiones, &c. nullo iure, nullaque actione ſibi deſuper de cætero reſeruatis, ſed omnibus in dictarum futuri Monaſterij, ac Monialium fauorem penitus tranſlatis, ad habendum, &c. Ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. conſtituit, &c.

Quas ædes, vt ſupra applicatas promiſit dictus Reuerend.ſsimus D.N. vel opportuna reſtauratione, & fabrica ad forma Monaſterij redigere, aut ſi ſibi magis expedire videbitur, eas funditus deſtruere, ac ſolo æquare, & in earum fundo, ac ſolo ædes ad Monaſterij formam capaces, pro commoda habitatione triginta Monialium ad minus, vna cum Eccleſia, ſiue cappella pro diuini cultus vſu fundare, & extruere facere, ac ſufficientem ſuppellectilem, vtenſilia, paramenta, ornamenta, reſq; alias ad diuini cultus, ac earundem Monialium vſum neceſſarias prouidere.

Et vt Moniales pro tempore degentes in Monaſterio prædicto poſsint, & valeant ea, quæ ad earum ſubſtentationem fuerint in dies neceſſaria prouidere, ac onera eis incumbentia ſupportare, promiſit ante dicti Monaſterij perfectione emere, ſub nomine, ac Monialium prædictarum, tot loca montium non vacabilium Romæ, quorum redditus, fructus, ac prouentus, quot annis conſtituant ſcuta trecenta monetæ, quæ cẽſeantur, & ſint applicata, prout ex nunc, prout ex tunc, ac è contra, ac pro dum, & quan-

quando empta fuerint, applicauit pro dote dicti Monaſterij, ac Monialium, quæ de dictis fructibus ad effectum prædictum diſponere valeant.

Quod ſi vnquam contigerit loca montium prædicta extingui, ſiue redimi, debeat toties, quoties contingerit, eorum pretium erogari in emptionem aliorum locorum montium non vacabilium, aut annuorum cenſuum, prout ſe occaſio præbuerit modo, quo ſupra. Ita vt in quocumque inueſtimento, ſiue reinueſtimento pretij prædicti fieri debeat expreſſa mentio, quod ſit de pecunijs profectis à dicto Reuerendiſsimo D. N. fundatore, ac de huiuſmodi inſtrumen to die, & anno, quibus fuit celebratum, ac de Notario de eo rogato.

In quo Monaſterio recipi, & admitti debeant duodecim puellæ intra annum, poſt eius perfectionem, & deinde recipiantur, vſque ad completum numerum prædictarum triginta Monialium, in vna, aut pluribus vicibus, prout occaſio in dies ſe offeret, & prout ipſi Reuerendiſſimo Domino Fundatori videbitur melius expedire, qui numerus poſsit etiam augeri, ſi Monaſterij facultates id tulerint arbitrio Reuerendiſsimi Fundatoris, & ipſius Monaſterij, pro tempore Rectorum.

Puellæ autem in dicto Monaſterio recipiendæ, honeſtis parentibus ortæ ſint, quæ habitum per alias Moniales Ordinis Sancti Auguſtini geſtari ſolitum, ſuſcipere, & Anno probationis elapſo profeſsionem regularem, per eas emitti conſuetam, in manibus Abbatiſſæ, pro tempore emittere, necnon perpetuam clauſuram, & regularia inſtituta eiuſdem Ordinis S. Auguſtini ſeruare, diuiniſq; Officijs, & Laudibus inſiſtere debeant.

Pro Monialium autem in dicto Monaſterio introducendarum fęlici directione, ac in ritu, & diſciplina Regularibus inſtructione, duæ, aut plures, ſi opus fuerit, & eiuſdem, vel alterius Ordinis Regularis Obſeruantiæ Moniales, quæ ad id voluntariæ repertæ fuerint, ex earum Monaſterijs de Superiorum ſuorum licentia, aſſumi, & educi, ac in dicto erecto Monaſterio transferri, introducique debeant, perpetuò, vel ad tempus, prout eis videbitur, puellas in ritu, & diſciplina Regularibus inſtruendi gratia, quæ Moniales dietim in eorum Officijs pro Fundatoris, ac eius hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque animæ ſalute, preces Deo Optimo Maximo offerre, & pro defunctis Pſalmum, De profundis, cum Oratione funebre recitare, necnon tabellam, in qua huius Operis, & dicti D. Reuerendiſsimi D. Fundatoris expreſſa mentio fiat in loco de facili inſpiciendo, ſub ornatis verbis, dicto Reuerendiſsimo D. Fundatori bene viſis, retinere debeant.

Puellæ autem in Monaſterium prædictum pro tempore ingredi volentes, non recipiantur, niſi prius earum ſingulis, vltra congruam ſupellectilem, eleemoſynam ſcutorum ducentorum monetæ ad minus aſsignetur, in actu aſsignationis illius deponenda, in Sacro Monte Pietatis Almæ Vrbis, vſque ad emiſſam profeſsionem puellæ in dies recepto eroganda, prout erogari ſtatuit; deinceps emiſſa profeſsione in emptionem tot locorum montium non vacabilium, ſub nomine, ac ad fauorem Monaſterij prædicti, quorum locorum montium acquirendorum ex eleemoſynis introducendorum Monialium alienationem quamcumque, etiam alienationis vocabulo latiſſimè ſumpto, expreſsè prohibuit, donec, & quouſque locorum numerus adeò auctus fuerit, vt cum eorum pretio aliquis ager, ſiuè prædium notabilis valoris in territorio N. aut ab eo parum diſtante, præuia licentia Ordinarij loci, ac Officialium pro tempore dicti Monaſterij, ſub nomine, ac ad fauorem, vſumq; & proprietatem Monaſterij præfati, acquiri valeat, ſub expreſſa prohibitione alienationis illius, & ſimilia inueſtimenta ſemper, ac toties quoties fieri poſſint, quando aderit tantus locorum montium numerus, vt ex eorum pretio notabilis acquiſitio vnitorum bonorum ſtabilium de licentia, vt ſupra fieri poſsit.

Inſuper Fundator præfatus noluit, atque inuiolabiliter ſtatuit, quòd ſibi, quem Deus ad Neſtoreos annos peruenire permittat, & ſucceſsiuè eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque in perpetuum, & in infinitum liceat ſex velatas puellas, ac binas ſeruientes, in bona tamen corporis, & mentis valetudine conſtitutas, ac deformitate, ſiuè notabili defectu carentes in dictum Monaſterium, abſque alia eleemoſyna, ſed tantummodo cum ſola pro cuiuſque earum

vſu, congrua, & conſueta ſuppellectili, etiam in principio ingreſſus aliarum in primo anno recipiendarum introducere, ac alias in cuiuſque earum locum per obitum, ſiue alias vacan. modo quo ſupra, ſufficere, & ſubrogare; ita vt in dicto Monaſterio ſemper, in perpetuum, & in infinitum Moniales ſex velatæ, ac bonæ ſeruientes à Fundatore, & ſucceſsiuè ab eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque per lineam maſculinam electæ, ac nominatæ, modo quo ſupra, vitam ducere, et degere debeant, quibus eligendis, et nominandis puellis præferre debeant ſemper, ac toties quoties nominatio, et electio fiet, perpetuis futuris temporibus puellæ quouis modo, et gradu attinentes Fundatori, ac eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque.

Propterea, vt Monaſterium præfatum, illiuſque perſonæ, ſub certis Regulis, & Conſtitutionibus rectè, fęliciter, ac proſperè in ſpiritualibus dirigantur, ac gubernentur, ipſi Reuerendiſsimo Domino N. omnimoda cura ſpectet, et pertineat Abbatiſſæ, et Monialibus pro tempore Monaſterij præfati de idoneo Cappellano, necnon Confeſſore prouidere, qui in Eccleſia, ſiue Cappella dicti Monaſterij miſſas, aliaque Diuina Officia celebret, ac illis in diuinis deſeruiat, ipſamque Abbatiſſam, & Moniales, ac earum ſingulas in ſuis confeſsionibus audire, et à quibuſuis peccatis, ac delictis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ fuerint, quoties oportuerit, iniuncta eis, pro modo culpæ, pœnitentia ſalutari, abſoluere; illiſque Sacramenta Eccleſiaſtica adminiſtrare valeat, ac de verbi Dei Concionatore idoneo prouidere; necnon quæcumque Statuta, Ordines, Capitula, et Decreta eiuſdem Monaſterij, illiuſque perſonarum curam, regimen, ac Monialium prædictarum receptionem, admiſsionem, ætatem, qualitates, victum, ac veſtimentum, inſtructionem, directionem, & diſciplinam, ac modum, et formam Officiorum Diuinorum, Precum, Orationum, & aliorum Suffragiorum recitandi, concernentia, ac alia vtilia, et neceſſaria, licita tamen, et honeſta, Sacriſque Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non contraria, ab ipſo Reuerendiſsimo Domino N. Antiſtite, pro tempore examinanda, et approbanda, facere, edere, ac quoties pro rerum, ac temporum qualitate, ſiue alias expediens videbitur mutare, corrigere, moderari, reformare, ac alia etiam ex integro concedere.

Inſuper ad prouidendum regimini, & gubernio dicti Monaſterij, et eius temporalium bonorum enixè rogauit dominos ſodales venerabilis ſodalitatis Sancti Ioannis de   vt dignentur tres ex ipſis ſodalibus vitæ, morumq; probitate, ac rerum gerendarum experientia probatos, de triennio in triennium eligere, et deputare, cum facultate quæcumque bona proprietatis cenſus, redditus, iura, obuentiones, & emolumenta, tàm ab ipſo Reuerendiſsimo D. Fundatore, quàm ab alijs quibuſcumque in perpetuum, ac ſimul, vel ſucceſsiuè pro augumento bonorum dicti Monaſterij, vt ſupra erecti, ac fundati, illiuſque, ac earundem Abbatiſſæ, et Monialium pro tempore exiſtentium, ſeù alicuius earum intuitu, tàm ante, quàm poſt ingreſſum illorum, qualitercumque, et quomodocumque elargienda, donanda, relinquenda, et eroganda, ex nunc, prout ex tunc, et è contra, poſtquam elargita, donata, relicta, et erogata fuerint, poſſeſsionem realem, corporalem, et actualem capiendi, intrandi, & apprehendendi, captamque, et apprehenſam retinendi, et continuandi, illaſque locandi, diſlocandi, arrendandi, regendi, gubernandi, et adminiſtrandi, necnon fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, et emolumenta, ex eis prouenientia, ac oblationes, et eleemoſynas eidem Monaſterio, illiſque futuris Abbatiſsis, et Monialibus, pro tempore quomodolibet, & qualitercumque, per quoſcumque elargitas, percipiendi, colligendi, leuandi, exigendi, recipiendi, et recuperandi, ac in dicti Monaſterij, illiusq; pro tempore exiſtentium Abbatiſſæ, et Monialium communes vſus, vtilitatem, et neceſsitatem conuertendi, Miniſtros, et Factores, Procuratores ad prædicta exequenda, ac etiam ad lites quaſcumque, pro tempore mouendas, agendi, defendendi, et pertractandi, in quouis iudicio, & coram quibuſuis Iudicibus, ac in quacumque inſtantia, prout in dies opportuerit, deputandi, & conſtituendi, ipſius Reuerendiſſ. D. N. Ciuitatis Epiſcopi licentia, minimè requiſita.

Quæ-

Digitized by Google

Quæ omnia, & ſingula præmiſſa, & infradicen. ac in præſenti inſtrumento contenta, & expreſſa, dictus Reuerendiſſimus D. Fundator, ſemper, & perpetuò rata, grata, valida, & firma habere, & tenere ; ac in nullo ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, ingenio, & quęſito colore per ſe, vel alium ſeu alios, in Iudicio, aut extra directè, aut indirectè contrafacere, dicere, opponere, aut venire : alias vltra præmiſſa, etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Pro quibus, &c. dictus Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus ſeipſum, &c. bonaque, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. & ita tacto pectore, more prælatorum, iurauit. Super quibus, &c.

Conceſſio Eccleſiæ facta per Epiſcopum ordini Fratrum N.

ILluſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Hieronymus N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus B. cum conſenſu, & voluntate RR. DD. N. Præpoſiti, & L. M. N. O. P. Q. & R. Canonicorum Eccleſiæ dictæ Ciuitatis capitulariter conuocatorum, & congregatorũ in loco infraſcripto de mãdato eiuſdem R. P. D. Epiſcopi pro infraſcriptis peragẽdis, & pertractandis ibidem præſentium, & infraſcriptis omnibus conſentientium aſſerens, & illis exponens, quod ipſe D. Epiſcopus non ſemel, ſed pluries fuit requiſitus ex parte Prioris, & fratrum ordinis N. pro conceſſione infraſcriptæ Eccleſiæ eis faciendæ pro cõſtituendo conuentum dicti ordinis, ſuper quo pluries habuit colloquium cum eiſdem Præpoſito, & Canonicis conſiderantibus talẽ conceſſionem fore vtilem, & cedere in vtilitatem totius fidelis populi dictæ Ciuitatis B. attentis laudabilibus meritis eorumdem Prioris, & fratrum, qui cum multiplici fructu, quem in Eccleſia Dei, doctrina, ſermonibus, & claris exemplis conuerſationis honeſtæ, & laudabilis vitæ attulerunt: ideo ſponte, &c. Eccleſiam ſancti N. poſitam in dicta Ciuitate B. iuxta, &c. debitis præcedentibus ſolemnitatibus, tam de iure, quam conſuetudine requiſitis, ac omnibus melioribus modo, &c. cũm omnibus, & ſingulis domibus, & caſamentis, ac terris, ceteriſque eius iuribus ſpiritualibus, & temporalibus prædictis DD. Priori, & fratribus, & ordini prædicto abſentibus, Ven. P. fratre P. Prouinciali in prouincia Lombardiæ, vna mecum notario præſente, & pro eis legitimè ſtipulan. & recipien. pleno iure conceſſit, & concedit, ipſoſque Priorem, & fratres, ac ipſum ven. fratrem P. ſtipulantem, & recipientem, vt ſupra, per anuli impoſitionem, quem ſuis tenebat manibus ſolemniter inſtituit de dicta Eccleſia, iuribus, & bonis antedictis: dans, & concedens ex nunc eiſdem Priori, & fratribus nunc, & qui pro tempore in ea fuerint, ipſius Eccleſiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictorum liberam adminiſtrationem, reſeruatis tamen præfato D. Epiſcopo, & cuicumque in Eccleſia prædicta ſucceſſori omnibus Epiſcopalibus iuribus, ac annuo cenſu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam ſingulis annis in Vigilia Beatæ Mariæ menſis Septembris, eidem Epiſcopo cuicumque, & ſucceſſori prædicto per dictos Priorem, & fratres, qui pro tempore in dicta Eccleſia erunt, ſoluen. in ſignum ſubiectionis, prout idem ven. frater P. nomine dictorum prioris, & fratrum ſoluere promiſit, & iuramentum fidelitatis in manibus ipſius D. Epiſcopi, quo ſupra nomine, tactis ſcriptis, &c. præſtitit, ſuper quibus, &c.

Ex ſupradicta forma poteris elicere alias formas conceſſionis locis hoſpitalis, vel alterius cuiuſuis ordinis, ſeu religionis cum ampliori reſeruatione iurium menſæ Epiſcopali, vel ſine aliqua alia reſeruatione Epiſcopi arbitratu, & alias mutatis mutandis, ſingula ſingulis congruè referendo, & debite adaptando.

Munus benedictionis, & conſecrationis Abbatiſſæ.

IN Dei nomine, Amen, &c. Conſtituta venerabilis, & religioſa domina Ioanna (Dei gratia) Abbatiſſa Monaſterij ſanctæ Mariæ Ciuitatis, &c. ordinis ſancti Benedicti, coram Reuerendo in Chriſto Patre, & domino D. Ioanne, &c. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia, Epiſcopi, &c. inter diuina Miſſarum ſolemnia pontificalibus veſtibus induto, & exiſtente in eius

Digitized by Google

Cathedrali Eccleſia; ad altare maius dictæ Eccleſiæ,dixit,& expoſuit præfato domino Epiſcopo, qualiter ſuperioribus diebus vacante Abbatia dicti Monaſterij, per deceſſum q. Ven. D. Fräciſcæ, &c. olim immediatè Abbatiſſæ dicti Monaſterij, quę extra Romanam Curiam diem ſuum clauſit extremum, capitulum dicti Monaſterij volens prouidere de perſona ad regimen dicti Monaſterij, & Monialium, vnanimiter,& pari concordia, ac nemine diſcrepãte, ſolemniter elegit ipſam D. Ioannam Abbatiſſam, & pro Abbatiſſa dicti Monaſterij,& ad regimen, & gubernium ipſius, & monialium in eo exiſtentium, prout de dicta electione continetur inſtrumento,rogato per N. &c. quæ electio deinde confirmata fuit per præfatum D. Epiſcopum, prout de dicta confirmatione patet aliud publicum inſtrumentum manu N. notarij publici rogati, & ſtipulati. Propterea ad obſeruationem iuris, ex debito officio ipſius D. Abbatiſſæ, cum inſtantia debita petijt à præfato D.Epiſcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur, eidem D. Abbatiſſæ munus benedictionis impendere, ſeruatis debitis ſolemnitatibus, & ritibus in forma Eccleſiæ conſueta: offerens ſe paratam iurare, & debitum fidelitatis iuramentum præſtare in manibus prædicti D.Epiſcopi recipientis ſuo,&nomine Sanctiſſimi D.N.Papæ Clementis Papæ Octaui, ac ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, in forma debita; & alia dicere, & facere, ad quæ de iure tenetur. Qui D. Epiſcopus auditis,& intellectis ſuperius expoſitis,& requiſitis per pręfatam D. Abbatiſſam, & viſis inſtrumentis electionis, & confirmationis, de quibus ſupra, & viſis videndis, quoniam honeſta petentibus non eſt denegandus aſſenſus, prædictę requiſitioni annuen. auctoritate ſua ordinaria principali, & prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ, qua fungitur in hac parte, & alijs omnibus meliori modo, &c. debitis præcedentibus ſolemnitatibus, & ritibus, etiam ſubſtantialibus,tam iuris, quam facti, de iure, vel de conſuetudine in ſimilibus opportunis, & ſeruata forma Eccleſiæ, munus benedictionis,vt ſupra petitum, eidem Ioannæ ibidem præſenti, & humiliter flexis genibus, & deuotè acceptanti, impendidit, baculumq. paſtoralem tradidit, & annulo digito eius, vt moris eſt,ipſam ſubharrauit, quo facto,præfata D. Ioanna Abbatiſſa,delato prius eidem iuramento, per præfatum D. Epiſcopum,& ab ea manibus corporaliter tactis ſcripturis ſacroſanctis, iurauit, & iurat in manibus pręfati D. Epiſcopi ſtipulantis, & recipientis ſuo nomine, ac prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ, & S. R. E. ac præſtitit, & præſtat debitum fidelitatis ſolitum iuramentum, in forma ſolita, & conſueta, à iure requiſita. Et de prædictis omnibus prædictus D.Epiſcopus mandauit mihi notario: ipſa autem domina Abbatiſſa rogauit me notarium, vt vnum, vel plura publicum, ſeu publica conficerem inſtrumenta, præſentibus ibidem diſcretis viris D. N. & N. teſtibus, &c.

Forma impoſitionis primi lapidis fundamento Eccleſiæ, vel Hoſpitalis per Epiſcopum.

IN Dei nomine Amen,&c.Reuerendiſſimus D. in Chriſto Pater dominus N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus, &c. exiſtens in quodam petio terræ domini N. poſita,&c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Eccleſiam, ſeu Oratorium, vel Hoſpitale, prout fuerit,&c. ſub vocabulo Beatæ Marię, & vnũ altare erigi in dicta Eccleſia; aſtante fidelium copioſa multitudine, pontificalibus veſtibus indutus, cum aſperſione aquæ benedictæ, & incenſo, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, & ritibus opportunis, & ipſis obſeruatis, Chriſti nomine inuocato,ad honorem Dei,& Beatæ Mariæ Virginis, in nomine S. Saluatoris, curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipſius Eccleſiæ, & altaris prædicti poſuit. In cuius rei teſtimonium, dictus D. Epiſcopus mandauit mihi notario, & dictus N rogauit me notarium, vt de prædictis conficerem inſtrumentum, præſentibus ibidem diſcretis viris DD. N. & N teſtibus,&c.

Forma conſecrationis Eccleſiæ, & Altaris.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendiſſimus in Chriſto Pater D. N. Dei, & Apo-

& Apoſtolicæ Sedis gratia. Epiſcopus.&c. exiſtens in Eccleſia ſancti Petri, &c. pontificalibus veſtibus indutus, attendens, & conſiderans, quod non locus hominem, ſed homo locum bonis operibus ſanctificare conſueuit, inſtante etiam, & requirente R. D. Presbytero Laurentio, &c. Rectore dictæ Eccleſiæ, ad laudem, & gloriam, & honorem ſummi, & omnipotentis Dei, beatæ, & glorioſæ Virginis Mariæ matris eius, necnon beati Petri Apoſtoli, ſub cuius vocabulo fundata fuit dicta Eccleſia, & eorum ſuffragio miſericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam ſubſtantialibus in ſimilibus opportunis, de iure, & conſuetudine, cum aſperſione aquę benedictæ, & incenſo, & ſacræ vnctionis impræſſione, dictam Eccleſiam ſancti Petri, &c. & altare maius in ea exiſtens conſecrandam, dedicandam, ac conſecrandum, & dedicandum duxit, illam, ac illud conſecrauit, & dedicauit, ſeruatis in his debitis ſolemnitatibus, & ritibus, iuxta conſtitutiones, & formam ſanctæ matris Eccleſiæ. In cuius rei teſtimonium prædictus D. Epiſcopus mandauit mihi notario, & dictus presbyter Laurentius Rector prædictus rogauit me notarium, &c. vt ſupra. Et idem modus ſeruetur in conſecratione altaris, apponendo, in qua parte Eccleſiæ ſit ſitum; & alijs mutatis mutandis, &c.

Forma electionis Abbatiſſæ, facta per Capitulum Monaſterij.

IN Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monaſterij S Luciæ ciuitatis, &c. ordinis S. Benedicti, pro infraſcripta peragenda electione, in loco infraſcripto, vbi pro negotijs dicti Monaſterij conuocari conſueuit, ſono campanellæ, vt moris eſt: de mandato ſororis Chatherinæ, &c. ſenioris Monialis, & prioriſſæ dicti Monaſterij; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipſa D. Catherina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales profeſſæ dicti Monaſterij, aſſerentes ſe eſſe maiorem, & ſaniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto monaſterio non extat alia monialis, quæ ad infraſcripta poſſit, vel debeat commodè euocari: prædictæ Ven Prioriſſa dixit, & expoſuit eiſdem DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quod q. Franciſca olim immediatè, Dei gratia, Abbatiſſa dicti Monaſterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum eſt; & quia non expedit, ipſum Monaſterium Abbatiſſæ regimine deſtitutum remanere, ne defectu paſtoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut viduata Eccleſia aliquod patiatur detrimentum: inſtitit igitur dicta D. Prioriſſa. ibidem in dicto Capitulo, cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatiſſæ deuenirent; & eidem Monaſterio de idonea, & vtili perſona, per quam circumſpectè regi, & ſalubriter dirigi valeant, prouiderent, & dixit, & expoſuit D. Ioanna, &c. monialis dicti Monaſterij, quæ hactenus ſe legalitèr., & honeſtiſſimè geſſit in dicto Monaſterio: & cuius vita, moreſq. probatiſſimi noti ſunt ipſis omnibus DD. Monialibus, & Capitulo; ſibi videtur quod ſi eligatur in Abbatiſſam dicti Monaſterij, erit vtilis dicto Monaſterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac ſufficientia, & integritate ipſius, morumq. ſpiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumſpecta, & propterea cum inſtantia petijt ab ipſis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenus in præmiſſis votum ſuum explicare velint: & eis placeat, ad electionem dictæ dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti monaſterij. Quæ moniales, auditis prępoſitis per dictam Prioriſſam reſponderunt, & dixerunt, quod poſt deceſſum dictæ olim Abbatiſſæ pluries tractarunt, & colloquium inſimul habuerunt, de, & ſuper præmiſſis, & habito diligenti tractatu arbitratæ ſunt, & arbitrantur, quod dicta domina Ioanna, accedentibus eius virtutibus, & benemeritis erit ſufficiens, & idonea ad regimen dicti Monaſterij, & perſonarum ipſarũ Monialium. Et propterea, ad euitandas quaſcunque rixas, ſeu præiudicia, quæ forte ſuboriri poſſent, ex diuturna vacatione dicti Abbatiſſatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatiſſæ deuenire. Vnde ibidem prædictæ dominæ Prioriſſa, & Moniales capitulariter, vt ſupra congregatæ, præcedentibus

tibus inter eas pluribus tractatibus, & colloquijs, habitoq. nunc diligenti ſcrutinio, accedente ſancti Spiritus gratia, ipſius, & glorioſæ Virginis Mariæ, ac beatæ Luciæ, ſub cuius vocabulo dictum Monaſterium fundatum eſt, nominibus, & ſuffragio inuocatis, vnanimiter, & concorditer, ac viua voce, ſponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus etiam ſubſtantialibus, tam iuris, quam facti, in ſimilibus opportunis, & tam de iure, quam de conſuetudine requiſitis, ſolemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam dominam Ioannam monialem, in Abbatiſſam dicti Monaſterij, ibidem præſentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipſam acceptantem, & ſuſcipientem. Quo facto præfata domina Prioriſſa, vna cum eis, Te Deum laudamus, more ſolito, cum cordis iubilo decantando, & pulſatione campanarum accedente, dictam D. Ioannam Abbatiſſam introduxit in Eccleſiam dicti Monaſterij, & ipſam poſuit, & induxit in tenuta, & poſſeſſione, ſeu quaſi dicti Abbatiſſatus, per pannos, & cornu altaris dictæ Eccleſiæ, & funes campanæ eiuſdem, aſſignando ſtallum, ſeu ſolitam ſedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monaſterij; & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur, in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dicti Abbatiſſatus, iuriumq. & pertinentiarum ſuarum ſpiritualium, & temporalium. Et de prædictis præfata D. Abbatiſſa, & ipſæ Moniales rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum. Actum, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Inſtrumentum ingreſſus mulieris ad ordinem Monachatus.

IN Dei nomine Amen, &c. In meis, &c. perſonaliter conſtitutæ venerabiles, et religioſæ mulieres DD. B. Abbatiſſa Monaſterij N. ſoror M. & N N. N. & M. ſorores, &c. Moniales dicti Monaſterij capitulariter congregatæ in dicto Monaſterio, ad ſonum campanellæ, vt moris eſt ipſarum, pro his, & alijs dicti Monaſterij pertractandis negocijs; præſente Agatha filia P. ætatis, vt ipſa Agatha, vna cum P. eius patre ibidem præſente, aſſeruerunt 16 annorum completorum petente, & ſupplicante, cum conſenſu & auctoritate dicti P. patris ſui, & legitimi adminiſtratoris præſentis, & auctoritatem eidem præſtantis, ad omnia, & ſingula infraſcripta, omnibus ſuaſione, & violentia ceſſantibus: receperunt ipſam Agatham in monialem, & ſororem dicti eorum Monaſterij, eamq. cætui aggregauerunt; quæ Agatha non vi, dolo malo, vel metu, aut ſuaſione aliqua ducta, ſeu circumenta, ſed ſponte, &c. eleuatis, iunctiſque manibus, dedicauit ſe Monaſterio ſupradicto, quam Agatham prædicta D. Abbatiſſa cum conſenſu, & voluntate ſupradictarum Monialium, recepit ipſam Agatham, ducendo ante altare Eccleſiæ dicti Monaſterij, decantato hymno ſancti Spiritus, ſcilicet. Veni creator Spiritus; & ipſius gratia humiliter inuocata, dicta D. Abbatiſſa ipſam expoliauit veſtes ſæculares (quibus erat induta) ſtantem genibus flexis ante dictum altare, & induit eã veſtimẽta monachalia, & ſolitum habitum Monaſterij ſupradicti, promittens ei, cum conſenſu Monialium humilem victum, & veſtitum, dum ad ſeruitia, & in habitu monachali perſeuerabit; & è conuerſo idem D. P. pater dictæ Agathæ dedit, & exburſauit in proprijs manibus dictæ dominæ Abbatiſſæ, ibidem præſentis, & recipientis, cum conſenſu dictarum Monialium, pro eleemoſyna, & dote dicti Monaſterij, & ipſius Agathæ, ſummã ſcutorum N. quæ in mei notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & teſtonibus Papalibus, de quibus ſe bene contentam vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit; quietauitq. &c. per pactum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Renunciatio bonorum cum decreto Iudicis.

COram magnifico, & Eximio I. V. D. Curiæ Capitolij, & in Rom. Cur. Iudice ordinario, ſedenti pro tribunali, ſuper quadam ſede lignea; quam ad actum infraſcriptum peragendum tantum, pro ſuis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. præſentia perſonaliter conſtituta.

Nob.

Nob. & honeſta puella domina B. filia bo.me. N. & C. quæ ſicuti dicto D. Iudici expoſuit per organum mei notarij, ſancti Spiritus inſpiratione ducta, vult & intendit vitam ſanctimonialem ducere, in Ven. Monaſterio ſancti Laurentij in pane, & perna, & inibi profeſſionem emittere, & Altiſſimo perpetuò famulari, cum dote ſcutorum quingentorum monetæ de iul. decem pro ſcuto,& cum acconcio,ſeu bonis mobilibus ſcutorum centum quinquaginta ſimilium; quæ dos eſt ex maioribus; quæ huſcuque dicto Monaſterio dari ſit ſolita. Volens, ante dictæ religionis ingreſſum,de bonis,& iuribus,quæ ſibi quomodolibet obuenire poſſent, diſponere,vt humanarum rerum iuribus omninò libera Deo optimo maximo feruentiori, & quietiori animo inſeruire valeat. Spontè, & omni meliori modo, &c. cum interuentu, præſentia, & conſenſu magnificorum DD.

eius præſentium, & auctorizantium, & cum iuramento tactis,&c. affirmantium,in his nullum habere intereſſe, & ea non tendere in præiudicium ipſius dominæ Iuliæ omnia,& ſingula bona auita, paterna, & materna, & alia quæcumque ad ipſam, etiam ratione ſupplementi legitimæ, vel trebellianicæ, & alias quomodolibet, et alio quouis titulo, cauſa, ratione, & ſucceſſione, nunc, & pro tempore ſpectantia, & pertinentia, etiam ſi ſpeciali nota digna eſſent,& in generalitate minimè comprehenderentur,ac omnia, & ſingula iura, & actiones ſibi ſuper dictis bonis quomodolibet,et qualiter cumque competentia & competentes,competitura, & competituras ceſſit, renunciauit, & refutauit;ac irreuocabiliter,& inter viuos donauit, et titulo puræ, & perfectæ donationis conceſſit,et tradidit.

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui magnifici DD.B. C. F. communes fratres pro agnationis conſeruatione, & nob.N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præſenti, et ſtipulanti pro ſe, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque. Ad habendum, &c. Ponens, &c. nullo iure, &c. Conſtituens, &c. dans licentiam,&c. & donec,&c.

Et hanc ceſſionem, renunciationem,refutationem, & donationem, ac omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta,dicta D. Iulia,cum dictis conſenſu, & auctoritate fecit, & facere declarauit, dicto D. N. vt ſupra præſenti, &c. quia dixit, & affirmauit, ſe à dicto D. N. eius fratre decenter, et competenter fuiſſe dotatam, in dictis ſcutis quingentis, & pro acconcio, & bonis mobilibus in dictis ſcutis centum quinquaginta monetæ de iul. decem pro ſcuto; & quia ſic ſibi de bonis, & iuribus prædictis liberè, & liberaliter benefacere placuit, & placet. Promittens huiuſmodi ceſſionem, renunciationem, refutationem, & donationem, tamquam bonas, & benefactas, perpetuò, ſeruare ratas, &c. & in nullo contrafacere, &c. eaſdem minimè reuocare, & reuocari facere, quouis prætextu, & cauſa, etiam in corpore iuris clauſa; renunciando deſuper cum iuramento, quod tactis, &c. præſtitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio l. 11.l.ſi C.de reuo.dona ben. Sen.conſ.Vell. auth. ſi qua mul. l. Iul.de fun. dot. ſtatutis almæ Vrbis, & illorum nouis reformationibus, beneficio reſtitutionis in integrum ex quouis capite reſultanti,& competenti, cæteriſq. &c. Et pro maiori huius ceſſionis, & donationis roboris firmitate, ead. D. Iulia cum dictis conſenſu, & auctoritate conſenſit illius inſinuationi coram quouis Ro.Cu. Iudice competente faciendæ; & ad illa inſinuan. & in actis publicis redigen. & redigi facien. conſtituit eius procuratorem, vt in rem propriam D. cum poteſtate ſubſtituen. & alijs facultatibus opportunis.

Pro quibus,&c.ita obſeruandis dicta D. Iulia, cum dictis conſenſu, & auctoritate obligauit ſe, & bona, & iura in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis citra, &c. renunciando, &c. iurauit, &c. Et prædictus magnificus D. Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, viſis, & intellectis prædictis, & cauſa cognita, & diligenter inſpecta, in, & ſuper eiſdem tamquam ritè, rectè, & legitimè geſtis, ſuam, & ſui officij,quo fungitur, auctoritatem ordinariam,& iudiciariam pariter, & decretum interponen. duxit, & ſolemniter interpoſuit,omni meliori modo,&c ſuppletis,&c. ſuper quibus,&c.actum Romæ in

præſentibus ibidem N.& N.

quia

quia vna cum dicta D.B. proprijs manibus ſubſcripſerunt,teſtibus, &c.

De Teſtamentis, & Codicillis. Cap. VI.

De Teſtamentorum Clauſulis.

PEr præſens publicum inſtrumentum, quod dicitur in ſcriptis, pateat cunctis euidenter, & ſit notum, quod Anno, &c. D. N. ſanus diuina fauente clementia mente, corpore, ſenſu, & intellectu, conſiderans futuræ mortis euentum,& inſtabilem huius vitæ noſtrę curſum proſpiciens, certum eſſe omnibus moriendum, incertum autem vbi, [& quando, & quoniam timet (vt aſſeruit) ne forſan ab hac luce ipſum ab inteſtato decedere contingat, & ob id inter eius poſteros aliqua lis, & differentia exoriatur,aut exoriri poſſit, dum ſibi bona animi, corporiſq. valetudo ſupereſt, tamquam verus, & fidelis Catholicus animæ ſuæ ſaluti conſulere, rebuſq. & bonis ſuis ſibi à Deo collatis, vt decet prouidere,& ordinare volens,quoddam nuncupatum in ſcriptis teſtamentum clauſum, & ſigillatum inferius ſcriptum, & annotatum mihi notario infraſcripto tradidit, & conſignauit; Rogans, & requirens me eundem notarium infraſcriptum, vt inſtrumentum prædictum reciperem,illudq. in meis ſcrineis,& capſis inter alias meas notas, & ſcripturas publicas fideliter cuſtodirem, & nulli perſonæ; niſi de ſuo expreſſo conſenſu,& voluntate, ſeu poſt eius obitum, niſi ipſo prius, coram Iudice ordinario competente, ad inſtantiam intereſſe habentium, & citatis ſua intereſſe putantibus, ſeruatiſq. ſolemnitatibus de iure requiſitis exhibito, & producto, aperto vllatenus traderem, aut exhiberem, aut aliquam fidem, ſeu inſtrumentum de eo darem, & infraſcriptos ibidem aſtantes, vt ſeſe prædicto teſtamento clauſo ſuis nominibus ſubſcriberent, illudq. etiam proprijs ſigillis ſubſignarent, & teſtes huius rei rogauit. Super quibus omnibus, & ſingulis idem teſtator per me notarium infraſcriptum ſeruatis præmiſſis, ac ſuis loco, & tempore congruis vnum, vel plura publicum, ſeu publica traderem, & conficerem Inſtrumenta. Cum ſeptem teſtibus, et me notario, etc.

Teſtamentum in ſcriptis.

IN nomine Sanctæ, et indiuiduæ Trinitatis, Patris, et Filij, et Spiritus ſancti, Amen. Ego Antonius Maſſa Romanus Ciuis de Galleſio, quod eſt in Faliſcis, Oppido oriundus: quoniam ridiculam ſemper exiſtimaui illorum ſuperſtitionem, qui mali ominis eſſe putant, ſano quempiam, et valente corpore hominem facere teſtamentum, quia potius omnibus nobis viuendum eſſe arbitror, ita, vt ſingulis momentis morituris; præcipiente Saluatore noſtro, vt vigilemus, quia neſcimus, quando dominus domus veniet ſero, an media nocte, mane, an galli cantu,ne cum repente venerit, inueniat nos dormientes. Vt ſic omni tempore, videatur conueniens eſſe genus illud Teſtamentorum, quod antiqui procinctum appellabant, eoque vtebantur in prælium exituri, quaſi incerti, an redituri eſſent; Idcirco poſt eas, quas pro animæ ſalute, domini implorato præſidio, conabor præſto, ac paratas mihi eſſe cautiones: hoc quoque de his, quæ fortunæ appellantur,bonis paratum eſſe volo mentis, voluntatiſque meæ teſtimonium. Primum itaque, Leliæ, & Tarquiniæ natis, & alijs forſan naſcituris filiabus meis relinquo aurea, quæ ſcuta appellantur vulgo, mille, & ducenta,pro qualibet earum, dum nuptæ ad maritos ibunt, & cedant pro ſingularum dotibus, & pro ijs, quæ vulgariter dicuntur, Acconcia: ſed ſi contingat eas, & quamlibet earum religionem profiteri, nec nubere velle, in eum caſum, relinquo vnicuique earum ſcuta ſimilia quadringenta, quantitas ea eſt, pro victu religioſæ feminæ plus ſatis, ſoluenda ſibi, dum profeſſionem facient. Et in ſummis prædictis ipſas filias meas, reſpectiue, hæredes inſtituo. Ita quod plus vllo vnquam tempore de bonis meis petere non poſſint. In reliquis vero vniuerſis, & ſingulis bonis, actionibus, & iuribus quibuſcumque ad me ſpectan. & ſpectaturis, vniuerſales mihi hæredes, inſtituo Angelum, cognomento Thadæum, & Pacificum, cogno-

Digitized by Google

gnomento Matthæum, natos,& quoſcumque alios forſan naſcituros maſculos legitimos, & naturales filios meos æquis portionibus: & ſi contingat aliquam, ſeu aliquas, ex filiabus meis feminis predictis in pupilari ætate, vel poſtea quandocumque ſine filijs legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreatis, qui ſuperſint, aut alijs deſcendentibus, mori, ſic morienti, ſeu morientibus ſubſtituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, æquis portionibus, filios meos maſculos, tunc extantes, ac defunctorum filios, nepotes, & deſcendentes, dando cuiuslibet defuncti filijs, nepotibus, & deſcendentibus vnam tantummodo portionem, quam ipſe defunctus habiturus eſſet, ſi viueret, ita vt, dictæ ſic morientes filiæ non poſſint ex ſibi ſuperius relictis detrahere vllam quartam, neque falcidiam, neque trebellianicam, quarum quartarum detractionem, bene certus de facultatibus meis, fieri omnino veto; ſed omnia integra maſculis, ac eorum liberis poſteriſue debeant reſtituere; quia deſidero conſeruare agnationem, & nomen familiæ meæ, quæ ex ſucceſſione maſculorum, & ſubſtantia fortunæ potiſſimum conſeruantur. Et ſimiliter ſi contingat mori, vel deficere ex ipſis filijs meis maſculis vnum, vel plures, non ſuperſtitibus ſibi filijs, aut filijs deſcendentibus maſculis, legitimis, & naturalibus; ex legitimo matrimonio natis, non autem poſt natiuitatem, quoquo modo legitimatis, tales enim aliter, qui legitimo conſtante matrimonio natos, parentum videlicet incontinentiæ, turbitudiniſq teſtimonia in hac mea ſucceſſione agnoſci nolo. ſic morienti, ſeu morientibus ſubſtituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ſuperuiuentes tunc filios meos maſculos, & defunctorum liberos & maſculos; Ita quod omnes cuiuſlibet defuncti liberi vna portione, loco videlicet ſui parentis fruantur. iſtis autem, ſic morientibus prohibeo omnem penitus falcidię, trebellianicæq. detractionem: quoniam, vt dixi, omnia integra ſeruari volo, ſuperuiuentibus maſculis. Cetera huius mei Teſtamenti, quod eſſe volo nuncupatiuum, & ſine ſcriptis, ordino, & diſpono, ſecundum quod in ſequentibus huius folij duabus paginis, eadem mea manu deſcriptis, continetur, quas filo conſutas, & meo ſigillo ſignatas occluſi. Volens nihilominus, vt per quemcumque etiam nulla ſeruata ſolemnitate, me mortuo poſſint aperiri. Immo, & ſi ante apertę fuiſſe reperirentur nolle propterea de contentis in eis, illarumq. fide quicquam diminui, &c. ſi vero (vt ferunt humani caſus) contingant omnes filios recedere, & eorum prolem maſculinam, extante prole ipſorum feminea: tunc ſi ſupererunt filiæ meæ vna, vel plures, illæ, ſi voluerint, communicatis dotibus earum, ſuccedant cum dictis, quæ ex maſculis extabunt feminis inſimul, omnes pro virilibus partibus, & vt dici ſolet, in capita; alioquin feminea quoque prole deficiente maſculorum, in vniuerſum ſuccedant feminæ filiæ, & earum proles in ſtirpes. Præterea dictis meis filijs, & hæredibus, & deſcendentibus, & cuilibet eorum, in perpetuum prohibeo, atque interdico omnem, & quamcumque alienationem, vocabulo alienationis etiam largiſſime ſumpto bonorum meorum immobilium, ſeu illorum partis, aut cenſuum perpetuorum, quos habeo, & hoc itidem facio, vt bona ipſa remaneant in familia, & per ea familiæ nomen ſuſtineatur, & ſi aliqui ex eis, vel ſimul omnes, circa hoc contra fecerint, volo tales præſumptas alienationes eſſe irritas, & inualidas, & quia nonnullos habeo perpetuos annuos cenſus, emptos cum pacto facultatis redimendi, ſi vero contingat illos, aut aliquem ex eis redimi, volo, quod pecuniæ pretij reſtituendi cõuertantur in emptiones bonorum ſtabilium, quæ ſurrogentur in locum dictorum cenſuum, & ſit in omnibus, & per omnia ſubiecta, et comprehenſa ſub hac mea diſpoſitione, &c. Proteſtans autem, & defenſores familiæ meæ rogo. vt dignentur eſſe, &c. Executores vero meæ voluntati, eſſe volo, & vt eſſe velint, rogo egregios, &c. Quibus, & eorum cuilibet do facultatem, & omnem poteſtatem, talibus executoribus tàm de iure competentem, quàm de vſu tribui ſolitam. Et hoc eſſe dico, et volo meum Teſtamentum, & vltimam voluntatem, quod, & quam valere volo, iure nuncupatiui teſtamenti, quod dicitur ſine ſcriptis, & ſi forſan iure

teſta-

Digitized by Google

teſtamenti, quamlibet ob cauſam, non valeret, volo valere iure codicillorum, vel donationis cauſa mortis, & cuiuſcumque alterius vltimæ voluntatis, & iuris, quo, qua, & quibus melius, & validius ſubſiſtere, & valere poterit. Sepulchri, et exequiarum pompam, quia ſuperuacaneam eſſe duco, eius mihi nulla eſt cura, tantum opto, vt corpus in ſacro loco humetur, atque vt Chriſtiano ritu id fiat, deſcripſi autem huius teſtamenti, duo exempla, vt vnum ſit penes me: alterum loco notulæ, ſeu prothocolli per notarium conſeruetur. Actum, etc. præſentibus teſtibus, etc. ad præmiſſa per præfatum teſtatorem vocatis, rogatis, et habitis. Et ego Petrus, etc. Ideo præſens Inſtrumentum ſubſcripſi.

Non poterit de huius mei teſtamenti validitate dubitari, propterea quod has duas paginas occluſas noluerim coram teſtibus legi, cum ſatis ſit, lectam eſſe hæredum inſtitutionem, et ea, quæ ſint in prima pagina l. iubemus, et l. hac conſultiſſima, §. per nuncupationem, C. de teſtamentis l. Hæredes palam, ff. eo. et inſtit. eo. §. fi. nam cetera quin ſufficiat nuncupari per relationem ad aliud, nemo dubitat, l. ſi ita ſcripſero ff. de condi. et demonſtr. l. quem hæredi de reb. dub. et ibi Doct. Quinimo etiam ipſam hæredis inſtitutionem, per relationem ad aliud certum, valere communis eſt opinio, quæ ſeruatur, vt dicit Paul. Caſtr. in d. l. hæredes, et in d. §. per nuncupationem, vbi eſt comm. et Alex. conſ. 376. col. 2. et 3. lib. 5. et Soci in d. l. ſi ita ſcripſero, et Afflictus dec. Neab. 143. in fin. et late Card. Pariſ. conſ. 19. lib. 3. Non poteſt autem, certior eſſe relatio, quam hæc per me facta deſcripta mea manu in eodem folio. Clementiæ autem Vxori ſimili modo, ſiue ſuperſint filij, ſiue non, volo reſtitui ducatos de carlenis 1300. quos habui ab ea nomine dotis, et quia portauit ſecum etiam capſas, cum acconcio ſubnominato, valoris ducentorum ſimilium ducatorum, et de rebus tunc pro acconcio computatis partem, et pauciſſimæ ſunt vſu ſuo conſumptæ, reliquæ in manu ſua extãt, qualeſcumque ſint, pro eo, quod attulit, pretio, ſibi habeat. Ita quod dicti acconcij cauſa quicquam amplius petere non poſſit, lego & propterea ſibi, & concedo omnes veſtes, cauſa ſua paratas, omniaq. aurea ornamenta, & annulos, tàm per me, quàm per conſanguineos, & amicos meos olim ſibi oblatos, & pecunias ad ſummam quingentorum ſcutorum, ex illarum, illorumque venditorum, & venditarum pretio, redactas, &c.

Forma apertionis teſtamẽti in ſcriptis, latius, quam diximus extenſa.

Coram magnifico D. N. hon. Gubernatore Terræ, &c. pro tribunali ſedente, &c. meq. notario, & teſtibus infraſcriptis, comparuit D. A. filius q. B. de dicta Terra aſſerens, & exponens; quòd nuper de præſenti menſe Martij, ſupradictus B. pater ſuus diem vitæ ſuæ clauſit extremum inuento ſuo vltimo ab eo condito in ſcriptis teſtamento, clauſo, & ſigillato, ſubſcripto manu ipſius B. & etiam ſubſcriptionibus, & ſigillis, vt in eo apparet, D. E. F. G. H. I. & K, de dicta Terra habentibus caracteres, in cera rubea impreſſos: in quo quidem teſtamento veriſimiliter credit ſe ipſum A. eſſe inſtitutum hæredem, cum ipſe B. fuerit pater legitimus, & naturalis ipſius exponẽtis, & priuſquam immiſceat ſe hæreditati paternæ, vellet ſcire commoda, & onera hæreditatis prædictæ. Vnde petijt à dicto D. Gubernatore, & iudice ordinario, vt ſupra pro tribunali ſedente, dictum teſtamentum aperiri mandari, ipſumq. ſic apertum, in publicam formam per me notarium redigi, ad ipſius intereſſe, ſeu aliorum hæredũ, de quibus in dicto teſtamento. Quare idem Gubernator, vt ſupra pro tribunali ſedens, petitioni ipſius A. tamquam iuſtæ annuen. præcipuè, quia iuri, & æquitati conuenit, vltimas defunctorum voluntatis patefieri, ideo recepto in ipſius manibus ſupradicto teſtamento, ſic clauſo, & ſigillato; quod teſtamentum hoc modo clauſum, & ligatum erat, ſcilicet ſuperior pars cartæ erat plicata cum inferiori parte, & in parte inferiori erat ſubſcriptio prima teſtatoris, quæ apparebat extra plicaturam, quæ ſic dicit, Ego B. fateor iſtud eſſe vltimum meum teſtamentum, & manu propria ſubſcripſi, alias Ego N. &c. de mandato dicti B. me ſubſcripſi,

ſcripſi, & ſigillum meum in quadam cordula linea per impreſsionem in cera rubea appoſui. Deinde in eadem parte inferiori dictæ cartæ erant tres ſubſcriptiones, cum tribus ſigillis in cordulis lineis, in cera rubea impreſſis. Ego E. teſtis rogatus interfui, & me ſubſcripſi, & in hac cordula linea meum ſigillum per impreſſionem in cera rubea appoſui. Ego E. teſtis rogatus interfui, & me ſubſcripſi, & in hac cordula linea ſigillum meum per impreſſionem in cera rubea appoſui. Ego teſtis rogatus interfui, & me ſubſcripſi, & in hac cordula linea meum ſigillum appoſui. Item in in alio latere erant quatuor aliæ ſubſcriptiones, quæ ſingulatim explicentur, vt ſupra, ſubinde dicatur, quos teſtes præfatus D.Gubernator ad eius Curiam euocari iuſſit, & fecit, quibus & vnicuique ipſorum delato iuramento, vnus ſucceſsiuè poſt alterum, examinatus, atteſtati fuerunt, ſe interfuiſſe dicto teſtamento, eorumque ſubſcriptiones, ſigna, & ſigilla recognouiſſe: verum neſciunt quid intus in eo contineatur. Quibus examinatis, idem D.Gubernator aperiri mandauit dictum teſtamentum, cuius tenor talis eſt, videlicèt. In nomine Domini, &c. Quare rogatu ſupradicti A. filij dicti quondam B. exponentis ad futuram rei memoriam, & ad ipſius A. hæredis dicti B.ac omnium legatariorum nominato in dicto teſtamento. omniumque aliorum, quorum intereſt, & intereſſe poterit in futurum certitudinem, & cautelam; prædictum teſtamentum redigi fecit, & mandauit per me Notarium in publicam, & authenticam formam; & ſuam in præmiſsis interpoſuit auctoritatem,& decretum,omni meliori modo,&c. Actum, &c. præſentibus N & N.teſtibus, &c.

De contractibus Cambij, & Societatum. Cap. VII.

Forma obligationis Cambij.

D. N. fatetur habuiſſe ad cambium à magnificis Dominis B. & D. mercatoribus Romæ negotiantibus, ducatos centum auri Cameræ veteris valoris, quos ſoluere, ſeu ſolui facere promiſit, in oppido de Madrid. D.A. prædictorum mercatorum correſponſali,ad rationem quingentorum marauelinorum monetæ illarum partium, pro ſingulo ducato, infra duos menſes proximos; & infra alios duos immediatè ſequentes menſes,certificare mercatores ipſos in Curia, de ſolutione huiuſmodi in partibus facta, alias niſi infra dicta tempora fuerit facta ſolutio, & ſucceſſiuè certificatio, ſoluere promiſit hic Romæ eiſdem mercatoribus abſentibus, me Notario,&c. vna cum cambijs, & intereſſe per D. Iudicem taxandis, & liquidandis, liberè,&c. Pro quibus, &c.

Forma alterius obligationis Cambij.

MAgnificus, & Excellens D. Venturinus de Venturinis, Balneoregienſis Ciuis I. V. D. in Roman.Cur.cauſarum Patronus, ſponte, &c. Ac omnibus melioribus modo,&c. Coram teſtibus, & me Notario, &c. Habuit, & recepit in contantim in prompta, & numerata pecunia argentea papali, videlicèt in tot iulijs, & teſtonibus, ſcuta mille auri in auro, boni auri, & iuſti ponderis ab Illuſtr. D. Tyberio Ceulo, & pro eo à magnifico D. Franciſco de Chriſtophoris Ciue Balneoregienſis dicti D.Tyberij Caſperio præſente,& realiter ſoluente, quæ dictus D. Venturinus ad ſe traxit,& tracta totidem eſſe dixit, & affirmauit, de quibus ſcut. 1000. auri in auro ſe contentum, ac ſibi integrè ſatisfactum eſſe vocauit, exceptioni, &c. Ad maiorem cautelam renunciauit, & dictum D.Tyberium abſentem dicto D. Franciſco præſente, & vna mecum Notario,&c. Stipulante quietauit, &c. Per pactum, &c. Quæ ſcuta mille reſtituere promiſit in ſimili ſpecie dicto D. Tyberio abſenti eadem, qua ſupra, ſtipulatione interueniente, hinc ad quatuor menſes ab hodie incipiendos, & vt ſequitur finiendos, hic Romæ liberè, &c. Quoniam verò dictus eſt ſolitus exercere,& traficare ſuas pecunias, nec otioſas retinere, & ex trafico debitum, & conſuetum vtile percipere. Ne igitur inter ea damnum patiatur idem D. Venturinus conſenſit,& expreſsè voluit, quod ipſi D.Tyberio liceat propria auctoritate, & abſque alicuius Iudicis, Curiæ, ſiuè Magiſtratus licentia, decreto, aut man-

mandato, ac abſque alia intimatione ipſi Domino Venturino, aut ſuis, &c. facienda dicta ſcuta mille auri in auro, ſiue eorum valorem ſumere, & ſumi facere ſupra ipſum Dominum Venturinum, ac eius riſico, periculo, fortuna, damniſque, impenſis, & intereſſe ad cambium, & recambium, per quaſuis ferias, nundinas, ac mundi partes, ac à quibuſuis mercatoribus, & perſonis, & etiam à ſemetipſo, & in dictis cambijs, atque cambiorum cambijs, modo quo ſupra dictum eſt, ſemel, & pluries, ac toties quoties continuare, vſque ad integram ſatisfactionem dictorum ſcutorum mille, ac cambiorum, & recambiorum, ad quę cambia, & recambia, vna cum damnis, impenſis, & intereſſe, tàm iudicialiter, quàm extraiudicialiter ideò patiendis, integrè perſoluen. teneri, ac ſe efficaciter obligatum eſſe voluit, tempore reſtitutionis dictorum ſcutorum 1000. & deinde ad omne dicti D. Tyberij beneplacitum, quod ex nūc pro ſibi legitimè intimato, ac notificato haberi voluit, & vult. De quibus quidem cambijs, recambijs, damniſque impenſis, & intereſſe, ſtare, & credere voluit ſolis, & ſimplicibus libris, & partitis dicti D. Tyberij, etiam abſque onere alicuius deſuper faciendæ probationis. Pro quibus, &c.

Donatio Eccleſiæ, & erectio illius in iuſpatronatus.

MAgnificus D. Vincentius Flaminius, Ciuis Balneoregienſis, qui ad conſulendum ſaluti animarum ipſius, ac ſuorum parentum, & progenitorum, ac incitandum eius filios, & deſcendentes ad deuotionis zelum. Altare ven. Eccleſiæ Sancti Bonauenturæ, contratæ ciuitæ eius conciuis, ac ſuæ patriæ Præſidis, & Cuſtodis, in cuius honorem Eccleſia ipſa fundata eſt, quam in præcipuo cultu, ac veneratione habet, dotare decreuit. Volens huiuſmodi ſuum tàm pium Præpoſitum ad effectum ducere. Ideò ſpontè, &c. vigore facultatis, & auctoritatis ſibi ad hunc effectum tributæ ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Carolo Trotto Ferrarienſ. moderno Epiſcoeo huius Ciuitatis Balneoregij, de qua docuit per eius literas deſuper expeditas ab ipſo ſubſcriptas, & ſui ſigilli impreſſione munitas. Sub datum Balneoregij die quas in medium originaliter exhibuit, & mihi Notario conſignauit, tenoris in calce præſentis inſtrumenti regiſtran. Et dictarum literarum vigore, ac alias omni meliori modo. &c. Altare prædictum in dictæ venerabili Eccleſia Sancti Bonauenturæ exiſtens dotauit, ac dotatum eſſe voluit, & vult annuis iulijs ſeptuaginta duobus argenteis, & ex titulo, & cauſa dotationis huiuſmodi applicauit eidem Altari, & Cappellano illius pro tempore exiſten. ab ipſo Domino Vincentio, & ab eius ſucceſſoribus pro tempore eligen. nominan. & præſentan. annuum cenſum ſimilis ſummę ad ſui fauorem alijs impoſitum, & venditum à D. N. pro pretio ſcutorum ducentorum, apparente Inſtrumento deſuper celebrato per Dominum Ioannem Antonium Venturinum Ciuem, & Notarium publicum Balneoregien. ſub die ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio, cui Altari, & Cappellano illius pro tempore exiſten. ceſſit, tranſtulit, demandauit, ac renunciauit omnia iura, omneſque actiones quocumque nomine nuncupat. ſibi ſuper cenſu prædicto competentes, & competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione ſibi, ac ſuis, &c. deſuper de cætero reſeruatis; ſed omnibus in Altare, & Cappellanum prædictum penitus tranſlatis. Ponens, & ſubrogans Altare, & Cappellanum prædictum deſuper in ius, locum, & priuilegium ipſius Domini Vincentij vniuerſum. Conſtituens &c. In caſum autem cuiuſcumque neceſſariæ venditionis, ſiue retrouenditionis dicti cenſus, teneatur Cappellanus pro tempore Altaris prædicti toties, quoties id euenerit, perpetuis futuris temporibus pretium illius in actu retrouenditionis erogare, & exponere in emptionem alterius cenſus, cum idoneis fideiuſſionibus, cum interuentu, ac conſenſu Reuerendiſſimi Domini Antiſtitis, ac Patronum; & non alias, &c. Ad ſatisfactionem, & contentamentum dicti Vincentij, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque, & in quocumque inueſtimento dictorum ſcutorum ducentorum quotieſcumque faciendo fieri debeat expreſſa mentio, & expreſſio de hoc Inſtrumento, die, & anno, quibus fuit confectum, & de Notario de eo rogato, qui cenſus ſemper ſtare debeat pro dote dicti Alta-

Altaris; quæ dos, aut beneficium ſit, & eſſe debeat de iure patronatus ipſius D. Vincētij, ac eius hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque, & propterea ipſi D. Vincentio, ac ſuis prædictis perpetuis futuris temporibus competat, & competere debeat, ius præſentandi perſonam idoneam ad dictum Altare, & Beneficium, quoties illud tàm prima vice, quàm deinceps perpetuis futuris temporibus quomodolibet vacare contigerit; reſeruato tamen in perpetuum iure præſentationem prædictam inſtituendi Reuerendiſſ. D. Antiſtiti pro tempore huius Ciuitatis; fructus autem redditus, ac prouentus prædicti reſeruati eſſe cenſeantur, obtinenti pro tempore dictum beneficium, qui teneatur ſingulis hebdomadis in perpetuum in dicto Altare feria ſecunda, & quarta miſſam funebrem in ſuffragium animarum ipſius D. Vincentij dotantis, ac eius parentum, & progenitorum, & Monaldi de Monaldis ſenioris Ciuis Balneoregienſis eius attinen. per ſeipſos, non autem per interpoſitas perſonas celebrare.

Et promiſit dictus D. Vincentius ſibi licuiſſe, ac licere dictum cenſum dictæ Cappellæ pro dicta dote aſſignare, & applicare, aſſignationemque, & applicationem huiuſmodi perpetuò fore bonas, &c. & in eas tanquam tales, facere conſentire toties quoties omnes perſonas, & deſuper in totum, aut pro partes ius, aut intereſſe aliquod haben. aut habere quomodolibet prætenden. etiam ad omnem ſolam ſimplicem ac extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationem, facien ex parte Cappellani pro tempore Altaris prædicti, quem promiſit etiam in dicti cenſus, quieta, & pacifica poſſeſſione, & perceptione fructum illius perpetuò manutenere, & conſeruare, & defendere, ac toties quoties penitus eximere ab omni moleſtante perſona, & lite, quæ in quolibet iudicio petitorio, aut poſſeſſorio, & quotiis eorum inſolidum, ac in quauis inſtantia, & parte litis, & coram quibuſuis Iudicibus forſan illatæ eſſent, aut inferrentur in futurum; alias in omnes & ſingulos caſus, & euentus præmiſſis contrarios, & quemlibet ex eis, aut in obſeruationis præmiſſorum, & cuiuſque eorum, voluit ſeipſum, ac ſuos hæredes, & ſucceſſores, quoſcumque efficaciter obligatos eſſe de dicti cenſus euictione, &c. in omni iudicio, &c. ac ad omnia damna, &c. de quibus, &c. me Notario, &c. ſolemniter, ac legitimè ſtipulan. & acceptan. pro omnibus, & ſingulis, quorum intereſt, &c. aut intereſſe poterit, quomodolibet in futurum.

Mutua donatio, & conuentio inter D. Cynum Proſperum, & Fabritium Campanos Germanos Fratres.

MAgnificus Dynus Campanus I. V. D. Proſper, & Fabritius germani fratres filij quondam Franciſci Auximani ciues, qui (vt aſſeruerunt) ex venditione bonorum ſtabilium maternorum, & paternorum certam ſummam pecuniarum aſſecuti fuerunt volentes in eorum familia, & domo conſeruari bona infra dicendi valoris, vt quæ acceperunt ex domo, eidem domui conſeruentur, ſalua tamen vnicuique ipſorum libera diſpoſitione omnium aliorum bonorum acquiſitorum, & acquirendorum, propterea ſpontè, ac matura deliberatione facta per ſe, ſuoſq; &c. & omni meliori modo, &c. adinuicem donarunt, & quilibet ipſorum donauit, purè, merè, liberè, ſimpliciter, & irreuocabiliter inter viuos, mutua acceptatione, & ſtipulatione hinc inde interuenien. ſummam in totum ſcut. duorum millium, & centum auri, ad paulos vndecim pro quolibet ſcuto, hoc modo videlicet quilibet, ipſorum donauit alijs fratribus ſummam ſcutorum ſeptingentorum ſimilium, ſuper omnibus, & ſingulis ipſorum bonis, & præſertim ſuper annuis cenſibus præſentibus, & futuris; ita tamen quod ſpecialitas generalitati non deroget, nec è cōtra, quæ donatio locum, & effectum habeat modis infra dicendis, videlicet, quod in euentum mortis naturalis, aut ciuilis (quod Deus auertat) cuiuſlibet ipſorum fratrum, ſine filijs legitimis, & naturalibus alij ſuperuiuentes ſuccedunt in dicta ſumma, & ſummis donatis, pro equis portionibus, & ſucceſſiuè filij maſculi legitimi, & naturales fratrum defunctorum reſpectiuè ſuccedant in ſtirpes, & non in capita ipſis fratribus, & cuilibet eorum decedenti, & deſcēdentibus ſine filijs legitimis, & naturalibus. Et huiuſmodi mutuam donationem fecerunt, & faciunt, cum huiuſmodi pactis, conditionibus

&

Digitized by Google

& declarationibus expreſsè adiectis, videlicet, quod liceat ſuperuiuentibus, & ſuperſtitibus, qui in huiuſmodi re donata, prodefuncto, ſeù prodefunctis ſucceſſerint, vigore præſentis donationis, & contractus propria auctoritate, & ſine aliquo vitio ſpolij nullitatis, & attentatorum ſummam donatam, & conſecratam, & pro ſumma donata quaſcumque res, & bona, ſiuè cenſus annuos, aut pecunias, in quocumque loco, tunc temporis exiſtentes, & quorumcumque bonorum, aut cenſuum, videlicet illarum pecuniarum, vel cenſuum, aut bonorum poſſeſſio, ſeù quaſi poſſeſſionem, quas vel quæ ipſi ſuperuiuentes, & ſuperſtites maluerint, ſeù elegerint, & ſucceſſiuè vltimus ipſorum ſuperueniens, vel ſuperſtis voluerit, vel elegerit, per quamcumque ſimplicem declarationem, ſiue facto, ſiue per acta cuiuſcumque Notarij faciendam. Item quod filij maſculi ipſorum fratrum, & cuiuſlibet eorum ſuccedant in ſummis donatis, in ſtirpes, & non in capita, & habeant eaſdem facultates, & iura, prout ipſi fratres donatores à donatarijs habent, & habere poſſent, ſi tunc viuerent. Item quod pro dictis reſpectiuè ſummis, donatis, ac pecunijs cenſibus, & bonis ſupradictis concernentibus quantitatem, & ſummam donatam, nullis alijs etiam quantumuis priuilegiatis, quam ipſis fratribus, & eorum filijs maſculis legitimis, & naturalibus, vt ſupra naſcituris, ius aliquod acquiratur, nec ex facto dato, ac exceſſu quocumque, (quod Deus auertat) ipſorum fratrum, & cuiuſlibet eorum ſuper dictis ſummis, ac bonis, cenſibus, & pœnis præfatis ius, & actio aliqua competere, vel acquiri poſſit, ſed immò ipſi fratres donatarij ſuperſtites, & cuiuſlibet ipſorum filij legitimi, & naturales præfati in ſummis donatis omnibus alijs quantumcumque priuilegiatis præferantur, cum electione prædicta, & facultate eligendi, & apprehendendi, vt ſupra duraturis; & præmiſſa omnia, & ſingula voluerunt habere locum inter dictos eorum filios, nepotes, pronepotes, & alios deſcendentes maſculos legitimos, & naturales ex familia ipſorum donatorum in infinitum, ſi fieri poterit; inter quos filios, nepotes, & alios ſucceſſiuè deſcendentes, in perpetuum conſeruentur bona valoris duorum millium, & centum ſcutorum auri, in quibus in ſtirpes, & non in capita ſuccedant, ſeruata gradus prærogatiua, cum declaratione quod quilibet ex donatarijs, & filijs deſcendentibus prædictis, comprehenſis in huiuſmodi donatione, & fideicommiſſo declarare, & eligere poſſit, etiam ante obitum, & mortem ciuilem, & naturalem illius, & illorum, cui, vel quibus ſuccedere poſſint vigore præſentis donationis, bona, ſiuè cenſus, in quibus ſummam donatam haberi volunt; & ſi aliquis ex comprehenſis in huiuſmodi donatione, & fideicommiſſo temporibus futuris non habere bona ſtabilia, ſiuè annuos cenſus, ſuper quibus alijs donatarijs idonee cautum eſſet in tali caſu, ad inſtantiam aliorum donatariorum, & cuiuſlibet eorum in ſolidum cogi poſſit emere bona ſtabilia, vel annuos cenſus idoneos, quos, vel quæ, pro effectu præſentis donationis ſpecialiter obliget, aſſignet, & efficiat, cum clauſula conſtituti nullo vnquam tempore terminentur, & alijs clauſulis opportunis; Et pro maiori hinc inde mutua cautela, & maiori effectuatione præſentis mutuæ donationis dicti Dominis Cynus, Proſper, & Fabritius ad inuicem obligarunt, & affecerunt, atque obnoxia eſſe voluerunt omnes, & ſingulos cenſus, & quæcumque alia bona, iura, et actiones, præſentia, & futura, tàm in genere, quàm in ſpecie; ita tamen, &c. Etiam cum clauſula conſtituti, nullo vnquam tempore terminandi. Pro quibus, etc.

Reuocatio donationis.

Domina S. aſſerens alias donaſſe titulo donationis cauſa mortis Domino N. Rectori Eccleſiæ N. omnia, & ſingula ſua bona, tàm mobilia, quàm ſtabilia, præſentia, & futura, vbicumque exiſtentia, et ſignanter vnam domum, ſitam, etc. Iuxta, etc. Saluis, etc. Cum præſentia, et de conſenſu V. ſui filij, qui ad præſens Religionem Mendicantium ingreſſus eſt, prout latius conſtat Inſtrumento, etc. Rogato ſub die, etc. Sponte, etc. Et omnibus melioribus modo, etc. Pœnitentia ducta, et quia ad hanc donationem cauſa mortis faciendam eadem N. fuit inducta varijs, et diuerſis perſuaſionibus, et delimentis nonnullorum, et quia etiam dona-

Digitized by Google

nauit dictis de cauſis, et inſtanter etiam requiſita à dicto Presbytero N. omnia bona ſua, nihil ſibi penitus reſeruando pro facultate teſtandi aliquid pro anima ſua amore Dei relinquen. & quia ipſa vti mulier, & ignorans iuris diſpoſitionem, nunc autem melius certiorata, & ſciens, & melius cogitans indemnitati ſuæ, ſuorumque nepotum, filiorum quòdam M. eius ſororis, quos ſeu quas hæredes ſuos inſtituere deſtinauit; & etiam, quia idem N. ſibi alimenta neceſſaria præſtare defecit, & quia ipſa non intendit, neque commodè poteſt vitam ſuam degere ita ſola, & ſine vlla ancilla, quę ei inſeruiat, cum ſit decrepita, & ætatis annorum 80. in circa, & ex certis alijs legitimis cauſis animum ſuum mouen. agens infraſcripta omnia, &c. cum præſentia, conſenſu, licentia, & voluntate R.P. Fratris Ordinis N. eius filij, qui antequam Religionem ingrederetur, vocabitur V. præſentis, & conſentientis, & dictam donationem, & conſenſum in ea præſtitum, pro omni, & quocumque ſuo iure, intereſſe, & poſſe reuocantis. dictam donationem, & omnia, &c. In Inſtrumento dictæ donationis contenta, reuocauit, caſſauit, & annullauit, tanquam reuocatam, & pro reuocata, caſſata, & annullata, ac iuribus euacuata haberi voluit; tanquam ſi nunquam facta fuiſſet, non obſtante promiſſione, per eam facta, de habendo dictam donationem perpetuò ratam, & de ei nunquam contrafaciendo, aliqua ratione, & alijs quibuſcumque clauſulis, obligationibus, & promiſſionibus, in eodem Inſtrumento appoſitis, etiam ſi tales eſſent, de quibus in præſenti Inſtrumento ſpecialis & expreſſa mentio habenda eſſet, & hoc omni meliori modo, &c. Super quibus, etc. præſentibus quinque teſtibus, etc. duo ſubſcribant, cum D. reuocante.

Forma ſocietatis officij.

DA. Scriptor Apoſtolicus, ſuper eius officio fatetur habuiſſe ſcuta trecenta auri in auro in ſocietatem, duraturam ad ſex menſes proximos, & deinde ad ambarum partium beneplacitum; præcedente diſdicta quindecim dierum, quam etiam domi dimiſſa copia, & in euentum ab Vrbe abſentiæ, per contradictas, aut edictum publicum fieri poſſe, & ſic non ſecus, ac ſi perſonaliter fieret arctare voluit, ab N. abſente me Notario, etc. ſtipulante, de quibus ſe contentum vocauit, exceptioni non numeratæ pecuniæ renunciauit, quietauit, etc. Qua ſocietate durante promiſit facere participem præfatum D.N. omnium dicti officij fructuum, & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum, pro rata dictæ ſummæ ſcut. 300. quam ratam ad euitãdum differentias, quæ in rationibus examinandis oriri facilè poſſent, cauſa incertitudinis fructuum huiuſmodi, qui interdum augentur, nonnũquam autem decreſcunt, cum D. N. conueniſſe affirmauit ad rationem ſcut. 12. ſimilium pro quolibet centenario, & anno ſoluendorum, prout idem officialis integrè, & cum effectu ſoluere promiſit de ſemeſtri in ſemeſtre, & in principio cuiuſlibet ſemeſtris hic Romæ liberè, & ſine aliqua exceptione, & retardatione, & finita, aut diſſoluta ſocietate, ſoluere, & reſtituere dicta ſcut. 300. vna cum fructibus decurſis, & non ſolutis, prædicto D. abſenti, me Notario, etc. alias voluit, fructus huiuſmodi currere, et deberi ad rationem à Iudice taxãdam, vſque ad integram dictorum ſcut. 300. reſtitutionem. Inſuper conueniſſe affirmauit, pacto expreſſo cum D. N. quod ſi durante hac ſocietate morietur idem N. morte tamen naturali, & non violenta, telo, ferro, veneno, aut alias quomodocunque ab homine violenter illata, et inflicta, idem Officialis ſupradicta ſcuta 300. ſuperlucretur, & ſolum ad fructus vſque tunc decurſos teneatur. Præterea ipſe A. Officialis, vt magis D. N. cautum ſit, promiſit ſocietati huiuſmodi, ac omnibus, quæ continentur in ea, principaliter, & inſolidum acceſſuros N et N. quos licet abſentes me Notario, etc ſtipulan. ab hac ſocietate, et acceſſionibus, et promiſſionibus per eos faciendis; ac omnibus, et ſingulis, quæ continebuntur in eiſdem, indemnes penitus, et ſine damno releuare, et conſeruare promiſit; ita quod, etc. alias, etc. & in euentum mortis, deteriorationis conditionis, ſeu diſceſſus ab Vrbe dictorum fideiuſſorum, vel alicuius eorũ promiſit dare alium, vel alios æquè idoneos fideiuſſores, ad contentamentum dicti ſocij creditoris, infra quindecim dies à tali euentu proximos, alias teneri voluit ad reſtitutionem ſortis principalis,

Digitized by Google

vna cum fructibus perinde, ac ſi ſocietas finita eſſet, quia ſic actum.&c. Pro quibus, &c.

Aduertat tamen Notarius, quod ſi Societas, vt plerumque conſueuit contrahatur ſuper vita perſonæ, à dante pecunias nominandæ, dicatur hoc modo videlicet ſuper vita in ratificatione per ipſum N. ſocium infra quindecim dies ab hodie proximos nominanda, et interim, et poſt dictos quindecim dies non facta nominatione prædicta, ſuper periculo vitæ dicti N. ſocij, & hoc ad conſulendum indemnitati accipientis. Quia per omiſsionem huiuſmodi clauſulæ, dans pecunias in ſocietatem quandocumque etiam in mortis articulo poſſet perſonam nominare, & ſic raro eueniret caſus, quo pecunias accipiens, eas ſuperlucraretur. Si verò dans pecunias voluerit habere facultatem transferendi periculum vitæ, ita dicatur ſcilicet, cum pacto, quod huiuſmodi ſocietate durante, liceat dicto N. ſocio danti pecunias transferre periculum vitæ perſonæ, ſeu perſonarum nunc, & pro tempore nominatarum, in aliam, ſeu alias perſonas maſculas, vel fœminas, toties quoties ſibi videbitur, ante tamen perceptionem fructuum ſemeſtris tunc currentis, cum intimatione quindecim dierum quæ fieri poſsit ad inſtar diſdictæ, quatenus tamen ſpatio huiuſmodi quindecim dierum ſuperuiuat perſona, ſeu perſonæ, ex qua, ſeu quibus periculum trāsferri contigerit, quia ſic actum, &c.

Conſignatio dotis Monaſterio.

CVm ſit, prout aſſertum extitit, quod Domina A. filia B. in 13. ſuæ ætatis anno conſtituta, afflatu Spiritus ſancti inſpirata, propoſuerit, firmumque propoſitum, et deliberationem fecerit, ſe in vener. Monaſterio S. N. monachari, et dictum ingredi Monaſterium infra paucos dies, ſitque etiam, quod fuerit conuentum, et concordatum cum ven. matre N. Abbatiſſa dicti Monaſterij, dari dicto Monaſterio in dotem, et pro dote dictæ A. ſuę filiæ ſcuta N. & iocalia eidem neceſſaria, propterea hac præſenti die, etc. in mei, etc. præfata B. mater dictæ A. ante cratas ferreas dicti Monaſterij perſonaliter conſtituta coram Reuerenda, et vener. D. N. matre, et Abbatiſſa dicti Monaſterij, et vener. Monialibus dicti Monaſterij, quas dicta Abbatiſſa dixit, et aſſeruit eſſe infraſcriptas N. N et N. profeſſas, & velatas in dicto Monaſterio capitulariter ante dictas cratas congregatas ad ſonum, etc. Aſſerentes eſſe maiorem partem, & vltra in forma, ſpontè, etc. Ipſa B. mater dictæ A. pro effectu, vt dicta ſua filia monachetur in dicto Monaſterio, ſicut propoſuit, in mei, etc. Exburſauit, et dedit dictæ vener matri Abbatiſſę preſenti, et recipienti de conſenſu omnium Monialium, pro dote præfatæ ſuæ filiæ præfata ſcuta N. quæ ipſa D. Abbatiſſa dicto nomine habuit, et recepit in prompta, etc. de quibus, etc. quietauit, etc. promittens, etc. in forma, etc.

Translatio periculi vita ſocietatis.

A. Qui alias dedit in ſocietatem D. B. ſcut. 2000. duraturam ad ſex menſes, ex tunc proximos, et deinde ad beneplacitum, etc. Cum participatione fructuum, ad rationem ſcut. 4. ſimilium pro centen. & anno, ſoluen. de ſemeſtri in ſemeſtre anticipatè, ſub fideiuſsione DD. N. et N. prout in Inſtrumento deſuper rogato per D. N. latius dicitur contineri, ſpontè, etc. vigore facultatis ſibi conceſſæ, & attributæ in dicto Inſtrumento, periculum vitæ filiarum ſuarum, in dicta ſocietate nominatarum, ſuper quarum reſpectiuè periculis, dictæ pecuniæ poſitæ extiterunt, tranſtulit, & tranſlatum eſſe voluit, & intendit, prout transfert, per præſentes ex perſona ſuarum filiarum, in ipſum A. pro medietate, & E. eius vxoris, pro altera medietate dictarum pecuniarum, modo, & forma in eadem ſocietate expreſsis. Super quibus, etc.

Superuiuentia.

A. Mihi Notario, & Teſtibus infraſcriptis optimè notus, ſpontè, &c. Petijt à me Notario, vt de illius ſuperuiuentia, & vita vnum, vel plura publicum, ſeu publica conficiam inſtromentum, & inſtrumenta, ac publicis documentis de eius ſuperuiuentia prædicta publicè, & palam fidem facerem, & atteſtarer, prout eundem A prædictum ſuperuiuere, & in humanis agere, fidem facio, et atteſtor ego Notarius

infra-

Digitized by Google

infraſcriptus, præſentium per tenorem, Actum, etc. præſentibus, etc.

Continuatio ſocietatis officij.

A Miles Sancti Petri, qui ſuper dicto eius officio, ſub die, etc. Fecit ſocietatem ſcut. N. in fauorem D. B. prout in actis mei, etc. conſtat, et D. C. qui dictæ ſocietati principaliter, et inſolidum accesſit, ac ibidem præſens S. vice, et nomine, ac vti Procurator N. qui dictæ ſocietatis bonam fidem recognouit, et ipſos S. et C. et alios obligatos indemnes, etc. releuare promiſerat, prout de ſuo Procurationis mandato conſtat, etc: ſpontè, etc. conſenſerunt, et voluerunt, quod dicta ſocietas duret, et continuetur ad ſex menſes, die, etc. incæptos, et vt ſequitur finiendos, et deinde in antea ad beneplacitum ambarum partium, cum diſdicta 15. dierum, etc. quæ, etc. Cum omnibus, et ſingulis clauſulis, promiſſionibus, obligationibus, conuentionibus, pactis, et cautelis, quibus antea dicta ſocietas facta fuerat, diſdicta de dicta ſocietate, pro parte dicti B. facta, et in actis mei, etc. Forſan reproducta, et alijs quibuſcumque non obſtan. et idem C. dictum Dominum A. et dictus S. dicto procuratorio nomine, et ſuo principali nomine, et quolibet eorum in ſolidum, dictos Dominos A. et C. præſentes, etc. A præfatis omnibus, etc. Indemnes, etc. Releuare, etc. Promiſit, ita quod, etc. Alias, etc. De quibus, etc. Pro quibus, etc.

Societas ſuper mercibus.

P. Et L. ex vna, et S. altera parte ſpontè, etc. Et omnibus melioribus modo, etc. inierunt, et contraxerunt adinuicem ſocietatem ſuper rebus, et mercibus, ac negotiationibus infra dicendis duraturam ad vnum annum proximè, et deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum diſdicta vnius menſis præcedente, facienda per eam partem, quæ noluerit amplius continuare in ſocietate. Et conuenerunt etiam, quod in huiuſmodi ſocietate dicti D. et L. ponant ſcuta 500. monetæ, etc. pro capitali conſignan. in manibus dicti S. Dictus verò S. pro æquiualentia, et in recompenſa dicti capitalis, ponere debeat induſtriam ſuæ perſonæ, ac teneatur dicta ſcuta 500. exponere in emptionem pannorum, ſeu in artem lanæ, vel etiam croci, videlicet zaffarani, corallorum, perlarum, & aliorum rerum, & mercium, quæ vtiles videbuntur eidem S. & in emendo, vendendo, & negociando, ſicuti vtilius eſſe dictus S. conſiderauerit. Item quod D. & L. pro medietate, & S. pro altera medietate participare debeant in omni lucro, & damno, quod Deus auertat. Et finita ſocietate P. & L. vltra eorum capitale; habeant medietatem lucri, & S. alteram medietatem, pro ſua induſtria, & labore, abſque aliqua mercede, vel ſalario ſui laboris; & teneatur etiam durante ſocietate, huiuſmodi, negociationem in emendo, vendendo, & alia incumbentia, & pertinentia ad eadem negociationem, benè, fideliter, & diligenter, & ſine aliqua negligentia, & temporis intermiſſione, vt diligentem, & peritum decet patrem familias, & mercatores exercere, atque adminiſtrare, & de adminiſtratione ſua, & tota negociatione tenere diligentem rationem, & computa; & omnia in libro, ſeu libris mercantilibus ānnotare; & ad omne placitum dictorum ſociorum reddere fidelem rationem de adminiſtratione ſua, & geſtis in tali negociatione; ac oſtendere, & copiam præbere librorum, & ſcripturarum. Item quod idem S. non poſſit, nec debeat vendere merces, niſi habito pretio in pecunia numerata, vel in alijs mercibus compermutan. Si verò dederit, & vendiderit, habendo fidem de pretio, & facien. dilationem, ad pretium ſoluen. (vt vulgariter dicitur à credenza) in tali caſu teneatur de ſuo proprio ſoluere, & conſignare ſocietati, in pecunia numerata, pretium, & valorem, quo merces venditæ fuerint. Nomina verò debitorum, ſiuè idonea, & ſoluendo ſint, ſiuè non ſint ſoluendo talia, qualia erunt, ad ipſum S pertineant, qui S. debeat dictum valorem ponere, ſtatim facta venditione rerum. Item quòd S. non poſſit merces, & pecunias tranſmittere, vel ſibi tranſmitti facere per mare, neque per loca terreſtria, quæ periculoſa communiter iudicantur; & in ſumma neque mari, neque locis terreſtribus periculoſis iudicatis, merces vel pecunias committere, & ſi ſecus fecerit, tunc omne periculum, &

detrimentum ad ipſum S ſolum pertineant, & teneatur ſocijs totum damnum, tam reſpectu capitalis, quam vtilium, in caſu contrauentionis huiuſmodi, reſpondere, & ſaluis præmiſſis, quatenus in dicta negociatione, ac ſocietate damnum eueniret in dicto capitali ſine culpa, negligentia, vel defectu eiuſdem S. in tali caſu damnum ſit commune inter ſocios, & dictus S. debeat medietatem damni rependere ſocijs. Item conuentum, & declaratum fuit, quod ſuper mercibus, & rebus emendis per dictum S. tanquam acquirendis, & acquiſitis ex capitali dictorum P. & L. nulli alteri poſſit acquiri ius in eorum præiudicium, ſed immò ipſi P. & L. omnibus alijs præferantur, & poſſint quandocumque finita ſocietate, etiam propria auctoritate, merces, & bona quæcumque dictæ ſocietatis, pro recuperando eorum integro capitali, & medietate vtilium apprehendere, & retinere, pro concurrenti valore dicti capitalis,& medietatis vtilium, vel alijs vendere, etiam inuito, & contradicente dicto ſocio, & abſque alicuius Iudicis,vel Curiæ licentia, decreto, vel mandato, & abſque vitio ſpolij,& alio defectu,& nihilominus idem, & ſui hæredes, & bona quæcumque ſint, & remaneant obligati pro huiuſmodi contractus obſeruatione. Quia ſic actum,&c. Et in effectuationem, atque adimplementum ſocietatis, vt ſupra contractæ, dictus S. coram teſtibus,& me Notario,pro toto capitali à præfatis P. & L. ſocijs in prompta,& numerata pecunia ſoluen. cum pactis, & alijs præmiſſis ſcuta 500. monetæ,&c. De quibus, &c. quietauit, &c. cum pacto, &c. & quibuſcumque exceptionibus renunciauit. Et quia electa eſt induſtria perſonæ, propterea declararunt, & conuenerunt, quòd ſocietas intelligatur finita quandocũque moriente dicto S. (quod Deus auertat,) ſed è contra morientibus dictis P. & L. ſeu altero eorum, nihilominus ſocietas duret, & durare intelligatur; cum eorum hæredibus tempore conuento,& deinde ad beneplacitum,vt ſupra, vtriuſque partis. Quæ omnia,& ſingula dictus S.&c.

Superuiuentia.

Coram N.M.& P. teſtibus,&c. & me Notario publico perſonaliter conſtitutus P. Dei omnipotentis gratia, viuus, & incolumis, ad omnes meliores fines, & effectus, ſibi fieri inſtetit atteſtationem, & fidem, ſeù inſtrumentum ſuæ ſuperuiuentiæ. Et quia ego Notarius publicus,vna cum dictis teſtibus. Romæ, in Palatio reſidentiæ in Regione N. vidi eundem P. ſuperuiuentem, & incolumem: propterea omnibus, & ſingulis hoc inſtrumentum atteſtationis inſpecturis, fidem facio, dictum P. eſſe viuum, & incolumem, & illum vidi loquentem, & deambulantem. Quæ omnia atteſtator, vna cum ſupradictis teſtibus, ad hæc vocatis, & rogatis.

Diſſolutio Societatis.

In Nomine ſuo proprio, necnon Domini T. eius ſocij, pro quo de rato,&c. ex vna, & P. ex altera partibus aſſerentes, inter ſeſe alias per acta, &c. fuiſſe initam ſocietatem, de & ſuper exercitio, ſeù arte ſerici, cum quibuſdam pactis, & conditionibus in ea contentis, quæ durare debebant per triennium, à die ſtipulati contractus. In qua quidem ſocietate dicti I.& T. ſcuta centum monetæ,&c. & dictus P. ſcuta viginti ſimilia, & pro eadem ſocietate exercenda ſuas operas locabat, prout latius in eodem inſtrumento contineri dixerunt, ad quod, &c. Et quia huiuſmodi ſocietas magis damnum, quam lucrum eis afferebat, & de ea proueniebat. Propterea non obſtante pactis, in eodem inſtrumento inter eos celebrato, contentis, ſed illis, & quibuſcumque alijs, in eorum fauorem facientibus renunciantes, eandem ſocietatem vnanimiter communi voto diſdixerunt, diſſoluerunt, & ſepararunt, prout huius præſentis inſtrumenti ſerie, & tenore, diſdicunt, & diſſoluunt. Nam dictus I nomine ſuo, & dicti T. ſui ſocij, ſpontè, &c. confeſſi ſunt habuiſſe, & recepiſſe, &c. ab eodem P. præſente, &c. Supradicta ſcuta centum monetæ, per eos in dicta ſocietate poſita, & dictus P. ab eiſdem T. & I. ſpontè, &c. confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ſupradicta ſcuta viginti monetæ per eum ſimiliter in dicta ſocietate poſita. Et dixerunt inter eos fuiſſe diuiſa in lucrum, & damnum, quodcumque acquiſitum, & paſſum, modo, & forma in eodem inſtrumento ſocietatis contentis,&

eo

Digitized by Google

eo in hac diuiſione plenariè obſeruato, de quibus quidem pecunijs hinc inde receptis, ac lucro, & damno pręfatis ad inuicem dictis reſpectiuè nominibus ſe benè contentos vocarunt,& exceptioni, &c. renunciarunt,& quietarunt,&c. per pactum,&c. & tam de eis omnibus ſupradictis , quam de omnibus , & quibuſcumque alijs rebus, & nogocijs , ac mercibus , & mercimonijs, inter eos huſcuque habitis , ad inuicem,& viciſſim generalem , & generaliſſimam, ac ſpecialem, & ſpecialiſſimam generi per ſpeciem non derogando , nec è contra , per Aquilianam ſtipulationem præcedentem , & acceptilationem ſubſequen. fecerunt , & faciunt . Conſentientes idem I, & P. eiſdem quibus ſupra nominibus reſpectiuè, & cum eadem rati promiſſione, caſſationis, & lacerationi quorumcumque inſtrumentorum , & dicti inſtrumenti ſocietatis, & quarumcumque ſcripturarum , & apocharum publicarum, & priuatarum inter eos quomodolibet factarum, & ſtipulatarum . Volentes illa, & illas habere , ac ſi facta, & factę non forent, ſed penitus iuribus eorum illas, & illa vacuantes, & nullius roboris, efficaciæ , & momenti . Promittentes illis quouis quæſito colore , vel ingenio vllo vnquam tempore non vti , nec coram aliquibus iudicibus experiri , ſub pœna periurij , refectionis omnium damnorum,&c.quam incurrere voluerũt, ipſo facto, à quo abſolui non poſſe voluerunt, abſque alterius partis ad id expreſsè adiecto conſenſu. Quia ſic actum, &c.Pro quibus,&c.

Diuiſionis forma cum decreto Iudicis.

CORam magnifico D. N. Curiæ Capitolij primo collaterali , & ſic in Ro. Cur. Iudice , ſedente pro tribunali ſuper quadam ſede lignea , quam quoad actum infraſcriptum peragendum , pro ſuis iuridico loco, & tribunali elegit,& deputauit, ac in mei,&c. præſentia perſonaliter conſtituti domina Antonia , &c. Vidua Romana, relicta q. D. Felicis Petronij, mater, tutrix, & pro tempore curatrix , ac legitima adminiſtratrix, per dictum q D Felicẽ in vltimo per eum condito teſtamento , deputata, & per eundem D. Iudicem legitimè confirmata,prout de huiuſmodi confirmatione conſtat in actis , &c. filiorum , & hæredum dicti q. D. Felicis,cum conſenſu , & auctoritate DD. N. N. eius patris , & D. N. eiuſdem D. Antoniæ, germani fratris , & ſic ſibi , ſuiſque filijs proximiorum, præſentium , et auctorizantium , et medio iuramento tactis,&c. affirmantium in his nullum habere intereſſe , et ea non tendere in præiudicium dictorum hæredũ, attento quod ijdem hæredes , ſeu pro eis ipſa D. Antonia , & D. N. eius gener , & dictorum hæredum actor ad lites legitimè deputatus, hic etiam præſens , & interueniens, & hæc vera fuiſſe, & eſſe affirmans, prouocati à D. dictorum hæredum patruo , ad infraſcriptam diuiſionem faciendam , vt vnuſquiſque ſuum proprium agnoſcens, magis quietè , & pacificè viuat : hanc diuiſionem effugere minimè poterant,cum nemo inuitus in communione viuere cogatur , & de iure hæredes ad diuiſionem prouocari , non autem prouocare poſſint , & eiſdem nominibus promittens nihilominus eadem D. Antonia , quatenus opus ſit , de rato pro dictis hæredibus,& de faciendo eos pręſens inſtrumentum , ac omnia & ſingula in eo contenta , cum primum ad ætatem legitimam peruenerint, in valida, & ſolemni forma ratificare, alias de proprio teneri voluit ad omnia damna, &c. cum eadem rati promiſſione, quę in qualibet præſentis contractus clauſula repetita cenſeatur , necnon etiam ibi præſens dictus D. Flamminius, vnus ex filijs , & hæredibus dicti q. D. Felicis,in decimo ſuæ ætatis anno conſtitutus, prout ipſe & dicta D. Antonia medio iuramento tactis, &c. affirmarunt , nomine ſuo proprio, & priuato ex vna , & dictus magnificus D. Angelus , &c. dicti q D. Felicis germanus frater , & hæreditatis , & bonorum q. D. Io. bon. me. eorum patris cohæres, nomine ſuo proprio, qui deſuper ex rationibus præfatis dictos DD. hæredes eius nepotes , ſeu pro eis dictos DD. NN. ad hanc diuiſionem prouocans ex altera partibus ſponte , &c. In Dei nomine deuenerunt inſimul ad infradictam , rerum, & bonorum , quæ ab ipſis hodie communiter poſſidentur , diuiſionem , nam vna parte , de diuerſorum muratorum, & architectorum conſilio, & matura deliberatione deſuper facta, per menſura-

tiones domorum, tàm nouæ, quam veteris, et illarum extimatione, poſuerunt partem domus nouæ, videlicet in qua habitat D. Angelus, prout in chartulis deſuper confectis, et per me notarium coram dicto D. Iudice, et teſtibus infraſcriptis, prout iacent, vulgari ſermone perlectis, et inferius regiſtratis, plenius continetur, quibus chartulis in vrna, ſeu bireto poſitis, et com nixtis, et per puerum ſimplicem, ſic conſtitutum, coram dicto D. Iudice, et teſtibus infraſcriptis, extractis ſorte, pars incipiens, etc. tetigit, et obuenit ad N. altera verò pars incipiens, &c. pari ſorte tetigit, et obuenit ad N. Quaproptèr vocarunt ſeſe ad inuicem, et viciſsim reſpectiuè mutua interueniente ſtipulatione, benè contentos, et ſatisfactos de diuiſione, & ſorte præfatis, tamquam ritè, legitimè, ac omni dolo, et fraude ceſſantibus factis, promitten. illam perpetuò ſeruare ratam, gratam, validam, atque firmam, & in nullo contrafacere. &c. alias, &c. de quibus, &c. & pro vlteriori exequutione diuiſionis præfatæ, ceſſerunt, tranſtulerunt, & mandarunt ad inuicem, & viciſſim reſpectiuè, vt ſupra, pro parte, ſeu portione obuenta, omnia iura, &c. Ponentes, &c. conſtituentes, &c. dantes. &c. Et donec, &c. Et inſuper ſeſe reſpectiuè obligarunt ſub vinculis, conditionibus, & promiſſionibus prout in eiſdem chartulis continetur, & debetur, ſingula ſingulis congruè referendo, & adaptando, promittentes etiam mutuò, & viciſſim reſpectiuè, vt ſupra, de euictione generali, & particulari bonorum præfatorum in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, conſenſu præſtando, lite ſuſcipienda, & proſequenda, ac pœna dupli, &c. Quo vero ad diuiſionem rerum, & bonorum, quæ partes præfatæ communiter poſſident in Ciuitate N. eiuſq. diſtrictu, & territorio, eædem partes elegerunt in diuiſores DD. Stephanum, & Iulium, &c. abſentes, tamquã præſentes, videlicet pro parte dicti Angeli D. Stephanum, pro parte autem hæredum D. Iulium; quibus ex nunc dederunt, & conceſſerunt plenam, amplam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem huiuſmodi rerum, & bonorum diuiſionem, quæ in duabus chartulis, ſeruato modo præfato fieri debeat, faciendi &c. promittentes huiuſmodi diuiſioni, vt præfertur fiendæ, omninò ſtare, & acquieſcere, & nullo pacto, etiam prætextu cuiuſuis enormis, aut enormiſſimę læſionis reclamare, & in euentum diſcordiæ dictę diuiſionis, deſuper fiendę, elegerunt in tertium D. Tiberium, &c. & quicquid per ipſum D. Tiberium, vnà cum vno ex dictis duobus diuiſoribus, ac concordia diuiſum fuerit, perinde valeat, ratum, gratũ, validumq. ſit ac ſi per dictos diuiſores cõcordes diuiſum eſſet, quia ſic actum, &c. Conuenientes inſuper partes præfatæ, mutua ſtipulatione interuenien. vt ſupra, quòd chartulæ diuiſionis fiendæ bonorum præfatorum, vt ſupra, deponantur, commiſceantur, & extrahantur, ſeruato modo habito, & tento in dictis duabus chartulis inferius regiſtratis, hic in Vrbe, & coram eodemmet, aut altero domino Iudice, & publico inſtrumento deſuper manu mei, aut alterius publici notarij celebrato, & rogato, & ſic adinuicẽ reſpectiuè, mutua ſtipulatione interuenien partes prædictæ præmiſſa omnia, & ſingula attendere. & c. promiſerunt alias. &c. ratis nihilominus manentibus omnibus ſupradictis cum eadem ſtipulatione pœnæ, quia ſic actum, &c. Pro quibus, &c. Ponatur obligatio Cameræ, cum decreto Iudicis.

Alia.

CVm fuerit, & ſit quòd q. Io. Antonius Rom. dum vixit, & ſucceſſiue Franciſcus eius filius hæres vniuerſalis necnon D. Laurentius de Carretonibus germanus frater dicti q. Antonij, & patruus dicti D. Franciſci ipſius q. D. Io. Antonij, vt præfertur filij, & hæredis vniuerſalis reſpectiuè tenuerint, & poſſederint, teneantq. & poſſideant tamquam ad eos ſpectantes, & pertinentes, pro indiuiſo, ſex domos ſitas, &c. ac pariter tenuerint, & poſſederint, teneantq. & poſſideant, etiã pro indiuiſo, vnam ſcalam, cum turricula, ſitã, & c. Cumq. etiam communio plerumque, & præſertim inter coniunctos, ſoleat parere diſcordias, & differentias cumq. etiam nullus in communi vitam agere, de iurium diſpoſitione cogatur, propterea, ac alijs de cauſis rationabilibus eorum animos mouentibus, prædictus D. Laurentius

ex vna d. Germanicus, vti tutor, et curator, vt aſſeruit, et eo nomine dicti d. Franciſci filij, et hæredis vniuerſalis ſupradicti q. Io. Antonij fratris germani dicti Laurentij, partibus ex altera, tam ad domorum, et ſcalæ, cum Turricula prædictarum, quam reſidui cuiuſdam crediti non exacti, valoris 100. ſcutorum per d. N. debit. Prout in inſtrumento deſuper rogato per d. N. notarium publicum, ad quod, etc. ad hanc diuiſionem, concordiam, et amicabilem tranſactionem deuenire velle decreuerint, et deliberauerint. Ideoq. peritos pro vtraque parte vnum concorditer, vt aſſeruerunt, videlicet dictus d. Germanicus nomine quo ſupra, pro parte dicti d. Franciſci d. N. et Laurentius d. N. ad videndum, inſpiciendum, et extimandum dictas domos, cum ſcala ſupradicta, et de illis duas partes faciendum, elegerint, et deputauerint, ipſiq. periti ſic concorditer, et comuniter ab vtraque parte electi, domibus, et ſcala præfata inſpectis, et illis, ac earum qualitate, et bonitate conſideratis, duas ex domibus, et ſcala præfatis fecerint portiones. et in vna ipſarum duarum portionũ poſuerint, et deſignauerint duas domos, ex ſupradictis tribus domibus haben. ante viam publicam, iuxta, etc. Pacto deſuper adiecto, quod ille, ad quem pars huiuſmodi peruenerit, teneatur in perpetuum alteri, ad quem pars infraſcripta peruenerit, ſoluere quolibet Anno ſcuta tria monetæ. In alia vero parte poſuerint, et deſignauerint alias domos, & ſcalam prædeſignatas, etiam vt ſupra confinatas; modoque partes prædictæ dictis reſpectiuè nominibus, ad effectuationem, & concluſionem diuiſionis concordiæq. præfatarum deuenire velint, et cupiant, ac intendant, hinc, propterea fuit, & eſt, quod anno, &c. In me, &c. præſentia perſonaliter conſtituti ſupradicti ſponte, &c. omnibus, &c. & ad effectuationem diuiſionis, ac concordiæ prædictæ deuenientes inde; & ſuper duabus partibus ſupradictis ſic, vt ſupra per prædictos peritos, per eos, vt præfertur electos, factis poſitis, deſignatis, ſortes poſuerint ipſiſq. partibus per ſortem extractis prædicto d. Germanico, vt ſupra præſenti, &c. pars prædicta poſita, pro vna parte in duabus domibus, vt ſupra deſignatis, & confinatis prædicto autem d. Laurentio reliqua pars aliarum domorum, & ſcalæ, cum Turricula, ſimiliter vt ſupra poſitarum, pro alia parte, & vt ſupra deſignatarum, et confinatarum reſpectiuè obuenerunt. Quas quidẽ partes ſic vt ſupra, ad quamlibet ipſarum partium nominibus ſupradictis obuentas, & prouentas, ijdem Germanicus, & Laurentius, nominibus quibus ſupra, pro ſua portione reſpectiuè acceptarunt, & ſuſceperunt, & de ea ſeſe eiſdem nominibus bene contentos, & quietos pro ſua portione vocarunt, & aſſeruerunt, ſalua tamen reſeruatione, & exceptione, de qua ſupra, & infra, videlicet quia pars ſorte obuenta dicto D. Germanico ſatis melioris conditionis, & valoris exiſtit portione dicti D. Laurentij, vt ſupra per peritos electos declaratum fuit; ideoque dictus D. Germanicus teneatur, prout promiſit, & teneri voluit dicto D. Laurentio præſenti, &c. realiter, & cum effectu ſoluere in perpetuum ſingulis annis ſcuta tria monetæ, pro ſupplemento, & æquiualentia, ac æquatione dictæ ſue portionis, pro quibus quidem ſcutis tribus, ex nunc præfatus D. Germanicus annuum perpetuum cenſum triũ ſcutorum ſimilium ipſi D. Laurentio præſenti in, de, & ſuper domibus prædictis in partem ſuam, vt ſupra ipſi prouentam impoſuit, conſtituit, & aſſignauit, & titulo, & cauſa huiuſmodi, pro concurrenti tamen cenſus huiuſmodi quantitate, (*Extendantur clauſulæ cenſus*) eidem ceſſit, &c. omnia iura, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. conſtituens, &c. & donec, &c. cõueneruntque inſuper partes prędictæ, quibus ſupra nominibus, pacto appoſito, ſolemniter ſtipulato, quod ſi aliquo tempore alicui eorum lis, vel quæſtio, cauſa, aut moleſtia, vel controuerſia aliqua moueri contigerit, in, de, & ſuper aliqua rerum, & bonorum, quæ ipſis obuenerunt in partem, quod omnibus expenſis procuretur, et ſtetur in lite, et res de, vel ſuper qualis mota fuerit, expen. communibus defendatur, & ſi dicti bona, vel aliqua pars quoquomodo vinci, vel euocari contigerit, tunc, & eo caſu damnum, & incommodum quandocumque exinde quomodocumq. & qualitercumque prouenientia, tam occaſione bonorum ſic euictorum, quam quarumcumq. mercedum, & expen-

Digitized by Google

factarum pro defenſione, & euictione prædictis intelligatur, & ſit commune inter dictas partes, & pro viribus, & portione ipſorum quilibet intelligatur, & ſit obnoxius, & particeps. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Alia diuiſio bonorum.

A. Et B. filij, & hæredes q. M. aſſerentes alias, & dudum diuiſiſſe inter ſe boues, & equas, quos, & quas communes habebant, & retinuiſſe, & retinere adhuc reliqua bona tam mobilia, & ſuppellectilia, quam ſtabilia hæreditatis paternæ, in communione, licet ſeorſum, & de per ſe, à nonnullis annis citra vixerunt, prout hodie quoque viuunt, velintque, & intendant præfata eorum bona inter eos diuidere, & quilibet ipſorum partem ſuam pro indiuiſo habere, & quod naturale vitium eſt, negligi quod commune eſt, ita vt ſuam quoque partem quis corrumpi patiatur, dum inuidet. Ideo ſpontè, &c. hac præſenti die N. de communi concordia, & conſenſu, pariq; animo de, & ſuper bonorū ſuorum ſtabilium diuiſione, ſine tamen præiudicio diuiſionis fiendæ, quoad bona mobilia, & ſupellectilia, & maſſaritias domus, & iurium quorumcumque vnicuique eorū quomodolibet competen. ſuper portione, tangen. ad q. N. alterum eorum fratrem præmortuum, & illius ſucceſſione, & reſeruatis dictis iuribus quibuſcumque quomodocumque ex quauis cauſa, & occaſione competen. & non alias, aliter, nec alio modo conuenerunt, & concordarunt. ad dictamque diuiſionem proceſſerunt, & deuenerunt in duas partes; in hunc qui ſequitur modum. Videlicet. Et in vna parte poſuerunt N. & N. & N. & in alia parte M. & M. & M.

Et conuenerunt præterea, quod hæ duæ partes ponantur inter eos ad ſortem, & illa pars, quæ ex præfatis obuenerit vtrique ipſorum per ſortem præfatam eſſe debeat pars, & portio diuiſa inter eos, ſine præiudicio, iurium præfatorum, & pro ſua vnicuique portione, electa, & acceptata.

Item etiam conuenerunt, quod in euentum, in quem dicti fratres ſuccumbant in lite, cauſa contra eos mota ſancti P. ſuper Caſali N. illi cui tale Caſale in dicta diuiſione peruenerit ipſo iure, & ipſo facto habere debeat in recompenſam, & pro recompenſa illius Caſale vulgariter nuncuparum N.

Item quod omnes, & ſingulæ penſiones tam domorum, quam caſalium, & aliarum rerum, quæ reperiuntur iam inceptæ pro præſenti ſemeſtri, & pro tempore præterito debeant, ſint, & eſſe debeant communes, exceptis tamen penſion. & fructibus reſeruatis, & applicatis in partibus, vt ſupra factis, & poſtquam fuerit poſita ſors, & obuenta pars, vtrique eorum eſſe debeant res cuiuſque eorum, ſecundum quod res ipſæ peruenerint in eorum portionem, cum omnibus, & ſingulis iuriſdictionibus, & adiacentijs, vſibus, & commoditatibus quibuſcumque ac honoribus, & oneribus eorumdem, cum omni ſua qualitate.

Item, ſi quo tempore alicuius eorum litem, & quæſtionem moueri contigerit de aliqua rerum illarum, quæ ſibi obuenerint in partem per ſortem prædictam, communibus impenſis procuretur, & ſtetur in lite tam in petitorio, quam poſſeſſorio, vel vtroque, & res, de qua lis mota fuerit, expenſis etiam communibus defendatur; & ſi euinci contigerit, damnum inter eos pariter ſit commune.

Et ſaluis ſemper præmiſſis, ſi pars vnius plus valet de præſenti, vel valebit de futuro, quam altera, & è conuerſo, totum illud plus valens quodcumque ſit, aut eſſe poterit in futurum; vnus eorundem fratrum alteri ipſorum, & è conuerſo, mutuò, & viciſſim præſenti, & ſtipulan. donauit, & tradidit, donatione pura, & ſimplici, rata manente, & irreuocabili, quæ dicitur inter viuos, etiam ſi illud plus valens, dimidiam excederet iuſti pretij partem, ſiue vltra.

Concedentes, & dantes ipſi contrahentes, videlicet vnus eorum alteri ipſorum, & è conuerſo mutuò, & viciſſim licentiam, & auctoritatem, & ſpeciale mandatum per ſe, vel alium loco ſui, quemcumque voluerit, poſita ſorte prædicta, & obuenta ſorte, vtrique eorum ſecundum quòd ſors ipſa dederit, poſſeſſionem, ſeu quaſi bonorum, & iurium prædictorum inter ſe ſuperius diuiſorum, accipiendi corporalem, ciuilem, & naturalem, licentiam

cu-

cuiuſlibet ipſorum fratrum, aut cuiuſque alterius perſonæ, ſeu curiæ adeptus fuerit, conſtituerunt ſe viciſſim dicti fratres, vnus præcario nomine alterius, & è conuerſo pona præfata, res & iura, ſe tenere, & poſſidere.

Et propterea, vt vterque eorum ſit, & eſſe debeat magis cautus, & ſecurus ſuper rebus diuiſis prædictis, & quæ vtrique eorum per ſortem prædictam obuenerint, aduerſus, & contra quamcumque perſonam, &c. adinuicem & viciſſim ceſſerunt ſibi iura omnia, & ſingula, & actiones omnes, vtrique eorum competentia, competentes, & competitura, ac competituras, in & ſuper dictis bonis, & rebus diuiſis: ſaluis tamen, & reſeruatis iuribus iam dictis, & in nihilo præiudicatis, vt ſupra dictum eſt.

Ponentes etiam, ſaluis, & reſeruatis, vt ſupra, mutuò, & viciſſim ſe in omne ius, locum, & priuilegium ipſorum. Conſtituentes ſe, etiam de ſuper procuratores irreuocabiliter, & cum iuramento tactis, &c. itaquod, &c.

Quam quidem diuiſionem, & omnia, vniuerſa, & ſingula, in præſenti inſtrumento contenta, prout ſuperius, & inferius dicti fratres per ſe, & eorum hæredes, & ſucceſſores; ſaluis tamen ſemper præmiſſis, ſine dictis præiudicijs, in qualibet parte præſentis inſtrumenti, & à principio, medio, vſque ad finem, præmiſerunt habere ratam, gratam, ac firmam, ac rata, &c. Promittentes, ſe nihil feciſſe, nec in futurum facere, propter quod prædicta omnia, & ſingula minorem in aliquo contineant perpetuò roboris firmitatem; vel quod caſſari, irritari, vel annullari valeant quomodolibet, vel reſcindi; ſed ita prædicta omnia, & ſingula, prout ſupra ſcripta ſunt, rata, grata, & firma ſemper habere, eaque attendere, tenere, & obſeruare, & contra in aliquo nunquam facere, dicere, ſeu venire, de iure, vel de facto, per ſe, vel per aliam perſonam interpoſitam alicuius, vel aliquorum arte, ingenio, ſeu cautela; alias adinuicem teneri ad omnia damna; &c rato nihilominus ſemper manente pacto, & præſenti contractu, cum eadem pœnæ ſtipulatione. Quia ſic actum, &c. Pro quibus, &c.

Alia communicatio bonorum.

D. Petrus, et Ioannes, etc. fratres germani inſpiratione diuina moti, et pro conſeruatione domus, et contentatione D. Lauræ, etc. eorum matris ſpontè, etc. Communicauerunt ſimul alter alteri omnia, et ſingula eorum bona mobilia, et immobilia, nominaque debitorum, etiam peculia caſtrenſia, vel quaſi, quæ ad præſens habent, et impoſterum conſequentur hic, et alibi, et vbique locorum, vndecumque ea prouenerint, ſiue prouenient, per negociationes maritimas, ſiue terreſtres, et in ſocietatibus haben. cum alijs, etiam eis donationes, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis, etiam ex ſucceſſoribus quorumcumque ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, etiam ſi ſit vſufructus dotis, vel ſalarium induſtriæ, perſonæ alterius eorum. Itaquod omnia illa cenſeantur, et ſint inter eos communia, et indiuiſa inter ipſos, et dederunt vterque alteri facultatē obligandi alterum, et nomen alterius, in quibuſcunque negotijs exponen. et ſubſcriben. etiam quod alterum eorundem contingeret ſeſe maritare, et alterum reſtare cœlibem. Et hanc communionem bonorū, et ſocietatem vterque eorum durare voluit, vſquequo alter alteri notificauerit, non velle ſtare plus in communione. Et tunc conuenerunt, quod fieri debeat æque diuiſio inter eos omnium bonorum mobilium, et immobilium, et tam eorum, quæ nunc habent, quam eorum, quæ medio tempore acquirent, et conſequentur, ſiue vt ſupra dictum eſt, bona acquiſita ſint, et prouenerint, ſiue prouenient, ex donatione, ſiue ex ſucceſſione, ſiue iſtæ ſucceſſione ſint vigore teſtamenti, ſiue ab inteſtato, ſiue per modum legatorum, ſiue quocumque alio modo, etiam ſi ex vſufructu dotium, vel ſalario, operatione perſonarum eorundem de quibus omnibus, et ſingulis, etiam quod talia ſint, quæ in generali nominatione, ſiue obligatione non veniant vterque promiſit reddere alteri bonum, et fidele computum tunc, et interim quandocunque, et quotieſcumque ad omnem alterius ſimplicem requiſitionem ſine fraude, et dolo, et hanc communionē voluerunt intelligi contractā eſſe, ita ad damnum, et iacturam, ac expen. ſi quod, ſeu

ſeu quæ (quod Deus auertat) acciderint, ſicut ad lucrum, et ampliationem ſubſtantiæ, promiſitque etiam vterq. fideliter, et legaliter ſe gerere in adminiſtratione, et negotiatione, quas de, et cum dictis bonis fecerint, et pro ſua virili. et cum omni ſolertia, et induſtria, ſe fideliter, et diligenter exercitare, neque per hanc communionem inibi cenſeri voluit, ſi alter ipſorum ſe meritare vellet, medio tempore, vel cum aliquibus alijs, ſiue ſuper ſpeciali aliqua negotiatione, ſiue generali, ſuper quibuſcumque ſocietatibus habere; quin id libere poſſet, et lucra, quæ ex dotibus, ſiue ſocietatibus, vel negotiatione huiuſmodi prouenerint, ſimiliter cenſeantur eſſe communia; non autem ipſæ dotes, quæ ſaluæ ſint vxorum; in quoſcumque caſus. Quæ omnia, etc. Pro quibus, etc.

De variarum venditionum formulis. Cap. VIII.

Venditio domus, extenſa cum pacto de retrouendendo.

IN nomine Domini, Amen. Hoc publico inſtrumento; ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbique pateat, quod Anno à Natiuitate eiuſdem Domini, etc. Indictione, etc. die vero, etc. Menſis N. Pontificatus, etc. In præſentia mei Notarij, et teſtium infra nominandorum perſonaliter conſtitutus A. ad quem, vt affirmauit, ſpectat, et pertinet pleno iure dominij, vel quaſi domus, ſita in regione N. prope plateam N. in via, quæ à dicta platea tendit verſus viam N. locata D. N. confinata ab vna iuxta bona N. ſaluis alijs, ſi qui ſint plures, aut veriores confines, aut vocabula veriora pręmiſſis: ſponte, et ex eius certa ſcientia, ac deliberata voluntate, et omni meliori modo, via, iure, cauſa, et forma, quibus melius, et validius potuit, et poteſt per ſe, ſuoſque hæredes, et ſucceſſores, dictam domum cum omnibus, et ſingulis ſtantijs, et pertinentijs ſuis exceptis apothecis, cum ſtantijs pro vſu apothecarum diuerſis inquilinis; aut ſubinquilinis locatis, et exceptis huiuſmodi apothecis, et ſtātijs apothecarum, totam dictam domum, cum omnibus alijs membris, ſtantijs, et pertinentijs vniuerſis, introitibus, exitibus, commoditatibus, et iuribus vendidit, ac titulo veræ, et perfectæ venditionis dedit, ceſsit, tranſtulit, et aſsignauit iure proprio in perpetuum ſaluis infra dicendis, B. quamuis hinc abſenti nihilominus M. præſenti, et vti agenti D. B. ad hoc negocium peragendum, et de eius commiſsione, vt aſſeruit, etiā cum promiſsione rati, quatenus opus ſit, ementi, acquirenti, et vna mecum notario publica perſona pro eodem B. & illius hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcumque acceptanti, et ſtipulanti. Ad habendum, tenendum, poſsidendum, vtendum, fruendum, et fructificandum, vendendum, donandum, pignorandum, et alienandum, ac de dicta domo, cum pertinentijs, et iuribus ſuis prædictis faciendum, et diſponendum ad ipſius domini emptoris liberum voluntatis. Transferens, et cedens eidem B. eiuſque hæredibus, et ſucceſſoribus ſuper dicta domo, eiuſque pertinentijs, vt ſupra, omnia iura, omneſq. actiones reales, et perſonales, vtiles, et directas, tacitas, et expreſſas hypothecarias, pignoratitias, ſiue mixtas, et in rem ſcriptas, ac officiū iudicis. et beneficium iuris dicto D. venditori competentia, aut quæ poſſent, aut poterunt quomodolibet competere in futurum, in et ſuper dicta domo, alijſque præmiſsis. Ponens illum in et ſuper eadem domo, et iuribus, vt ſupra venditis, locum, et priuilegium ſuum vniuerſum; Atque conſtituens eum ſuper illis procuratorem irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præſtito, vt in rem propriam. Itaquod ex nunc, et in poſterum dictus D. emptor pro dictis iuribus, dictiſq. actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, et defendat, eiſque liberè vtatur, fruatur, et experiatur in iudicio, et extra iudicium vbilibet, et directis actionibus ad eius velle, quemadmodum dictus D. venditor vti, agere, petere, et experiri poterat ante venditionem, et alienationem huiuſmodi. Dans licentiam, et facultatem domino emptori accipiendi, et adipiſcendi corporalem, et realem dictæ domus, et iurium venditorum poſſeſsionem; etiam abſq alicuius Iudicis, et Curiæ decreto, auctoritate, vel mandato. Et donec huiuſmodi poſſeſsionem

Digitized by Google

nem appræhenderit, conſtituit ſe poſſeſſionem prædictam nomine dicti emptoris tenere, & conſeruare. Hanc autem venditionem, alienationem, & omnia, & ſingula infra dicenda fecit, & facit erga D. B. eiuſque hæredes, & ſucceſſores, acceptatione, & ſtipulatione prædicta interueniente pro pretio ſcutorum N. monetæ de iulijs decem pro ſingulo ſcuto; Quòd quidem prætium D. M. procuratorio nomine D. B. realiter ſoluere, ſeu ſolui facere promiſit E. Ar. venditori, aut cui, vel quibus ipſe D. venditor ſolui mandabit, ad omne eius placitum, poſtquam acceſſerint fideiuſſores infra nominandi; ex pacto ita conuento liberè, & abſq. aliqua exceptione. Et ſi plus dicto pretio ſcut. N. dicta domus valere poſſet, totum illud plus, etiam ſi dimidium iuſti pretij excederet, eidem D. Emptori donauit, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, ex mera liberalitate ſua; & quia ſic ei facere placuit, & placet. Item affirmauit, & promiſit, dictam domum, cum omnibus eius membris, & pertinentijs ad ipſum D. A. pleno iure dominij, vel quaſi pertinere, & eſſe liberum, & immunem ab omni cenſu; canone, reſponſione, & inſuper ab omni fideicommiſſo purificato, & purificando, & ab omni alio onere, & nulli alteri venditam, datam, donatam, permutatam, diſtractam, affectam aut quouis modo alienatam, etiam alienationis largiſſimo modo ſumpto vocabulo, & de illa nihil omnino factum eſſe in præiudicium emptoris prædicti. Et dictam domum, & iura ipſi D. A. vendere licuiſſe, atque licerè: & hanc venditionem eſſe bonam, validam, & valide factam, & in eam tamquam talem facere conſentire omnes perſonas, Commune Corpus, Collegium, & Vniuerſitatem ius habentes, aut habere quouis modo apparentes; etiam ad omnem ſolam, & ſimplicem interpellationem, aut requiſitionem extraiudicialem ab emptore, vel eius hæredibus, & ſucceſſoribus faciendam. Et promiſit inſuper & omnem litem, cauſam, controuerſiam, & moleſtiam, ſi quæ mouerentur ſuper dicta domo, ſuſcipere in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & quacumque inſtantia, & parte iudicij, ac ſuſceptas proſequi, & terminare, eius proprijs impenſis; & opere, & cum eius procuratoribus, & aduocatis, etiam abſque impenſa, cura, labore, & interuentu emptoris, eiuſq. ſucceſſorum; Quin immo ipſum emptorem, & eius quoſcumque ſucceſſores ſuper eadem domo, eiuſq. poſſeſſione conſeruare, defendere, eximere, & liberare, ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, & moleſtante perſona, liberè, omni penitus iuris, et facti exceptione remota: Alias in omnes, et ſingulos caſus, & euentus præmiſſos contrarios, & quélibet ex eis, aut inobſeruationis omnium, et ſingulorum præmiſſorum. Idem A. venditor de omni, et quacumque dictæ domus euictione vniuerſali, et particulari in forma iuris valida, et in Vrbe conſueta, et in omni iudicio petitorio, et poſſeſſorio, et quocumque eorum inſolidum teneri voluit erga D. B. eiuſque hæredes, et ſucceſſores; ita vt ſub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniuſtitiam iudicum fuerit iudicatum, vel euictio ſequuta, idem venditor ſe tueri, vel excuſare nullo modo poſſit. Quia ſic actum, & conuentum fuit. Item conſenſit, & conuenit; quod in omnibus, et ſingulis præmiſſis dictus emptor, & eius hæredes, ac ſucceſſores non teneatur ad aliquam ſolemnem intimationem litis faciendam; ſed quælibet ſimplex notificatio, vel interpellatio, etiam extraiudicialiter, & ſine aliqua ſolemnitate iuris, & ſtatutorum, facta ſufficiat, ipſi venditori, aut fideiuſſoribus, vel ſucceſſiue alicui ex hæredeibus (Pactũ de retrouẽdendo alicuius eorum.) Et præmiſſa fecit D. A. venditor cum pacto expreſſo, vt liceat ipſi, eiuſq. hæredibus, & ſucceſſoribus dictam domũ ſemper, & quandocumque in perpetuum, etiam nulla quantumuis longiſsimi temporis præſcriptione obſtante, præcedente, & facta denunciatione, ſeu intimatione per ſex menſes ante, facienda emptori, vel eius hæredibus pro eodem prætio N. ſcutorum monetæ redimere, & recuperare: Quo pretio in ſimili ſpecie, in pecunia numeratá ipſi emptori, vel eius hæredibus reſtituto, & procedente intimatione prædicta, idem emptor, & ſui ſucceſſores retrouendere, vt ſupra, teneantur quandocumque ad omne placitum venditoris, & ſuorum, & quatenus etiam D. A. vel ſui

hæredes,

Digitized by Google

hæredes, & ſucceſſores redimere voluerint, & redemerint, & poſtea eandem domũ alijs vendiderint, tunc dictus emptor, & eius hæredes pro eodem ſeu pari pretio ab alijs dato, præferantur omnibus alijs: & venditio cenſeatur facta in eorum fauorem, ſi eam acceptare voluerint; & pro tali iure prælationis dicta domus ſemper affecta remaneat, D. B. & ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus. Et inſuper in tali caſu liceat eidẽ emptori, et ſuis hæredibus habere acceſſum, et regreſſum ad prædictam domum; eiuſq. corporalem poſſeſſionem, quam propria auctoritate, abſq. alicuius Iudicis, et Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato, et abſq vitio, ſpolij, nullitatis, et attentatorum appræhendere, continuare, et retinere valeant. Item conuenerunt, quod ſi contingat fieri in domo prædicta impẽſas, ſeu reparationes neceſſarias eidem domui, in tali caſu, facta notificatione, vel intimatione ipſi A. vel alicui ex eius hæredibus, antequam dictæ impenſæ neceſſariæ fiant teneantur ijdem A. et eius ſucceſſores in euentum redemptionis domus eaſdem impenſas reficere dicto emptori, vel ſuis, vna cum pretio ſupradicto, quia ſic actum, etc. Præterea, vt magis cautum ſit E. emptori, D. A. venditor promiſit acceſſuros, vt principales, principaliter, et inſolidum P. et Q. videlicet P. pro validitate, et firmitate dictæ venditionis, faciendo conſentire omnes perſonas, lite quacumque ſuſcipiendi, proſequendi, et pro quacumque euictione vniuerſali, et particulari dictæ domus, et iurium venditorum, etiã in omni indicio petitorio, et poſſeſſorio, vt ſupra, quam pro omnibus, & ſingulis erga emptorem, vt ſupra promiſſis: et Q. pro quacumque euictione tantum domus, et pertinentiarum in omni indicio petitorio, et poſſeſſorio inſolidum: Quos fideiuſſores abſentes, me notario, vti publica perſona pro eis, et eorum hæredibus, et ſucceſſoribus, ſtipulante, et acceptante, indemnes, et penitus ſine damno à præmiſſis, ſeu quouis alio modo faciendis obligationibus releuare, et conſeruare promiſit: Ita quod nullum omnino damnum patientur, Alias ad omnia damna, impenſas, et intereſſe teneri voluit, erga illos, et illorum hæredes. Quæ omnia et ſingula præmiſſa dictæ partes, et ſingula ſingulis cógruo loco referẽdo, nominibus prædictis ſemper, et perpetuo attendere, obſeruare, et adimplere promiſerunt, modo, et forma præmiſſis; et numquam ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, et modo in iudicio, vel extra contrafacere, vel venire per ſe, vel alios; ſed præmiſſa rata valida, & firma tenere, & habere promiſerunt. Alias vltra obſeruationem illorum etiam ad omnia damna, impenſas, & intereſſe hiuc inde teneri voluerunt. De quibus quidem damnis, impenſis, & intereſſe ſtare, & credere voluerunt ſoli, & ſimplici iuramento partis damnum Paſſæ: Quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & ſufficienti probatione, ceteris alijs probationibus, iudicis taxationi, arbitrio, ſeu arbitratui boni viri, renunciarunt expreſſe. Pro quibus, &c. extende obligationem in forma Cameræ, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c.

Fideiuſſio de Euictione.

IN mei, &c. P. qui habens notitiam de ſupradicta vẽditione domus, & per me notarium etiam de præmiſſis certioratus, ſciens ſe non teneri, ſed teneri volens, ſponte, & ex eius certa ſcientia, & deliberata voluntate, contemplatione ipſius A. omni meliori modo, quo potuit, pro validitate, & firmitate ſupradictæ venditionis, & de faciendo conſentire omnes perſonas, lite, & cauſa quacumque ſuſcipienda, & proſequenda, conſeruatione emptoris, & ſuorum in dicta domo vendita, & pro quacumque illius euictione vniuerſali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio in ſolidum, & pro omnibus alijs, vt ſupra, erga emptorem promiſſis, acceſſit, vti principalis, principaliter, et inſolidum; Conſtituendo ſe, vt principalem, & inſolidum obſeruatorem, & promiſſorem erga B. emptorem abſentem, me Notario acceptante, & ſtipulante pro eodem B. & illius hæredibus; & ſucceſſoribus. Et inſuper etiam promiſit, vt principalis, principaliter, & inſolidum releuare, et conſeruare indemnem Q. abſentem, me Notario, tamquam publica perſona præſente, &

pro

pro eodem Q. illiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus acceptante, & ſtipulante, ab omni, & quacumque promiſſione, acceſſione, & obligatione per ipſum Q. in præmiſſis quomodolibet faciendis, indemnem penitus, & ſine damno releuare, & conſeruare promiſit; ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. pro quibus, &c.

Venditio itineris, & actus.

A Vendidit B. iter, & actum in perpetuum in campo, & per campum ipſius poſitum, &c. Ac viam latitudinis ſex pedum quantum protenditur ipſe campus, videlicet, A. vſque A. ita quod ipſe B. eiuſque hæredes, &c. & quilibet alius eius nomine, & ab eo ius habentes deinceps in perpetuum poſſint per dictum campum liberè dicta via quandocumque, & quotieſcumque ad eius prædium, &c. ire transire, incedere cum perſonis, curribus, plauſtris, equis, & alijs quibuſcumque animalibus, quomodocumque, & qualitercumque: Dans, & concedens eidem B. plenum ius vtendi in perpetuum dicta via, itinere, & actu, & huiuſmodi ſeruituti, & conditioni ſubiecit dictum campum, dans eidem auctoritatem, &c. ipſius itineris, actus, & viæ poſſeſſionem ex nunc ſua propria auctoritate intrandi, &c. & de cætero retinendi: promittens pro ſe, ſuiſque hæredibus, &c. dictum B. nec alios prædictos deſuper moleſtare, impedire, prohibere, & litem non inferre, ſed eum perpetuò manutenere, defendere, &c. alias, &c.

Venditio iuris immittendi ligna.

VEndidit, &c. ius trabum, & quorumcumque lignorum immittendorum in pariete, ſiuè muro talis domus, &c. Item quod quandocumque voluerit, & ſibi placuerit poſſit, & valeat ſua propria auctoritate, &c. immittere, ſeù ponere ligna, aut trabes, & quæcumque alia in pariete, & vſque ad medium muri domus prædictæ; dummodò murus ipſe ruinæ, vel præcipitij, ſiuè grauis deteriorationis periculum non incurrat. Murum, & domum ipſam huic perpetuæ ſubijciens ſeruituti pro pretio, &c. Dans plenam licentiam dicto iure ſeruitutis vtendi, & illius poſſeſſione, &c. vt ſupra.

Venditio ſementis.

A Qui vt aſſeruit habet ſalmas 30. in circa frumenti, & quotquot ſunt terrarum ſatarum frumento poſitarum, &c. ſponte; &c. dictam ſementem ſalmarum 30. vel circa frumenti ſeminati in dictis terris, ad menſuram talis loci menſurandum, vt infra vendidit, &c. B. præſenti, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiam, &c. Ita quod dictæ ſementes ab hodie in poſterum ſtent riſico, periculo, & fortuna, ac ad commodum, & lucrum eiuſdem B. & quod impenſæ, quas deſuper fieri contigerit vſque ad recollectam incluſiuè per ipſum B. fieri debeant, pariterq; frumentum, quod inde proueniet, & colligetur ſit eiuſdem B. liberum, vt infra, ſoluto terratico Doganerijs. Hanc autem, &c. pro pretio, &c. pro qualibet ſalma ſementis ad eandem menſuram. Quod pretium, &c. promiſit ſoluere, &c. ſtatim facta menſuratione dictarum terrarum, & ſementis. Pro qua menſuratione facienda dictæ partes concorditer nominarũt, & deputarunt N. menſuratorem, cuius declarationi, & menſurationi ſtare, & acquieſcere promiſerunt, & non contrafacere, & vlterius idem B. teneatur ex pacto, &c. vallato, prout promiſit reddere, & cum effectu reſtituere vltra pretium prædictum eidem A. præſenti, &c. Tot ſalmas frumẽti nitidi, prout ſeminari ſolet, vel prout colligitur, & abſque eo, quod purgetur cum augumento vnius pro decem, videlicèt, pro decem ſalmis frumenti nitidi, & puri, ſiuè concij ſalmas 11. immundi, & non puri, ſiuè concij, vt vulgo dicitur, ad menſuram prædictam, quod relatum, & declaratum fuerit per dictum N. ſatarum in dictis terris, illaſq; conſignare in tali loco ſtatim facta menſuratione liberè, &c. alias, &c. promiſitq; eidem A. dictam ſemẽtem eſſe ſuam, & ad ipſum ſpectare, & pertinere, & nemini alio, præterquam Domino terrarũ, pro eius ſolito terratico ius aliquod deſuper competere, q̃q; idem B de & ſuper illius collectione ab aliquo non moleſtabitur, & tollere impedimẽtum, omnemq; litem, & moleſtiam in ſe ſuſcipere, &c. ac authorizare, defendere, & disbri-

Digitized by Google

diſbrigare ab omni moleſtante perſona in iudicio,&extra iudicium ſuis proprijs ſumptibus, &c. Et in omnem euentum teneri, & obligatum eſſe voluit de euictione dictæ ſementis, & ad reſtitutionem dupli pretij prædicti, refectionemque omnium damnorum, &c. De quibus, &c Et hoc ſtatim, quod eidem B. aliquod impedimentum, vel moleſtia deſuper inferretur. Ita quod B. prædictus pro conſtitutione dicti dupli, ac damnorum prædictorum aliquam ſententiam,vel litis euentum expectare non teneatur, &c.

Venditio lignorum.

A Sponte,&c. vendidit, &c. B.præſenti, &c. paſſus 100. lignorum quercus quatrorum, & abſque tortoribus, qui non ſunt de numero, & alijs, & recipien. ad menſuram paſſus clauſi bene, & debite impaſſati, eandemque lignorum quantitatem, vt ſupra venditam. Idem A. realiter, & cum effectu conſignare promiſit eidem B. præſenti, &c. aut alio ad illa recipien. deſtinato, tot videlicet in tali portu, & tot in tali portu, per totum menſem N. liberè, &c. Alias, &c. Et quatenus dicta ligna non eſſent, vel dicto B. aut ſuis deſtinatis ad illa recipiendum non viderentur benè, & debitè, ac ad menſuram prædictam impaſſata poſſint, & debeant reuideri, & adiuſtari per N. cuius adiuſtationi, & declarationi ſtari debeat, prout partes ipſæ ſtare promiſerunt, & conuenerunt, per pactum expreſſum inter eos mutua, &c. vallatum, & quatenus dicta ligna infra tempus præfatum locis, qualitatibus, & terminis ſupradictis, non aſſignarentur, teneatur idem A. prout teneri voluit, ad ſolutionem pretij lignorum, vt præfertur, non conſignatorum, prout ligna vendi ſolent in Ripeta Vrbis, de quo ſtare voluit declarationi fiendæ per eundem B. aut alium ceſſionarium eius, ſeu ab eo nominandum, detractis expenſis fieri ſolitis, & conſuetis, in conducendum ligna à præfatis partibus, reſpectiuè ad Vrbem, & habita conſideratione paſſus clauſi ad paſſum, quo venduntur ligna in Ripetta, & facta omnium debita compenſatione. Hanc autem venditionem, &c. pro pretio, & nomine pretij, videlicet ligna conſignan. verò in tali portu pro iulijs, &c. Pro quolibet paſſu ad dictam menſuram paſſus clauſi, quod pretium,&c. promiſit ſoluere,&c. ſtatim facta conſignatione dictorum lignorum liberè, &c. pro quibus,&c.

Venditio molendini.

N Per ſe, &c. Vnum molendinum ad molendum frumentum, quod ipſa N. habet, ſitum, & fundatum in territorio Caſtri R. in riuo, ſiuè flumine N. nuncupato, iuxta ſuos notos confines, quos ac ſituationes, denominationes, & vocabula hic pro expreſſis, & deſcriptis haberi voluit, conſenſitque, quod huiuſmodi Inſtrumento ſemper addi, & deſcribi poſſint, vna cum omnibus, & ſingulis ſuis macinis,canalibus, & vtenſilibus. ac membris, pertinentijs, cohærentijs, adiacentijs, iuribus, vſibus, actionibus, introitibus, exitibus, decurſibus aquarum, aqueductibus, & iuriſdictionibus vniuerſis, & alijs quibuſcumque ad dictum molendinum, & ad ipſam venditricem, tanquam illius veram Dominam, & Patronam, quomodolibet, tàm de iure, quàm vſu, & conſuetudine ſpectan. & pertinen. vendidit, &c. D. M. præſenti, &c. omnia, & ſingula iura, &c. Ad habendum. &c. Ponens, etc. Conſtituens. etc. Et donec, etc. Dans licentiam, etc. Hanc autem. etc. Reliqua extende, prout in alia forma vendita, mutandis mutatis.

Venditio Caſalis.

C Vm ſit, quod Illuſtr. D. D. Romanus ad computum dotis Dominæ I. filiæ ſuæ naturalis, et legitimæ, et D. B. tunc eius futuro marito in ſolutum dederit rubra 25. ſui Caſalis, nuncupati la S. ſiti extra portam, et pontem, etc. in territorio Vrbis, capiendo ab ea parte Caſalis, quæ confinata eſt, iuxta Caſale Caſtri I. et ſequendo, prout in Inſtrumento per me Notarium die,etc.proximè præterita celebrata, continetur, pro pretio, ac pactis in eo expreſſis, ad quod pro facti veritate relatio habeatur; & nunc partes intendant melius, et clarius aptare, et ponere confines, & terminos dicti Caſalis, vt tam ipſe D. L. quàm

L. quam dicti coniuges, eorum partes Caſalis melius ſeparatis, & terminatas poſſidere valeant. Ideò ipſe D. L. alia rubra 15. eiuſdem Caſalis vendere propoſuit dicto B. genero ſuo, pro precio, & pactis infra dicendis. Hinc eſt, quod anno, &c. Illuſtr. D. L. prænominatus ſpontè, &c. & omnibus melioribus, &c. rubra 15. terreni dicti Caſalis della S. ad menſuram cathenæ, more Romano, contigua, & prope alia rubra vigintiquinque dicti Caſalis in ſolutum data, vt ſupra dictum eſt. Quæ rubra 15. confinata ſunt hoc modo, videlicèt. Repigliando per li confini del Caſale I. nelli monti contigui à detto Caſale della S eſpreſſi in detto Inſtrumento, & per eſſi andando fino al confino del Caſale chiamato R. &c. vendidit, ac titulo perfectæ venditionis dedit, ceſſit, tradidit, & aſſignauit iure proprio, & in perpetuum ſalua tamen facultate redimendi, vt infra dicetur dicto B. Roman. præſenti, & cum conſenſu, & auctoritate D. P. eius patris ibidem præſentis, ementi, acceptanti, & ſtipulanti pro ſe, ac ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, ad habendum, &c. Transferens, & cedens, in & ſuper dictis rubris 15. venditis in emptorem acceptantem, vt ſupra, omnia ſua iura, &c. Ponens, &c. Conſtituens, &c. Dans facultatem eidem emptori, accipiendi auctoritate propria, abſque alicuius Iudicis, &c. dictorum 15. rubrorum corporalem poſſeſſionem ad omne illius placitum, & donec, &c. conſtituit, &c. Hanc autem venditionem, & alienationem dictorum 15. rubrorum dicti Caſalis D. L. fecit, & facit, cum omnibus in hoc Inſtrumento contentis, pro pretio ſcutorum mille quingentorum monetæ. iuliorum decem pro ſcuto. Quę ſcuta mille quingenta ſolui debeant per dictum emptorem ipſi Domini venditori hoc modo, & terminis, videlicèt ſcuta quingenta ſimilia hinc ad ſex menſes proximos ab hodie. Alia quingenta intra alios ſex menſes inde ſequentes, & reliqua ſcuta quingenta intra alios ſex menſes ſequentes. Adeo quod infra decem, & octo menſes totum dictum pretium ſolutum ſit, prout in terminis prædictis D. B. emptor ſoluere promiſit D. L. venditori præſenti. Et huic promiſſioni, de ſoluendo pretium prædictum D. P. dicti emptoris pater, vt principalis, principaliter, & inſolidum acceſſit, conſtituendo ſe principalem, & inſolidum promiſſorem, & debitorem dicti prætij erga D. L. præſentem, &c. Et ſi plus dicto pretio dicta rubra 15. valerent, aut valere poſſent, D. L. venditor totum illud plus ex beneuolentia, qua proſequitur dictum B. eius generum, eidem condonauit, & remiſit irreuocabiliter inter viuos dicto B. acceptanti. Et præmiſſa cum infra dicendis fecit, his pactis adiectis, quod ipſe L. ſemper, & quandocumque voluerit, donec vixerit, & ſua tantum vita durante, & pro ſe ipſo, & pro alio, vel alijs dicta rubra 15. pro eodem pretio redimere poſſit; quæ tamen facultas redimendi non competat, neque transferatur hæredibus ipſius D. L. prout idem L. tantum, & pro ſe redimere volenti retrouendere promiſit, & pro eodem pretio, vt ſupra, & non aliter, nec alio modo. Et conuenerunt etiam, quod dicta rubra 15. capiendo, & ſequendo à latere, ac locis ſupradictis menſurari debeant per D. N. ſeu D. M. Architectos, & agri menſores ad beneplacitum vniuſcuiuſque partis, & apponi debeant termini in locis ſupra ſpecificatis, vbi melius, & commodius dictis Agrimenſoribus, aut eorum alteri videbuntur eſſe, apponendi. Quorum Agrimenſorum, & etiam alterius eorum quicumque eorum acceſſerit ad menſurandum appoſitioni terminorum, menſurationi, & relationi faciendis, etiam ſine aliquo interuentu partium, promiſerunt partes perpetuo ſtare, & acquieſcere. Ita quod huiuſmodi venditio, & emptio, ſub prætextu menſuræ faciendæ, non intelligatur conditionalis, & reſolubilis; ſed immò duratura, atque perfecta pro vtraque parte. Conuenientes etiam, quòd tàm huiuſmodi rubra 15. vt ſupra vendita, quam dicta rubra 25. in ſolutum data, occaſione dotis Dominæ I. menſurari debeant inſimul, ad tollendum confuſionem, ambiguitatem, & pro minori diſpendio, commodiorique appoſitione terminorum, per dictos Agrimenſores, vel quemuis eorum; quibus, & eorum vnicuique in ſolidum partes dederunt facultatem menſurandi, apponendi terminos, & referendi. Promittentes ſtare relationi, menſurationi, vt ſupra, & ad præmiſſa eoſdem inſolidum deputarunt.

Præ-

Digitized by Google

Præterea D. L. venditor affirmauit, & promiſit dicta rubra 15. Caſalis, vt ſupra venditi, ad ipſum D. L. pleno iure dominij vel quaſi ſpectantia, & pertinentia, vendere, vt ſupra, licuiſſe, atque licere, & nulli alteri in toto, vel parte data, &c. alienationis, &c. & eſſe libera, & immunia ab omni cenſu, canone, reſponſione, & quocumque onere; & huiuſmodi venditionem eſſe, & ſemper fore bonam, validam, ac bene, & validè factam; & in eam, tanquam talem, promiſit facere conſentire omnes perſonas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes, etiam ad omnem ſolam, & ſimplicem extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationem per dictos B. eiuſque hæredes, &c. faciendam; & promiſit ſuſcipere in ſe omnem litem, &c. Si quæ inferatur ſuper dictis rubris 15. Caſalis in quocumque iudicio, & in quacumque inſtantia, & parte iudicij, & ſuſceptas proſequi, terminare, &c. etiam abſque cura, interuentu, & impenſa dicti emptoris. Quinimmò promiſit dictum emptorem, eiuſque heredes, &c. in & ſuper dictis 15. rubris Caſalis, eiuſque poſſeſſionem ſemper, ac perpetuò conſeruare, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, &c. Alias in omnes, & ſingulos caſus, & euentus præmiſſis contrarios, & quemlibet ex eis, aut inobſeruationis præmiſſorum omnium, & ſingulorum, ad omnem euictionem dictorum rubrorum 15. Caſalis in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, & in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & quouis eorum inſolidum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit erga dictum emptorem, præſentem, &c. Et conſenſit etiam atque conuenit idem L. venditor, quod dictus emptor, eiuſque hæredes, & ſucceſſores non teneantur ad aliquam ſolemnem intimationem litis faciendam; ſed quæcumque ſimplex notificatio, etiam extraiudicialis, & ſine aliqua ſolemnitate, & forma iuris, & ſtatutorum adhibita facta ſufficiat ipſi D. venditori, & ſucceſſiuè alicui ex hæredibus ſuis. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Alia venditio Caſalis fideicommiſſarij, ex cauſa debiti contracti.

CVM magnificus D. A. propter fideiuſſiones pro amicis, & conſanguineis factas, graui ære alieno grauatus exiſtat; cupiens ab eo liberari, ſed non valens hoc facere, niſi ad alienationem bonorum fideicommiſſo bon. mem. S. eius aui paterni, ſubiectorum, ſeu aliquorum ex eis deueniat, ad euitandum omne dedecus, tàm ſuum, quam familiæ ſuæ. Quia profecto, niſi creditoribus ſatisfaciat, executionem etiam perſonalem, & carcerationem, aut auxilium voluntarium pati cogeretur. Ideò à Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa, Caſale S. & F. à fideicommiſſo præfato liberari, ac facultatem cuicumque vendendi, cum ſuis iuribus, & pertinentijs, & abſque incurſu alicuius pœnæ, cum derogatione prædicti fideicommiſſi obtinuerit; prout in ſupplicationibus ſignatis manu Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, ſub datum Romæ, apud Sanctum Petrum nonis Iunij, & apud Sanctum Marcum Kalendis Octobris, Anno Secundo, plenius continetur; quas ſignaturas, & ſupplicationes originales exhibuit, & eis vti velle declarauit, & declarat. Quæ ſunt huiuſmodi tenoris, videlicèt. Vrbis Beatiſsime Pater, fuit in rerum natura, &c. Et aſſerens idem A. omnem, quam potuit, diligentiam per plures menſes circa venditionem dicti Caſalis, & iurium ſuorum adhibuiſſe; à nemine tamen meliorem, immò nec parem conditionem inueniſſe, quam ab N. cum quo volens Inſtrumentum, pactis, & modis tractatis, & maturè concluſis celebrare.

Hinc eſt, quod Anno, &c. Coram teſtibus infra dicendis, & me Notario, &c. conſtitutus idem magnificus D. A. nepos ex filio prædicti quondam S. ad prouidendum, vt ſupra narratum eſt, ſatisfactioni creditorum, & præſertim extinctioni plurium cenſuum, per eum impoſitorum, & venditorum. Quorum cenſuum fructus, habita ratione illorum valoris, maiores exiſtunt, quam prouentus Caſalis; ſpontè ſua, certaque ſcientia, & deliberata voluntate, etiam vigore facultatis conceſsionis, & derogationis factarum, vt ſupra, per Sanctiſſimum Dominum Noſtrum Papam, quibus vti velle declarauit, & declarat, ac omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus validius fieri potuit, & poteſt, ac per ſe, & ſuos quoſcumque hæredes, & ſucceſſores dictum Caſale, ſeu Caſalia

S. et

S. & F. ſita in agro Romano , in partibus Tranſtiberis , diſtantibus ab Vrbe 14. aut 15 milliarijs. vel circa,ad quas itur,exeundo per portam Flaminiam, ſeu Populi nũcupatam , & Pontem Miluium. cui caſali, vel caſalibus, quoad partem vocatã F. hos aſſeruit adhærere cõfines, videlicet ab vno latere verſus Vrbem territorium C. P. diœceſis , ab alio verſus S. bona Monaſterij ſancti P. ſeu territorium caſtri L. dicti Monaſterij. & ab alio latere flumen Tyberis , apud Portum M. R. quo vero ad S. ab vno latere flumen T. &c. ſaluis alijs ſuis verioribus confinibus.& vocabulis,ſi quæ, &c. cum omnibus , & ſingulis dicti caſalis, vel caſalium iuribus , & iuriſdictionibus , ingreſſibus , exitibus ; commoditatibus , adiacentijs , pantanis, pratis , nemoribus , aquis , fontibus, aquarum curſibus , riuis , molendinis,hoſpitio,domibus, ædificijs, & alijs quibuſcumque in dicto caſali , ſeu caſalibus S. & F. conſiſtentibus , & etiam ad dicta caſalia ſpectantibus , & pertinentibus , tam de conſuetudine , quàm de iure, quas , & quæ dicta caſalia habent in ſe , & circũ ſeipſa, vſque ad vias publicas,& cum omnibus ſuis pertinentijs vniuerſis, vendidit,& titulo perfectæ, ac irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, ceſſit,conceſſit, tranſtulit , mandauit , & aſſignauit.

Magnifico D. N. præſenti , & pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ementi , ſtipulanti, & acceptanti , ad habendum. &c. Transferens, & cedens dicto emptori , vt ſupra acceptanti ſuper dicto caſali , vel caſalibus S & F. & ſuis membris,& pertinen. omnia iura,omneſq. actiones,&c. Ponens,&c. conſtituens,&c. Dans facultatem eidem emptori accipiendi dicti caſalis , vel caſalium , cum eorum membris , & pertinentijs prædictis , realem , & corporalem poſſeſſionem auctoritate propria , vel de facto, abſque alicuius iudicis, &c. Et donec , &c. conſtituit. &c. Et huiuſmodi venditionem. & alienationem , cum omnibus , & ſingulis in hoc inſtrumento contentis . Idem A. venditor fecit, & facit, etiam virtute facultatis conceſſæ per ſanctiſſimum D. N. Papam , & ſupplicationum inſertarum , & omni meliori modo,&c. erga N. acceptantem pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque pro pretio ſcutorum viginti ſeptem millium octingentorum monetæ iul. x. pro ſcuto , ex quibus iuxta formam præinſertæ ſupplicationis , & Signaturæ Sanctiſsimi D.N.Papæ declararunt,& conuenerunt erogare ſcuta ſex millia monetæ in emptionem vnius , vel plurium annuorum cenſuum , prout eidem venditori , & emptori videbitur expedire : propterea , numquam opponi , aut imputari poſſit , quod interim donec ſcuta 6. m. prædicta collocentur in emptionem, vt ſupra , emptor gaudeat re, & pretio , coram teſtibus & me notario eadem ſcuta ſex millia in computum dicti pretij, cum expreſſo conſenſu D. A. venditoris conſignauit , & depoſuit, cum pactis , conditionibus , & declarationibus infra dicendis , quæ hic , & in omni parte contractus , pro repetitis , & inſertis habeantur penes P. præſentem , & accipientem in prompta, & iam numerata pecunia tenenda , & conſeruanda per dictum depoſitarium , ad effectum , vt quamprimum commode fieri poterit , in emptionem dicti cenſus, vel cenſuum nomine , & ad fauorem prædictæ A. & aliorum ſucceſsiuè ad dictum fideicommiſſum vocatorum , reſeruata diſpoſitione , tam ſortis principalis , quàm etiam fructuum dicti cenſus , vel cenſuum ipſi N. & eius hæredibus,& ſucceſſoribus, donec in totum ad ſummam dictorum 30. m. peruenient collocari , & erogari valeant , iuxta formam ſupplicationis prædictæ , de quibus ſcutis 6. m. in depoſitum acceptis , dictus P. vocauit ſe contentum, & de illis D. N. & D. A. præſentes , &c. quietauit , cum pacto de numquam petendo,& promiſit ſtatim conſignare,ac ſoluere ad omnem requiſitionem , vel placitum eorundem A. & N. quatenus erogentur in emptionem cenſus, vel cenſuum prædictorum , & non aliter . Et pro maiori cautela dicti A. fecit, & conſignauit eidem A. præſenti , &c. Hac lege, conditione, & declaratione adiectis , vt nec fructus dicti cenſus,vel cenſuum emendorum, neque ſors principalis ad manus venditoris , vel aliorum ad fideicommiſſum prænarratum vocatorum peruenire poſsint, ſed per dictum N. emptorem dicti caſalis vel caſalium , & illius hæredes , & ſucceſſores exigi,& in emptionem portionum

Digitized by Google

ſiuè locorum montium non vacabilium, ſub nomine, & ad fauorem D. A. & aliorum ad dictum fideicommiſſum ſucceſsiuè vocatorum, reſeruata tamen, vt ſupra, diſpoſitione ſortis principalis, & fructuum ipſis D. N. ac ſuis, vſque ad ſummam ſcutorum 30. millium peruenerint, iuxta formam prædictarum ſupplicationum quamprimum commodè fieri poterit, inueſtiri debeant, vſque ad ſummam ſcutorum triginta millium, computatis dictis, ſex millibus, in totum accreuerit. Et quia cura inueſtien. dictas pecunias, & fructus ad emptorem, & ſuos hæredes, & ſucceſſores, vt præmittitur, pertinere debet, ne propter difficultatem inueniendi loca montium prædictorum, pro inueſtimentis faciendis ipſe venditor, & ſui in dicto fideicommiſſo ſucceſſores, aliquod damnum patiantur. Idcircò D. A. prædictus volens vtilitati ſuæ, & ſuorum filiorum, & aliorum ad dictum fideicõmiſſum vocatorum conſulere, vt facilius, & maturius fructus cenſuum, & ſucceſsiuè montium emendorum inueſtiantur, & augeantur, vſque ad dictam ſummam ſcut. 30. mil. & ad tollendum difficultates, & forſan conuentiones, quæ occaſione inueſtimentorum prædictorum oriri poſſent; & ad omnem meliorem finem, & effectum. Spontè &c. conuenit, & promiſit D. N. præſenti, &c. quandocunque, & quotieſcumque inueſtimenta prædicta erunt facienda, inueſtigare, & inuenire, & D. N. & ſuis, &c. offerre dicta loca montium non vacabilium pro inueſtimentis prædictis faciendis; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. de quibus, &c. quæ ſcuta 30. mill. loco dicti Caſalis, vel Caſalium S. & F. prædicto fideicommiſſo ſubiecta remaneant, iuxta formam Signaturæ, & commiſsionis Sanctiſsimi D. N. Papæ, de quibus ſcutis ſex millibus, vt ſupra, in depoſitum realiter, vt ſupra, conſignatis D. A. venditor quietauit, abſoluit, & perpetuò liberauit dictum N. in computum pretij dicti Caſalis. Reliqua verò ſcuta 21000. & octingenta monetæ, pro complemento ſcutorum 27000. octingẽtorum monetæ cauſa totius dicti pretij, D. A. venditor coram teſtibus, & me Notario habuit, & accepit, & ad ſe traxit in prompta pecunia, in moneta argentea Papali, à dicto N. emptore præſente, atque actualiter ſoluente; de quibus ſcutis viginti vno millibus, & octingentis monetæ pro reliquo, & complemento dicti pretij, vocauit ſe contentum, & ſibi integrè ſatisfactum eſſe, dictumque N. emptorem præſentem, &c. quietauit, abſoluit, & perpetuò liberauit. Exceptioni non numeratæ pecuniæ, non habitorum, non receptorum, & omnibus alijs iuris, & facti exceptionibus expreſsè renunciauit, cum pacto de numquam amplius petendo. Et ſi plus dicto pretio Caſale, vel Caſalia prædicta S. & F. cum ſuis membris, iuribus, iuriſdictionibus, & pertinentijs prædictis valeret, aut valere poſſet, vel poſſent, totum illud plus, etiam ſi dimidiam iuſti pretij partem excederet, donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos ex certa ſcientia, principaliter, & non incidenter, remiſit eidem N. præſenti, &c. & ad maiorem perpetuam firmitatem huius contractus. Idem A. venditor, renunciauit beneficio legis ſecundæ C. de reſcindend. vendition. & ſimilibus legibus, de quarum effectu ſcientiam habere dixit, & de nouo certioratus extitit. Item affirmauit, & promiſit dictum Caſale S. & F. cum omnibus iuribus, & pertinentijs præfatis, exceptis dictis cenſibus redimendis, ex pretio dicti Caſalis, vt ſupra conuentum fuit in reliquis eſſe liberum, & immune ab omni alio cenſu, canone, reſponſione, liuello, & quocumque onere, & ab omni fideicommiſſo purificato, & purificando, attenta maximè derogatione Sanctiſsimi D. N. Papæ. Quam promiſit validam, & firmam eſſe, ac perpetuò valituram; & dictum Caſale non eſſe alicui alteri venditum, datum, donatum, permutatum, diſtractum, aut quouis modo alienatum, etiam alienationis latiſsimè ſumpto vocabulo, & nihil omninò in toto, vel in parte factum eſſe in præiudicium huius contractus, & dicti emptoris; atque dictum Caſale vti ſpectans, & pertinens ad dictum venditorem pleno iure dominij vendere, vt ſupra, licuiſſe, atque licere, & hanc venditionem eſſe, ac ſemper, & perpetuò fore bonam, validam, ac benè, & validè factam, & in eam tanquam talem facere conſentire omnes perſonas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes, in & ſuper dicto Caſali, & quacumque illius parte, aut membris, etiam ad

om-

omnem ſolam, & ſimplicem interpellationem, aut requiſitionem faciendam per emptorem, aut eius hæredes, & ſucceſſores, & promiſit non inferre litem, & quod neque à fideicommiſſarijs vocatis in teſtamento dicti ſui Aui paterni, vel ab alijs quibuſuis perſonis lis, vel moleſtia inferretur; & quatenus illata foret, vel inferri contigerit, promiſit facere conſentire, vt ſupra, ac litem, cauſam, controuerſiam huiuſmodi ſuſcipere in ſe, in omni iudicio, & in quacumque inſtantia, & parte iudicij, & ſuſceptas proſequi, finire, & terminare, omnibus eius impenſis, Procuratoribus, Aduocatis, & defenſionibus opportunis, & abſque cura, interuentu, & impenſa dicti emptoris, & illius hæredum, ac ſucceſſorum. Quinimmò dictum emptorem, & illius hæredes, & ſucceſſores quoſcumque, in & ſuper dicto Caſali, cum omnibus eius membris, & pertinentijs, ac pacifica poſſeſſione ſemper, & perpetuò conſeruare, ac inſuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, & moleſtante perſona. Alioquin ſi præmiſſa omnia, & ſingula ſeruata non fuerint, & in omnes, & ſingulos caſus, & euentus præmiſsis contrarios, aut contrauentionis illorum, teneri voluit, & ſe, & ſuos hæredes, &c. & bona quæcumque obligauit pro omni, & quacumque euictione dicti Caſalis, & iurium venditorum vniuerſali, et particulari in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, etiam ad duplum pretij rei euictæ; aſſerens hanc eſſe, et vigere in Vrbe conſuetudinem, et in quocunque iudicio, etiam petitorio, et quouis eorum inſolidum, & ſiuè in proprietate, ſiuè in poſſeſsione, euictio immineat, vel ſequatur; etiam ſi euictio, aut moleſtia ex dicto narrato fideicommiſſo, aut alias vndecumque prouenerit, et ad omnia damna, impenſas, et intereſſe propter litem, moleſtiam, vel euictionem, per emptorem, et ſuos hæredes, et ſucceſſores patienda, et incurrenda teneri voluit erga emptorem, vt ſupra, acceptantem. Ita vt ſub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniuſtitiam iudicantium, vel facto Principis euictio ſequuta foret, ipſe venditor, eiusq; hæredes, & fideiuſſores nullo modo excuſari, vel ſe tueri poſsint aduerſus præmiſſa. Et conſenſit etiam, atque conuenit cum emptore, quod in omnibus, et ſingulis præmiſsis, & in hoc Inſtrumento contentis, dictus emptor, eiuſque hæredes, et ſucceſſores, non teneatur ad faciendam aliquam ſolemnem intimationem litis, ſed quæcumque ſimplex notificatio, etiam domi dimiſſa copia, etiam extraiudicialis, et ſine aliqua ſolemnitate, et forma iuris, et ſtatutorum adhibita, et ſeruata ipſi venditori, aut ſucceſsiuè alicui ex hæredibus, et ſucceſſoribus ſuis, ac fideiuſſoribus infra dicendis facta ſufficiat. Quia ſic actum, et conuentum fuit; cui emptori, vt magis cautum ſit, vltra fideiuſſores infra dicendos, et obligationem venditoris, declararunt, et conuenerunt dicti contrahentes, quod dicta ſcuta 6. mil. vt ſupra, in depoſitum data, et cenſus emendos ex eis, et ſucceſsiuè augumẽtum illorum, vſque ad dictam ſummam ſcutorum 30. mil. et loca montium, acquirenda ex augumento, et fructibus in futurum emenda, intelligantur, et ſint ex nunc in ſpecie, ita tamen, etc. eidem D. N. et ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcumque ſemper, et perpetuò obligata, hypothecata, et affecta, pro quacumque dicti Caſalis S. & F. cum ſuis pertinentijs, euictione vniuerſali, et particulari, in quocumque iudicio petitorio, et poſſeſſorio, et quouis eorum inſolidum; & pro maiori cautela, & potioritate, et anterioritate dicti N. emptoris, et ſuorum, ac pro obſeruatione huius contractus, et omnium, et ſingulorum conuentorum in eo, et quatenus aliqua euictio dicti Caſalis, in toto, et quauis parte, in iudicio petitorio, vel poſſeſſorio prouenite, et ex quocumque capite (promiſsionibus de euictione, et obligationibus fideiuſſorum ſemper ſaluis) etiam liceat D. N. et ſuis accipere corporalem poſſeſſionem dicti cenſus, et locorum mõtium, et quorumcumque bonorum, in quibus dictæ pecuniæ prouenientes ex pretio Caſalis, cum eorum augumento, et fructibus, inueſtitæ fuerint auctoritate propria, et de facto, abſque alicuius Iudicis, et Curiæ, etc. & abſque vitio ſpolij attentatorum, et alio defectu, et retinere, et loco rei euictæ, pro concurrenti valore vſufructuare, donec valorem rei euictæ, ac duplum ipſius, vna cum damnis, impenſis, et intereſſe conſequantur; & cum huiuſmodi condi-

N 2 tione

Digitized by Google

tione adiecta, quod dictæ pecuniæ, & eorum augumentum nec poſſint ab aliquibus ſequeſtrari, neque creditoribus dicti venditoris caſalis, nec alijs quibuſuis perſonis etiam venientibus ex cauſa dotis, alimentorum, & alia quacumque cauſa, quantumuis pia, fauorabili, & priuilegiata, ius acquiri poſſit, in præiudicium dicti D. N. & ſuorum: Immo dictus N. & ſui omnibus alijs præferantur in euentum præfatum, maxime quia dictæ pecuniæ ab ipſo N. prouederunt, & quia ſic a principio actum, & conuentum fuit. Et ſaluis præmiſſis, & abſque illorum præiudicio D. A. venditor promiſſit huic venditioni, & alienationi, ac omnibus, & ſingulis ſupra, & infra conuentis,& promiſſis,acceſſuros, vt principales, et inſolidum, pro ſummis in totum ſcutorum vigintiunis millium, & octingentorum monetæ,videlicet B. pro ſumma ſcut. N. C. pro alijs ſcutis N. D. pro alijs N. ſcutis quæ omnes ſummæ conſtituunt dictam ſummam ſcutorum 21. m. octingentorum monetæ: Pro quibus reſpectiue ſummis acceſſuros promiſit dictos fideiuſſores, vt principales, principaliter, & inſolidum; pro validitate, firmitate, & obſeruatione huius venditionis, & de faciendo conſentire omnes perſonas,ius habentes, vel habere apparētes,etiam dictos fideicommiſſarios,& quoſcumque nominatos, & comprehenſos in dicto fideicommiſſo, quatenus contrauenirent huic venditioni, & alienationi, aut illam reſcindere, aut annullare tentarent; & de quacumque lite,cauſa, et moleſtia ſuſcipienda,proſequenda,& pro conſeruatione dicti emptoris, et ſuorum in dicto caſali, et ſuis pertinentijs, et liberatione ab omni lite, cauſa, moleſtia, et moleſtante perſona pro quacumque euictione vniuerſali, et particulari; in omni iudicio petitorio, et poſſeſſorio, et quouis eorum inſolidum, alijſq. præmiſſis obſeruandis modo,et forma, prout per D.A. promiſſa fuerunt, et conuenta in fauorem dicti D. emptoris, et cū obligatione Camerali. Quos fideiuſſores,& alios quoſcūque acceſſuros, ſi quos alios accedere contingat hinc abſentes, me notario, etc. D. A. promiſit releuare indemnes, et penitus ſine damno conſeruare à præmiſſis, itaquod nullum damnum,neque moleſtiam patiantur; alias etiam ad omnia,damna, &c. teneri voluit. Et alterius D. A. ad eandem maiorem cautelam emptoris, promiſit, quod eius filij, & quoties, & quando aliquis eorum 14. annum compleuerint, cum omnibus ſolemnitatibus neceſſarijs, & opportunis, acceptabunt derogationem dicti fideicommiſſi, & ſubrogationem reſpectiue factas per ſanctiſsimum D. N. Papam eis modo, & forma, prout in eiſdem ſupplicationibus continetur, & quod accedent vt principales omnibus præmiſsis, ad quæ D. Alex. obligatus exiſtit: & vltra hoc pro quocumque eorum iure, quod tam in præſenti, quam in futuro, eis competit, de nouo vendent, & ſe obligabunt, de quacumque euictione dicti caſalis, in ampla forma, & pro omnibus, & ſingulis alijs modo, & forma, quemadmodum ab ipſo A. promiſſa fuerunt erga dictum emptorem, quod promittant pro eadem potiori cautela emptoris, contractum hunc, & contractum per eos celebrandum, ratificare, cum dicti filij, & eorum ſinguli ætatis legitimæ effecti fuerunt,ad omne placitum dicti emptoris; & quod pariter curabunt, & facient. Ita quod promittendo factum alienum, & faciendo poſſibilia, excuſari non poſsint, ſed teneantur ad omnia. & ſingula per eos promiſſa; & ad omnia damna, &c. de quibus,&c.ab eorum filijs ſupradicta omnia. & ſingula ratificari, & in omnibus, & per omnia, fieri, & obſeruari facient, in forma iuris valida, & omnibus ſolemnitatibus requiſitis, & opportunis. Conuenerunt etiam, quod D. A. venditor teneatur eius impenſis expedire literas Apoſtolicas, in forma breuis, ſuper dictis Signaturis D. N. Papæ, ac expeditas emptori prædicto infra terminum,&c. conſignare. Quas ſignaturas originales, ad effectum literas præfatas expediendi, rehabuit, & ſecum reportauit. Et vice verſa, quod D. N. teneatur ſtare locationi Molendini, ſeu Mole,& hoſpitij, exiſtentium in dicto caſali: quæ a magnificis G. & C. eiuſdem caſalis conductoribus locata, et ſublocata fuerunt, pro quatuor annis finiendis die,&c. pro eadem annua penſione,& pactis contentis in inſtrumento, die, &c. celebrato per N. ita tamē quod penſio ad præfatū N ſpectet,& pertineat, ita quod emptor permittat ſemina-

Digitized by Google

minare in cultis, factis in dicto Caſali, pro ſolitis reſponſionibus, quæ pariter ad ipſum D. emptorem pertineant.

Conſenſus in venditionem præſtitus per fideicommiſſarium.

ILluſtriſsimus, et Reuerendiſsimus Dominus I. M. Epiſcopus N. S. R. E. Cardinalis fideicommiſſarius, et executor deputatus (vt aſſeruit) in teſtamento bon. mem. T. A. dum viueret Prothonotarij Apoſtolici condito die, etc. in actis D. N. tunc Notarij Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicę, quod teſtamentum vidiſſe, ac legiſſe affirmauit, et de contentis in eo, habere plenam, & certam ſcientiam, et habens notitiam quod D. F. vnus ex filijs, et hæredibus dicti bon. mem. T. ad effectum ſe liberandi à debito compoſitionis factæ cum Fiſco, et Curiæ, etc. (ſequere, prout in præcedenti inſtrumento conſenſus, narratiuam mutatis mutandis, quia eſt eadem res) de quo venditionis inſtrumento, et contentis in eo Illuſtriſsimus D. Cardinalis plenè certioratus extitit; & cùm inter alia promiſſum fuerit ex parte venditoris, ipſum Illuſtriſsimum Cardinalem conſenſum præſtiturum, ſpontè, etc. vt adimpleatur promiſsio, facta ex parte dicti D. F. et magis cautum ſit dicto emptori, pro omni, et quocumque iure, facultate, et actione competen et cõpetituris eidem Illuſtriſsimo D. Cardinali M. fideicommiſſario, et executori dicti teſtamenti purè, liberè, ac ſimpliciter conſenſit dictæ venditioni, et alienationi domus, cum ſuis pertinentijs, vt præfertur, factæ in dictum Capitulum N. quantum attinet ad ipſum Illuſtriſsimum D. Cardinalem, et huiuſmodi conſenſum, cum omnibus, et ſingulis in hoc Inſtrumento contentis, ſemper, et perpetuò, ratum, gratum, validum, et firmum habere, ac tenere promiſit, et ita obſeruare iurauit, tacto pectore, etc. Ad ſancta Dei Euangelia, et cum dicto iuramento, promiſit nunquam contrafacere, dicere, aut venire per ſe, vel alios, in iudicio, vel extra, ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſâ, et modo, etiam hic non expreſsis, me Notario, etc. acceptante, et ſtipulante, pro dicto N. et illius hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcumque. Super quibus, etc.

Venditio rei emphyteoticæ, & ſurrogatio perſonæ citatis affinibus.

COram magnifico, &c. principaliter conſtitutus D. Rodulphus della Porta, vnus ex filijs, & hæredibus quondam Ioſeph della Porta. Placentin. Diœceſis, dum viueret, Roman. Cur. ſuæq; ætatis legitimæ, in hac re principalis, & D. Accurſius de Accurſijs Tutor, & pro tempore Curator Clementis, Caroli, & Octauij ętatis minorum filiorum, & hæredum, cum benefic. leg. & inuentar. dicti quondam Ioſeph germanorum fratrum dicti Rodulphi deputatus (vt aſſeruit) in teſtamento a dicto quõdam Ioſeph condito in actis D. G. Notarij Romani de menſe Octobris 1569. & in huiuſmodi tutela, & cura. per magnificum D. ſecundum Collateralem Curiæ Capitolij, die 6. Octobris 1569. confirmatus, & quatenus opus ſit de nouo deputatus, conſtat in actis D. C. Notarij Curiæ Capitolij, de qua deputatione, & confirmatione, produxit fidem ſubſcriptam à dicto D. C. & dictis nominibus expoſuerunt dicto Collaterali, dictum quondã Ioſeph obijſſe annis præteritis, relictis multis, & diuerſis debitis, & inter alia vno debito ſcutor. 275. debitorum Domino Blaſio Gallo, pro totidem ſolutis per eundem D. B. Domino Cornelio Paltono Peruſino, creditori dicti quõdam Ioſeph della Porta. occaſione ſocietatis officij alias factæ inter dictum D. Cornelium, & Ioſeph. Quorum ſcutorum 275. monetæ 250. ſunt pro ſorte principali dictæ ſocietatis, & quindecim pro certis fructibus dictæ ſocietatis, & reſiduum pro expenſis factis in lite, prout conſtare dixerunt ex fide producta, & repoſita in filza inſtrumentorum D. G. Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Notarij. & ex actis ibidem actitatis Et inſuper dictam hæreditatem dicti Ioſeph della Porta remanere debitricem Domini Philippi Valentiſchi Romani in ſcutis 305. monetæ, quæ ſunt pro reſiduo ſcutorum 680. ſimilium ſolutorum D. Alberto de Miglioribus, confideiuſſori dicti D. Philippi in contractu obligationis, factæ per dictum quondam Ioſeph, & dictum Rodulphum eius filium, in fauorem Io. Frãciſci, & Aloyſij Spinulæ, vt dixerunt cõſtare in actis D. P.

Digitized by Google

de dicta obligatione rogati, die, &c. aut alio veriori tempore, item dictam hæreditatem remanere debitricem in ſcutis 400. monetæ eidem Rodulpho, & Virginiæ ſuæ germanæ ſorori, natis ex dicto Ioſeph, & quondam A. prima vxore dicti Ioſeph, occaſione dotis eiuſdem matris Rodulphi, & Virginiæ, vt dixerunt conſtare inſtrumento dotali, &c. & alia quoque debita dictum Ioſeph reliquiſſe in hæreditate ſua. Et quia creditores præfati inſteterunt, & inſtant pro conſequendis eorum creditis, & pecunijs debitis. Vnde prædicti hæredes non poſſunt, nec decet differre ſolutiones prædictas, vel aſſignationes aliquorum bonorum; & in hæreditate præfata remanſerit vinea, ſita intra mænia Vrbis prope montem Sanctiſſimæ Trinitatis, verſus portam P. quæ vinea in ſpecie reperitur obligata pro reſtitutione dotis quondam D. ſecundæ vxoris dicti quondam Ioſeph, ac etiam remanſerit domus cum apotheca, ſita in Vrbe in via Peregrini, ſub proprietate, & directo dominio venerabilis Collegiatæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ Rotundæ, confinata ab vno iuxta bona, &c. ac alios ſuos confines, quæ domus alias conceſſa fuit per Reuerendos Canonicos, & Capitulum dictæ Eccleſiæ, prædicto quondam Ioſeph ad tertiam ſuam generationem. Ita quod prima generatio inciperet ab ipſo Ioſeph, & ab eius filijs legitimis, & naturalibus, tàm natis, quam tunc naſcituris, & ipſi intelligerentur prima generatio, & finita dicta tertia generatione, vltimus eiuſdem tertiæ generationis poſſet nominare duas perſonas, vnico contextu, ſiuè maſculos, ſiuè fœminas, & infra menſem à die nominationis factæ, tradere deberent inſtrumentum publicum dictæ nominationis Reuerendis Archipresbytero, & Canonicis dictæ Eccleſiæ, pro annuo canone, ſeù reſponſione ſcutorum quindecim, in principio menſis Nouembris annuatim ſoluendorum, & cum alijs pactis, latius contentis in inſtrumento dictæ conceſſionis, die, &c. 1560. per D. I. Notarium publicum Rom. celebrato, & ſtantibus præmiſſis D. Accurſius Tutor, & Curator, & prædictus D. Rodulphus principalis, conſiderauerint expedire dictæ hæreditatis, pro ſoluendis dictis debitis, ſeu maiori parte dictorum debitorum, alienare prædictam domum cum apotheca, maximè quia nihil eſt in hæreditate, quod diſtractum ſit minus damnoſum, quam dicta domus, & volentes dictam domum alienare adhibuerint, & adhibendum curauerint, pro omni meliori conditione inuenienda, tamen à nullo, nec parem, nec meliorem conditionem, ſeu maius pretium inuenerint, quàm à præfato Domino Blaſio Gallo, & D. Michaele Angelutio de Ferentilo, qui ſummam ſcutorum octingentorum monetæ, pro pretio dictæ domus cum apotheca, & cum onere præfatæ reſponſionis 15. ſcut. dictis Archipresbytero, & Canonicis ſoluere parati exiſtant, & ſubintrare in locum dictorum filiorum, quatenus tamen dicti D. Archipresbyter, & Canonici capitulariter conſentiant tranſlationi, & venditioni prædictæ ipſi Domino Blaſio faciendæ, & mutationi de generatione dictorum filiorum Ioſeph della Porta in generationem ipſius D. B. nunc ætatis annorum 60. in circa, & Camilli eius filij legitimi, & naturalis annorum vndecim completorum, & Iulij Galli Spoletani, fratris patruelis dicti D. B. ætatis 19. ſeu 20. annorum in circa, qui eſt ſolutus, & non habet filios, & Michaelis Angelutij de F. ætatis annorum 55. in circa, vxorati, ſed nullos filios habentis. Ita quod ipſe D. Blaſius, Camillus, & Iulius Galli, & Michael Angelutius habeatur loco primæ generationis, & ſucceſſiuè filij legitimi, & naturales ex eis naſcituri, habeantur pro ſecunda generatione, & nepotes pro tertia; & vlterius, qui extiterint ex tertia generatione duas perſonas, mares, vel fœminas, nominare poſsint, quæ tamen ſubrogatio, & mutatio fiat, vt Dominus Blaſius, & ſui hæredes, & ſucceſſores, durante tertia generatione huiuſmodi liberè de dicta domo, & apotheca diſponere valeant, ſuper qua venditione, tranſlatione, & mutatione, iam requiſiuerint dictos Archipresbyterum, & Canonicos, pro eorum in præmiſsis conſenſu habendo. Ipſi verò Domini Archipresbyter, & Canonici, licet mors & vita, tàm iuuenum, quàm ſenum incerta ſit, nihilominus ex eo, quod euidenter appareт, & iuxta ordinem naturæ, talis mutatio tendit in vtilitatem dicti Capituli, ſeu Eccleſiæ, cum loco iuuenum, & puerorum ſubrogentur duo ferè ſenes. Ideò, ſaluo beneplacito Sedis Apoſtolicæ, con-

ſen-

ſentire parati ſint. Propterea volentes dictæ partes inſtrumentum ſuper dicta venditione, & tranſlatione celebrare, coram eodem magnifico Domino Collaterali Dominus N. vnus ex Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſoribus in ſcriptis retulit, & ſe ad inſtantiam Domini Rodulphi della Porta principalis, & Domini Accurſij Tutoris, & reſpectiuè pro tempore Curatoris aliorum filiorum, & hæredum, cum benefic. leg. & inuentar. dicti quondam Ioſeph della Porta, die, &c. huius menſis N. intimaſſe D. Bartholomæi parenti conſanguineo, & D. Geruaſio Melchiorio affini filiorum quondam Ioſeph della Porta, qualiter dictus D. Rodulphus, vnus ex dictis filijs, & maior natu, & dictus D. A. de A. Tutor, & pro tempore Curator teſtamentarius dictorum filiorum minorum, pro ſoluendis paternis debitis vrgentibus, intendunt alienare, vendere, ſeù in ſolutum dare domum, cum apothecam, ſitam in via Peregrini, iuxta bona hæredum quondam I. & ab alio latere bona Domini D. ſeù alios veriores confines, in qua domo inhabitat dictus P. Inquilinus (ſaluo iure directi dominij, & conſenſu Canonicorum, & Capituli Beatæ Mariæ Rotundæ, qui dicuntur eſſe directi dominij) D. Blaſio Gallo Spoletano, creditori hæreditatis dicti quondam Ioſeph della Porta, & Michaeli Angelo de F pro pretio ſcutorum octingentorum monetæ ſoluen. ſeù compenſan. reſpectiuè, cum debitis hæreditatis dicti eorum patris, & quod ſuper huiuſmodi venditione, ſeù datione in ſolutum celebrabitur Inſtrumentum in domo habitationis R. P. D. Epiſcopi Ariminen. è conſpectu Palatij reſidentiæ Oratoris ſuæ Catholicæ Maieſtatis, & quod huiuſmodi Inſtrumentum celebrabitur die Sabbathi, &c. hora 20. ſeu coram primo, vel ſecundo Collaterali. Ideò citaſſe eoſdem ad intereſſendum, & præſtandum eorum conſenſum, pro validitate contractus faciendi, alias ad allegandum cauſam, quare præmiſſa fieri non debeant, alias videndum dictum Inſtrumentum celebrari, in eorum abſentia, cum auctoritate Curatoris per D. deputandi, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, & alias omni meliori modo, &c. Qua relatione ſic facta, ibidem præſentes, & principaliter conſtituti, dictus D. Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, D Accurſius de Accurſijs Tutor, & reſpectiuè pro tempore Curator aliorum filiorum, & cohæredum teſtibus, & me Notario in dicto termino intimationis, & citationis, vt ſupra factæ, ac ſufficienter expectatis dictis DD. Bartholomæo, & Geruaſio proximioribus, vt aſſeruerunt eorum conſanguineis, & affinibus reſpectiuè, ac illis non comparentibus, neque aliquid allegantibus in actis mei Notarij, & quia nullos alios habent conſanguineos, in Vrbe ad conſentiendum habiles, quam dictos Bartholomæum, & Geruaſium, vt cum iuramento, tactis, &c. præſtito affirmarunt. Quos amicabiliter etiam requiſiuerint, & celebrationi huius contractus venditionis, pro tàm vrgenti, & neceſſaria cauſa interuenire vellent. Propterea ne vnquam de validitate contractus dubitari contingat, ad ſatisfaciendum ſtatutis Vrbis, reſpectu dictorum minorum, aliquem eis Curatorem, in locum duorum proximiorum conſanguineorum, quatenus opus ſit, ac ad omnem abundantiorem cautelam, deputari cum inſtantia poſtularunt, & cum eius conſenſu dictam venditionem domus, & apothecæ facere poſſint, ita vt vtile per inutile non vitietur, attento quod dicti hæredes non habent in bonis, vnde poſſint conſequi pecunias, ad effectum huiuſmodi debita ſoluendi. Qui Dominus Collateralis auditis, & intellectis præmiſſis, dictis Clementi, Carolo, & Octauio, præſentibus, & petentibus in Curatorem ad hunc actum, in defectum, & locum dictorum conſanguineorum, attenta eorum contumacia, quia non curarunt comparere, nec aliquid allegarunt, dedit, & deputauit N. præſentem, & intelligentem, & onus huiuſmodi acceptantem, dicens, & replicans eidem, Curator eſto, eiſdem minoribus ad hunc actum vtilia pro eis facito, & inutilia prætermittito, iuxta exigentiam facti, eoſque illorum iura indefenſos, & indefenſa non derelinquito, caueto, & alia facito, ad quæ teneris, & debes. Qui N. Curator, ita facere, & curare promiſit, prout, & quemadmodum à Domino Collaterali demandatum fuit. Pro quo Curatore, & eius inſtantia, & requiſitione M. ſciens, &c. ſponte, &c. ad faciendum rem gratam dicto Curatori, vt principalis, & inſolidum acceſsit, erga eoſdem minores.

Digitized by Google

Quem M. præſentem, etc. Idem Curator promiſit releuare indemnem, ac penitus ſine damno conſeruare. Ita quod, etc. alias, etc. obligantes propterea idem Curator, & fideiuſſor ſeipſos, et ſuos hæredes, etc. & bona, etc. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis (citra tamen, et præter conſtitutionem Procuratorum) ſolitis et conſuetis, et ita tactis, etc. iurarunt. Et ſuper præmiſſis dictus D. Collateralis, ad poſtulationem partium, auctoritatem, et decretum interpoſuit.

Succeſſiuè in eodem loco, et die, coram magnifico D. Collaterali, vt ſupra, ſedente pro Tribunali, ac Teſtibus, et me Notario publico, ad hæc vocatis, atque rogatis, perſonaliter conſtituti ſupranominati Domini Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, et D. Accurſius de Accurſijs Tutor, et reſpectiuè pro tempore Curator aliorum filiorum, et cohæredum cum benefic. leg. et inuentarij dicti quondam Ioſeph della Porta, in præſentia, & cum conſenſu dicti N. Curatoris, vt ſupra deputati præſentis, et conſentientis, atque auctoritatem præſtantis, et affirmantis cum iuramento, tactis, etc. præſtito ſe in hac re non habere aliquod proprium particulare intereſſe, et huiuſmodi venditionem, (attenta cauſa ſuperius narrata) non tendere in damnum dictorum heredum. Volentes effectuare dictam venditionem, pro dictis debitis ſoluendis, aſſerentes à nemine inueniſſe meliorem conditionem, quàm à dictis magnifico D. Blaſio Gallo, et D. Michaele Angelutio, ſpontè, etc. Imprimis eidem D. Accurſius Tutor, et Curator ad maiorem validitatem huius contractus, pro dictis minoribus renunciauit, cum dicto iuramento beneficio minoris ætatis, reſtitutionis in integrum, & omnibus legibus, & ſtatutis, in fauorem minorum diſponentibus, de quibus prius à Domino Collaterali certioratus fuit agens omnia, et ſingula in hoc inſtrumento contenta tutorio, et curatorio nomine, non ſolum dictorum maſculorum, ſed etiam fœminarum, videlicèt filiarum dicti quondam Ioſeph, quæ pariter minores 20 annis exiſtunt, quatenus tamen dictis filiabus, ſuper dicta domo aliquod ius competat, & non aliter, & omnes prænominatis dictis nominibus, tàm coniunctim, quàm diuiſim, ſpontè, etc. & omni meliori modo, etc. ſaluo et reſeruato conſenſu dictorum Archipresbyteri, et Canonicorum collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Rotundæ, ac iure directi dominij, et reſponſionis dictæ Eccleſiæ competen. et non alias, aliter, nec alio modo, etc. ſupradictam Domum, cum Apotheca, et ſuis membris, & pertinentijs vniuerſis, ac melioramentis; vendiderunt, et titulo venditionis, et omni meliori modo, ac titulo, quo potuerunt, dederunt, conceſſerunt, et tranſtulerunt dicto D. Blaſio Gallo nobil. Spoletan in Vrbe cõmoranti, et D. Michaeli Angelutio de F. præſentibus, ac ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcumque ementibus, acceptantibus, et ſtipulantibus (ſolitis conditionibus, declarationibus, et pactis infra dicendis, et non aliter) ſubrogantes eoſdem B. et M. et ſuos hæredes, et ſucceſſores in omne ius, et locum ipſorum della Porta. Tráſferentes in eos omnia iura, omneſq; actiones vtiles, tàm in ſupradicta domo, apotheca, et melioramentis, competen etc. Ad habendum, etc. conſtituentes, etc. ac ſpecialiter, et expreſsè conſenſerunt, quod D. Blaſius pro ſe, et Camillo eius filio, et Iulio Gallo fratre patruele, et dicto D. Michaele Angelutio de B. vſque in tertiam eorum generationem incluſiuè, et cum facultate nominandi duas perſonas, vt ſupra narratum eſt, conſequi poſſint mutationem, et tranſlationem à dictis Dominis Archipreſbytero, et Canonicis, adeò vt in futurum attendantur generationes ipſius D. Blaſij, Camilli, Iulij, et Michaelis, non autem ipſorum della Porta, ſaluis pactis, declarationibus, et conditionibus infra dicendis. Dantes facultatem D. Blaſio accipiẽdi dictæ domus, cum apotheca, et ſuis membris, et pertinentijs, corporalem poſſeſſionem, abſque alicuius Iudicis, etc. & donec, etc. conſtituerunt, etc.

Hanc autem venditionem, et alienationem, cum omnibus, et ſingulis in hoc Inſtrumento contentis, fecerunt pro pretio ſcutorum 800. monetæ, ad iul. 10. pro ſcuto, ad effectum ſoluendi debita prænarrata pro concurrenti ſumma dicti pretij, erga dictos B. et M. præſentes, et acceptantes, vt ſupra. Quod pretium conuenerunt, ſolui debere per DD. B et M. ad omne placitum venditorum, præſtito tamen prius conſenſu per dictos RR. Archipresbyterum,

Digitized by Google

rum, et Canonicos, et facta mutatione, & tranſlatione de generationibus ipſorum della Porta, in generationes ipſius D. Camilli, Blaſij, Iulij, & Michaelis, & expedito aſſenſu, vel confirmatione Apoſtolica. Quibus expeditis ex dicto pretio compenſari debeant ſcuta 175. debita eidem Domino Blaſio, ex cauſa ſuperius narrata. Ita tamen, vt Domino Blaſio, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus primæua iura, & actiones firma, ſalua, & reſeruata maneant, pro ſua potioritate, & anterioritate, & maiori cautela, in euentum euictionis dictæ domus, in petitorio, vel poſſeſſorio iudicio, vel cuiuſcumque litis, & moleſtiæ, ſi quæ ſuper dicta domo inferantur. Item ſolui debeant ſcuta 305. monetæ Domino Philippo Valentiſco debita, ex cauſa fideiuſſionis, factæ per eum, pro dicto quondam Ioſeph, & ſolutionis ſubſecutæ, vt ſuperius narratum eſt. Item ſcuta 200. dictæ Dominæ Virginiæ, pro ſua medietate dotis maternæ ſcut. 400. & reliqua ſcuta 20. pro complemento pretij dictæ domus, Antonio Antonino in computum ſcut. 25. per eum dicto Domino Ioſeph mutuatorum, quatenus tamen dicti creditores, pro quacunque euictione dictæ domus, & apothecæ, ac iurium in petitorio, & poſſeſſorio inſolidum, pro ſummis, & ratis eiſdem ſoluendis promittant, & de facien conſentire omnes perſonas, & ſuſcipiendo, & proſequendo quamcumque litem. Et inſuper eorum iura, & actiones prædicto Domino Blaſio, pro ſua maiori cautela, & potioritate, ac anterioritate transferant, & cedant, & ex nunc, pro quando dictæ ſolutiones factæ fuerint dicti venditores quietarunt Dominum Blaſium, præſentem, &c. cum pacto, de nunquam amplius dictum pretium petendo. Et ſi plus dicto pretio dicta domus, & iura valerent, totum illud plus remiſerunt dictis B. & M emptoribus, præſentibus, &c. Item affirmarunt, & promiſerunt de dicta domo, & ſuis membris, ac iuribus nihil penitus feciſſe, in præiudicium dictorum D. Emptorum, & dictam domum, & iura nulli alteri vendidiſſe, donaſſe, permutaſſe, diſtraxiſſe, aut quouis modo alienaſſe, alienationis largiſſimo modo, ſumpto vocabulo. Immò venditionem, alienationem, & ſubrogationem huiuſmodi eſſe, & ſemper fore bonas, &c. pone clauſulas generales, &c. Item declararunt, & conuenerunt, quod ſi non poterit obtineri tranſlatio, & ſubrogatio de vita, & generationibus ipſorum della Porta, in vitam, & generationes ipſius Blaſij, & aliorum prænominatorum, quas mutationem, & tranſlationem, & ſubrogationem ipſi venditores procurare, & obtinere promiſerunt, vna cum expeditione beneplaciti Apoſtolici, ſeù confirmationis Apoſtolicæ, intra quatuor menſes proximos, in tali caſu, ſit in arbitrio, & facultate D. Blaſij retinere dictam domum, iura, & melioramenta, ac de eis diſponere, durante vita, ad tertiam generationem incluſiuè, dictorum della Porta, & vt vulgariter dicitur, correre il riſico della vita dē' detti figliuoli di Gioſeppe della Porta, & loro generatione, inſino alla terza incluſiuamente. Qua vita, & generationibus durantibus dictus Blaſius, & ſui hæredes, & ſucceſſores dicta domo, cum apotheca, melioramentis, & iuribus vti, potiri, frui, & gaudere, & de illis, vt de re propria emphyteotica, reſpectu vſusfructus, & vtilis dominij liberè diſponere valeant, prout poſſent ipſi della Porta, ſi venditionem hanc non feciſſent. Et in omnem caſum dicti venditores promiſerunt conſignare inſtrumentum confirmationis Apoſtolicæ, vna cum expeditione beneplaciti dicto Domino Blaſio, &c.

Venditio ad vitam.

CVm alias A ad effectum ſoluendi certum eius debitum, quod habebat cum N. vendiderit B. eius matri, domum magnam, poſitam in Vrbe, in Regione S. in platea D. cum ſuis iuribus, & cum duabus apothecis, ſub eadem domo exiſtentibus, prope portam domus, altera à dexteris, altera verò à ſiniſtris, pro pretio ſcut. 6. monetæ, cum pacto, vt ſemper, & quandocunque liceat D. venditori dictam domum, pro eodem pretio redimere, & recuperare, vt aſſeruit latius contineri in Inſtrumento, &c. nunc autem conſiderans ſibi melius eſſe dictam domum, & apothecas recuperare, atque alteri, vel alijs vendere, ad vitam vnius, aut plurium perſonarum, quia cum mors omnibus certa exiſtat dicta domus, & apothecæ deuoluentur ad ipſum A.

vel

Digitized by Google

vel eius hæredes, abſque reſtitutione pretij, & cum P. inquilinus dictæ domus obtulerit ſoluere ſcuta 6. mil. monetæ, ſi D. A. dictam domum, cum dictis duabus apothecis, ac reliquis omnibus pertinentijs vendere, & alienare voluerit, ad vitam ipſius P. & Q. ſuæ coniugis, & poſt eorum obitum, ad biennium ſuperuiuente R. filia bon. mem. N. quatenus eadem R defunctis dictis coniugibus ſuperſtes foret, quam conditionem, & pretium oblatum ipſe A. acceptare propoſuerit, cum ſua euidenti vtilitate, quia vbi nunc, & in futurum, ſine reſtitutione pretij dictam domum, & apothecas recuperare non valebit vtique, ſi dictam venditionem fecerit ad vitam, vt ſupra certus eſſe poteſt domum, & apothecas, abſque reſtitutione pretij, ad eum, vel eius hæredes reddituras.

Hinc eſt, quod Anno, &c. coram teſtibus, & me Notario, &c. dictus A. effectuare volens tractatum habitum cum dicto P. ſuper dicta venditione, ſpontè, &c. & omni meliori modo, &c. dictam domum magnā ſitam, vt præfertur in platea D. cum duabus apothecis, venditam Dominæ B. eius matri ex nunc, prout ex tunc, & è contra, cum illa redemerit, quam redemptionem, promiſit omninò facere hinc ad diem, &c. & cum omnibus alijs apothecis, domibus, ſeù domunculis contiguis, membris, & pertinentijs ſuis è centro Terræ, vſque ad Cœlum, cui domui à duobus lateribus ſunt viæ publicæ ante eſt dicta platea, retro verò, &c. ſaluis alijs, ſi qui ſint veriores confines, aut vocabula veriora, vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, conceſſit, tranſtulit, & aſſignauit eidem P. præſenti, ementi, & acceptanti, ad vitam ſuam, & Q. ſuæ coniugis, & ad duos annos immediatè ſequentes poſt obitum dictorum coniugum ſuperuiuente R. puella nepote Dominæ Q. ita vt ſi dicta R. poſt obitum dictorum coniugum ſuperuixerit duobus annis, vel pro eo tempore, quo ſuperuixerit, vſque ad duos annos, quicumque cauſam, & ius habentes ad P. dicta domo apothecis omnibus, ac pertinentijs ſuis, vti potiri, & gaudere valeant, hoc etiam adiecto pro maiori declaratione, vt præmoriente Domina Q. nihilominus ipſe P. tota dicta domo, cum omnibus eius apothecis, & pertinentijs, durante vita ſua, & pariter è contra præmoriente P. ſuperſtite Q. ſua coniuge, tunc hæredes, & ſucceſſores Domini P. vel quicumque ab eo cauſam, & ius habituri, vltra dictos annos duos ſuperuiuente dicta B. potiri, & gaudere valeat integra domo, apothecis, & pertinentijs ſuis vniuerſis, quæ poſt obitum dictorum coniugum, & finitis duobus annis prædictis ad A. venditorem, vel eius hæredes, & ſucceſſores, etiam cum omnibus melioramentis, ſi quæ per P. vel Q. ibi fieri contigerint, deuoluantur, & liceat eis propria auctoritate de facto, abſque alicuius Iudicis, & Magiſtratus auctoritate, decreto, & mandato, & abſque vitio ſpolij nullitatis, & attentatorum apprehendere, atque ad eorum libitum diſponere, ac ſaluis præmiſſis A. venditor tranſtulit, & ceſſit, in & ſuper dictis domo, apothecis, & pertinentijs ſuis D. P. vt ſupra, acceptanti omnia iura, & omnes actiones, &c. Ad habendum, vtendum, & poſſidendum, vendendum, donandum, vel permutandum, ac faciendum de domo, & apothecis, ac pertinentijs ſuis, ad libitum voluntatis eiuſdem P. durante vita ſua, & dictæ ſuæ coniugis, & duobus annis vitæ dictæ R. ſi eadem R. ſuperuixerit, vt ſupra, dictum eſt. Ponens D. P. vt ſupra, acceptantem in omne ius locum, & priuilegium ſuum in vniuerſum, ac tranſtulit, & eundem P. ad maiorem cautelam acceptantem ius, & facultatem redimendi, & recuperandi à Domina B. dictam domum, cum duabus apothecis, quatenus per ipſum D. A. non fuerit redemptæ hinc ad diem, &c. Conſtituens ſuper præmiſſis D. P. acceptantem Procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt dictis iuribus, & actionibus, etiam facultate redimendi in iudicio, & extra, vti agere, excipere, ac experiri valeant, etiam directis actionibus, quemadmodum poſſet ipſe A. ante venditionem, & ceſſionem huiuſmodi, & vltimo ipſe D. A. compelli poſſit ad faciendam redemptionem præfatam. Dans ex nunc facultatem D. P. accipiendi auctoritate propria de facto, abſque alicuius Iudicis, &c. dictæ rei venditæ, corporalem poſſeſſionem. Et donec, &c. conſtituit, &c. Hanc autem venditionem, & ceſſionem, cum omnibus, & ſingulis in hoc inſtrumento contentis A. fecit, & facit erga dictum P. vt ſupra, acceptantem,

tem, pro pretio ſcutorum 6. mil. monetæ, iul. 10. pro ſcuto, & aliorum ſcutorum 500. monetæ, quæ ſcuta 500. in melioramentis, ad contentamentum, vel ſatisfactionem dicti emptoris, idem emptor exponere teneatur; dicta verò ſcuta 6. millia D. P. emptor ſoluere promiſit, hinc ad diem 10. menſ. M. proxim. venturi, & pro ſolutione facienda in dicto tempore dare cedulam banchariam, per totum menſem Decembris proximè venturi, data prius per D. venditorem videlicet, ante diem decem, menſ. M. vel ante ſolutionem, idonea cautione, ad ſatisfactionem D. P. principali, & inſolidum obligata, pro quacumque euictione dictæ domus, apothecarum, & aliarum præfatarum domorum contiguarum, in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & quouis eorum inſolidum, & pro obſeruatione aliorum contentorum in hoc Inſtrumento, vel ſimili ſumma ſcutorum 6. mill. per A. expoſita in emptionem creditorum montium non vacabilium, aut cenſuum, vel aliorum bonorum ſtabilium in Vrbe, vel ſuo Territorio, quæ ſint idonea, & ſecura, & in ſpecie, vltra generalem obligationem infra dicendam, ad maiorem cautelam D. emptoris, obligentur in actis mei Notarij, pro quacumque euictione præfata loco fideiuſſionis, & pro obſeruatione contentorum in hoc Inſtrumento, & ex nunc dicta bona, ſeu cenſus, vel credita montium, emenda. ſi emi contingerint D. A. in ſpecie, ita tamen, &c. obligauit, & hypothecauit D. P. præſenti, & ad maiorem cautelam acceptanti, pro quacumque dictarum domus, apothecarum, & aliorum, vt ſupra venditorum, euictione, in omni iudicio, &c. Et pro implemento, & obſeruatione omnium, & ſingulorum in hoc Inſtrumento contentorum, & conſtituit dicta bona emenda, tenere, ac poſſidere, nomine dicti P. & ſuorum, in euentum cuiuſcumque euictionis præfatæ, ſalua obligatione perſonali, & reali aliorum bonorum ipſius A. Præterea ſi dictæ domus, apothecæ, aliæque præmiſſæ plus valerent, &c. (ſequere clauſulas generales in forma) Præterea conuenerunt, quod ſi D. P. vel Domina Q. vltra ſcuta 500 quamcumque aliam ſummam exponere voluerunt, aut erogauerunt in melioramẽtis dictæ domus, omnia cedant ſolo, & ad beneficium D. A. & ſuorum hæredum, abſque eo, quod ipſe A. vel ſui hæredes, pro huiuſmodi melioramentis, quantumuis notabilibus, quicquam reſtituere, aut perſoluere teneatur. Item in euentum, in quem Sanctiſſimus D. N. Papa, vel Reuerendiſſimus D. Camerarius, aut Reuerenda Camera Apoſtolica, vel Domini Magiſtri Viarum, aut alij, ad quos attinebit, faciant Iectitum, pro aperienda, vel conficienda via, iuxta dictam domum venditam, quæ via tenderet verſus Eccleſiam S. M. & dicta domus magna remaneret in inſula, ſeù alio quouis modo, in tali caſu D. A. venditor, vel ſui hæredes ſoluere teneantur totum illud, quod ſoluendum erit cauſa huiuſmodi iectitus, ad D. P. & habituros cauſa ab eo releuare indemnes, ac immunes conſeruare à dicto iectitu, & quacumque taxa, & ſolutione imponenda propter talem iectitum; quia ſic à principio actum, & conuentum fuit inter partes. Quæ omnia, & ſingula præmiſſa, dictæ partes referendo ſingula ſingulis, congruo loco promiſerunt adinuicem inuiolabiliter obſeruare, atque adimplere, & nunquam ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, & modo, in iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, opponere, vel venire; alias ad omnia damna, &c. teneri voluerunt ad inuicem, vltra obſeruationem, & adimplementum huius contractus, & contentorum in eo. Pro quibus, &c. Et inſuper dictus A. etiam in ſpecie, ita tamen, quod ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra, ſed ad maiorem cautelam emptoris, omnem legitimam trebellianicam, & falcidiam in bonis paternis, & omnia alia ſibi competentia, etiam cum clauſula, & effectu conſtituti obligarunt, &c.

Venditio Caſtri.

CVM fuerit, & ſit, prout infraſcriptus Illuſtr. D. P. aſſeruit, quod cum ipſe eſſet verus, & legitimus debitor Illuſtriſſimi D. M. pro reſiduo dotis Illuſtr. D F. eiuſdem Illuſtr. D. M. vxoris, & ipſius Illuſtr. D. P. germanæ ſororis, in ſumma, & quantitate 18200. prout latius publico Inſtrumento, &c. ad quod, &c Cumque dies ſolutionis, pecuniarum huiuſmodi iam diù ceſſiſſet, illaſque non habens, per literas cambij,

Digitized by Google

bij, ſub die,&c. Cum maximo eius damno, & intereſſe, & Ciuitate N. ſoluerit, ſeu ſolui fecerit eidem Illuſtr. D. M. de menſe N. per DD. N. & N. mercator. &c. ducatorum 13000. monetæ Neapolitan. reſtetque propterea idem Illuſtr. D.P.eorundem mercatorum debitor in dicta ſumma 13000. ducat. Cumque etiam debitor remanſerit, prout remanet de præſenti eiuſdem Illuſtr. D. M. pro reſiduo dotis præfatæ in ſumma 5200. ſcutorum ſimilium, pariterque fuerit, & ſit debitor Illuſtr. D. N. in ſumma 4700. ſcut. cauſa, & occaſione dotis, & aliorum iurium, prout Inſtrumento, &c. Ad quod, etc. Cumque idem Illuſtr.D.P. non habeat ad præſens manuales pecunias pro huiuſmodi debitis perſoluendis, ſitque in varijs alijs debitis, & ex cauſa ſolutionum dotium præfatarum, & aliarum inuolutus, ex quibus etiam maximum damnum, & intereſſe patitur, ac perſoluit; nec minus vnde pecunia huiuſmodi haberi poſſit modum reperire valens, niſi aliqua de bonis ſtabilibus vendat. Cumque nullam rem minus damnoſam venalem habeat, quam quoddam Caſtrum, vulgariter dictum Sancto P. ac quandam tenutam contiguam nuncupatam M. iuxta fines infraſcriptos, ex quibus multos minores fructus, quam intereſſe, quod patitur, ob ſolutionem debitorum præfatorum, percipit. Propterea ad alienationem dicti Caſtri, & tenutæ præfatæ neminem reperit, qui meliorem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam C. qui obtulit pro pretio Caſtri, & tenutæ præfatæ ſoluere contanti ſcuta 27000. hoc modo, videlicèt, &c. Cognoſcenteſque idem Illuſtr. D. P. & eiuſdem Agentes pretium huiuſmodi fore iuſtum, & rationabile, venditionemque præfatam in eiuſdem ipſius Illuſtr.D.P. cedere vtilitatem, & propterea ad illa deuenire intendat. Idcircò principáliter conſtitutus idem P. coram eximio Ioan. D. A. Iudice Palatino, & primo Collaterali, ac Illuſtr. D.Senatoris Locumtenente, ſeden. &c. ac cum eiuſdem decreto, &c. ac præſentia, &c. B. & B. auunculorum eiuſdem Illuſtr.D.P.ac conſanguineorum,& in gradu proximorum, prout medio iuramento aſſeruit, & ſe nullos alios proximos conſanguineos ad præſens in Vrbe habere ad intereſſen.& qui intereſſe poſſint huiuſmodi inſtrumento,ibidem præſentium, &c. & medio iuramento tactis, &c. Aſſeren. ſe de huiuſmodi negotio ad plenum informatos, & nullum in eodem habere intereſſe, & non eſſe in præiudicium eiuſdem Illuſtr. D. P. attentis præmiſſis; aſſeren. ſimili iuramento. Idem Illuſtr. D. P. ſe in 18. ſuæ ætatis anno conſtitutum, renuncian. nihilominus cum eodem iuramento ſuæ minoris ætatis 20. ſeu 25. annorum priuilegio, ac reſtitutioni in integrum beneficio, promittens cum ſimili iuramento dicto C. abſenti, ac P. eiuſdem Procuratori, & Agenti, ac me Notario, etc. præſentibus, etc. reſtitutionem aliquo vllo vnquam tempore quauis cauſa, & occaſione aduerſus ſupra, & infraſcripta, & incidenter non petere,& quod factus maior præſens inſtrumentum, & contenta in eo ratificabit in forma iuris valida, ad omnem ſimplicem requiſitionem dicti C. ſponte, etc. ac omni meliori modo, etc. vendidit, etc. dicto C. abſenti, ac dicto D. Procuratori, & Agenti, ac me Notario, vt ſupra præſentibus, ideſt dictum Caſtrum Sancti P. ac eius Territorium, quo ad ipſum Illuſtr. D. P. ſpectat, & pertinet, poſitum in Diœceſis T extra portam Sancti L. necnon etiam dictam tenutam M. contiguam Territorio dicti Caſtri, quibus ab eius lateribus, reſpectiuè eſt tenuta Ciuitatis T. præfatæ, ac Caſtri V. & Caſtri I, et R. et C. et P. ac M. et alios fines, etc. Cum poteſtate ſpecificandi, etc. vel ſi qui, etc. liberum, etc. cum omnibus eiuſdem Caſtri habitationibus, Curia temporali, Iuribus, Fortellitijs, Palatijs, Plateis, Domibus, & Portis, et quicquid publici, et priuati intus, intra, & extra dictum Caſtrum, exceptis fructibus ſeparatis à ſolo, et ad dictum Illuſtr. Dominum venditorem ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, et pertinere poterit, et poteſt, ac vtili, & directo dominio, ſuperioritate, poteſtate, arbitrio, iuriſdictione ciuili, et criminali, ac mixta, priuilegijſque, indultis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, ac iuriſdicendi, dicique faciendi facultate, necnon mero, et mixto imperio, & gladij poteſtate, iure vaſſallitio, et quocumque alio iure, ipſi Illuſtr. Domini venditori, ſuper vaſſallis dicti Caſtri, et tenutæ, vt ſupra venditis, territorijs, diſtrictibus, et pertinentijs, agris, et campis, ſyluis,

Digitized by Google

nis, nemoribus, paludibus, riuis, aquatis, fontibus pertinentijs, & herboſis, fructiferis, & ſterilibus, ac omnibus ipſius caſtri, & tenutæ ædificijs intus, & extra poſitis, tabernis, hoſpitijs, datijs, collectis, gabellis, dohanis, paſſagijs, cuſtodijs, vectigalibus, oneribus, exactionibus realibus, et perſonalibus, angarijs, et perangarijs, impoſitionibus, cenſibus, reſponſionibus, penſionibus, fructibus, redditibus, et prouentibus, emolumentis, et obuentionibus vniuerſis, terraticis, poteſtatibus, auxilijs, ſubſidijs, honorantijs, obedientijs, reuerentijs, honoribus, homagijs, et fidelitate, et quibuſcumque alijs ſeruitijs, in perſona, pecunia, rebus, et bonis quomodocumque & qualitercumque per vaſſallos, & alios incolas, & habitatores dicti caſtri, & tenutæ, confinibus, territorijs, & diſtrictus præſtari ſolitis & debitis ac debendis, iureq. piſcandi, aucupandi, venandi, depaſcendi, aques vndecunque deriuantes, hauriendi, & quolibet deducen. foueas lapidis, & arenæ inſtituen. venas auri, & argenti, æris, ferri, & cuiuſcumque generis metalli, & ſulphuris effudien. quærendi, inueniendi, & lucri facien. ac ciuilium, & criminalium, ſeu mixtarum cauſarum cognitione, & determinatione, ac cum iuribus, & alijs emolumentis ex eiſdem cauſis ciuilibus, ſeu mixtis, quomodocumque prouenien. ac vaſſallos, incolas, & habitatores, & alios dicti caſtri & tenutæ ſubditos, & delinquen. corrigen. puniendi, mulctandi, ac illos abſoluen. & remitten. ac iure præſtandi, & alia faciendi, quæ ad dominum dicti caſtri, & tenutæ pro tempore exiſten. de iure, vel conſuetudine ſpectant, & pertinent, & quæ ipſe Ill. D. venditor, & ſui prædeceſſores ante præſentem venditionem facere potuerunt, & etiam debuerunt, ac cum alijs quibuſcumque iuribus, iuriſdictionibus, arbitramen. & poteſtatibus, ac dominiũ dicti caſtri, & tenutæ ſpectan. & pertinen. ſolitiſq. iuriſdictionibus, quomodolibet concernen. ac eidem Ill. D. venditori competen. & competituras; francum, liberum, & exemptum ab omni homagio, & iuramenti fidelitatis præſtatione, ſuperioris recognitione, preterquam Papæ, & alia quauis ſeruitute, & in effectum omnia, & ſingula, quæ & pro ſe idem Ill. D. venditor habet, & poſſidet, & habere; & poſſidere poteſt; & ad ipſum quomodolibet, & quocumque iure, & titulo ſpectant, & pertinent, ac ſpectare, & pertinere poſſunt, & in futurũ poterunt. Item omnia iura, &c. Itaquod, nullo iure, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. conſtituens; &c. dans licentiam, &c. Et donec, &c. conſtituit, &c. Hanc autem venditionem, &c. ſequere prout in venditione domus.

Recognitio in dominum caſtri, cum iuramenta homagij.

IDem T. vice, & nomine A. ſui patris animo, & intentione continuandi in apprehenſione poſſeſſionis præfatæ, poſt viſitationem Eccleſiæ dicti caſtri, & Miſſæ ibidem per Cappellanum, ſeu Rectorem eiuſdem Eccleſiæ celebratæ auſcultationem, redijt ad palatium dicti caſtri, comitantibus cumquamplurimis; in quo palatio, videlicet eius aula coram eodem T. conuocato, & coadunato publico, & generali concilio Communitatis, & hominum dicti caſtri P. de mandato, & ordine Maſſariorum infranominandorum, vt aſſeruerunt, vbi interuenerunt huiuſmodi perſonæ, videlicet C. et M. in præſentiarium Maſſarij dicti caſtri, abſente D. pariter Maſſario eorum collega, vaſſalli, incolæ, & habitatores reſpectiuè, vt dixerunt caſtri præfati in noſtrorum notariorum præfatorum inſolidum rogatorum, ac teſtium, &c. perſonaliter conſtituti, aſſerentes plenam notitiam, & informationẽ ſupradictæ venditionis factę à D. B. vt ſuperius habetur, & certificati etiam per nos notarios de venditione præfata; & contentis in ea, cum inde ſequutis. Spontè, &c. totam dictam Communitatem caſtri, & hominum P. repræſentare, & conſtituere aſſumantes eorum, & totius dictæ Communitatis nominibus, vnanimiter, & omni meliori modo &c. dictum A. emptorem, quamuis abſentem, præfato tamen T. eius filio præſente, & pro eodem A. ſuo genitore, & illius hæredibus, & ſucceſſoribus, vna nobiſcum notarijs inſolidum, vt ſupra rogatis, cum declaratione infradicenda, acceptan. in dominum, & patronũ, ac pro vero domino, & patrono dicti caſtri, iuriſdictionis, dominij, tenuta-

nutarum, pertinentiarum, et iurium ſuorum quorumcumque acceptauerunt, et recognouerunt, & ſe vti ſubditos, vaſſallos, habitatores dicti Caſtri, reſpectiuè dicto A. ſubmiſerunt, eidemq; A. eorum Domino vero, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus, & illorũ ordinationibus parere, debitamq; reuerentiam, obedientiam, & ſeruitia præſtare, ac in omnibus fideles eſſe promiſerunt, & omnia facere, ac praſtare, ad quæ veri, & boni vaſſalli, & ſubditi, ac habitatores, reſpectiuè erga eorum Dominos, tàm de iure, quàm de conſuetudine facere, & præſtare tenentur. Et inſuper in manibus dicti T. ibidem præſentis, & ſedentis, & nomine dicti ſui genitoris, vt ſupra acceptantis, ſtatutaq; dicti Caſtri præ manibus tenentis, ad ſancta Dei Euangelia, tactis ſcripturis in eodem libro ſtatutorum, homagij, fidelitatis, & obedientiæ iuramentum præſtiterunt in hanc formam, videlicet; [*Iuramentum homagij.*] Nos omnes præfati ſuper ſancta Dei Euangelia iuramus, quod ab hac hora in poſterum vſque ad vltimum diem vitæ noſtræ fideles, & obedientes erimus dicto A. & eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque contra omnem perſonam, excepto Summo Romano Pontifice, & nunquam ſcienter erimus in conſilio, vel auxilio, verbo, vel in facto, propter quod dictus A. eiuſq; hæredes, & ſucceſſores, vitam, vel membrum aliquod amittant, vel in perſonam aliquam læſionem, vel iniuriam, aut contumeliam accipiãt, vel patiantur, aut honorem amittant, & ſi ſciuerimus, & audiuerimus, aliquod iſtorum fieri, aut machinari contra ipſum A. illiuſque hæredes, pro poſſe noſtro, vt id non fiat, impediemus, & ſi impedire nequiuerimus, quanto citius poterimus, eiſdem nunciabimus, aut nunciari curabimus, & omne auxilium noſtrum in fauorem eiuſdem A. & ſuorum ſucceſſorum præſtabimus, ſi cõtigerit ipſum A. aut eius ſucceſſores rem aliquam amittere, iniuſtè, vel fortuito caſu illam recuperare, & recuperatam reſtituere curabimus, & ſi ſciuerimus, eoſdem velle iuſtè aliquem offendere, & ab illis generaliter, vel particulariter requiſiti fuerimus, noſtrum illis, & ſicut poterimus, auxilium præſtabimus, & ſiquidem in ſecreto nobis aliquid manifeſtauerint, illud ſine eorum licentia, nemini pandemus; & ſi conſilium nobis, ſuper aliquo facto poſtulauerint, illud dabimus conſilium, quod nobis videbitur expedire, & nunquam ex perſona noſtra, quicquam faciemus, ſcientes, quod in dicti D. A. eiuſque ſucceſſorum iniuriam, vel contumeliam reſultet. Ita nos Deus adiuuet. Quos vaſſallos, ſubditos, incolas, & habitatores reſpectiuè præfatos; & præmiſſa omnia dictus T. nomine dicti ſui patris acceptare declarauit, & acceptat, illos ſcilicet, qui ſunt verè vaſſalli, pro vaſſallis, & habitatores, qui non ſunt verè vaſſalli, pro habitatoribus dicti Caſtri, & ita gaudere debeant, videlicet ij, qui ſunt verè vaſſalli, iure vaſſallorum, & vaſſallagij; & habitatores, qui non ſunt verè vaſſalli iure habitatorum tantum, & prout prope diem ipſi A. eiuſque ſucceſſoribus videbitur, & placebit, & non alias, nec alio modo, de quo proteſtatus fuit expreſsè, cui D. T. vt ſupra præſenti, & dicto nomine acceptanti, præfati Maſſarij dederunt, & conſignarunt claues portæ dicti Caſtri, in ſignum recognitionis ſuperioritatis dominij, & poſſeſſionis, quibus clauibus idem T. acceptis, deſcendit ex palatio præfato, & vna cum dictis Maſſarijs, & alijs hominibus, atque habitantibus dicti Caſtri ſupra nominatis, & quamplurimis alijs comitantibus eum, deambulauit per dictum Caſtrum, & demum contulit ſe ad portam eiuſdem Caſtri, illam claudendo, & aperiendo in ſignum veræ poſſeſſionis dicti Caſtri, & pertinentiarum illius, quam dicto nomine adeptus fuit. Et ſucceſſiuè adeptus fuit poſſeſſionem certarum Terrarum, & Iardini, prope muros dicti Caſtri exiſtentium, tanquam rerum pertinentium ad Dominium dicti Caſtri, deambulando ibidem, ac de glebis Terræ, & frondibus, & ramis arborum colligendo, & ſibi colligi, & porrigi faciendo, in ſignum poſſeſſionis præfatæ, & deinde rediens ad Palatium aſſociatus, vt ſupra, conſignauit dictas claues præfatis Maſſarijs præſentibus, & acceptantibus ad effectum, vt illas teneant, & cuſtodiant, durante eorum officio, & poſtmodum nomine præfati A. illas conſignent alijs Maſſarijs, qui ſucceſſerint, vt moris eſt, & ita ſucceſſiuis temporibus nomine dicti A. eiuſque hæredum, & ſucceſſorum fieri debeat, prout ſupradicti C. & M. maſſa-

Digitized by Google

M. maſſarij, nomine dicti A. eiuſq; hæredum, & ſucceſſorum, & pro illis, vt veris Dominis, dictas claues tenere, cuſtodire, & curam, quæ ad eos ſpectat adhibere, & ſucceſſiuè, vt ſupra conſignare promiſerunt, & ita tactis, &c. iurarunt, dictus verò T. nomine præfato declarauit, & proteſtatus fuit, quod per eius à dicto Caſtro receſſum, non intendit poſſeſſionem præfatam relaxare, amittere, vel derelinquere, ſed omnem poſſeſſionem, ciuilem, & naturalem eiuſdem Caſtri, cum pertinentijs, & iuribus ſuis, retinere, continuare, & conſeruare, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c. actum in dicto Caſtro P. & extra illud, ac in Palatio præfato reſpectiuè, &c.

Reuocatio Vicarij, & deputatio alterius.

DEinde præfatus T. dicto nomine reuocauit Vicarium, alias per dictum S. deputatum, videlicet N. auferens ab eo omnes iuriſdictionem, & auctoritatem illi conceſſam; & ſucceſſiuè vti volens iuriſdictione, ac iure dominij, & poſſeſſionis adeptæ, præfatum N. præſentem, & acceptantem deputauit in Vicarium dicti Caſtri, ad beneplacitum ipſius T. nomine præfato, tradendo, & conſignando eidem Vicario librum ſtatutorum dicti Caſtri, concedendo etiam iuriſdictionem, facultatem, & auctoritatem opportunas, & dictus N. ita deputatus nomine præfati A. huiuſmodi ſuũ officium Vicarij, benè, probè, & fideliter exercere, & omnia, & ſingula, quæ ſuo officio incumbunt, curare promiſit, & ita iurauit tactis, &c. Super quibus, &c. Actum in Palatio dicti Caſtri, &c.

Venditio vtilis dominij extenſa.

IN nomine Domini Amen. Hoc publico inſtrumento cunctis vbique pateat, & ſit notum, qualiter cum ſit; quod D. Io. & D. Catherina quondam M. coniuges. die 29. Aprilis 1542. ſeù alio veriori tempore conduxerint, & acceperint à quondam M. & L. domum, cum ſuis pertinentijs, poſitam Romæ in Regione P. in oppoſito Palatij, &c. cui domui ante; & retro ſunt viæ publicæ, ab vno verò latere tunc erant bona Monaſterij S. M. & ab alio latere bona quond. D. G. Aduocati Conſiſtorialis, dùm viuebat, in emphyteoſim ad tertiam generationem maſculinam, pro annuo cenſu, vel reſponſione 80. ducat. de carlenis monetæ veteris, ad carlenos 10. pro ducat. ſoluendorum de ſemeſtri in ſemeſtre, in principio tamen ſemeſtris pro rata, & prima ſolutio fieri deberet prima die Septembris tunc ſubſequentis, vt latius dicitur contineri in inſtrumento confecto per quond. N. ad quod, quatenus opus ſit, relatio habeatur, quam domum cum omnibus ſuis pertinentijs, dicti coniuges poſſederunt, & poſſident; cuius domus proprietas, videlicet directum dominium, cum dicta reſpõſione, vt dicitur peruenerit in excellẽtem artium, & medicinæ Doctorem D. A. & quia dicti coniuges, qui ſunt in ſenectute conſtituti, & non habent vllos filios; cupientes eorum ſubuentionibus, vtilitati, & commoditati, omni meliori modo, quo poſſunt prouidere, dictam domum, reſpectu vtilis dominij, & melioramenta quæcumque, ac eorum iura vendere deliberarunt. Hinc eſt; quod anno à natiuitate, &c. coram teſtibus, & me Notario publico ad hæc vocatis, atq; rogatis, perſonaliter conſtitutus præfatus D. Io. C. ſponte ſua, certaq; ſcientia, & deliberata voluntate, tam nomine ſuo proprio, quàm D. Catherinæ ſuæ vxoris, pro qua de rato, & ratihabitione in forma iuris valida promiſit, & illam ratificaturam intra triduum proximum, cum ſolemnitatibus opportunis, etiam iuxta formam ſtatutorum Vrbis, ad abundantiorem cautelam, & dictis nominibus, tam coniunctim, quàm diuiſim, & omni meliori modo. In primis ſaluo, & reſeruato conſenſu, directo dominio, & dicta annua reſponſione duc 80. de carl. monetæ veteris ſoluenda directo Domino, & non alias, aliter, nec alio modo, dictam domum terraneam, ſolaratam, & tectatam, cum ſuis iuribus, membris, & pertinentijs, reſpectu vtilis dominij, & melioramentorum ipſorum coniugum; confinatam à parte anteriori, iuxta viam publicam de S. nuncupatam, à parte poſteriori viam I. ab vno latere bona A. & ab alio latere bona magiſtri E. ſutoris veſtiarij, vel ſi qui ſunt plures, aut veriores confines, vendidit, ceſſit, conceſſit, & liberè tranſtulit, & aſſignauit do-

dominis A.B.& ſoc. mercatoribus Floren. Ro. Cur. ſed videlicet D. B. præſenti, ac pro dicta ſocietate fundaci ſub dictis nominibus nuper inſtitu:a, & erecta, ementi, & vna mecum notario publico acceptanti, ac ſtipulan. Ad habendum, poſſidendum, fruendum, facien. & diſponendum, quemadmodum facere, & diſponere poſſent ipſi Io. & Catherina coniuges eorum generatione durante. Transferens, & cedens dictis A. B. & ſoc. omnia ſua, & dictæ ſuæ vxoris iura, & actiones ſuper dicta domo, & melioramentis. Ponens dictos emptores in omne ius, locum, & priuilegium ipſorum coniugum. Conſtituenſq. dictos emptores deſuper procuratores irreuocabiles, cum iuramento vt, in rem propriam, ita quod ex nunc. & in poſterum dicti emptores pro dictis iuribus, dictiſq. actionibus eorum proprio nomine agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, atque defendant, eiſq. liberè vtantur fruantur, & experiantur in iudicio, & extra vtilibus, & directis actionibus ad eorum velle, quemadmodum vti, agere, & experiri poterat dictus D. Io. vna cum dicta ſua vxore ante venditionem, & tranſlactionem huiuſmodi. Dans facultatem, & licentiam præfatis emptoribus, accipiendi realem, et corporalem poſſeſſionem dictæ domus. cum ſuis pertinen. et melioramentis nomine dictorum emptorum tenere, ac poſſidere conſtituit, et recognouit. Hanc autem venditionem, et alienationem fecit pro pretio ſcut. 150. monetæ iuliorum decem pro ſcuto, ſoluendorum per dictos emptores vnica vice tantum, poſt obitum vtriuſque dictorum coniugum, eorundem coniugum, hæredibus, vel cui, aut quibus ipſi inſimul concordanter Io. et Catherina coniuges, per contractum inter viuos, vel in vltima voluntate ſolui mandabunt, vel donabunt, et aſſignabunt, vel vltimus eorundem coniugum, qui ſuperſtes erit, ſolui mandabit, donabit, vel aſſignabit dicta ſcuta 150. ſoluenda poſt ſequutam mortem vtriuſque ipſorum coniugum, et non antea. Pro qua ſolutione facienda D. B dedit, ac dimiſit ad maiorem cautelam dictorum coniugum, cedulam ipſorum mercatorum, formatam de conſenſu venditoris præfati, tenoris huiuſmodi videlicet: Noi A. & B. etc. Item pro pretio ſcut. 50. monetæ ſimilium ſoluendorum annuatim, et in principio cuiuſlibet anni præfatis coniugibus, durante vita ipſorum coniugum, prout D. B. emptor nomine dictæ ſocietatis fundacariæ ſoluere promiſit dicto D. Io. præſenti, et accipienti pro ſe, ac dicta Cat. ſua vxore, durante vita ſua, et dictæ ſuæ vxoris, et alterius eorum, qui ſuperſtes erit, libere, omni penitus iuris, et facti exceptione remota. Et vltra præmiſſa ſuſcepit onus in ſe, dicto nomine dictam annuam reſponſionem ducat. 80. de carl. perſoluendi directo domino ab hodie in poſterum, itaquod præfati coniuges, occaſione ſolutionis dictæ annuæ reſponſionis in futurum decurrendæ, nullum damnum, neque moleſtiam patientur, alias teneri voluit ad omnia damna, impenſas, et intereſſe, nomine dictæ ſocietatis fundaci. Et dictus D. Io. venditor dictis nominibus principaliter, et inſolidum affirmauit, et promiſit dicto D. B. emptori, dicto nomine, vt ſupra acceptan. et ſtipulan. dictam domum, et melioramenta, iura ſua per ipſos coniuges nulli alteri eſſe tranſlata, ceſſa, data, donata, permutata, et quouis modo alienata, etiam alienationis largiſſimo modo ſumpto vocabulo, et de dicta domo melioramentis, et iuribus nihil omnino factum eſſe per ipſos coniuges in præiudicium dictorum emptorum, vel huius contractus ex dato, et facto tantum ipſorum coniugum, et cuiuſq. ipſorum. et non alias, aliter, nec alio modo, alias ad omnia damna, expenſas, et intereſſe teneri voluit, et ad ſuſcipiendum in ſe, et proſequen. et terminan. quaſcumque lites, et moleſtias in quacumque inſtantia, et in quouis iudicio petitorio, et poſſeſſorio ſumptibus ipſorum coniugum, quatenus dictę lites ex dato, vel facto ipſorum coniugum, vel alterius eorum peruenient, et non alias, aliter nec alio modo, et pariter ad quamcumque euictionem generalem, et particularem dictorum iurium, et domus in omni iudicio petitorio, et poſſeſſorio, et quouis eorum inſolidum, ſi ex dato, vel facto, vt ſupra, talis euictio proueniret, et non alias, aliter, nec alio modo, et ad omnia damna, impenſas, et intereſſe ex dato, vel facto, vt ſupra teneri voluit principaliter, et in ſolidum erga dictos emptores.

Item declararunt, & conuenerunt, ſaluis præmiſſis, quod ſi contigerit iudicialiter agi contra modernum habitatorem in dicta domo pro euacuatione ipſius domus, quod ipſi coniuges non teneantur aliquid expendere, vel contribuere in expenſis, vel aliud curare teneantur, ſed tantum præſtare debeant, quod nil penitus fecerunt de ipſorum iuribus in præiudicium huius contractus, & dictorum emptorum, quia ſic actum fuit. Et promiſit D.Io. omnes pẽſiones dictæ domus hactenus decurſas perſoluiſſe, & quod propterea dicti emptores non patiantur aliquod damnum, vel moleſtiã, & dictus D. B. promiſit nomine dictæ ſocietatis fundaci, ſoluere dicta ſcuta 50. iſto primo anno in præſentiarum, ad omne placitum D. Io.& ſucceſſiue quolibet anno, & in principio anni duran. vita, vt ſupra, dictorum coniugũ. Quæ omnia, & ſingula præmiſſa dictæ partes nominibus præfatis promiſerunt ad inuicem ſemper habere rata, grata, valida, & firma,& numquam ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, aut venire: alias ad omnia damna, impenſas, & intereſſe viciſſim teneri voluerunt. Et inſuper ad obſeruationem contractus compelli poſsint. Pro quibus omnibus, & ſingulis præmiſsis ſemper,& perpetuò firmiter tenendis, præſtandis, atque inuiolabiliter obſeruandis, referendo ſingula ſingulis congruo loco,& reſpectiuè,vt ſupra D. Io. C. venditor dictis nominibus ſe, ac dictam ſuam Vxorem, pro qua de rato promiſit,ac ſuos, & illius hæredes, & pariter ſua,& illius bona, & iura quæcumque præſentia,& futura dictus vero D.B. præfatam ſocietatem fundaciaram ſub dictis nominibus captantem, & ſuos, & dictorum ſociorum hæredes ſucceſſores, ac ſua, & illorum, ac ſocietatis bona, & iura quæcũq. præſentia, et futura obligarunt, & hypothecarunt in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis,& conſuetis clauſulis,et cautelis, citra tamen & præter conſtitutionem procuratorum quandocumq. extenden. per eum notarium, qui requiſitus fuerit, etiam abſque aliqua partium citatione, Iudicis decreto,& alia ſolemnitate adhibenda, & abſque alio miniſterio. Et pro maiori cautela renunciarunt cuiuis appellationi, &c. iurarunt ſuper quibus,&c. Actum,&c. præſentibus,&c.

Venditio viæ.

D. Titius ſpontè,&c. per ſe,ſuoſq. hæredes,&c. vendidit, dedit, & conceſsit D Sempronio ibidem præſenti, emẽti, et recipienti pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus vniuerſis in oliueto, et per oliuetum ipſius Titij, ſitum in territorio, &c. iuxta,&c. viam eundi, & redeundi latitudinis palmorum ſex de canna, quantum extenditur ſupradictum oliuetum per longum ad vineam ipſius Sempronij emptoris, ſitam in ſupradicto territorio, et loco iuxta oliuetum ſupradicti Titij venditoris ab vna parte, et ab altera parte bona, etc. ita quod ipſe Sempronius emptor, eiuſq. hæredes, et ſucceſſores, et alij omnes, quos ipſe emptor, et ſui voluerint deinceps in perpetuum per ſupradictum oliuetum,ſcilicet per illos ſex palmos terræ dicti olìueti poſsint libere ire,et redire ad vineam ſupradictam,ac ad eum liberum habeant acceſſum, et regreſſum quoties, et quando voluerint, tàm cũ beſtijs, quam cum quibuſcumque alijs rebus, dans, et cõcedens dictus venditor eidem emptori, et ſuis prædictis plenum ius dictæ viæ, conditioni, et ſeruituti perpetuo ſubijciens ſupradictos palmos ſex terræ, per latitudinem, et longitudinem quantum extenditor dictum oliuetum. Hanc autem venditionem viæ idem Titius fecit eidem D. Sempronio pro pretio, et nomine pretij ſcutorum tot, quæ in mei notarij, et teſtium infraſcriptorum præſentia, habuit, et recepit ab eodem Sempronio præſente, et ſoluente in prompta, et numerata pecunia in tot paulis, et teſtonibus argenteis: quos idem Titius ad ſe traxit, et de eis ſe bene contentũ vocauit, exceptioni, etc. ad maiorem tamen cautelã renũciauit, etc. et ſi plus dicta res vendita valeat, aut valebit pro tẽpore pretio prædicto, id dictus venditor eidẽ emptori præſenti, etc. donauit, et remiſit donationis titulo irreuocabiliter inter viuos, ob multa grata vtilia, fructuoſa, et accepta ſeruitia, quę ſe ab eodem emptore multipliciter, et diuerſimode recepiſſe, et habuiſſe confeſſus fuit. Quos palmos ſex terræ, vt ſupra venditos conſtituit ſe dictus

O vendi-

apotheca domus D. Io. Franciſci Garimberti, quam apothecam. cum pertinentijs illius, ipſe D. Ludouicus retinet in conductam, videlicet omnes medelas, vnguenta, ſpecies, aromata, vaſa, & inſtrumenta, terrea, lignea, ferrea, raminia, & alterius cuiuſuis generis metalli, & alia quæcumque bona & res, & maſſaritias, ad dictam Aromatariam ſpectantia, & pertinentia, & quæ in eſſe reperientur, tempore conſignationis clauiũ apothecæ eiuſdem Aromatariæ, vt inferius dicetur. Item vendidit, & ceſſit, eidem D. Curio præſenti, &c. omnia ſua credita, & nomina debitorum, vſque tamen ad ſummam ſcutorum quadringentorum quinquaginta trium monetæ, vt ita dicam brutti, & non alterà, deſcripta, & annotata in libris dictæ Aromatariæ, a die 7. Aprilis 1578. vſque ad diem conſignationis dictarum clauium. Item omnia iura, &c. Ponens, &c. conſtituens, &c. eũdem emptorem præſentem, &c. procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ad habendum, &c. Hanc autem venditionem, &c. fecit præfatus D. Ludouicus eidem D. Curio præſenti, &c. pro pretio, pactis, & conuẽtionibus infraſcriptis, videlicet in primis conuenerunt, quod eligi debeãt duo homines periti in arte Aromatariæ, prout ipſe D. Ludouicus venditor elegit in ſuum peritum D. Iulianum Damianum Rom. Aromatarium ad ſanctum Marcellum, & dictus D. Curius emptor in ſuum peritum elegit D. Petrum Furnum Bononien. Aromatarium ad Turrim ſanguineam: Qui periti habeant poteſtatem prout eis ipſæ partes contulerunt, ponderandi, & extimandi dicta bona aromatariæ iuxta ſtylũ & conſuetudinem Vrbis, quando venduntur Aromatariæ, & ſimiliter calculandi, & ſummandi dicta credita, & ex ſingulis creditis, exceptis ſaldis deducendi taram, eiſdem peritis electis viſam, & cetera alia faciendi, in præmiſſis neceſſaria, & opportuna, & in euentum, quod eſſent ipſi periti diſcordes, in omnibus, & ſingulis præmiſſis in eo, quod diſcordarent, habent facultatem eligendi tertium peritum, ipſis electis, viſum, qui ſolus in eo, quod ipſi electi eſſent diſcordes, habeat eandem facultatem, & poteſtatem: quorum peritorum electorum, & tertij reſpectiue, eligendi, relationi, &c. medio iuramento ſtare promiſerunt, & non reclamare, &c. ſub 3000. ſcut. auri in auro, pœna, pro alia parte, &c. nobis notarijs, &c. rata ſemper manente dicta æſtimatione, & relatione, & voluerunt quod dicta æſtimatio, & relatio fiat, & fieri debeat, intra 20. dies prox. abſq. vllo penitus actu iudiciario, etiam partibus abſentibus, & tamen vocatis, & totum id, ad quod dicta bona ponderanda, & æſtimanda iuxta æſtimationem præfatam, vt ſupra fiendam, aſcendent. & ſimiliter totum id, ad quod dicta credita ſimiliter deducta tara; vt ſupra aſcendet, ſit, & cenſeatur pretium dictæ Aromatariæ, & creditorum venditorũ, & ceſſorum reſpectiue, ad cuius quidẽ pretij bonum computum, ipſe D. Ludouicus coram nobis, &c. ac teſtibus habuit in tanta moneta argentea ab eodem D. Curio emptore præſente, &c. & pro eo, à domino Meliore Guidotto Florentino, ibidem præſente, & ſoluente, & afferente ſoluere de ſuis proprijs pecunijs, ſcuta quinquaginta monetæ, quæ ad ſe traxit, & exceptioni, &c. ceteriſq. renunciauit, &c. per pactum, &c. reſiduũ vero, ipſe emptor ſoluere &c. promiſit eidẽ D. Ludouico venditori præſenti, hoc modo videlicet alia ſcut. 150. monetæ ipſi D. Ludouico, antequam ipſe D. Ludouicus conſignet claues dictæ apothecæ, & ex ea diſcedat. Et quia ipſe D. Ludouicus eſt debitor quibuſdam mercatoribus, de quibus in libris dicti D. Ludouici, in quantitate ſcutorum 200. monetæ vel circa propterea conuenerunt ipſæ partes, quod ipſe emptor teneatur, vnũ de duobus facere, antequam ipſe D. Ludouicus cõſignet dictas claues, & ex aromataria præfata diſcedat, hoc eſt, vel ſe concordare cum dictis mercatoribus, & efficere, vt dicti mercatores acceptent ipſum Dominum Curium in debitorem, & liberent dictum D. Ludouicum ab huiuſmodi debito, vel teneatur dicta alia ſcuta 200. ſoluere ipſi D. Ludouico ad effectum, vt ipſe D. Ludouicus poſſit dicta debita extinguere, & dictis mercatoribus ſatisfacere, prout ipſe Curius emptor, alterum de duobus facere promiſit, &c. hoc tamen declarato, quod ſi ſũmæ debitę non aſcenderent ad dicta ſcuta 200. teneatur ipſe emptor ſupplementum ſoluere eidẽ venditori, & hoc dicitur in caſum, in quem ipſi

creditores liberarent dictum D. Ludouicum; reliquum verò dicti prætij ipſe emptor ſoluere promiſit eidem venditori præſenti, etc. ſci ſcilicet ſingulo anno, et in fine cuiuslibet anni ſcuta 120. monetæ iul. 10. pro ſcuto in bona moneta, vſque ad integram ſatisfactionem dicti prætij, incipiendo à die conſignationis dictarum clauium, abſque aliqua exceptione, etc. quas quidem claues, et bona Aromatariæ et libros creditorum prædictorum, vt ſupra venditorum, et ceſſorum reſpectiue, idem D. Ludouicus conſignare promiſit, etc. eidem D. Curio emptori, præſenti, etc. ſtatim facta ponderatione, et deſcriptione dictorum bonorum, et creditorum, et ſolutis ipſi D Lodouico dictis alijs ſcut. 150. vt ſupra, libere promiſsit, et etiam adimpleto per ipſum emptorem altero ex duobus, vt ſupra dictum eſt videlicet, vel liberato ipſo D. Ludouico à debito dictorum Mercatorum, vel pariter ipſi D. Ludouico ſolutis etiam alijs ſcut. 200. vt ſupra clarius expræſſum eſt, abſque aliqua exceptione, etc. Item dictus D. Ludouicus aſſerens ſe conduxiſſe dictam apothecam, cum pertinẽtis à ſupra dicto domino Ioanne Franciſco Garimberto per ſeptem annos, inceptos die primo Aprilis 1577. et pro annua penſione ſcutorum 40. monetæ, et cum pactis, et conuentionibus, de quibus in inſtrumento rogato per D. Dominicum Peraccham publicum notarium, ad quod, etc. ſponte, etc. ceſsit, etc. eidem D. Curio pręſenti, etc. omnia iura, etc. ſibi competentia ſuper dicta conductione domus, et apothecæ, pro tempore futuro, a die conſignationis dictarum clauium computando, cum eiſdem conditionibus, pactis, et conuentionibus, et obligationibus, de quibus in dicto inſtrumento locationis, et qui bus ipſe conduxit, et de quibus omnibus ipſe D. Curius aſſeruit habuiſſe, et habere notitiam, et certam ſcientiam. Et hanc iurium conductionis apothecæ, cum pertinentijs ceſsionem fecit ipſe D. Ludouicus, quia ipſe D. Curius promiſit eidem D. Ludouico præſenti, etc. ipſum D. Ludouicum et ſuos, etc. ab omnibus, et ſingulis pẽſionibus decurrendis à die prima Octobris prox. in poſterum ſupradictæ apothecæ, cum pertinentijs, & ab omnibus alijs, et ſinguiis contentis reſpectu temporis futuri, in dicto inſtrumento locationis apothecæ inter ipſum D. Ludouicum, et dominum dictę apothecæ iſdemnes, &c. penitus conſeruare, &c. Itaquod, &c. & ex nunc ipſe D Curius ſponte, &c. recognouit in dominum, & patronum dictæ domus, & apothecæ eundem D. Io. Franciſcum abſentem nobis notarijs, &c. præſentibus, & promiſit, &c. eidem, & ſuis, &c. dictas penſiones, vt ſupra decurrendas, & ſuis debitis temporibus ſoluere, & omnia alia attendere, & adimplere, ac obſeruare, ad quę ipſe D. Ludouicus tenetur, abſque aliqua exceptione, &c. Item, etiam hanc iurium ceſſionem fecit dictus Dominus Ludouicus, quia etiam ipſe Dominus Curius, vt dicitur per bona vſcita, promiſit ſoluere eidem D. Ludouico præſenti ſcut. 18. monetæ iul. 10. pro ſcuto, & alia ſcuta 2. ſimilia, pro melioramentis in dicta apotheca factis, quæ tamen D. apothecæ non tenetur bona facere; & quoniam dictus D. Ludouicus aſſeruit ſoluiſſe penſionem dictæ apothecæ, & pertinentiarum illius pro ſemeſtri incepto die primo Aprilis prox. præteriti, propterea etiam ipſe D. Curius promiſit reſtituere eidem D. Ludouico ratam penſionis dicti ſemeſtris, pro rata temporis a die conſignationis dictarum clauium, vſque ad finem ſemeſtris præfati, & dictas ſummas promiſit ſoluere, ſtatim facta ponderatione præfata, abſque aliqua exceptione, &c. Et pro omnibus, & ſingulis ſolutionibus, & alijs promiſſionibus, & obligationibus ſupra, & infraſcriptis promiſit, &c. ipſe D. Curius facere conſentire, & principaliter, et inſolidum obligare ad fauorem dicti D. Ludouici, & ſuorum, dictum D. Gulielmum ſuum patrem, in valida, & probanti forma, intra 3. menſes prox. hodie, &c. abſque aliqua exceptione, &c. & conuenerunt, quod ipſe Dominus Curius interim, & donec ipſi D. Ludouico integre de toto pretio prædicto, & alijs ſummis præfatis ſatisfactum fuerit, non poſſit ipſe emptor dictam aromatariam alijs cedere, vendere, nec aliter alienare; ſed remaneat expreſſe obligata, & hypothecata ſpecialiter ipſi D. Ludouico, & ſuis pro ſatisfactione præmiſſarum omnium pecuniarum,

&

Digitized by Google

& quod dominium non cenſeatur tranſlatum in ipſum emptorem, ſed penes ipſum venditorem remanere, vſque ad integram ſatisfactionem omnium, & ſingulorum præmiſſorum, & ita aſſeruerunt conuenire ipſi contrahentes inter ſe a principio huius contractus; Ita tamen quod hæc ſpecialis hypotheca obligationi generali infraſcriptæ non præiudicet, nec e contra. Et ſaluis præmiſſis, dictus D. Ludouicus promiſit, &c. eidem D. Curio præſenti, &c. de euictione dictæ Aromatariæ, & bonorum eiuſdem, vt ſupra venditorem, & etiam iurium conductionis præfatæ ſupradictæ domus, apothecæ, vt ſupra ceſſorum, in forma, &c. & facere conſentire, &c. litem non inferre, &c. in ſe ſuſcipere, &c. Quo vero ad nomina debitorum, vt ſupra ceſſa, Idẽ D. Ludouicus promiſit, illa, eſſe vera, & exigibilia, alias teneri voluit, reſpectu inexigibiliũ, ad illa bona facien. prout bona facere promiſit eidem Domino Curio in futuris ſolutionibus, per eundem D. Curium, vt ſupra faciendis ſi tamen, & quatenus factis prius a dicto D. Curio diligentijs, contra tales debitores moroſos, ſeu renitentes, vſque ad relaxationem mandati, & illius executionem, & ſubhaſtationem, ac etiam vlteriores, aliquod apparuerit prius, vel poſt, impedimentum, ab alijs creditoribus ipſorum debitorum illarum aut aliquod aliud; quo, ſeu quibus ſtantibus, exequutio realis, aut perſonalis fieri non poſſit, circa quod, ſtetur relationi, ſeu ſimplici dicto exequutoris, quo caſu, ad vlteriores faciendas diligentias, Idem D. Curius non teneatur, & adita fidei præfata, ac conſtito de dicto impedimento, illato à dictis alijs creditoribus, in ſingulis huiuſmodi euentum, idem D. Ludouicus teneatur bona facere, vt ſupra, ita tamen, quod ſi intra annum, a die conſignationis clauium, vt ſupra prox. dictus Curius diligentias præfatas non procurauerit, ipſe D. Ludouicus non teneatur amplius, elapſo dicto anno, ad manutenen. dicta credita pro exigibilibus, ſed remaneant ex tunc in antea commodo, & incommodo ipſius Curij, quia ſic actum, &c. & vt magis cautum ſit ipſi emptori. dictus D. Ludouicus promiſit eidem Curio, præſenti, &c. omnibus, & ſingulis præmiſsis facere conſentire, &c. D. Iuliam de Petrucijs Romanam ſuam Vxorem, cum ſolemnitatibus requiſitis, ad ſimplicem requiſitionem dicti D. Curij, abſque aliqua exceptione, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. vltra præmiſſa, ad omnia damna, &c. In forma, quia ſic actum, &c. Pro quibus, &c. obligarunt, &c. ſeſe, &c. ac omnia bona, &c. in forma Cameræ, &c. cum clauſulis, &c. citra. &c. Renunciando appellationi, &c. conſentec. in mandatum, vnica citatione præceden. iurarunt, &c. rogarunt, &c. Actum Romæ, in domo mei Curtij, in Regione Pineæ, præſentibus, &c. D. Iulio Mancino Romano. & D. Nicolao Triach Firmano Aromatario, Teſtibus, &c.

Venditio immobilium facta per executores.

CVm in vltimo teſtamento die, &c. per bo. me. Ioannem, &c. dum viueret Romæ degentem (vt infranominandi domini venditores aſſeruerunt) cõdito apud acta D. N notarij Capitolini D. Vincentio, &c. eius germano fratre vniuerſali hærede inſtituto, ſexq. deputatis executoribus, ita vt ſi in vno loco reperirentur tres illorum omnia exequi poſſent, idem teſtator omnia bona ſua extra Ciuitatem, & territorium Lucæ conſiſtentia vendi ordinauerit, pretiumq. illorum in bonis ſtabilibus in Ciuitate, aut territorio Lucano inueſtiri, & ad hunc effectum deponi, ſed non vltra ſcuta mille pro qualibet perſona vt tutius deponerentur, vt quanto citius commode fieri poſſet præmiſſa expedire, etiam rogãdo executores, vt omnem quem poſſent maiorẽ pro executione præſentium diligentiam adhiberent. Vnde infranominandi domini executores, vna cum Procuratore præfati hæredis omnem exactam, & maiorem, quam potuerunt circa venditionem domorum infra dicendarum, pro beneficio, & vtilitate hæreditatis præfatæ adhibuerint, & adhiberi curauerunt, nullum tamen inuenerunt, qui meliorem, faciliorem, aut parem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam infra nominandi coniuges obtulerunt.

Hinc eſt, quod die, &c. in mei, &c. teſtiumque, &c. magnificus D. Vincentius, D. Laurentius, &c. D. Claudius, &c.

tres executores teſtamenti bo me. Ioannis, antedicti, habentes facultatem, vt præfertur. bona hæreditatis præfatæ vendendi, affirmantes alios tres executores extra Vrbem, eiuſque territorium commorari: ſponte,&c. dicto executorio nomine, cũ pactis, modis,& declarationibus infra dicendis,& D. Antonins olim Vincentij Vannelli, & Ciuis Lucanus, ac Gener, & procurator dicti magnifici Vincentij olim Barthtolomæi Pacini fratris germani, & vniuerſalis hæredis dicti D. Ioannis Pacini,conſtitutus ad vendendum, cedendum,& transferen. omnia, et ſingula bona mobilia, et immobilia dicti Conſtituen. hæreditatiſq. præfatæ vbiq. ſita, pro pretio beneuiſo procuratori,et alia expediendum, latius contenta in inſtrumento mandati per D. N. notarium publicum Lucæ cõfecto in actis mei notarij diebus elapſis producto, cuius tenor inferius infertur, agens, et agere declarans omnia contenta in hoc inſtrumento nomine dicti ſui principalis, tam vti hæredis, et bonorum poſſeſſoris hæreditatis præfatæ, quam ſimplici,particulari,et proprio nomine illiſu, inſolidum, pro quo etiam de rato, et rati habitioni in forma iuris valida, et omnia in hoc inſtrumento contenta ratificaturũ, et pleniſſime confirmaturum, et inſtrumẽtum validæ ratificationis apud acta mei notarij,vel in manibus alterius coniugum infranominandorum, ad eorum maiorem cautelam conſignare promiſit, hic Romæ, libere,&c.intra duos menſes ab hodie proximos. alias ipſe Antonins de ſuo proprio,vt principalis,principaliter, et inſolidum etiam vltra obſeruationem omnium contentorum in hoc inſtrumento, ad omnia damna, etc. teneri voluit erga dictos coniuges infranominandos, ita vt ſub promiſſione facti alieni, et quamuis omnia poſſibilia fecerit, ſe tamen excuſare nullo modo poſsit, et cum huiuſmodi promiſsione, ſpontè, etc. tam coniunctim,quam diuiſim à dictis DD. executoribus, et ipſi domini executores, tam coniunctim, quam diuiſim à dicto procuratore. omnibus alijs melioribus, etc. potuerũt,et poſſunt, duas domos inſimul iunctas in Vrbe, ſitas in regione Arenula in via Iulia, quibus ab vno latere ſunt bona, &c. ſaluis alijs ſi qui. &c. liberas ab omni cenſu,canone,& reſponſione,fideicommiſſo,ſeruitute, & quocumque onere, pleno iure dominij, vel quaſi, ad hæreditatem, & D. Vincentium hæredem vniuerſalem præfati teſtatoris ſpectantes, & pertinentes, vt D. Antonius procurator dicto nomine affirmauit, cum omnibus, & ſingulis membris, adiacentijs, introitibus, exitibus,& pertinenntijs ſuis vniuerſis,a centro terræ,vſq. ad cælum. vendiderunt, ac titulo ſimplicis,perfectæ, & perpetuæ venditionis,iure proprio,& in perpetuum dederunt, tradiderunt, ceſſerunt, conceſſerunt, mandarunt tranſtulerunt,& aſſignarunt.

D. Octauiæ,&c. de Mariottis, &c. vxori, quamuis abſenti, nihilominus, ipſi D. Mariotto præſenti,& pro eadem D.Octauia,illiuſq. hæredibus, & ſucceſſoribus, & pro ſe ipſo, reſpecto ſui iuris dotalis, dictas domos,cum earũ iuribus,& pertinentijs, pro fundo dotali, ex pecunijs dotalibus einſdem ſuæ vxoris, emere declaranti,ementi,acquirenti, & vna mecum notario acceptanti, ac ſtipulan. ad habendum, &c. transferentes, & cedentes in eandem D. Octauiam, & illius hæredes, ac ſucceſſores, & D. Mariottum vti maritum acceptantẽ, vt ſupra,omnia iura,omneſq.actiones,&c.contra quoſcũque ſuper dictis domibus, illarumq. membris, & pertinentijs dicto hæredi, & hæreditati competentia, & competitura nullo iure ,nullaq. actione ipſis vẽditoribus dictis nominibus, ac hæredi, & hæreditati prefatæ de cetero reſeruatis, niſi facultate, & iuribus infradicendis, videlicet, vt in euentum litis; moleſtiæ, cauſæ, aut controuerſiæ, inferendæ ſuper dictis domibus, aut quacumque illarum parte, vel euictionis vniuerſalis, aut particularis. liceat Domino Vincentio Pacino,illiuſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque agere,vel expediri,tam cõiunctim cum dictis coniugibus, eorumq. ſucceſſoribus, quam ſeparatim, & de per ſe, contra quoſcũque auctores præfati bo. me.D. Ioannis Pacini,& illorum fideiuſſores, & bona quæcunque obligata, vt ſuſcipiant in ſe litem,defendant proſequantur,faciant conſentire omnes perſonas, & ſatisfaciant de omni euictione, damnis, impenſis, & intereſſe dictis coniugibus, & hæredibus, & ſucceſſoribus D. Octauię, vel illis, qui damnum, impenſas,

ſas, vel intereſſe, propter lites, cauſas, controuerſias, vel euictiones huiuſmodi paſſi fuerint pro indemnitate ipſius Pacini, & hæreditatis præfatæ; & ad iſtud officium cenſeantur, & ſint dicto D. Vincentio Pacino, eiuſq; hæredibus actiones, & iura opportuna reſeruata. Sed propterea dicti coniuges, eorumque ſucceſſores non impediantur etiam agere, proſequi, expedire contra eoſdem auctores, & quoſcumque alios, & eorum bona tàm in genere, quàm in ſpecie obligata, obligan. atque obligatos, obligandos, tàm vigore aliorum inſtrumentorum reſpectiue, & tàm coniunctim, quàm diuiſim, & inſolidum itaquod vna via electa, nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram viam, & remedium redire poſſint. Sed immo liceat eis variare ſemper, vſque ad integram conſequutionem, & ſatisfactionem omnium damnorum, impenſarum, & intereſſe, atq. adimplementi præſentis contractus. Et per vnam ex dictis partibus altera non impediatur, præſertim quia tendunt ad eundem finem, & cum tali reſeruatione, & declaratione ad effectum præfatum domini venditores poſuerunt dictos coniuges in omne ius, locum, & priuilegium vniuerſum dicti D. Vincentij Pacini, & hæreditatis præfatæ, conſtituentes, &c. dantes licentiam, & facultatem dictis coniugibus, & cuilibet eorum, corporalem poſſeſſionem dictarum domorum apprehendendi, etiam propria auctoritate, de facto, abſque alicuius Iudicis, & Curiæ licentia. decreto, auctoritate, vel mandato; ac retinendi, & continuandi, & libere diſponendi, & donec, &c. conſtituerunt, &c. Et inſuper dictis reſpectiue nominibus executorio, & procuratorio promiſerunt inducere, & immittere ipſos coniuges in earũdem domorum corporalem, & liberam poſſeſſionem.

Et hanc venditionem, cum omnibus, & ſingulis in hoc inſtrumento contentis, dicti executores executorio nomine, & D. Antonius Procurator, dicto nomine fecerunt, & faciunt erga D. Octauiam abſentem, & Dominũ Mariottum præſentem, & modo quo ſupra, vna mecum notario acceptan. pro pretio ſcutorum 1240. monetæ, quæ 1240. ſcuta habuerunt, & acceperunt in vna Cedula bancharia magnificorum dominorum N N. & ſociorum mer. Rom. Cur. ſequentium, in fauorem D. Octauiæ facta, & nunc in mei notarij, & teſtium præſentia per Dominum Mariottum vti maritum, procuratorem, & adminiſtratorem ſubſcripta, & aſſignata dominis venditoribus, de quo pretio mediante dicta cedula bancharia, inſolutum acceptata, ſe contentos, dictis nominibus à præfatis coniugibus vocarunt, & ſibi ſatisfactum eſſe affirmarunt, renunciantes exceptioni, non habiti dicti pretij, non numerati, & omnibus alijs exceptionibus ſi quibus mediantibus contra præmiſſa, & infradicenda venire poſſent, & Dominam Octauiam abſentem D. Mariottum præſentem, & vna mecum notario pro ſe, dictaque ſua vxore, ac ſuis, & illorum hæredibus acceptantem, quietarunt, abſoluerunt, & imperpetuum liberarunt: cum pacto de nunquam amplius dictum pretium petendo, & ſi plus dicto pretio domus præfatæ valerent, totum illud plus condonarunt, & remiſerunt dicto emptori, vt ſupra acceptan. quia ſic eis facere placuit, & placet, dictis nominibus, dictumque pretium acceptum pro ad implementum voluntatis teſtatoris præfati, & pro maiori ſecuritate dictorum coniugum, promiſerunt deponere apud perſonas idoneas in Ciuitate Lucana, videlicet ſcuta mille apud vnum, & reliqua ducentum quadraginta apud aliam perſonam in dicta Ciuitate, ad effectum inueſtiendi in tot bonis ſtabilibus, vel in ipſa Ciuitate, vel in eius Territorio: prout etiam inueſtire promiſerunt, quam primum commode, fieri poterit, & interim depoſitum leuari, & amoueri non poſſit, niſi pecuniæ inueſtiantur, & ad talem effectum, & non aliter: de quo depoſito promiſerunt D. Mariotto, vel apud acta notarij dare fidem, ſiue per acta publici notarij, ſiue per ſcripturam priuatam intra duos menſes proximos: ex qua conſtet depoſitum eſſe factum, ad effectum inueſtiendi, vt ſupra, quod depoſitum fieri debeat, & remaneat omni periculo, & fortuna hæreditatis præfatæ, ac D. Vincentij Pacini hæredis præfati, abſque eo quod præfati coniunges ex tali depoſito damnum, aut periculum patiantur, vel ſubſti-

neant. Item D. Antonius procurator affirmauit, & promiſit dictas domos cum pertinentijs præfatis liberas, vt ſupra dictum eſt, ſpectantes, & pertinentijs pleno iure dominij, vel quaſi, ad hæreditatem, & D. Vincentium Pacinum hæredem vniuerſalem præfati D. Ioannis Pacini, ſibi dicto nomine, ac præfatis DD. executoribus vendere, & alienare licuiſſe, atque licere. Item non fuiſſe alicui venditas, datas, donatas, permutatas, diſtractas, hypothecatas, aut quomodolibet alienatas, etiam alienationis largiſſimo modo ſump'o vocabulo, & de illis nec in toto, nec in parte quicquam factum fuiſſe, in præiudicium præſentis contractus, & dictorum coniugum Immo hanc venditionem eſſe, ac ſemper fore bonam, valida, bene, ac valide factam, & in eam, tamquam talem facere conſentire omnes perſonas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes ſuper domibus præfatis, & quacumque illarum parte, ad omnem ſolam, & ſimplicem, etiã extraiudicialem interpellationem, aut requiſitionem, per dictos coniuges, aut alterum eorum, & ſucceſſiue per hæredes, ac ſucceſſores D. Octauiæ faciendam. Item promiſit omnes lites, cauſas, controuerſias, & moleſtias, ſi quæ ſuper dictis domibus, aut altera earum, vel quacumque illarum parte moueantur, ſuſcipere in dictum D. Vincentium, & illius hæredes, & ſucceſſores, in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & in quacumque inſtantia, & parte iudicij, ſuſceptaíq. proſequi, terminare, ac finire, ſuis proprijs ſumptibus, procuratoribus, & aduocatis, etiam abſque cura, interuentu, & impenſa dictorum coniugum, & ſucceſſorum præfatorum quinimo ipſos coniuges ac ipſius D. Octauiæ hæredes, ac ſucceſſores quoſcumque ſemper, et perpetuo defendere, liberare, & eximere ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, & moleſtate perſona, & in ipſi domibus, earumq. poſſeſſione conſeruare promiſit, alias in omnes, & ſingulos caſus, & euentus, cõtrarios præmiſſis, aut inobſeruationis omnium, er ſingulorum præmiſſorum, ad omnem euictionem dictarum domorum generalem, & particularem in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, & tam in petitorio, quam poſſeſſorio iudicio, & eorum altero inſolidum, & ad reficiendum omnia damna, impenſas, & intereſſe, tàm in iudicio, quam extra iudicium, etiam viatici eundi Lucam, vel ad aliam Ciuitatem, & locum, & ibi commorandi, & ſucceſſiue redeundi, quatenus dictis coniugibus, vel eorum ſucceſſoribus occurrat id facere, pro conſequenda ſatisfactione præmiſſorum, vel conſequendo implemento contentorum in hoc inſtrumento, teneri voluit erga dictos emptores; Ita vt ſub prætextu quod per impedimentum, iniuriam, vel iniuſtitiam iudicantium, aut alia quouis modo ipſe venditor excuſari non poſſit. Item conſenſit, & conuenit, quod in omnibus, & ſingulis præmiſſis, & in hoc inſtrumento contentis dicti coniuges eorumq. reſpectiue ſucceſſores non teneantur ad aliquam ſolemnem intimationem litis faciendam, ſed quomodolibet ſimplex notificatio etiam extraiudicialis, & ſine aliqua ſolemnitate, forma, iuris, ſtatutorum, & conſuetudinis adhibita, D. Vincentio Pacino, aut ipſi D. Antonio Procuratori, & fideiuſſori, vt infra acceſſuro vel alicui alterius eorum hæredi, aut alicui ex DD. executoribus teſtamenti, vt ſupra, etiam vendentibus, facta ſufficiat, quia ſic actum, &c. Ad quæ omnia, & ſingula præmiſſa, & in hoc inſtrumento contenta, videlicet ad omnia, quæ ipſi domini executores, vt ſupra perſonaliter conſtituti, obligare poſſunt hæredes, & hæreditatem teſtatoris præfati, vigore cuiuſcumque facultatis competentis, & meliori modo quo competit ex teſtamento antedicto eandem hæreditatem, heredes, & bona hæreditaria quæcunque nomine executorio, & non aliter obligarunt, erga dictos coniuges, videlicet D. Mariottum præſentem, & acceptantem vt ſupra, & ſub declaratione, atq. conditione appoſitis, & ipſi DD. executores nihil omnino proprijs nominibus, aut de eorum proprio facere, vel præſtare teneantur, quia ſic etiam a principio actũ, & conuentum fuit inter ipſas partes, dictus vero Dominus Antonius Procurator dicto nomine, & cum dicta promiſſione rati, & ratificationis præſtandæ vt ſupra, vt emptoribus magis cautum ſit, promiſit efficere, atq. curare, quod in inſtrumento emptionis bonorum ſtabilium, faciendæ in dicta Ciuitate, vel territorio Lucano, exprimetur, & ſpecificabitur, emptionẽ fieri, quoad

hanc

hanc ratam ſcutorum 1140. monetæ ex pretio dictarum domorum venditarum ex pecunijs dotalibus D. Octauiæ antedictæ. Itẽ apponetur conditio,& præambula hypotheca per venditorem ipſorum bonorũ, & per emptorem in ipſo actu, & celebratione contractus venditionis in fauorẽ D. Octauiæ, videlicet vt eadem bona ſint, & perpetuo remaneant etiam in ſpecie. Ita tamen, &c. vltra generalẽ obligationẽ, & fideiuſſores hypothecata,& affecta D.Octauiæ ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus, etiã vti empta de ſuis pecunijs, & dicto D. Mariotto, vti marito pro quacumq. euictione generali, & particulari domorum præfatarum in omni iudicio,ſiue petitorio, ſiue poſſeſſorio,euictio ſequatur,& pro defenſione Dominæ Octauiæ,ac ſuorum,in quibus bonis,& hypotheca D. Octauia, & ſui præferantur omnibus, quantumuis priuilegiatis,& nulli alteri, etiam ex cauſa de prę terito, etiam quantumq. pia,& priuilegiata, ius aliquod acquiratur, neque acquiri poſſit, in præiudicium D.Octauiæ, & ſuorum ſucceſſorum: qui ſi euenerit euictio domorum præfatarum, aut cuiuſcumque partis illarum,in quouis iudicio, ſiue petitorio,ſiue poſſeſſorio, libere, & licite poſſint abſq. vitio ſpolij, nullitatis, attentatorum, & abſq.alicuius iudicis,vel Curiæ licentia, decreto,auctoritate, vel mandato, quinimmo propria auctoritate, de facto etiam vi,ſi vi reſiſteretur, dictorum bonorum ſtabilium corporalem poſſeſſionẽ per ſe, vel alios appræhẽdere,vſufructuare, & retinere, loco rei euictæ, pro ea rata, & abſque eo,quod fructus in ſortem computẽtur, & continuare valeant,donec rei euictæ valorẽ cum damnis,impẽſis, intereſſe paſſis,conſequuti non fuerint,ſaluis nihilominus, expreſſe reſeruatis omnibus alijs actionibus, realibus, perſonalibus, & iuribus quibuſcumq. dominis Octauio, & ſuis præfatis qui huiuſmodi iuribus, & actionibus,pro ſatisfactione conſequenda poſſint agere,& experiri non obſtãte dicta poſſeſſione bonorũ ſtabilium accepta quinimmo etiam remedijs quibuſcumq. ad inuicem contrarijs,vno,& eodem tempore, vel diuerſo tẽpore, in vim præſentis inſtrumenti, & aliorũ quorumcumq. inſtrumentorũ, & iurium,contra quoſcumq. obligatos, & eorum bona quomodolibet hypothecata, & hypothecanda, vti,agere, excipere, experiri ac variare,ſemper, vſq. ad integram ſatisfactionem aſſequutam, & pro tali effectu, tam venditores,quã emptor dictorũ bonorũ ſtabilium,conſtituent ſe dicta bona tenere, & poſsidere vice & nomine D. Octauiæ,ſuorumq. ſucceſſorum. & conſtitutum huiuſmodi nullo vnquam tempore terminetur. Et promiſit etiam D. Antonius, quod depoſitarij dicti pretij domorum,quicumq. fuerint. idonei tamen obligabuntur,ſiue per acta publica,ſiue per cedulas priuatas, huiuſmodi pecunias in depoſitum tenere,ac ſucceſſiue perſoluere,& conſignare venditori, aut venditoribus dictorum bonorum ſtabilium,& in ipſo actu venditionis, & non alijs perſonis, de quo depoſito, & huiuſmodi obligatione depoſitariorum promiſit dare fidẽ, aut per ſcripturam publicam,aut priuatam, per teſtes recognitam intra duos menſes, ab hodie proximos apud acta mei notarij, vel in manibus alterius dictorum coniugum,hic Romæ, & ſucceſsiue quando pretium fuerit inueſtitum in dictis bonis ſtabilibus, intra menſem a die inueſtituræ proximum dare, atque conſignare publicum inſtrumẽtum,vel fidem inueſtituræ,cũ cautelis præfatis apud acta mei notarij, vel in manibus alterius coniugum præfatorũ abſq.illorum impenſa, cura, & periculo; ſed immo impenſis, cura, & periculo Domini Vincentij Pacini,et ipſius procuratoris,quia ſic actum, etc.

Et vltra præmiſſa, vt emptoribus magis cautum ſit, item D. Antonius ſciens ſe non teneri, ſed teneri volens contemplatione D. Vincentij præfati eius ſoceri, et pro adimplemẽto conuentionum,cum D. Mariotto factarum ſpõte, etc. nomine ſuo proprio, et particulari pro ſe, ſuiſq. etc. vt principalis, principaliter, et inſolidum, et omni meliori modo, etc. huc venditioni domorum,& contractui,omnibuſq. et ſingulis præmiſsis, pro validitate ipſius venditionis, et omnium contentorum in hoc inſtrumento. Item faciendo conſentire omnes perſonas,lite, et cauſa quacũq.incipienda,proſequenda defenſione emptorũ, et pro quacumq. euictione domorũ,iuriũ, et pertinentiarum venditorum, generali, et particulari, in omni iudicio petitorio, et poſſeſſorio, et eorum quomodolibet

in ſo-

in ſolidum, refectione damnorum, impenſarum. & intereſſe, conſignatione fidei depoſiti, & inueſtituræ pretij, modo. & forma iam dictis faciendæ. Et pro omnibus, & ſingulis in hoc inſtrumento contentis præſtandis, obſeruandis, & adimplendis, erga dictos emptores, acceſſit conſtituendo ſe in omnibus, & per omnia vti principalem venditorem, & inſolidum obſeruatorem, & promiſſorem D. Mariotto, vt ſupra præſenti, & acceptan. Item D. Antonius, tam eodem ſuo proprio nomine principaliter, & inſolidum, quam procuratorio dicti eius ſoceri, teneri voluit ad reſtituendum, & deponendum pretium dictarum domorum in manibus D. Mariotti, vel penes famoſum mercat. in Vrbe facultatibus idoneum, periculo tamen ſuo, & dicti eius ſoceri pro cautione emptorum in euentum, in quem dicta fides depoſiti, cum inſtrumento ratificationis dicti Pacini, intra dictos duos mẽſes proximos, aut ſucceſſiuè dicta fides inueſtituræ pretij modo, & forma præmiſſis faciendæ, conſignata non fuerit intra dictos duos alios menſes; & quod in eadem inueſtitura ſeruatæ non fuerint conuentiones antedictæ, penes quem mer. dictum pretium in depoſitum remaneat, donec ex parte D. Pacini fuerint adimpleta præmiſſa, quia ita conuentum fuit inter ipſas partes. Quæ omnia, & ſingula præmiſſa ijdem magnifici DD. executore, dicto executorio nomine, ſub declaratione, modo, & forma præfatis, & D. Antonius procurator, & vti principalis, & inſolidum, proprio ſuo nomine ſemper, & perpetuo rata, grata, valida, & firma tenere, habere, & inuiolabiliter obſeruare promiſerunt erga dictos coniuges, & nunquam ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, & modo in iudicio, vel extra, contrafacere, opponere, dicere, vel venire: alias vltra obſeruationem, ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, de quibus, &c. Pro quibus, &c. obſeruandis, & de nunquam contraueniendo, magnifici D. N. N. N. N. executores teſtamenti ſupradicti eodem executorio nomine, & non aliter, quam huiuſmodi nomine dictam hæreditatem, & bona omnia, & ſingula mobilia, ſtabilia, & ſemouentia, iuraq. actiones, & debitorum nomina præſentia, & futura, illorumq. exercitium, videlicet hæreditatis præfatæ D. Io. Pacini, dictus verò D. Antonius Vannellus procurator dicto procuratorio nomine, præfatum D. Vincentium Pacinum, vti hæredem præfati eius fratris, & vti tertiam perſonam, proprio illius, & particulari nomine principalem, eiuſq hæredes, & ſucceſſores. Item eiuſdem bona omnia, & ſingula mobilia, ſtabilia, ſemouentia, iuraq. actiones, & debitorum nomina præſentia, & futura, & illorum exercitium. Et inſuper priuato, & particulari, & proprio ipſius Antonij nomine, vt principalis principaliter, & inſolidum ſeipſum, eiuſq hæredes, & ſucceſſores, ac ſua & ſuorum omnia, & ſingula bona, mobilia, ſtabilia, ſemouentia, iuraque, actiones, & debitorum nomina, præſentia, & futura, & illorum exercitium, in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſubmiſſionibus, procuratorum conſtitutionibus, renunciationibus, ceteriſq. omnibus clauſulis, & cautelis dictæ formæ Cameræ Apoſtolicæ obligarunt, & hypothecarunt dicto D. Mariotto emptori dictis nominibus, vna mecum notario acceptanti. & ita iurarunt tactis, &c.

Venditio domus Pupillorum coram Iudice.

Coram magnifico D. N. I. V. D. N. ſedente pro tribunali ſuper quadam ſede lignea, quam ad infraſcripta tantum pro ſuis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac, in mei, &c. præſentia, perſonaliter conſtituti D. Ioannes ætatis 15. annorum, & Claudius ætatis 14. in circa, vt D. Lucretia eorum mater aſſeruit; filij, & hæredes q. Petri, &c. cum præſentia, conſenſu, & auctoritate dictæ D. Lucretiæ eorum matris curatricis reſpectiuè, ac legitimè adminiſtraticis eorundem, & cum præſentia, & conſenſu D. Nicolai patrui dictorum Ioan. & Claudij, vt de tutela dixit conſtare per acta mei die, &c. expoſuerunt dicto D. Iudici, vt ſupra ſeden. D. Ioan. & Claudium habere, & poſſidere iure hæreditatis paternæ in Vrbe vnam domum, ſitam, &c. iuxta, &c. ruinoſam, & male ſitam, & conſtitutam, ex qua parum percipiunt, & quam ſi reparare vellent, magnas impenſas eoſdem pupillos ſubire oporteret; & niſi dicta domus celeriter repa-

reparetur, breui funditus corrueret in maximum damnum, & præiudicium dictorũ pupillorum, & conſiderato dictis hæredibus magis expedire, dictam domum vendere, & alienare, & illius pretium inueſtire in aliqua alia re magis proficua, & fructuoſa; quam ſic eandem domum ruinam minantem retinere; decreuerunt vendere venerabili hoſpitali ſancti Franciſci, a quo ſeu eiuſdem hoſpitalis Reuerendis prouiſoribus bonam, & vtilem conditionem reperierunt, nam pro huiuſmodi domo, quia eſt vicina cuidam aliæ domui dicti hoſpitalis, ſeu eſt ex membris eius; obtulerunt ſoluere ſcuta, &c. quam conditionem à nemine alio inuenire potuere, licet dictam domum venalem fecerunt per plures menſes, & ſuper his exactam adhiberunt diligentiam; & quia intendunt validum venditionis inſtrumentum conficere, ne de illius iuribus quomodolibet hæſitare contingat, ad ſeruandum ſtatuta, & nouas reformationes Vrbis, & conſtitutiones de contractibus minorum loquen. Sponte, &c. ipſi D. Ioannes, & Claudius pro ſe, &c. cum præſentia, & auctoritate, ac voluntate dictæ eorum matris, & curatricis, ac D. N. eorum patrui propinquorum dictorum pupillorum, & N. proximorum iurarunt tactis, &c. præſentium, & conſentientium, affirmantiumq. cum ſupradicto iuramento in his nullum habere intereſſe, & ex cauſis ſuper expræſſis, hanc venditionem non tendere in præiudicium dictorum venditorum, & dicta D. Lucretia mater, & curatrix eorundem vendiderunt, & titulo puræ, & perfectæ venditionis, & alienationis dederunt, præfato venerabili hoſpitali, & pro eo Reuerendis DD. N. N. modernis dicti hoſpitalis prouiſoribus præſentibus dictam domum, vt ſupra ſitam, cum vniuerſis membris, & pertinentijs ſuis, ad habendum, &c. & ex titulo, & cauſa huiuſmodi ceſſerunt dicto venerabili hoſpitali omnia iura, &c. Ponentes, &c. Cetera extende prout in alijs formis mutatis mutandis.

Venditio ſcripturarum officij, cum locatione.

D. N. cum officium notariatus Curiæ N. quod q. d. N. dum viueret, obtinebat per obitum eiuſdem D. N. vacans, a Sanctiſſimo D. N. propter nuper conceſſum extitit; & quia ex decreto per Illuſtriſſimum D. N. in admiſſione eiuſdem D. N. ad dictum notariatus officium facto, collegium notariorum eiuſdem Curiæ, pro ſcripturis officij præfati concordare debet, & propterea duc. 3. m. auri in auro de Camera pro earundem ſcripturarum pretio penes dictum Collegium ſoluere, etiam vigore bullę fe. re. Pij Papæ Quarti ſub plumbo expeditæ, ſub datum xiv. Kal. Iunij, Pontificatus ſui anno quinto. Itaquod pro implemento ſupradicti decreti, per acta mei notarij ſub die, &c. præſentis menſis rogati. Vtq. dictas ſcripturas, & illarum poſſeſſionem aſſequatur. Sponte, &c. ex nunc, prout ex tunc, ad effectum prædictum, & alias omni meliori modo, &c. vendidit, &c. D. N. præſenti, &c. omnes, & ſingulas dicti officij notariatus ſcripturas præteritas, præſentes, & futuras, iuraq. & priuilegia Apoſtolica, pro illis, & illarum occaſione conceſſa; omniaq. iura, & emolumenta dicti officij pro concurrenti quantitate 3. m. ducatorum præfatorum pretij ſcripturarum præfatarum liberas, &c. ac liberam, &c. ab omni cenſu, canone, reſponſione, & alio quocumque onere, quauis cauſa per quamcumque perſonam, Collegium, vel ſuperiorem quomodolibet impoſito. Item ex titulo, & cauſa venditionis huiuſmodi ceſſit, &c. eidem N. præſenti, omnia, & ſingula iura, &c. ad habendum, &c. donec, &c. nullo iure, &c. præterquam infraſcripto redimendi, quomodolibet reſeruatis, conſtituens, &c. & donec, &c. Dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem venditionem, &c. idem N. fecit, & facere declarauit dicto N. vt ſupra præſenti, pro pretio, & nomine pretij duc. 3. m. auri in auro de Camera, quos idem manualiter, & in contantim in prõpta pecunia ab eodem D. N. præſente, & exburſante habuit, & recepit, ac ad ſe traxit, eoſq pro numeratis habuit, & totidem eſſe confeſſus fuit, & de illis ſe bene contentum, &c. vocauit, &c. exceptioni, &c. ad cautelam quatenus opus ſit renunciauit, quietauit, &c. cum pacto, &c. & ſi plus, &c. donauit &c. quia ſic ſibi facere placuit, &c. ob amorem, &c. promiſitq. idem D. N. eundem

Digitized by Google

dem D N. præſentem, &c. in pacifica, & quieta poſſeſſione , & quaſi dictarum ſcripturarum , & iurium, ac emolumentorum perceptione , pro dicta concurrenti quantitate 3. m. ducat. manutenere : quodq. dictæ ſcripturæ,ac officij prædicti fructus , & emolumenta pro dicta concurrenti quãtitate ad ipſum D. N. emptorem libere prouenient, & quod non ſunt alicui obligatæ , nec de illis factus eſt contractus aliquis , nec diſtractus, vel aliquid aliud in præiudicium præſentis inſtrumenti , & in eo contentorum , dictiq. D. N. vel eius hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque venditionem, & alia præmiſſa , & in præſenti inſtrumento contenta facere licuiſſe, & licere , fuiſſeq. & ſemper fore bona , & valida , beneq. & validè , ac legitimè facta : & in ea tamquam talia facere conſentire omnem perſonam , &c. ad omne beneplacitum dicti D. N. & ſuorum . Ita etiam quod factum alienum promittendo,&c. alias de proprio ad omnia damna, &c. teneri voluit . Promiſit etiam deſuper litem non inferre, &c. quinimmo manutenere,&c.omnemq. litem,&c.quomodolibet tàm in petitorio , quàm poſſeſſorio , & interdicto Saluiano , ac alio quocumque iudicio , & qualibet illius parte , & inſtan. in ſe ſuſcipere, etiam in negocio executiuè poſt ſententiam , nulla facta intimatione , ac proſequi . &c. ſuis proprijs ſumptibus,&c. & in omnem euentum contrarij , & contrauentionis , aut in obſeruantiæ prædictorum , vel alicuius eorum, & quatenus & omnia , & ſingula plenariè vt ſupra, ſeruata non forent , voluit idem D. N. teneri de euictione.&c. tam in petitorio,quam poſſeſſorio , & alijs præmiſſis ac ad duplum , &c. aſſerens , &c ad omnia damna.&c. de quibus, &c. abſque. &c. ea tamen ſub conditione,quod idem D.N. teneatur , prout ſponte promiſit , dictas ſcripturas in vna,vel pluribus pro eodemmet pretio ducat. 3. m. prædictorum retrouendere ; dummodo in qualibet partita ſoluantur ad maius quingenti ducati ſimiles , & preuia intimatione 15. dierum ipſi D. N. facien. Præterea idem D N. ſponte , &c. locauit dicto D. N præſenti, &c omnes, ſingulas ſcripturas præfatas , præteritas,præſentes, & futuras ſupradicti officij , ac illius emolumenta quæcumque ratione dictarum ſcripturarum , & pretij dictorum 3. m. ducat. vt ſupra ſibi venditarum, necnon omnia iura, &c. ad habendum, &c. dans licentiam , &c. & donec , &c. Hanc autem locationem,&c. fecit idẽ D. N. ſupradicto , vt ſupra præſenti , pro annuo affictu, & precio ducat. 240. auri in auro de Camera ſimilium liberorum , &c, ab omni impoſitione per Sanctiſſimum D. N. Papam ſanctamq. Sedem Apoſtolicam quauis de cauſa facien. necnon ab omni onere,cenſu, canone, reſponſione,expen. etiam exercitij dicti officij ſubminiſtran. & quibuſuis alijs cogitatis , & incogitatis oneribus . Quæ omnia & ſingula onera , & alia idem D. N. de ſuo proprio ſufferre teneatur , dictamq. locationem reſcindi , reduci, aut ex dicto pretio affictus aliquid defalcari , vel diminui ab eodem D. N. eiuſq. ſucceſſoribus per ſe,vel alios petere non poſſit : etiam in euentum belli, peſtis, ſedis vacantis, abſentiæ Pontificis , & Curiæ, ſterilitatis negotiorum , incendij ſcripturarum , & alterius cuiuſuis caſus fortuiti , opinati , & inopinati . Quæ omnia idem D. N. eiuſq. in dicto officio ſucceſſores de eorum proprio ſufferre debeant ; ex pacto expreſſo . Et quia ſic actum , & conuentum extitit inter ipſos contrahentes . Quem quidem annuum affictum, ſiue pretium 240. ducat. auri in auro de Camera idem D. N. realiter , & cum effectu ſoluere promiſit dicto D. N præſenti, &c. de menſe in menſem, & in fine cuiuſlibet menſis ratam partem , videlicet ducat. 20. ſimiles libere, &c. ipſeq. in tribus continuis ſolutionibus deficiens cogi poſſit pro affictu vnius anni videlicet ducat. 240. promiſit etiam dictus D. N. dictas ſcripturas probe , diligenter , fideliter , & legaliter per ſe, & alios tenere , cuſtodire, conſeruare,gubernare,& exercere,& exerceri facere , & cum ea integritate , reputationeq. tàm in cauſarum commiſſionum diſtributionibus , quàm alijs factis , & facien. quibus decet virum probum, & integrum,manutenere, omnibus dolo, fraude, & machinatione ceſſantibus , poſtpoſitis omnibus ſuis riſico , & periculo fortuna , & expen Hanc autem locationem partes ipſæ conuenerunt , & voluerunt durare ad duos annos proximos , & deinde ad beneplacitum ipſarum partium , cum diſdicta

trium

Digitized by Google

trium menſium præceden. præterea ſupradicti DD. contrahentes conuenerunt, quod idem D. N. durante locatione huiuſmodi, titulum dicti officij vendere, permutare, et cedere, transferre, alienare, vel reſignare non poſsit; niſi prius requiſito dicto D.N. per decem dies ante, an velit dictum titulum pro eodem pretio, pro quo teneantur præferre dictum D.N. vel perſonam ab eo nominandam in aſſecurione tituli dicti officij: quodq. nullius dicti officij emptor ad illud admitti poſsit, nec debeat, niſi dictas ſcripturas pro dictis ducat. 3. m. emat: illoſq. ipſi D.N. vel eius hæredibus perſoluat, et caſu quo dictus D. N. prædictum officium reſignare, promiſit quod reſignatarius præſens inſtrumentum ſeruabit, et adimplebit, ac obſeruare promittet, et ſe obligabit; Itaquod factum alienum promitten. etc. non excuſetur alias de proprio, etc. finita verò locatione huiuſmodi, promiſit dictus D.N. omnes. et ſingulas ſupradictas ſcripturas præteritas, præſentes, et futuras integras, et liberas in manibus, et poſſe dicti D.N. vel eius hæredum conſignare. Voluitq. et conſenſit, quod idem D. N. propria auctoritate illas aſportare, ac dictum officium ſub nomine dicti D.N. et ſucceſſorum ad commodum ipſius D. N. per ſe, vel alium, ſeu alios exercere, ſeu exerceri facere, fructuſque, et emolumenta exigere, de illis quietare, illaq. pro concurrenti quantitate retineri poſsit, et valeat, quia ſic actum, etc. et huiuſmodi locatione durante dictus D. N. manuteneri, etc. in forma. Quæ omnia, etc. ſupradicti DD. Contrahentes reſpectiue attendere, etc. promiſerunt, et non contrafacere, etc. ſub vinculo iuramenti, per eorum quemliber tactis, etc. præſtiti, et pœna refectionis omnium, et ſingulorum damnorum, etc. de quibus, etc. abſque, etc. Pro quibus, etc.

Venditio domus, per publicum Conſilium incliti Populi Rom. facta: duobus notarijs inſolidum rogatis.

IN D. Horatij, meiq. Gaſparis inſolidum rogatorum, teſtiumq etc. præſentia perſonaliter conſtituti Illuſtriſsimi Domini Antonius Sacræ Aulæ Conſiſtorialis Aduocatus, Domitius, Vincentius Conſeruatores, Domini N. N. N. per publicum Conſilium Incliti Populi Romani die, etc. ad faciendum venditionem infraſcriptæ domus ſpecialiter deputati, vigore decreti Conſilij præfati per Lelium, et Vincentium fideles omnes, demiſsis cedulis, vt moris eſt, habiti, et vocati, ac maiorem partem reputantes, facientes. et conſtituen. vice, et nomine Incliti Populi Romani. Sponte, etc Imprimis aſſerentes dictis nominibus ad Populum prædictum inter alia ſpectare, et pertinere pleno iure dominij, vel quaſi in omnibus, et per omnia, domum cum pertinentijs ſuis infradicendis; et liberam ab omni onere, ſitam in Regione, etc. confinatam ab vno latere iuxta bona, etc. dictamque domum, cum iuribus ſuis dictum Conſilium pro rebus, ſeu negotijs dicti Populi peragendis, ſeu alijs conſilium mouentibus vendere decreuiſſe; et neminem, licet exacta fuerit adhibita diligentia, meliorem conditionem offerentem, et facere volentem, quam dictum Lelium inueniſſe. Ideo ſponte, etc. vt ſupra, dictam domum terraneam, ſolareatam, tecratam, cum ſala, cameris, cantinis, et alijs ſtantijs, horto, ſeu viridario, fontibus, figuris affixis, et ſeparatis, etiam in parietibus, in eadem domo exiſtentibus, areis diſcopertis, adiacentijs, pertinentijs, vſibus, iuribus, et iuriſdiction. ſuis, et ab omni onere, vendiderunt; liberam ac titulo meræ, ſimplicis, perfectæ, et irreuocabilis venditionis iure proprio, et in perpetuum dederunt, ceſſerunt, tranſtulerunt, aſsignarunt prædicto Illuſtriſsimo D. Lelio abſenti, D. Io. Dominico eius agente, et procuratore; præſente, et pro dicto Lelio, et ſucceſſoribus emẽte, acceptante, et ſtipulan. et nobis etiam notarijs inſolidum, vt ſupra rogatis pariter acceptantibus, ac ſtipulan. Ad habendum, etc. Transferen. ponentes, etc. conſtituentes, dantes etiam licentiam, etc. et donec, etc. Conſtituerunt, etc. hanc autem, etc. dicti Domini Conſeruatores, et alij deputati nomine dicti Populi fecerunt, et faciunt erga dictum D. Lelium abſentem, præfata ſtipulaitone, et acceptatione interueniente, pro pretio ſcutorũ 6000. monetæ de quibus ijdem venditores confeſsi fuerunt habuiſſe ſcuta 3000. à præfa-

Digitized by Google

præfato D. Lelio, & pro eo, ſeu de ipſius comiſſione per manus hęredum Hieronymi Ceuli pro totidem manibus Hieronymi dicti Romani Populi depoſitarij ſolutis, & exburſatis: prout in cedula eiuſdem D. Hieronymi depoſitarij, quam habuerunt continentię, & tenoris huiuſmodi videlicet, etc. de quibus ſcutis 3000. in computum pretij præfati à dicto D. Lelio, vt ſupra ſolutis, nomine dicti Populi ſe contentos, & ſatisfactos eſſe vocarunt; dictum Lelium abſentem, dicto D. Ioanne Dominico, & nobis notarijs, vt ſupra rogatis, pro eodem D. Lelio quietarunt, &c. cum pacto expreſſo, de numquam amplius talem ſummam à dicto domino Lelio; ipſiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus petendo, exceptioni quoq. non numeratæ pecuniæ, &c. renunciarunt, reliqua vero ſcuta 2000. & centum monetæ pro integro dicti pretij complemento præfatus Io. Dominicus quo ſupra nomine per totum menſem prox. futurum dicto Populo, & pro eo dictis Dominis Conſeruatoribus, & deputatis eiuſdem Populi nomine, ſeu prefato D. Hieronymo depoſitario præſenti, & interim infra menſem proximum ab hodie inchoandum dare cedulam banchariam, pro ſolutione dictorũ ſcutorum 3000. infra faciendam, hic Romæ, libere, &c. alias, &c. & ſi plus, &c. *Reliqua extende, pro vt in alijs formulis ſimilium venditionum, mutatis mutandis.*

Emptio Domorum Pupillorum ſolemniter facta.

CVum olim ſicut aſſeritur bo. me. Atracius de Macerata tunc in Vrbe excellens Phyſicus in eius vltimo teſtamento, ſub cuius diſpoſitione deceſſit, ſibi hæredes vniuerſales inſtituerit nobiles DD. N. N. N. eius ex N. filio præ defuncto nepotes: fœminabus autem ex eodem N. filio neptibus reliquerit dotem ſcut. 1000. de carlenis pro qualibet, quatenus vero Deo nuberent 200. ducat. ſimiles, in quibus eas hæredes vniuerſales inſtituerit, ſubſtituens dd hæredes, alterum alteri etiam quoad fœminas morientes ſine filijs legitimis, & naturalibus, & alias prout latius dicitur contineri in teſtamento prędicto in actis tunc D. Cæſaris Quintilij nunc vero D. P. Antonij Mareſchi connotarij die, &c. recepto, & ſtipulato, deinde ex præfatis hære. ſicut Deo placuit N. N. N. ſine prole defunctis ſucceſſiue etiam præfatus N. ab inteſtato deceſſerit, relictis tamen dicta Fauſta, Io. Franciſco, & N. eius ex ipſa D. Clarice vxore filijs legitimis, & naturalibus: Cumque ipſa D. Clarix coram a. Collaterali C. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario tutelam, & curam dd. eius filiorum ſuſcipere recuſauerit, fuerit ibi incontinenti per eundem Iudicem datus, & deputatus tutor, & pro tempore curator dictis filijs tunc in ætate infantili conſtitutis D. Valerius N. eorundem patruus, qui acceptato huiuſmodi onere inuentarium bonorum confecerit, & debitam cautionem præſtiterit, & apparentibus deſuper inſtrumentis in actis q. D. Io. Grylli tunc d. Curiæ Capitolinæ notarij die 10. Iunij anni, &c. recipien. & ſtipulen. prout ex illorum fide per D. Alexandrum Palladum ſubſtitutum pro D. Franciſco Gryllo fil. & ſucceſſores d. q. Io. ſubſcripta, & mihi, &c. tradita tenoris, &c exemplanda in pede huius inſtrumenti. Et licet per plures annos ipſe D. Valerius tutelam dictorum pupillorum eius nepotum adminiſtrauerit denique tamen die, &c. ex certis tunc expreſſis cauſis, non valens amplius muneri huiuſmodi incumbere, cum auctoritate, & decreto ſecundi Collateralis Cur. Capitolinæ tutelam præfatam renunciauerit, rationemque, & computa adminiſtrationis ſuæ reddiderit, & de omni reliquo per eum debito ſatisfactionẽ dictis pupillis dederit, & ibidẽ in continenti per eundem Iudicem d. D. Clarix data, & deputata fuit tutrix, & pro tempore curatrix prędfatis eius filijs pupillis; quæ acceptata tutela, & cura huiuſmodi debitam cautionem præſtiterit, & deinde, &c. inuentarium confecerit in actis D. N. prout ſimiliter apparet ex alia fide renunciationis factæ per D. Valerium, & deputationis d. D. Claricis cum obligatione per eam, & per fideiuſſorem ſucceſſiue factam, & confectione dicti inuentarij per eumdem D. N. notarium de præmiſſis rogatum, ſubſcriptum, & mihi notario tradita tenori exemplandi in pede huius inſtrumenti. Cumque, inter alia bona hære-

hæreditatis d. Io. aui paterni d. Valerij, & proaui præfatorũ pupillorum deuenerint ad ipſos pupillos, dictumq. D. Valerium eorum patruum dictę domus ſimul coniunctæ per ipſos Valerium, & dd. pupillos pro indiuiſo poſſeſſæ ſitæ in Vrbe, in regione, &c. vna ſiquidem maior cum duabus apothecis ſubtus ipſam, & altera minor cum vna apotheca ſubtus eam ſitæ in regione, &c. in via, &c. e conſpectu, &c. prope, &c. confinatæ his finibus videlicet ab vno, ſcilicet à parte ſuperiori, &c.

Aſſerentes autem ijdem D. Valerius, & D. Clarix, quibus ſupra nominibus iamdudum conſideraſſe, quod cum ædificia dd. domorum ſint admodum vetuſta, & quod non ſolum ſæpius d. domus diſlocatæ remanent, & continuos ſumptus expoſtulant pro manutentionibus, & reaptationibus tectorum, lacunarum, aquæ ductorum viarum, & aliorum, quæ continuò accidunt in ſimilibus ædibus, ſed etiam de præſenti requirunt non modicam impenſam pro reparatione domus maioris, in cuius pariete faciei anterioris iamdudum apparuerunt ab imo notabile ſciſſuræ, quę euidenter demonſtrant fundamenta non leuiter labefacta, & vitiata exiſtere, & ideo in ea parte indigere neceſſaria reaptatione, & reparatione, vltra alias reſtaurationes, & alia reſarcimenta, quæ in alijs partibus interioribus dictarum domorum fieri omnino oportent propter vetuſtatem prædictam. Vnde ſi huiuſmodi ædificia laborantia defectibus, periculis, & neceſſitatibus impenſarum huiuſmodi quanto citius vendantur, priuſquam declinari contingat, in ſtatum deteriorem competerent ex diligentia ſæpius factis redigi poſſe ex illis admodum concedens pretium, non quidem omnino ob illorum meritum, valorem, ſed potius ob præſtantiam lucri, in quo ſitæ ſunt, & ſi domorum pretium inueſtiatur in alijs bonis quaſi ſtabilibus, & ſecuris, vtpote cenſibus, vel montibus non vacabilibus, præter id quod exinde maior redditus percipietur, quam ex ipſis domibus abſque ſubiectione aliquarum impenſarum proptietas eiuſmodi cẽſuum, vel montium quandocunque opus fuerit inter ipſos pupillos æquipartiri, & diſtribui poterit multo commodius quam fieret de dictis domibus, quæ ſine dubio minus commodam patiuntur diuiſionem, & præſertim etiam pro dotanda N. quæ ad præſens in ætate nubili reperitur, & pro qua nubenda multo facilius reperietur melior conditio cum dote conſtituta in re conſiſtente in pecunia prompta, prout ſunt loca montium, quam in ſtabilibus, & propterea pro tuenda indemnitate, & augenda vtilitate dd. pupillorum, qui non habent pecunias pro facien. impenſis reparationum pręfatarum; & qui habent tenue patrimonium, & ipſorum valde intereſt eorum modicos redditus pinguiores reddere, quo fieri poteſt, iudicauerint, non ſolum illis expediens, ſed omnino pro omnibus antedictis reſpectibus neceſſarium fore domos præfatas vendere, & alienare, & illarum pretium implicare in tot cenſibus, vel montibus non vacabilibus, vt ſupra, & ideo factis, dictis, exactis diligentijs, tum per ipſummet D. Valerium, tum mediantibus alijs coniunctis perſonis, & beneuolis dd. pupillorum, tum etiam per diuerſos publicos mediatores, ſeu proxenetas, & à nemine reperta meliori oblatione, quam ab infraſcripto D. emptore, qui obtulit pro pretio earundem domorũ ſcuta, &c. Agnoſcentesq. oblationum huiuſmodi fuiſſe, & eſſe rationabilem, iuſtam, & vtilem pro dictis pupillis, concluſiſq. igitur cum ipſo emptore, tum dicto pretio, tum alijs pactis, et conditionibus venditionis huiuſmodi, et conſignata per ipſum emptorem præfatæ D. C. et D. Val. in vna, et parte dicti pretij cedula banchatia ſcut. etc. confecta, et ſubſcripta per mercatorem, etc. Romæ degentem, prout de huiuſmodi venditionis concluſione, dictaq. cedulæ conſignatione apparet ex priuata ſcriptura chirographi inter ipſas partes die, etc. confecti, & ſubſcripti, quod ambæ partes mihi, &c. conſignarunt tenoris, &c. Deinde verò ambæ partes pręfatæ cupientes dictam venditionem ſimili executioni demandare, ſed quia bona fides poſtulat vt actus geratur valide, et legitimè, ideo volentes in his adhibere ſolemnitates reſpectu dictorum pupillorum, requiſitas ex forma ſtatuti Vrbis cap. cxiij. de alienationibus rerum pupillorum, et mulierum fuerit primum die, etc. comparitum coram infraſcripto D. Iudice per procuratorem, ſeu actorem per d. D. Claricem dicto tuto

rio

Digitized by Google

&c. tam ipſa D. Claricæ,quam d. D. Camillus, &c. eiuſdem fideiuſſores inſolidum ſeſe hæredes, & ſucceſſores,ac bona omnia, &c.in forma Cameræ Apoſtolicæ cum ſolitis clauſulis.&c. obligarunt,&c. conſentientes,&c. renunciarunt,&c.& tactis,&c. iurarunt.

Quibus peractis ipſa D. Clarix Rutilantia de Atracinis mater,tutrix, & pro tempore curatrix præfatorum eius filiorum iamdudum, vt ſupra deputata, & nunc recenter confirmata,vt ſupra agens infraſcripta omnia, & ſingula vice, & nomine D.D. Io. Franciſci in octauo, & Hort. in ſeptimo eorum ætatis annis conſtitutorum, & ſic minimè capacis ætatis ad contrahendum, eius filiorum, cum decreto, & auctoritate ſupradicti D. Iudicis, vt ſupra pro tribunali ſedentis, et in præſentia, et conſenſu DD. N. N. proximiorum conſanguineorum præfatorum pupillorum, quibus ipſa Clarix, et D. Fauſta eius filia, cum iuramento tactis, etc. ad ſancta Dei Euangelia in manibus mei, etc. præſtito affirmarunt ipſam Fauſtam, et eius fratres præfatos non habere alios proximiores, excepto D. Valerio habente intereſſe in huiuſmodi venditione, qui conſanguinei aſſerentes de omnibus ſupradictis, et infra dicen. optime informatos eſſe cum iuramento tactis, etc. in manibus mei, etc. preſtito, affirmarunt ſeſe in hoc negotio nullum prorſus habere intereſſe, et hæc non tendere in fraudem, vel præiudicium ipſorum pupillorũ, et pro certo tenere, et iudicare præſentem alienationem cedere in euidentem eorundem pupillorum vtilitatem, et ideo infraſcriptis omnibus ſpontè,et liberè conſenſerunt, necnon etiam ibidem conſtituta d. D. Fauſta in decimoquinto ſuæ ætatis anno conſtituta agens ad infraſcripta omnia, et ſingula pro ſeipſa principali nomine, et pro ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus,cum decreto,et auctoritate eiuſdem D. Iudicis. ac cum interuentu, et conſenſu d. D. Claricis eius matris,et curatricis, dictorumq. conſanguineorum, pari modo quo ſupra, cum iuramento tactis, etc. in manibus mei, etc. præſtito,approbantium præſentem alienationis contractum non eſſe in præiudicium ipſius puellæ minoris, quæ D. Fauſta, ac ipſa quoque D. Clarix ad maiorem actus validitatem, cum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præſtito renunciarunt, ſcilicet D. Fauſta ben. minoris ætatis reſt. in integrum, necnon leg. Iul. de fund.dot. Authent. ſi qua mulier. benefic. Sen. Conſul. Vel. ſtatutis Vrbis, cæteriſq. legibus, & priuilegijs in fauorem minorum, & mulierum quomodolibet introductis, ipſa verò D. Clarix pro DD. Ioan. Franciſco, & Hortenſio pupillis renunciauit beneficij min. ætatis reſtitut. in integr. ſtatut. Vrbis, cæteriſque ll & priuileg. in fauorem minorum quomodolibet introductis de quibus omnibus, eorumque vi, & effectu ambæ mulieres præfatæ per ipſum D. Iudicem ſufficienter certioratæ fuerunt, & ſimul etiam coram me notario. & teſtibus infraſcriptis conſtitutus præfatus D. Valerius Atracinus D. & poſſeſſor DD. domorum in communione, & pro indiuiſo cum dictis nepotibus, & ſic agentes infra dicenda omnia, & ſingula, videlicet ipſe D. Valerius. D. Clarix tutrix, & curatrix, vt ſupra, ac D. Fauſta, quibus ſupra reſpectiuè nominibus, tàm coniunctim,quàm diuiſim,& prout ad eos, & quemlibet eorum ſpectat, & pertinet, cum promiſſione etiam, quam ſinguli inſolidum fecerunt, & faciunt de rato, & quod ipſi D. Fauſta, Ioan. Franciſcus, & Hortenſius ad maiorem cautelam quando peruenerunt ad legitimam ætatem validè, & ſufficienter ratificabunt præſentem contractum, & omnia in eo contenta in actis mei, &c. ad omne placitum ipſius D. emptoris, &c. & ſuorum hęredum, &c. alias, &c. itaquod. &c. & cum huiuſmodi promiſſione de rato, quæ in qualibet parte huius contractus repetita cenſeatur in executionem ſupradicti chirographi, cum declaratione hinc inde inter ipſas partes adiecta, vt in omnibus ijs in quibus videretur, aut dici poſſet receſſum à dicto chirographo, ſeu contrarium, vel dubium inter chirographum, & præſens inſtrumentum, ſeu pro eo omni tempore in omnibus, & per omnia ſtari debeat omnino diſpoſitioni præſentis inſtrumenti, quia ſic actum,&c. ſponte,& de certa cuiuſlibet ipſorum ſcientia,ac deliberata voluntate, & omni alio meliori modo, &c. ex nunc ſupradictas duas domos, vnam

magnam, & alteram minorem, vt ſupra contiguas, & iuxta fines ſuperius expreſſos confinatas; ſaluis tamen alijs, ſi qui prædictis ſint, vel eſſe poſſint plures, aut veriores confines, qui melius quandocunque ſpecificari poſſint, cum ſupradictis tribus apothecis ſubtus ipſas domos exiſtentibus, & cum dicta remiſſa pro curru, ſeu vehiculo, & cum ſtabulo ſubtus poſteriorem partem d. domus maioris conſiſtentibus, & cum ſuis introitibus anterioribus, & poſterioribus, cortilibus, cantinis, ſeu cellis vinarijs ſubterraneis, puteis, & cum tribus vaſibus marmoreis exiſten. in cortili d. domus magnæ, cumq. omnibus appartamentis, & ſtantijs ſuperioribus, & inferioribus, membriſq. iuribus, & pertinentijs, & cum ceteris in ipſis tribus domibus intra fines prædictos circumcirca, intus, & ſubtus ipſas quomodolibet exiſtentibus, & ad eaſdem domos, tam de iure, quam ex vſu, vel antiqua conſuetudine quomodolibet ſpectan. & pertinen. tàm patentibus, quam occultis etiam ſub ſolo latentibus ab imo ad ſummum, vt vulgo dicitur à centro terræ, vſque ad cælum nihilo penitus reſeruato, niſi dumtaxat infraſcriptis tribus marmoreis deſignatis in calce præſentis inſtrumenti, quæ remanere declararunt ipſis venditoribus, nec non ſalua in primis, & reſeruata ad fauorem ipſorum venditorum ſpeciali hypotheca, cum reſeruatione dominij dd. domorum ac ſuorum iurium, ac pertinentiarum, vſque ad integralem infradicendi pretij ſatisfactionem, prout latius inferius explicabitur, & non alias, &c. vendiderunt, & titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, & conceſſerunt.

D. Baptiſtæ Maynardo Vrbeuetano q. Ant. Vrbis incolæ regionis Pontis præſenti, & pro ſe, ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque ementi, acceptanti, & vna mecum notario legitime ſtipulanti ad haben. &c. & ex titulo, & cauſa venditionis huiuſmodi ceſſerunt, & transtulerunt D. emptori pro ſe, &c. omnia iura, &c. quæ quas, & quot DD. venditores quomodolibet habuerunt, & habent, ſeu habere poſſent nunc, & in futurum in, & ſuper domibus earumq iuribus, & pertinentijs, vt ſupra venditis contra quoſcunque perſonas, &c. nullo iure, &c. ponentes, &c. conſtituentes, &c. dantes, &c. licentiam, &c. earundem, domorum, apothecarum, aliarumq. iurium ſuorum, membrorum, & pertinentiarum, vt ſupra venditarum eidem D. emptori poſſeſſionē accipien. captamq. &c. retinen. &c. continuandi propria auctoritate, &c. cōditione tamen, &c. & pacto expreſſe adiectis, vt emptor teneatur per biennium proximum ſtare locationibus factis inquilinis dd. domorum, & apothecarum eo modo, & forma, quibus tales locationes factæ reperiuntur, & interim donec emptor de antedicta poſſeſſione inueſtitus non fuerit, dicti venditores conſtituerunt ſeſe tenere, & poſſidere eaſdem domos, cum iuribus, & pertinentijs ſuis vice, & nomine eiuſdem emptoris, & ſuorum hęredum, & ſucceſſorum.

Hanc autem venditionem, & alienationem dd. domorum dd. venditores, quibus ſupra reſpectiuè nominibus, fecerunt, & faciunt præfato D. emptori ſtipulanti, & vt ſupra pro antedicto iam conuento pretio in totum ſcut. 6. m. & 600. de iulijs 10. pro quolibet ſcuto, ſoluen. ad effectum inueſtiendi, vt infra dicetur in tot iulijs, & teſtonibus argenteis hoc modo videlicet ſcut. 4. m. & 600. de præſenti, & reliqua 2. m. in terminis infrad. adhibita prius per emptorem poſſeſſione corporali domorum prædictarum abſque impedimento legitimo, in quorum computū, & diminutionem ipſi domini venditores confeſſi fuerunt habuiſſe, vt narratum fuit ab ipſo D. emptore pro arrha, & parte pretij dicta ſcuta mille quadringēta monetæ, contenta ſcilicet in ſupradicta cedula DD. de Guicciardinis conſignata, & tradita in actu celebrationis præinſerti chirographi, pro alijs vero ſcut. 3200. pro complemento dd. ſcut. 4600. in promptu de præſenti ſoluen. vt ſupra d. Io. Baptiſta emptor conſignauit præfatis venditoribus præſentibus, & recipientibus coram domino Iudice, meq. notario, & teſtibus infraſcriptis, quas cedulas depoſiti continentes in totum ſummam prædictam, vnam ſiquidem ſac. Montis Pietatis, & depoſitorum Vrbis ſcuta 1600 monetæ, alteram vero D. Philippi Guicciardini mercatorum Flor. continen. reliquam ſummam

mam ſcut. 1600. tenoris exemplandi in pede huius inſtrumenti, quauis cedulas originales ijdem venditores ex nunc, pro quando effectu ſoluta fuerint, ſecundum formã earundem cedularum vocarunt ſeſe contentos, & ſatisfactos, & de illis in computum dicti debiti emptorem quietarunt, &c. per pactum, &c.

Reliqua vero ſcuta 2000. monetæ pro reſiduo, & finali complemento dicti pretij d. D. Io. Baptiſta emptor ſoluere promiſit præfatis venditoribus, & pro eis ſimili modo quo ſupra deponere penes d. ſac. Montem Pietatis, ad effectum pariter inueſtien. iuxta formam eiuſdem pacti inſradicendi hoc modo videlicet; mille per totum menſem Februarij anni Iubilæi proximi futuri, & reliqua ſcuta 1600. per totum alium menſem Februarij alterius anni proximi ſequentis 1601. hic Romæ liberè, &c. alias, &c.

Et interim quia æquum non iudicatur, quod eodem tempore domibus, & pretio emptor fruatur, domini contrahentes conuenerunt ex pacto expreſſo, quod dictus emptor pro quantitate eiuſmodi ſcutorum 2000. teneatur, prout promiſit facere participes DD. Valerium, & præfatos eius nepotes venditores, & pro dictis nepotibus præfatam eorum matrem tutricem, & curatricem omnium penſionum earundem domorum proportionabiliter, & pro rata quam ratam ad effugiendum difficultates, & occaſiones differentiarum DD. contrahentes pro fructibus compenſatiuis, & pro lucro ceſſante ſcilicet fructuum, qui perciperentur ex cenſibus, in quibus implicari debent dictæ pecuniæ, & implicarentur ſi in promptu ſoluerentur, & omni alio meliori modo, &c. concorditer ex nunc liquidaretur hoc modo, videlicet ab hodie, vſque in diem terminorum, vt ſupra præfixorum ad rationem ſcutorum 6. monetæ pro quolibet centenario, & anno pro rata, vt infra ſoluen. & à die lapſi termini, ſeu terminorum prædictorum in futurum non factis ſolutionibus ſupra promiſsis, & vſque in diem, qua factæ, & effectualiter, & integrè fuerint ad rationem ſcutorum ſex cum dimidio alterius ſcuti pro quolibet centenario, & anno ſoluen. pro rata de ſemeſtre in ſemeſtre, in fine cuiuslibet ſemeſtris in tot iulijs, & teſtonibus argenteis hic Romæ liberè, &c. alias, &c. & nihilominus etiam poſt lapſum terminorum prædictorum liceat DD. venditoribus quandocumque, ipſis videbitur, cogere emptorem ad ſoluen. ſummam principalem maturatam, vna cum reſiduo dd. fructuum compenſatiuorum: cum hoc tamen, quod interim, & quouſque d. pretium cum dictis fructibus compenſatiuis effectualiter, vt ſupra, exburſatum integrè non fuerit, ſupradictę domus, cum omnibus iuribus, membris, & pertinentijs ſuis remaneant ſemper ad fauorem venditorum, ac ſuorum hæredum, & ſucceſſorum ſpecialiter hypothecatæ, ita vt pro rata non ſoluta nunquam cenſeatur translatum dominium in emptorem, nec abdicatum ad ipſis venditoribus, ſed eiſdem expreſsè reſeruatum, itaut deficiente emptore à ſolutione, ſeu ſolutionibus antedictis tam pretij, quam fructuum prædictorum liceat ipſis venditoribus, & eorum hæredibus propria auctoritate, & de facto ſine alicuius iudicis, vel alterius perſonæ licentia ad eaſdem domos, & earundem membra, & pertinentias liberum habere regreſſum, illarumque poſſeſsionem reaſſumere, & retinere, ac penſiones ſequeſtrare, & exigere, ipſaſque domos, quoties oportuerit, locare, & etiam vendere pro quocunque pretio, & quibuſuis perſonis arbitrio, & arbitratui ipſorum venditorum, penſioneſque ſeu pretia huiuſmodi exigere, & de exactis quoſcunque quietare, & ſibi propria auctoritate de quocumque reſiduo debito ſatisfacere, & hoc ſemper intelligatur ad maiorem cautelam, ſine præiudicio facultatis agendi contra emptorem, vel ſuos hæredes, & bona vigore generalis obligationis, immo cum poteſtate variandi, itaut vna via electa, &c.

Et his ſaluis DD. contrahentes in executionem principalis pacti, habiti in tractatu præſentis venditionis conuenerunt, vt dictum totum pretium ſcilicet, tam dicta ſcuta 4600. vt præf. rtur venditoribus in dictis duabus cedulis conſignata, quam etiam reliqua ſcuta 2000. quæ vt ſupra ſoluenda remanere debeant omnino per ipſos venditores exponi, & inueſtiri in emptione tot cenſuum, cum bonis, &

idoneis fideiuſſionibus bene aſſecuratorum in Vrbe, vel eius diſtrictu, ſeu tot locorum montium non vacabilium ad electionem DD venditorum, cum conſenſu tamen expreſſo dicti emptoris, vel ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, qui cenſus, & quæ loca montium poſſint per dictos venditores,& eorum hæredes, & ſucceſſores quandocumque ipſis videbitur in toto, vel pro parte vendi, & alienari ad effectum tamen conuertendi, & inueſtiendi pretium de conſenſu emptoris, vt ſupra in emptionem bonorum ſtabilium in Vrbe, vel eius diſtrictu, quoties aliqua opportuna, & vtilis occaſio pro maiori beneficio dictorum pupillorum reperiatur,quo caſu pretium debeat deponi, prout infra dicetur, in caſu vero redemptionis, ſeu extinctionis dd. cenſuum, vel montium, nunc, vel pro tempore de pecunijs pretij prædicti emen. pretium, ſeu pretia eorundem, ſub pœna nullitatis, ac malæ, & reiterandæ ſolutionis, nullo modo ſolui poſſint, ſed omnino debeant penes dictum Montem Pietatis, ſeu ipſo non extante penes alium locum tutum, & ſecurum in Vrbe, de communi contrahentium prædictorum conſenſu eligen. &c. cum expreſſa tamen conditione, quod tale depoſitum nunquam amoueri poſſit, aut debeat, niſi duntaxat ad effectum reinueſtiendi, & de conſenſu D. emptoris, vel ſuorum hæredum, vt ſupra in emptionem aliorum ſimilium cenſuum, montium, & aliorum bonorum ſtabilium.

Quæ quidem loca montium, cenſus, ſeu ſtabi lia, nunc, aut quandocunque ex dicto pretio, toties, quoties occurrerit emenda perpetuo manere debeant affecta, & hypothecata, aut in ipſis acquiſitionibus obligari, & hypothecari debeant ad fauorem, & pro maiori ſecuritate dicti emptoris, ſuorumq. hæredum, & ſucceſſorum in omnem caſum euictionis generalis, vel particularis dd. domorum, & ſuorum iurium, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio,ſeu in caſu non obſeruationis ex venditorum parte omnium, & ſingulorum in hoc inſtrumento contentorum, ſeu in caſum nullitatis, & inualiditatis eiuſdem contractus ex quocumque capite, vel defectu, ita vt toties, quoties dicti caſus contingerent, aut aliquis ipſorum contigerit, & deficientibus dictis venditoribus, vel eorum hæredibus, & ſucceſſoribus adimplere per eos adimplenda, liceat D. emptori,vel eius hęredibus ad eiuſmodi precium vbicumque pro tempore reperietur, ſeu ad dictos cenſus, loca montium, vel ſtabilia, in quibus tale pretium nunc, vel pro tempore conuerſum, & inueſtitum reperietur liberum habere, & tam ſuper illorum proprietate, quam ſuper fructibus ſe reualere, & inueſtire cum facultatibus ampliſſimis ſequeſtrandi, necnon propria auctoritate, & de facto ſine alicuius conſenſu, & etiam abſque iudicis mandato, & ſine aliquo vitio ſpolij, nullitatis, ſeu attentatorum, eorundem bonorum præfatorum poſſeſſionem, ſeu reſpectiuè quaſi poſſeſsionem appręhendendi,& retinendi, & continuandi, dictaq bona vſufructuandi, loco rei euictæ, & vſque ad ſublatam euictionem, quo caſu fructus in ſortem minimè computentur, ſeu eadem bona retinendi inſolutum, & ſatiſfactionem pro concurrenti quantitate rei euictæ, vel aliter impeditæ, ſeu ablatæ, vel ſi magis expedire videbitur venden. & diſtrahen. pro quocunque pretio reperibili,&de pretio pro concurrenti quantitate ſibi ſatiſfacien. & omnia alia remedia deſuper opportuna, & proficua iure medio experiendi, & exequendi vſque ad plenariam conſecutionem omnium adimplendorum, & ſatiſfaciendorum,& ſuper præmiſsis. Ad maiorem cautelam DD. venditores deputarunt etiam, quatenus opus ſit, D. emptorem pro ſe, et ſuis hæredibus, etc. procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, cum omnibus facultatibus opportunis, ita etiam vt ſuper dictis cenſibus, montibus, vel ſtabilibus, nunc, vel pro tempore ex dicto pretio emendo, tanquam acquiſitis de proprijsmet pecunijs dicti emptoris, ſcilicet de pretio præfato ſemper ipſe emptor, & ſui præferantur omnibus alijs, & nemini vnquam in præiudicium illorum acquiri poſſit ius aliquod ex quauis cauſa quantumuis fauorabili, & priuilegiata, ſecundario autem dicti cenſus, & loca montium, aut alia ſtabilia ex dicto pretio, vt ſupra emenda, ſaluis

ſemper

ſemper ſupradictis debeant remanere affecta, & hypothecata ad fauorem D. Claricis, & aliorum intereſſe haben. pro concurrenti quantitate ſuæ dotis ſcut. 2000. monetæ, & donat. propter nuptias olim aſſecuratorum ſuper dictis domibus, ita & taliter, vt huiuſmodi hypotheca dotalis cenſeatur, & ſit penitus translata ex dictis domibus, in, & ſuper cenſibus, ſeu montibus, vel ſtabilibus ex dicto pretio emendis, ſalua nihilominus ad fauorem d.D.Claricis.& ſemper remanente obligatione generali reliquorum bonorum mobilium, & ſtabilium d. q. Lucij eius mariti, & præfati D. Valerij illius fratris, iuxta formam inſtrumenti aſſecurationis eius dotis, ad quod, &c. ſi plus autem dd. domus valerent, &c. præfati venditores donarunt, &c. renunciantes cum iuramento tactis, &c. leg. ſecundæ. C. de reſcind. vend. cum alijs ſimilibus remedijs, de quibus per D. Iudicem certificati fuerunt, quia, ſic actum, &c. & pro maiori præmiſſorum executione, & effectu conuentum fuit, quod in inſtrumento, & literis patentibus, vel alijs ſcripturis conficien. &c. ſuper emptionibus, & acquiſitionibus præfatis fieri debeat expreſſa mentio, quod eiuſmodi emptiones, & acquiſitiones fiunt in executionem huius pacti, & præſentis contractus ibidem præciſè citandi, ac de pecunijs pretij dictæ venditionis, & apponi debeant obligationes hypothecæ, pacta. & aliæ conditiones, & qualitates ipſis extenſæ, quæ ſemper ad vnguem reperi, & ſeruari debeant in quibuſcumque inueſtituris de dicto pretio nunc, vel pro tempore facien. & præmiſſa ſemper intelligantur ad maiorem cautelam, ſine præiudicio generalis obligationis, itaquod &c. & cum poteſtate variandi, &c. Interea verò, & in futurum donec emptor, vel ſui hæredes pacificè poſſederint domos præfatas, ac donec non contingat caſus euictionis, & alij caſus ſuperius expreſſi, dicta loca montium, cenſus, & ſtabilia, ex dicto pretio, vt ſupra emenda, collocentur, & manere debeant, ſaluis ſemper omnibus, & ſingulis ſupradictis ad fauorem, vtilitatem, & liberam fruitionem dd venditorum, & ſuorum hæredum, ſucceſſorum quorumcumque.

Hoc tamen pacto expreſſe addito, & per ſolemnem ſtipulationem hinc inde interuenien. firmato, quod liceat ipſis venditoribus de dictis cenſibus, ſiue montibus, vt præfertur, cum dicto pretio emendis diſponere pro ſumma ſcutorum mille monetæ pro dotanda dicta D. Fauſta, adeo vt eueniente huiuſmodi caſu, poſſint æquiualentem ſcut. mille monetæ de dictis cenſibus, vel montibus in dotem dare, cedere, & aſſignare pro dote, ſeu parte dotis ipſius D. Fauſtæ, ſeu montes, vel cenſus præfatos ad eundem effectum vendere, & alienare, & pretium redigen. ſoluere, & conſignare in dotem, vel pro parte dotis, vt ſupra, non obſtan hypothecis, & alijs conditionibus, quibus ipſi cenſus, vel montes in dotem dandi, vel pro dote diſtrahendi, vt ſupra affecti reperientur, quæ hypothecæ, & conditiones in tali caſu, & pro dicta ſumma ſcut. mille pro non appoſitis, ac pro nullis, & extinctis ad prædictum effectum habeantur, cum conditione tamen, & non alias, aliter, nec alio modo, quod futurus maritus D. Fauſtæ in actu conſignationis ſibi, facien. dd. cenſuum, vel montium, aut pecuniarum ex illorum pretio redigendorum pro dicta ſumma ſcutorum mille teneatur illam ſuper aliquo, ſeu aliquibus ex ſuis bonis ſtabilibus, aſſecurare validè, & ſufficienter cum ſcientia d. emptoris, vel ſuorum hæredum, & amplius etiam teneatur tàm ipſe, quàm D. Fauſta, cum ſolemnitatibus requiſitis in eodem actu cedere, & transferre eidem D. emptori, vel ſuis hæredibus omnia iura, & actiones ſibi occaſione dictæ dotis quomodolibet competentia contra bona paterna, vel auita d. Fauſtæ, & contra quoſcumque alios, vel alia quæuis bona pro dicta dote quouis modo obligatos, & obligata: quæ quidem iura remaneant ſemper penes d. emptorem, vel ſuos hæredes ſalua integra, & illæſa pro maiori illorum cautela, ad effectum ſiquidem dd. iuribus vtendi, prout oportuerit tam excipiendo, quàm agendo in caſu moleſtiæ, vel euictionis, aut in alijs caſibus ſuperius expreſſis ſemper ſine præiudicio iuris agendi vigore generalis obligationis. Immo cum poteſtate nominandi, vt ſupra, &c.

Declarantes domini contrahentes ex pacto ita conuento, &c. vt per ſpatium vnius menſis ab hodie proximi pro ratatum dd. ſcuta 4600. currere debeant penſiones dd. domorum ad beneficium dd. vẽditorum ad finem, vt interim poſsint dictas pecunias inueſtire, & elapſo dicto menſe inueſtitis, vel non inueſtitis dictis pecunijs, ſeu ſi ante lapſum d. menſis contingat dictas pecunias inueſtiri, tunc ſtatim ab ea die facti inueſtimenti, & ab ea die qua incipient ad fauorem venditorum currere fructus talium inueſtiturarũ, incipiant penſiones dd. domorum currere ad beneficiũ emptoris, & ſi venditores perciperent dictas pecunias anticipatas teneantur illas bonas facere prout promiſerunt dicto emptori pręſenti, &c. pro reliqua verò parte dicti pretij penſiones domorum incipiant currere ad beneficium emptoris ab hodie, quia ſic actum, &c.

Præterea præfatus D. Valerius, & d. D. Clarix tutrix, & curatrix nomine, vt ſupra, ac præfata D. Fauſta, & ſingulis inſolidum promiſerunt dd. domos cum iuribus, & pertinẽtijs ſuis ad ipſos DD. Valerium, & dictos ſuos nepotes iuſto, & legitimo dominij titulo ſpectare, & pertinere, & ſibi ipſis legitime licuiſſe illas vendere, & alienare, vt ſupra, & eſſe liberas, immunes, exemptaſq. penitus ab omni cenſu, canone, reſponſione, recognitione, & alia quouis onere, & ab omni fideicommiſſo purificato, vel purificando, caduciate, deuolutione, prohibitione, & alio quouis ſimili, vel diſſimili vinculo, neminiq. in toto, vel in parte eſſe venditas, &c. aut alio quouis modo alienatas, & deniq. de dictis domibus non eſſe factum alium contractum, ſine diſtractum, qui vnquam redundare poſſit in præiudicium emptoris, vel ſuorum hær. & ſucceſſorum alienationis, & diſtractus vocabulis latiſsimo modo ſumptis, excepta dumtaxat hypotheca dotis d. D. Claricis, quæ prout infra conſentire intendit venditioni huiuſmodi, ſed præſentem venditionem eſſe & perpetuo fore bonam, validam, & bene validè, & legitimè factam, & ideo in eam tamquam talem promiſerunt, quoties occurrerit facere conſentire omnes perſonas, &c. ſuper dictis domibus in toto, vel in parte lites ſi inferantur in ſeipſos ſuſcipere, & ſuſceptas proſequi, & penitus terminare, præterea cura, & impenſa, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis, alijſq. defenſionibus opportunis in quauis inſtantia, & parte litis toties quoties occuererit, abſque interuentu, aut alia cura, nec ſumptu emptoris, vel ſuorum. &c. ad omnem eorum ſimplicem requiſitionem. Alias ſi præmiſſa omnia, & ſingula ſicut aſſerta fuerunt vera non extiterint, aut ſicut promiſſa ſunt ſeruata, & adimpleta inuiolabiliter non fuerint, ſeu nulla, vel inualida ex quocumque capite, vel defectu reddi contigerit domini venditores ſemper in ſolidum voluerunt erga emptorem præſentem, & vt ſupra ſtipulantem teneri ad refectionem omnium damnorum, & cetera. vltra præciſam præmiſſorum obſeruationem, ad quæ nihilominus præcisè omnino cogi poſsint, & amplius ſi dictæ domus euincerentur in toto, vel in parte pariter inſolidum teneri voluerunt de omni, & quacumq. dd domorum, ſuorumq. iurium, & pertinentiarum euictione, iuriſq. & facti defenſione vniuerſali, & particulari in iudicio peritorio, ſeu poſſeſſorio, aut mixto, necnon ad reſtitutionem pretij, & ad omnia damna, &c. occaſione dictę euictionis quomodolibet paſſa, & incurſa, de quibus, &c. abſque, &c. & hoc tàm auocata, quàm non auocata poſſeſsione, ita etiam ſub prætextu, quod euictio ſequuta fuerit per imprudenriam, aut imperitiam vel iniuſtitiam iudicis, aut ſuperiorum, aut per quamuis in curiam partium, nihilominus dicti venditores, vel ſui hæredes nunquam excuſari poſſint, quin ad præmiſſa præciſe teneantur, quia ſic actum, &c.

Declaratione etiam adiecta, quod quoties in præmiſsis contigerit fieri aliquam litis intimationem, ſufficiat ex parte emptoris, vel ſuorum hæredum quæcumque ſimplex denunciatio etiã d. dim. copi. vẽditorum abſq. inſertione libelli, & alijs ſolemnitatibus, & ſic ſimpliciter ſacta perinde afficiat, ac ſeruatis de iure, & ſtylo ſeruandis formiter, & ſolemniter facta eſſet, quia ſic actum, &c. Quæ omnia, &c. dictæ partes adinuicem promiſerunt perpetuo habere rata, &c. & contra non facere, &c. pro ſe, &c. alias, &c. (rato tamen, & firmo remanente contractu) teneri viciſſim voluerunt ad omnia damna, &c.

Pro

Digitized by Google

Pro quibus omnibus, & ſingulis perpetuo firmiter, & inuiolabiliter obſeruandis d. Valerius, necnon dicta Fauſta cum ſolemnitatibus antedictis ſeſe ipſos inſolidum, ipſorumq. hær. & ſucceſſ. ac bona, &c. & præfata D Claris tutorio, & curatorio nomine, vt ſupra præfatos Io. Franciſcum, & N. eius filios pupillos illorumq. hæredes, & ſucceſſores, ac bona omnia, &c. & è conuerſo, &c. D. Baptiſta emptor ſeipſum, ipſiuſq. hæredes, & ſuceſſores, ac bona omnia, &c. in forma Cameræ, &c. cum ſolitis ſubmiſſ. & renunciationibus, & cautelis, &c. reſpectiuè obligarunt, con ſenſerunt, &c. hinc inde relaxationi mandati exequutiui vnica præcedente citatione, & ſinguli tactis, &c. ad ſancta Dei Euãgelia iurarunt, &c.

Super quibus omnibus, & ſingulis tanquam rite, & legitimè geſtis ipſe D. Collateralis, & Iudex, vt ſupra ſedens, cauſa vt aſſeruit plene cognita, vt ſupra ad inſtan. d. D. Claricis, quo ſupra nomine petentis, & inſtantis pro dictis ſuis filijs, & pupillis, & ad inſtantiam d. D. Fauſtæ, ſuã dictamq. ſui officij auctoritatem ordinariam, & decretum interpoſuit ſupplens omnes defectus; tàm Iuris, quàm facti, ſi qui in præmiſſis quouis modo interuenerint, omni meliori modo, &c. Rogantes, &c. Actum, &c. præſentibus, &c. teſtibus, &c.

Emptio Caſtri, cum donatione alterius, inſolutum partis pretij.

Illuſtriſſimus D. T. Santacrucius dominus, & poſſeſſor Caſtri ſancti G. nũcupati, ſiti in diſtrictu Vrbis Tiburtinæ diœc. cum eiuſdem territorio, quod terminatnr infraſcriptis finibus, ſicut idem aſſeruit, videlicet iuxta ab vno agrum Tiburtinum, ab alio tenutam ſancti Victorini, Illuſtriſſimorum D. hæredum q. Ioannis Petri Draghi, Patritiorum Romanorum, ab alio tenutam nuncupatam ſancti Ioannis, in vocabulo Campi Horatij, vulgariter Camporaccio territorij terræ Poli, infraſcripti D. emptores, & alio territorium, oppidi caſæ Corpulæ, & ab alio territorium montis ſanctæ Mariæ, eiuſdem D. emptoris, ab alio territorium Caſtri Guadagnoli pariter eiuſdem D. emptoris, & ab alio territorium Caſtri Ciciliani ab alio territorium Caſtri ſancti Angeli ſereniſſimorum DD. de Farneſijs, & ab alio tenutam villę, ſeu caſalis nuncupati G. in dicti Caſtri territorio exiſtentis, quæ terminatur infra eoſdem ſupra expreſſos confines, ſaluis ſemper alijs, ſi qui ſunt, vel eſſe poſſunt ad caſtrum, & tenutam huius modi plures, aut veriores confines antiqui, vel moderni qui melius ſpecificari, et per me notarium quandocunque addi poſſint. Volens modo ad infradicendam venditionem caſtri, & villæ prædictorum deuenire, vigore, ſiquidem infradictarum literarum Apoſtolicarum ſanctiſſimi D. N. Clementis Papæ Octaui in forma breuis, ſub datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die 2. Ianuarij proximè præteriti Pontificatus ſui anno ſeptimo, vt moris eſt expeditarum, & mihi notario ad effectum inſerendi in huiuſmodi contractu originaliter conſignatarum; tenoris infraſcripti: videlicet Clemens, etc.

Sine quibus quidem facultatibus, & alijs contentis in dictis litteris Apoſtolicis ipſe D. T. (ſicut idem aſſeruit) non eſſe aliter, nec alio modo venditurus, ſpontè igitur, certaq. ſcientia, & deliberata voluntate, inhærendo licentiæ, facultati, derogationibns, alijſq. conceſſionibus contentis in præinſertis literis Apoſtolicis, & omni meliori modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus validius, & efficacius poteſt, & deber, vendidit, & titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, conceſsit, & alienauit, cum reſeruationibus tamen, pactiſq. & conuentionibus infraſcriptis, quæ cenſeantur repetitæ, tàm in principio, medio, & fine, quàm in qualibet parte præſentis contractus, Illuſtriſsimo, & Excellentiſsimo D. L. de C. Baroni Romano, Duci Terrę Poli præſenti, & pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque ſequendo fidem dictarum litterarum Apoſtolicarum, & illis inhærendo, & omni alio meliori modo, quibus melius potuit, & debuit, ementi, & acceptanti, & vna mecum notario vti publica, & authentica perſona legitimè ſtipulanti ſupradictum caſtrum ſancti G. ſimul cum dicta Villa G. & cum ædificijs in ea exiſtentibus, iuribus, membris, & pertinentijs ſuis, alijſq. cum dicto

Digitized by Google

caſtro venientibus latius infra explicandis, & cum recolectus frumentorum, ac omnis generis bladorum, vt inferius explicabitur anni proximè præteriti, & cum alijs fructibus ſucceſſiuè perceptis vſque in hanc diem conſignandis, prout D. F. conſignare promiſit eidem D.L. tempore traditionis corporalis poſſeſſionis caſtri, & villæ prædictorum liberè, & integrè, iuxta liſtam per D. T. dandam, prout infra dicetur, ſeu in locum eorum fructuum iam forſan venditorum conſignare illorum pretium. Ad habendum, & tenendum, poſſidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum; vendendum, dandum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de caſtro, tenuta, & alijs venditis cum eorundem iuribus, & pertinentijs faciendum, & diſponendum ad ipſius D. L emptoris libitum voluntatis, ſaluis tamen reſeruationibus, & alijs infradicendis.

Et quia (vt aſſeruit) D. T. præſupponit redditum, & prouentum dicti caſtri, & aliorum cum eo venditorum annuatim aſcendere ſaltem ad ſummam ſcutorum quattuor milliũ monetę, & aſſerentes DD. contrahentes concorditer, valutaſſe ſcutis centum monetæ quælibet ſcuta tria ſimilia annui redditus, vt præfertur, præſuppoſiti ſcutorum quattuor millium. Ideo prædictus D. T. venditor huiuſmodi venditionem facere declarauit, & fecit D.L. emptori præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra pro pretio ad prædictam rationem ſcutorum centum monetę pro quibuslibet ſcutis tribus annui redditus prædicti caſtri liberis, & exemptis ab omnibus impenſis, iuxta declarationem faciendam per ſuperintendentem factoribus, vt infra deputandum. Quod pretium ſtante præſuppoſito prædicti annui redditus ſcutorum quattuor millium aſcendit, iuxta rationem prædictam ad ſummam ſcutorum centum triginta millium monetæ, ſalui tamen pactis, & conditionibus ſuo loco inferius exprimendis, & non alias, aliter nec alio modo.

In cuius quidem pretij computum, & diminutionem D. L. emptor inhærendo licentiæ, & facultati ſibi conceſsis in præinſertis litteris Apoſtolicis, & cum reſeruationibus, & pactis infradicendis omni meliori modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus validius, & efficacius poteſt, & debet ex nunc dictum eius caſtrum P. nuncupatum, ſitum, & confinatum, prout proximè dicetur, cum eius territorio Marchionatus, & cum alijs venientibus ſimul cum dicto caſtro latius infra exprimendis, necnon etiam cum fructibus infradicendis affictus, & banchi iuſtitiæ dicti caſtri P. a die 8. Auguſti proximè præteriti citra decurſis, & decurrendis ad vtilitatem, & beneficium D. T. venditoris, dedit, conceſſit, & aſſignauit iure proprio, & in perpetuum D. T. venditori præſenti, & pro ſe ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque acceptanti, & vna mecum notario vti publica perſona legitimè ſtipulanti inſolutum, & ſatisfactionem ſummæ ſcutorum triginta vnius millium octingentorum quinquaginta ſeptem monetæ. Iſta enim præciſa ſumma DD. contrahentes affirmarunt concorditer valutaſſe, & valutare iuſtum, et integrum pretium eiuſmodi caſtri cum iuribus, iuriſdictionibus, & pertinentijs ſuis quibuſcumque, ſiquidem ad rationem ſcutorum centum monetæ pro quibuſlibet ſcutis tribus cum dimidio alterius ſcuti annui redditus eiuſdem caſtri P. aſcenden. ſicut ambæ partes pro liquido habere affirmant ad ſcuta mille centum, & quindecim monetæ quolibet anno prouenientium, ſcilicet pro ſumma annuorum ſcutorum mille quadraginta ex penſione moderni affictus eiuſdem caſtri, & pro reliquis ſcutis ſeptuaginta quinque ex emolumentis annuis banchi iuſtitiæ, ad hanc ſummam ex mutuo contrahentium conſenſu concorditer voluntatis. Quod quidem caſtrum P. ſitum eſt in prouincia Campaniæ Ferentinæ diœc. et eiuſdem territorium terminatur, ſicut D. L. aſſeruit, iuxta territoria, oppidorum Sopini, Fruſinoriens, Iuliani, Coccani, & alios fines, ſalus alijs confinibus, ſi qui ſint plures, aut præmiſſis veriores, qui pariter quandocumque melius ſpecificare, & per me notarium addi poſſint, ad habendum, tenẽdum, poſsidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum, vendendum, donandum, & alienandum, ac de caſtro, & alijs cum eo inſolutum datis, cum illorum iuribus, & pertinentijs faciendum, & diſponendum ad

ad ipſius D.T. inſolutum accipientis, libitum voluntatis, ſaluis reſeruationibus, & alijs infradicendis.

Declarantes DD. contrahentes ſupradicta caſtra ſancti G. & P. fuiſſe, & eſſe titulo venditionis, & reſpectiuè dationis inſolutum adinuicem inter eos, vt ſupra data, & alienata, cum omnibus, & ſingulis eorundem caſtrorum, diſtrictibus, territorijs, tenimentis, dominio, ſuperioritate, ac plena, & omnimoda iuriſdictione ciuili, & criminali, ac mero, & mixto imperio, & omnimoda gladij poteſtate, & exercitio, ac cum omni iure mulctandi, condemnandi, confiſcandi, abſoluendi, & remittendi, cum bancho iuſtitiæ, pœnis, damnis datis, ſeruitijs realibus, & perſonalibus, & mixtis ſcandentijs, ſeu monitorijs, iuxta ſolitam conſuetudinem, ſeu ſtatuta, aut conſtitutiones dictorum caſtrorum, & eorundem territorium, & cum alijs vaſſallagijs, & iuribus vaſſallorum, fœudis, ſubfœudis, & quorumcumque bonorum, ſolitis reſponſionibus, ac cenſibus, & bonis emphitheoticis, & feudalibus, ac iuribus vtilibus, directis, & mixtis datijs, & alijs exactionibus, ceteriſque redditibus, prouentibus, emolumentis, & obuentionibus ordinarijs, & extraordinarijs, necnon palatio arce, & fortalitijs cuiuslibet caſtri prædicti, ſi qui ſint, & prout extant, aliiſq. ædificijs tàm intus, quàm extra, ac cum hoſpitijs, ſeu tabernis, furnis, molendinis, vineis, hortis, cannetis, oliuetis, arboretis, prædijs, pratis, collibus, montibus, vallibus, planetis, & alijs terris cultis, & incultis, nemoribus, & alijs aquis, & aquarum deriuationibus, decurſibus, & vſibus, piſcationibus, aucupijs, venationibus, paſcuis, & cum fodinis quorumcumque lapidum, metallorum, & aliorum mineralium, vel ſimilium, aut diſſimilium, & cum theſauris etiam abſconditis, ſi quæ fodinæ, vel ſi qui theſauri extant, & nunc, vel pro tempore extabunt, & detegentur, ac cum omnibus, & quibuſcumque ſuis membris, adiacentijs, necnon iuribus, ingreſſibus, egreſſibus, & tranſitibus ceteriſq. actionibus, vſibus, commoditatibus, aliiſque annexis, & dependentijs, & cum cæteris omnibus pertinentijs tàm intus, quàm extra, & circa dicta caſtra, & eorum territorio conſiſtentibus, & ad illa quomodolibet ſpectan. tàm cognitis, & manifeſtis, quàm etiam incognitis, & occultis, etiam ſi eſſent maiora expreſsis, & hic neceſſario exprimenda venirent, & cum omni etiam iure reintegrandi, recuperandi, & vendicandi quæcumque vſurpata, & occupata, ſeu alias tenta ad iura, & pertinentias dictorum caſtrorum, & cuiuslibet eorum reſpectiuè quomodolibet ſpectantia quoties, & a quibus nunc, & pro tempore occurrent, & cum iuribus, etiam ſi qui extant patronatus, & præſentandi ad quaſcunque Eccleſias, capellas, ſeu beneficia, & cum omnibus alijs iuribus, priuilegijs, honoribus, & dignitatibus, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, & facultatibus cõpræhenſis ſub quibuſuis alijs denominationibus, titulis, & clauſulis, & ex quibuſuis cauſis, vel rationibus tàm de iure, quàm de conſuetudine, vel ſtilo, & alias quomodolibet competentibus dictis caſtris, & cuiuslibet eorum territorijs, iuriſdictionibus, dominijs, & pertinentijs, etiam ſi talia forent, quæ maiora, vel diuerſa eſſent expreſſis, & ſpecialem expreſſionem poſtularent, & quæ ſub præmiſſis clauſulis, & derogationibus minime compræhenderentur, & deniq. cum omnibus ijs, quibus vſque in præſentem diem D. T. venditor, & D. L. dans inſolutum eorumq. anteceſſores dicta caſtra reſpectiuè habuerunt, & poſſederunt, & quæ eiſdem competierunt, & competunt, aut competere potuerunt, aut poſſunt, vel poterunt de iure, vſu aut aliter quomodolibet nihilo penitus hinc inde excepto.

Et ex cauſa venditionis, & reſpectiuè dationis inſolutum prædictarum, ac iure proprio, & in perpetuum, vt ſupra DD. contrahentes ex nunc ſaluis tamen reſeruationibus, & pactis infraſcriptis ceſſerunt, & tranſtulerunt vnus alteri inuicem, & viciſsim prout quemlibet tangit, omnia iura, omneſq. actiones, reales, perſonales, vtiles, & directis, tacitas, & expreſſas, hypothecarias, pignoraticias, ſiue mixtas, & in rem ſcriptas, officiumq. iudicis, & beneficium iuris, quas, & quot ipſi, ſcilicet D. T. ſuper eius caſtro inſolutum dato, & ſuper eorundem caſtrorum, & villæ membris, & pertinentijs præfatis, ali-

quo

Digitized by Google

quo vnquam tempore quomodolibet reſpectiuè habuerunt, & habent, ſibiq. competunt, & competere poſſunt, & poterunt in futurum contra quaſcumque perſonas, Vniuerſitates, Collegia, Capitula, & loca, tàm ſæcularia, quàm Eccleſiaſtica, nullum ius, nullamq. prorſus actionem ex nunc, & in poſterum ſibi ipſis amplius quomodolibet reſeruatis, inde, & ſuper præfatis venditis, & inſolutum datis, ſed omni penitus iure, & actione hinc inde inuicem transfuſis, & penitus tranſlatis, vt ſupra ſaluis tamen dumtaxat mutuis reſeruationibus, & pactis infradicendis. Ponentes, & ſubrogantes ſeſe ad inuicem, videlicet venditor ipſum D. emptorem in, & ſuper caſtro, & villa venditis, ac eorundem iuribus, & pertinentijs; dictus autem D. emptor præfatum D. Venditorem in, & ſuper caſtro inſolutum dato, & eiuſdem iuribus, membris, & pertinentijs in vniuerſum eorum reſpectiuè ius locum, & priuilegium mutua hinc inde acceptilatione, & ſtipulatione interueniente. Conſtituentes pari quoque modo ſeſe inuicem ſuper præmiſſis venditis, & inſolutum datis reſpectiuè procuratores irreuocabiles etiam cum iuramento, vt infra pręſtito, vt in rem propriam, itaut ex nunc in poſterum vterque ipſorum contrahentium, ſcilicet D.L. emptor pro dictis iuribus dictiſque actionibus caſtri ſancti G. dictæq. villæ, ac aliorum venditorum. Prædictus verò D. T. venditor pro dictis iuribus, dictiſq. actionibus caſtri P. vel aliorum ſimul cum eo inſolutum ei datorum eorum proprio nomine reſpectiuè agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, eiſque liberè vtantur, fruantur, & experiantur in iudicio, & extra iudicium vbilibet etiam directis actionibus ad placitum emptoris ſuper rem venditam, prout & quemadmodum de eo facere, & diſponere poterat D. venditor ante præfatam venditionem, & ſimiliter ad placitum venditoris, prout & quemadmodum de ea facere, & diſponere poterat præfatus emptor ante præfatam dationem in ſolutum. Amplius verò promiſerunt inuicem, videlicet D.T. venditor inducere, & immittere D.L. emptore, & in corporalē poſſeſſionem caſtri ſancti G. & villæ G. & eorundem iurium, iuriſdictionum, et pertinentiarum, et pariter D.L. emptor inducere, et immittere D. T. venditorem in corporalem poſſeſſionem caſtri P. & eiuſdem iurium, iuriſdictione, et pertinentiarum, cum interuentu hinc inde in actu traditionis eiuſmodi poſſeſſionum debitæ recognitionis, ac iuramenti fidelitatis, et homagij faciendi, et reſpectiuè præſtandi, prout conſuetum eſt in ſimilibus per vaſſallos, et homines cuiuſlibet caſtri liberè omni contradictione, impedimento, & exceptione remotis, & nihilominus ſaluis præmiſſis ex nunc DD. contrahentes dederunt, et conceſſerunt ſibi ipſis ad inuicem liberam, et abſolutam facultatem ſcilicet D. T. præfato D. L. capiendi corporalem poſſeſſionem caſtri ſancti G. & villæ H. & eorundem ciuium, iuriſdictionum, et pertinentiarum, et ſimiliter D. L. eidem D. T. capiendi dictam poſſeſſionem caſtri P. et eiuſdem pertinentiarum, & hoc vtrumque propria auctoritate, et ſine alicuius Iudicis vel curiæ licentia ſeu mandato, captamq. et appræhenſam hinc inde reſpectiuè retinendi, et continuandi pro ſe ſuiſq. hæredibus, et ſucceſſoribus iure proprio et in perpetuum, et interim donec vnuſquiſque ipſorum contrahentium de ſua poſſeſſione præfata inueſtitus effectualiter non fuerit, conſtituerunt ſeſe vnius erga alterum ſcilicet T. T. tenere, et poſſidere caſtrum S. G. et villam N. cum membris, et pertinentijs eorundem vice, et nomine D. L. et ſuorum hæredum, et ſucceſſorum, et pariter D L. tenere, et poſſidere caſtrum P. cum membris, et pertinentijs ſuis, vice, et nomine D. T. et ſuorum hæredum, et ſucceſſorum. Mandantes ex nunc irreuocabiliter, videlicet D. Tarquinius officialibus, vaſſallis, et hominibus, et alijs ad quos ſpectat caſtri P. quatenus ab hodie in poſterum, videlicet officiales, & vaſſalli caſtri ſancti G recognoſcant D. L. emptorem pro ſe ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque in eorum verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant ac debitam obedientiam, & honorem exhibeant, deq. prouentibus, reſponſionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & conſuetis, ac de omnibus alijs, ad quæ tenentur ſuo loco, & tempore reſpondeāt, ac ſolitum homagij, & fidelitatis iuramentum præſtent. Officiales verò, & vaſſalli caſtri

Digitized by Google

caſtri P. recognoſcant ab hodie in poſterum D. T. pro ſe ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque in eorum verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exhibeant, ac de prouentibus, reſponſionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & conſuetis, ac de omnibus alijs, ad quæ tenentur ſuo loco, & tempore reſpondeant, ac ſolitum homagij, & fidelitatis iuramentum erga illum ſimiliter præſtẽt, quos quidem officiales, vaſſallos, & homines vtriuſque caſtri ex nunc DD. contrahentes, videlicet D. T. illos ſancti G. & L. illos P. pro effectibus ſupra penitus eximerunt, & liberarunt ab omni vinculo obedientiæ, & ab omni debito iuramenti erga ipſos reſpectiuè præteriti.

Et huiuſmodi dationem caſtri P. inſolutum, & ſatisfactionem antedictæ ſummæ ad computum, & indictionem prædictæ venditionis D. L. emptor fecit, & facere declarauit hac, expreſſa conditione, & pacto per ſolemnem ſtipulationẽ hinc inde interuenientem, firmatis, nempe quod dictum caſtrum P. cum iuribus, & pertinentijs ſuis remaneat perpetuo affectum ſpeciali hypotheca priuilegiata ad fauorem eiuſdem D. L. ac ſuorum hæredũ, & ſucceſſorum pro maiori ſecuritate in omnem caſum cuiuſcumque euictionis ſibi, vt infra promiſſę generalis, vel particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel poſſeſſorio dicti caſtri ſancti G. & eius territorij, dictæq. villæ H. & eorundem iurium, membrorum, & pertinentiarum, & aliorum, vt ſupra venditorum, aut in caſum non obſeruationis omnium, & ſingulorum ex parte D. T. venditoris in hoc inſtrumento promiſſorum in toto vel in parte, aut in caſum nullitatis, vel inualiditatis dictæ venditionis ex quouis capite, vel defectu, aut in caſum quod D. L. vel ſui hæredes, & ſucceſſores impedirentur ſuper libera poſſeſſione caſtri, & villæ vẽditorum ex quocumque pacto, vel defectu D. T. venditoris, vel ſuorum auctorum in caſibus in quibus D. T. voluit teneri de euictione, vt infra declarabitur: adeo vt euenientibus quandocunq. caſibus prædictis, & infradicendis, vel aliquo, ſeu aliquibus eorum, & deficiente D. T. vel ſuis hæredibus in adimplendis promiſſis pro parte ſua, dominium ipſius caſtri P. & ſuorum iurium, & pertinentiarum non cenſeatur translatum in dictum D. T. neque cenſeatur ab ipſo D. L. abdicatum, ſed eidem expreſsè reſeruatum, prout ex nunc ſibi, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus in dictis euentibus reſeruauit omni meliori modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus validius, & efficacius potuit, & debuit, & propterea nulli alteri perſonæ, ſeu perſonis, vniuerſitatibus, collegijs, & locis ſecularibus, vel Eccleſiaſticis ſuper dicto caſtro P. & pertinentijs ſuis, etiam ex quauis cauſa quantumuis fauorabili, & priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam poſſit in præiudicium eiuſdem D. L. ac ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, quibus in quolibet ex dictis caſibus, & pro concurrenti rata, & quantitate liceat propria auctoritate etiam de facto, abſque alicuius iudicis, vel Curiæ mandato, auctoritate, vel decreto, & ſine vitio ſpolij nullitatis, & attentatorum, vel alio defectu dictorum caſtrorum P. cum eius territorijs, & pertinentijs, & eorundem poſſeſsionem reaſſumere, ac illis vti, frui, & potiri, ac de eiſdem diſponere, quemadmodum ipſe D. L. facere poterat ante celebrationem præſentis contractus: non obſtante etiam quacunque ſuppoſitione, & ſubrogatione dicti caſtri P. in locum dicti caſtri ſancti G. facta in ſupradicto breui Apoſtolico, quæ ſuppoſitio, & ſubrogatio in caſibus prædictis, pro infectis habeantur. Quia ſic actum, & conuentum fuit inter DD. contrahentes ex pacto inter eos expreſsè habito, & ſolemni ſtipulatione hinc inde interueniente firmato.

E conuerſo pariter D. Tarquinius venditor declarauit venditionem prædictam feciſſe, & facere cum expreſſa conditione, & pacto per ſolemnem ſtipulationem hinc inde interuenientem firmatis, ſcilicet quod caſtrum ſancti G. & villa N. cum eorum membris, iuribus, & pertinentijs remaneant perpetuo affectum, & affecta ſpeciali hypotheca priuilegiata ad fauorem ipſius D. T. & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum pro maiori ſecuritate in omnem caſum cuiuſcumque euictionis generalis, & particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel poſſeſſorio dicti caſtri P. & eiuſdem iurium, membrorum

rum pertinentiarum, aut in defectum ſolutionis ſeu ſolutionum, vt infra faciendarum in toto, vel in parte debitorum D. venditoris per ipſum D. emptorẽ. vt infra accollandorum ad computum pretij præfati, aut in caſum non obſeruationis aliorum omnium, & ſingulorum ex parte dicti L. emptoris in hoc inſtrumento promiſſorum in toto vel in parte, aut in caſum nullitatis, vel inualiditatis dationis dicti Caſtri patriuæ inſolutum. vt ſupra ex quouis capite, vel defectu, aut in caſum quod D. T. vel ſui hęredes, & ſucceſſores impedirẽtur ſuper libera poſſeſsione d. caſtri P. ex quocũq. pacto, vel defectu D. L. vel ſuorũ auctorũ, ſeu in caſũ moleſtiæ, vel euictionis, aut ceſſationis ſolutionis fructuũ cẽſus fortaſſe per D. L. emptorẽ ſuper caſtro, & villa emptis, vt ſupra imponendi, & vendendi ad fauorem D. T. quatenus ſcilicet contingat pecunias infradicẽdas partis dicti pretij. ad effectum inueſtiendi, vt infra, deponendas, inueſtiri in toto, vel parte in emptionem talis cenſus per D. L. imponendi, ita & taliter, vt euenientibus quandocunque caſibus præfatis, ſeu aliquo, vel aliquibus eorum, & deficiente D. L. vel ſuis hęredibus in adimplendis promiſſis pro parte ſua. dominium ipſius caſtri ſancti G. & villæ prædictæ, & ſuorum iurium, & pertinentiarum pro rata preti non ſoluti, & pro rata valoris caſtri P. in caſibus præfatis, aut pro rata aliorum promiſſorum, & non ſatisfactorũ, ſeu non obſeruatorum nunquam cenſeatur translatum in ipſum D. L. neque cenſeatur ab ipſo D. T. abdicatum, immo eidem expreſſe reſeruatum. prout ex nunc ſibi, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus in dictis euentibus reſeruauit omni meliori modo. &c. Et propterea nulli alteri perſonæ, ſeu perſonis, vniuerſitatibus, collegijs, & locis ſecularibus, vel Eccleſiaſticis ſuper dicto caſtro ſancti G. & villæ G. & pertinentijs ſuis, etiam ex quauis cauſa quantumuis fauorabili, & priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam poſſit in præiudicium eiuſdem D. T. & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, tàm reſpectiue contentorum in præſenti inſtrumento. quàm inſtrumento ſuper impoſitione cenſus, quatenus imponi contingat, vt ſupra. Immo liceat eis in quolibet, ex dictis caſibus, & pro concurrenti rata, & quantitate propria eorum auctoritate, etiam de facto abſque alicuius Iudicis, & Curiæ decreto auctoritate, vel mandato, & ſine vitio ſpolij nullitatis, & attentatorum, aut alio defectu dictum caſtrum ſancti G & villam H. cum eorundem iuribus, membris, & pertinentijs illorum poſſeſſionem reaſſumere, ac illis vti. frui, & potiri, & de iiſdem diſponere, ſicuti D. T. facere poterat ante factam venditionem prædictam.

Cum hoc tamen quod eiuſmodi mutuæ reſeruationes hypothecæ priuilegiatæ, & dominij, vt ſupra, cenſeri debeant ad maiorem ſecuritatem, ſine præiudicio facultatis agendi virtute generalium obligationum hinc inde, itaut ſemper pro euictione, & alijs caſibus ſupra expreſſis ambæ partes reſpectiuè agere, & experiri poſſint vigore eiuſmodi obligationũ contra perſonas, & quæcumque bona obligata. ita, & taliter, vt electa vna via, nunquam præiudicetur, quin dicti contrahentes, & quilibet eorum, prout cuilibet occurret, poſſint, & liberè valeant aliam viam aſſumere, & alteram relinquere, & ad relictam iterum redire, vel vtraque eodem tempore vti, & in ijs vijs, & remedijs variare ad eorum libitum, vſque ad integralem conſequutionem debitæ ſatiſfactionis, ſeu debiti adimplementi omniũ ſatisfaciendorum, ſeu reſpectiuè adimplendorum. Quia ſic actum, & conuentum fuit, vt ſupra.

Item computum, & diminutionem ſupradicti pretij, hoc eſt pro ſumma, & quantitate ſcutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25. monetæ L. emptor ita, & pacto habito cum D. T. venditore, & iuxta formam dicti breuis Apoſtolici ex nũc, cum declaratione infraſcripta, & non alias in ſemet aſſumpſit, & accolauit æquiualentem ſummam totidem debitorum, videlicet pro ſumma ſcutorum quadraginta vnius millium ducentorum quinquaginta duorum, & iuliorum quinque, occaſione ſortis principalis tot annuorum cenſuum per bo me. P. Cardinalem ſancta C. ſuper dictis caſtro, & villa impoſitorũ, & de-

& deſcriptorum in notula, de qua in folio per vtrăq partem ſubſcripto, & mihi notario conſignato in pede præſentis inſtrumenti exemplandi, & pro ſumma ſcutorum octingentorum ſexaginta nouem, & baiocchorum 75 occaſione fructuum eorundem cenſuum decurſorum, & non ſolutorum vſq. in diem octauam Auguſti proxime præteriti, & pro alia denique reliqua ſumma ſcutorum mille ſeptingentorum octuaginta occaſione aliorum diuerſorum debitorum eiuſdem D. Cardinalis prout in notula ſupradicta, & ex cauſa accollationis huiuſmodi D. L. emptor promiſit ſoluere dictam ſummam ſcutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25 creditoribus dicti Cardinalis deſcriptis in notula præfata, & cuilibet eorum ratam. & quantitatem ſuam deſignatam in eadem notula ad effectum tamen, vt iura in eum, & ſuos transferantur, non autem extinguantur, prout infra dicetur, & ſoluere ſingulis creditoribus ſuo loco, & tempore cenſus in futurum decurrendos incipiendo à dicta die octaua auguſti proxime præteriti: quinimo etiam D. L. promiſit adimplere erga dictos cenſuarios à dicta die octaua auguſti próxime in futurum alia omnia, & ſingula ad quæ tenebatur, & tenetur ipſe D. T. vigore inſtrumentorum deſuper celebratorum, & in dicta notula diſtincte citatorum, de quibus, & contentis in illlis idem D. L. aſſeruit habere plenam, certamq. ſcientiam, & propterea aſſumpſit in ſe totum onus commodum, & incommodum præfatorum cenſum incipiendo, vt ſupra in futurum, & à præfatis cenſibus tàm reſpectu fructuum, incipiendo vt ſupra, & vt ſequitur in futurum decurrendorum, quam etiam reſpectu aliorum ad quæ tenetur in dictis inſtrumentis præfatum D. T. eundem præſentem, & acceptantem. vt ſupra indemnem releuare, & penitus ſine damno conſeruare, ita vt à ſupradicta die 8. Auguſti proxime præteriti in futurum ipſe D. T. cauſa, & occaſione præfatorum cenſuum nullum amplius damnum, incommodum, vel moleſtiam patiatur, alias vltra promiſſorum obſeruationem, ad quam ſemper cogi poſſit teneri voluit ad liberandum ipſum D. T. & ſuos hæredes ab omni moleſtia, & ad refetionem omnium damnorum, expenſarum, & intereſſe per D. T. vel ſuos hæredes quocunque modo patiendorum, de quibus ſtare, & credere voluit ſimplici aſſertioni cum iuramento patientis damnum; ita tamen vt accollatio debitorum præfatarum, & promiſſiones factæ in illa per D. Lotharium locum habere debeant ſi, & quatenus D. L. & ſui hæredes non patiantur litem cum ſuccumbentia, aut euictionem in iudicio petitorio, vel poſſeſſorio ſuper dicto Caſtro ſancti O. & Villa N. præterquam tamen occaſione litium infra excipiendarum, & cum hoc, etiam quod D. L. & ſui hæredes, & ſucceſſores occaſione dictę accollationis non teneantur niſi eo modo, quo tenetur erga dictos creditores D. T. hæres vt ipſe aſſeruit dicti D Cardinalis cum benef. legis, et inuentarij, nec à creditoribus cenſuum prędfatorum ad illorum redemptionem D. L. cogi poſſit, aut compelli, niſi in illis caſibus, in quibus potuiſſet cogi D. T. nec dictis creditoribus plus iuris acquiratur, quam ante ſtipulationem præſentis inſtrumenti haberet quia ſic actum, &c. Pacto etiam præmiſſis adiecto vt volente D. L. emptore forſan deuenire ad ſolutionem ſortis principalis dictorum cenſuum, liceat ipſi D. L. ad eius maiorem cautelam (ita etiam ex nunc conſentiente D. Tarquinio) acquirere à prædictis cenſuarijs in actu ſolutionis, & pro rata, quam ſinguli receperint ceſsionem quorumcunque ſuorum iurium, & actionum pro effectibus infradicendis quomodolibet competentium vigore dictorum inſtrumentorum etiam prioritatis, & potioritatis, quæ quidem iura cedenda nunquam cenſeantur præſcripta, vel extincta, ſed ſemper remaneant ſalua, integra, & illęſa penes D. L & ſuos hæredes, & ſucceſſores ad effectum illis vtendi quoties opus fuerit pro maiori ſecuritate, tam excipiendo in caſum ſuperuenientiæ alicuius litis, vel moleſtiæ inferendæ per quoſcunque habentes poſteriora, vel deteriora iura pro illis repellendis, & excludendis, quam etiam agendo pro recuparendis pecunijs, quæ importabunt dictæ ceſſiones in caſum litis, moleſtiæ, vel euictionis prouenientium ab habente, ſeu habentibus priora, & potio-

ra

ra iura, ſalua ſemper facultate agendi vigore generalis obligationis infradicendæ, & cum poteſtate variandi, itaut vna via electa nunquam præiudicetur, vt ſupra.

Amplius etiam in computum, & diminutionem ſupradicti pretij D. T. venditor, vti creditor ſupradicti D. Cardinalis ſancta C. pro totidem per eum, poſt obitum eiuſdem Cardinalis pro illo ſolutis in diuerſis partitis; aſcendentibus ad ſummam ſcutorum ſeptem millium viginti duorum monetæ, prout in notula per eundem D. T. mihi notario tradita tenoris exemplandi in pede præſentis inſtrumenti habuit,& recepit in prompta, & numerata pecunia à D.L. emptore, mediante bancho magnifici D. Alexandri Doni mercatoris Floren. per manus eiuſdem D. Alexandri præſentis, & effectualiter ſoluentis dicta ſcuta ſemptem millia vigintiduo monetæ de Iulijs decem pro ſcuto, quæ ad ſe traxit, & tracta totidem eſſe dixit, & pro iſta ſumma ceſſit, & tranſtulit præfato D. L. præſenti, & ad eius maiorem ſecuritatem, & fine præiudicio aliorum remediorum, & generalis obligationis, & cum poteſtate variandi, vt ſupra acceptanti omnia iura, omneſque actiones reales,perſonales,&c. ſibi contra bona dicti Cardinalis ſancta C.quomodolibet competentia vigore ſolutionum per eum factarum, prout in notula ſupradicta, ad habendum, vtendum, fruendum,tenendum,experiẽdum,& exercendum, tàm excipiendo, quàm agendo in caſibus ſupradictis ad ipſos D L. in omne ius, locum, & priuilegium ſuum. Conſtituens eundem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam,ita vt ex nunc in poſterum ipſe D L. & ſui hæredes præfatis iuribus, & actionibus ceſſis eorum proprio nomine in caſibus præfatis agant petant,exigant, excipiant,recipiant, & defendant,in iudicio compareant, & ſtent, illiſq. vtantur, & experiantur vtilibus, & directis actionibus, prout facere poterat D. T. ante ceſſionem præfatam,promittẽs de huiuſmodi iuribus nihil feciſſe, quod vnquam verti poſſit in detrimentum præfatæ ceſſionis, & illam pro dato,& facto proprio ſemper fore bonã,& bene, & legitimè factam: alijs in caſum contrarij, & in caſum quod dictum creditum nõ eſſet verum teneri voluit ad reſtitutionem dictarum pecuniarum, & ad damna, &c. Et quia dicta notula adhuc non fuit verificata promiſit D. T. illam infra annum proximum verificare, oſtendendo,ſeu indicando notarios de ceſſionibus rogatos, & dies,& annos illarum, alias pro rata nõ verificata teneri voluit ad illam inueſtiendum pactis,modis, & formis, quibus inueſtiendæ pecuniæ pretij caſtri venditi, iuxta formam, & continentiam præſentis inſtrumenti ſuo loco infradicendo, & amplius ad effectum ſatisfaciendi creditoribus proprijs D. T. venditoris (iuxta formam dicti Breuis) deſcriptis in notula mihi notario pariter tradita tenoris exemplandi in pede præſentis inſtrumenti D.L. de ordine eiuſdem D.T.depoſuit penes D. Alexandrum Donum præſentem, & recipientem ſcuta duo millia noningenta ſeptuagintaocto ad effectum conſignandi dictis creditoribus D. T. in notula præfata contentis facta legitima quietantia,& ceſſione iurium, quatenus creditores illa cedere contententur ad fauorem,& pro maiori ſecuritate D. L. & ſuorum hæredum ad inſtar aliarum ceſſionum,de quibus ſupradictum fuit. Verum quia D. L. declarauit proximè dicta ſcuta decem millia, vt ſupra in promptu ſoluta prouenire ex pecunijs pretij infradictorum locorum Montium, videlicet locorum vigintiſeptẽ Montis religionis, vigintiquatuor Montis ſancti Ioannis; nouem Montis ſanitatis, vigintiunius Montis Pacis, & nouem Prouinciarum tertiæ erectionis, & omnia prædicta loca montium, tamquam profecta in ipſum D. L. pro parte pretij tenutarum nuncupatarum Grippone, & Tibalduccio per eum venditarum Illuſtriſſimo & Excellentiſſimo D. M. P. M. inciſæ, & Nomenti fuiſſe obnoxia, & affecta ſpecialibus hypothecis infradicendis. Ideo idem D. L. declarauit dictum caſtrum ſancti G. & villam N. cum illorum pertinentijs eſſe,& fore hypothecatum,& hypothecatã, prout ex nunc denuo hypothecauit pro concurrenti rata valoris, & pretij dictorum Montium ad inſtar, & in locum illorum, ac eo modo, & forma,prout obligata reperiebantur dicta loca Montium, ſcilicet pro fundo dotali bo.me.Claricis Vrſinę præfatæ vxoris D.L. ad fauorem eiuſdem,

dem, & ſuorum dictæq. C. filiorum, & ſucceſſiuè hæredum, & ſucceſſorum dictorum filiorum, necnon etiam ad maiorem ſecuritatem dicti D. Marchionis P. & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, & alias in omnibus, & per omnia, iuxta formam inſtrumenti dictæ venditionis, præfatarum tenutarum per me notarium die 25. Iunij 1596. & iuxta formam alterius inſtrumenti obligationum nuper per eundem D. L. ad fauorem eiuſdem D. Marchionis P. factæ pariter per me notarium die 3. præſentis menſis reſpectiuè ſtipulatorum, ad quæ ſemper relationem haberi voluit.

Reſiduum vero ſupradicti pretij hoc eſt ſcuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta, cum baiocchis 75. D. T. venditor ad effectum tamen infraſcriptum coram me notario, & teſtibus infraſcriptis, habuit, & recepit à D. L. emptore, mediante ſiquidem bancho, ac per manus dicti D. Alexandri Doni Merc. Flor. præſentis, & in tot iulijs, & teſtonibus argenteis ſoluentis, ac ſoluere declarantis de proprijs pecunijs eiuſdem D. L. mutuo, vt idem D. L. aſſeruit, ad hunc effectum habitis à ſupradicto D. Alexandro Dono præſente, & acceptante, quæ quidem ſcuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis ſeptuagintaquinque ipſe D. T. ad ſe traxit, & tracta totidem eſſe dixit, & illa ibidem, & incontinenti dedit, & reliquit in depoſitum penes dictum D. Alexandrum Donum præſentem, & recipientem ad prædictum effectum, & cum conditione, vt de bancho, ſeu manibus eiuſdem D. Alexandri amoueri non poſſint, niſi inueſtiantur modo, & forma infraſcriptis.

Conuenerunt enim DD. contrahentes ex pacto expreſsè, vt dicta ſcuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis 75. ſic, vt præfertur ad effectum inueſtiendi depoſitata debeât per præfatum D. T. vel ſuos hæredes inueſtiri, & erogari cum conſenſu tamen expreſſo D. L. vel ſuorum hæredum, & ſucceſſorum in emptionem tot cenſuum, cum bonis, & idoneis cautionibus ſufficienter aſſecuratorum, ſeu ſi D. L. placuerit in emptionem cenſus per eumdem ſuper caſtro, & villa præfatis imponendi ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, & in reliquis ſeruata forma Bullæ Pij Papæ V. Alioquin in emptionem locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum ſtabilium, quæ ſtabilia, & fundi dictorum cenſuum in ſtatu Eccleſiaſtico immediate ſubiecto conſiſtere debeant, cum hoc tamen quod ad ipſum D. T. & ſuos hæredes, ſemper ſpectet facultas eligendi in qua ſpecie dictorum bonorum nempe cenſuum, ſeu montium, vel ſtabilium voluerit conuerti, & inueſtiri pecunias præfatas, & tales emptiones fieri debeant, ſub nomine, & ad fauorem & vtilitatem eiuſdem D. T. & ſuorum hæredum, cum qualitatibus tamen, & pactis infraſcriptis, & accedente conſenſu D. L. vel ſuorum, vt ſupra. Et in euentum, in quem D. L. aut ſui, &c. nollent conſentire inueſtituræ pro D. T. aut ſuos electæ, tunc facta eiſdem intimatione poſſint per D. T. & ſuos dictæ pecuniæ inueſtiri cum decreto iudicis, ſeruatis tamen pactis, modis, & formis in præſenti inſtrumento contentis.

Nam DD. contrahentes voluerunt quod eiuſmodi cenſus, loca montium, vel ſtabilia de antedictis pecunijs, nunc, & pro tempore emenda, ſeu emendi ſemper, & perpetuo ſtare, & permanere debeant ſpecialiter affecta, & hypothecata, reſpectiuè affecti, & hypothecati ad fauorem D. L. ac ſuorum hæredum, & ſucceſſorum pro maiori eorum ſecuritate, & in omnem caſum euictionis generalis, & particularis, in petitorio ſeu poſſeſſorio dicti caſtri ſancti G. & aliorum, vt ſupra venditorum, ſeu in caſum, quod D. L. vel ſui hæredes, & ſucceſſores ex quocumque facto, vel defectu D. Tarquinij venditoris, vel ſuorum auctorum in toto, vel in parte impedirentur ſuper libera poſſeſſione dicti caſtri, & villæ venditorum (exceptis litibus infradicendis, pro quibus D. T. ad nihilum teneri voluit, prout infradicetur) ſeu in caſum non adimplementi promiſſorum ex parte D. T. in hoc contractu, aut in caſum nullitatis, vel inualiditatis eiuſdem contractus ex quocunque capite, vel defectu, ita vt in caſibus prædictis, vel aliquo eorum liceat ipſi D. L. & ſuis hæredibus habere recurſum, & ſe reualere, & inueſtire pro concurrenti quantitate, tam ſuper pecu-

pecunijs pretij præfati, vt ſupra inueſtiendis, vbique nunc, & pro tempore exiſtentibus, quam ſuper montibus, cenſibus, vel ſtabilibus. in quibus tales pecuniæ pro tempore conuerſæ, & implicatæ reperientur, & tam ſuper illorum proprietate, & capitali, quàm ſuper fructibus, cum facultatibus ampliſſimis ſequeſtrandi, necnon dictas pecunias, ſeu dicta bona ex illis pro tempore empta, & illorum poſſeſſionem propria auctoritate capiendi, & retinendi, necnon vendendi, & diſtrahendi, & ex pretio redigendo ſibi pro concurrenti quantitate ſatisfaciendi, non ſolum prædictis, ſed omnibus alijs melioribus remedijs & modis, qui D. Lothario, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus magis expedire videbuntur: quo autem efficacius, & ſecurius effectus promiſſorum ſortiri debeat, conuentum fuit, quod in inſtrumentis, ſeu literis patentibus, vel alijs ſcripturis pro tempore conficiendis ſuper eiuſmodi emptionibus cenſuum, montium, vel ſtabilium, vt ſupra emendorum fieri ſemper debeat expreſſa mentio, quod talia bona emuntur de pecunijs partis pretij dictæ venditionis, & apponi idcirco debeant hypothecæ, & aliæ cōditiones requiſitæ ad fauorem D. L. & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum iuxta formam præſentis inſtrumenti, quod ibidem citari debeat, ita & taliter, vt ſuper dictis pecunijs, necnon ſuper talibus montibus, cenſibus, vel ſtabilibus tanquam ſolutis, & reſpectiue emptis, ſeu emēndis per ipſum D. Lotharium de parte dicti pretij affecta qualitatibus, & conditionibus prædictis, & infraſcriptis nunquam acquiri poſſit ius aliquod alicui perſonæ, ſeu perſonis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Capitulis, aut alijs locis eccleſiaſticis, vel ſecularibus etiam ex quauis cauſa quantumuis fauorabili, & priuilegiata in præiudicium eiuſdem D. L. & ſuorum hęredum, & ſucceſſorum, qui ſemper preferri debeant omnibus alijs, & amplius etiam apponi debeat ſpeciale pactum, prout ex nunc DD. Contrahentes ſolemni ſtipulatione hinc inde interueniente paciſcuntur, quod nunquam tales cenſus, montes, vel ſtabilia vendi, ſeu retrouendi, aut extingui poſſint, niſi intimato etiam D. L. vel ſuis hæredibus, & depoſitato pretio effectualiter, & integre modo, & forma ſupra expreſſis, ad effectum reinueſtiendi in alijs ſimilibis cenſibus, montibus, vel ſtabilibus cum iiſdem conſenſu, qualitatibus, modiſque, & formis ſupra expreſſis, quæ ſemper ſeruari ad vnguem præciſe debeant toties, quoties pecunias prædictas reſtitui, & iterum reinueſtiri contigerit: alias omnis venditio, retrouenditio, ſeu extinctio dictorum cenſuum, montium, vel ſtabilium ſint ipſo iure, & facto nullæ, & nihilominus reſtituentes, vel aliter ſoluentes ſummas principales dictorum cenſuum, montium, vel ſtabilium nunquam cenſeantur liberati, niſi facto depoſito effectuali cum qualitatibus ſupradictis, & pręmiſſa omnia ſemper intelligantur ad maiorem cautelam D. L. & ſuorum, & citra præiudicium generalis obligationis, & cum poteſtate variandi, vt ſupra.

Et ſtantibus præmiſſis D. T. venditor de toto dicto pretio ſcutorum centum triginta millium vocauit ſe a D. L. emptore præſente, & ſtipulante, vt ſupra bene contentum, & ſatisfactum, & propterea eundem D. emptorem quietauit, liberauit, & abſoluit hoc modo; videlicet de ſcutis quadraginta tribus millibus noningentis duobus, & ſcut. 25. monetę, pro quibus D. emptor accollauit in ſe totidem debita D. Cardinalis; prout ſupra diximus quietauit ex nunc, prout ex tunc, & pro quando facta fuerit effectualis ſolutio creditoribus accollauit, vt ſupra: necnon pro alia ſumma ſcutorum quinquaginta quattuor millium ducentorum quadraginta, & baioc. 75. monetæ per D. emptorem, vt ſupra incontanti ſolutorum, videlicet partim D. T. vti creditori dicti Cardinalis, & partim depoſitatorum in bancho D. Alexandri Doni in vna manu, ad effectum ſatisfaciendi proprijs creditoribus eiuſdem D. T. & in alia manu ad effectum inueſtiendi, vt ſupra quietauit libere, & abſolute, & denique pro ſcutis 30. & vno millibus octingentis quinquaginta ſeptem, pro quibus datum fuit inſolutum Caſtrum R. D. venditor quietauit per acceptilationem Caſtri inſolutum habiti, namque pro hac vltima partita, & ſumma DD. contrahentes fecerunt ſibi ipſis ad inuicem reciprocam compenſationem, & mutuam acceptilationem, & per aquilianam ſtipulationem

ſeſe ad inuicem quietarunt, nempe D. T. de æquiualenti rata pretij dictæ venditionis, & D. L. de pretio, & valore caſtri inſolutum dati, ſaluis ſemper reſeruationibus, pactiſque, & cautelis prædictis, & infradicendis.

Et quia in tractatu præſenti venditionis iam DD. contrahentes cogitarunt fieri etiam poſſe, & redditus, & introitus dicti caſtri ſancti G. & villæ N. cum alijs venditis, vel excedant, & ſuperent dictam ſummam ſcutorum quattuor millium, vel ad illam non aſcendant, & intentio vtriuſque partis fuit, & eſt, vt pretium dictæ venditionis omnino eſſe debeat ad pondus, & menſuram redditus rei venditæ, iuxta rationem inter eos conuentam, & vt ſupra firmatam, nempe ſcutorum centum pro quibuslibet ſcutis tribus liberis, & franchis ab omnibus expenſis annui redditus, iuxta tamen declarationem; vt infra per factores, & ſuper intendentes facien. Ideo ad melius dignoſcendam, & firmandam certitudinem verioris pretij, volentes adhibere modum opportunum, pro habenda certiori veritate dictorum reddituum conuenerunt concorditer pacto expreſſo, quod ſumi debeant pro modo infradicendo omnis caſtri, & villæ, & aliorum ſupra venditorum fructus, inſtantes in ſpatio trium annorum, quibus tamen tribus annis compleantur tres recollectæ omnium fructuũ, incipiendo à recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum anni proxime præteriti 1598. & vt ſequitur finien. quæ quidem recollectæ frumentorum, & omnis generis bladorum, & quorumcunque aliorum fructuum dicti anni præteriti, vna cum omnibus alijs fructibus ſucceſsiuè recollectis vſque in hanc diem, cedant in computum reddituum dictorum trium annorum, & de illorum quantitate D. L. ſtare debeat notulæ, ſeu liſtæ ſubſcribendæ, & dandæ pro D. T. quos tamen per ipſum D. L. facta diligenti extra iudiciali perquiſitione vera eſſe reperietur, vel per D. T. ſimili modo verificabitur, quatenus ipſe id verificare vellet, & nollet acquieſcere diligentijs factis pro D. L. pro reliquo autem tempore dictorum trium annorum dicta liſta attendi non debeat per ipſos contrahentes de præſenti quanto citius conduci, & retineri duos factores, ſeu miniſtros idoneos, & ſufficientes ſcilicet vnus pro parte D. emptoris ſumptu reddituum prædictorum caſtri, & villæ venditorum, qui ſumptus non excedant ſummam quinquaginta ſcutorum monetæ quolibet anno.

Prædicti vero duo factores continue debeant inſimul concorditer habitare, & reſidere in dicto caſtro ſancti G. in vna, vel eadem manſione, ad effectum vt omnes redditus dicti caſtri, & villæ, ac ſuorum iurium, & pertinentiarum tranſire omnino debeant per manus illorum coniunctim, & propterea habeant facultatem liberam, & omnimodam, quam illis ex nunc ambæ partes concedunt, ſcilicet dandi terras ad laborandum, vendendi herbas, nec non locandi, ac dandi ad cædendum, & vt vulgo dicitur à ceſe, & ad faciendum omnia alia neceſſaria pro bono euentu, & exitu dictorum reddituum, omni meliori modo, quo melius fieri poterit, & caſu quo non reperirentur occaſiones vendendi herbas, & dandi terras ad laborandum, ſeu vt dicitur à ceſe, liceat D. T. ipſas terras laborari facere pro alijs, & pro ſemetipſo, iuxta ſolitum, arbitrio tertij ſuper intendentis infra eligendi, & herbæ valutentur pro pretijs occurſis in præteritis annis, & iuxta ſolitum declarandum per eundem tertium, vt infra eligendum. In reliquis autem debeat penes ſe habere, & tenere duos libros ſimiles, & æquales ſcilicet ſeparatim, vnum pro quolibet, & illorum potiſsima cura ſit retinere bonum, fidele, & legale computum quolibet anno de omnibus, & ſingulis redditibus prædictis, qui ad minus ipſorum peruenerint ſuo loco, & tempore, & computa eius diligenter, & fideliter ſuis diebus diſtinctè, punctualiter, & minutim, iuxta puram veritatem, nihil penitus omittendo, vel addendo, deſcribere, & adnotare in dictis libris, vnuſquiſque ſcilicet in ſuo libro, ad hoc vt ſemper poſſint ipſi libri quoties opus fuerit inuicem conferri, & ex tali collatione veritas computorum concordare valeat, & huiuſmodi redditus ita deſcripti debeant in fine cuiuſlibet anni per eoſdem factores ſolidari, & valutari iuxta ſtylum mercantilem,

Q qui

qui conſuetus eſt in caſibus ſimilium venditionum caſtrorum, & ita continuare vſque ad extremum dicti triennij. Quo poſtea finito debeant ijdem factores omnes, & ſingulas partitas, & ſummas reddituum trium annorum prædictorum ſimul ponere, & inſimul ſummare, & ſimul ſummatas diuidere, & diſtribuere in tres æquales partes, & ſummere vnam ex dictis tribus partibus: quæ tertia pars erit redditus vnius anni computando vnum annum cum alio ſcilicet fertilem cum ſterili, & id totum in quod, vt ſupra valutabitur tertia pars intelligatur, & ſit communis, & verus valor annui redditus caſtri, & aliorum, vt ſupra venditorum, & iuxta talem valorem debeat præciſe adæquari, & definiri pretium dictæ venditionis, & ad rationem, vt ſupra conuentam, videlicet ſcutorum centum pro quibuslibet ſcutis tribus dicti redditus, vt ſupra tunc valutati, & ex nunc ambæ partes nominarunt, & elegerunt dictos factores ſcilicet D. T. pro parte ſua S. S. de P. & D. L. pro parte ſua L. C de caſtro P. & quoties euenerit caſus mortis ipſorum, & aliorum factorum pro tempore nominandorum dictæ partes prout quam libet tanget poſſint nominare alium, vel alios in locum defuncti, vel defunctorum. Quia ſic actum, & conuentum fuit.

Et ſaluis præmiſſis ex nunc DD. contrahentes ad obuiandum difficultatibus, & quibuſcunque caſibus diſcordiarum, quæ oriri poſſent inter dictos factores, vt ſupra deputatos, elegerunt in tertium Illuſtriſs. D. V. de V.D. communem vtriuſque partis confidentem amicum, quem voluerunt eſſe ſuperintendentem dictorum factorum, & eidem propterea conceſſerunt, & concedunt omnimoda facultatem decidendi, & declarandi, & terminandi omnes difficultates, & differentias, & diſcordias, quæ in præmiſſis, & præmiſſorum occaſione, quomodolibet occurrerint inter dictos factores toties, quoties opus fuerit: itauit in ijs omnibus in quibus dicti factores inter ſeſe ſuper præmiſſis diſſentient, & non concordabunt, prædictus tertius, et ſuperintendens poſſit, & debeat iura omnia, & ſingula, quæ excedunt facultates dictorum factorum iuxta formam ſuperius traditam declarare, ordinare, & diffinire quid, & quomodo intelligendum, ſeu agendum, & exequendum ſit totum, in quo dubium, ſeu diſcordatio orietur inter dictos factores, vt ſupra, & iuxta talem ordinationem, declarationem, ſeu terminationem, vel terminationes debeat fieri, & exequi totum quod faciendum & exequendum erit, abſque vlla alia reuiſione, recurſu, vel exceptione etiam partibus non vocatis, & auditis, ſeu etiam ipſis, vel aliqua eorum inuitis, & contradicentibus. Et in euentum mortis dicti tertij, vel alterius, aut aliorum deputandorum toties quoties occurret, DD. contrahentes poſſint, & debeant nominare alium tertium in locum defuncti. Quia ſic actum fuit.

Adeo vt, ſi valor dicti redditus modo quo ſupra liquidandus reperiretur excedere ſummam per dictum venditorem præſuppoſitam ſcutorum quattuor millium, vt ſupra, tali caſum pretium dictæ venditionis ſcutorum centum triginta millium debeat pro rata augeri ad vtilitatem venditoris itaut D emptor teneatur, prout promiſit, ſoluere D. venditori totum illud plus, quod tale augumentum importabit ad dictam rationem ſcutorum centum quibuslibet ſcutis tribus augumenti dicti redditus, quod reperiret ex prædicta liquidatione redundare ſupra ſummam ſcut. quattuor millium, vna cum fructibus dicti augumenti ad eamdem rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, cum non ſit æquum, quod interim D. L. emptor gaudeatre, & pretio, & etiam quia D. F. ſi dictum augumentum modo reciperet totum integrum implicaret in emptionem cenſus, aut locorum montium non vacabilium, & ſolutionem prędictam facere ad omnem requiſitionem eiuſdem D. venditoris, vel in prompta pecunia, vel mediante inſolutum datione, & aſsignatione æquiualentis cenſus per D. emptorem ſuper ſuis bonis ſtabilibus imponendi, præuia licentia, ſeu approbatione Sanctiſsimi D. N. Papæ reſpectu Bullæ Pij Quinti de modo creandi cenſus editæ (ex eo quod in huiuſmodi cenſu non dabitur interuentus pretij in pecunia numerata) ſeu aliter prout inter ipſos contra-

tra-

trahentes fuerit concordatum, quod quidem ſeu augumentum, ſit vt ſupra per emptorem ſupplendum venditori, vel in pecunijs, vel in datione, ſeu aſſignatione cenſus inſolutum, debeat inueſtiri, & permanere pro euictione vniuerſali, & particulari dicti caſtri, & villæ, vt ſuper, pro concurrenti quantitate, & alias iuxta formam dicti breuis Apoſtolici, & ad inſtar aliarum inueſtiturarũ faciendarum de pecunijs, vt ſupra ad effectum inueſtiendi depoſitarijs.

E conuerſo autem in caſum contrarij ſcilicet, caſu quo valor dicti redditus, vt ſupra liquidandus reperiatur non aſcendere ad ſummam, vt præfertur præſuppoſitam ſcutorum quatuor millium, tunc dictum pretium debeat pro rata diminui ad vtilitatem emptoris pro toto eo, quod valor dicti redditus, vt ſupra liquidandus minor eſſe reperiatur dicta ſumma ſcutorum quattuor millium, itaut D. venditor in caſum quo pecuniæ, vt ſupra depoſitatæ, & inueſtiendæ inueſtiantur in emptionem cenſus per D. L. emptorem imponendi, & vendendi teneatur prout promiſit dicto caſu deducere, & diminuere D. L. emptori præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra de capitali, ſeu ſumma principali talis cenſus totum illud, quod talis diminutio importabit ad eamdem rationem ſcutorum centum pro quibuslibet ſcutis tribus illius deficientiæ dicti annui redditus, quę ex ſupradicta liquidatione in fine dicti triennij facienda reperiretur adeſſe infra, & ſubtus dictam ſummam ſcutorum quattuor millium, & pro tali rata diminuenda, ſeu diminuta non teneatur D. L. ad ſolutionem fructuum cenſus, vt ſupra per ipſum imponendi; Quinimo teneatur dictus D. venditor reſtituere eidem D. L. vel ſuis hæredibus omnes fructus talis ratæ, & partis diminutæ, vel diminuendæ perceptos in dicto triennio, & vſque in illam diem libere, &c. Ad hoc vt æqualitas inter ipſos contrahentes obſeruetur, & teneatur etiam idem D. T. prout promiſit conſentire extinctioni æquiualentis partis ſupradicti cenſus.

Interim vero conuentum fuit, quod donec perfecta non fuerit liquidatio dictorum redditum, vt ſupra D. L. ex fructibus cenſus, vt ſupra imponendi, & vendendi, quatenus id contingat, non teneatur ſoluere D. T. vel ſuis hæredibus ſingulis annis niſi duntaxat ſcuta mille, & quingenta in duabus paghis dicti cenſus, & reliquam partẽ deponere in loco tuto, & ſecuro ad effectum inueſtiendi ad vtilitatem D. T. & poſtea conſignandi, cui venerint conſignanda ſecundum quod firmata fuerit liquidatio præfata, vt ſupra, & iuxta illam in reliquis dictæ partes teneantur vna alteri, prout quamlibet tanget bonam facere, & ſoluere, ſeu reſtituere totum id, quod debebitur: quia ſic actum, &c.

In euentum autem, quod in fine dicti triennij in liquidatione ſupradicta facienda occurreret, ſeu interueniret aliqua difficultas; ſeu differentia in aliqua parte; itaquod non eſſe clarum an, & in quanto deficeret, vel excederet introitus, ſeu redditus annuus dicti caſtri, & villæ venditorum ſupra, vel reſpectiue infra ſummam, vt ſupra præſuppoſitam ſcutorum quatuor millium: tunc pro illa rata non liquida, & donec non ſit clare liquidata infra annum immediate computandũ a fine dicti triennij, non teneatur D. L. emptor ſoluere D. venditori fructus dicti cenſus, niſi pro medietate tantum, & aliam medietatem debeat depoſitare in loco tuto, & ſecuro ad effectum, vt perfecta liquidatione conſignetur, vel D. venditori, vel ipſi D. emptori, ſecundum quod firmata, & ſtabilita dicta liquidatione apparebit redditum dicti caſtri, & villæ, vel deficere, vel excedere dictam ſummam redditus ſcutorum quattuor millium pro D. venditore præſuppoſitam: elapſo autem dicto anno computando à fine dicti triennij ſi liquidatio dictorum redditum perfecta non fuerit ex defectu D. L. fuctus dicti cenſus debeant deponi ad effectum conſignandi cui venient.

Pacto inſuper adiecto, & ſolemni ſtipulatione vallato quod ſit, & cenſeatur eſſe in poteſtate ipſorum contrahẽtium etiam ante finem dicti triennij, & quandocunque ipſis videbitur, & placuerit conuenire de certo, & determinato pretio caſtri ſancti G. & villæ N. vt ſupra venditorum, abſque eo quod expectetur finis dicti triennij, & abſque eo quod ſit inſpicienda, & attendenda ſumma; & quantitas fructuum & introituum per factores, vt ſupra deputatos recollecta, ſeu recolligenda ad pre-

Q 2 tium

Digitized by Google

tium,in quo ipſi contrahentes conuenient, & concordabunt cenſeatur, & ſit verum pretium ipſius caſtri, & aliorum. vt ſupra venditorum,& illud debeat attendi,perinde, ac ſi de illo à principio partes contrahentes conueniſſent, & fuiſſet in præſenti inſtrumento ſpecificatum firmis tamen, & illibatis remanentibus omnibus alijs in præſenti inſtrumento contentis, ac omnibus in præinſerto breui Sanctiſſimi D N. Clementis Papæ Octaui expreſſis. A quibus propterea ipſi contrahentes in aliquo recedere non intendunt,ſed in omnibus,& per omnia illis inhærere volunt pro validitate omnium in hoc inſtrumento contentorum:quia ſic expreſſe conuenerunt.

Si plus autem ante dicto pretio liquidando dictum caſtrum ſancti G. cum illius territorio, dominio, iuriſdictione, & cum dicta villa N. cum omnibus membris, & pertinentijs valent, aut valerent, aut valere poſſent. Et ſi plus pretio, vt ſupra valutato, & concordato dictum caſtrū P. cum illius territorio, dominio, iuriſdictione, membriſque, & pertinentijs valeret, aut valere poſſet totum illud plus quantumcumque ſerit ſiue nimium, ſiue maximum, etiam ſi dimidiam partem iuſti pretij cuiuslibet ex dictis caſtris, vel alterius eorum excedere, ex nunc DD. contrahentes vnus alteri ad inuicem, & viciſſim reſpectiue prout quemlibet tangit, aut tangere poſſet de certa ſcientia, & deliberata voluntate, ac principaliter, & non incidenter gratioſe remiſerunt, & libere donarunt etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos ob mutuum amorem,quem ſemper inter eos (aſſeruerunt) intime interceſſiſſe, & adhuc magis intercedere, & ex mera liberalitate, & quia vtrique ipſorum ad inuicem ita de re ſua propria diſponere placuit, & placet omni alio meliori modo, via, iure, cauſa, & forma quibus validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, & quilibet eorum poteſt, & debet. Renunciantes hinc inde cum iuramento, quod vterque ipſorum in manibus mei notarij, tactis ſcripturis ad ſancta Dei Euangelia præſtiterunt l. 2. C. de reſcind. vend. & l. ſi vnquam C. de reuoc. donat cum alijs ſimilibus, de quibus per me notarium certiores facti fuerunt. Ita tamem vt dictæ mutuæ donationes nunquam dici poſſint correſpectiuæ, ſed quælibet de per ſe ſubſiſtat etiam ſi ex vna parte daretur exceſſiuitas dicti pretij, & ex altera nulla caderet exceſſiuitas, & ſi vnus conſequeretur effectum donationis, & alter nullum effectum ſortiri poſſet ex parte ſua, quod ob ceſſantem cauſam exceſſiuitatis, quia ſic actum, &c.

Præterea verò D. T. venditor affirmauit dictum caſtrum ſancti G. & villam N. cum alijs, vt ſupra venditis ad ipſum pleno iure dominij ſpectare, & pertinere,& attēta diſpoſitione breuis Apoſtolicis præfati, ſibi legitimè licuiſſe de præfatis alienationem huiuſmodi facere, & pariter D. L. emptor affirmauit dictum caſtrum P. ad ipſum pleno iure dominij ſpectare, & pertinere, & ſibi attento eodem breui legitime licuiſſe de præfato caſtro P. facere donationem, & alienationem inſolutum, vt ſupra. Et amplius hinc inde inuicem promiſerunt caſtra,& alia bona vendita, & reſpectiuè inſolutum data cum omnibus illorum iuribus, membris, & pertinentijs eſſe allodiala penitus libera, franca, & exempta ab omni cenſu, canone, reſponſione, recognitione, ſuperioritate, ſeruitute, & alio quouis grauamine, & onere, exceptis dumtaxat ſupradictis cenſibus per D. L. vt ſupra, accollatis, & generali ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ, & nihilominus quatenus vnquam detegeretur,ſeu detegerentur aliquod onus, ſeu onera ſimilia expreſſis, vel diſsimilia ea penitus ſtatim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare, ſuper quibus tale onus, vel onere detegentur libere,& ſine villa exceptione.

Promiſerunt quoque, excepto fideicommiſſo, ſeu fideicommiſsis expreſsis, ſeu derogatis in dictis litteris Apoſtolicis, in reliquis ex neutra parte caſtra, & bona præfata eſſe ſubiecta alicui fideicommiſſo purificato, ſeu purificando caducitati, deuolutioni, reſtitutioni, prohibitioni, aut alio ſimili, vel diſsimili vinculo,in toto vel parte,& nulli perſonę, ſeu perſonis fuiſſe, nec eſſe vendita, inſolutum data, ceſſa, conceſſa, donata, pignorata, aut alio quouis modo alienata, & de illis in toto,vel in parte non eſſe factum alium contractum ſiue diſtractum, qui poſſit

poſsit redundare vllo vnquam tempore in damnum, vel præiudicium cuiuſlibet ipſorum contrahentium reſpectiue alienationis, & diſtractus vocabulis latiſsimo modo ſumptis. Quinimmo promiſerunt in uicem, vt ſupra venditionem dictorum caſtri, & villæ, & reſpectiue præfatam dationem caſtri P. inſolutum, vt ſupra eſſe, & perpetuo fore bonas, & validas, ac pro talibus hinc inde inuicem defendere, & manutenere; Nec non promiſerunt facere conſentire, videlicet D. T. Illuſt. D. V. de L. eius V. præfatę venditioni pro omni euius iure, & intereſſe etiam dotali, & alio quocunque, cum decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus iuxta formam ſtatutorum Vrbis. Et D. L. facere conſentire Illuſtriſſimum, & Reuerendiſsimum D. C. de O. Epiſcopum A. eius germanum fratrem dationi dicti caſtri P. inſolutum, vt ſupra pro omni, & quocunque eius iure, & intereſſe; Et amplius etiam toties, quoties occurrerit promiſerunt vnus alteri reciproce, prout quemlibet eorum tanget facere conſentire omnes perſonas, vniuerſitates, communitates, collegia, capitula, & alia loca ſecularia, vel eccleſiaſtica ius aliquod ſuper præmiſsis venditis, & reſpectiue inſolutum datis in toto, vel in parte habentes, vel habere prætendentes ad omnem ſimplicem requiſitionem alterius partis; Et amplius etiam litem non inferre, nec inferenti quomodolibet conſentire in omnem litē, moleſtiam per quoſcunque quomodolibet ſuper aliquo ex dictis bonis venditis, & reſpectiue inſolutum datis inferendam in omni iudicio, & in quauis inſtantia, & parte litis, prout quemlibet ipſorum contrahentium tanget ad omnem ſimplicem alterius partis requiſitionem, toties, quoties occurrerit in ſe ſuſcipere, & ſuſceptas proſequi, & penitus terminare, & ab illis ſeſe inuicem, & viciſsim, prout ad quemlibet ipſorum ſpectabit, indemnes releuare, & conſeruare, & omnino eximere, & liberare propria cura, & ſumptibus, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis, alijſque defenſionibus opportunis prout tanget quemlibet ipſorum contrahētium (ſalua ſemper manente in præmiſsis omnibus, & ſingulis particulari conuentione inter ipſos contrahentes inferius apponenda circa litez infra ſpecificatas) alias ſi præfata omnia, & ſingula ſicut hinc inde, vt ſupra reſpectiue aſſertā ſunt vera non fuerint, aut ſicut promiſſa hinc inde fuerunt, obſeruata non fuerint, ſeu nulla, & inualida ex quocunq; capite, vel defectus redderentur, aut non ſubſiſterent DD. contrahentes inuicem, & viciſſim reſpectiue vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tanget teneri voluerunt ad omnia damna, expenſas, & intereſſe propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, ratis nihilominus, & firmis manentibus promiſsionibus, obligationibus, & pactis ſupra contentis, ad quorum præciſam obſeruationem ſemper hinc inde ad inuicem prout quemlibet tanget cogi poſſit. Et amplius quotieſcunq. proueniret aliqua euictio dicti caſtri P. in quocunque iudicio petitorio, & poſſeſſorio, aut mixto ſeu in toto, ſeu in parte ijdem DD. contrahentes vnus erga alterum viciſsim, prout ad quemlibet ipſorum ſpectabit teneri voluerunt, & ſe obligarunt de huiuſmodi euictione, iuriſque & facti defenſione totali, & particulari in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio in forma iuris valida ad reſtitutionem pretij, & ad omnia damna, expenſas, & intereſſe propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus ſtare hinc inde voluerunt ſimplici aſſertioni iuratæ damnum paſsi, abſque alia probatione, vel iudicis liquidatione, & hæc tàm auocata, quàm non auocata poſſeſsione, ita etiam vt neuter contrahentium excuſari vllo vnquam tempore poſsit aduerſus præciſam præmiſſorum obſeruationem, ſub prætextu quod euictio ſecuta fuerit per imprudentiam, iniuriam, vel imperitiam aut iniuſtitiam iudicis, vel ſuperiorum, aut ſub alio quouis prætextu, quia ſic pacti fuerunt.

Conuenientes etiam DD. contrahentes ex pacto expreſſe habito, & ſolemni ſtipulatione hinc inde interueniente firmato, quod quotieſcunq. inter ipſos contigerit fieri in præmiſsis, vel præmiſſorum occaſione aliquam litis intimationem ſufficiat quæcunq; ſimplex intimatio etiam domi dimiſſa copia ſine inſertione libelli, vel alia ſolemnitate, & ſic ſimpliciter facta perinde afficiat, ac & ſi perſonaliter, & formiter, ac ſeruatis de iure, & ſtilo ſeruandis ſolemniter facta fuiſſet.

Quia vero ſicut aſſeritur ſuperdicto Caſtro ſancti G. extant infradicendæ lites de quibus ſit mentio in præinſertis litteris Apoſtolicis, propterea circa eiuſmodi lites DD. Contrahentes per pactum expreſſum ſolemni ſtipulatione hinc inde interueniente firmatum inuicem conuenerunt modo infraſcripto, videlicet.

Quod in euentum in quem propter litem, quæ ſuper Caſtro ſancti G. & Villa, & Caſale N. ſacro Palatij Apoſtolici cauſarum Auditorio inter ipſum D. T. ex vna & Illuſtriſſimum, & Excellentiſſimum D. V. D. B. ex altera parte diu ventilauit, & in qua nonnullas deciſiones contra ipſum D. V. D. Aſſeritur fuiſſe obtentas contigeret quandocunque, quòd Caſtrum ſancti G. & Villa, ſeu Caſale præfati quomodolibet euincerentur, tunc, & eo caſu ipſe D. T. pro ſe, & ſuis hæredibus teneatur, prout ex nunc teneri voluit, & ſe obligauit D. L. præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra de euictione Caſtri, & Villæ præfatorum, & eorundem iurium, iuriſdictionum, membrorum, & pertinentiarum quantumcunq; tàm ſi euictio ſequatur in totum, quàm in partem in omni iudicio petitorio, vel poſſeſſorio, aut mixto, necnon ad reſtitutionē pretij, & ad omnia damna, expenſas, & intereſſe per dictum D. L. vel ſuos hæredes propterea quomodolibet patienda, de quibus ſtari debeat ſimplici aſſertioni iuratæ, vt ſupra.

Quo vero ad reliquas lites, vnam ſiquidem inter D. T. ex vna & Communitatē, & Homines dicti caſtri ſancti G. ex altera parte, tàm in tribunali Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ, quàm coram quouis alio tribunali, aut Iudice ſiue ordinario, ſiue delegato, necnon inter eundem D. T. ex vna, & Communitatem, & homines Caſtri ſancti A. T. D. ſeu quaſuis alias Vniuerſitates, aut alios conuicinos in materia confinium coram quocunque vt ſupra pēdentes conuenerunt, quod Caſtrum ſancti G. & alia ſimul vendita tranſeant in D. emptorem cum huiuſmodi litibus talibus, quales exiſtunt. Quinimo caſu quo D. L. ſuccumbat huiuſmodi litibus cum Communitate ſancti Angeli, & alijs quibuſuis Vniuerſitatibus, aut conuicinis, vt ſupra, nihilominus ſoliti prouentus Hoſpitij, Piſcariæ, Furni, Herbaicarum, & aliorum ſuper quibus debeat computari in ſupradictis redditibus caſtri ſancti G. attento quod ſupradictus D. L. in vim præſentis conuentionis aſſumit in ſe omne periculū, & damnum quod prouenire poſſet ex huiuſmodi litibus, itaut pro illis D. T. vel ſui hæredes ad nihilum teneantur, neque etiam ad reſtitutionem, nec diminutionem ratæ pretij, quia ſic actum, & expreſſe conuentum fuit. Pro lite autem quæ ſuper dicto caſtro P. in eodem palatij Apoſtolici Auditorio diu iam pependit cum N. & F. de C. Baroncellis Ro. dum vixerunt contra quos obſtinuiſſe, plures Rotales deciſiones conuentum fuit, quod in caſum moleſtiæ D. L. vel ſui hæredes teneantur, ab huiuſmodi moleſtijs indemnem conſeruare D. T. & ſuos hæredes, & ſuſcipere in ſe talem litem, illamque proſequi, & terminare propria cura, & ſumptu, abſq. impenſa. vel interuētu D. T. vel ſuorum hæredum ad omnem ſimplicem illorum requiſitionem, & in caſum euictionis teneantur prout ex nunc D. L. teneri voluit, & ſe obligauit de tale euictione generali, & particulari in quouis iudicio petitorio, & poſſeſſorio ad refectionem, & ſolutionem valoris dicti caſtri P. & ad omnia damna expenſas, & intereſſe propria quolibet patienda, & incurrenda, ita tamen, vt per hanc ſpecialitatem non derogetur generalitate de qua ſupra. Quia ſic ambę partes expreſſe conuenerunt.

Saluis autem ſemper manentibus omnibus, & ſingulis ſuperius depoſitis, & conuentis DD. Contrahentes declararunt, & voluerunt dictum caſtrum P datum inſolutum, vt ſupra cum omnibus iuribus, iuriſdictionibus, membris, & pertinentijs, necnon cenſus, loca Montium, ſeu ſtabilia de pecunijs pro parte dicti pretij ad effectū inueſtiendi, vt ſupra depoſitatis nunc, vel pro tempore emenda perpetuo ſtare debeant in ius, & locum caſtri ſancti G. & villæ ſeu caſalis venditorum ſubrogata, & ſuppoſita primogenituræ fidei commiſſo alienandi prohibitiones, cæteriſque conditionibus, vinculis, & diſpoſitionibus contentis in donatione, & teſtamentis prędicti Cardinalis ſancta C. de quibus ſit mentio in ſuperius inſerto Breui Apoſtolico, & alias in omnibus, & per omnia iuxta formā illius ad quod ſemper relatio habeatur

Deinde

Digitized by Google

Deinde ad cautelam DD. Contrahentes declararunt, quod per quaſcunque conditiones, vel alia ſuperius appoſita, nunquam vêditio prædicta intelligatur aut dici poſſit conditionalis, ſed cenſeatur ſemper, & ſit pura, & libera, & omnino perfecta, quia ita, ex pacto expreſſo hinc inde ſolemni ſtipulatione firmato, conuentum fuit.

Quæ omnia, & ſingula præfati DD. Contrahentes inuicem, & viciſſim, prout quemlibet eorum tangunt concernunt reſpectiuè. Promiſerunt perpetuo habere rata, grata, & firma, & inuiolabiliter adimplere, & obſeruare, & in nihilo prorſus contrafacere, opponere, dicere, vel venire per ſeſe, vel alios directe, vel indirecte, tacite, vel expreſſe, quouis ſub prætextu iure titulo ſiue cauſa, cogitata, vel incogitata, etiam in corpore iuris clauſa, & quantumuis rationabilis, & iuſta, & ſi de iure legitimè poſſent, aut aliquis eorum poſſet. Alias rato ſemper, & firmo manente contractu, & teneri inuicem voluerunt toties, quoties occurrerit & prout quemlibet eorum tanget, ad omnia damna, expenſas, & intereſſe præmiſſorum occaſione quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus ſtare debeat ſimplici aſſertioni cum iuramento damnum paſſi, abſque alia probatione, & inuiolabili obſeruatione.

Et pro præmiſſorum omnium, & ſingulorum perpetua, & inuiolabili obſeruatione DD. Contrahentes ſaluis ſemper reſeruationibus hypothecarũ ſpecialium, & alijs particularibus ſupra appoſitis (taliter vt nunq. generalitas ſpecialitati, nec ſpecialitas generalitati deroget) Inuicem vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tangit ſeſe ipſos, eorumq. hæredes, & ſucceſſores ac bona omnia tam mobilia, quam ſtabilia etiam iuriſdictionalia, & alia quæcunque iuraque & actiones, & debitorum nomina vbique exiſtentia, præſentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt reſpectiue in forma Cameræ Apoſtolicæ cum ſubmiſſionibus, renunciationibus, alijſque clauſulis, & cautelis in eadem forma Cameræ Apoſtolicæ apponi ſolitis, & per me Notarium quandocumque extendendis, & quæ pro extenſis habeantur. Conſentientes ad inuicem toties quoties occurrerit defectus obſeruationis contentorum in hoc inſtrumento relaxationi mandati executiui, vnica præcedende citatione cum intimatione, & vnuſquiſque ipſorum contrahentium tactis in manibus mei Notarij ſcripturis ad ſancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Alia permutatio Domorum, cum Iardino.

CVm ſit, vt partes infranominandæ aſſeruerunt quod DD. Io. Iacobus locato Io. Paulus, Cæſar, Franciſcus, Angelus, & Octauius, &c. germani fratres, regionis Tranſtiberinæ, filij legitimi, & naturales d. D. Colæ, &c & D. Portiæ, &c. coniugum vna cum ipſa Portia, eorum matre nuptui tradiderint Felicem eorum germanam ſororem, & filiam reſpectiue D. Aureliæ. &c cum dote ſcutorum mille auri, & pro dote huiuſmodi perſoluenda ipſi fratres diuerſa debita contraxerint, & pro debitis iam contractis plures factæ fuerint ſocietates ad ipſorum fratrum inſtantiam, ſuper officio proxenetatus ripæ, quod obtinebat D. Ludouicus, &c. quod officium ſimul, cum alijs officijs proxenetarum Ripæ, vniquique officialium pretio reſtituto, per motum proprium à Sanctiſsimo D. Noſtro Papa ſuppreſſum fuerit, ſeu reſtitutum antiquis proxenetis, & ſic ipſo iure ſocietates præfatæ finitæ ſint. Vnde ipſi fratres, alias contrahere ſocietates, aut maius intereſſe coguntur ſubire ad effectum creditoribus, dictarum ſocietatum ſatisfaciendi, minuſque damnoſum exiſtat aliqua ex eorum bonis vendere, quam intereſſe huiuſmodi ſubſtinere, vel ſubire. Et quia D. Portia, vti eius fundum dotale inæſtimatum habet, & poſsidet Iardinum, cum certis habitationibus in eo exiſtentibus Romæ ſitum in cliuo, ſeu ad radices montis Ianiculi, vulgariter montorij nuncupati iuxta viam publicam ab vno, & ab alijs, &c. ſaluis alijs ſi qui, &c. ex quo Iardino cum dictis habitationibus annua penſio 35 ſcutorum monetæ percipi conſueuit quo conſiderato tempore quo in locatum aliquando remanet, & deductis impenſis pro côſeruatione, vel vſu ralis rei neceſſariè ad 30. ſcutorum ſummam annuatim, & forſam minus redigetur: ipſi verò

fratres.&c. habeant, & poſſideant pro indiuiſo domos poſitas in eadem regione tranſtiberim in conſpectu Eccleſiæ beatæ Mariæ confinatas ab vno latere iuxta bona, &c. ſaluis alijs ſi qui, &c. & volens conditionem dotalis fundi materni meliorem efficere, dictas domos, ex quibus annuam penſionem 42. ſcutorum monetæ percipiunt cum dicto iardino, & habitationibus permutare, cum euidenti dominæ Portiæ vtilitate. Attento quod vltra maiorem penſionem dictarum domorum, quam iardini, dictæ domus bene fabricatæ ſint,& in loco adeo locabili,vt rarò,vel nunquam accidat eas in locatas remanere. qua permutatione facta dictum iardinum, cuius alienatio minus damnum affert, quàm aliorum bonorũ. vendere deliberarunt, & quamuis ipſa D. Portia,quia cum filijs contrahit, & extra ſpem ad alia tranſeundi vota, & res agitur cum euidenti ſui fundi dotalis ex huiuſmodi permutatione meliori conditioni reſultante, propterea contractum huiuſmodi, ſine aliqua iuris, & ſtatutorum ſolemnitate forſan celebrari poſſet: nihilominus ad omnem ipſorum filiorum, & quorumcumque ſuper dicto iardino cum eis contrahentium abundantiorem cautelam,& maiorem ſecuritatem, & ne dictis filijs alienatio reddatur difficilis ob ſolemnitates prætermiſſas eaſdem ſolemnitates ſeruare propoſuerit. Propterea die,&c.

Coram magnifico D. Io. Franciſco, &c. primo collaterali curiæ capitolij, & Illu. D. Senatoris locutenente iudice ordinario, & competente in loco infradicen. ſuper ſede lignea,quem locum,& ſedem pro ſuo iuridico loco, & congruo tribunali ad hunc actum agendum deputauit,pro tribunali ſedente in meiq. &c.

Dicta D. Portia, &c. quæ cum auctoritate præfati D. Iudicis, præſentia, & conſenſu magnificorum DD. N. N. eius fratrum conſobrinorum præſentium, tactiſq. &c. iurantium ſua non intereſſe, ac præſentem permutationem non tendere in præiudicium, immo in euidentem vtilitatem D. Portiæ quos affirmauit cum iuramento tactis, &c. eſſe ſibi proximiores conſanguineos exhabilibus, & non intereſſatis. Et cum eodem iuramento ad maiorem actus validitatem renunciauit legi Iuliæ de fundo dotalili auth. ſi quã mulier ſen. con. vell. & omnibus alijs legibus, ac legum auxilijs, ſi quibus mediantibus contra præſentem contractum quouis modo venire poſſet, de quibus, & effectu prius à D. collaterali certiorata fuit, & cum huiuſmodi renunciatione, ex vna prædicti DD. Io. Iacobus Io. Bapiſta Io. Paulus, Cæſar,Franciſcus,& Angelus, &c. germani fratres omnes ætatis legitimæ, vt affirmarunt, vt ex eorum aſpectu ita eſſe apparebat, ex altera partibus nominibus pro prijs, & dicti Octauij eorum fratris minoris pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, & eum ratificaturum præſens inſtrumentum, & omnia in eo contenta, cum ad ætatem legitimam peruenerit inſolidum promiſerunt, alias de eorum proprio ad omnia damna,&c. erga dictam eorum matrem teneri voluerunt inſolidum ita, vt ſub prætextu promiſſionis facti alieni, & licet poſſibilia fecerint, ſe tamen excuſare nullo modo poſſint ſpõte,&c. per ſe,ſuoſque,&c.& omni meliori modo,&c.dictas duas domos,& iardinum, cum dictis ſuis habitationibus permutarunt videlicet dicti fratres titulo, & cauſa meræ, & perfectæ permutationis dederũt, ceſſerunt, & aſſignarunt iure proprio in perpetuum dictas eorum domos,cum omnibus earum membris,& pertinentijs ſuis, vt præfertur, ſitas in conſpectu collegiatæ Eccleſiæ S. Mariæ in Tranſtiberim, iuxta ſupradictos confines, dominæ Portiæ eorum matri præſenti, ac pro ſe ſuiſque, &c. acceptanti ad habendum, &c. transferentes, & cedentes eidem D. Portiæ ſuper illis omnia iura, &c. ponentes, &c. conſtituentes, &c.dantes licentiam, &c. & donec,&c. conſtituerunt, &c. Et licet, ſciant plus valere, quam dictum iardinum, cum ſuis habitationibus, & pertinentijs, nihilominus,totum illud plus, quantuncunque ſit, donarunt, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dederunt, & conceſſerunt eidem D. Portiæ, ob ſincerum amorem, quo illam proſequuntur, & quia ſic, &c. Et vice verſa domina Portia, cum dicta auctoritate, & conſenſu, eodem titulo permutationis dictum eius iardinum, cum ſuis habitationibus,& pertinentijs, quod, & quos ad eã pleno iure dominij, vel quaſi pertinere,ac ſpectare aſſeruit,iure proprio

&

Digitized by Google

& in perpetuum dedit ceſſit, conceſſit, & aſſignauit eiſdem ſuis filijs præſentibus, & acceptan.dictis nominibus pro ſe, & eorum hæredibus, & ſucceſſoribus, & quibuſcunque ab ipſis cauſam habentibus, & habituris transferens, & cedens omnia iura, omneſque actiones, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiã, &c. donec, &c. conſtituit. &c. affirmantes, & promittentes dictæ partes ad inuicem, dicta bona permutata eſſe libera, & immunia ab omni cenſu, canone, reſponſione, fideicommiſſo, & alio quocunq; onere, & non eſſe alteri vendita, data, donata, permutata, diſtracta, aut quomodolibet alienata, etiam alienationis largiſſimo modo ſumpto vocabulo. Et hanc permutationem facere licuiſſe, atque licere, & eſſe bene, ac valide factam, & in eam, tamquam talem facere conſentire omnes perſonas, etc. ius habentes, &c. Item ſuſcipere in ſe reſpectiuè, videlicet dicti fratres quo ad præfatas domos, D. Portia vero quoad iardinum, et habitationes antedictas, omnem litem, cauſam, controuerſiam, et moleſtiam, ſi quæ moueantur, ſuſceptaſque proſequi, etc. Et quælibet partium alteram partem in re compermutata, & illius poſſeſſione conſeruare, ac defendere, liberare, et eximere ab omni lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, et moleſtante perſona; alias dicti fratres eiſdem nominibus principaliter, & inſolidum erga D. Portiam præſentem, &c. & ipſa D. Portia erga eius filios, vt ſupra acceptantes, de omni, et quacumque domorum, et reſpectiue iardini, et habitationum, ac iurium permutatorum euictione generali, et particulari in forma iuris valida, & in omni iudicio, tàm petitorio, quàm poſſeſſorio, et quocumque eorum inſolidum, et ad duplum valoris rei euictæ, iuxta conſuetudinem vrbis, quam, etc. viciſſim teneri voluerunt, & conſenſerunt, quod in omnibus, et ſingulis præmiſſis, neutra partium ad aliquam, ſolemnem intimationem litis faciendam teneatur, ſed quælibet ſimplex notificatio, etiam extraiudicialis, et ſine aliqua ſolemnitate, & forma iuris ſeruata, etiam dimiſſa copia domi facta, ſufficiat, quia ſic actum, etc. Et inſuper ipſa D. Portia vltra obligationem, et promiſſionem, vt præfertur factas, et illis ſaluis pro maiori ſecuritate cuiuſcunque futuri emptoris, vt facilior venditio dicti iardini, cum habitationibus reddatur, vt dicti eius filij eorum negocia facilius expedire valeant, pro omni, et quocunque ipſius D. Portię iure, intereſſe, ac regeſſu ad ipſum iardinum, eiuſque habitationes, et pertinentias quomodolibet competentibus, et quæ competere poſſent, aut poterunt, ex nunc in quamuis venditionem, et alienationem faciendam, per dictos eius filios, expreſſe, ac pure, libere, et ſimpliciter conſenſit, in fauorem emptoris, me notario pro eo, et eius hæredibus, et ſucceſſoribus quibuſcunque acceptante. Pro quibus, etc. dicti compermutantes dictis nominibus cum auctoritate, et conſenſu præfatis reſpectiue ſe ipſos, eorumq. hæredes, etc. ac omnia, et ſingula bona, etc. viciſſim, et reſpectiue, vt ſupra, in forma cameræ apoſtolicæ, cũ clauſulis, etc. mutua acceptatione interueniẽte, ac me notario, etc. pro omnibus, etc. ſtipulante, et acceptãte, obligarũt, et hypothecarunt, et ita iurarunt tactis, etc. ſuper quibus omnibus, et ſingulis pręmiſſis dictus magnificus D. primus collateralis, vt ſupra ſedens, illis intellectis, conſideratis, et cognita cauſa, eius auctoritatem iudiciariam, qua fungitur, et decretum ad poſtulationem dictarum partium interpoſuit, ſupplendo quoſcunque defectus, ſi qui forſan interuenerunt, quantum ſua potuit auctoritate ſupplere, et omni modo, etc. ſuper quibus, etc. Actum, etc.

Datio inſolutum.

CVm hoc ſit quòd de anno Domini MCCCC. LXXII. et die 32. menſis Nouembris dicti anni. Petrus olim Symonis de Cederinis ciuis Florentinus fuerit confeſſus, et ſe publicè recognouerit debitorem Iacobi Alfonſi de Strozis, ciui Florentini de ſumma, et quantitate florenorum trecentorum auri largorum, occaſione puri, & veri, & gratuiti mutui. Quos florenos trecentos auri largos dictus Petrus eidem Iacobo reddere promiſit inde ad vnum annũ, tunc proxime futurum, cũ pactis, modis, obligationibus, renunciationibus, pœna, quarantigia, & alijs, in d. inſtrumento mutui cõtentis, prout cõſtare vidi publicum inſtrumẽtum manu D. Symo-

Symonis Grazin de Stagia, ciuis, & notarij Florentini, ſub dicta die, ad quod, & contenta in eo dicta partes ſe retulerunt, & referunt. Vnde hodie hac præſenti ſupraſcripta die d. Petrus volens eidem Iacobo de dicto ſuo credito ſatisfacere, & cum non habeat in pecunia numerata vnde commode poſſit d. Iacobo ſatisfacere, niſi per bonorum infraſcriptorum dationem in ſolutum per ſe, & hæredes ſuos iure proprio, & in perpetuum dedit, tradidit, aduocauit inſolutum, & pagamento pro dicta æſtimatione dictorum florenorum trecentorum largitorum dicto Iacobo præſenti, & pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus recipienti, & ſtipulanti infraſcripta bona tanquam bona, & de bonis dicti Petri debitoris prædicti, videlicet vnum podere, &c. (penes confines) &c. quod quidem Podere, & bona d. Pet. conſtituit teneri, &c. (vt ſupra in venditione, ſed inſeras hoc pactum poſt promiſſionem denfenſionis.) Cum pacto appoſito, & ſolemni ſtipulatione vallato inter dictas partes in præſenti contractu, & inſtrumento, quod ſi vllo vnquam tempore contigerit in futurum dicta bona, vt ſupra eidem Iacobo in ſolutum, & pagamentum data, & adiudicata, vel aliquod eorum, vel aliquam eorum partem tolli, euinci, vel auocari dicto Iacobo, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus, liceat, & licitum ſit eidem Iac. redire ad dicta ſua iura dicti crediti, & ea petere, conſequi, & exigere à d. Petro, & eius hæredibus, ac ſi præſens datio, & adiudicatio in ſolutum facta non eſſe. Et in omni caſu euictionis prædictæ ſaluum, & integrum, & illæſum remaneat ius ſuum, pro dictis florenis trecentis dicto Iacobo creditori, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus, &c.

Receſſio à venditione.

INtroſcriptæ partes videlicet D.N. emptor, & M. venditor, ſponte, &c. ex certis cauſis animum eorum mouentibus, de communi mutuo conſenſu, & concordia receſſerunt ab introſcripta venditione, & emptione reſpectiuè abſoluentes ſe in perpetuum, & liberantes ab omnibus promiſsionibus, & obligationibus factis in hoc inſtrumento, & acceſſorijs ſuis; & idē N. emptor retroceſſit eidem M. venditori præſenti, &c. dictam vineam cum pertinen. ſuis, & omne iure, & actiones habitas, & habita vigore, emptionis huiuſmodi reponens, & reintegrans eundem M. ad dictam vineam cum pertinen. ſuis, & poſſeſſionem quoque perinde, ac ſi venditio facta non fuiſſet. Et demum ambo conſenſerunt caſſationi, & annullationi præſentis inſtrumenti, cum omnibus dependen. ſuis, & omnia pro caſſis, & in perpetuum annullatis haberi voluerunt, & habent, & ita obſeruare iurarunt, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c.

Ceſſio ſeu indicatio bonorum.

A. Carceratus in carceribus N. ad inſtan. P. pro ſcutis N. non habens, vt aſſeruit, pro nunc dicto creditori ſatiſfacere, intellecto etiam decreto per R. D. N. A. C. Locumtenentem die N. facto ad effectum ſuæ liberationis illi parendo, & ſatiſfaciendo in mei, &c. ad teſtium, &c. præſentia medio iuramento, tactis, &c. dixit, & declarauit in Vrbe, nec extra, non habere alia bona, nec credita niſi infraſcripta.

D. N. debet ſibi ſcuta N. ſaluo iure, &c. pro tot, &c.

Item dixit habere infraſcripta debita.

D.N. debet ſcuta N. pro tot, &c.

Item dixit poſſidere pretium terræ ſitum &c. iuxta, &c.

Saluo iure addendi huic indicationi bonorū, ſi alia poſſidere reperiretur, quę quidem bona ſupra deſcripta, necnon omnia iura, &c. ſibi in illis competentia, & competentes, iuxta decretum domini, ſicut præmittitur factum ceſſit, prout ex nunc, cedit in fauorem dicti Petri, ad cuius inſtan. eſt carceratus, necnon omnium aliorum eius creditorum diuidenda inter eos, iuxta cuiuſque prioritatem, & potioritatem arbitrio domini. Ponens, &c. nullo iure, &c. Conſtituens, &c. Et promiſit de dictis bonis, & iuribus ceſſis nihil eſſe factum in præiudicium præſentis ceſſionis, alias, &c. iurauit, &c. ſuper quibus, &c.

De

Digitized by Google

De variarum Donationum formulis. Cap. IX.

Donatio facta vxori per virum.

N. Qui nuper emit ab E. domum magnam cum omnibus apothecis, & domibus contiguis, & pertinentijs ſuis, poſitam Romæ, &c. ad vitam ipſius N. & ad vitam A. ſuæ vxoris, & poſt obitum eorundem côiugum ad duos annos, caſu quo ſuperuiuat B. neptis dominæ A. pro pretio ſcutorum N. videlicet N. ſolui promiſſorum hinc ad diem N. menſis N. & reliquorum N. in melioramentis dictæ domus exponendorum, & cum pactis, & cautelis contentis in inſtrumento per me notarium celebrato, ad quod, &c. Cupiens eandem ſuam vxorem, non ſolum donec ipſe N vixerit, verum etiam poſt eius obitum ſi præmoriatur eidem vxori, commodè, ac honorificè ſubſtentari, ſponte, &c. ac omnibus, &c quibus validius potuit dictam domum magnam, cum omnibus apothecis, domibuſque, ſeu domunculis contiguis, ac membris, & pertinentijs, iuribuſq. vniuerſis acquiſitis ex dicta emptione, ac dependentibus ab eo, & cum omnibus melioramentis faciendis per ipſum N. vel ſuos hæredes in dicta domo, vel ſuis pertinentijs, caſu quo dicta ſua vxor ſuperuiuat ipſi N. & omnia ſua iura, ſuper præmiſſis donauit irreuocabiliter inter viuos eidem A. vxori ſuæ præſenti, ac pro ſe, & quibuſcumque ab ea cauſam habentibus, acceptanti, & ſtipulanti, & dicto ſuo dilectiſsimo marito gratias agenti, ad habendum, poſsidendum, vſufructuandum, gaudendum, & faciendum ad libitum voluntatis eiuſdem A. de dictis domibus, apothecis, melioramentis, & pertinentijs ſuis donec ipſa vixerit, in euentum in quem A. ſuperuiuat ipſi N. itaut eadem A. nec ratione melioramentorum, quicquam ſoluere teneatur: & tranſtulit, & ceſsit dictæ donatariæ acceptanti vt ſupra, omnia iura, & actiones ſuper dictis domibus, apothecis, & membris prædictis con. E. venditorem, & fideiuſſores, & alios, quoſcumque, & ſuper quibuſcumque bonis in genere, ac in ſpecie obligatis, & obligandis, Ponens A. in omne ius, locum, & priuilegium ſuum, & ſuorum hæredum vniuerſorum, durante vita donatariæ, ſi ſuperuixerit procuratricem irreuocabilem, vt in rem propriam, & dans facultatem accipiendi realem, & corporalem poſſeſsionem rerum donatarum, etiam propria auctoritate, abſque alicuius Iudicis, &c. Et ex nunc, pro ut ex tunc, & è contra in euentum prædictum conſtituit ſe tenere, & poſsidere dictæ donatariæ. Quam donationem irreuocabilem inter viuos fecit, & facit erga dictã ſuam vxorem, vt ea ſi ſuperuixerit, poſſit ſe commodius, & honorificentius ſubſtẽtare; & ex ſincera beneuolentia quia illam proſequitur: & ex mera ſua liberalitate, quia ſic ei facere placuit, & placet de rebus, & iuribus ſuis. Quam donationem promiſit ſemper habere ratam, gratã, validam, & firmam, & numquam ſub pretextu ſuperuiuentiæ liberorum, vel ex capite ingratitudinis, aut alio quouis capite, & cauſa etiam in corpore iuris clauſa, reuocare, aut reſcindere, vel reuocationẽ tentare. Renunciando expreſſe, cum iuramento tactis, &c. leg. fin. Cod. de reuocan. donation. ac omnibus legibus, diſponentibus donationem inter virum, & vxorem non valere. Declarauit etiam donationem hanc, inſpecto valore bonorum, & fructuum ipſius donatoris (Dei gratia) ſibi collatorum modicam eſſe, & quatenus etiam eſſet longe maior, tamen placuit ſibi illam facere, ac ratam, & gratam habere omni tempore. Item quia facile poteſt euenire, maxime ſecundum curſum, vel ordinem naturæ, vt dicta puella B. quæ nunc eſt annorum nouem in circa, ſuperuiuat ipſis coniugibus. Ideò in tali euentu, etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dictas domos, & apothecas, cũ earum pertinentijs ad habendum, vſufructuandum, & gaudendum per duos annos, vel pro eo tempore quo ſuperuiuet eadem B. vſque ad duos annos tantum, dedit, & donauit eidem B. abſenti, me notario publico pro ea ſtipulante, & acceptante cum omnibus illis clauſulis, & cautelis vt ſupra factis, erga dominam A. quas pro repetitis haberi voluit, & habet. Item dictus N. affirmauit, & promiſit, de dictis rebus, et iuribus donatis nihil feciſſe, et nihil facturum in præiudicium huius donationis ſeu donationum: alias erga donatarias, etiam

etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Et ad maiorem validitatem huius diſpoſitionis, conſtituit procuratorem ſuum M. abſentem, &c. ad ipſius N. nomine, ac pro eo donationes prædictas notificandum, publicandum, & inſinuandum, coram quocumque, vel quibuſcumque DD. Iudicibus in Rom. Curia, aut vbi opus erit, & auctoritatem Iudicis interponi, ac in actis mei, vel alterius cuiuſcunque notarij redigi petendum, & omnia alia faciendum, & expediendum pro inſinuatione huiuſmodi neceſſaria, & quomodolibet opportuna. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Pro quibus, &c.

Alia donatio iocalium in fauorem vxoris.

N. Qui nuper in vxorem duxit A. cui vxori pro eius ornatu plures anulos, gemmas, & alia pretioſa ex auro, atque argento facta parauit; conſiderans magis conuenire nobili, & liberali viro, ita efficere, vt gemmæ, & alia pretioſa huiuſmodi vxori, quatenus ea ſuperuixerit, remaneant, quam permittere, vt per hæredes ipſius viri præmorientis, ab eadem coniuge repetantur: Conſiderans etiam quodammodo inhumanum eſſe, vt nobilis mulier ornamentis ei datis priuetur, & ſpolietur. Ideo, & quia eandem ſuam vxorem ex præſtantibus moribus, & ingenio diligit affectione ſincera, & ſingulari. Sponte ſua, &c. & ex mera ſua liberalitate, ac magnanimitate, & omnibus, &c. gemmas, anulos, monilia, & alia ex auro facta, & contexta, deſcripta, & contenta in nota inferios regiſtranda. Quæ omnia declarat paraſſe cauſa ornatus dictæ ſuæ vxoris, & penes eam exiſtere, donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, ceſſit, tranſtulit, & aſſignauit; ſaluis conditione, modo, ac declaratione infradicendis, dictæ A. dilectiſſimæ vxori ſuæ, hinc abſenti, me notario publico pro ea ſtipulante, & acceptante, ad habendum, poſſidendum, alienandum, faciendum, & diſponendum ad libitum voluntatis ipſius, A. quatenus ipſa A. ſuperuiuat, eidem N. & non alias, aliter, nec alio modo. Ponens eandem ſuam vxorem in omne ius, locum, & priuilegium ſuum in, & ſuper dictis rebus donatis. Quam donationem inter viuos facit erga dictam ſuam vxorem, cum omnibus in hoc inſtrumento contentis, ſub conditione, modo, & declaratione huiuſmodi adiectis; quod ſi A. donataria præmoriatur donatori, tunc res donatæ reuertantur, deuoluantur, & deuolutæ ſint, & eſſe cenſeantur ad ipſum N. donatorem, & eius hæredes, & ſucceſſores; qui etiam propria auctoritate de facto, & abſque alicuius Iudicis, & Curiæ decreto, licentia, & abſque vitio ſpolij, & attentatorum poſſit liberè, & licitè res donatas, vbicumque fuerint, appræhendere, ac retinere, & de illis liberè diſponere, perinde ac ſi donatio huiuſmodi facta non fuiſſet; & dominium rerum donatarum ab ipſo donatore abdicatum non eſſet. Si vero ipſa A. ſuperuixerit donatori, tunc ipſa donataria, & eius hæredes, & ſucceſſores de rebus donatis ad eorum libitum diſponere poſſint. Et ſalua, reſeruataq. conditione prædicta, quæ habeatur pro repetita in omni parte huius inſtrumenti: promiſit hanc donationem non reuocare, tàm ex filiorum ſuperuiuentia, quàm alia quacumque de cauſa, etiam in corpore iuris clauſa. Et propterea ſpecialiter, & expreſſe renunciauit cum iuramento tactis, &c. l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. de cuius legis effectu certioratus extitit, & omnibus legibus diſponentibus donationem inter virũ, & vxorem non valere, & omnibus iuribus, ſi quibus mediantibus, contra donationem hanc venire poſſet. Declarauit etiam hanc donationem (reſpectu facultatum Dei omnipotentis gratia, à quo cuncta bona procedunt, ipſi donatori collatarum) eſſe modicam, vel mediocrem; & quatenus magna dici, vel reputari poſſet, tamen voluit integrum effectum, & executionem ſortiri, & perpetuum habere firmitatis robur, ſub conditione, renunciatione, ac modo prædictis. Et quamuis exiſtimet donationem rerum mobilium, quæ à traditione incipit, non indigere aliqua inſinuatione. Nihilominus pro maiori validitate donationis, & ad tollendum omne dubium, citra, &c. ſponte, &c. conſtituit, & fecit procuratorem ſuum M. abſentem, &c. ad ipſius donatoris nomine, & pro eo donationem præfatam, & omnia contenta in hoc inſtrumento coram quocumque iudice, ma-

giſtratu,

Digitized by Google

giſtratu, & iudicibus ordinarijs Ro. Cur. ac vbi opus fuerit inſinuandum, publicandum, notificandum, atque inſinuari, & in actis redigi petendum, auctoritatem deſuper interponi, poſtulandum, & omnia procurandum, & expediendum pro inſinuatione neceſſaria, & opportuna. Et generaliter, etc. Promittens habere ratum, etc per dictum procuratorem geſtum, et procuratum fuerit in dicta inſinuatione facienda. Et nihilominus quatenus inſinuatio prædicta numquam fieret, vel minus legitimè fieri contigeret, renunciat cum dicto iuramento legibus communibus, et municipalibus circa inſinuationem donationum diſponentibus, quia omnino voluit, hanc donationem effectum, et complementum ſortiri. Et pro præmiſsis, etc. obſeruandis, etc.

Donatio facta à muliere, cum decreto Iudicis.

Coram magnifico, etc. perſonaliter conſtitutam honeſta muliere D. E. eidemq. D. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti expoſuit, quod cum ipſa ſit in ſenectute conſtituta, curſuſque eius vitæ iam pene confectus, & abſolutus exiſtet, & nulli ei ſint conſanguinei, neque affines, qui ipſi E. circa eius perſonam, & quotidianas neceſſitates opem, & auxilium ferre poſſint, & reminiſcens DD. S, & I. à quibus, vt aſſeruit, plura beneficia, & honeſta ſeruitia, necnon etiam alimenta victui, & veſtitui neceſſaria recepit, ac in dies magis recipere, & conſequi ſperat: volenſque propterea, ſe erga eoſdem coniuges gratam, & munificam reddere, beneficiaque beneficijs compenſare, decreuit, infradicen. puram, & ſimplicem donationem irreuocabilem, quæ dicitur inter viuos, facere, & bona infraſcripta eis irreuocabiliter donare, & cum ad præmiſſa nequeat deuenire, obſtan. ſibi legibus, ſtatutis, & nouis reformationibus Vrbis; ea propter petijt ſibi quoad hunc actum, de aliquo curatore prouideri, aſſerens, medio iuramento tactis, &c. preſtito, ſe nullos habere in Vrbe affines, ſeu conſanguineos; qui commode præmiſſis, & infraſcriptis interuenire poſsint: & confiſa de probitate, & fide D. N. ibidem præſentis, & eſſe volentis, per eundem D. Iudicem prædictum N. præſentem, & onus curæ huiuſmodi in ſe ſponte ſuſcipientem, ſibi quoad actus infraſcriptos eligi, & deputari; qui D. Iudex prædictum N. ibi præſentem, & eſſe volentem in curatorem eidem E. præſenti, & petenti elegit, & deputauit, dicendo illiter, Eſto curator, vtilia facias, & inutilia prætermittas, & dictam E. indefenſam non derelinquas, & reliqua facias, ad quæ de iure teneris. Qui D. curator ſic deputatus, promiſit eidem E. præſenti pro ea vtilia facere, & inutilia prætermittere, ipſamque indefenſam non relinquere, & alia facere, ad quæ de iure tenetur; pro quo curatore, & eius præcibus ibidem preſens M. qui præmiſſis auditis, ſciens, &c. ſed, &c. ſponte, &c. dictæ promiſſioni per præfatum N. factæ, vti principalis, principaliter, & inſolidum acceſſit, ſe principalem promiſſorem conſtituendo, quem D. M. ſic fideiubentem, & acceden. præſentem, &c. prędictus curator indemnem, &c. releuare, &c. promiſit, itaquod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. obſeruan. prædicti curator, & fideiuſſor ſeſe, hęredes, ac bona, &c. in forma Cameræ, &c. obligarunt, &c. inſolidum, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus infraſcriptis teſtibus, &c.

Succeſſiue prędicta E. coram dicto magnifico D. Iudice, & me notario, ac teſtibus infraſcriptis conſtituta, cum præſentia, cõſenſu, verbo, voluntate, & auctoritate dicti D. eius curatoris ibi præſentis, conſentien. eiuſque liberum conſenſum pariter, & aſſenſum præſtantis, renunciando prius, & ante omnia, medio iuramento tactis, &c. preſtito ben. S. C. Vell. auth. ſi qua mulier. l. Iul. de fund. dot. non alienan. ac omnibus alijs legibus, ſtatutis, & nouis reformationibus Vrbis, in fauorem mulierum editis, quomodolibet, vel edendis plene, de illis per eundem D. Iudicem certiorata, quid ſint, &c. ſpõte, &c. omnibus, &c. donauit, & titulo puræ, liberæ, perfectę, & irreuocabilis donationis, quę fieri dicitur inter viuos, irreuocabiliter dedit, ceſſit, tranſtulit, & conceſſit, cum reſeruationibus, & conditionibus infra annotatis, domino S. & I. eius vxori, ipſius donatricis filiæ, omnibuſque, & ſingulis dictorum coniugum liberis, & filijs, tam ma-

maſculis, quàm fæminis,natis, & naſcituris quomodolibet in futurum, legitimis tamen, & naturalibus, quamuis abſentibus; dictis DD. S. & I. pro ſeipſis, & dictis eorum filijs natis, & naſcituris, vna mecum notario,&c.ſtipulan. omnia,& ſingula eius bona mobilia, & immobilia, præſentia, & futura,tàm paterna, quàm materna, ſeu fraterna,iura,& actiones quaſcumq.ſibi competen. & quæ competere poterunt quomodolibet in futurum,ac credita,& nomina debitorum vbilibet ſita, & exiſten.& in ſpecie, ac vltra generalem omnium bonorum ſuorum prædictorum donationem, ſimili titulo, &c. donauit, &c. eiſdem DD. S. & I. ac filijs eorum ſupradictis abſentibus, dictis DD. S. & I. eorum, ſeu earum parentibus, pro ſeipſis, & dictis filijs, vna mecum notario,&c. ſtipulan. omne id, & totum, quod ipſi donatrici per ipſius fratres debetur, ac quod ab eis conſequi, aut prætendere, & quod ſibi competere poterit, aut poſſet, in ciuitate N. tam ex hæreditate paterna, & materna,quàm fraterna, ſeu ex cauſa ſuæ dotis, aut alio quouis titulo,ſiue cauſa, ad habendum,&c. transferens,&c nullo iure,&c. ſaluis infraſcriptis reſeruationibus ponnens,&c. conſtituens, &c. dans licentiam,&c.& donec,&c. Hãc autem donationem, &c. fecit, & facere dixit eadem D. E. cum conſenſu, præſentia, & auctoritate prædictis eiſdem DD. S. & I. ac filijs, & filiabus eorum, licet abſentibus dictis DD.S.& I. pro ſeipſis,& eiſdem filijs, & filiabus, vna mecum notario præſentibus, & ſtipulan. vt ſupra. cum conditionibus, & reſeruationibus infraſcriptis; videlicet quod reſeruetur, & reſeruata eſſe intelligatur ipſi D. E. donatrici, prout ipſa reſeruauit ſibi ex rebus, & bonis, iuribus, & actionibus, hæreditate, aut dote, vt ſupra donatis, & ceſſis.ius, & actionem agendi, & diſponendi ſuper eiſdem bonis, iuribus,actionibus, & hæreditate,nomine proprio ipſius donatricis. eius vita durante, pro recuperatione dictorum bonorum, & pecuniarum debitarum; & quod etiam reſeruetur, prout ipſa donatrix ſibi reſeruauit,ex eiſdem bonis, & iuribus, vt ſupra donatis, centum ducatos auri cauſa teſtandi, & vltimam ſuam voluntatem condendi, ita quod de dictis centum ducatis ipſa teſtari, ac teſtamentum condere, ac perſonæ, ſeu perſonis ſibi donatrici beneuiſis in vltimo teſtamento relinquere: ac ſuper dictis ducatis centum hæredem, ſeu hęredes,quos voluerit inſtituere, liberè, & licitè poſſit,& valeat: qui quidem centum ducati, in dicta donatione minimè compræhenſi. & contenti, nec minus donati eſſe intelligantur, aut ceſſi. Et quia verſa vice, & è contra ſupradicti S. & I. coniuges ambo inſimul,& inſolidum, ſpõtè,&c. promiſerunt, &c. prædictæ D. E. donatrici præſenti, &c. ipſam E. eius vita durante,alere. & alimentare, ac ei alimenta neceſſaria,victumque,& veſtitum condecen. tribuere,& præſtare liberè &c. Quàm donationem, omniaq. & ſingula alia præmiſſa eadem D. E. donatrix, ac ſupradicti S. & I. tàm pro ſeipſis, quàm filijs, & filiabus ſuis natis, & naſcituris, vt ſupra ſtipulan. reſpectiuè rata,grata,&c. habere,&c. promiſerunt,&c.& contra non facere,&c. per ſe, vel alios, de iure,vel de facto, directè, vel indirectè, quouis quæſito colore. Promiſitq. dicta D. donatrix donationem huiuſmodi inter viuos nullo vnquam tempore aliqua ratione, vel cauſa,etiam ingratitudinis, & etiam (quod Deus auertat) eadem donatrix vergeret ad inopiam, vel alio quocumque modo, exceptis cauſis ſuperius expreſſis,reuocare,annullare,infringere, vel irritare, ſeu ruocari, annullari, vel irritari facere; nec de præmiſſorum,& in præſenti inſtrumento contentorum nullitate, aut inualiditate dicere. ſub vinculo iuramenti, per eam tactis, &c. præſtiti, & pœna refectionis omnium damnorum,&c. de quibus, &c. abſque. &c. neque abſolutionem à iuramento, aut beneficium reſtitutionis in integrum petere, ſeu petitis vti. Renuncians eadem donatrix, cum præſentia, conſenſu, voluntate,decreto,& auctoritate prædictis medio iuramento tactis.&c. l. ſi vnquam C. de reuocan.donationibus. l.fin. C. eod. titul. benef. ne quis amplius quàm facere poteſt, omnique iuri ſuæ dotis, & iurium dotalium, necnon ben.dicen. donationem propter ingratitudinem, vel immenſitatem, aut religionis ingreſſum poſſe reuocari, ac iuri dicenti, donationem exceden ſummas 500. ducatorum ſine inſinuatione coram iudice factã non valere, ac omnibus alijs legibus, &c. in fauorem mulierum, & donatorum quo-

Digitized by Google

quomodolibet introductis, vel introducen. Pro quibus,&c. ſuper quibus,&c. decretum iudicis, &c. præſentibus quinque teſtibus,qui ſe vna cum donatrice ſubſcripſerunt,vt infra videlicet,&c.

Donatio inter viuos.

D. P. prior prioratus ſanctæ M. afferens, & ingenue recognoſcens D. Galeottum eius germanum fratrem ſibi in pluribus, & arduis ſuis neceſſitatibus plura, & immenſa beneficia contuliſſe, & eundem ita beneuolum, & promptum reperiſſe, vt vbi ſe occaſio præbuit, nec expenſis, etiam immenſis, nec labori, quantumuis maximo pepercerit, itaquod vere fatetur ſe fore dicto G. valde obnoxium, & obligatum: hæc itaque grata beneficia ſecum animo reuoluens, vt ille huiuſmodi ſuæ gratitudinis aliquem fructum ſortiatur, & vt commmodius vitam ſuam iuxta generis nobilitatem ducere, & ſimilia ſuã feminam, quæ iam nubilis ſit, decentius nubere, ac filijs maſculis, qui, dante Domino, virtutum ſtudijs incubant, neceſſarias expenſos facilius ſubminiſtrare: & alias ſibi & omni familię ſuę cōſulere poſſit; his, & alijs rationabilibus cauſis, quas hic pro expreſsis haberi voluit, motus, & inductus ſpontè.&c. omnes,& ſingulos fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta talis prædij, vel caſtri, ſub reſeruationibus, & conditionibus infraſcriptis,& non alias,nec alio modo,donauit,& titulo puræ,perfectæ,ſimplicis,& irreuocabilis donationis, quæ ſit, & fieri dicitur inter viuos, dedit,conceſsit, & tradidit prædicto G.& eius germano, & vnico, & dilectiſsimo fratri, abſenti, vt præſenti, me notario, &c. ad huiuſmodi fructus, &c. in futurum percipien. decurren. & deben. donec ipſe dictum predium obtinuerit,habendum, gaudendum, colligendum,percipiendum,necnon & fructificandi ac in proprios vſus, & vtilitatem conuerten. prout dicto G. libere videbitur,& placebit, & ex cauſa donationis huiuſmodi, ceſsit eidem omnia iura, &c. penes, &c. conſtituens,&c. Et huiuſmodi donationem fecit, & factam eſſe voluit dicto G. fratri ſuo benemerito, abſenti, &c. me notario, &c. ex cauſis, & rationibus ſupra allegatis, ad quarum tamen probationem eundem G.teneri voluit: ſed donationem huiuſmodi ex ſola ſua liberalitate ſuſtineri; quia ſic ſibi benefacere, libere, & literaliter placuit, & placet. Promittens, de fructibus donatis nihil feciſſe,nec eſſe factum neque fiet in futurum in præiudicium præmiſſorum, aut alicuius eorum; & eandem donationem perpetuo ſeruare ratam, gratam, validam, & firmam, & in nullo contrafacere,&c.minuſq. reuocare nec reuocari facere,ſeu annullare, aut infringere, vel modo aliquo inualidare quouis prætextu,& cauſa,etiam in corpore iuris clauſa, etiam ſi de iure poſſet. Renunciando deſuper cum iuramento,tactis,&c. quibuſcumque legibus, & fauoribus, quibus mediantibus contra præmiſſa quomodolibet, ſe iuuare poſſet,& ſpecialiter iuri decenti, generalem renuntiationem non valere, &c. niſi præceſſerit ſpecialis, & expreſſa. Volens propterea præſentem donationem,& omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contenta valere,&tenere,non tantum modo, & forma præmiſsis, ſed omni alio de iure meliori, ad ſenſum ſapientis. quam tamen donationem factam eſſe voluit, ſub reſeruationibus,& conditionibus infraſcriptis, & non alias, nec alio modo. Voluit enim prædictum G. donatarium non teneri, &c. Pro quibus, & præſentibus quinque teſtibus, qui ſe proprijs manibus, vna cum donatore ſubſcribant,&c.

Donatio cauſa mortis.

D. A. ſanus (Dei gratia) corpore, & mente, ſenſu, & intellectu, ſciens ſe eſſe mortalem, & hac lege natum, vt aliquando moriatur, & quod nihil eſt certius morte, & eius hora nihil incertius. Volens de bonis ſuis, ſibi à Deo collatis, dum mens ſana eſt in corpore ſano, prouidere, ne poſt eius mortem aliquod ſcandalum oriatur, ſpontè, &c. omnia, & ſingula bona mobilia,& immobilia,ac ſe mouentia,res,iura, nomina debitorum, creditorum, et alia quæcumque quouis nomine nuncupata, præſentia, et futura, quæ tempore mortis ſuæ reperientur, ipſum habere in Vrbe Roma tantum, donauit titulo donationis cauſa mortis, & poſt mortem ſuam valituræ, D. B. eius germano fratri abſen-

abſenti,me notario,&c. motus etiam amore,& dilectione quibus ipſum pro ſequitur ſummopere, & in memoriam, ac gratitudinem pluriũ beneficiorum ab eo receptorum, & ob maximam ſpem, quam quaſi probatã habet, maiora in dies magis proſequendi, ob fraternam, & mutuam dilectionem inter eos contractam, & quia ſic ſibi de bonis, & rebus ſuis bene facere placuit, & placet. Et valere voluit, & vult iure donationis cauſa mortis, & alia de iure meliori. Super quibus, &c. præſentibus quinque teſtibus ſubſcriptis cum donatore.

Donatio erga filium naturalem.

CVm nuper tractaretur matrimonium inter nobilem puellam N. ex vna, & P. filium legitimatum G. ex altera partibus,per aliquos dubitatum fuit, dictum G. feciſſe donationem omnium ſuorum bonorum in fauorem A. & quia hoc veritate caret,& ne ex falſo rumore D. P. præiudicium, vel impedimentum in ſuis rebus, & negocijs inferatur; & ad tollendum penitus omne dubium.

Propterea anno, &c. coram teſtibus,& me notario,&c. conſtituti dictus G. ſponte ſua, &c. declarauit, & affirmauit,etiam cum iuramento tactis, &c. præſtito, ſe nunquam feciſſe aliquam donationem generalem,vel particularem, neque inter viuos, neque cauſa mortis dicto A. nec alijs quibuſuis perſonis, immo nec aliquã alienationem feciſſe ſuorum bonorum vniuerſalem, & particularem, dictus vero A. pariter cum iuramento tactis, &c. præſtito ne domino P. præfato aliquod præiudicium generetur, & vt per acta publica veritas eluceſcat, affirmat, & declarat non fuiſſe per dictum G. ſibi factam aliquam donationem bonorum vniuerſalem, vel particularem, inter viuos, vel cauſa mortis quam ipſe ſciat. Inſuper quatenus vnquam aliqua alienatio, vel donatio in eius fauorem, per dictum G. facta appareret, vel quatenus fieri contingeret de quibuſcumque bonis in genere,vel in ſpecie,ſiue inter viuos,ſiue cauſa mortis,ex nunc omnia,& ſingula bona quæcunque ſint, ſi quæ ſibi donata ſint,vel donari,ſeu quouis modo alienari contigerint in ipſum A. per dictum G. prout ex tunc, & è contra donat, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos. dat, cedit, & transfert in perpetuum dicto P. filio dicti G. auctoritate Apoſtolica legitimato,abſenti,me notario publico pro eodem P. & illius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque acceptante,& ſtipulan. ad habendum,&c. Transferens ex nunc,prout ex tunc, & è contra in dictum P. omnia ſua iura,& actiones ſuper præmiſſis,ſi quę competant,& competere poterunt in futurum in bonis dicti G. vt ſupra præſentis, & conſentientis. Ponens D. P. in locum, &c. conſtituens, &c. propriam,& dictam declarationem,& atteſtationem, ipſe A. fecit pro pura, & ſincera veritate, & ad tollendum penitus omne dubium quibuſcumque perſonis. Et dictam donationem irreuocabilem inter viuos,in euentum in quem al qua ſibi donatio, ſeu alienatio bonorum dicti G. facta eſſet, vel fieri contingeret,fecit, & facit in fauorem dicti P. ac eius hæredum, & ſucceſſorum, quia eundem P. tamquam filium, ſincero, & perfecto amore ſemper dilexit, & diligit ob excellentem indolem,ſublime ingenium, optimos mores, ac ſingulares tam corporis, quàm animi dotes, quibus D. P. præfatus Dei omnipotentis gratia ornatus extitit, & promiſit D. A. donationem huiuſmodi perpetuo ratam, gratam,& validam ſemper tenere habere, & inuiolabiliter obſeruare, & numquam contrafacere, vel venire in iudicio, vel extra per ſe, vel alios. Pro quibus. &c. & ita de nouo iurauit ad ſancta Dei Euangelia, & declarauit etiam ſciuiſſe, & ſcire dictum P. eſſe legitimatum auctoritate Apoſtolica, & habilem ad omnia iura legitima, & tam D. G. ſui patris, & aliorum parentum, agnatorum, cognatorum, & aliorum quorumcumque ſucceſſiones, hæreditates, legata,libertatem,honores,dignitates prærogatiuas eccleſiaſticas, & ſeculares, officia publica, & priuata, ſtatulq. & actus quoſcumque legitimos, tamquam ſi de legitimo thoro procreatus eſſet, non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,legibus quoque Imperialibus, ac prouincialibus, ſinodalibus, & municipalibus, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs, & indultis, quauis auctoritate roboratis, cæteriſq. in contrarium

rium facientibus, quibuſcumque, vt latius in litteris patentibus dictæ legitimationis, auctoritate Apoſtolica, ſub anno à Natiuitate Domini, &c. conceſſis, & expeditis continetur: quas idem G. exhibuit, & per ipſum A. & me notarium coram teſtibus viſas, & perlectas rehabuit, & penes ſe retinuit. Super quibus ominibus, & ſingulis præmiſſis, dicti G. & A. a me notario vnum, vel plura inſtrumētum, & inſtrumenta publica ad perpetuam rei memoriam, fieri, & concedi poſtularunt. Actum Romæ, &c.

Donatio ad effectum nubendi.

A. Cupiens (vt commune deſiderium eſt) poſteritati conſulere, agnationem, & familiam non ſolum conſeruare, verum etiam, ſi fieri poterit, Deo fauente, ampliari; conſiderans etiam ex multiplicatione ingenuæ prolis, non modo familias, & ciuitates defendi, ampliari, & decorari, ſed etiam vniuerſæ Reipublicæ Chriſtianæ maximum adiumentum afferri. Volens eodem tempore, & commodiori ſuſtentationi domini B. eius ex germano fratre nepotis, conſulere, ac prudentem iuriſconſultorum diſpoſitionem imitari, quæ multis, & priuilegijs, & fauoribus, ad matrimonium contrahendum liberos homines allicere ſtuduerunt. Aſſerenſq. habere, & poſſidere, iure dominij temporalis, plura bona ſtabilia, & quantitates pecuniarum in oppido, ſeu ciuitate, & territorio T. & forſan alibi, & cum videat ſe in ſenectute, & in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutum, dictum vero nepotem ſuum habilem ad matrimonium contrahendum, & ſobolem procreandam; & quia eundem nepotem ſincera affectione vti paterna proſequutus fuit, & proſequitur ſponte ſua, &c. ac omnibus, &c quibus validius fieri poteſt, in, & ſuper dictis bonis ſuis, eorumq fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis vniuerſis annuam ſummam centum ſcut. monetæ in ciuitate N. curſum haben. donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, conceſſit, & aſſignauit cum declaratione, & conditione infradicendis dicto B. nepoti ſuo ex fratre hinc abſenti me notario publico pro eodem B. acceptan. & ſtipulan. durante vita duntaxat eiuſdem B. percipiendorum ab eodem donatorio propria ſua auctoritate ſingulis annis, donec vixerit, ex fructibus redd. & prouen. dictorum bonorum, etiam abſque alicuius iudicis curiæ, magiſtratus, & ſuperioris auctoritate, decreto, mandato, & abſque alio miniſterio adhibendo. Conſtituens ex nunc dictos fructus redd. & prou. dictorum bonorum in poſterum decurrendos pro concurrenti, & congrua ſumma dictorum centum ſcut. tenere, ac poſſidere nomine dicti donatarij donec ipſe donatarius huiuſmodi annui redditus actualem poſſeſſionem, vel quaſi adeptus non fuerit. Quem annuum redditum, vt ſupra datum, dictus donatarius libere, ac licite percipere, & conſequi valeat, inchoando à prima die Ianuarij anni N. prox. venturi quatenus ante diem huiuſmodi ipſe donatarius matrimonium contraxerit. ſi vero poſtea vxorem acceperit, tunc a die contracti matrimonij perceptio dicti annui redditus donati, & facultas percipiendi præfato donatario competat: nam à tempore matrimonij contracti voluit donationem ſortiri; & habere integrum effectum, & executionem. Hac etiam conditione, & declaratione adiectis, vt ſi contigerit ante, vel poſt matrimonium contractum quandocumque aliquid committi, per dictum donatarium (quod Deus auertat) propter quod ſuis bonis priuandus veniret, vel priuaretur, aut ſi confiſcaretur, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & è contra donatio huiuſmodi irrita ſit; & nulla, nulliuſq. roboris, & momenti; & dictus annuus redditus donatus ſpectet, & pertineat abinde in poſterum ad ipſum D. donatorem ſi tunc viueret, alioquin ad hæredes, & ſucceſſores ſuos, ad quos proprietas dictorum bonorum ſpectabit perinde, ac ſi donatio huiuſmodi numquam facta fuiſſet. quia placuit, & placet ipſi D donatori hanc legem, & conditionem rei ſuę adijcere; cum omnino intendat annuum redditum donatum pro commodiori ſuſtentatione dicti ſui nepotis inſeruire, quatenus vxorem accipiat, & non excedere vitam, neque perſonam propriam eiuſdem ſui nepotis. Et huiuſmodi donationem vltra cauſas præfatas fecit ex beneuolentia

ſua erga ſuum nepotem, & demum ex mera ſua liberalitate, ac magnanimitate, quia ſi dictus donatarius nupſerit, vt ſupra de re ſua ita ſibi diſponere placuit, & placet. Hac etiam declaratione, & conditione appoſitis, quod ſi donatarius antedictus ad eum ſtatum peruenerit, vt vxorem accipere non poſsit, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & è contra donatio huiuſmodi cenſeatur, & ſit caſſa, & nulla, & nullius efficaciæ, & perinde habeatur, ac ſi nunquam facta fuiſſet, quia ſic, & non aliter, nec alio modo donare placuit. Quam donationem ſaluis conditionibus, & declarationibus vt ſupra adiectis, promiſit nunquam reuocare (durante vita dicti ſui nepotis) ex quauis cauſa, etiam in corpore iuris clauſa vndecumque reſultante, etiam ſi talis eſſet qua ſpecialem, & indiuiduam expreſſionem poſtularent, & renunciauit ad maiorem firmitatem huius donationis omnibus legibus, & iuribus, tàm ciuilibus, & canonicis, quàm municipalibus quarumcumque ciuitatum, regniorum, & locorum, ſi quibus mediantibus contra donationem hanc venire poſſet durante vita donatarij, & renunciauit etiam cum iuramento tactis, &c. præſtito legibus communibus, & municipalibus, circa inſinuationem donationis diſponentibus, nam pro inſinuata haberi voluit, & habet, & vltra renunciationem præfatam ad omnem abundantiorem cautelam citra reuocationem quorumcumque ſuorum procuratorum conſtituit, & deputauit procuratorem ſuum, &c. N. ad huiuſmodi donationem, & contenta in hoc instrumento coram quibuſcumque DD. iudicibus Eccleſiaſticis, vel temporalibus in quacunque ciuitate, prouincia, & loco, & coram quocumque tribunali, & magiſtratu ſemel, & pluries, toties quoties opus erit notificandum, publicandum, inſinuandum, ac inſinuari, & in actis publicis redigi, atque auctoritatem iudicis, vel magiſtratus, & ſi opus fuerit decretum etiam interponi petendum, & omnia alia, & ſingula ſeruandum, & ſeruari poſtulandum, & obtinendum, quæ pro validitate inſinuationis neceſſaria fuerint, vel opportuna, etiam iuxta conſuetudinem, vel morem loci, vel ciuitatis vbi contigerit inſinuationem fieri antedictam, & completiſſimo, & libero mandato, vnum quoque vel plures, &c. ſubſtituendum, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. Et conſtituit etiam procuratorem irreuocabilem cum dicto iuramento, vt in rem propriam dictum B. ad percipiendum, & conſequendum auctoritate propria, vt ſupra eius vita durante ſingulis annis dictam ſummam ſcutorum centum dictæ monetæ, in, & ſuper dictis fructibus, & prouen. bonorum, & quos opus erit quietanti cum clauſulis ad lites, & vnum quoque vel plures procuratores ſubſtituendi, & reuocandi, tum ſimul, aut limitata poteſtate, & cum omnibus alijs facultatibus opportunis, contracto per eum matrimonio in ſæculo, vt ſupra dictū eſt, & non aliter. Pro quibus, &c.

Donatio ſimilis per matrem erga filios.

ILluſtriſſima Domina A. vidua, & Baroniſſa Romana mater Ill. D. B. filiæ ſuſceptæ ex bo. me. N. marito ſuo in expeditione contra Turcas in partibus orientalibus defuncto, deſiderans non ſolum vt beneuolam decet matrem, ſed vt munificentiſſimam, & magnanimam dominam conditionem, & ſtatum dictæ ſuæ filiæ omni commodo, & honere quo poteſt, decorare, & ampliare, & præcipue curare, vt eadem filia commodiſſime nupat, poſtquam eius pater defunctus eſt, ad quem principaliter talis cura ſpectaret. Idcircò decreuiſſe aſſeruit, Deo fauente, dictam filiam nuptui tradere Illuſtriſſimo D. C. filio primogenito bo. mem. N. in bello Gallico contra hæreticos annis præteritis defuncti, quia etiam tàm proximiores conſanguinei ex latere paterno dictæ ſuæ filiæ, quàm ex latere materno, & pariter conſanguinei Ill. D. C. huiuſmodi voti, & deſiderij exiſtunt conſiderantes conditionem hanc, & honorificam, & commodam eſſe pro vtraque parte, & quia huiuſmodi ſponſalia tēpore congruo ad complementum deducentur, cum dote iuxta tractatum habitum ſcut. 35. m & eadem ſua filia tantam dotem ex bonis paternis conſequi non poterat. Ideo Illuſtriſſima D. A. quæ felicem ſtatum eiuſdem ſuæ filiæ vti pro-

proprium eſſe deſiderat de ſuis proprijs bonis, & pecunijs vſque ad ſummam ſcutorum 35. m. ſupplere, vt comprehenſa illa ſumma quæ aſſignabatur ex bonis paternis, tota dos ad præfatam ſummam ſcut. 35. m. perueniat, cum huiuſmodi liberalitas non impediat ipſam Illuſtriſſimã D. A. honorifice, & commodiſſimè viuere ac iterum nubere, ſi nubere voluerit, cum habeat in bonis vltra valorem millliũ ſcut. volens ideo ſuum liberale propoſitum executioni demandare, vt matrimonium dictæ ſuæ, cum filio Ill. D. C. præfato ad cõplementum debito tempore deducatur, & licet credat ſuper huiuſmodi liberalitate ſua contractum validum celebrare poſſe, abſque alia ſolemnitate adhibenda nihilominus vt omnes, quorum intererit etiam in eorum intentione omnino ſecuri exiſtant de huiuſmodi promiſſione, & aſſignatione, vel ſupplemento dotis, & ne per ſuos hæredes, & ſucceſſores in dubiũ reuocari poſſit, hoc inſtrumentũ celebrãdum duxit ſponte, &c. in primis declarauit, & affirmauit promiſſionem dicti ſubplementi dotis, & liberalitatem ipſius Illuſtriſſimæ D. A. quam vt præfertur facere intendit, attentis eius facultatibus non tendere in præiudicium ſuæ honorificæ ſuſtentationis, & nihilominus ad maiorem actus validitatem renunciauit cum eodem iuramento præſtito leg. Iul. de fund. tot. S. C. Vell. & omnibus legibus, & ſtatutis, & nouis reformationibus Vrbis in fauorem mulierum diſponen reſtitution. in integrum ex quocumque capite, etiam ex illo, ſi qua mihi iuſta cauſa etiam videbitur vndecumque reſultanti, de quibus omnibus, & eorum effectu prius certificata fuit, & omni meliori modo, &c. per ſe, ac ſuos hæredes, & ſucceſſores quoſcumque ſaluis, & reſeruatis conditione, & declaratione, & modis infradicen dictæ Ill. D. B. ſuæ filiæ abſenti me notario pro ea, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulante, & aceptãte, quatenus dicto Ill. C. C. nupat, & tempore nuptiarum, & non alias aliter, nec alio modo ſoluere, atque conſignare promiſit ex cauſa dotis totam illam quantitatem, quæ ab illa ſumma quæ de bonis paternis dictæ ſuæ filiæ, aut a conſanguineis paternis aſſignabitur defuerit vſque ad ſummam 35. ſcut. Iul. x. pro ſcuto, libere omni penitus exceptione remota, quod ſupplementum vſque ad talem ſummam eo caſu, & ſaluis ſemper infradicen. & non alias donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, aſſignauit, & conceſſit in perpetuum eidem ſuæ filiæ cauſa dotis, & pro ſupplemento dotali, etiam ſi ea ſumma quæ de paternis bonis eidem ſuæ filiæ aſſignabitur mediocris, aut minima fuerit. Hac declaratione adiecta, quod ſit in arbitrio ipſius Illuſtriſsimæ D A. donatricis, dictum ſupplementum quantumcumque fuerit, dare, atque aſsignare in pecunia numerata, vel in ſuis bonis ſtabilibus in ſolutum eſtimatione communium peritorum, tunc eligendorum, pro quorum bonorum euictione in forma iuris valida teneri voluit erga dictum D. B. & Illu. D. C. eius maritum, & ſi ipſa Illuſtriſsima D. A. voluerit ſupplementum huiuſmodi tradere, atque aſsignare in pecunijs non poſsit compelli ad ſolutionem dictarum pecuniarum niſi dictæ pecuniæ, & ſupplementum in boni ſtabilibus ſecuris pro fundo dotale eiuſdem Illu. D. B. ac eius nomina inueſtiantur. Et inſuper etiam caſu quo Illu. D. B. (quod Deus auertat) nõ nupſerit dicto Ill. D. C. ſed aliteri acceden. tamen voto ſatiſfactione, & conſenſu in ſcriptis ipſius Illuſtriſsimæ D A. & non alias aliter, nec alio modo voluit, & declarauit in tali caſu promiſsionem, & donationem huiuſmodi habere integrum effectum executionem, & complementum, modo firma, & conditione præmiſsis, & infradicendis, videlicet, quod in euentum mortis dictæ Ill. D. B. ſine filijs ex dicto Illu. D. C. vt præfertur, Deo dante, futuro marito, vel altero quocumque ſuo viro ſi altero nupſerit, tũc dictum ſupplementum donatum, ſiue in pecunijs, ſiue in bonis ſtabilibus conſiſtat, reuertatur, & deuoluatur ad ipſam Illuſtriſsimam D. A. eiuſq. hæredes, & ſucceſſores totum integrum, abſque aliqua diminutione. Et non obſtan. ſtatutis, reformationibus, & conſuetudinibus Vrbis ſuper lucro dotium, & augumentum diſponentibus, quæ in ſupplemẽto præfato nullo modo locum ſibi vendicare declarauit, cum alias præſentem contractum non feciſſet, neque faceret, qui propria auctoritate, talem rem donatam, & bona in quibus

pecuniæ donatæ fuerint erogatæ, ac illorum corporalem poſſeſſionem, etiam abſque alicuius iudicis, & curiæ licentia, decreto, mandato, & abſque vitio ſpolij, attentatorum,& alio defectu apprehendere, ac retinere, & diſponere valeant, quia placuit, & placet eidem Illuſtriſſimæ D. donatrici, hanc legem, & conditionem legi ſuæ adijcere. Qua conditione, alijſq. præmiſſis ſemper ſaluis.& reſeruatis voluit, & declarauit, vt dictus Ill. D. C quatenus matrimonium contrahat cum dicta Ill. D. B, &, alius quicumque futurus maritus eiuſdem D B. ſi alteri accedente expreſſe conſenſu Illuſtriſſimæ D. donatricis nupſerit, actionem habeat, &exercere poſſit pro effectuatione, ac executione huius inſtrumenti, & contentorum in eo, pro eo quod ſua intereſt, attento quod fructus rei dotalis ad maritum ſpectant, & pertinent. Quam quidem donationem modo, & forma præmiſsis eadem Illuſtriſsima D.A. donatrix promiſit ſemper,& perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & numquã etiam ſub prætextu ſuperuenientiæ filiorum ipſius A. nec alio quouis capite,vel cauſa etiam in corpore iuris clauſa reuocare,aut reuocari tentare, quinimo expreſſe renunciauit cum iuramento legi fin. C. de reſcind. donat. cum ſimilibus,de quarum effectu prius certiorata fuit. Et quamuis exiſtimet quia in fauorem filiæ, ac de re dotali agitur contractus huiuſmodi celebrantur, non indigere donationem huiuſmodi aliqua inſinuatione, nihilominus ad maiorem actus caliditatem conſtituit procuratorem &c. ad intimãdum, &c. Pro quibus, &c.

Donatio generalis reſeruato vſufructu vita durante.

M. qui videns ſe nulla habere prolem, & diligens vti filium N. eius ex fratre nepotem naturalem, propter bonam, quam in eo cognoſcit indolem, ac morum honeſtatem, vt idem N. eiuſque deſcendentes, ac hæredes, & ſucceſſores commodius, & honorificentius valeant ſuſtentari, conſiderans que beneficium in perſonam gratam bene collocatum fore, vtiq. mediantibus opibus eundem N. vltra eius honorificam ſuſtentationem, nobilitatem, & dotes animi poſſit commodius exercere cum res anguſta domi multorum virtutibus obſtet. Ideo erga eum liberalitatem ſuam inter viuos exercere volens, cum reſeruationibus, declarationibus, pactis, & modis infradicendis, quemadmodum ſuper hoc mature deliberauit. Sponte, &c. omnia,& ſingula ſua bona ſtabilia, mobilia, ſe mouentia, iura, actiones,& alia quæcumque bona, tàm præſentia, quam futura, & cuiuſcumque conditionis extiterint, & nunc exiſtunt, etiam ea quę ſpecificam,& indiuiduam expreſſionem poſtularent, quorum bonorum qualitates, valorẽ, & fines pro expreſſis,& ſpecificatis haberi voluit, & habet, ſaluo tamen, & reſeruato ipſi M. vſufructu, & adminiſtratione ſua vita durante, & reſeruata facultate, tàm inter viuos, quàm vltima voluntate, de dicto vſufructu diſponen. donauit, &c. dicto N eius, vt præfertur ex fratre nepoti, quamuis hinc abſenti, nihilominus me notario publico vti publica perſona pro eodem N. & illius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque acceptante, & ſtipulan. ad habendum, poſſidendum, vtendum, fruendum, alienandum, & libere diſponendum finito vſufructu, quemadmodum ipſe donator ante donationem huiuſmodi facere, ac diſponere potuiſſet de bonis, & iuribus, vt ſupra donatis. Ponens, &c. conſtituens, &c. danſq. facultatem, &c. & donec, &c. conſtituit, &c. Hanc autem donationem irreuocabilem inter viuos idem M. fecit, & facit erga dictum N. donatarium ex beneuolentia, qua illum proſequitur, & ex mera eius liberalitate, etiam, quod præfatus N. donatarius nulla omnino ſanguinis coniunctione ipſi donatori deuinctus eſſet, quia ipſi dictam liberalitatem in donatorem, non ſolum modo, & forma præfatis, ſed etiam omni alio meliori modo conferre placuit. Hac tamen conditione, & declaratione adiectis, quod per ſuperuenientiam liberorum ex legitimo matrimonio, vere, & non ficte procreandorum, ſi generari contingat ex corpore ipſius donatoris, tunc liceat ipſi donatori, ac ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus hanc donationem reuocare, immo habeatur pro reuocata, caſſa, irrita, & annulata, & nullius roboris, & mo-

Digitized by Google

momenti perinde, ac ſi facta non fuiſſet. Et pariter in euentum in quem dictus N. donatarius præmoriatur donatori, hæc donatio intelligatur, & ſit eo ipſo irrita, caſſa, & annullata, & non cenſeatur, neque cenſeri poſſit eſſe abdicatum dominium bonorum ab ipſo M. immo in quouis dictorum euentuum donatio habeatur pro infecta, & nullius valoris perinde, ac ſi facta nunquam fuiſſet, quia placuit, & placet ipſi donatori hanc legem, & conditionem rebus imponere ſuis. Et quia ſine illis hanc donationem minime feciſſet, & ſaluis dictis duobus capitibus promiſit hanc donationem nunquam reuocare. &c. Et inſuper ad abundantiorem cantelam, & maiorem validitatem huius donationis conſtituit procuratorem. &c. ad inſinuandum, &c. Pro quibus, &c.

Forma donationis inter viuos & prima genitura.

ILluſtriſſimus Domicellus Rom. Proſpiciens conſeruationi nobilis agnationis de Sanctæ C. conſiderans, familias in earum nobilitate, ac dignitate potiſſimum opibus, & diuitijs conſeruari; Quæ ſi in plures partes diuidantur, Vtiq; decor, & ſplendor familiarum declinare ſolent, & quandoque nobiles familiæ ad inopiam, & ignobilitatem rediguntur; Merito cupiens bona infradicenda in vna perſona conſeruari, & Deo dante, ampliari: Sponte ſua deliberata voluntate, & certa ſcientia. In primis omni meliori modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus validius potuit titulo puræ, ac irreuocabilis donationis inter viuos, in perpetuum valituræ (ita vt nulla, etiam ingratitudinis, aut alia quacumque de cauſa reuocari, aut reſcindi poſſit) (reſeruatis aliquibus conditionibus infradicendis) Donauit, dedit, ceſſit, & conceſſit H. S. C. Illuſtriſsimi Domini G ſui fratris filio, abſenti, & deinde alijs infranominandis gradatim, & ordine ſucceſſiuo in hac donatione vocatis, & perpetuo in infinitum ſucceſſuris, præſente D. G. Patre, ac legitimo adminiſtratore dicti H. & me notario publico, tamquam publica perſona pro eodem H. & cæteris omnibus, & ſingulis donatarijs, quorum intereſt, aut quouis modo intereſſe poterit, ſtipulantibus, & acceptantibus bona valoris ſcutorum auri in auro quadraginta millium, collocata ſeu conſiſtentia in bonis ſimilibus, & in tot annuis cenſibus, montibus, creditis, & pecunia numerata infradicendis; cum iſtis tamen conditionibus, ordinationibus, diſpoſitionibus; & pactis, in perpetuum duraturis, quod dicta bona cum eorum augumento, & fructibus; vt infra multiplicandis, ſint, & pleno iure ſpectent ad dictum H. eius vita durante, & poſt H. mortem ſuccedat in eiſdem bonis donatis, eorumq. augumentis, & fructibus multiplicandis, & ampliandis eiuſdem H. filius primogenitus ſi ſupererit; ſi autem defecerit, ſuccedat eiuſdem primogeniti filius, aut ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alij deſcendentes, vnus poſt alium, de primogenito in primogenitum, ſeruato gradu primogenituræ in perpetuum, etiam vltra decimum, & vigeſimum gradum, & in infinitum durante linea legitima, & naturali dicti H. vt ſemper qui primogenitus erit, ſuccedat; Et primogenitus intelligatur, etiam quando vnicus eſſet filius. Quo primogenito, & eius linea maſculina, & deſcendentibus ex ea maſculis extãtibus habilibus ad ſuccedendum, iuxta diſpoſitionem, & ordinationem domini donatoris, vel extantibus, & poſtea quandocumque deficientibus, & extinctis, tunc ſuccedat ſecundo genitus ipſius H. vel eius filius, aut nepos, vel pronepos cum ſuâ primogenitorum ſerie in perpetuum, & in infinitum, & ſi non extaret ſecundo genitus, vel extaret, ac poſtea quandocumq. deficeret, & pariter eius linea maſculina legitima, & naturalis extingueretur, ſuccedat tertio genitus, & eius deſcendentes maſculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, vel poſtea extinctis, ſuccedant alij ex linea dicti H. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine ſucceſſiuo, vnus poſt alium in perpetuum, & infinitum durante linea prædicta, & ex ea extantibus maſculis legitimis, & naturalibus, conſtante legitimo matrimonio, & de proprio corpore conceptis, & natis ex proſapia maſculina, non autem poſtea legitimatis, vel legitimis factis: Quos legitimos etiam legitimos effectos vna cũ filia-

bus feminis, & ex feminis deſcendentes, præterquam in euentum defectus, vel extinctionis, agnationis, & familiæ de S. C. vt infra dicetur, à donatione huiuſmodi, ac bonis donatis penitus excluſit. Quas feminas earum dote accepta, vel accipienda, contentas eſſe voluit, vt infra dicetur. & D. N. prædicta linea maſculina extincta, ſuccedat F. H. frater germanus, & illius deſcendentes maſculi, ex linea maſculina primogenituræ locum habentes gradatim, & ordine ſucceſſiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum circa deſcendentes, & deinde illis deficientibus, vel extinctis, ſuccedant alij filij domini G. & illorū deſcendentes eodem ordine primogenituræ ſeruato, donec aliquis ex deſcendentibus G. extiterit. Et ſi eueniret caſus (quem Deus auertat) vt viuente adhuc D. G. omnes eius deſcendentes ad hanc donationem conſequendam habiles deficerent, tunc ipſe dominus G. ſuccedat, quo mortuo ſuccedant alij eiuſdem D. filij. ſi quos poſtea ſuſceperit, eorumq. deſcendentes gradatim, vt ſupra, eodem ſucceſsionis ordine ſemper intellecto, & ſeruato. Quibus omnibus extinctis, ſuccedat H. filius primogenitus F. germani fratris donatoris, & ex eodem H deſcendentes maſculi, eodem ordine ſerie, & conditione primogenituræ, quibus de linea H. & F. diſpoſitum fuit, & illis deficientibus, vel extinctis, ſuccedant alij filij, vel deſcendentes ipſius F. & ſi F. illis ſuperuixerit ſuccedat ipſe F. & alij filij, & deſcendentes F. ſi quos poſtea ſuſcipere gradatim, & eodem primogenituræ, ac ſucceſſionis ordine ſeruato, donec aliquis ſupererit. Quibus omnibus extinctis, ſuccedat R. D. O. frater quamuis in ſacris ordinibus conſtitutus exiſtat. Qui donec vixerit bonis donatis potiatur, & gaudeat Et eo mortuo ſuccedat primogenitus de ſtirpe legitima maſculina V. S. C. qui fuit Illuſtriſsimi domini C. P. frater, & omnes alij deſcendentes gradatim eodem ordine ſucceſsiuo præfati in deſcendentibus domini G. & F ordinatum fuit.

Qua ſtirpe V. extincta ſuccedat proles legitima I. S. C. ipſius domini donatoris coœtanei, ſemper eodem ordine ſeruato, feminis vbique ſemper excluſis; declarans dominus donator in hac donatione, ac iure primogenituræ, vocare maſculos tantū, & legitime genitos & coniugatos, vel qui nuptias legitime contrahere poſſent, aut poterunt, & à nuptijs Eccleſiaſtica ſanctione prohibiti non exiſtant: cum intendat per hanc donationem perpetuæ poſteritati familię S.C. proſpicere, ad illam honeſtandam, & propagandam. Et id & feminas, & legitimas, & maſculos illegitime genitos, & omnes, qui de iure canonico nuptias cōtrahere prohibentur ab hac donatione ſemper excluſos eſſe voluit, & declarauit, præter R. D. O. præfatum, quē ſpeciali gratia, & dilectione proſequitur. Feminæ autem, & ſecundo geniti, alijq. de familijs illorum ad quos hæc donatio peruentura ſit, dotari, ac reſpectiue iuuari debeant ex bonis proprijs eorum patrimonialibus; quibus non extantibus nullo modo poſsit diminui peculium donatum, vel eius augumentum infra ordinandum, ſed de illis fructibus, qui ſecundum diſpoſitionem donatoris, vt infra percipi legitime poterunt, dotari, ac iuuari poſsint, ſemper huius donationis ſorte, vel peculio vſque ad integram ſummam ducentorum millia ſcutorum, vt infra augendo, præſeruato.

Omnibus autem maſculis de domo S. C. extinctis, ſuccedat primus filius adoptatus, vel arrogatus ab illo ex donatarijs de domo S. C. qui donatario vltimus erit in ſucceſsione præfata, & ſuccedat primogenitus filij adoptiui, vel arrogati, & deinde ſucceſsionis ſeruetur de primogenito in primogenitum in perpetuum, & in infinitum, durante linea ſua maſculina legitima, & naturali, dummodo debitis cum ſolemnitatibus adoptio, vel arrogatio facta ſit.

Adoptiuis autem, & eorum deſcendentibus maſculis deficientibus, ſuccedant filiæ feminæ proximiores dicto donatori maiores natu de S. C. & deinde eorum filij maſculi primogeniti, & in perpetuum eorum linea maſculina legitima durante: inter quos pariter primogenituræ gradus, & ordo locum habent, & ſeruari debeant in infinitum vt ſupra dummodo adoptiui, eorumq. ſucceſſores, & deſcendentes maſculi feminarum de familia, inſignia, & cognomen domus S. C. perpetuo geſtent, & ferant. Excludatur tamen . . . donato-

natoris à ſucceſſione prædicta, & ſi non nupta femina ſola de familia S C. ſupererit vel vna de pluribus paris gradus ætate proceſſerit, nubere debeat viro talia inſignia, nomenque ferenti, & ad poſteros tranſmittenti, & ita eius progenies cum eiſdem primogenituræ gradibus admittatur. Item ſi nulla femina ſupererit, vel ſi extiterit, ſed præfata non obſeruauerit, admittãtur filij eiuſdem feminæ ad ſucceſſionem ſi filios habuerit, alioquin admittantur filij alterius feminæ defunctæ magis proximæ D. donatori familiæ ſanctæ C. exceptis, & excluſis ſororibus præfatis, & ſi plures in pari gradu fuerint, tunc ſuccedant nati ex femina prius genita, & inter præfatos filios, ſemper primogenitus ad ſucceſſionem admittatur, & præferatur omnibus alijs. & ordo primogenituræ, ac ſucceſſionis, vt ſupra, ſeruetur; itaquod nomen, & inſignia præfata geſtent, ſi quis prædictorum per mensẽ ceſſauerit à præfatis inſignibus, & cognomine, cadat a iure ſuo, & a bonis donatis, & ſit locus alteri ſucceſſori ordine ſuo, ſeruata ſemper obiectorum nominis, & inſignium pæna; ſi talis femina iam nupta reperiebatur, ac vir, ſiue filij parati erunt inſignia dicta, nomenq. ferre nihilominus admittatur, & innuptas præcedat, ſub eiſdem tamen pactis, & pœnis.

Item declarauit, quod ſi contigerit in aliqua ſucceſſionum omnium prædictarũ, id quod raro accidit, vt gemini vel plures vno partu editi maſculi reperiantur, ita vt ignoraretur quis eorum prior in lucem exijſſet in tali caſu pater eorum declarare debeat quis eorum in ſucceſſione præferendus ſit, & patre non extante, vel non facta declaratione defuncto tunc proximiorum declarationi ſtandum ſit, quis vnus de prædictis ſuccedere debeat, ita vt proximioribus vnum forte aliter ſentientem, vincant, ad hoc vt vnus ſolus non plures talium bonorum ſucceſſor ſit. Quo circa ſi ſponte nollent per iudicem cogendi ſint vnum non plures nominare, vel iudice non declarante ſorti committatur.

Item vbi dixit quod vno moriente ſuccedat alius gradatim, vt ſupra intelligen. ſit, & locum habeat non ſolum in morte naturali, ſed etiam ciuili, ac in priuatione, ſeu confiſcatione bonorum cuiuſcumque donatarij, & donatariorum, ita vt ſi quis eorum cõmiſerit aliquod delictum (quod Deus auertat) ex quo ſuis bonis priuandus veniret, & priuaretur. Talis delinquens, aut delinquentes etiam per decem dies ante cogitationem delinquendi, & contingentiam ſubſequentem eo ipſo intelligantur, & ſint priuati, & excluſi prout ipſos ex nunc, prout ex tunc, & è contra tanquam indignos, & inhabiles iure donationis, & bonis donatis eorumq fructibus priuat, reijcit, & excludit, itaquod ab inde in poſterum intelligatur, & ſit factus locus ſucceſſioni in proprietate, & vſufructu pro alio immediate ſequenti. Primogenito, & deinde alijs donatarijs ordine præſcripto ad ſucceſſionem bonorum vocatis, tamquam ſi mors naturalis dicti ciuiliter mortui vel priuati eueniſſet, etiã abſque aliqua declaratione, & ſententia iudicis proferenda, & ſi dicti ciuiliter mortui, vel priuati, ad ciuitatem, vel priſtinum ſtatum, ſummi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrarentur; quia D. donator intendit adhærere benignitati, & diſpoſitioni principis; mandat vt ſtatim eo ipſo abſque aliqua ſententia, & declaratione iudicis proferenda intelligantur pariter, & ſint reſtituti ad prædicta bona donata, ac iura donationis præterquam ad fructus illo medio tempore à donatario ſucceſſore perceptos, ad vtendum, fruendum, & gaudendum ſicuti ante mortem ciuilem, vel ante confiſcationem bonorum vtebantur, & fruebantur. Qui reſtitui corporalem poſſeſſionem bonorum propria auctoritatę de facto, abſque alicuius iudicis, & curiæ decreto, &c. & ſine vitio ſpolij attentatorum, & alio defectu apprehendere valeant. & hoc ſemper quotieſcumque talis caſus euenerit ſeruari perpetuo.

Præterea vt donatio, & diſpoſitio ſua huiuſmodi ſemper, & omni tempore integrum effectum ſortiatur, & dicta bona cũ toto illorum augumento in familia, & de primogenito in primogenitum perpetuo: & in infinitum, vt ſupra conſeruetur. Et quia ſic eidem donatori diſponere placuit expreſſe prohibuit donatario prædicto, & omnibus, & ſingulis eius in futurum ſucceſſoribus in perpetuum, ne poſſint nomi-

ne legitimæ, vel trebellianicæ, aut falcidiæ, vel aliquo neceſſitatis titulo, etiam dotis aſſignandæ, vel reddendæ, ac ſe, vel alios ex captiuitate hoſtium, vel carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, vel æris aieni diſſoluendi, & quacumque alia priuilegiata & neceſſaria vrgenti cauſa, minimam partem bonorũ donatorum, & illorum augumenti diminuere, vel alienare alienationis vocabulo latiſſime ſumpto, ſub pœna vt quilibet (etiam de omniũ quorum intereſt conſenſu, talia faciens, vel vt facere liceat gratiã principis, etiam motũ proprio per ſe, vel per alios impetrans, vel impetrata, ſeu conceſſa vtens) cadat ab omni ſucceſſione, locum ſucceſſori reliquens. Vltra quod alienatio, & quæcumq. obligatio irritæ ſint, & nullæ, ac nullius roboris & momẽti, & has diminutiones, & quaſcumq. alienationes fieri omnino prohibuit, tàm de ſorte principali peculij præfati, quàm de illius augumentis factis, vel faciendis, quæ augumẽta ſint, & eſſe intelligantur eiſdem conditionibus cum ſorte alligata, & annexa.

Item dominus donator declarauit, & voluit, quod fructus dicti peculij donati debeat ſemper multiplicare in bonis fructus reddentibus ad minus quinque pro centenatio, & anno, vel paulo minus, donec, & quoſque completa ſit ſumma valoris ducentorum millium ſcutorum. & ne nimis longum tempus multiplicationis, videatur, declarauit, vt in dicta ſumma computari debeant cętera bona ipſius domini donatoris, ſi qua ex teſtamento iam facto, vel faciendo donatario obuenient, & pariter computari debeat quicquid eidem donatario ex teſtamento, vel donatione domini G. ſui patris obuenerit eſtimando ſtabilia V. ad rationem ſcutorum ſex pro centenario, & anno, cum iſta conditione quod pater declaret illa perpetuo fore applicanda primogenituræ prædictę, cum pactis, & pœnis quibus cætera donationis bona ſubiecta, & applicata ſunt, & non aliter.

Et quia valor, ſeu lagia monetarum, & auri ſæpe variare ſolent, præcepit, vt quando ementur aliqua ſtabilia, ſeu alia bona, quæ pro ſtabilibus habeantur, tunc aurum in auro deſcribantur, nec vllo modo cum moneta permutetur, niſi forte pro modica ſumma, & in rationibus reddendis pariter aurum, & moneta prout erunt ſeparatim deſcribantur, & moneta ad aurum pro baiocchis centum quindecim redigi poſſit in ſummam colligendam.

Et quia maiores emptiones paruis vtiliores eſſe ſolent, vt magna ſũma facillius, & citius cogi poſſit, permiſit adminiſtratori bonorum donatorum pro tempore exiſtenti, vſque ad ſummam ſcutorum de moneta trium millium, nihil amplius ſuper vita donatarij, vel alterius eius loco extantis collocare, ſi tamen ille bene valebit, ita tamen quod pari paſſu tantundem montium ſtabilium ematur, & perfecta ſumma quinque, vel ſex millium aureorum in aliquo tuto cenſu, vel alia re ſtabili collocetur. at cũ aliqua ſe præbuerit occaſio alicuius caſalis, vel prædij vrbani emendis, in quo magna ſumma opus ſit, liceat etiam pecuniam ſub annuo cenſu, vel in ſocietatem officij mutuam ſumere, vel per venditionem montium dictorum, vel alienationem, & extinctionem cenſuum prædictorum pro quãtitate prædij ſic emendi, aut quocumque alio modo, vel intereſſe licito pecuniam colligere, & bona prædicta obligare in quacumque forma valida, & quoſcumque contractus, cum clauſulis, & cautelis conſuetis, iuxta naturam contractus celebrare emptio tamen, & alienatio prædictæ non ſine interuentu trium proximorum propinquorum, & decreto iudicis fiat. quod ſi forte is, ſuper cuius vita aliquid emptum ſit morietur, non propterea ſumma ſit ammiſſa, ſed computetur in peculio ducentorum millium, ſed de futuris fructibus tantundem longiore mora reponatur.

Declarat etiam dominus donator nunc prædictum H. donatarium ætatis eſſe annorum ferè octo, & vt aliquid etiam fructum aliquando percipiat, vult, quod quando poſt mortem donatoris, vel etiam ante prædictus H. vel eo non viuente, eius ſucceſſor peruenerit ad completam ætatem annorum decem, & octo, & non ante tunc pro honeſtiori, vel commodiori ſui ſubſtentatione, poſſit percipere de annuis fructibus bonorum donatorum in annos ſingulos ſcuta mille ducenta monetæ, ſed poſtquam compleuerit annum ætatis

vige-

Digitized by Google

vigeſimumquintum percipere poſſit annuatim,vſque ad ſummam ſcutorum trium millium monetæ, ſed hoc locum non habeat in dominis G. F. & O. ſuis fratribus, dum ipſe donator vixerat. At poſtquam ſũma peculij perfecta erit,tunc poſſit ſucceſſor impendere in anno ſingulos dimidiam integram omnium fructuũ. Reliquũ conſeruare teneatur pro filiabus maritandis,& patrimonio ſecundo genitis emẽdo.

In ſtipendijs autem prædictis computari debeant fructus ædificiorum, & fundi, quæ infraſcripto iudice annotati ſunt, itaque ſi viuo, vel mortuo donatore nemo reperiretur, qui ea cõduceret nihilominus ea ſumma videlicet ſcutorum ſexcentum quinquaginta monetæ computanda ſit iiſdem ſtipendijs, ita vt facile intelligant quanti interſit vti commodis prædictorum V. habitando, & quanti intereſſet, ſi ijs carerent, diſtricte præcepit omnibus ſucceſſoribus prædictis, & vltra prædicta ſibi decreta ſtipendia, nullum omnino nummum attingat, etiam occaſione infidelitatis miniſtrorum, aut alia quacunque per ſe, vel alios excogitata cauſa, ſub pœna priuationis ab omni ſpe, ac iure, & commodo ſucceſſionis bonorum donatorum.

Declarauit etiam quoad penſiones ædificiorum, & fundi quolibet anno in fine anni,ideſt die quarta Nouembris à ſe perſoluendas ita intelligatur, quod ſi ante ſex menſes, ideſt ante diem quartam Maij, donator decederet nihil omnino ſoluere teneatur. At ſi poſt diem quartam Maij, quandocumque deceſſerit totius anni penſio a ſuis hæredibus debeatur, prçterquam fundi, ſed pro ædificijs dumtaxat. item declarauit, quod poſtquam perfecta erit ſumma valoris aureorum ducentorum millium, vt ſupra poſſint diſponi de illorum fructibus tamen, vt in præcedenti capite ſcriptum eſt: ſors autem ipſa, & caput integrum, & perpetuo alienabile, prout ſupra dictum eſt, remanet cum omnibus ſuis conditionibus, & declarationibus ſupradictis, & ſi forte in dicta forte reperietur aliquod membrum, ſiue prædium, cuius pretium tractu temporis,ſeu alio quoquo modo creſceret,vel plus valeret,quod non propter hoc liceat illud plus alienare, ſed remaneat illud membrum in alienabile,& ligatum, & in eodem pretio & ſtatu quo à principio fuerat emptum, & quæſitum.

Item expreſſe prohibuit ne quis ex tribus eius fratribus, videlicet G.F.& O. ſiue ſit adminiſtrato, ſiue computorũ reuiſor, poſſit vllo vnquam tempore,vel prætextu & cauſa, de dicto peculio capere pecuniã pro ſuo, domus ve ſuæ vſu, ac neceſſitate, niſi vſque ad ſummam ſuorũ prælegatorũ paternorum,& ratam dotis maternæ.Quę ſumma ſingulis nõ excedat ſcuta de moneta octo mille quingenta.Quam tamẽ pecuniam ſumant ad rationẽ annuorum cenſuũ tũc currentiũ, datis idoneis fideiuſſoribus & data hipotheca fideicõmiſſo minime ſubiecta:ſiquis cõtrafacerit,vel facere attẽtauerit, cadat ab officio adminiſtrationis, & reuiſionis, & à ſpe ſucceſſionis ipſo facto.

Et hanc donationem cum omnibus in hoc inſtrumento contentis fecit cum reſeruationibus, & conditionibus huiuſmodi, quod ſi aliquo caſu(quẽ Deus auertat) ipſe venerit ad paupertatem, ita vt ſe non poſſit condecenter alere, tunc poſſit de dictis fructibus percipere vſque ad ſummam ſcutorum aureorum mille ſingulis annis,paupertate durante,non amplius.

Item quod pro quacumque ſua negociatione etiam magis vtili, quam neceſſaria poſſit mutuam pecuniam de prædicto peculio ſumere vſque ad ſummam ſcutorum aureorum decem millium, in vna,vel pluribus partitis, data tamen idonea cautione, & ſolutis fructibus ad rationem quinque pro centenario,& anno.

Reſeruauit etiam ſibi peculij prædicti adminiſtrationem, & multiplicationem per ſe, vel ſuos adminiſtratores, vel procuratores faciendam, dum vixerit, necnon eoſdem procuratores coniunctum, vel inſolidum, vſque ad finem eorum vitæ conſtituendi poteſtatem, cum pacto tamen, quod viuente donatore, vel mortuo rationem ſingulis annis reddant coram G. & D. O. fratribus donatoris, vel altero eorum extincto coram F. fratre,ita vt manifeſta liqueat,rẽ bene fuiſſe geſtam &quod poſſint dicti procuratores mortuo donatore remouerit, ſi coram duobus,vel tribus fratribus prædictis, vel poſt eorum mortem, alijs proximioribus conſtabit, eos parum ſtrenue, ac fideliter admini-

Digitized by Google

miniſtrare. Quæ remotio fieri debeat ab ipſo G. & poſt eius mortem ab O. & poſt mortem O. à F. vel alio proximiori conſanguineo.

Declarans quod tota impenſa dictorum adminiſtratorum vnius, ſiue plurium ſubſtitutorum non debeat excedere ſummam annuam ſcutorum centum quinquaginta, præter impenſas litium, itinerum, & alias ſi quæ neceſſariæ acciderint.

Pręcepit etiam, & voluit quod ſupradicta fructuum multiplicatio à die quarta Nouēbris proxime venturi hoc āno 1576. & non ante incipiat, & fieri debeat.

Super quibus omnibus, & ſingulis bonis donatis D. donator omnia, & ſingula ſua iura, & actiones, &c. donauit dedit, ceſſit, & tranſtulit in dictum H. filium D. G. ſui fratris, & ſucceſſiue in alios donatarios gradatim, & ordine prædicto ſucceſſuros. Ponens illos in omne ius, locum, & priuilegium ſuum vniuerſum, conſtituens illos procuratores deſuper irreuocabiles, vt in rem propriam. Et ex nunc D. donator conſtituit ſe etiam præcario nomine tenere, ac poſſidere omnia, & ſingula bona donata pro omnibus, & ſingulis donatarijs vocatis ad ſucceſſionem huius donationis donec poſſeſſio capiatur, & quo ad H. præfatam facultatem dedit D. G eius patri, adiunctis D. P. P. S. I. V. D. & A. F. adminiſtratoribus inſolidum ab ipſo donatore ſpecialiter ſubſtitutis ad eius beneplacitum, qui adminiſtratores ipſi donaturi, & D. G. teneantur ad omnem donatoris requiſitionē reddere rationem, quos D. P. P. & A. ad quemlibet eorum inſolidum, ita tamen quod non ſit melior conditio, &c. deputauit, & fecit adminiſtratores, & procuratores ad regendum, adminiſtrandum, & gubernandum bona prædicta fructus percipiendum. exigen credita, & cenſus prædictos, & alios quoſcumque emendos retrouendendū, extinguendum, & eorum pretia recipiendum, quietandum, iuræ cedendum in fauorem ſoluentium pecunias, & fructus collocandum, in emptionem aliorum bonorum, & ſi opus erit pro facienda emptione bonorum ſtabilium pecunias mutuas, vel ſub quocumque contractu accipiendum, & perſonam contrahentes cauſas reddendum, & alia omnia, & ſingula expediendum, & exequendum pro effectuanda intentione ipſius domini donatoris ſeruata forma ordinationis ſupradictæ, & ſi quæ lites occurrerint ſuper illis concordandum, & tranſigendum, & contra quoſcumque iudicialiter agendum, & cum clauſulis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi, cum ſimili aut limitata facultate, & cum onere reddendi rationem adminiſtrationis per eos quibus adminiſtratoribus dedit, & conceſsit pleniſsimam, & liberam adminiſtrationem, ac pleniſſimum liberumq mandatum, & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. ſalua, & reſeruata facultate ipſi domino donatori eos remouendi, & alios arbitrio ſuo deputandi toties, quoties ei videbitur. cum ſimili, vel quacumque limitata poteſtate, quia ſic ei donatori placuit, & rebus ſuis hanc legem, & conditionem adijcere. Quam donationem irreuocabilem inter viuos, cū omnibus alijs in hoc inſtrumento contentis, promiſit ſemper, & perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & nunquam reuocare, vel eius reuocationem tentare, ſub quouis prætextu, iure, titulo, & cauſa, & iam in corpore iuris clauſa, nec in iudicio, vel extra quicquam opponere alias vltra perpetuam obſeruationem contractus huiuſmodi ad omnia damna teneri voluit, & renunciauit cum iuramento, vt infra præſtito, lege finali. C. de reuocan donat. & omnibus alijs legibus, & iuribus, tàm ciuilibus, & canonicis, quam municipalibus, ſi eis mediantibus contra donationem huiuſmodi venire poſſet, & conſtituit etiam procuratores inſolidum, & notificandum donationem huiuſmodi, & omnia contenta in hoc inſtrumento coram quocumque iudice eccleſiaſtico, vel ſeculari, & in quocumque tribunali ſemel, bis, aut pluries, & inſinuari, ac in actis mei, vel alterius notarij redigi, atque auctoritatem interponi petendum, & omnia alia pro validitate inſinuationis neceſſaria, & opportuna expediendum, & generaliter, &c. promittens, &c.

Quæ quidem omnia, & ſingula D. S. donator, & D. G. pro H. ſuo filio donatario, vel F. vel alio ſupra vocato modo, forma, & conditione ſupradictis ſibi inuicem, & alijs reſpectiue, vt ſupra, me notario publico ſtipulante, pro omnibus, & ſingulis, quorum intereſt, vel intererit perpetuo, inuio-

inuiolabiliter obſeruare promiſerunt, referendo ſingula ſingulis congruo loco. Alias ad omnia damna, & expenſas teneri voluerunt vltra perpetuam obſeruationem omnium contentorum in hoc inſtrumento . quia ſic actum, & conuentum fuit, &c.

Donatio inter viuos, remuneratoria ſeruitiorum.

D. Petrus,&c. aſſerens D. Io.&c plures, & diuerſas lites, & cauſas ipſius D. Petri in diuerſis tribunalibus Rom. Cu. coram diuerſis iudicibus & arbitris agitaſſe, & defendiſſe,& procuraſſe, ac alia quamplura negotia pertractaſſe, ſibiq. diuerſimode per annos 4. bene, fideliter, ac diligenter inſeruiſſe, grataq. ſeruitia impendidiſſe, illumq. ſummopere defatigaſſe. Attendenſq. dignum eſſe mercenarium mercede ſua, nullumq. bonum irremuneratum remanere debere; cupienſq. & volens eundem D. Io. ſaltem in aliqua parte recognoſcere,deq. tot laboribus,& ſeruitijs aliquantulum remunerare. Sponte, &c. pro ſe ſuiſq. hæredibus donauit,ac titulo puræ, meræ,ſimplicis,perfectæ, & irreuocabilis donationis inter viuos, dici conſuetæ,nullo iure, &c. reuocandi dedit &c. dicto D. Io. præſenti, &c. Ponantur bona in forma, & alios fines,&c. ſaluo iure,&c.cum omnibus iuribus,&c. Item ex titulo, & cauſa donationis huiuſmodi ceſſit, dedit præſenti omnia iura.&c. Ad habendum,&c. Ponens, &c. nullo iure,&c. conſtituens,&c.& donec,&c. Dans licentiam,&c.Hanc autem donationem,& omnia,& ſingula in ea contenta,& infra continen. fecit dictus D.Petrus ſupradicto D. Io. præſenti,&c. ob multa, & grata ſeruitia ab eodem D Io.accepta,& in recognitionem, & remunerationem ſeruitiorum, & laborum illius. ac etiam ob eius magnanimitatem, & liberalitatem. Et quia ſic ſibi facere placuit, & beneuiſum fuit, & placet. Voluitq. etiam quod idem D. Io. ex quauis cauſa, nullo vnquam tempore non teneatur docere de ſeruitijs, ac laboribus, de quibus ſupra, remittens eidem omnem probandi & verificandi neceſſitatem, etiam quod de iure ad ea probãdum, & de eis docendum teneretur. Promiſitq. eidem D. Petrus dicta bona,vt ſupra donata, cum iuribus, & alijs, vt præmittitur, ceſſis, ad ipſum pleno iure dominij, vel quaſi ſpectaſſe & pertinuiſſe, ſic fuiſſe, & eſſe ipſius libera nulli alij in totum, neque in partem vendita, ceſſa, &c. nec alicui fideicommiſſo,aut alteri vinculo, per quod præſens donatio, & inſtrumentum huiuſmodi in totum, vel in partem annullari, inualidari,reuocari, aut quomodolibet reſcindi poſſet, ſuppoſita, aut alias alienatas quomodolibet,alienationis largiſſimo modo,vel vocabulo ſumpto; nihilq. hactenus fuiſſe factum, neque fiet in futurum, in præiudicium donationis huiuſmodi, ac dicti D. Io.& eius heredum,& ſucceſſorum, præſentiſq. inſtrumenti, & in eo contentorum, & vt infra continendorum quorumcumque donationemq. præfatam ſibi facere licuiſſe,& licere,fuiſſeq. ac ſemper fore bonam, & validam beneq. & valide, ac legitime factam, & in eam, tanquam talem facere cõſentire omnem perſonam, in,& ſuper eis, & parte eorum, & alijs,vt ſupra donatis,& ceſſis, vel eorum aliquod ius, aut intereſſe aliquod haben. ſeu habere quomodolibet prætendentem,nunc,vel in futurum, ad omne beneplacitum,& ſimplicem, etiam extraiudicialem requiſitionem dicti D. Io. & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum.ita etiã quod factum alienum promittendo,faciendo poſſibilia, per quãcumque etiam exactiſſimam diligentiam, minime excuſari poſſit,alias teneri voluit de ſuo proprio,principaliter, & inſolidũ, etiam ad omnia damna,&c. de quibus,&c. deſuperq litem, &c. aliquo vnquam tempore non inferre,&c.nec inferen.quomodolibet conſentire. quinimmo dictos D. Io.& ſuos manutenere in pacifica,& quieta poſſeſsione, & quaſi bonorum ſuperius donatorum, & fructuum eorundem perceptionis, auctorizareq. defendere,& diſbrigare ab omni moleſtia,& lite,ac perſona,&c.ipſum,& ſuos deſuper quomodolibet moleſtante,omnemq. litem &c. deſuper tam in petitorio,quàm poſſeſſorio,vel vtroque ſimul, vel inſolidum, ac alio quocumque iudicio, & qualibet illius parte,& inſtan. in ſe ſuſcipere, ac per ſe, &c. proprijs ipſius D. Petri ſumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis. Et nihilominus in omnem euentum contrarij, &

con-

Digitized by Google

contrauentionis, vel inobſeruantiæ præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & quatenus omnia, & ſingula plenarie, vt ſupra ſeruata non forent, voluit idem D. Petrus teneri, & obligatus eſſe de euictione, iuriſq. & facti defenſione vniuerſali, & particulari, & ad duplum pretij rei euictæ, iuxta formam ſtatutorum, & conſuetudinem Vrbis aſſerens, &c. necnon ad refectionem omnium, & ſingulorum damnorum, &c. de quibus, &c. Præterea dictus D. Petrus promiſit donationem, & alia ſupradicta, ac in præſenti inſtrumento contenta, quæcumque ſemper, & perpetuo rata, grata, valida, firma, & accepta habere, tenere, attendere, complere, firmiterq. & inuiolabiliter illa, & promiſſiones, & quæcumque in præſenti inſtrumento contenta, & contentas obſeruare, & adimplere, ac vllo vnquam tempore in aliquo non contrafacere, dicere, opponere, vel venire, donationemq. & alia prefata non reuocare, nec de illorum, & præſentis inſtrumenti nullitate, & inualiditate dicere, aut præſentis inſtrumenti reciſſionem petere, nec contra præmiſſa, vel eorum aliqua actionem aliquam attentare, nec auxilium Principis inuocare, aut iudicis officium implorare, etiam ratione cuiuſuis etiam maximæ ingratitudinis vti donatæ, ſuperuiuentiæ filiorum, aut alio quouis capite, defectu, iure, prætextu, quæſito colore, occaſione, & cauſa cogitata, & incogitata, etiam in corpore iuris clauſa, & hic non expreſſa, de iure, nec de facto, etiam ſi de iure poſſet, ſub vinculo iuramenti, vt infra præſtiti, & pœna refectionis omniũ, & ſingulorum damnorum, &c. de quibus, &c. Renunciauit inſuper dictus D. Petrus medio iuramento, vt infra præſtito, ben. leg. Si vnquam, & l. fin. C. de reuocandis donationibus, omnibuſq. alijs iuribus, legibus, legum auxilijs, & ſtatutis, reformationibus exiſtentibus, defenſionibus legũ, & ſtatutorum diſpoſitionibus, ac alijs. quibus mediantibus donationem præfatam, & alia ſupradicta reuocare, annullare, inualidare, vel contra ea, & præſens inſtrumentum, in eoq. contenta, vel eorum aliqua facere, dicere, venire, aut præſens inſtrumentum in totum, vel in partem reſcindere poſſet; quorum omnium, & ſingulorum tenores, & diſpoſitiones hic pro expreſſis habere voluit; ita quod de illis nullo vnquam tempore ignorantiam aliquam allegare, nec prætendere poſſit, nec debeat, & ad maiorem corroborationem præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & ne de illorum validitate aliquo vnquam tempore dubitari contingat, idem D. Petrus ſponte, &c. procuratorem ſuum irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præſtito, D. N. abſentem, &c. ad ipſius, &c. nomine, & pro eo ſpecialiter expreſſe coram quocumque iudice, & magiſtratu comparen. & ſe præſentandum, donationemque, & alia præmiſſa, & in præſenti inſtrumento contenta, narrant exponendum, nunciandum, notificandum, & intimandum, illaq. omnia, & ſingula confirmari, & approbari, & in actis publicis redigi, & regiſtrari, ac pro legitime narratis, & inſinuatis haberi, conſenſuſq. & aſſenſus, ac decreta quæcumque deſuper opportuna, & requiſita præſtari, & interponi peten. & facien. cum clauſulis opportunis. Et generaliter, &c. promittens, &c. Releuans, &c. Et promiſit etiam idem donator abſolutionem aliquam à iuramentis, per eum in præſenti inſtrumento præſtitis, non petere, nec impetrata, & etiam motu proprio ſanctiſſimi D. N Papæ obtenta, ſibiq. conceſſa, vti, nec ſe iuuare. Quinimmo illi, etiam medio iuramento, vt infra præſtito, renunciauit, illamq. pro nulla, & inualida haberi, ac maiorem præmiſſorum firmitatem, & efficaciam operari voluit. Pro quibus, &c.

Renunciatio, & Donatio.

CORam magnifico D. N. I. V. D. ſecundo Collaterali Curiæ Capitolij, & in Vrbe propterea iudice ordinario, ſedente pro tribunali, ſuper quadã ſede lignea, quam in loco infraſcripto, in quo conuenit propter nobilitatem infraſcriptæ mulieris, elegit, & deputauit pro ſuis cognitis loco, & tribunali, quoad actum infraſcriptum tantum peragendum. In meiq præſentia perſonaliter conſtituta D. Hortenſia, &c. filia D. Marci Antonij, dubitans, niſi prius ſeruetur forma ſtatutorum, & nouarum almæ Vrbis reformationum, actum infraſcriptum ritè, & recte facere non poſſe attento quod eſt mulier, & caret,

ret, vt medio iuramento tactis, &c. aſſeruit, duobus proximioribus conſanguineis, quorum conſenſus ad infraſcripta, iux. ſtatuta, & reformationes præfatas, eſſet adhibendus: Ad quod dubium tollendum, & ne de viribus infraſcripti inſtrumenti vllo vnquam tempore dubitari contingat, ſed vt omnibus contra ipſius D. Hortenſiæ bonam voluntatem, promptumq & liberalem eiuſdem animum erga D. Antonium aliquid faciendi perpetuis futuris temporibus tollatur occaſio, petijt, & obtinuit à dicto domino Iudice, vt ſupra ſedente, in defectum conſanguineorum præfatorum, ſibi quoad actum infraſcriptum tantum peragendum dari, & deputari in curatorem, & procuratorem D. Iacobum, ipſi D. Hortenſiæ bene confidentem, præſentem, & acceptantem, aſſerentemq. etiam medio iuramento, in dicto peragendo actu nullum intereſſe habere. cui D Iacobo idē D. Iudex dixit, curator eſto, vtilia caueto, aliaq. curator, pro dicta D. Hortenſia, ad quæ de iure teneris. & ſic idē curator facere promiſit, & pro eo, quod ſic faciet, ibidem præſens D. Petrus buzzuia, qui præmiſsis intellectis ſciens, &c. ſpōte, &c. dictæ promiſsioni acceſsit, & promiſit vt principalis, & inſolidum, quē ſic promittentem, idem curator indemnē releuare promiſit, ita quod, &c. alias, &c. obligādo propterea eorum vterq. ſe. &c. & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, cum de clauſulis conſuetis, iurarunt, &c. ſuper quibus, &c.

Succeſsiue coram, &c. & vt ſupra.

D. Hortenſia ſupraſcripta, aſſerens, & recognoſcens ſe eſſe plene inſtructam, & certificatam, quod ſtante fideicommiſſo D. Martini, ac exiſtentibus etiam certis alijs fideicommiſsis, & conuentionibus per alias diuerſas perſonas ſuę familiæ factis, quas, & quæ dixit pluries vidiſſe, & ſibi vulgari ſermone lecta reſpectiue fuiſſe, quod filiæ de eadem domo, & familia dotatæ, & dotibus earum ſatisfactæ non poſſint in bonis, & hæreditatibus dominorum de dicta domo ſuccedere, nihilominus ſi aliquod ius forsā ſuper dictis bonis, quouis iure, competeret ſibi illud renunciare intendit, modo infraſcripto, in fauorem dicti domini Antonij. Qua propter ſponte, &c. cum præſentia, conſenſu, verbo, & voluntate dicti curatoris, vt ſupra deputati, ac decreto, & auctoritate eiuſdē D. Iudicis, vt ſupra ſedentis, confeſſa fuit, & recognouit ſe concedenter, & iuxta nobilitatem, & qualitatem ſuam eſſe dotatam, & de dote ſatisfactam à dicto D. Antonio, in diuerſis vicibus, & modis, prout de reſiduo dictæ dotis, & fructuum eius dotalium, ac etiam dotis, & fructuum præfatorum D. Olympiæ ipſius D. Hortenſiæ ſororis, conſtat vltimo inſtrumento, rogato ſub die, &c. per D. N. &c. notarium, ac etiam ſe eſſe integre ſatisfactam de dote D. Lucretiæ, &c. eius dictæq. D. Oympiæ matris, ac de omni, & toto eo. quod occaſione eiuſdem dotis eadem D. Lucretia petere potuiſſet, & nunc, vel in futurū ſui hæredes quouis modo petere poſſent, de quibus propterea omnibus dotibus, iuribus dotalibus, & fructibus illarum dicta D. Hortenſia, tàm nomine ſuo proprio, & priuato, quàm vice, & nomine D. Pauli Emilij, & Marci Antonij eius nepotum, filiorum, & hæredū dictę bo. me. D. Olimpiæ promittens tamen, citra perſonæ ſuæ, & bonorum ſuorum obligationem reſpectiua ſupra, & infraſcriptorum, factum ſuum proprium dumtaxat non concernentium, ſe facere, & curare, cum omni qua poterit diligentia, quod dicti D. Paulus Emilius, & M. Antonius fratres de Martinenghis ratificabunt præſens inſtrumentum, & quæcumque in eo contenta, concernentia factum eorum, & eorum ſucceſſorum, infra tres menſes proxime futuros & quomodolibet dictorum nominum inſolidum, ſe bene contentam vocauit, exceptioni, &c. renunciauit, quietauit, &c. eundem D. M. Antonium abſentem, me notario, &c. ſtipuland. Vnde tam occaſione receptionis dictarum omnium dotium, & iurium, ac fructuum dotalium, quàm etiam pro conſeruatione domus, & familiæ ſuæ, etiam ſi non obſtarent fideicommiſſa, & conuentiones præfatæ, pro amore, & dilectione, quibus D. Hortenſia proſequitur præfatum D Antonium, & eius filios, de agnatione, & nobili familia de Columna, & vt bona in illa conſeruentur, ac etiam tandem, quia ſic ſibi benefacere placuit, & pla-

Digitized by Google

& placet, eadem D. Hortenſia quibus ſupra nominibus, & eorum quil ibet inſolidum, cum præſentijs, & voluntatibus præfatis, renunciauit, ceſsit, & tranſtulit eidem D. Marco Antonio eiuſq. filijs hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ac deſcendentibus vſque in infinitum, abſentibus, me eodem notario, &c. vt ſupra ſtipulan. omne ius, omnemque actionem: tacitam, vel expreſſam, ipſi D. Hortenſiæ,& bon.mem.D.Olympiæ, ſeu eius hæredibus, quouis modo, iure, titulo, ſucceſsione, & cauſa, forſan competentia ſuper quibuſuis bonis,tàm feudalibus, quàm burgenſaticis, fideicommiſſarijs, emphiteoticarijs, & alio quouis nomine nuncupatis,ſiue fuerint, & ſint mobilia,vel ſtabilia, aut cuiuſcumque alterius generis, autē ſuppellectilium,& iocalium, ac aſcendentium, & fratrum ipſius ita quod ipſa, & dicti eius nepotes,hæredes dictæ D.Olympiæ, ex nunc imposterum, nihil aliud occeſione præfatorum petere poſsint. Immo ex nunc eadem D. Hortenſia, quibus ſupra nominibus, & quolibet eorum inſolidum, firmis remanentibus præfatis,etiam quietauit eundem D. M. Antonium, de ipſius D. Hortenſiæ,ac dictæ bon. mem.D. Olympiæ legitimis, & legitimarum ſupplementis omnibuſq & ſingulis alijs, quæ tā ipſa D Hortēſia, quàm dictis eius nepotes vti hæredes dictæ bon.me.D. Olympiæ quomodolibet prætendere poſſent ab ipſo D. M. Antonio, ſuiſque præfatis, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato, ſiue ex donationibus, tàm inter viuos, quàm cauſa mortis, ac vigore cuiuſuis alterius contractus, ſiue teſtium depoſitione, ac alias quomodocumque, & qualitercumque eidem D. M. Antonio quietantiam generalem & generaliſſimam fecit,& per aquilianam ſtipulationem præcedentem, & acceptilationem ſubſequentem. Reſeruato tamen ipſis D. Hortenſiæ. Paulo Emilio,& M. Antonio annuo cenſu ſcutorum, &c. impoſito, & vendito pro ſatiſfactione reſidui dictarum dotium, & fructuum dotalium,in eorum fauorem per dictum D. M. Antonium ſuper tenuta nuncupata caſtel Mathia,pro pretio ſcutorum, prout inſtrumento rogato per d. &c. ſubdie, &c. ac etiam reſeruatis eiſdem D. Hortenſiæ, & nepotibus omnibus iuribus, ſibi competentibus virtute eiuſdem Cenſus inſtrumenti. Reſeruataque etiam eidem D. Hortenſiæ libera facultate, & poteſtate de omnibus ſuis bonis dotalibus, & etiam de illis, quæ occaſione dotis maternæ, ſibi ſoluta fuerunt, nec non de quibuſcumque alijs bonis, ad quæ ſibi actio competat,ſeu competere poſſet; exceptis tamen illis, vt ſupra renunciatis, & donatis vigore præſentis inſtrumenti eidem D. M. Antonio, diſponendi, & faciendi, tàm inter viuos, quam caſu mortis. & alias quomodolibet ad eius libitum voluntatis. Et inſuper ſi, & quatenus opus ſit, ſeu ad maiorem dicti D. Marci Antonij cautelam requiratur, eadem D. Hortenſia nominibus,& cum præſentijs, & conſenſibus præfatis,tum ex cauſis ſupra narratis, tum etiam ex alijs animum ſuum ad ſupra, & infraſcripta mouentibus, quæ hic pro expreſsis haberi voluit, donauit, & titulo donationis irreuocabilis, quæ dicitur inter viuos, liberaliter elargitur eidem D. M. Antonio abſenti, me notario, &c. ſtipulan. omne, & quodcumque ius, & omnem actionem, ſibi, & nepotibus ſuis præfatis vti hæredibus dictæ D. Olympiæ quomodolibet competen. ſuper dictis bonis feudalibus, burgenſanticis, ad habendum, &c. Ponens, &c. Conſtituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec. &c. Promittens inſuper eadem D. Hortenſia quibus ſupra nominibus, & quolibet eorum inſolidum donationem huiuſmodi, & contenta quæcumque in præſenti inſtrumento ſemper, & omni tempore habere rata, grata, valida, & firma. ipſamque donationem non reuocare, nec reuocari facere, quauis cauſa,etiam ingratitudinis, vel alias quomodolibet in corpore iuris clauſa, contraque præfata, vel præfatorum aliquod non dicere,facere,opponere,vel venire, ſub quouis colore, & prætextu, alias, &c. Et pro validitate præſentis donationis, & renunciationis, eadem D. Hortenſia eiſdem nominibus conſtituit, & fecit procuratorem irreuocabilem, etiam cum iuramento, quod tactis, &c. præſtitit, D. N. abſentem, tanquam præſentem, ſolum, & inſolidum, ad ipſius D. Conſtituentis, & dictorum eius nepotum omnibus,& pro eis, donationem huiuſmodi, & quæcumque contenta in inſtrumento, cuicumque

Rom.

Rom. Cur. Iudici, & Tribunali intimandum, inſinuandum, & notificandum, illamq; & illa admitti, & in actis publicis mei notarij deſcribi, & regiſtrari petendum, & obtinendum aliaq. deſuper neceſſaria, & opportuna petendum, & faciendum, cum facultatibus opportunis, & etiam poteſtate ſubſtituendi.

Et pro obſeruatione omnium, & ſingulorum ſupradictorum, eadem D. Hortenſia, cum dictis conſenſibus, decreto, & voluntatibus, obligauit nomine proprio, & particulari, ac pro ſuo intereſſe, ſeipſam, ſuoſq. hæredes, ſucceſſores, & bona, nomine vero alieno promiſit de rato, ac citra tamen aliquam ſuam obligationem, quoad dictarum ratificationem, tamen dictos D. Paulum Emilium M. Antonium de Martinenghis, & eorum, & cuiuslibet eorum inſolidum, hæredes, ſucceſſores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apoſtolicę, cum clauſulis, conſuetis, &, ita tactis, &c. iurauit, & medio dicto iuramento, eadem D. Hortenſia renunciauit executioni ſupradictorum omnium, ſic vt ſupra non geſtorum, ac ſimulati contractus, necnon doli mali, vis, metus, fraudis, & quibuſcumq. exceptionibus, tàm iuris, quàm facti, ſi quibus forſan contra præmiſſa veniret, & vti poſſet. Nec non, etiam ad certiorationem eiuſdem D. Iudicis, eadem D. Hortenſia, medio eidem iuramento, renunciauit pariter l. Iul. de fund. do. cæteriſq. legibus, legum auxilijs, ſtatutis, vſibus, & conſuetudinibus, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, & denique petitur à dicto D. Iudice ab ipſa D. Hortenſia, vt pro præmiſſorum omnium validitate, & maiori ſubſiſtentia, ſuum decretum, & auctoritatem, qua fungitur, deſuper interponat. Et tunc idem D. Iudex, vt ſupra ſedens, auditis præfatis omnibus, & ſingulis, viſoque bono animo eiuſdē D. Hortenſiæ, ac etiam quia dictus curator atteſtatus eſt præfata non tendere in præiudicium dictę D. Hortenſiæ, ipſumque deſuper nullum habere intereſſe, cauſaq. cognita, ſuam, & ſui officij qua fungitur auctoritatem pariter, & decretum deſuper interponen. duxit & ſolemniter interpoſuit, & quantum ſua ordinaria, & induciaria auctoritate ſuppleri poteſt, omnes defectus, tam iuris, quàm facti, ſi qui in præmiſſis forſan interuenerint, ſuppleuit omni modo meliori. Super quibus, &c.

Donatio Iuris patronatus.

D. A. ad quem vt aſſeruit ius patronatus, & præſentandi cappellanum ad capellam ſub inuocatione ſancti Andreæ in Eccleſia ſanctæ Mariæ Ciuitatis Florentiæ cuius fructus redditus, & prouentus xxiv. duc. &c. auri de Camera ſecundum communē valorem, vt aſſeruit nō excedunt dum illius pro tempore vacatio contingit pleno iure dominij, vel quaſi ſpectat, & pertinet aſſerens non habere filios nec legitimos ſucceſſores, & nūc adeo grauis ſit annis, vt ſemper horam mortis attendat, nollens propterea, ſi ipſum inteſtatum decedere contigeret ius huiuſmodi ad alios extraneos deuenire, habeatq. D. B. eius conſanguineum cui ob plurima ſibi impenſa grata ſeruitia plurimum reperitur obnoxius, & quem ſumma proſequitur dilectione, ſpōte, &c. omni, &c. referuato tamen Sanctiſſimi D. N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ beneplacito quatenus opus ſit, & non alias, &c. donauit irreuocabiliter, & inter viuos dicto D. B. præſenti, & acceptanti pro ſe, &c. dictum ius patronatus, & præſentandi, & ex cauſa huiuſmodi donationis ceſſit eidem omnia iura, &c. ad habendum, &c. Ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. conſtituit, &c. Hanc autem iuris patronatus, & præſentandi donationem fecit, videlicet D. A. eidem B. ex cauſis ſuprapictis, & quia dictus B. eſt de domo, & familia ipſius donatoris, & vt propterea dictum ius à dicta familia, non abdicetur ſed ſemper, & perpetuo ſi fieri poſſit remaneat in d. eius familia, & quia etiam ſic ſibi, &c. Promittens huiuſmodi donationem, & in ea contenta quemcumque ſemper, & perpetuo ratam, &c. ac rata, grata, firma habere, tenere, & obſeruare, & nullo vnquam tempore quauis occaſione, vel cauſa vitio ingratitudinis paupertatis, & inopiæ, vel etiam quouis alio caſu quantumuis inopinato non reuocare reliqua extende prout in alijs donationibus ſingula ſingulis congrue referendo, & debite adaptando.

Dona-

Digitized by Google

Donatio bonorum pro maritandis puellis.

D. Bernardinus Toſanus Ciuis Balneoregienſis, conſiderans quod licet in eius ineunte adoleſcientia ob rei familiaris anguſtiam propriâ induſtria victum quærere fere cogeretur. Tamen ad præſens Dei Optimi Maximi munere locuplex adeo factus eſt, quod commodè ad victum neceſſaria parare poteſt, cogitans quoq. diuitiarum ab eo quæſitarum ſe non plenum, & abſolutum dominum, ſed diſpenſatorem eſſe, multaſq. puellas parentum inopia in matrimonium collocari non valentes alienæ libidini cedere, & proprio corpore quæſtum facere coactas eſſe, gratumq. Deo Opt. Max obſequium, operamq nauare illos, qui ſimilium pauperum puellarum pudoris, modeſtiæ, verecundiæ, & honeſtatis conſeruationi ſtudentes eas, in matrimonium collocari mediante dotali ſubſidio procurant. Idcirco volens Deo gratum, ac pium animum (vt decet) præſtare, opeſq. ſuas in dotandis pauperibus puellis erogare ſponte, &c. ac omni meliori modo, &c. infraſcripta ſua bona, quæ ſingulatim ſpecificantur.

Donauit, & donationis irreuocabilis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, titulo, dedit, ceſſit, atque conceſſit, ac tranſtulit, & mandauit venerabili ſocietati miſericordiæ Balneoregij, cui ſodalitati, & illius ſodalibus, inter quos a prima ſua ętate fuit cooptatus ceſsit ſuper dictis bonis ex titulo, & cauſa donationis huiuſmodi omnia iura. &c. Ponens, &c. Ad habendum, &c. Conſtituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Conſtituit, &c.

Lege, & conditione in præmiſsis adiecta, quòd ſodales ſtatim, ac ipſe D. Bernardus, & D. Semidea Turchia ſua dilectiſſima Vxor, quos Deus omnipotens diu columes ſeruet, eſſe deſierint: bona prædicta maius pretium offerenti venundare procurent, prætiumque exinde redigendum deinde in die obitus donatoris erogent in dotandis tot puellis ex magis egètibus dictæ Ciuitatis Balneoregij, quarum ſingulis ſcuta triginta tempore, & in actu deſponſationis earum liberè perſoluantur. Quæ puellæ ſingulæ ſingulam paruam facem ex alba cera confectam geſtantes dicta die obitus donatoris proceſſionabiliter binæ binæ ad ven. Eccleſiam Beatæ Mariæ de Niue, vna cum dictæ ſodalitatis ſodalibus incedere, inibiq. Miſſam deuote audire, præceſque Deo Opt. Max. offerre, ac eum precari pro ſalute animarum ipſius donatoris, & ſuorum progenitorum, necnon D. Semidæ Turchiæ ſuæ dilectiſsimæ vxoris, ac bon. me. Lucæ genitoris de Turchis ac Baptiſtæ pariter de Turchis patrui dictæ D. Semideæ dictæ ſodalitatis fundatorũ Quos ſodales per viſcera Chriſti rogauit, vt ipſius D. donatoris piam voluntatem exequi vt dictum eſt nõ differant. Quod ſi ſodales prędicti diſpoſita exequentur, idem premium à domino Deo noſtro conſequantur, & ſi executioni demandare neglexerint pœna ipſis à Deo tradendam exiſtiment. & in euentum, quòd confraternitas nõ exequeretur voluntatem donatoris, tunc apponatur pœna deuolutionis ad alium pium locum arbitrio donatoris.

Puellæ autem ad dictum dotale ſubſidium recipiendæ, & cooptandæ eſſe debeant bonæ conditionis, & formæ, & illis præferantur puello quouis modo attinentes coniugibus prædictis. Quibus puellis, & earum qualibet quandocunque ab hac vita migrantibus abſq. filijs legitimis; & naturalibus, aut coniugales leges violantibus, & impudicam vitam ducentibus, earum dotes ad dictam ſodalitatem toties, quoties euentum prædictum reuertantur erogandæ in dotandis alijs puellis ordine, & lege prædictũ ſeruatis. Quas omnes puellas ad dictum dotale ſubſidium pro tempore cooptatas enixe in domino rogauit. vt quotidie præces in honorem Beatæ Mariæ Virginis, quam in præcipuo cultu, & veneratione habet, ac ſancti Bonauenturæ ſui Præſidis, & cuſtodis effundere, atq. corona ſuffragium animæ ipſius donatoris fungi ne deſinant. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Et licet plures, & diuerſas, tàm inter viuos, quam ex cauſa mortis donationum formulas in hoc præſenti libro ſcribere curaui, tamen in facti contingentia aduertendum erit in hoc donationis articulo pro notarij, & aliorum ad eum recu-

reu-

rentium intelligentia, quod ſi donatarius erit ſpurius ei non poteſt, neque per viam vltimæ voluntatis, neque per viam contractus, ſeu donationis aliquid dari, vel relinqui, ſeu donari, licet donatio facta filio naturali valeat, vt eſt text. notab. & ibi Doct. in l. omnes. §. Lucius ff. de his quæ in fraudem cred. Donatio tamẽ facta filio ſpurio non valet, neque tenet, vt eſt tex. notab. in l. prima. C. de natur. lib quem ad hoc notant ibi Bart. Bald. & omnes. & eſt text. in authen. & in corpore vnde ſumitur C. de inceſt. nup. vbi Bart. dignanter dicit, quod filij ſpurij ſunt indigni omni ſubſtantia, adeo quod eis nihil poteſt donari, nec in teſtamento relinqui ab eorum patre, ita declarat text. in corpore. Vnde ſumitur dicta authen. & gloſſ. ibi expreſſe dicit, quod pater inter viuos non poteſt donare filio ſpurio. Hinc dixit notab. Specul in tit. de ſucceſſ. ab inteſt. in l fin. verſic. ſed cum dicatur, quod ſicut pater illicitus non poteſt filios exheredare, ita etiam non poteſt eis donare, quia natus ex nefario coitu, ſeu inceſtuoſo non eſt filius nominandus nec alẽdus. §. fin. in authen. quib mod. nat. effi. ſui. Et ratio eſt, quia leges vitium paternum refrenandum eſſe exiſtimarunt, l. fin. C. de natu. lib. Immo nec tales inter ſe poſſunt vendere, quia præſumitur fraus & quod factum eſt non tenet, ita determinauit Specul. in d. §. fin. arg. l. dubium. ff. de leg. Immo fortius quod ſi pater alienaret tertio, talis ſpurius non poteſt emere ab eo, vt determinat Bar. in l. ſi is qui contra. gloſſ. in l. qui teſta. ff. de prob. quia ex quo ſpurius reperitur poſſidere bona paterna præſumitur fieri fraus legi l. 1. C. de nat. lib. & maxime quando dictus ſpurius incontinenti emeret, ſecundum veras, & communes concluſiones traditas per doct. in d. l. ſi is qui. Quæ omnia non ita procedunt in filio naturali, vt dixi ad hoc tamen, vt quis dicatur naturalis, hęc tria copulatiua requiruntur. Primo quod ſit natus ex tali muliere, cum qua poſſit eſſe matrimonium. Secundo quod ſit vnica. Tertio quod ſit in domo retenta in ſchemate concubinæ, more vxoris. §. ſi quis autem defunctus in authen. quib. mod. nat. effi. ſui, cap. ſolet. 23. quæſt & cap. is qui non habet vxorem & cap. ſequen. 34. diſt.

De adoptionis, arrogationis, legitimationis, manuſſionis, & emancipationis formulis. Cap. X.

Adoptio filij cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D. N. Iudice, in loco infraſcripto ſuper quadam ſede lignea, per eum, quoad infraſcriptum actum peragendum, pro ſuis idoneo loco, & tribunali electa, & deputata, pro tribunali iudicialiter ſedente N. expoſuit, & dixit, ſe eſſe (ſicut Deo placuit) orbatum, & carere filijs, qui ſecundum ius naturæ in bonis ſuis ſuccedere habeant: cupiatque indemnitati ſuæ prouidere, & ſuper præmiſſis caute tractare, & agere; tandem diutius per eum hoc conſiderato, modum infraſcriptum tenere, & facere, ſatius ſibi eſſe iudicauit. Videlicet in adoptionem alicuius in filium cum adoptio, ſecundum ius ciuile, legatis ſit actio, ad ſolatium eorum, qui liberos non habent, fere naturam imitans. Et propterea requiſiuit D. N. eius germanum fratrem patrem N. eius filij naturalis tantum, vt vellet dictum eius filium naturalem, quem ſemper amore, dilectione, & beneuolentia, ob eius bonam indolem, reuerentiam, & obedientiam, quibus ſemper in ipſum Nicolaum vſus fuit, & de præſenti vtitur, proſequutus fuit, & proſequitur in eius filium adoptiuum concedere vellet: ad quod faciendum ſemper promptum, & paratum ſe eſſe obtulit, & offert etiam, in maiori ipſi complacere ſententiam ſuam, & voluntatem ſequi. Ideo cum auctoritate dicti D. Iudicis, vt ſupra pro tribunali ſeden. ſtãte, vt aſſeruit voluntate, & conſenſu dicti N patris ſuper adoptione huiuſmodi facien. ſponte, &c. omnibus, &c. dictum D. N. ibidem præſentem, & acceptantem, ac præmiſſa, quoad conſenſum, & voluntatem dicti eius patris, vera eſſe aſſerentes, & atteſtantis, in filium adoptauit, & adoptat: ipſumq. in, & ta quam filium adoptiuum, ac pro filio adoptiuo ſuſcepit, & acceptauit, ac ſuſcipit, & acceptat cum plena, ampla, libera, & omnimoda poteſtate, & facultate, etiam ſuccedendi in bonis ſuis quibuſ-

cumque præſentibus, & futuris, ex teſtamento, & ſine; ac ſi eſſet filius ſuus legitimus, & naturalis, ex legitimo matrimonio natus, de iure ſuccedere poſſet, & deberet, eumq; alijs etiam facultatibus, & auctoritatibus, ſimilibus filijs adoptiuis dari, & concedi ſecundum leges ciuiles, aut alias ſolitis, & conſuetis. promittens idem D. Nicolaus præmiſſa omnia, & ſingula ſemper, & omni tempore, rata, grata, valida, & firma habere, tenere, complere, & inuiolabiliter obſeruare; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. Et ita iurauit, &c. Super quibus quidem præmiſſis omnibus, & ſingulis, tamquam rite, & legitime geſtis, idem Nicolaus petijt per dictum Iudicem, vt ſupra pro tribunali ſedētem, auctoritatem ſuam Iudiciariam, ſeu magiſtratus, quibus in hac parte fungitur, pariter, & decretum interponi, & omnes defectus ſuppleri. Qui quidem D. Iudex, vt ſupra ſedens, &c.

Adoptio filiæ.

CORam magnifico D. N. primo Collaterali Curiæ Capitolij in Vrbe, &c. Conſtitutus D. Io. Baptiſta ciuis Romanus & A. eius vxor expoſuerunt eidem D. Iudici, eos eſſe ſolatio filiorum deſtitutos, & prole omnino carere; ſed tantum Cleopatram filiam D. E. educatā per ipſos coniuges, & penes eos ab incunabulis, vſque nunc, quæ eſt ætatis 12. annorum in circa ad inſtantiam dictæ matris naturalis, pro filia eorum habere, tenere, & reputare moti igitur ipſi coniuges amore, & dilectione paternis, quibus proſequuntur dictam Cleopatram, & quibus verſa vice dicta Cleopatra gerit erga ipſos alienos; quod ſemper vocauit, & adhuc etiam vocat parentes, quaſi aliter non agnoſcens; dictam D. Iſabellam eius matrem naturalem pro ſua matre, quia apud illam educata non fuit, ſed penes ipſam rariſſime viſa fuit, per eadem intendunt eam ipſi coniuges adoptare, & filiam eorum adoptiuam, & ſi fieri poſſet, etiam legitimam, & naturalem recipere, tractare, & reputare, & ſi ad actum ipſius adoptionis, ad ſolatium eorum, qui filios non habent, & iure inuentum, deuenire. Idcirco hac die coram præfato D. Iudice ordinario perſonaliter conſtituti ipſi coniuges, & DD. Cleopatra, & Iſabella eius mater naturalis ſponte, &c. omnibus, &c. dictam Cleopatram præſentem, & acceptantem, & eſſe volentem, cum præſentia, & expreſſo conſenſu dictæ D. Iſabellæ ipſi DD. Io. Baptiſta, & Amia Vxor in filiam eorum primi gradus legitimam adoptauerunt, & acceptauerunt, ſuſcipientes ibidem eandem D. Cleopatram præſentem, & conſentientem, & pariter ipſa D. Cleopatra ipſos coniuges per verum, & naturalem amplexum cum brachijs in ſignum veræ, puræ, & naturalis filiationis reſpectiue ſingula ſingulis congrue referendo, & ſic de cætero ipſa D. Cleopatra pro filia dictorum coniugum, & ipſi coniuges pro parentibus dictæ Cleopatræ habeantur, cenſeantur, tractentur, & reputentur, promittunt propterea ipſi coniuges dictæ D. Iſabellæ, & Cleopatræ præſentibus, & acceptan. habere, & ſufferre, totum pondus, & curam dictæ D. Cleopatræ prout decet habere probos parentes, erga ſuos filios, & non ſecus, ac ſi eſſet ab eis genita, & pro tali eam acceptarunt, & reputarunt, per præteritum, & tanto fortius acceptant, & reputant de præſenti, & ſunt recepturi, & tractaturi in futurum. Et huiuſmodi adoptionem ſemper, & perpetuo habere ratam, gratam, & firmam, attendereque, complere, & inuiolabiliter obſeruare, in nulloque contrafacere, alias, &c. & præfatus dominus Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, deſuper requiſitus, tàm pro parte dictorum coniugum, quam dictæ D. Cleopatræ, & Iſabellæ, auditis, & intellectis præmiſſis, & ad plenum cognitis omnibus, & ſingulis ſuperius, coram eo deductis, narratis, & allegatis, præfatam adoptionem, & actum legitimum, ac omnia, & ſingula alia præfata approbauit, laudauit, & confirmauit, & ſuum deſuper decretum, & auctoritatem, qua fungitur, interpoſuit; ſupplens omnes, & ſingulos tàm iuris, quam facti defectus, ſi qui interuenerint in præmiſſis, quantum ſua ordinaria auctoritate ſuppleri poteſt. Pro quibus omnibus, & ſingulis ita inuiolabiliter obſeruandis, & non retractan. dictus Io. Baptiſta

Digitized by Google

ptiſta, & vxor, ac D. Iſabella obligarunt ſeſe, & eorum reſpectiue hæredes, ſucceſſores, & bona, &c. in ampliori forma cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis conſuetis: Iurarunt tactis, &c. & medio dicto iuramento dictæ mulieres renuntiarunt quibuſcumque nullitatibus, & inualiditatibus, ſi quæ interuenerint in præmiſſis, ſiue ex forma iuris, ſiue ſtatutorum, & nouarum reformationum Almæ Vrbis, ſeu conſuetudinis, etiam in ſolemnitatibus requiſitæ, ſeruatæ, non extiterint, cæteriſq. Alijs, &c. ſuper quibus, &c.

Aliud arrogationis Inſtrumentum, magis extenſum.

IN Dei Nomine, &c. Coram Illuſtri & eximio, &c. ac in mei notarij, &c. D. Titius Seij, qui exhibuit, & præſentauit dicto D. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti, quandam ſupplicationem Sanctiſſimo D. N. Papæ porrectam, & manu eiuſdem Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ ſignatam, qua datur facultas eidem Titio ſibi arrogandi in filium Io. q. Martini pupillũ, recepta ab eodem Titio idonea cautione, de bonis ipſius Ioãnis pupilli reſtituendis perſonis, ad quas de iure ante arrogationem hanc ſpectabant, ſi in paterna arrogatione deceſſerit. Sub datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno, &c. quam mihi notario, &c. Idem D. Iudex, ea prius perlecta, & diligenter inſpecta, tradidit. & conſignauit, ad effectum illam inferendi, & in præſenti arrogationis inſtrumento regiſtrandi, prout per me notarium regiſtrari iuſſit, tenoris, &c. Beatiſſime Pater, &c. Cuius quidem ſupplicationis vigore, idem D. Iudex illi vt tenetur parendo, præſentibus, & aſtantibus ibidem ſupradictis Titio Petente, & volente arrogare ipſum Ioannem, & Ioanne reſpondente, & volente arrogeri a dicto Titio: interrogauit prædictum Titium. & Ioannem, primo ſcilicet ſi ſponte ipſe Titius valebat arrogare dictum Ioannem, & reſpondit, quod ſic, & interrogauit ipſum Ioannem, ſi valebat arrogari a dicto Titio, & ſimiliter reſpondit quod ſic. Qui quidem Titius coram eodem D. Iudice, &c. vigore dictæ ſupplicationis, & auctoritatis Apoſtolice, recepit ſupradictum Ioannem in filium arrogatum, ac in eius paternam poteſtatem, filiationem. & familiam eundem Io. paterno ſuſcepit affectu, cum omnibus bonis, & iuribus ſuis vniuerſis. Et dictus Ioannes arrogationi paternæ ipſius Titij, vt ſupra voluntarie ſe ſumbmiſit. Qui Titius promiſit eidem Ioanni, mihique notario tamquam perſonæ publicæ præſenti, & illius nomine recipienti, & ſtipulanti, omnia bona, quæ nunc habet reſtituere integra, arrogatione prædicta ſoluta, ſeu finita illis, ad quos ante arrogationem prædictam erant peruentura: pro quibus bonis reſtituendis ibidem præſens D. N. qui ſciens, &c. ſed ſponte, &c. pro dicto Titio Arrogatore ad fauorem perſonarum, ad quas bona ſupradicta ante arrogationem prædictam erant peruenture, ſcilicet ſi arrogatus in ſuo ſtatu permanſiſſet, acceſſit, & promiſit vti principalis, principaliter, & inſolidum, quem N. idem dominus Titius indemnem penitus, & ſine damno releuare promiſit, itaquod, &c. alias, &c. Super quibus omnibus ibidem dominus iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, tam vigore ſuæ ordinariæ facultatis, quam etiam poteſtatis delegatæ ex dicto reſcripto Apoſtolico ſibi conceſſæ, & ſibi commiſſæ, ſuam. & dictæ ſuæ curiæ auctoritatem pariter, & decretum interpoſuit: ſuppletis, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. præſentibus teſtibus, &c.

Et licet circa hunc arrogationis articulum aliquid ſuperius in primo libro dictum: explicatumque fuerit, tamen pro clariori notariorum intellectu, & vt ipſi magis tuti reddantur ad illius explicationem; hæc etiam pauca infraſcripta illi addere viſum eſt. Scilicet quod hi qui arrogantur ſui iuris ſit, vt inſtit. de adop. in princ. quodque maiores annorum ſint ſeptem, vt per Azo. C. de adop. §. item in arrogatione. Arrogator verò grauis annis ſit LX. ff. de adop. l. ſi pater §. in arrogatione, niſi propter infirmitatem generare non valeret, vel niſi eſſet coniuncta perſona illa, quam vult arrogare, vt in d. §. in arrogat. au ſupradicta ſatis

datio de bonis reſtituendis neceſſaria ſit? dicendum erit quod ſic, vt Inſtit. de adopt. §. cum autem impubes. ff. eo. l. non aliter, & C. eodem tit. l. impuberem. Quæ ſatiſdatio durat quouſque arrogatus perueniat ad paupertatem, vt ff. de adopt. l. hæc autem, & inſtit. eo. tit. §. cum autem, & licet quamplura alia de hac arrogitionis materia dici poſſe videantur, tamen pro notariorum inſtructione hęc tantum dicta ſufficiant.

Legitimatio.

NIcolaus ſcutifer Apoſtolicus, vniuerſis, & ſingulis præſens legitimationis inſtrumentum viſuris, lecturis pariter, & audituris, ſalutem in Domino Noueritis quod fel. re. Leo Papa X. de Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium ſuorum conſilio pariter, & aſſenſu, ex certa ſua ſcientia, & Apoſtolicæ ſuæ poteſtatis plenitudine, ad Sedis Apoſtolicæ decus, inter alia erexi Collegium perpetuum virorum 14. Scutiferorum Apoſtolicorum; quo eo ipſo, quoad ſcutiferatus huiuſmodi officia admiſſi fuerunt, inter alia in aula Lateranen. comites creauit, cum poteſtate extra Vrbem, in qua Romanus Pontifex cum ſua curia pro tempore reſederit, inter alia cum ſpurijs, baſtardis, maſcribus, & alijs, ex quouis illicito, & damnato coitu procreatis, vt in parentum, & aliorum bonis, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato ſuccedere, & quoſcumque actus legitimos exercere, & ad quouis honores, dignitates, & officia publica, & priuata aſſumi, illaque agere in omnibus, & per omnia, ac ſi eſſent de legitimo matrimonio procreari, libere, & licite valeant diſponendi a quibuſuis ſtatutis, & ordinationibus in contrariū pro tempore editis etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, & quauis firmitate alia roboratis, quotiens eis placuerit (prout in literis Apoſtolicis, ſub datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, &c. 14. Calendas Auguſti Pontificatus ſui anno primo, latius continetur.) Nouerint etiam, quod poſtmodum Nos per fe. re. Clementem Papam VII. dicto Collegio ſcutiferorum Apoſtolicorū fauorabiliter agregati fuimus, cum facultate gauden. & potien. omnibus illis gradijs, priuilegijs, indultis, poteſtatibus, quibus cæteri illius Gollegij homines, ex inſtitutione dicti Collegij, & alias de iure, & conſu etu dine potiuntur, & gaudent, ac potiri, & gaudere conſueuerunt, prout in ſuppoſitum de ſuper ſignata, ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1531. quinto idus Decembris Pontificatus ſui Anno nono. Subſequenter pro parte pueri ſummæ ſpei, indotis optimæ, N. filij naturalis. N. & N. matris, fuimus debita cum inſtantia requiſiti, vt ſi quem defectum natalium patitur genitus ex ſoluto, & ſoluta, vt eo defectu non obſtan. in parentum, & aliorum bonis tam ex teſtamento, quam ab inteſtato ſuccedere, & quoſcumque actus legitimos exercere, & ad quoſuis honores, dignitates, & officia publica, & priuata aſſumi, illaq. gerere & exercere in omnibus, & per omnia, ac ſi eſſet de legitimo matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant diſponere, & quibuſuis ſtatutis, ordinationibus in contrarium pro tempore editis, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, derogare auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte dignaremur. Et quia defectus, quem dictus A. patitur, ſuæ culpæ aſcribi non poteſt, & ſicut ex fide dignorum relatione accepimus, & ipſi vidimus & quæ de ſe dat indolis ſpe nimia, quæ puerum decent ingenium, & inde ſperari poteſt vir proditate compiſcimus, vt ſancta Mater Eccleſia, cuius auctoritate fungimur, nemini ad ſe recurrenti claudit gremium gratiarum, dignari, immo iuſtum putantes, ad illius intimationem, Nos dicto N. exhibere benignos, cum eodem N. vt in parentum, & aliorum bonis, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato ſuccedere, & quoſcumque actus legitimos exercere, & ad quoſuis honores, dignitates & officia præfata, & priuata aſſumi, illaq. gerere in omnibus, & per omnia, ac ſi de legitimo eſſet matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant dicti noſtri officij auctoritate diſpenſandum duximus, prout diſpenſamus per præſentes conſtitutionibus, & ordination. in contrarium facien. etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia

robo-

roboris,non obſtant quibuſcumq. Quibus omnibus, & ſingulis auctoritate præfata derogamus. In quorum,&c.

Manumiſſio.

B. Dominus, & Patronus C. alias B. nũcupate de Africa ſuæ ſeruæ, ſeu mancipij, quam annis retro elapſis, aſſeruit, emiſſe Neapoli per manus D. M. certo conuento,& diffinito pretio; quod fuit pro eo manualiter exburſatum, & ſolutum venditori, prout aſſeruit conſtare inſtrumento, &c. ad quod, &c. quæ ſerua, ſeu mancipium tempore dictæ emptionis vocabatur, vt dixit B. de Affrica, quæ deinceps, & ſucceſſiuis temporibus, adhuc in ſeruitute exiſtens, ad veram,& Catholicam Chriſti fidem fuit conuerſa,& ſecũdum ritum S. R. E. in ſacro fonte Baptiſmatis extitit baptizata, & ſic nunc vocatur in Chriſti fidem C. & proinde aſſeruit, eam a dicto tempore baptiſmatis citra,pro libera,& franca habuiſſe, & reputaſſe,ac tractaſſe. Conſiderans indecorum eſſe,& Chriſtiano nomini non conuenire, & potiſſimum apud Chriſtianos, habere mancipium Chriſtianum. Et nihilominus quia de ipſa expreſſa datione libertatis, & affrancatione non coſtat;& ne propterea ipſi D.hoc poſſit quomodolibet obſtare,ſed clare pateat,& profiteri poſſit,ſe Chriſtianam, & liberam. Sponte,&c. hac præſenti die,&c.præſente eadem D. tenore præſentis inſtrumenti,perpetuo valituri, pronunciauit, & declarauit eãdem liberã,& francam,& penitus ab ipſius B.dominio,poteſtate,& iure patronatus,liberatã, & in ſuo libero arbitrio poſitam,& manu miſſam. Dans,& tradẽs ideo,atque concedens eidem C.præſenti,& vt apparuit intelligẽti,pro ſe,& ſuis deſcen vniuerſis; libertatem puram,& liberã,ſecundũ vſum,& cõſuetudinem Ciuitatis Romanæ; liberans omnino,& eximens,dimittens,& relaxans ipſam, & deſcenden. ſuos quoſcumque a ſua poteſtate,manus,nexibus, & dominio; ac ab omni conditione, ſeruitute, & grauamine operis,& operarum quarumcumque impoſitione,nunc & in perpetuum,& ab omni iure ſui patronatus, & reuocatione in ſua ſeruitute, quacumque ex cauſa. Et remiſit eidem C. præſenti pro ſe, filijs, & ſucceſſoribus ſuis, omne ius patronatus ipſius, & reſtituit ipſam, & ſuos deſcenden. quoſcumque natalibus antiquis, & iure ingenuitatis primæuæ,ac iuri naturali primæuo; ſecundum quod omnes homines liberi naſcebantur, nec erat manumiſſio introducta, cum tunc ſeruitus eſſet incognita. Et vult eam non teneri reddere rationem de his, quæ in ſeruitute, & tempore ſeruitutis geſſit, etiam ſi illa connexa eſſent illis, quæ gereret in libertate. Deditq. & tribuit eidem C. præſenti pro ſe,& ſucceſſoribus ſuis puram, & meram libertatem, & generalem adminiſtrationem rerum ſuarum. Itaquod ſine obſtaculo ſeruitutis, & manumiſſionis, vel aliæ conditionis, poſſit, & valeat ipſa C. manumiſſa emere, vendere, contrahere, teſtari, & omnia alia, & ſingula facere libere,& exercere,quæ quilibet Ingenuus Ciuis Ro. liber homo, pater familias, & ſui iuris facere poſſet.Quam manumiſſionem, libertatis donationem, & omnia,& ſingula in præſenti inſtrumento contenta, promiſit dictus B. perpetuo attendere, &c. alias teneri voluit eidem C. & ſuis, &c. ad omnia damna, &c. Pro quibus, &c.

Emancipatio.

CVm naturalis affectio cupiat, & carnalis ſtimulus propulſet, vt habeat homo ſuæ libertatis initium, quod natura cuiq. tribuit, & quiſq. obtentum validum retinere affectet, dum quis a primæuo naturæ beneficio,reputat ſe dotatum,ad eiuſdem iuris primæuum ſtatum, & libertatis honorem,feſtinat ſe redire, & in tantum quod nec paterna poteſtas, quæ interdum in impietate conſiſtit, nec dominicalis coertio, quæ in leui, & ſana caſtigatione probatur, in filialem, ſeu ſeruilem ſubiectionem poteſt aliquo amore, ſeu inſtinctu naturalis vinculis operari, quod dũ filius, vel ſeruus iugo, ſe onere alicuius ſeruitutis reputat ſe aſtrictum, ſtatim naturaliter primæuo libertatis iure attento, ſeipſum deſperat,& contemnit, dũ illo ſe carere præſentis.Cumq.ex vtroq. iure tam canonico,quam ciuili ſit introductũ,quod filij ex iuſtis nuptijs progeniti paternæ

S 3 ſubij-

ſubijciantur poteſtati, & per quoddam ius ſit cautum, quod per quendam emancipationis modum valeat ipſi filij ab eiuſdem poteſtatis paternæ nexibus liberari.

Hinc igitur eſt, & fuit, quod hodie hac præſenti die N. anno N. &c. coram R. D. S. I.V. D. R P. A. C. Apoſtolicæ locumtenente in domo ſuæ ſolitæ reſidentiæ ſuper quadam ſepe lignea pro tribunali ſedente: in meiq. notarij publici, teſtiumq. præſentia præſentes, & perſonaliter conſtituti A. & B pater, & filius, & dixerunt, expoſuerunt, quod dictus B vult, & deſiderat à dicto A. patre ſuo emancipari, & ipſe A. vult, & intendit eundem filium ſuum emancipare; & à ſuis paternis nexibus liberare. Et propterea ea, qua decuit reuerentia poſtularunt dicti pater, & filius per præfatũ R.D. Locumtenentem decerni, & declarari huiuſmodi emancipationem poſſe, & debere fieri, ipſamq. auctoritate, & decreto eius curiæ roborari, & confirmari. Et dictus R.D. Locumtenens, vt ſupra, ſedens, audita poſtulatione præfata, & eidem tamquam iuri, & rationi conſonę, annuens, attendenſq. quod dictus B. filius eſt ſufficientis ætatis, ſapiens vtique, & diſcretus ad ſeipſum regendum, & gubernandum: prout ex relatione nonnullorum fidedignorum, plenam, & ſufficientem habuit informationem, declarauit præfatam emancipatianem poſſe, & debere fieri, & ipſam auctoritatem ex decreto ſuo; & dictæ Curiæ cauſarum Cam. Apoſtolicæ roborari, & confirmari decreuit. Quibus ita peractis ibidem, & incontinenti coram præfato R.P. D. Locumtenente, vt ſupra, adhuc pro tribunali ſeden. eiſdemq. teſtibus infraſcriptis præfatus A. dictum B. filium ſuum, ante ipſum genibus flexis exiſtentem, & ſuas manus complexas, ſiue iunctas inter manus ipſius A. patris ſui tenentem, & humiliter petentem, & requirentem, emancipauit, dimiſit, & à ſuis manibus, & poteſtate relaxauit, & per emancipationis beneficium fecit, & conſtituit liberum ſui iuris, & à ſua paterna poteſtate penitus liberauit; dans, & concedens eidem virtute præſentis emãcipationis, plenam, liberam, & legitimam poteſtatem, licentiam, & auctoritatem deinceps contrahendi, emendi, vendendi, & quoſcumque alios licitos cõtractus ineundi, faciendi, & contrahendi, in quocumque iudicio, tam in agendo, quam defenden. & extra iudicium, ſtandi, experiendi, procuratores conſtituendi, teſtamentum ſeu teſtamenta, & alias quaſcumque vltimas voluntates faciendi, diſponendi, & ordinandi, & omnes, & ſingulos alios actus, ſiue contractus, & quæcumque negotia, in iudicio, & extra peragendi, faciendi, & pertractandi, ac exercen. quos, & quæ quiſque paterfamilias, & homo ſui iuris exiſtens, facere poteſt, & debet. Et inſuper idem A. in præmium, & pro auxilio dictæ emancipationis, dicto ſuo filio præſenti, & gratias referenti, dare, & realiter, & cum effectu tradere, & conſignare promiſit ſcuta mille de iul. x. pro ſcuto, partim in numerata pecunia, pertimq. in tot mercimonijs, ſiue tantis vinis Græcis. in Ripa Vrbis exiſten. & partim in nominibus debitorum, & licite diſponere, & ſe exercere. Succeſſionem nihilominus ab inteſtato, dicto B. ſuo filio emancipato in poſterum reſeruando, & præfata omnia, & ſingula attendere, & inuiolabiliter obſeruare promiſit. Et pro præmiſſis omnibus, &c. obligauit in forma Cameræ, &c. Super quibus quidem emãcipatione, & omnibus, & ſingulis alijs premiſſis, tamquam rite. &c. decretum iudicis, &c. Et de, & ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c.

Emancipatio cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D.N.I.V. D. & Reuerendiſſimi D. N. Almæ Vrbis, & eius diſtrictus generalis Gubernatoris, & iudicis ordinarij in ciuilibus cauſis Locumtenente in loco infraſcripto, quem pro ſuo loco iuridico per acta infradicen. deputauit, ſuper ſedili ligneo pro tribunali ſedente, & me notario publico, & teſtibus infraſcriptis, perſonaliter conſtitutus.

Sebaſtianus filius Iacobi Cota ſponte, &c. atque cum omni debita reuerentia petijt a dicto Iacobo ſuo patre, ibidem ante præſentiam dicti domini Iudicis exiſtente, & hæc intelligente ſe emancipari, & à ſua manu, & ſacris ſuæ paternæ poteſtatis nexibus liberari, eximi, & abſolui, etiam omni meliori modo, &c. dictuſq. Iacobus

pater

Digitized by Google

pater petitioni dicti ſui filij, tanquã iuſtæ fauens, dictum Sebaſtianum ſuum filium petentem,& vt ſupra poſtulan. emancipauit, & à ſua manu, & ſacris ſuæ paternæ poteſtatis nexibus liberauit. ac penitus, & omnino exemit,& abſoluit. Ita quod abhac hora impoſterum, dictus Sebaſtianus ſuus filius poſsit, & valeat teſtari, iudicio intereſſe, vendere, contrahere,& paciſci, ac ſe, ſuaq. bon[illegible]ligare,& omnia,& ſin-[illegible] exercere, procu[illegible] et liber homo, [illegible]acere, & exer-[illegible]nibus,& ſingulis [illegible] tamquam rite, & recte factis tam dictus Iacobus pater, quam præfatus Sebaſtianus filius, petierunt à dicto D. iudice, vt ſuam in præfatis auctoritatem iudiciariam, & decretum interponeret, & omni modo meliori. Qui D Iudex viſis, & auditis præfatis, atque illis aſſentiens, ſuam iudiciariam, atque officij qua fungitur auctoritatem, & decretũ interpoſuit, cauſa cognita, & ex certa ſcientia: ſupplens omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti defectus ſi qui forſan in præmiſsis peragen. quomodolibet interuenerint, etiam omni meliori modo,&c. ſuper quibus,&c. præſentibus quatuor teſtibus.

Alia emancipatio ſimplex.

D. N. aſſerens inter cæteros ſuos filios habere N. ſuum filium primogenitum in ætate 25. annorum, vel circa conſtitutum, natum ex eo,& honeſta muliere D.N. eius coniuge, in negocijs,& diuerſis mercaturis gerẽdis, curan. & exercen iuxta ſuæ ętatis portionem ſatis inſtructum, & informatum, idoneum, ſufficientem, aptum, & modeſtum, & ſapientem ad ſeipſum regendum,& gubernandũ, per Dei gratiam,& deuentum eſſe ad eius notitiam, quod ab aliquibus ſubdubitatur, eum tamquam filium familias, & ſub paterna poteſtate conſtitutum, non habere liberam exercendi, gubernan. & adminiſtran. negocia, & mercaturas, aliaq. ſua negocia auctoritatem. Ad tollendum igitur omne dubium, ad omnem a'ium bonum finem,& effectum, ac etiam, vt dictus eius filius in rebus agendis callidior, & in alijs ſuis negocijs ſibi beneuiſis, reddatur alacrior, ſine vlla paternæ poteſtatis hæſitatione,& impedimento præcipue, cum à dicto ſuo filio ſuper hoc fuerit requiſitus,& flagitatus pluries, vt aſſeruit,& propterea vt ab eius poteſtate, & nexibus liberetur ſpõte,&c. dictum N. eius filium abſentem, &c. & id ab eo ſibi fieri petentem, requiren. & inſtan. vt ipſe pater dixit, emancipauit, & emancipat, dimiſit, & dimittit,& à ſuis manibus, & poteſtate relaxauit, & relaxat, & per emancipationis beneficium fecit, & facit, ac conſtituit liberum, ſui iuris,& à ſua propria poteſtate penitus liberauit, & liberat; dans, & concedens eidem abſenti, vt præſenti, me notario,&c. ſtipulan. &c. virtute præſentis emancipationis plenam, liberam, & legitimam poteſtatem, licentiam, & auctoritatem deinceps contrahendi, emendi, vẽdendi, alios quoſcumque licitos cõtractus iniendi, faciendi,& contrahendi, in quocumque iudicio, tàm agen. quam defenden.& extra iudicium ſtandi, et experien. procuratores conſtituen. teſtan. ſeu teſtamenta, et alias quaſcumque vltimas voluntates facien. diſponen. et ordinan. et omnes, et ſingulos alios actus, ſeu contractus, et quacumque negocia in iudicio, et extra peragen. facien et exercen. quos, et quæ quiſque paterfamilias, etc. homo ſui iuris exiſtens facere poteſt, et debet. Super quibus, etc.

De proceſſibus diuerſarum prouiſionum Apoſtolicarum. Cap. XI.

Proceſſus prouiſionis.

REuerendo in Chriſto Patri, et Domino Dei, et Apoſtolicæ Sedis gratia, Epiſcopo N eiuſq. in ſpiritualibus, et temporalibus Vicario, ſeu officiali generali [*Et ſi in Bulla ad fuerit clauſula.* ſeu ſi venerabili fratri Epiſcopo, et dilectis filijs Capitulo, etc. *addendum erit*] Necnon venerabilibus, et circumſpectis viris domi nis Capitulo, et Canonicis Eccleſiæ N. omnibuſq. alijs, et ſingulis, quorum intereſt, intererit, aut intereſſe, quos infraſcriptum tangit negotium, aut tangere poterit quomodolibet in futurum, quibuſ-

Digitized by Google

cunque nominibus cenſeantur aut quacũque præfulgeant dignitate, BARTHOLOMAEVS Ferratinus eadem, gratia Epiſcopus Amerin. iudex, & executor ad infraſcripta, vna cum nonnullis alijs noſtris in hac parte collegis a Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatus, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, immo verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Literas ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & domini Noſtri Domini Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui, eius veris bullis plumbeis, vnam videlicet gratioſam, cum filijs ſericeis rubei, croceiq. colorum alteram vero executorialem, cum cordula canapis [*Si tamen eſſet vna Bulla gratioſe expedita per Cameram Apoſtolicam, vel per viam ſecretam, cum clauſula executoriali, quæ incipit* Quo circa, *oportet dicere*] eius vera bulla plumbea, cum filis ſericeis, rubei, croceiq. colorum more Romanæ Curiæ impenden ſanas ſiquidẽ, & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes, vt in eis prima facie apparebat nobis [*ſi principalis fuerit abſens dicatur*] pro parte venerabilis viri domini N. rectoris parochialis Eccleſiæ S. N. N. diœc. &c. principalis in ſubinſertis literis Apoſtolicis principaliter nominatis [*Si vero ipſe principalis fuerit præſens dicatur*] per venerabilem virum, &c. nominatum coram Archiuij Rom. Curiæ ſcriptore, & teſtibus infraſcriptis præſentata. Nos, cum ea qua decuit reuerentia recepiſſe noueritis [*huiuſmodi ſub tenore* CLEMENS, &c. *obſeruantur literæ Apoſtolicæ, & eis deſcriptis ſubiunge*] Poſt quarum quidem literarum Apoſtolicarũ præſentationem, & receptionem nobis, & per nos, vt præmittitur factas, fuimus pro parte dicti D. N. principalis, *aut ſi ſit præſens*, per dictum D. N. principalem, in præinſertis literis Apoſtolicis principaliter nominat: debita cum inſtantia requiſiti, quatenus ad executionem dictarum literarum Apoſtolicarum, & contentorum in eiſdem, procedere dignaremur: iuxta traditam, ſeu directam per eas à Sede Apoſtolica nobis formam. Nos igitur Bartholomæus Epiſcopus, iudex, & executor præfatus, attendentes requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & rationi conſonam, volenteſq. mandatum Apoſtolicum nobis in hac parte directum reuerenter exequi; vt tenemur. Idcirco auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, & qua fungimur in hac parte, eundem D. N principalem, in, & ad corporalem poſſeſſionem parochialis Eccleſiæ S. N. diœceſ. &c. ipſi D. M. per præfatum D. noſtrum Papam collatę, & annexæ, iuriumq. & pertinentiarum ſuarum quorumcumque poſuimus, & induximus, ponimuſque, & inducimus, ac inueſtimus p[illegible]m per tenorem. QVAE OMNIA, & ſingula, necnom præfatas literas Apoſtolicas. huncq. noſtrum proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis communiter, vel diuiſim, ac veſtrum cuilibet intimamus, inſinuamus, & notificamus, ac ad veſtram, & cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimns, & deduci volumus per præſentes. Voſq. nihilominus, & veſtrum quemlibet primo, ſecundo, tertio, & peremptorie, communiter, vel diuiſim, ac vobis, & veſtrum cuilibet inſolidum. in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub infraſcriptis ſententiarũ pœnis, diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus infra ſex dierum ſpatium poſt præſentationem, ſeu notificationem præſentium, & requiſitionem vobis, ſeu cuilibet veſtrum pro parte dicti domini N. principalis vigore præſentium deſuper factas immediate ſequentes, quorum ſex dierum duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos dies vobis omnibus, & ſingulis pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica aſſignamus, eundem dominum N. principalem, vel procuratorem, ſeu eius nomine in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem parochialis Eccleſiæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum præfatorum auctoritate Apoſtolica ponatis, & iudicatis, ponique, & induci faciatis: ac inductum defendatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem in quantum poſſumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibique de parochialis Eccleſiæ, ac annexorum, eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuerſis, faciatis plenarie, & integre

tegre reſponderi. QVOD SI FORTE præmiſſa omnia, & ſingula non adimpleueritis, ſeu diſtuleritis contumaciter adimplere, mandatiſq. & monitionibus noſtris, immo verius Apoſtolicis non parueritis, realiter,& cum effectu Nos in vos omnes, & ſingulos ſupradictos, qui culpabiles fueritis in præmiſſis, & generaliter in contradictores quoſlibet, & rebelles, ac impedientes ipſum D. N. principalem, vel procuratorem præfatum, ſuper præmiſſis in aliquo, aut ipſum impedientibus dantes auxilium, conſilium, vel fauorem publice, vel occulte, directè, aut indirectè, quouis quęſito colore, vel ingenio, cuicumque dignitatis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant ex nunc, prout ex tunc, & è contra, prædicte ſex dierum canonica monitione præmiſſa. In Capitula verò, Conuentus, & Collegia, quorumcumque in his forſan delinquentiũ, & rebellium eccleſias, monaſteria,& cappellas, interdicti Eccleſias ſententias ferimus in his ſcriptis,& etiam premulgamus. Vobis Reuerendo in Chriſto patri, domino Epiſcopo N. præfato dumtaxat excepto, cui ob reuerentiam veſtræ Pontificalis dignitatis, deferimus in hac parte; ſi tamen contra præmiſſa, vel eorũ aliquod feceritis, ſeu fieri mandaueritis, per vos vel ſubmiſſam perſonam, publice, vel occulte, directè, aut indirecte, quouis quæſito colore, ſeu ingenio, ex nunc, prout ex tunc,& è conuerſo, præfata ſex dierum canonica monitione præmiſſa, ingreſſum Eccleſiæ interdicimus.

Si autem huiuſmodi interdictum, per alios ſex dies præfatos immediate ſequentes, ſubſtinueritis, vos ſimili canonica monitione præmiſſa ſuſpendimus à diuinis. Verum ſi præfatis interdicti, & ſuſpenſionis ſententias, poſt alios ſex dies dictos duodecim immediate ſequentes, ſuſtinueritis vos, ſimili canonica monitione præmiſſa ſuſpendimus a diuinis. Verum ſi præfatas interdicti, & ſuſpenſionis ſententias, per alios ſex dies dictos duodecim immediate ſequentes; animo (quod abſit) ſuſtinueritis, indurato: vos prædicta ſex dierum canonica monitione præmiſſa, in his ſcriptis excommunicationis ſententia innodamus. CAETERVM cum ad executionem præmiſſorum vlterius faciendam, nequeamus quoad præſens perſonaliter intereſſe, pluribus alijs arduis in Romana Curia legitime præpediti negotijs. Vniuerſis, & ſingulis Abbatibus, Prępoſitis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Theſaurarijs ac tam Cathedralium, & Metropolitanarum, quam collegiatarum Canonicis, parochialiumq. Eccleſiarum Rectoribus, & Locatenen. eorundem, cæteriſq presbyteris, clericis, notarijs, & tabellionib. publicis eccleſiaſticis, & ſecularibus per ciuitatem,& diœc. N. ac alias vbilibet conſtitutis, & corũ cuilibet inſolidum, ſuper vlteriori executione mandati Apoſtolici, atque noſtri, facienda tenore præſentium plenarie committimus vices noſtras donec eas ad nos ſpecialiter, & expræſſe duxerimus reuocandas. Quos nos,& eorum quemlibet inſolidum requirimus primo, ſecundo, tertio, & peremptorie communiter, vel diuiſim ac eis, & eorum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna, quam nos in eos, & eorum quemlibet, niſi fecerint quæ mandamus, ferimus in his ſcriptis, diſtricte præcipiendo, mandantes, quatenus infra ſex dierum ſpatium, poſt pręſentationem, ſeu notificationem præſentium, & requiſitionem vobis, ſeu alteri veſtrum pro parte dicti D. N. principalis deſuper factas immediate ſequentes. Quos ſex dies ipſis,& eorum cuilibet pro omni dilatione terminoq. peremptorio, ac monitione canonica aſſignamus. Ita tamen, quod in his exequendis, alter alterum non expectet, nec vnus pro alio, ſeu per alium ſe excuſet: ad vos omnes, & ſingulos, quibus præſens noſter proceſſus dirigatur, perſonaq. & loca alia, de quibus, vbi, quando, & quoties expediens fuerit, perſonaliter accedant, præfataſq. litteras Apoſtolicas,& hunc noſtrum proceſſum, ac omnia & ſingula in eis contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis communiter, vel diuiſim legant, intiment, inſinuent, & fideliter publicare procurent, ac eundem D. N. principalem, vel procuratorem ſuum eius nomine in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem parochialis Eccleſiæ, & annexorum; iuriumque, & pertinentiarum præfatorũ auctoritate Apoſtolica ponãt, & in-

Digitized by Google

& inducant, ac poni, & induci faciant: amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos, in quantum poſſumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibiq. de parochiali Eccleſia, & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuerſis, faciant plenariè, & integrè reſponderi: ET GENERALITER omnia alia, & ſingula nobis in hac parte commiſſa, plenariè, & integrè exequantur, iuxta dictarum literarū Apoſtolicarum, & prædicti noſtri proceſſus in formam, continētiam, & tenorem. Ita tamen quod dicti ſubdelegati noſtri, vel quicumque alius, ſiue alij nihil in præiudicium dicti D. N. principalis attentare valeant quomodolibet in præmiſſis, neque in proceſſibus per nos habitis, aut ſententijs latis, abſoluendo vel ſuſpendendo aliquid immutare. Per proceſſum autem noſtrum nolumus, nec intendimus noſtris in aliquo præiudicare collegis, quo minus ipſe, vel eorum alter, ſeruato tamen hoc noſtro proceſſu in huiuſmodi negotio procedere valeant, prout ipſis, vel eorum alteri viſum fuerit expedire. Præfatas quoque literas Apoſtolicas, & hunc noſtrum proceſſum volumus, penes dictum D. N. principalem, vel procuratorem non remanere; & non per vos, aut aliquem veſtrum, ſeu quemcumque alium, ipſis inuitis, & contra eorum voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes præfatis noſtris ſententijs, quæ vt in his ſcriptis latæ ſunt, ipſo facto volumus ſubiacere. Mandamus tamen copiam fieri de præmiſſis, tàm petentibus, & habere debentibus, petentium quidem ſumptibus, & expenſis. Abſolutionem vero omnium, & ſingulorum, qui præfatas noſtras ſententias, aut earum aliquam incurrerint, ſiue incurrerit. Nobis, vel ſuperiori noſtro tantummodo reſeruamus. IN QVORVM omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes literas, ſiue hoc præſens publicum inſtrumentum exinde fieri, & per Archiuij Romanæ Curiæ ſcriptorem infraſcriptum ſubſcribi, & publicari mandauimus; ſigilliq. dicti Archiuij iuſſimus, & fecimus appenſione communiri. Datum, & actum Romæ in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno à Natiuitate Domini M. D. C. Indictione xiij. die vero N menſis N. Pontificatus præfati Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viij. anno nono, præſentibus ibidem diſcretis viris dominis N. & N. dicti Archiuij ſcriptoribus teſtibus, ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, atque rogatis.

Si litteræ prouiſionis fuerint expeditæ in forma trium Iudicium.

REVERENDO, &c. *vt in præcedenti*. POSTQVARVM, &c. *vſque*, & qua fungimur in hac parte parochialem Eccleſiam ſancti N. diœceſ. &c. de qua in præinſertis literis fit mentio, quibuſuis modis in eiſdem literis per expreſſis vacantem, nobis non conſtito quod tempore Dat. dictarum litterarum eſſet in ea alicui ſpecialiter ius queſitum, cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis eidē D. N. principali contulimus, & aſſignauimus, ac cōferimus, & aſsignamus per præſentes: ipſumq. D. N. principalem in corporalem poſſeſsionem dictæ Eccleſiæ, ac annexorum, iuriumq. & pertinentiarum ſuarum poſuimus, & induximus, ponimuſq. & inducimus, ac inueſtimus de eiſdem præſentium per tenorem. QVÆ OMNIA, & ſingula, &c. *vt in præcedenti*.

Super Prouiſione, vel Commenda Monaſterij.

BARTHOLOMÆVS Ferratinus, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Amerin. Iudex, & executor ad infraſcripta, vna cum nonnullis alijs noſtris in hac parte Collegis à Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatus, venerabilibus, & religioſis viris dominis Conuentui, ac nobilibus, & diſcretis viris vaſſallis, & alijs ſubditis Monaſterij N. ordinis N N. diœceſ. &c. omnibuſq. alijs, & ſingulis, quorum intereſt, &c. dignitate, ſalutem, &c. mandatis. Litteras, &c. ſub tenore CLEMENS, &c. POSTQVARVM QVIDEM literarum, &c. fungimur in hac parte præfatas literas Apoſtolicas, &c. inueſtimus de eiſdem præſentium per tenorē. QVÆ OMNIA, &c. aſsignamus eidem

Digitized by Google

dem D. N. principalis in adipiſcenda poſſeſſione, vel quaſi regiminis, & adminiſtrationis dicti Monaſterij, ac illius bonorum auctoritate Apoſtolica vice noſtra aſſiſtentes. Vos domini Conuentus obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas. Voſq. vaſſalli & alij ſubditi eiuſdem monaſterij: Ipſi D. N. principali conſueta ſeruitia, & iura ſibi a vobis debita, integre exhibeatis, & exiberi faciatis, & quilibet veſtrum, prout eum concernit, exhibet, & exhiberi faciat realiter, & cum effectu. QVOD SI FORTE, &c promulgamus. CAETERVM, &c. ſe excuſet ad vos dominos Conuentum, & vaſſallos, & alios ſubditos, omneſq alios, & ſingulos, quibus noſter præſens proceſſus dirigitur, necnon monaſterium ipſum, perſonaſq. & loca, de quibus, vbi, quando, & quoties expediens fuerit perſonaliter accedant, ſiue accedat; & præfatas litteras Apoſtolicas, huncq. noſtrum proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis communiter, vel diuiſim intiment, & inſinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D. N. principali in adipiſcenda poſſeſſione regiminis, & adminiſtrationis dicti monaſterij, ac illius bonorum, auctoritate noſtra Apoſtolica aſſiſtant, & faciant eidem D. N. principali a Conuentu obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas, & a vaſſallis & alijs ſubditis præfatis conſueta ſeruitia & iura ſibi ab eis debita, integre, & realiter, & cum effectu exhiberi. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Nota quod in proceſſu Commendæ in forma rigoroſa, idem ſeruatur, quod in proceſſu prouiſionis rigoroſo: mutato tantum verbo prouidemus, *in verbum*, commendamus. *Vt infra.*

POST QVARVM QVIDEM literarũ Apoſtolicarũ, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte. Monaſteriũ ſancti N. N. diœc. &c. de quo in præinſertis literis Apoſtolicis fit mẽtio, per liberam cõmendæ ceſſionem D. N. clerici vacãs, nobis cõſtito quod tempore datarum dictarum literarum Apoſtolicarum non eſſet in dicto Monaſterio alicui ſpecialiter ius quæſitũ, cum omnibus iuribus, & pertinentijs, ac annexis, eidem D. N. licet abſenti, tanquam præſenti, per eum quoad vixerit, vna cum omnibus, & ſingulis beneficijs Eccleſiaſticis, quæ obtinet & in poſterum obtinebit, tenendum, regendum, & gubernandum, auctoritate Apoſtolica, nobis in hac parte, vt præmittitur commiſſa, commendamus per præſentes. Ipſumque D. N. principalem, in corporalem poſſeſſionem, &c.

Pro Prioratu, mutato nomine Monaſterij in Prioratus.

REVERENDO, &c officiali generali necnon venerabilibus, & religioſis viris dominis Priori, & conuentui monaſterij ſancti N. ordinis N. N. diœc. &c. necnon omnibus, & ſingulis vaſſallis, & ſubditis eiuſdem monaſterij, omnibuſq. alijs quorum intereſt, intererit, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte, præfatum D. N. principalem licet abſentem, in perſonã D. N. procuratoris ſui corã nobis propterea perſonaliter cõſtituti, in corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi Abbatialis dignitatis, ac regiminis, & adminiſtrationis dicti monaſterij, bonorumq. & iurium vniuerſorum eiuſdem, per dictarum literarum Apoſtolicarum traditionem, induximus, ac inueſtiuimus, eumq. de eo prouidimus præſentium per tenorem. QVAE OMNIA, &c.

Proceſſus regreſſus, per ceſſum, vel deceſſum.

VNIVERSIS, & ſingulis præſentes literas, ſiue hoc præſens publicum proceſſus inſtrumentum inſpecturis, viſuris, lecturis pariter, & audituris, omnibuſq. alijs, & ſingulis, quorum. &c. BARTHOLOMAEVS, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. qua fungimur in hac parte, præfatas literas Apoſtolicas, & hunc noſtrum Proceſſum, ac omnia, & ſingula in eius contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis intimamus, &c. voſq nihilominus, & veſtrum quemlibet tenore præſentium requirimus &c. quatenus infra ſex dierum ſpatium, &c. ac monitione canonica aſſignamus eundem D. N. principalem, vel procuratorem

rem

Digitized by Google

rem ſuum eius nomine, facultate iuris regrediendi ad parochialem Eccleſiam S.N. quam venerabilis vir D.N. dictæ Eccleſiæ rector ad præſens obtinet per ceſſum, & ex cauſa permutationis, vel deceſſum ipſius D. N. aut eodem Eccleſiam præfatam alias quomodolibet, vel amittente, & illa alias quomodolibet vacante, &c. apud Sedem Apoſtolicam, prout in dictis litteris plenius apparet, auctoritate ſibi conceſſa, & in euentum regreſſus huiuſmodi in dictæ Eccleſiæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum omnium eiuſdem, corporali, reali, & actuali poſſeſſione, iuxta præinſertarum literarum Apoſtolicarũ vim, formam, continentiam, & tenorem, pacifice frui, & gaudere faciatis, & permittatis; & quilibet veſtrum faciat, & permittat. INHIBENTES propterea vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, & alijs quibuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, ſub infraſcriptis ſententiarum pœnis, ne D.N. principalẽ, vel procuratorem ſuum præfatum ſuper præmiſſis, aut præmiſſorũ aliquo quomodolibet indebitè moleſtetis, ſeu moleſtari permittatis, vel faciatis per vos, vel aliũ, ſeu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quouis, colore, vel ingenio, ſed omnibus, & per omnia huiuſmodi præinſertis litteris Apoſtolicis, & præſenti noſtro proceſſui pateatis; & quilibet veſtrum pareat cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. CAETERVM cum ad executionem, &c. fideliter publicare procurent, ac eundem D.N. principalem, vel procuratorem ſuum pręfatum eius nomine facultate iuris regrediendi ad Eccleſiam huiuſmodi, ac in euentum illius ipſius Eccleſiæ, ac annexorum, iuriumq. & pertinentiarũ omnium eiuſdem poſſeſſione pacifice frui, & gaudere, auctoritate prædicta faciant, nec permittant eundem D. N. principalem, vel procuratorem ſuum eius nomine, ſuper illis per quoſcumq. quomodolibet indebite moleſtari, inquietari, vel perturbari, neque inquietent, moleſtent, vel perturbent. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Proceſſus penſionis.

BARTOLOMAEVS Ferratinus Dei, & Apoſtolicę Sędis gratia, Epiſcopus Amerin. Iudex, & executor ad infraſcripta, vna cum nonnulis alijs noſtris in hac parte collegis, a Sede præfata ſpecialiter deputatus, vel MARCELLVS Lantes Protonotarius Apoſtolicus, & in vtraque Signatura S. D. N. Papæ Reuerendarius, curiæq. cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis auditor, & Archiuij Rom Curiæ corrector, iudex, & executor ad infraſcripta, &c. venerabili viro D. N. Rectori parochialis Eccleſiæ S.N.N. dioec. &c. & ſucceſſoribus veſtris ipſam parochialem Eccleſiam pro tempore obtinentibus, omnibuſq. & ſingulis, &c. *Si ignoretur nomen Rectoris, vel beneficiati penſionem ſoluere habentis*, vniuerſis, & ſingulis præſentes literas ſiue hoc pręſens publicum proceſſus inſtrumẽtum reſpecturis, lecturis pariter, & audituris, ac illi, vel illis, quorum intereſt, &c. Literas Sanctiſſimi, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM, &c. & qua fungimus in hac parte, præfatas literas Apoſtolicas, huncq. noſtram proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis intimamus, &c. deduci volumus per præſentes. Et nihilominus vos D. N. rectorem, & ſucceſſores veſtros prædictos, & veſtrũ quemlibet in ſolidum, *vel ſi ignoretur nomen Rectoris:* Et nihilominus nunc, & pro tempore exiſtentem parochialis Eccleſiæ N. Rectorem, tenore præſentium requirimus, & monemus primo, ſecũdo, tertio, & peremptorio communiter, vel diuiſim, ac vobis, & veſtrum cuilibet inſolidum in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſententijs, cenſuris, & pœnis in dictis literis Apoſtolicis contentis: quas in vos, & veſtrum quemlibet, niſi feceritis quæ in hac parte mandamus, incurrere volumus ipſo facto, prout prælibatus S. D. N. Papa incurrere voluit, diſtricte percipiendo mandamus; quatenus infra terminos in præinſertis literis Apoſtolicis cõtentos penſionem annuam L. ducatorum, per præinſertas Apoſtolicas dicto D. N. principali per præfatum S. D. N. Papam ſuper fructibus redd. & prouent. parochialis Eccleſiæ N. reſeruatam, in loco, & terminis in eiſdem literis Apoſtolicis expreſsis, vel ſaltem infra xxx. dies, quemlibet eorum immediate ſequentes, quos vobis, & veſtrum cuilibet pro omni dilatione, terminoq peremptorio.

Digitized by Google

tio, ac monitione canonica aſſignamus eidem D. N. principali quoad vixerit, vel procuratori ſuo ab eo ſpeciale mandatum habenti, iuxta reſeruationis conſtitutionis, & aſſignationis, ac decreti in eiſdem literis Apoſtolicis appoſitis continentiam, & tenorem efficaciter perſoluatis, & veſtrum quilibet perſoluat: aut vos cum dicto D. N. principali, ſiue eius procuratori ſuper hoc amicabiliter cōcordetis. & quilibet veſtrum concordet. *Si in bulla adſit regreſſus additur*. Necnon eundem D. N. principalem in omnes, & ſingulos euentus in dictis literis Apoſtolicis expreſſos, facultate iuris regrediendi, & in euentum regreſſus huiuſmodi poſſeſſione dictę parochialis Eccleſiæ, iuxta ipſarum literarum formam, & tenorem, pacifice abſque aliqua contradictione gaudere faciatis, & permittatis, ac veſtrum quilibet faciat, & permittat. QVOD SI FORTE præmiſſa, &c. *vſque ad verba*. Interdicti Eccleſiaſtici ſententias ferimus in his ſcriptis, & etiam promulgamus. CETERVM cum ad executionem, &c. *vſque ad verba*: Legant, intiment, inſinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D. N. principali quoad vixerit, vel procuratori ſuo præfato penſionem annuam L. Ducat. &c. in præinſertis literis Apoſtolicis contentam, & reſeruatam. Iuxta præfati D. N. Papæ reſeruationis, conſtitutionis, aſſignationis, ac decreti, & indulti præfatorū continentiam, atque formam, arius ſingulis in loco, & terminis in eiſdem literis expreſſis, vel ſaltem infra xxx. dies ex tunc immediate ſequentes per vos, vel alterum veſtrum tunc debitam, realiter, & cum effectu quantum in eis eſt, vel fuerit, faciant perſolui. *Si adſit in bulla regreſſus*. Ac eundem D. N. principalem facultate iuris regrediendi, & in euentum regreſſus huiuſmodi, poſſeſſione dictæ Eccleſiæ pacifice frui, & gaudere, iuxta dictarum literarum, vim, formam, continentiam, & breuem. ET NIHILOMINVS quemlibet ex vobis dicto D. A. & ſucceſſoribus veſtris præfatis, qui in aliquo ex dictis terminis, vel ſaltem infra xxx. dies immediate ſequentes. penſionem per vos, ſeu alterum veſtrum tunc debitam huiuſmodi nō perſoluiſſe cum effectu, aut vos cum dicto D. N. principali, vel procuratore ad hoc ab eo ſpecialiter cōſtituto, ſuper hoc amicabiliter concordatum fuiſſet, & eſſe, ſententiamq. excommunicationis per præfatum D. N. Papam, à qua vos, vel alter veſtrum, præterquam in mortis articulo, abſolui non poterit, latam propterea incurriſſe: ipſis noſtris ſubdelegatis, vel eorum alteri conſtiterit, quoties, & quando ſuper hoc pro parte dicti D. N. principalis fuerint requiſiti, vel aliquis eorum fuerit requiſitus, tamdiu Dominicis, & alijs feſtiuis diebus in ſuis Eccleſijs, monaſterijs, & capellis, dum maiori inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, excommunicatum publice nuncient, & faciant ab alijs nunciari, ac ab omnibus arctius euitari, donec, & quouſque dicto D. N principali, vel procuratori ſuo prædicto ſuper hoc amicabiliter concordatum, aut ipſe ab huiuſmodi excommunicationis ſententia abſolutionis beneficium meruerit obtinere. ET GENERALITER omnia, & ſingula, &c. IN QVORVM omnium, & ſingulorum præmiſſorum, &c. *vt in proceſſu prouiſionis*.

Secundi Libri finis.

Digitized by Google

SALLVSTII TIBERII A CORNETO.

Liber Tertius.

De varijs, & diuerſis alijs vtriuſque generis contractibus.

Aggregatio Sotietatis.

GVBERNATOR, Conſiliarij, cęteriq. officiales venerabilis Societatis ſancti Ioannis Baptiſtæ decollati, de Miſericordia nuncupatę, nationis Florentinorum de Vrbe, vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus præſentes noſtras litteras inſpecturis, viſuris, lecturis, pariter etiam audituris, ſinceram in Domino charitatem. Noueritis, quod nos poſt diuini officij celebrationem congregati, & coadunati in Oratorio noſtro (vt moris eſt) ad requiſitionem D. N. Procuratoris N. prout de eius procurationis mandato conſtat publico inſtrumento rogato pro D. N. notarium publicum Apoſtolica, & Imperiali auctoritatibus in dicta terra N. ſub die N. penes infraſcriptũ notarium, & ſecretarium noſtrum dimiſſo, conſiderantes, quod ſi fel. rec. Iulius Papa Tertius, ac Sanctiſſimus D. N. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, diuerſiq. alij Romani Pōtifices erga nos ex mera eorum benignitate ſeſe liberales largitores gratiarum oſtenderunt, nos quoquę merito erga alios liberales eſſę debemus, itaquod alij Criſticolæ circa miſericordiæ opera ſe pie ſtudeant exercere: *Vigore præinſertarum* litterarum Apoſtolicarũ ſub plumbo, necnō etiam in forma breuis reſpectiue ſub annullo piſcatoris expeditarum, ac facultatis nobis, & eidem noſtræ Societati attributę quæcumque priuilegia, gratias, indulgentias (non tamen manus adiutrices concernentes) facultates, exemptiones, & indulta non tamen proſequendi cauſas hic in Rom. Cur. coram Auditore Camerę, & liberandi aliquem damnatum, & altera portatili concernen nobis, & eidem noſtræ Societati hactenus quomodolibet conceſſas, & conceſſa cum dicta confraternitate N. illiuſque confratribus in omnibus, & per omnia, iuxta præinſertarum literarum tenorem, & formam, ac cum exemptionibus, gratijs, & priuilegijs (ſupradictis tamen exceptis, & reſeruatis) communicauimus, & conceſſimus prout per præſentes communicamus, illaſq. & illa eis liberaliter concedimus, & elargimus. In quorum omniũ, & ſingulorum fidem, robur, & teſtimonũ præmiſſorum, præſentes noſtras fieri, & per infraſcriptum notarium publicum, & Secretarium noſtrum ad hoc à nobis ſpecialiter deputatum, de mandato noſtro ſubſcribi, ſigilliq. eiuſdem noſtræ Societatis appendendum muniri fecimus. Datum Romæ in eodem Oratorio noſtro, ſub anno à Natiuitate Domini, &c.

Forma inſtrumenti ſententiæ, quod à notario conficitur.

IN nomine Domini Amen. Noueritis vniuerſi, & ſinguli hoc præſens publicum ſententię inſtrumentum inſpecturi, lecturi, & audituri, qualiter vertente nuper, ſeu alias lite, & cauſa coram eximio Il. doctore N. admodum magnificę ciuitatis Corneti hon. Commiſſario, & iudice ordinario, inter magnificum D. A. actorem ex vna, & D. B. reum conuentum de, & ſuper ſolutione ſummæ ſcutorum 100. per eundem B eidem A. debitorum pro pretio certæ quantitatis frumenti ſibi venditi,

Digitized by Google

diti, menſurati. & traditi de anno proxime preterito ex eiuſdem A.Puteo:rebuſq. alijs in actus.& proceſſu cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis partibus ex altera, & diuerſos actus præuia libelli porrectione ex parte actoris, & rei reſpõſione, hinc inde proceſſum fuiſſet, exhibitiſq. & productis nõnullis poſitionibus, & articulis, & teſtibus ſuper eis, & tota cauſa legitime examinatis, debitiſq. præfixis terminis ſtatutarijs, præcedenteq.(vt moris eſt) proceſſus publicatione, cum aſſignatione conſueti termini ad opponendũ; Quo termino elapſo, citato dicto D. B. ad concludendum, concludiq. videndum,& audiendum ſententiam pro die, & hora infraſcriptis; demum idem magnificus D. Commiſſarius,& Iudex ordinarius in loco ſolito, & conſueto, ac hora ſolita, & conſueta ad iura reddendum,& cauſas audiendum pro tribunali ſedens, viſis vidẽdis, ac ſeruatis de iure ſeruandis ſuam in ſcriptis in cauſa, & cauſis prædictis tulit, & promulgauit ſententiam diffinitiuam huiuſmodi ſub tenore videlicet; Chriſti nomine inuocato, &c. Lecta lata, & publicata fuit ſupradicta ſententia per eundem magnificum D. Commiſſarium, vt ſupra pro tribunali ſedentem in palatio ſolitæ reſidentiæ dicti magnifici D. Commiſſarij, ac Curiæ dictæ ciuitatis, ſub anno a natiuitate Domini,&c. præſentibus N. & N. teſtibus,&c.

Doctoratus.

IN nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. Hieronymus Botis Comes Palatinus,&c. Art.med. Theologiæ doctor, primus olim Peruſini Gimnaſij Philoſophus, ſuper ordinarius,&c. Vniuerſis,& ſingulis præſentes litteras, ſiue præſens publicum Doctoratus inſtrumentum, & priuilegium viſuris, lecturis pariter,& audituris notum facimus, & atteſtamur, qualiter vocatis magnificis DD. F. & N. art. & med. doctoribus, vt magnificum D B. q.D. B. q.D. A.&C. coniugum filium legitimum,& naturalem in art. med. & philoſophiæ rigoroſe inquirerent, & examinarent. Qui quidem domini Doctores mandatis noſtris obſequentes, datis dicto B. his punctis, videlicet primo Phyſ. t. 42 omnia autem contraria faciunt principia, &c. & primo Aphoriſmorum Aphoriſmo 7. vbi morbus peracutus eſt,&c. & eodem B. ſuper eis rigoroſe,& diligenter inquiſito,& examinato, ita eum tàm in legendo, inferendo, ſuſtinendo, quã etiam in alijs emergentibus quæſtionibus, ac fortiſſimis, & ſubtiliſſimis argumentis contra eum ſummo cum ſtudio factis reſpondiſſe,& replicaſſe valde diligenter, & ſubtiliter nobis, iuxta eorum conſcientiam retulerunt, vt merito ad huiuſmodi art. med.& philoſophiæ doctoratus gradum, tamquam idoneum, & ſufficientem promoueri poſſit; ideo vigore indulti, nobis à Sede Apoſtolica conceſſi, hic cauſa breuitatis inſeri omiſi; quod tamen volumus inſeri quandocumque poſſe, de eorundem DD. Doctorum vnanimi conſilio,& aſſenſu conſiderantes, quod ex annoſa litterarum radice debes, & glorioſe debeant recolligi fructus; ipſum B. ad Nos reuocatum,& id poſtulan. ad gradum, & inſignia Doctoratus huiuſmodi, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & glorioſiſſimæ eius Matris Mariæ Virginis, omni meliori modo, quo magis, & validius potuimus,& debuimus, ac poſſumus, & debemus, recepimus, & aſſumpſimus, ac aliorum Doctorum in arte medicinæ,& philoſophiæ numero,& actui aggregauimus, prout tenore præſentiũ recipimus, aſſumimus, & aggregamus. Pronunciantes, decernentes,& declarãtes, ipſum B. art med.& philoſophiæ doct. omnibus, & ſingulis priuilegijs, exemptionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, honoribus, conceſſionibus, fauoribus, & indultis, quibus ceteri Doctores vtũtur, potiũtur,& gaudẽt, vti potiri,& gaudere debere; ſibiq. libros clauſos & apertos, biretum in capite, anulum in digito, oſculum pacis, ac ſedem, ſiue cathedram, omniaq.& ſingula doctoratus inſignia ſibi tradidimus, & conceſſimus; prout tradimus,& cõcedimus per præſentes In quorum omnium,& ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes manu noſtra propria ſubſcriptas,& ſigilli noſtri appenſione munitas, fieri curauimus. Datum, & actum Romæ in ædibus noſtris, ſub anno, &c. præſentibus, &c. teſtibus, &c.

Nr-

Digitized by Google

Notariatus.

COllegium ſcriptorum Archiuij Rom. Cur. vniuerſis,& ſingulis præſentes litteras, ſeu præſens notariatus inſtrumentum inſpecturis,lecturis,& audituris, ſalutem in Domino ſempiternam. Quia humanæ vitæ conditio curſum habet inſtabilem, & ea quæ per homines fiunt, vel temporum diuturnitate, vel memoriæ labilitate penitus deperirent; niſi vtriuſque iuris prouidentia, naturali præuia ratione tabellionum, & notariorum, per quos ea quæ gerentur documētis publicis quan tum finit humana fragilitas, perpetuitati donarentur, officium inueniſſet Cum itaque diſcretus vir Chriſtophorus Caſtellettus ciuis Romanus nobis humiliter ſupplicauerit, quatenus ipſum auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, in publicum, & authenticum tabellionem,notarium, & iudicem ordinarium,ſolitis cum facultatibus creare, & inſtituere; aliaſque in præmiſſis opportune prouidere dignaremur: Nos itaque conſiderantes vitæ, ac morum honeſtatem, litterarum ſcientiam, aliaque virtutum merita, quibus dictus Chriſtophorus experientia, & fide dignorum teſtimonio commendatur,eiuſq in hac parte ſupplicationibus inclinati, ex indulto Sanctiſſimi D. N. Papæ, cuius in hac parte vices gerimus, & auctoritate noſtri officij & ex conſenſu,& deliberatione R.P.D.Hadriani Fuſconij Epiſcopi Aquitanen. dicti Archiuij magiſtrati Correctoris, & egregij viri D. Stephani Latini eiuſdem Archiuij ſcriptoris,& Clerici per Nos in generali congregatione noſtri Collegij deputati, eundem Chriſtophorum præſentem in dicto Archiuio genibus flexis conſtitutum, & per D. Fazzinum de Fazzinis examinatores,ad hoc per Nos electum,diligenter examinatum, ac habilem, & idoneum repertum, notarium publicum, & tabellionem, ac iudicem ordinarium, cum ſolitis facultatibus ordinauimus, creauimus,& inſtituimus; ipſumque per pennam & calamare, & alia conſueta inſignia, de dictis officijs inueſtiuimus, prout harum ſerie ordinamus, creamus, inſtituimus, ac etiam inueſtiuimus, cum facultate per quaſcumque ciuitates,terras, oppida, caſtra,villas, ac omnia loca S. R. E. mediate, vel immediate ſubiecta, & per quaſcumque mundi partes, contractus, pacta, conuentiones, actus iudicarios inter viuos, & cauſa mortis, donationes, teſtamenta, codicillos, & alias vltimas voluntates, ceteraq. inſtrumenta ſcribendi,& publicandi, & in actibus voluntariæ iuriſdictionis, auctoritates,& decreta interponen. omniaq. alia, & ſingula palam,& publice facien.& exercen. quæ ad officiū publici,& authentici notarij, tabellionis, & iudicis ordinarij pertinere, & ſpectare dignoſcuntur, & ad eundem Chriſtophorum, tamquam ad notarium, & tabellionem publicum, ſeu perſonam authenticam publice recurratur, de ceteroſq. inſtrumentis publicis per eum conficiendis, ſtetur firmiter,& credatur, plenariaque fides in iudicio, & extra adhibeatur. Quibus peractis dictus Chriſtophorus notarius creatus, de dicto officio fideliter exercen. in manibus dictorum DD. correctoris, & clerici deputati, infraſcriptum ſub hac forma præſtitit iuramentum; videlicet, Ego Chriſtophorus Caſtellettus ciuis Romanus ad hac hora fidelis ero, & obediens beatis Apoſtolis Petro, & Paulo, & S. R. E. ac D. meo D. Gregorio XIII. & ſucceſſoribus ſuis canonice intrantibus, non ero in auxilio, fauore,cōſilio, conſenſu,vel facto,vt vitam per dant, aut membrum, vel capiantur mala captione, conſilium autem quod mihi per ſe,vel litteras,aut nuncium manifeſtabunt, ad eorum damnum ſcienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam deuenire cōtingat, quod in periculum Rom. Pont.aut Eccleſiæ Rom. vergeret,ſeu graue damnum illi immineret, illud pro poſſe meo impediam,& ſi hoc impedire non potero, procurabo bona fide, id ad notitiā D. N Papæ perferri. Papatumq. Rom.& Regalia ſancti Petri, ac iura ipſius Eccleſiæ, & præſertim, ſi qua in ciuitate vnde oriundus ſum, eadem Eccleſia habeat, iuuabo,& quantum in me erit,contra omnes homines defendam. Dominos meos Collegium,correctores,& ſcriptores Archiuij Rom.Cu. venerabor,& eorum inſtituta,& priuilegia ſeruabo, & illa per quempiam verbo, vel facto, pro viribus violare non permittam; ſcripturas, quas in alma Vrbe, vel vbi Rom Pont. cum ſua Curia reſidere contigerit, conficiam, infra termi-

nos

nos in litteris fundationis dicti Collegij. Archiuij comprahenſos, ad Archiuium reportabo, & in cæteris omnibus ordinationes dicti Collegij ſeruabo, tabellionatus officium fideliter exercebo, cõtractus, in quibus requiritur conſenſus partium, fideliter faciam, nihil addendo, vel minuendo, ſine partium voluntate, quod ſubſtantiam contractus immutet. Si vero in conficiendo aliquod inſtrumentum, in quo vnius ſolius partis ſit requirenda volũtas, hoc ipſum faciam, eiq. nihil addam, vel minuam contra ipſius voluntatem, quod facti immutet ſubſtantiam. Inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo ſciam interuenire, ſeu intercedere vim, vel fraudem contractus in protocollum redigam, & poſtquam redigere malitioſe non differam, contra voluntatem illius, vel illorum, cuius, ſeu quorum eſt contractus, ſuper eo quoque conficiam publicum inſtrumentum ſaluo meo iuſto, & conſueto ſalario. Ita me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia. In quorum, &c. Datum, & actum Romæ in palatio Apoſtolico in Camera dicti Archiuij, ſub anno a Natiuitate Domini 1575. indictione 3. die vero 29 menſis Auguſti, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. anno quarto, præſentibus ibidem DD. Io. Baccodi, & Io. de Auilla dicti Archiuij ſcriptoribus teſtibus ad præmiſſa vocatis, &c. A. Aquinas corrector F. de Fazzinis: Stephanus Latinus.

Et quia ego Valerianus Caroſius, &c. Archiuij Ro Cur. ſcriptor de ſupradicto inſtrumento notariatus rogatus fui. Ideo illud ſubſcripſi, & publicaui in fidem præmiſſorum requiſitus.

Vicariatus.

R. P. D. A. electus M. confiſus de ſcientia, fidelitate, probitate, & circumſpectione, & in rebus agendis experientia. Ven. D. N. olim officialis dictæ M. diœceſis, & nunc moderni Vicarij in dicto Epiſcopatu, per eum iam deputati per litteras patentes, ſponte, &c. de nouo fecit, cõſtituit, creauit, deputauit, & ſolemniter ordinauit ſuum verum, certum, legitimum, & indubitatum Vicarium, ſiue procuratorem, actorem, factorem, negociorumq. infraſcriptorum geſtorem, ac nuncium ſpecialem, & generalem, ita tamen, &c. eundem N. olim officialem, abſentem, ſpecialiter, & expreſſe ad ipſius, &c dictam Epiſcopalem Eccleſiam M. & illius diœceſim, membra, & pertinentias, caſtra, terras, villas, & alias quæcumque in ſpiritualibus & temporalibus, regendum, & gubernandum, illiſq. in diuinis, & alias (prout decet) laudabiliter deſeruien. & deſeruari facien in eiſdem Eccleſia, ciuitate, & diœceſi, verbum Dei clero & populo prædican. confeſſiones confiteri volentium audien & confitentes pro quibuſuis commiſſis in illis videlicet omnibus, & ſingulis caſibus, in quibus ipſe R. P. D. N electus, abſoluere poteſt, abſoluen & eis pœnitentias ſalutares iniungen. ac ſibi, & cum quibus videbitur, in quibuuis caſibus à iure permiſſis, diſpenſandum; literas dimiſſorias, & commendatorias, & ad ordines etiam ſacros a quocumque catholico Antiſtite gratiam, & communionem a Sede Apoſtolica habente, ritęq & canonice promoto, recipien. licentiam dandum, & concedendum, & ad ordines etiam ſacros huiuſmodi promoueri, ac beneficia Eccleſiaſtica obtinere volentes, examinan. & de eorum vita, & moribus inquiren. & ſe informan. admittendumq. ſufficientes, & inſufficientes repellen. dictamq. Eccleſiam, & illius diœc. membra, & pertinentias viſitandum, & reformandum & omnia, quæ ad huiuſmodi viſitationis officium pertinent, gerendum, & exercen. oppreſſiones, executiones indebitas, & quoſlibet abuſus tollendum, & emendan contra quoſcumque ſuſpectos de hæreſi, vſurarios, & quoſuis alios tam Eccleſiaſticos, quam laicos delinquentes, & criminoſos cuiuſuis gradus, conditionis, & ſtatus fuerint, inquirendum, & contumaces, iuxta eorum demerita, per priuationem beneficiorum, & bonorũ, tam eccleſiaſticorum, quam patrimonialium, & aliorum quorumcumque, ac alias iuxta canonicas ſanctiones, ac prouinciales, & ſinodales conſtitutiones, puniendum, & corrigendum, priuandum, & ſuſpendendum cauſas, lites, controuerſias, & quæſtiones, tam matrimoniales, beneficiales, ciuiles, criminales, quam mixtas, ad forum dictæ menſæ Epiſcopalis

Digitized by Google

quouis modo ſpectantes, & pertinentes; cum omnibus, & ſingulis ſuis inciden. &c. audiendum, decidendum, cognoſcendum, & terminandum, ſententias tàm interlocutorias, quam diffinitiuas promulgan. eaſq. debitæ executioni demandan. Excommunicationis, ſuſpenſion. & interdicti, aliaſque eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & quaſuis perſonas, vniuerſitates, & loca proferen. & infligen. eaſque excommunican. aggrauan. & reaggrauan. & auxilium brachi ſecularis inuocan. ab exceſſibus, peccatis omnibus, criminibus, ſententijs, cenſuris, & penis, quantum ad ipſum D. electum ſpectat, ſimpliciter, vel ad cautelam abſoluen. & illas moderan. Apoſtoloſq. ſuper quibus vis appellationibus dandum, & concedendum, & illis reſponden. electiones, & poſtulationes quarumcumque perſonarum, ad quæcumque beneficia examinan. ſufficientes, approbandum, inſufficientes reprobandum quecumque beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ad dicti D. electi collactionem, prouiſionem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, tam de iure quam de conſuetudine, aut quacumque alia de cauſa ad dictum D. electum ſpectan. qualitercumque vacantia, & vacatura perſonis idoneis conferendum, & de illis etiam prouidendum; atque in illis beneficijs Rectores idoneos inſtituendum, & huiuſmodi electiones, ſi videbitur approban. aut reproban. Rectores quoque, & Vicarios, ac alios officiales cum plenaria poteſtate recipiendum, & deputandum; eiſq. ſtipendia conſtituendum, & dum videbitur remouendum. Cum clauſula ad lites, &c. Et generaliter omnia alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna. & quæ ipſemet A. electus faceret, & facere poſſet, ſi in præmiſſis intereſſet: & quæ alij Vicarij generales facere, & adminiſtrare de iure, aut conſuetudine conſueuerunt, & poſſunt: etiam ſi talia forent, quæ mandatum exigerent magis ſpeciale, quam præſentibus eſt expreſſum; agendum, gerendum, exercendum, & procurandum. Promittens, &c. Releuans, &c.

Conſenſus mulieris, in venditione rei ſuper qua habet intereſſe.

CVm ſit quod D. F. de A. vnus ex filijs, & hæredibus bo. me. T. dum viueret Protonatorij Apoſtolici, mediante ſuo procuratore ſpecialiter conſtituto, ad effectum ſoluen. quandam compoſitionem ſcutorum 500. facta cum Fiſco, & curia, propter vulnus, ſeu vulnera, & rixam commiſſam cum Locatenente Arcis F. & impenſas propterea factas; quam compoſitionem niſi integre perſolueret, vtique in carceribus, in quibus diu ex huiuſmodi cauſa, detentus fuit retrudi poſſet; & volens dictas impenſas, in dicta carceratione factas, ſeu debitũ ex huiuſmodi cauſa contractum perſoluere, ideo vendiderit eius domum, ſitam in Vrbe, in Via P. quæ tendit ad Eccleſiam Sancti N. prope Plateam P. e conſpectu alterius domus maioris, iuxta viam, quæ tendit ad B. ab vno, & alio bona M. & vias tranſuerſales, domino Cap. N. pro pretio ſcutorum 900. partim ſolutorum, & partim ſoluen. in terminis deſuper cõuentis, cum pactis, & clauſulis latius expreſſis in inſtrumento venditionis huiuſmodi, die, &c. celebrato per me notarium. In quo inſtrumento conuentum fuit, vt dictus emptor complemẽtum pretij ſoluere non teneretur, niſi præſtito conſenſu per D. I. germanum fratrẽ D. F. & per eorum ſorores, & dominam C. filiam M. ratione legati ei facti per dictum bo. me. T. de ſumma ſcutorum 500. prout in eius teſtamento continetur, ac præſtito conſenſu per Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum dominum Cardinalem M. fideicommiſſarium, ſeu etiam executorem dicti teſtamenti pro quocumque ipſorum iure, & actione competen. & competituris, & præſtitis alijs conſenſibus per alios de quibus latus in dicto inſtrumento venditionis apparet. & propterea dictus venditor. volens adimplere pacta conuenta, vt poſſit conſequi reliquum pretij dictæ domus in terminis conuentis, requiſinerit dominam C. filiam M. præfati nunc ætatis annorum xv. & dictum eius patrem vti legitimum adminiſtratorem, vt conſentire vellent dictæ venditioni pro quocumque iure ipſius C. ratione dicti legati ſcut. 500. Quia in euentum, in quem nubat, & tem-

tempore nuptiarum,iuxta formam dicti teſtamenti,obtulit, ſe paratum ſoluere legatum huiuſmodi; Vltra quod ipſa C. poterit ſibi iura ſua: ſuper alijs bonis præfati teſtatoris reſeruare, in quibus eſt, & erit eidem C. abunde cautum, & pariter idem F. requiſiuerit dominam Claram eius germanam ſororem, vxorem dicti M. vt pro quocumque ſuo iure, quod ſibi ratione fideicommiſſi paterni competere poſſet ſuper huiuſmodi domo vendita conſentire vellet. Quæ domina Clara habens plenam notitiam de dicto teſtamento paterno,condito die,&c. per N. tunc temporis notarium curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, in quo licet idem teſtator diſpoſuerit, quod deficientibus ſuis legitimis filijs maſculis hæredibus vniuerſalibus, inſtitutis ſine filijs legitimis, & naturalibus, aut legitimatis,bona deuolui, & pertinere ad ipſius teſtatoris, & quod prohibuerit dictis hæredibus venditionem, donationẽ, & alienationem bonorũ teſtatoris, tamen exceptuauerit,& reſeruauerit caſus legitimos,& a iure conceſſos, videlicet carcerationis, detentionis in manibus infidelium,& aliam neceſſitatem. ideo, & quia intendit rem gratam facere dicto E. vt ſe poſſit liberare à ſolutione dictæ compoſitionis, & impenſarum,mediante conuentione pretij dictæ domus,& ne dictus eius frater a curia, & Fiſco poſſit iterum moleſtari,vel carcerari,conſentire propoſuerit, prout etiam dictus M. eius maritus, & tamquam pater, & legitimus admiaiſtrator dictæ C. & ipſa quoque C. cum auctoritate,& conſenſu paterno, & alijs ſolemnitatibus opportunis conſentire paratæ ſint, attento quod iura ipſius C. reſpectu dicti legati ſuper alijs bonis teſtatoris, vltra promiſsionem F. reſeruare intendunt, & ibidem ſalua,& integra eſſe conſiderant. Hinc eſt quod anno,&c.die,&c.

Corã magnifico, & Excellente I. V. D. L. N. Collaterali curiæ capitolji, in Vrbe Iudice ordinario,& competenti pro tribunali ſedente ſuper ſede lignea, in loco infradicendo,quem locum, & ſedem, ad abundantiorem cautelam, pro ſuo iuridico,& congruo tribunali,ad hunc actum,& inſtrumentum celebran.deputauit; ac teſtibus,& me notario perſonaliter conſtitutæ dictæ D. Clara de A. vxor dicti M. in præſentia dicti eius mariti, ac D. C. dictorum coniugum filia, & legataria, nunc etatis annorum xv. vt ipſa, & dicti eius parentes affirmarunt, in præſentia, & cum conſenſu, & auctoritate d. M. ſui genitoris, affirmantes, præter dictum I. nullos habere conſanguineos habiles ad præſtandum conſenſum in hac re; Ideo volentes actum omni meliori modo: quo poſſunt, valide celebrare, & ne propter diſpoſitionem ſtatutorum Vrbis de validitate agendorum dubitari contingat, propter defectum conſanguineorum:Ideo à prædicto Collaterali aliquem curatorem, & confiſæ de probitate domini A. ipſis DD. Claræ, & C. in defectum conſanguineorum, & quos iurarunt non habere in Vrbe, deputari cum inſtantia poſtularunt, tam coniunctim, quam diuiſim, & omni meliori modo. Qui D. Collateralis intellectis, & conſideratis præmiſsis,eundem A. præſentem, & onus huiuſmodi acceptantem, ipſi Claræ, & C. præſentibus,& petentibus,dedit, & deputauit in curatorem, in locum,& defectum duorum conſanguineorum, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, dicens, & replicans eidem A. curator eſto, ad hunc actum ſupernarratum peragendum, vtilia facito, & inutilia prætermittito, ipſas Claram, & C. earum iura indefenſas, & indefenſa non relinquito, & alia facito, ad quæ de iure teneris; Qui A. curator præmiſsis intellectis, ita facere, & curare promiſit,quemadmodum ſibi a domino Collaterali demandatum fuit, & eo ibidem præſens.

B. ſciens, &c. ſponte, &c. vt principalis, principaliter, & inſolidum acceſſit & fideiuſſit erga dictas Claram,& C. præſentes, &c. quem B. accedentem, præſentem, &c. D. A. curator promiſit releuare indemnem, ac penitus ſine damno conſeruare itaquod,&c. alias,&c. obligantes propterea ijdem curator, & fideiuſſor inſolidum ſe ipſos, eorumque hæredes, &c. ac bona omnia & ſingula præſentia, & futura, in forma iuris valida, & ita iurarunt tactis, &c.

Quo facto,coram eodem magnifico D. N. ſecundo Collaterali, & iudice,vt ſupra ſedente prædictæ DD. Clara, & C. in præſentia dicti D. M. mariti dictæ D. Claræ,

ac patris, et legitimi adminiſtratoris dictæ D. C. ſuæ filiæ, atque præſentia A curatoris conſanguineorum loco deputati, iuramentum tactis, &c. ſe nullum proprium particulare habere in hac re, & huiuſmodi conſenſum, attento quod iura ipſius C. reſpectu dicti legati, ſuper alijs bonis teſtatoris, vltra promiſſionem D. F. reſeruare intendunt, non tendere in damnum ipſarum DD. Claræ, & C. ſponte, &c. in primis, ad maiorem contractus validitatem, renunciarunt cum iuramento tactis, etc. l. Iul. de fund dot. ac omnibus legibus, et legum auxilijs, et beneficio reſtitution. in integrum, et omnibus iuribus, et ſtatutis, ſi quibus mediantibus, contra huiuſmodi contractum quouis modo venire poſſent; de quibus legibus, et iuribus, ac ſtatutis, et eorum effectu, prius a domino Iudice informatæ extiterunt; et cum dicta renunciatione, ac omnibus melioribus modo, etc. cognitis, et conſideratis, et bene intellectis, præſertim per D. Claram diſpoſitionibus, et clauſulis teſtamenti dicti bo. me. T et etiam certioratus ad plenum. de dicta venditione in huiuſmodi venditionem domus, factæ in dictum capitaneum N. pro omni, et quocumque iure, actione, et intereſſe competentibus, et competituris eidem DD. Claræ, et C. purè, liberè, et ſimpliciter conſenſerunt, et illam approbarunt, laudarunt, et in omnibus, et per omnia confirmarunt, in quantum ad ipſas Claram, et C. attinet, et dictam alienationem, et præſentem conſenſum ſemper, et perpetuo ratā, gratam, et firmam, ac ratum, gratum, et firmum habere, et tenere promiſerunt; et numquam, ſub prætextu dicti legati ſcutorum 500. facti in fauorem dictæ C. et ſub prætextu fideicommiſſi paterni, et cuiuſcumque iuris, concernentis ipſam D. Claram, tam de præſenti, quam etiam in futurum, dictum capitaneum N emptorem domus præfatæ eiuſq. hæredes, et ſucceſſores in dicta domo, moleſtare in iudicio vel extra, etiam ſub quouis prætextu, iure, titulo, et cauſa, cognitis, et incognitis, etiam hic non expræſſis; alias ad omnia damna, impenſas, et intereſſe teneri voluerunt, et à limine iudicij repelli poſſint, et hoc fecerunt ſaluis, et reſeruatis iuribus dicti legati eidem D. in, et ſuper omnibus, et ſingulis alijs bonis hæreditatis dicti bo. me. T. teſtatoris, ſuper quibus bonis, aſſeruerunt, ipſam C. cautam eſſe, et vltra huiuſmodi reſeruationem, ibidem præſens dictus D F. promiſit eidem C. præſenti, et ad maiorem cautelam, cum dicto conſenſu. acceptanti, ſoluere dictum legatum, in euentum, et in tempore ſolutionis faciendæ, iuxta formam dicti teſtamenti paterni, et non aliter. Pro quibus, etc. ſuper quibus omnibus, et ſingulis præmiſſis, tamquam rite, et legitime geſtis, petierunt a prædicto magnifico D. Iudice ſuam in præmiſſis, et ſui officij auctoritatem, pariter et decretū interponi, ſupplendo omnes defectus, qui forſan interuenerunt, omni meliori modo, etc Qui magnificus D. Iudex ſic, vt ſupra, pro tribunali ſedens, viſis, et intellectis præmiſſis, ſuam ſuiq. officij auctoritatem, ac pariter decretum interponendum duxit, et interpoſuit, ſupplendo quoſcunque defectus, ſi qui forſan interuenerint, quantum ſua potuit auctoritate ſupplere, etiam omni meliori modo, etc. Super quibus, etc.

Ratificatio filij in patria poteſtate exiſtentis.

Coram Illuſtriſsimo, et Excellentiſsimo domino N. Duce, ſedente in loco infradicendo, & teſtibus, ac me notario publico ſpecialiter vocatis, & adhibitis perſonaliter conſtitutus.

Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus D. D. B. Princeps, habens plenam notitiam, vt aſſeruit, de omnibus, & ſingulis geſtis, & factis, cauſa quatuor cenſuum in, & ſuper prædio, ſeu caſali N. conſtitutorum, & venditorum per Illuſtriſſimum, & Reuerendiſs. D. F. ſub diuerſis diebus, & in fauorem diuerſarum perſonarum, pro pretio in totum ſcutorum ſex millium auri in auro, ſeu valoris talis ſummæ in circa, pro ſeruitio, & ad inſtantiam ipſius Illuſtriſſimi, & Excellentiſs. D. Principis, atteſtato quod dictæ pecuniæ per magnificum D. L. procuratorem ſuum acceptæ fuerunt, & ſucceſiue iuxta ordinem ipſius Illuſtriſsimi D. Principis tranſmiſſæ, & remiſſæ Venetias; Et particulariter certioratus ad plenum de inſtrumento Romæ celebrato ex actis D. C. notarij publici, hu-

huiuſmodi tenoris videlicet (inſeratur tenor inſtrumenti) Volens adimplere promiſſionem factam per dictum magnificum L. ſponte. &c. cum conſenſu, & auctoritate dicti Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi Ducis debitoris ſui, de præmiſſis ad plenum informati, & omni meliori modo. &c. dictum relatum inſtrumentum, cuius tenor ſuperius inſertus fuit, & omnia, & ſingula in eo contenta, & omnia alia, & ſingula in actis C. præfati per D. L. geſta, cum toto negocio, de quibus omnibus, & ſingulis dixit pleniſſime informatum ſe eſſe, ratificat, acceptat, approbat. ac in omnibus, & per omnia pleniſſime confirmat, modis, & formis, prout in eodem inſtrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promiſit adimplere, ac inuiolabiliter obſeruare, vt ſupra, erga omnes, & ſingulos, quorum intereſt, aut intereſſe poterit hinc abſentes. me notario publico, pro illis omnibus. & ſingulis ſtipulãte, & acceptãte. Pro quibus, &c. obligauit, &c. in forma Cameræ, &c. & ita obſeruare iurauit, tactis, &c. & in verbo, ac fide Principis, ſuper quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis, ad maiorẽ illorum validitatem, & ad poſtulationem dicti Illuſtriſsimi D. Principis Illuſtriſsimus, & Excellentiſsimus D. Dux præmiſſis intellectis & cognitis, auctoritatẽ ſuã, & decretum interpoſuit: etiam ſupplendo quoſcumque defectus, ſi qui forſan interuenerint. Super quibus, &c.

Promiſsio inueſtiendi pecunias, & donatio inſolutum.

N. Qui erat legitimus debitor M. & B in ſumma ſcutorum duorũ millium monetæ occaſione pretij pecudũ caprarum, & bouum ipſi N. per P. & alios contutores, & curatores dictorum M. & B. venditorum, vt conſtare aſſeruit ex inſtrumento publico, ſtipulato per L. notarium, & cancellarium C. de menſe. &c. ſeu alio veriori tempore. ad quod inſtrumentum, &c. quia hodie, ad computum dicti pretij, ſoluit ſcuta mille, quæ fuerunt expoſita in emptionem annui cenſus ſcutorum 70. pro pretio ſcutorum mille conſtituti, & venditi per N. & C. eius fratrem, ſuper eius caſali V. in fauorem dictorum M. & B. vt conſtat ex inſtrumento caſſationis, & venditionis dicti cenſus per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in ſumma ſcutorum mille monetæ; ſponte, &c. promiſit huiuſmodi ſcuta mille inueſtire, & collocare per totum menſem N. proxime venturum ad beneficium dictorum M. & B. & pro eis in emptionem alterius annui cenſus ſuper caſalis eorundem DD. N. & C. ad rationem ſcut. ſeptem pro centenario, prout alter cẽſus emptus fuit. vel in emptionem alterius cenſus cum alijs perſonis, cum conſenſu tamen tutorum, & curatorum dictorum M. & B. quatenus ab alijs perſonis. quam ab N. & C. dictum cenſum ex dictis pecunijs emi contingat, & hæc omnia adimplere per totum dictum menſem N. prox venturum; Alioquin elapſo dicto menſe N. & promiſsione huiuſmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc, & è contra dedit. ceſſit, & aſſignauit in ſolutum, pro dictis mille ſcutis eiſdem M. & B. hinc abſentibus me notario. &c. medietatem annui cenſus 100. ſcutorum monetæ, quæ aſſeruit emiſſe ab vniuerſitate C. ſupor eius tenuta pretio ſcutorum duorum millium de mẽſe F &c. ſeu alio veriori tempore in actis L. notarij publici, & Cancellarij dictæ Ciuitatis, cum declaratione quod fructus, & prouentus dicti cenſus, pro dicta medietate ſpectent, & pertineant ad prædictos M. & B. in poſterum incipiendo à Kalendis Octobris proxime venturi. Ad habendum, &c. Transferens ſuper dicta medietate cenſus in dict. M. & B. omnia iura, & actiones, &c. contra dictam venditionem, & fideiuſſores, & quoſcumque alios, ponens in. & ſuper dicta medietate cẽſus eoſdem M & B. in omne ius, &c. Conſtituens, &c. Dans facultatem, & licentiam eiſdem M. & B. accipiendi eiuſdem cenſus, pro dicta medietate, realem poſſeſsionem, vel quaſi. Et donec, &c. conſtituit, &c. & hoc facit ex cauſa prædicta; & inſolutum, vt ſupra dictum eſt, hoc pacto & declaratione adiectis vt liceat ſemper, & omni tempore ipſi N. & eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumq. dictam medietatem cenſus pro eodemmet pretio ſcutorum mille redimere, ac dicti M. & B. teneantur quandocumque retrouendere, & retrocedere D N. &

eius hæredibus pro dicto pretio, quamdationem in ſolutum D. N. affirmauit. & promiſit eſſe validam, & bene ac valide factam, & ei facere licuiſſe, atq; licere, & in eam tamquam talem facere conſentire omnes perſonas, &c. ius habentes, aut habere prætēdentes in, & ſuper dicto cenſu, etiam ad omnem ſimplicem extraiudicialem interpellationem, aut requiſitionem per dictus M. & B. faciendam; & totum prædictum cenſum ad ipſum N. ſpectare, & pertinere pleno iure dominij, & nulli alteri vendidiſſe, donaſſe, permutaſſe, aut quouis modo alienaſſe, etiam alienationis largiſsime ſumpto vocabulo, & nemini hypothechaſſe & nihil omnino feciſſe in præiudicium huius contractus, & nihil ſe facturum; alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit, & promiſit ſuſcipere in ſe omne litem, cauſam, controuerſiam, & moleſtiam, ſi quæ inferantur ſuper dicto cenſu, ſuſceptaſq. proſequi, &c. ac eoſdem M. & B. ſuper dicto annuo cenſu, quoad medietatem, vt ſupra tranſlatam, & aſsignatam conſeruare, ac defendere, & liberare ab omni lite, cauſa controuerſia moleſtia, & moleſtante perſona, alias ad omnem euictionem dicti cenſus vniuerſalem, & particularem reſpectu dictæ medietatis, in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, & quouis eorum inſolidum teneri voluit erga dictos M. & B. vltra obligationē vniuerſitatis, & quorumcumque obligatorum in dicto cenſu, & inſuper ad magis cautos reddendum eoſdem M & B. vt pricipalis, & inſolidum ad ſolutionem dictæ medietatis cenſus de ſemeſtre in ſemeſtre, pro rata iuxta formam inſtrumenti cenſus prædicti ſe obligauit, me notario publico pro dictis M. & B. & eorum ſucceſſoribus acceptante, & ſtipulante, Pro quibus, &c.

Prorogatio termini ad redimendam Tenutam.

MAgnificus D. Iulius Fulcus, qui alias fecit cedulam, ten. huiuſmodi videlicet. Io Giulio Folco prometto all' Illuſtriſſimo, & Eccellentiſſimo Sig. Paolo Giordano Orſino, de retrouenderli la tenuta del boſco di Baccano, che mi è ſtata venduta da ſua Eccellenza mediante il magnifico miſſer Riccardo Mazzatoſto ſuo procuratore, per il medeſimo prezzo, ogni volta che ſua Eccellenza vorrà, de qui al meſe di Settembre mille cinquecēto ſettanta, cioè 1570. & non più oltra; ita che paſſato detto meſe di Settembre 1570. la preſſente reſti de neſſun momento, intendo per ciò che s'io affittaſſe detta tenuta, S. Eccellenza ſia obligata à oſſeruare il fitto, & per fede ho ſcritto la preſente, & prometto de farne inſtrumento publico ad ogni piacere di S. Eccellenza. Datum Romæ die xij. Februarij 1568. Iulio Folco. In cuius D. Iulij fauorem die x. Decembris 1569. prædictus Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus D. Paulus Iordanus venditionem dictæ tenutæ, ac aliorum xij. rubrorum, & vnius quarti rubri ratificauit, ac omne id quod plus valeret, prædicto D. Iulio, ex cauſis in inſtrumento deſuper celebrato per N. notarium, donauit, prout in eodem inſtrumento contineri aſſeruit, ſponte, &c. licet ſciat non teneri: nihilominus ad faciendum ei rem gratam, & ex eius mera liberalitate, ac non intelligens donationi, alijſq. præmiſſis in eius fauorem factis, quouis modo renunciare, vel illis, aut aliquibus iuribus ſuis præiudicare; ſed omnibus illis firmis manen. contemplatione Sereniſſimi D. Magni Ducis Hetruriæ requiſitus, eius nomine per magnificum D. B. præſentem, ac requirentem tempus in dicta cedula contentum, quod vſque ad finem huius menſis Septembris durat; prorogauit ad ſexaginta dies, inchoandos ab vltima die huius menſis, & vt ſequitur finien. tantum, & non alias, nec vltra, nec alio modo, præſente dicto B. & vna mecum notario publico, pro eodem Illuſtriſſimo D. P. eiuſq. ſucceſſoribus acceptante, & ſtipulante, quo termino elapſo, & dicta redemptione non facta, huiuſmodi prorogatio, & præſens inſtrumentum pro caſſis, irritis, & non factis habeantur, & ſint nullius roboris, & momenti, perinde ac ſi facto minime fuiſſent: quia ſic ei facere placuit, & ita iurauit tactis, &c. ſuper quibus, &c.

Subrogatio termini in alium terminum, & ceſſio.

AQuibus, &c. ad maiorem cautelam magnificorum N. & N. & ſociorum

Digitized by Google

rum Vrbis aſsignauit eiſdem pro faciliori cõſecutione ſummæ debitæ per ipſum A. in ſpecie ducatorum 500 debitos tunc eidem A. occaſione termini feſtiuitatis Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti tunc proxime præteritæ, occaſione annuæ penſionis ducatorum 3. m. in, & ſuper fructibus, &c. menſe Archiepiſcopalis T. in fauorem ſuum conſtitutæ, ac reſeruatæ, auctoritate Apoſtolica: & aſsignauit etiam alios ducatos mille, pro termino feſtiuitatis Natiuitatis ſancti Ioannis Baptiſtæ anni 1570. annuæ penſionis ducat. 2. m. ſuper menſæ Epiſcopalis Iſpalen. fructibus, &c. ſibi reſeruatæ, prout latius in inſtrumento celebrato per me notarium continetur, ad quod, &c. nunc ex cauſis animum ſuum mouentibus, ſponte, &c. loco dicti termini penſionis Iſpalenſis maturati, vt præfertur anno 1570. proxime præterito, ſubrogauit, & aſsignauit ducatos mille termini dictæ annuæ penſionis Iſpalen maturati hoc anno 1571. in feſtiuitate ſancti Ioan. Baptiſtæ prox. præterita, dictis N. N. abſentibus, præſente B. eorum agente, & ſocio, & vna mecum notario pro eis acceptante, & ſtipulante, citra tamen nouationem contentorum in dicto inſtrumẽto, & ſine præiudicio iurium, dictis ſuis principalibus, & ſibi competentium, & ad facien. rem gratam eidem A. retrocedente aſsignationem ducatorum mille alterius termini dictæ penſionis S. maturati in feſtiuitate Natiuitatis ſancti Ioan. Bapt. anni 1570. & inſuper ad maiorem ſecuritatem dictorum mercatorum, & vt facilius reliquum eorum crediti conſequantur; quod reliquum ſortis principalis eſt ſcutorum 600. monetæ, attento quod pro alijs ſcutorum 2. m. 200. aſsignauit eiſdem mercatoribus alios terminos penſionum ſuarum vt in relato inſtrumento continetur, nunc aſsignat, & cedit eiſdem mercatoribus ducatos 1500. debendos eidem A. occaſione dictæ penſionis I. pro termino Feſtiuitatis Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti proxventuræ. Transferens in eos & ſuper dictis terminis aſsignatis, omnia iura, & actiones, &c. Ponens dictos mercatores, &c. cõſtituens, &c. De quibus pecunijs aſsignatis cum ad manus dictorum mercatorum peruenerint, retentis per eos ſcut. 600. monetæ præſentis, in quibus reſtant creditores, reliquam ſummam conſignare teneantur ipſi A. & huiuſmodi aſsignationem, & ceſſionem fecit ad maiorem cautelam dictorum mercatorum. Et inſuper eorum contemplatione conſtituit, & fecit procuratores ſuos P. & Q. hinc abſentes, &c. & vnumquemque ipſorum inſolidum, ita tamen, &c. ad exigendum, percipiendum, & recuperandum dictas pecunias, vt præfertur aſsignatas occaſione terminorum dictarum penſionum, vel habuiſſe confitendum ab illis, quibus opus erit, & omnes quos opus erit quietandum, &c. etiam in actis publicis, & cum omnibus alijs facultatibus opportunis. Et ſi neceſſe fuerit cum clauſulis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. De quibus pecunijs ordinauit, & mandauit eiſdem procuratoribus, vt ſequantur diſpoſitionem dictorum N. N. & promiſit etiam ad omne placitum dictorum mercatorum, deputare, & conſtituere quoſcumque alios procuratores, quos maluerint; vt facilius ſub nomine A. conſequantur dictas pecunias, & ſaluis præmiſsis, declarauit, & voluit firmas remanere omnes conuentiones, & cautelas factas in dicto relato inſtrumento; vſque ad integram ſatisfactionẽ eorundem mercatorum; quas pro repetitis haberi voluit. Pro quibus, &c.

Ceſſio bonorum per profeſſam.

CVm alias M. aſsignauerit, & conſtituerit pro dote dominæ V. ſue filiæ legitimæ & naturalis, ſummam ſcutorum mille, in, & ſuper vinea ſita in monte Q. ac domo ſita in via I. ſoluẽdorum tempore nuptiarum, vt conſtare aſſeritur in inſtrumento per N. celebrato de anno, &c. & deinde præfatus M. præfatam vineam vẽdiderit C. & inter alia promiſerit, quod præfata V. reſpectu dotis, vt præfertur, conſtitutę, contentiet, & ſua iura, & actiones cedet in fauorem dicti C. emptoris, vt in alio inſtrumento, ex actis dicti N. die, &c. latius dicitur contineri, & quia præfata V. nunc in vigeſimo anno ſuæ ætatis conſtituta; propoſuit profeſsionẽ religionis emittere in monaſterio ſanctæ A. Vrbis ordinis ſancti B. & dictus eius pater, pro dote, ſeu eleemoſyna perſoluerit ſcu.

Digitized by Google

500.& dederit etiam ſupellectilia, veſtes, & alia neceſſaria pro ingreſſu dicti Monaſterij, ac etiam paratus ſit ſoluere annuatim ſcuta 18. dictæ V. ſeu monaſterio prædictæ durante vita eiuſdem V. & cellam, vt infra, conſtruere in dicto monaſterio; quatenus dicta V. bonis, & ſucceſſionibus paternis.& maternis cedat in fauorem ipſius patris,& P. N. fratris. & filiorũ eiuſdem N. Hinc eſt quod anno, &c. die,&c. Coram magnifico & R D.R.Iud. Illuſtriſſimi,& Reuerendiſſ D. Iacobi Sabelli S.R. E Cardinalis, Sanctiſſimi D. N. Papæ Vicarij Locumtenẽte in Ro. Cur. Iudice ordinario.& competenti,ſedente,&c.principaliter conſtituta dicta D V. quæ nunc,& in futurum H. nuncupari, intendit, in vigeſimo,vt aſſeruit, ætatis anno conſtituta, quæ nondum tamen profeſſionem religionis emiſit, in præſentia dicti M. ſui patris, habens plenam notitiam, vt affirmauit, de dicta conſtitutione, & aſſignatione dotis mille ſcutorum, facta per dictum eius patrem in,& ſuper vinea, & domo præfatis, & de venditione dictæ vineę, ac promiſſione facta per dictum eius genitorem in fauorem dicti C. & quia ipſa contenta remanſit, & remanet de ſumma ſcut. 500. pro ea ſoluta dicto monaſterio ſancti A.& de annua ſumma ſcut. 18. durante eius vita ſoluenda, & pro dicta conſtructione cellæ facienda. Ideo,& pro conſeruatione ſuæ domus, & agnationis dictis bonis, & ſucceſſioni paternis.& maternis cedere intendat; ſed quia nullos habet conſanguineos habiles ad intereſſen. & conſentien. contractui huiuſmodi celebrato, attento quod agitur de intereſſe præfati ſui genitoris,& N. ſui germani fratris, in quorum fauorem cedere,& renunciare intendit. Et ne ſtropter eius minorem ætatem dubitari contingat de validitate contractus, aliquẽ ſibi curatorem,&c. (pone deputationem curatoris, cum fideiuſſore, & obligatione in forma.)

Succeſſiue coram eodem R. D. R. Locumtenente, vt ſupra ſedente pro tribunali,meq. notario, & teſtibus, &c.perſonaliter conſtituta dicta V. quæ nunc N. nuncupatur, & nuncupari intendit, in vigeſimo anno ſuæ ætatis conſtituta, vt medio iuramento tactis, &c. affirmauit. cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis,& cum conſenſu,& auctoritate præfatis curatoris præſentis, & auctoritatem, & conſenſum præſtantis,& cum iuramento tactis, & præſtito, affirmantis ſe non habere aliquod proprium particulare intereſſe in hoc negocio,&renunciationem, & ceſſionem ſupra narratas, & vt infra faciendas. non tendere in præiudicium eiuſdem V. ſeu N. attento quod ſibi eſt abunde prouiſum, & prouidetur pro ingreſſu monaſterij.ſeu profeſſione religionis emittenda: In primis.ſponte, &c. ad maiorem validitatem actus, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis, reſtitutionis in integrum ex quocumque capite competentis, & competituræ l. Iul.de fund. dot. & omnibus ll. iuribus, & ſtatutis in fauorem minorum, & mulierum diſponen. de quibus prius, & eorum effectu a dicto D.Locumtenente certiorata fuit, & omni meliori modo,&c. Renunciauit,& ceſſit expreſſe omnibus,& ſingulis bonis,& ſucceſſioni paternis, & maternis in fauorem dictorum D. M. ſui patris abſentis,me notario, &c.& D. N. ſui germani fratris, præſentis,& acceptantis pro ſeipſo, ac ſuo genitore prædicto, ac ipſorum hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque,ac inſuper de cõſenſu dicti D. N. ita conſentientis; nomine dicti ſui genitoris, ceſſit omnibus ſuis iuribus, & actionibus competentibus, & quomodolibet cõpetituris in, & ſuper vinea,cum domo,& alijs ſuis pertinentijs, ſita, &c. vendita in fauorem dicti C. emptoris dictæ vineæ, quamuis abſentis,me notario, &c. Ponens dictum C. &c. conſtituens, &c. Et huiuſmodi ceſſionem, & renunciationem fecit, attento quod pro ipſa D. V. ſeu N. ſoluta fuerunt dicto monaſterio, ſeu agentibus pro dicto monaſterio ſancti A. in quo, Deo dante, ipſa V. de proximo intendit profeſsionem religionis emittere, ſcuta quingenta monetæ, prout ibidem præſens venerabilis A. Abbatiſſa dicit monaſterij ſoluta fuiſſe affirmauit, pro dote ſeu eleemoſyna dictæ V. futuræ monialis, vltra ſupellectilia,veſtes, & alia neceſſaria pro ingreſſu in dicto monaſterio, ipſi V. ſeu N. parata; de quibus ſcut. 500. tam ipſa V. quam dicta venerabilis Abbatiſſa, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis præfatum M. abſentem, & D. N.

præ-

præſentem, &c. quietarunt, &c. exceptioni, &c. renunciarunt, cum pacto de numquam amplius petendo. Et quia ipſe N. nomine dicti ſui patris, cum promiſsione rati, &c. futurū ſoluere promiſit annua ſcuta 18. monetæ dictæ V. vel pro ea dicto monaſterio quatenus ibi profeſsionem religionis emittat, videlicet de ſemeſtre in ſemeſtre, in fine ſemeſtris pro rata, durante vita naturali prædictæ V. & non vltra. Et inſuper promiſit fabricare ſuis impenſis vnam cellam in dicto monaſterio ſancti A. De quibus præmiſsis, & illis ſaluis, & reſeruatis eadem V. cum auctoritate, & decreto iam dictis, pro omni, & toto eo, quod ipſa in bonis, & ſucceſsione tam paternis, quam maternis petere, aut prætendere poſſet, vocauit ſe contentam, ac ſatisfactam, & renunciauit non ſolum conſtitutioni, & aſsignationi dotis mille ſcut. ſuper dicta vinea, & domo, vt præfertur factis, verum etiam omnibus alijs iuribus, & actionibus ſibi nunc, & in poſterum ſuper dicta vinea, & domo, & alijs quibuſcumque bonis, & ſucceſsionibus paternis, & maternis, competentibus, & competituris, &c.

Ceſſio per mulierem, ſeruata forma Regni Neapolis.

IN nomine Domini. Amen. Anno ab eiuſdem Natiuitate, &c. Pontificatus, &c. Anno N. regnante Sereniſsimo, & Catholico Principe D. D. Philippo ab Auſtria (Dei gratia) Caſtilliæ, Aragonum, huius Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, Hieruſalemq. Rege, hoc publico inſtrumento.

Nos R. pro tribunali ſedentes ſuper ſedibus ligneis in loco infradicen. ad quem locum pro decoro ſeruando infranominādæ dominæ A. nosmet contulimus, quem locum, & ſedes pro congruo, & iuridico loco, atque tribunali ad hunc actum, & negocium expedien. pro maiori validitate gerendorum deputamus, & ego F. publicus vbilibet per totum præfatum Regnum Siciliæ tali auctoritate notarius, & teſtes infraſcribendi ad hæc vocati ſpecialiter, & rogati, declaramus, & atteſtamur quod hodierna die perſonaliter conſtituta ſupradicta

A. Vidua relicta bo. me. S. de terra N. M. diœceſ. iuriſdictionis tutrix, & pro tēpore curatrix, atque bonorum adminiſtratrix teſtamentaria dominæ B. ſuæ filiæ ex dicto q. S. ſuſceptæ infantis hæredis venerabilis eiuſdem q. S. & præſentibus N. ipſius ſocero, atque C. eiuſdem A. ſorore, & N. ac P. & L. ſimiliter poſt ſupradictos N. & R. proximioribus conſanguineis nobis palam expoſuerunt, quod cum alias C. perpetuus adminiſtrator Abbatiæ ſancti P. M. diœceſis cum conſenſibus, & aſſenſibus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & Sereniſſimi, atque Catholici Hiſpaniarum Regis, locauerit in emphytheoſim perpetuam dicto bo. me. S. quaſdam ſalinas, iuxta pharum Meſſinæ ſitas, pro annuo canone vnciarum 20. ſoluen. certis terminis, & cum pactis, conditionibus, promiſſionibus, obligationibus, & cautelis expreſsis in inſtrumento deſuper per N. inter ſupradictas partes celebrato, ad quod relatio habeatur. Et cum dictæ ſalinę ſint ſubiectæ periculo deuolutionis, & caducitatis in euentum, in quem ceſſaretur in ſolutione dicti canonis, & requirant in partibus iſtis maximas impenſas, & attenta magna copia illorum, qui alias ibidem ſalinas exercent, & fabricant plus afferunt damni, quam lucri, & ſint magnæ curiæ, induſtriæ, atque laboris, indigeantq. perſonali aſsiſtentia, atque hominum cura, & diligentia, qui de eis certam experientiā habeant, & præſentia dominorum ſuorum ſit valde vtilis, & forſan neceſſaria, quod ſecus euenit dominæ A. & dominæ B. quæ non ſunt habiles ad huiuſmodi negocia, nec eas decet, minuſq. vtile ſit, tum ob præmiſſa, & ob diſtantiam earūdem ſalinarum ab earum patria, tum etiam ob certum damnum, quod cauſa dictarum ſalinarum annuatim recipere ſolent, & conſideraucrit eis expedire, & magis proficuū eſſe præfatas ſalinas, cū omni onere, ſeruitute, & cura (reſeruato conſenſu eiuſdem D. perpetui adminiſtratoris dictæ Abbatiæ, & prædictorum ſalinarum, tamquam membris eiuſdem proprietarij, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ beneplacito, quatenus opus ſit & regio aſſenſu) cedere domino I. ipſarum mulierum conſanguineo, cui non deficiunt qui hic, & maioribus negocijs vacare poſsint, quam ita retinere, & volens actum omni meliori modo,

modo, quo poteſt valide celebrare, propterea cum præſentia prædictorum N. aui paterni dictæ B. infantis, & R. ac A. & conſenſu, & auctoritate dictorum P. & L. proximiorum conſanguineorum ſtante intereſſe prædictorum N. & R. patris, & fratris reſpectiue dicti D. I. præſentium, & conſenſum præſtantium, atque affirmãtium cum iuramento, tactis, &c. præſtito ſe non habere in hac re aliquod proprium particulare intereſſe, & huiuſmodi inſtrumentum ceſſionis actionis cauſis prænarratis (quas cauſas veras eſſe aſſeuerarunt) non tendere in damnum earundem mulierum, quos N. R. & N dicta A. aſſeruit cum iuramento tactis, &c. præſtito eſſe proximiores conſanguineos dictæ ſuæ filiæ infantis, ſponte, &c. renunciando in primis cum eodem iuramento ad maiorē huius contractus firmitatem omnibus legibus, & ſtatutis in fauorem mulierum diſponē. & reſpectu dicti B. beneficio minoris ætatis, & reſtitutionis in integrum ex quocumque capite prouenien. de quibus prius à nobis ſupranominatis certioratæ fuit, ac omnibus melioribus modo, &c. dicto tutorio, curatorio, & adminiſtratorio nomine, ac nomine ſuo proprio, pro quocumque ſuo iure, ſi quod ei competit, & competere poſſet ſupradictas ſalinas ſimul iunctas; ſitas iuxta Pharum Meſſinæ, confinatas ab vno iuxta, &c. ſaluis alijs, ſi qui ſint plures, aut veriores confines ſuperius expreſſis, cum omni iure fabricandi ſal, ac iure deriuandi, & accepiēdi aquas, & pro fabricatione ſalis facienda, & pro dictis ſalinis exercendis, ac omnibus alijs iuribus, iuriſdictionibus, & priuilegijs, honoribus, & oneribus, quibus ipſæ mulieres nunc vtuntur, & ipſæ earumque hæredes, & ſucceſſores in futurū quomodolibet vti, & frui poſſent, & dictis bo. me. dum vixit vſus fuit, & poſſidebat, ac vti, frui potuiſſet (ſaluo, & reſeruato, quatenus opus ſit, ſanctæ Sedis Apoſtolicæ beneplacito, & regio aſſenſu, & dicti C. adminiſtratoris perpetui conſenſu) & non aliter, nec alio modo ceſſit, dedit, atque conceſſit præfato domino L. dicti N. filio, licet abſenti domino N. eius in hac parte agenti præſenti, ac pro dicto L. ac illius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ſtipulanti, & acceptanti, & pro illo de rato, vt infra promittenti. Ponens dicto tutorio, curatorio, & adminiſtratorio, & proprio reſpectiue nominibus eundem I. & ſuos in omne ius, locum, & priuilegium vniuerſum ipſarum mulierum, conſtituēſque eum procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita quod, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. conſtituit, &c. Et hæc omnia fecit, & facere dixit, ex cauſis ſuperius narratis, & ad conſulendum penitus indemnitati dictæ B. & rei ſuæ prouiden. quia ex maturo conſilio negocij huiuſmodi peritum ita ſibi fuiſſe conſultum atteſtata eſt, & quia è conuerſo dictus N. procurator eiuſdem I. Ceſſionarij, pro quo nihilominus de rato, & rati habitione in forma iuris valida promiſit, & illum hæc ratificaturum intra xv. dies proximos, alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit, ſpōte, &c. promiſit dictum, canonem, ſeu reſponſionem vnciarum 10. præfato C. perpetuo adminiſtratori dictę Abbatiæ, & præfatarum ſalinarum proprietario, & ſucceſſori ſuo in Abbatia pręfata, licet abſentibus Nobis . . . &. notario præſentibus, ac pro eo, & alijs futuris ſucceſſoribus adminiſtratoribus dictæ Abbatiæ ſtipulantibus, & acceptantibus, ſoluere realiter, & cum effectu, modis, & temporibus expreſſis in ſupra relato inſtrumento, libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Inſuperq. promiſit procuratorio nomine, quo ſupra, omnem curam, diligentiam, induſtriam, & operam, atque ſeruitia ſolita, & neceſſaria, etiam perſonalia adhiberi facere, pro manutentione dictarum ſalinarum, & vſu fabricationis ſalis, & facere, & curare quod idem C. adminiſtrator liberabit eaſdem mulieres, & ſuos à præſtatione canonis huiuſmodi, & ab omni alio onere, atque promiſſionibus per eos forsã, & dictū bo. me S dum vixit quomodolibet huiuſmodi rei cauſa factas intra dictum terminum xv. dierum, alias ad obſeruantiam inſtrumenti præfatæ perpetuæ emphyteoſis, & etiam ad omnia damna, impenſas, & intereſſe teneri voluit dicto procuratorio nomine. Quam quidem ceſſionem, conceſsionem, & dationem ſalinarum, & promiſſiones reſpectiue viciſſim factas, cū omnibus, & ſingulis in hoc inſtrumento contentis, præfata A. tutrix, curatrix, & admi-

adminiſtratrix eiuſdem B. & nomiue ſuo pro quocumque ſuo iure ex vna, & prædictus N. procurator præfati I. ex altera partibus, promiſerunt ad inuicem ſemper, & perpetuo habere ratas, gratas, validas, & firmas, & inuiolabiliter obſeruare, & contra non facere, dicere, vel venire quouis quæſito colore, prætextu, iure, titulo, cauſa, & modo etiam hic non expreſſis. Pro quibus omnibus, &c. præfata A. tutrix, & pro tempore curatrix dictæ B. & bonorum eiuſdem adminiſtratrix ſeipſam dicto tutorio, & curatorio nominibus, & præfatam B. ac illius hæredes, & ſucceſſores, ac bona omnia, & ſingula quæcumque præſentia, & futura tàm feudalia, quàm burgenſatica, Regio aſſenſu reſpectu feudalium ſemper ſaluo, ac totam hæreditatem. & ſucceſſionem dictiq. S. & ſeipſum, eiuſq hæredes, & bona, pro quocumque ſuo iure ex vna, & dictus N. procurator dictum I. principalem ſuum, ac illius hæredes, & ſucceſſores, ac bona omnia, & ſingula præſentia, & futura, ac etiam burgenſatica, & feudalia, dicto Regio aſſenſu ſemper ſaluo reſpectu feudalium, & vſque ad ratificationem ſeipſum; & eius bona omnia, & ſingula quecumque præſentia, & futura ex altera partibus obligarunt, & hypothecarunt adinuicem in forma iuris valida, & iuxta laudabilem ritum magnæ Curiæ Vicariæ Noapolis, ac in forma Quarantigiæ, & Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis clauſulis, citra tamen, & præter quorumcumque procuratorum conſtitutionem quotieſcumque opus fuerit latius extenden. quæ nihilominus pro extenſis habeantur, & renunciarunt cuius appellationi, reclamationi, & recurſui pro negocio ſuſpenſiuo executionis præſentis inſtrumenti, & ita obſeruare iurarunt tactis, &c. & pro maiori validitate, & firmitate præmiſſorum prædictæ partes petierunt ad maiorem validitatem, & abundantiorem cautelam, ita quod vtile per inutile non vitietur, ſuper præmiſsis auctoritatē, & decretum interponi, & ſuppleri quoſcumque defectus, ſi qui forſan interuenerint ex tunc. Ego A. iudex ordinarius, & competens, vt ſupra pro tribunali ſedens, auditis, & intellectis præmiſsis, & illis atteſtatis, & cauſa cognita iudiciariam auctoritatem, qua fungor, & decretum ſuper præmiſſis interponendum duxi, & interpoſui, ſupplendo quoſcumq. defectus, ſi qui forſan interuenerint, quantum mea potui auctoritate ſupplere. Super quibus, &c.

Subrogatio bonorum fideicommiſſariorum.

CVm ſit quod Vniuerſitas ciuitatis C. die, &c. in, & ſuper eius molendinis, in flumine M. ac certis banditis impoſuerit annuum cenſum ſcut. 480. aureorum eūq. vendiderit, & aſſignauerit inſolutum magnifico D. A. V. pro ſumma, & pretio ſcutorum ſex millium etiam aureorum, cum facultate quandocumque pro eodem prætio redimendi, ad compatum ſcut. decem millium cauſa redemptionis tenutarum A. & R. nuncupatarum, quæ alias per venditionem prædictam bo. me. S. V. pro pretio ſcutorum ſex millium venditæ fuerunt, cum pacto de retrouendendo; quem annuum cenſuum die, &c. vendiderit bo. me. C. vt conſtare dicitur inſtrumento, &c. & poſtea die, &c. D. A. præfatus in actis DD. N. & N. notariorum inſolidum rogatorum, narrato quodam fideicommiſſo dicti bo. me. S. aui ſui, qui voluit, & diſpoſuit in ſuo teſtamento; inter cætera eius palatium ſitum in ciuitate C. eſſe fideicommiſſarium, vna cum ſex mille ſcutis aureis, per eū in emptionem quarūdam tenutarum dictæ Vniuerſitatis expoſitis, & declarans idem A. habuiſſe à dicta Vniuerſitate ſcuta ſex millia. Volenſq. diſpoſitinnem teſtatoris prædicti obſeruare, & adimplere, ac etiam per ſuos hæredes, & ſucceſſores eandem voluntatem ſeruari. Declarauit, voluit, & mandauit, quod ſua tenuta, nuncupata il precoio delle vcche roſſe, cum terris ibi circumuicinis, ædificijs, vel domibus, & capannis in territorio C. prope portum, & mare. Item eius quarta pars tenutæ Tarquiniæ, ſitæ in eodem territorio, poſſeſſę pro indiuiſo cum Hoſpitalis S. Spiritus Vrbis, iuxta ſua latera, ſint fideicommiſſariæ pro ſumma currenti dictorum ſex millium ſcutorū, & quod ſui hæredes non poſſint, nec valeant eas alienare, vendere, vel diſtrahere, niſi prius dicta ſcuta ſex millia, vt ſupra fideicommiſſaria in alia ſtabili fuerint conuerſa,

uerſa, & poſita; quæ ſubiaceant ſupradi-ćto fideicommiſſo, vna cum Palatio præfato iuxta formam ſupranominati inſtrumenti, & voluntatis teſtatoris, & voluit, vt inſtrumentum dićtę ſuæ declarationis, & voluntatis obligare: ſeipſu n, & ſucceſſores ſuos, quemadmodum obligaret, & ligaret ſi à præfato teſtatore factum fuiſſet. Et vltimo loco, pro vrgentibus rebus vendiderit quartam partem Tarquiniæ die, &c. magnifico D. P. vt conſtat ex inſtrumento, per me notarium celebrato; Et quia deuenit ad alienationem præfatam, non prouiſo hactenus fideicommiſſario de alia reſtabili, quæ vna cum dicta tenuta prædij pro ſupplemēto ſcutorum ſex millium ſufficeret; Et cupiens omnium indemnitati proſpicere, ac litibus, & controuerſijs obuiare; quæ forſan inter fideicommiſſarios, & D. P. emptorem; ac ipſum venditorem, & fideiuſſores præſtitos, & omnium hæredes, & ſucceſſores moueri, & intentari poſſet.

Hinc eſt quod Anno, &c. Coram teſtibus, & me Notario publico, ad hæc vocatis, & rogatis, perſonaliter conſtitutus præfatus Magnificus D. A. cupiens in tempus occurrere, ac tollere occaſionem litium, & conſulere indemnitati, & ſecuritati dicti emptoris quartæ partis Tarquiniæ, fideiuſſorumque præſtitorum, ac fideicommiſſariorum, & ſuæ, ac omnium quieti prouidere, & omni meliori modo, &c. Pro dicta ſumma ſcut. ſex milium aurei, quæ olim per dictum bo. me. S. eius Auum paternum, in emptionem tenutarum A. & R. dictæ Vniuerſitatis expoſita fuerunt, & vna cum palatio, exiſtente C. eius fideicommiſſo iuxta formam ſui teſtamenti, ſuperius relati, & die, &c. aut alio tempore veriori per q. N. celebrati ſubiecta fuerunt, & pro quacumque alia maiori ſumma, ac omni, & toto eo, quod fideicommiſſarij dicti teſtatoris quouis modo petere, aut prætendere poſſent, vel poterunt ratione dicti fideicommiſſi, ad dictæ declarationis, factæ per ipſum A. circa ſuppoſitionem quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, de nouo ſubiecit, ſuppoſuit, & ſubmiſit dictam ſuam tenutam del Precoio, cum terrenis, edificijs, membris, & pertinentijs ſuis, poſita in dicto Territorio C. iuxta, &c. Item loco dictæ quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, vt præfertur venditæ dicto P. ſubiecit, & ſubrogauit & ſuppoſuit, ac ſubmittit, & ſubrogat in perpetuum, & in infinitum dicto fideicommiſſo, iuxta formā teſtamenti ſupradicti C. (quod teſtamentum legiſſe affirmauit) bona infradicenda videlicet, &c. Quorum bonorum valorem, vna cum dicta tenuta præcodij excedere aſſeruit dictam ſummam ſcutorum ſex millium aurei. Transferens, & cedens dictis fideicommiſſarijs abſentibus, me notario publico pro illis, & omnibus quorum inter eſt, & intereſſe poterit in futurum ſtipulante, & acceptante omnia, & ſingula iura ſua, & actiones, &c. in, & ſuper dicta tenuta præcodij, & alijs bonis prædictis, vt ſupra ſuppoſitis, eorumque pertinentijs. Ponens eoſdem fideicommiſſarios, & ſucceſſores vigore dicti fideicommiſſi in omne ius, locum, & priuilegium ipſius A. adeo, vt dicti fideicommiſſarij habeant omne ius, facultatem, & auctoritatem ſuper dictis bonis nunc ſuppoſitis, competentes ex diſpoſitione teſtatoris præfati, etiam perinde, ac ſi bona huiuſmodi fideicommiſſo, ac diſpoſitioni ſuæ, loco dictorum ſex millium ſcutorum aurei ſubiecta, & ſuppoſita fuiſſent in teſtamento præfato, & quacumque ſua vltima voluntate. Itaquod dicta quarta pars tenutæ Tarquiniæ habeatur, & ſit libera, & dictum inſtrumentum die, &c. per N. & N notarios inſolidum rogatos celebratum, quoad tenutam Tarquiniam habeatur, & ſit caſſum, irritum, & nullum perinde, ac ſi celebratum non fuiſſet, liberans penitus & omnino dictam quartam partem T. à dicta ſuppoſitione, caſſanſque, & annullans dictam ſuppoſitionem eiuſdem T. ac illam, & declarationem, vt præmittitur, factam, & inſtrumentum præfactum, & omnia in eo contenta, quæ voluit haberi pro irritis, caſſis, & nullis, etiam perinde, ac ſi nunquam facta fuiſſet. Et promiſit etiam dicta bona ſuppoſita eſſe libera, immunia, & exempta ab omni cenſu, canone, reſponſione, & a quocumque onere, nulliq. reſtitutioni eſſe obnoxia, vel ſubiecta; & dictam ſuppoſitionem eſſe, ac ſemper fore bonam, validam, ac bene, & valide factam; & in eam tamquam talem promiſit facere conſentire omnes perſo-

nas

Digitized by Google

nas, &c. Et litem, & cauſam ſuſcipere in omni iudicio. & quacumque parte iudicij, & ſuſceptas proſequi, & terminare ſuis ſumptibus, procuratoribus, & aduocatis: & defendere, ac liberare fideicommiſſarios ab omni lite, cauſa, & controuerſia, & moleſtia, & ad omnem euictionem dictorum bonorum vniuerſalem, & particularem in formam iuris valida, & ad omnia damna, &c. erga dictos fideicommiſſarios, & omnes quorum intereſt, &c. & pro maiori ſecuritate D P. promiſit, quod fideiuſſores præſtiti, & obligati in fauorem D. P. in venditione quartæ partis T. conſentient in præmiſſis, cum declaratione quod non intelligatur, nec ſit facta aliqua nouatio. nec præiudicium aliquod illatum dicto emptori T. nec in aliquo derogatum cautelis factis per ipſum venditorem, & dictos fideiuſſores in fauorem dicti emptoris T. ac eius hæredum, & ſucceſſorum, immo quod præmiſſa omnia, & ſingula intelligantur, & ſint facta ad maiorem cautelam domini P. emptoris, & eius hæredum & ſucceſſorum, & iura iuribus addendo. Quæ omnia præmiſſa fecit, & facere dixit, & declarauit, etiam ad maiorem ſecuritatem domini P. emptoris præfati, quamuis hinc abſentis, me notario publico acceptante, & ſtipulante pro eo, & eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, Atque ad prouidendum indemnitati, & ſecuritati fideicommiſſariorum prædictorum, & omnium aliorum, quorum intereſt, & intereſſe quomodolibet poterit in futurum. Et quia ea, quæ Sedis Apoſtolicæ munimine roborantur, maiorem ſolent firmitatem obtinere. Ideo, ac etiam ad maiorem cautelam ſupplicare intendit, & ſupplicat ſanctiſſimo D. N. Papæ, pro perpetua confirmatione huius inſtrumenti, & contentorum in eo, cum ſuppletione quorumcumque defectuum, ſi qui interuenerint. Et conſenſit etiam, vt per quoſcumque dicta cōfirmatio Apoſtolica impetrari poſſit, et præmiſſa omnia, et ſingula ſemper, et perpetuo rata, grata, valida, et firma tenere, habere, ac inuiolabiliter obſeruare promiſit, & nunquam ſub quouis prætextu, iure, titulo, cauſa, et modo in iudicio, vel extra contrafacere, dicere, aut reuocare, opponere, aut venire per ſe, vel alios. Et pro præmiſſis omnibus, etc.

Tranſlatio Cenſus, & affrancatio Prædij.

Magnificus D. eques Bernardinus Ianuiſa de Balneoregio, aſſerens alias in, et ſuper eius prædio, ſito et poſito in agro Balneoregien in contrata N. conſtituiſſe vnum annuum cenſum ſcutorum centum monetæ, iul. 10 pro ſcuto, illumq. vendidiſſe magnifico D. Bartholomæo de Chriſtophoris Phyſico de eodem loco, pro pretio ſcutorum mille ſimilium, et alias, prout latius conſtare dignoſcitur inſtrumento deſuper recepto a D. Saturno de Colleſanctis notario publico de eodem loco ſub die

ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: aſſerens quoque ſe ad ſuccurrendum nonnullis ſuis vrgentibus neceſſitatibus decreuiſſe dictum prædium vedere ad fauorem magnifici domini Clementis de Ianis I. V. D. eodem loco, et ſibi obſtare onus dicti cenſus cum intendat prædium ipſum liberum, et ab omni prorſus onere exemptū emere; volens ad magis facilitan. dictam venditionem prædictum prædium ab onere dicti cenſus affrancare, et eximere, illudq. liberum efficere, et ad hunc effectum dictum cenſum transferre ſuper alio prædio inferius ſpecifican. ad ipſum pariter, vt dixit ſpectan. Ideo ſponte, etc. agens infradicta omnia, et ſingula cum præſentia, conſenſu, et voluntate D. Bartholomæi de Criſtophoris antedicti præſentis, ad infraſcripta omnia, et ſingula (ſaluis tamen infraſcriptis, et non alias, etc.) de quo expreſſe proteſtatus fuit, et proteſtatur conſentientis ad facien. rem gratam dicto equiti Bernardino, ac omnibus melioribus modo, etc. Prædiū antedictum ab onere dicti cenſus, ac ab vlteriori illius ſolutione penitus, et omnino exemit, liberauit, et affrancauit, ac a dicto cenſu liberum, et francum effecit, ac eſſe voluit; ita vt dicto D. Bartholomæo; ac ſuis, etc. nulla ſuper dicto prædio, ac eius iuribus, mēbris, et pertinētijs poſt hac competat ex cauſa dicti cenſus, ius, actio, ſiue exactio, ſed dictum prædium, ſit a dicto cenſu, et illius vlteriori ſolutione, ac ab omni obligatione, vinculo, et hypotheca liberum, francum, et exemptum, ac ſi nunquam deſuper impoſitus, et conſtitutus

tus

nuto ſi come promette dar finita detta cāpana nel modo, & forma, come di ſupra, fra termine di due meſi, da hoggi, &c.

Item che per fare detta campana detto ſignor Claudio Rettore ſupradetto, promette dare al detto maſtro Horatio bronzi di campane rotte, & altre materie di bronzo, che ſono in S. Luigi, da peſarſi amicheuolmente, & communemente, & che tutto quel brōzo, & materia, che mancarà per compire detta campana ſino al peſo ſopradetto di libre 2000. come di ſopra, mettendolo detto maſtro Horatio del ſuo, ſe gli debba pagare al prezzo che correrà.

Item che per fattura, & mercede di detta campana, ſi debba pagare al detto maſtro Horatio, nel modo, & tanto quanto hanno pagato la natione di S. Giouan. de Fiorentini, & li ſopraſtanti della Sapienza. per le campane, che lui dice hauergli fatte, da pagarſeli ſubito che ſarà poſta detta campana nel campanile di detta Chieſa di San Luigi, & approuata da' detti periti, come di ſopra, ſi come detto ſignor Claudio Rettore ſopradetto in nomine di detta chieſa promette, & ſi obliga.

Item che mancando detto maſtro Horatio di fare quanto ha promeſſo, & nel modo, & tempo come di ſopra, che in tal caſo ſia lecito a' detti Rettori di S. Luigi far fare detta campana à chi parerà loro, per quel prezzo che trouaranno, à tutte ſpeſe, danni, & intereſſi di detto maſtro Horatio.

Clauſula apponen. in inſtrumento Procura.

IN nomine Domini. Amen. Per hoc præſens publicum inſtrumentum cunctis vbique pateat euidenter, & ſit notum, quod anno ab eiuſdem Domini Natiuitate milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo, Indictione, &c. die vero, &c. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. N. diuina prouidentia Papæ, &c. anno eius, &c.

In mei notarij publici, teſtiumq. infraſcriptorum ad hęc ſpecialiter vocatorum; habitatorum, & rogatorum præſentia præſens, & perſonaliter conſtitutus N.

Principalis principaliter pro ſeipſo.

Citra tamen quorumcumque ſuorum procuratorum per eum hactenus quomodolibet conſtitutorum reuocationem.

In reuocationis Procuratoris.

Reuocando in primis, & ante omnia omnes, & quoſcūque procuratores per eum hactenus quomodolibet conſtitutos, & forſan ab eis ſubſtitutos.

Auferens eiſdem omnem facultatem. & authoritatem eis, & eorum cuilibet per eum quomodolibet conceſſam, & attributam.

Inhibens eiſdem, & eorum cuilibet, ne de cætero in eius negocijs, ſeſe quomodolibet intromittere audeant, ſub pœna nullitatis omnium per eos agendorum.

Proteſtans expreſſe, quod ſi aliquid per eoſdem ſic rauocatos procuratores in hac cauſa fieri contigerit, illud ſit, & eſſe cenſeatur nullius efficacię, roboris, & momenti.

Sponte, & ex certa eius ſcientia, ac ſpontanea, & deliberata voluntate.

Omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus melius, validius, & efficacius de iure potuit, & debuit, ac poteſt, & debet.

Fecit, conſtituit, creauit, nominauit, deputauit, & ſolemniter ordinauit ſuos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, negociorumq. infraſcriptorum geſtores, ac certos nuncios ſpeciales, & generales.

Ita tamen quòd ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra, videlicet N. N.

Abſentes, tanquam præſentes, & eorum quemlibet inſolidum.

Ita tamen quod non ſit melior conditio primitus occupantis, nec deterior ſubſequentis; ſed quod vnus eorum inceperit, alter eorum proſequi, mediare, terminare pariter, & finire valeat ſpecialiter & expreſſe.

Ad ipſius domini conſtituentis nomine, & pro eo.

Exigendum, recipiendum, & recuperandum.

Ac habuiſſe, & recepiſſe confitendum.

Deq. exactis, receptis, & recuperatis. Ha-

Habuiſſeq. & recepiſſe confeſſis.

Quietandum, liberandum penitus, & abſoluendum.

Cum pacto de rem ſemel habitam, & receptam vlterius non petendo.

Proſequendum, deducendum, & pertractandum; pro earum proſecutione coram eiſdem dominis iudicibus, & commiſſarijs tam ordinarijs, quam extraordinarijs comparendum.

Iurandumq in animam ipſius D. conſtituentis, & quælibet iuramenta deſuper neceſſaria, & opportuna, præſtandum.

Clauſulas ad lites.

ET ſi neceſſe fuerit pro præmiſſis omnibus, & ſingulis & eorum occaſione in quocumque foro, ſiue iudicio, coram quibuſcumque DD. iudicibus, & Commiſſarijs, tam ſecularibus, quam Eccleſiaſticis, ordinarijs, extraordinarijs, delegatis, & ſubdelegatis, in quacunque Curia, & inſtantia comparendum, & agendũ, ac ipſum D. conſtituentem, & eius iura, in omnibus, & per omnia defendendum; libellum, ſeu libellos, & quaſcumque alias petitiones, ſummarias, & ſimplices, verbo, vel in ſcriptis dandum, offerendum, & recipiendum, dariq. offerri, & recipi videndum litem, ſeu lites conteſtandum, & conteſtari videndum. Calumniæ, & quodcumque alterius generis licitum, & honeſtum iuramentum in animam ipſius D. conſtituentis præſtandum, & ex aduerſo præſtari videndum, ponendum, & articulandum, poniq. & articulari petendum, & videndum. Necnon ad omnes, & ſingulos actus, & terminos iudiciales tam ſubſtantiales, quam accidentales, & liti neceſſarios in quauis Curia, tam Eccleſiaſtica, quam ſæculari procedendum, & procedi videndum, & obſeruandum ſententiam, ſeu ſententias tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferri petendum, & faciendum, ac ab ea, vel eis, & a quocumque alio grauamine ipſis illato, vel inferendo, prouocandum & appellandum: Apoſtoloſq. ſemel, vel pluries, debita cum inſtantia petendum, & obtinendum, appellationemque, & appellationes huiuſmodi intimandum, inſinuandum, & notificandum, ipſaſq. ac nullitatis cauſas proſequendum, & pertractãdum, ac eas ad Romanam Curiam, ſi opus fuerit deuoluendum, & deuolui faciendum, expen. damna, & intereſſe taxari petendum, faciendum, & obtinendum, & ſuper illis, ſi opus fuerit, iurandum.

Vnum quoque, vel plures procuratorem, ſeu procuratores loco ipſius, ipſorum, & cuiuslibet eorum, cum ſimili, aut limitata poteſtate ſubſtituen. eumque, vel eos reuocandum, & onus procurationis huiuſmodi in ſe reaſſumendum, toties quoties opus fuerit, & ipſis, ſeu eorum alteri videbitur expedire, præſenti procuratorio nihilominus in ſuo robore duraturo.

Et generaliter omnia alia, & ſingula faciendum, decidendum, gerendum, exercẽdum, & procurandum, quæ in præmiſſis; & circa ea neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna. & quæ ipſemet D. conſtituens faceret, & facere poſſet, ſi præmiſſis omnibus, & ſingulis præſens, & perſonaliter intereſſet etiam ſi talia forent, quæ mandatum exigerent magis ſpeciale, quam præſentibus eſt expreſſum.

Promittens inſuper idem G. conſtituens mihi notario publico infraſcripto, tanquã publicæ, & authenticæ perſonæ ſolemniter ſtipulan. & recipien. vice, & nomine omnium, & ſingulorum, quorum intereſt, intererit, aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum, ſe ratum, gratum, validum, atque firmum perpetuò habiturum totum id, & quicquid per dictos procuratores ſuos cõſtitutos, & ſubſtituen. ab eis, & eorum quemlibet actum, dictum, factũ, geſtum, procuratumue fuerit in prẽmiſſis, ſeu aliquo præmiſſorum.

Releuans nihilominus ex nunc, & releuare volens dictus D. conſtituens eoſdem procuratores conſtitutos, & ab eis ſubſtituendos ab omni onere ſatiſdandi, iudicioq. ſiſti, & iudicatum ſolui, cum omnibus, & ſingulis clauſulis neceſſarijs, & opportunis; ſub hypotheca, & obligatione omnium, & ſingulorum bonorum ſuorum præſentium, & futurorum, ac qualibet alia iuris, & facti renunciatione; ad hæc neceſſaria pariter, & cautela.

Super quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis, idem D. conſtituens ſibi a me notario publico infraſcripto vnum vel plura, pu-

Digitized by Google

publicum, ſeu publica fieri petijt inſtrumentum,& inſtrumenta.

Actum Romæ in tali loco,&c.

Præſentibus ibidem N. N.

Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula habitis, vocatis ſpecialiter,atque rogatis.

Quietandum.

QVietauit, liberauit penitus, & abſoluit.

De quibus ſe bene contentum,ſolutum, & ſatisfactum vocauit.

Exceptioniq. non habitorum, non receptorum,& non conſignatorum.

Speiq. futuræ habitionis, & receptionis eorundem expreſſe renunciauit.

Per pactum de rem ſemel habitam, &c.

Promittens huiuſmodi quietantiam ratam, gratam, validam, atque firmam perpetuo habiturum,& contra non facere, dicere,vel opponere, aut venire per ſe, nec alium,ſeu alios quouis quęſito colore, vel ingenio.

Si fiat per Procuratorem.

PRomittēs idem D.N.procurator prædictas pecunias ſibi dictis nominibus modo præmiſſo ſolutas fuiſſe, & eſſe ſemper bene,& legitime ſolutas,& huiuſmodi quietātiam eſſe, & ſemper fore bonam,& legitime factam.

Alias teneri voluit ad omnia dāna, &c.

In ſubſtitut. Procurat.

SVbſtituit, & in locum ſuum poſuit; transferens propterea in eundem D. N.ſubſtitutum omnem facultatem, & auctoritatem, ſibi vigore dicti mandati quomodolibet conceſſam,& attributam,

Proteſtans nihilominus, quod per quecumque actum ſeu quamcumque comparitionem,quem,vel quam in præmiſſis facere contigerit, non intendit propterea dictū D.N.ſubſtitutū reuocare:niſi de reuocatione ipſa expreſſam fecerit mentionē. Super quibus,&c.

In Teſtamento.

HAnc autem dixit eſſe, & eſſe velle ſuam vltimam voluntatem, ſuumq. vltimum teſtamentum, quod, & quam valere voluit iuræ teſtamenti nuncupatiui,& ſi tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, ſeu donationis cauſa mortis, & alterus cuiuſcumque vltimæ voluntatis, quo, ſeu quibus melius valere poterit,& tenere omni meliori modo, &c.

Caſſans irritans, & annullans idem D. N. teſtator omne aliud teſtamentum, & donationem cauſa mortis ac aliam quamcumque vltimam voluntatem, per eum hactenus quomodocumque ſub quibuſcūque verbis, etiam derogatorijs, factum,& factam.

Clauſula in inſtrumento venditionis apponen.

VEndidit, ceſſit, conceſſit, dedit, tradidit,& tranſtulit.

Præſenti, recipienti, & legitime ſtipulanti pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus.

Vel ſi qui alij ſint, vel eſſe poſſint plures, aut veriores confines, antiqui, vel moderni, & nomina, ac vacabula veriora ad dictas domos ſpectan. & pertinen. liberas,& exemptas.

Ab omni onere ſeruitutis, redditus, canonis,ſiue cenſus.

Cum omnibus, & ſingulis introitibus, & exitibus earum: omnibuſque earum iuribus, iuriſdictionibus ſpectantibus, & pertinentibus, commoditatibus, & adiacentijs earum vniuerſis, ad dictas domos, vt ſupra venditas quomodolibet ſpectan. & pertinen. tam de conſuetudine, quam de iure.

Ad habendum, tenendum, poſſidēdum, vtendum,fruendum,& fructificandum,vendendum,donandum,pignorandum,& alienandū,ac de eis cum iuribus, & pertinentijs earum faciendum,& diſponendum ad ipſius N. emptoris libitum voluntatis.

Item, ſimiliter titulo venditionis, ac iure proprio,& in perpetuum,vt ſupra dictus venditor.

Dedit,ceſſit,conceſſit,tranſtulit, & donauit dicto emptori præſenti, & legitime ſtipulanti.

Omnia, & ſingula iura, omneſq actiones reales,& perſonales,vtiles,& directas, tacitas,& expreſſas,hypothecarias, pignoratitias,ſiue mixtas,& in rem ſcriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris. Quæ, quas, & quod dictus N. aliquo vnquam tempore habuit, ſeu habet, & ſibi competijt,& competit,aut competere potuit,ſeu poteſt, vel poterit quomodolibet in futurū in, de,& ſuper dictis contra

V quaſ-

Digitized by Google

quaſcunque perſonas, vniuerſitates, & loca.

Nullo iure, nullaque actione ſibi venditori, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſuper eis quomodolibet de cetero reſeruatis.

Ponens dictus N. venditor eundem N. emptorem præſentem, & ſtipulantem in, de, & ſuper dictis domibus, cum iuribus & pertinentijs earum, vt ſupra venditis, in locum, ius, & priuilegium ipſius venditoris.

Et conſtituens eum ſuper illis procuratorem irreuocabilem, vt in rem ſuam propriam ſuper dictis iuribus, dictiſque actionibus, eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, & defendat, eiſq. libere vtatur, fruatur; & expiriatur in iudicio, & extra iudicium vbilibet, & directis actionibus, ad eius velle; quemadmodum D. venditor vti agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam.

Dans, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præſenti, & acceptanti, ac legitime ſtipulanti, vt ſupra plenam licentiam, liberamq poteſtatem, & auctoritatem, dictas domos, vt ſupra venditas, cum iuribus, membris, & pertinentijs earum poſſeſſionem realem, corporalem, & naturalem illarum propria auctoritate ipſius emptoris, & ſine alicuius Iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, appræhendendi; captãque, & appræhenſam retinendi, & de eis faciendi, & diſponendi ad ipſius emptoris libitum voluntatis.

Et donec dictus venditor inueſtitus fuerit, ac dictarum domorum, & iurium, vt ſupra venditorum, realem, & corporalem poſſeſſionem adeptus fuerit, interim dictus venditor nomine dicti emptoris, & pro eo, illam tenere, & poſſidere conſtituit, atque recognouit.

Hanc autem venditionem, dationem, ceſſionem, & conceſſionem, ac omnia, & ſingula ſupradicta, & quæ infra dicentur, fecit dictus venditor, pro pretio, &c.

Quos prædictus emptor ibidem adhuc præſens, ſtatim, in præſentia mei dicti notarij, & teſtium infraſcriptorum, eidem D venditori recipienti, & manualiter numeranti, tradidit, & conſignauit.

De quibus ſe bene contentum, & ſolutum vocauit, & dixit, ac quatenus opus eſſet renunciauit.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, doliqueque mali, fraudis, metus, & in factum, conditionis indebiti, ob iniuſtam, & turpem cauſam, ac ſine cauſa.

Speiq. futuræ numerationis, & receptionis, omnibuſq. alijs exceptionibus, & defenſionibus iuris canonici, & ciuilis, ac ſtatutis, priuilegijs, & conſuetudinibus Vrbis factis, & fiendis; quibus contra prædicta, vel aliquod prædictorum facere, dicere, vel venire poſſet, & quomodolibet ſe defendere, vel iuuare.

Renunciauit, & refutauit expreſſe, ac ex certa ſcientia.

Et ſi plus dicto pretio N. dictum N. N. valent, valerent, & valere poſſent quomodolibet in futurum, totum illud plus, ſiue ſit parua, ſiue magna quantitas, etiam ſi quandocumque excederet, vltra dimidiam iuſti pretij partem, dictus venditor illam, ſi ſciret, aut crederet plus valere, illlud, quod plus valeret, ſeu valerent, dicto D. emptori præſenti, & legitime ſtipulanti.

Donauit, & expræſſe titulo donationis inter viuos dedit, ceſſit, & conceſſit puræ, meræ, nudæ, licitæ, & perfectæ; quia ſibi facere placuit, & placet.

Facere conſentire omnem perſonã adiacentem, vel aliquod ius habentem, vel habere quomodolibet prætendentem in, de, & ſuper dictæ N. ad omnem ſolam, & ſimplicem petitionem, requiſitionem, & voluntatem dicti emptoris.

Quinimo ipſum D. emptorem auctorizare, & disbrigare ab omni perſona, vniuerſitate, capitulo, ſiue loco, litem, differẽtiam, ſeu controuerſiam, & quæſtionem quomodolibet mouẽte in iudicio, vel extra iudicium, iudiciumque in ſe ſuſcipere, & illud proſequi, & finire, à principio, medio, vſque ad finem ipſius, dicti venditoris ſumptibus, & expenſis, & cum proprijs ipſius procuratoribus, & aduocatis.

Nulli alteri perſonæ, loco, vniuerſitati, in totum, nec in partem fuerunt, & ſunt venditæ, datæ, donatæ, ceſſæ, conceſſæ, pignoratæ, nec quomodolibet alienatæ, alienation. etiam largiſſimo modo ſum-

ſumpto vocabulo: nec de eis factus eſt, nec factus apparet, nec apparebit aliquis contractus, vel quaſi contractus, & diſtractus: cum aliqua alia perſona, in præiudicium dicti emptoris, & præſentis cōtractus venditionis.

Aſſerens, & affirmans talem vigere, & eſſe in Vrbe conſuetudinem approbatam; quod duplum prædictæ rei euictæ reſtituatur emptori, & ad refectionem, & reſtitutionem omnium, & ſingulorum dānorum, expenſarum, & intereſſe, quomodolibet patiendorum, faciendorum, & incurrendorum per eum, occaſionibus prædictis, in iudicio, & extra iudicium.

De quibus damnis, expenſis, & intereſſe, & eorum quantitate, & numero, dictus venditor ſtare; & credere voluit ſoli, & ſimplici verbo dicti emptoris, vel ſuorum ſucceſſorum prædictorum, abſque ſacramento, & quauis alia probatione, in iudicio, ſeu extra fienda; ex nunc, prout ex tunc, & ex tunc, prout ex nunc; dictus N. venditor habere voluit, & promiſit, pro plena, & ſufficienti probatione; abſque alterius onere probationis, Iudicis taxatione, arbitrio, ſeu arbitratu alicuius alterius boni viri, ceteriſque alijs exceptionibus, & defenſionibus, iuris, & facti; quibus ſe quomodolibet defendere, & iuuare poſſet, renunciauit, & refutauit expreſſe, & ex eius certa ſcientia.

Pro quibus omnibus, & ſingulis obſeruandis, plenarieque & firmiter adimplendis, dictus venditor obligauit, & pignori poſuit dicto emptori, & ſuis ſucceſſoribus.

Omnia, & ſingula ipſius venditoris bona, mobilia, & immobilia, præſentia, & futura.

Quæ quidem omnia, & ſingula ſupradicta promiſit dictus venditor eidem emptori præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra, ſemper, & perpetuo attendere, & obſeruare, rataque, grata, & firma habere, & tenere: in nullo contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel alium, ſeu alios ipſius nomine, & pro eo, aliqua ratione, iure, modo, titulo, ingenio, ſiue cauſa, ſub obligatione bonorum ſuorum prædictorum.

Et ad maiorem cautelam omnium, & ſingulorum prædictorum, dictus venditor iurauit ad ſancta Dei Euangelia in manibus mei notarij infraſcripti, tactis per eum ſcripturis ſacroſanctis, contra prædicta omnia, & ſingula nolle facere, dicere, vel venire, aliqua ratione, modo, titulo, ſiue cauſa; ſed omnia, & ſingula ſemper, & inuiolabiliter obſeruare.

Rogando me notarium infraſcriptum, vt de prædictis omnibus; vnum vel plura conficerem inſtrumentum, & inſtrumenta, &c.

In locatione.

LOcauit, & affictauit, & titulo locationis, & affictus, dedit, ceſſit, & conceſſit.

Cum omnibus, & ſingulis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, quacunque ratione, cauſa, titulo, vel occaſione.

Ad habendum, tenendum, vtendū, fruendum, & inhabitandum.

Omnia iura, omneſque actiones, & rationes vtiles, & directas, tacitas, & expreſſas, ſibi D. N. reſpectu dictæ locationis, & affictus quomodolibet competentes, competentia, competituras, & competitura.

Contra quaſuis perſonas, vniuerſitates, & loca.

Ponens dictus N. dictum N. in, & ſuper dicta domo, reſpectu dictæ locationis in vniuerſum, ius, locum, & priuilegium ſuum.

Conſtituens deſuper eum procuratorem ſuum irreuocabilem.

Ita quod ex nunc, & in poſterum prædictis iuribus, & actionibus ſupra ceſſis, agat, petat, exigat, & recipiat, eiſque liberè vtatur, & experiatur in iudicio, & extra, contra quaſcumque perſonas, vniuerſitates, & loca, prout & quemadmodum dictus N. vti, agere, & experiri poterat, ante locationem, & affictum huiuſmodi.

Dans, & concedens.

Plenam licentiam, & liberam voluntatem, & liberalem poteſtatem, dictæ domus, reſpectu dictæ locationis, poſſeſ-

ſionem eius propria auctoritate, & ſine alicuius Iudicis licentia, vel mandato, capiendi, & appræhendendi ad eius libitum voluntatis.

Et donec inueſtitus fuerit, poſſeſſionéq. realem, & actualem adeptus fuerit.

Conſtituit ſe tenere, poſidere, vice, & nomine dicti D.N. & ſuorum.

Hanc autem locationem, & affictum fecit, & facere dixit, &c. Et promiſit, &c.

Cum iuribus, & pertinentijs, vt ſupra, loca is, alteri perſonæ minime locaſſe, nec alias de eo diſpoſuſſe.

Manutenere in eius pacifica poſſeſſione, & habitatione.

Eumq defendere, & disbrigare ab omni moleſtante perſona, & lite.

Omnem litem & moleſtiam in ſe ſponte ſuſcipere, ad ſolam, & ſimplicem denunciationem dicti N. & ſuſceptam proſequi, mediare, tarminare, & finire à principio, medio, vſque ad finem, ſuis ſumptibus, & expenſis, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis. Et in huiuſmodi locatione promiſit facere conſentire omnem perſonam, commune, collegium, vniuerſitatem, & locum adiacentem, vel aliquod ius, & intereſſe habentem, ſeu habere quomodolibet prætendentem ſuper dicta domo, vel aliqua eius parte, ſimiliter ad omnem ſolam, & ſimplicem denunciationem dicti D.N.

Quæ omnia, & ſingula præmiſſa dictæ partes ſemper, perpetuo, & omni tempore rata, grata, valida, & firma habere, tenere, attendere, & inuiolabiliter obſeruare, & contra non facere, dicere, oponere, vel venire de iure, vel de facto, per ſe, vel alium, ſeu alios, quouis quæſito colore; vel ingenio, promiſerunt.

Alias teneri voluerunt ad omnia damna, expenſas, & intereſſe, per eos quomodo libet patienda, ſuſtinenda, & incurrenda.

De quibus quidem damnis, expenſis, & intereſſe, ſtare, vel credere voluit ſoli, & ſimplici verbo, cum iuramento damnum paſſi, abſque librorum, ſeu ſcripturarum productione, taxationis; quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & ſufficienti probatione.

Clauſulæ in mutui depoſiti, & alijs id generis obligationibus.

IN Nomine Domini Amen. Per præſens publicum inſtrumentum cunctis pateat euidenter, & ſit notum, quod anno à Natiuitate eiuſdem Domini Milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo nono, indictione ſeptima, die vero octaua menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papę Decimi tertij Anno octauo Vel ſic.

Hoc publico inſtrumēto, ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbiq. pateat, quod Anno, &c.

In mei, &c. in mei notarij publici, teſtiumq. infraſcriptorum ad hæc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum præſentia, perſonaliter conſtitutus.

Non vi, &c. non vi, dolo metu, fraude, aut aliqua, alia ſiniſtra machinatione ſeductus, vel circumuentus; ſede, &c.

Sponte, &c ſponte, &ex certa eius ſciētia, liberaque & ſpontanea voluntate. Vel ſic

Sponte ſua, & ex certa ſcientia, ac propria, & liberata voluntate.

Omni meliori modo, &c. omni meliori modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuit, & debuit.

Præſente, &c. præſente, ac pro ſe ſuiſq. hæredibus, & in futurum ſucceſſoribus quibuſcumque ſolemniter, & lægitime ſtipulante. & acceptante.

Abſente, &c. abſente, me tamen notario publico infraſcripto vti publica, & authentica perſona pro eo, eiuſque hæredibus quibuſcunque ſolemniter, & legitime ſtipulante, & acceptante.

De quibus, &c. de quibus ſe bene contentum, quietum, & ſatisfactum vocauit, & de illis.

Quietauit, &c. quietauit, liberauit, & penitus abſoluit prædictum B. præſentem, & vt ſupra ſtipulantem.

Cum pacto, &c. cum pacto de rem ſemel habitam vlterius non petendo.

Exceptioni, &c. exceptioni non habitorum, non numeratorum, & non receptorum dictorum ſcutorum N.

spei,

Digitized by Google

Spei, &c. ſpeiq; illorum futuræ numerationis, & receptionis expreſſe renunciauit, vel ſic.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, & alijs quibuſuis, quibus mediantibus ſe iuuare poſſet, expreſſe renunciauit.

In mei, &c. in mei notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia.

Habuit, &c. habuit, accepit, & ad ſe traxit, &c.

Tracta, &c. tracta, totidem eſſe confeſſus fuit.

Vel ſic in rebus, quæ venduntur, vt veſtibus, pannis, frumento, &c.

De quibus, &c. de quibus pannis, eorumq; pretio, & qualitate, ſe.

Se bene contentum, &c. ſe bene contentum, vt ſupra.

Habuiſſe, &c. habuiſſe, recepiſſe, & ſibi realiter conſignatum fuiſſe.

Soluere, &c. ſoluere, ac realiter, & cum effectu reſtitueret. Et hoc intelligendum eſt in mutuo, & commodato: etenim in cæteris obligationibus, illud verbum reſtituere, non apponitur, ſed dicitur tantum.

Soluere reliter, & cum effectu.

Libere, &c. libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Vel ſic.

Libere omni mora, & contradictione iuris, & facti ceſſantibus.

Pro quibus, &c. pro quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis perpetuo, ac firmiter, & inuiolabiliter tenendis complendis, obſeruandis, & non contraueniendis.

Se, &c. ſeipſum, illiuſq;

Hæredes, &c. hæredes, & in futurum ſucceſſores quoſcunque.

Bona, &c. ſuaq; & illorum bona omnia, & ſingula, præſentia, & futura, mobilia, & immobilia vbilibet exiſtentia, iura, actiones, & debitorum nomina.

Cum ſolitis clauſulis, &c. cum ſolitis clauſulis, cum ſubmiſſionibus, renunciationibus, alijſq; clauſulis, & cautelis in forma Cameræ Apoſtolicæ apponi, & de ſtylo Curiæ ſolitis, & conſuetis.

Citra, &c. citra tamen, & præter procuratorum conſtitutionem.

Obligauit, &c. obligauit, & expreſſe hypothecauit dicto B creditori præſenti, & ſtipulanti vt ſupra. Et quando vltra generalem obligationem additur obligatio alicuius rei ſpecialis.

Itaquod, &c. itaquod ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra, vel.

Itaquod generi per ſpeciem non derogetur, nec è contra.

Cuiuis appellationi, &c. cuiuis appellationi, reclamationi, & recurſui contra præmiſſa quomodolibet interponendis, ac præſentis inſtrumenti; & contentorum in eo vim, effectum, & executionem, vtcumque differentibus, retardantibus, aut alias quomodolibet impedientibus.

Vel ſi obligatio ſtipulatur cum conſtitutione procuratoris.

Præſentem, &c. præſentem, & acceptantem.

Ad hæc confitendum, &c. ad hæc confitendum, & confiteri videndum in quocumque iudicio comparendum, ac inibi, & extra eum, ipſius debitoris iura defendendum.

Conſentiens, &c. conſentiens in mandatum executionum contra ſe, & eius hæredes, & bona relaxandum, & exequendum, vnica citatione præuia.

Si in præmiſſis, &c. ſi in præmiſſis, aut eorum aliquo defecerit, & per eũ, vt ſupra promiſſa, & contenta non obſeruauerit.

Abſque, &c. abſque vlla citatione, ſeu intimatione deſuper faciendis.

Iurauit, &c. & ita tactis ſacroſanctis Dei ſcripturis, in manibus mei notarij ad Sancta Dei Euangelia iurauit. Vel ſic, ſi fuerit religioſus, vel prælatus.

Iurauit dicto pectore, &c. Et ita tacto pectore more religioſorũ, vel prælatorum, ad ſancta Dei Euangelia iurauit. Vel ſi fuerit miles alicuius religionis geſtans crucem, ſeu habitum.

Iurauit tactâ cruce, &c. Et ita tacta cruce, quam in pectore geſtabat, ad ſancta Dei Euangelia, more religioſorum militum, iurauit.

Vel ſic ſi fuerit Hebræus.

Iurauit tacto calamo, &c. Et ita tacto calamo, in manibus mei notarij, more Hebræorum iurauit.

Super quibus, &c. ſuper quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis, petitum fuit a me notario vnum, vel plura publica confici inſtrumenta.

Teſtibus, &c. teſtibus, ad hæc ſpecialiter vocatis, & rogatis.

Digitized by Google

In Acceſſionibus, & fideiuſsionibus.

Sciens, &c. ſciens ſe ad hæc non teneri.

Sed, &c. ſed teneri, & obligari volens.

Vt principalis, &c. vt principalis, principaliter, & inſolidum.

Acceſſit, &c. acceſſit, fideiuſſit, & promiſit.

Ac ſeſe principalem, &c. ac ſeſe principalem, & inſolidum debitorem, & promiſſorem propterea in omnibus, & per omnia fecit, & conſtituit.

Indemnem, &c. indemnem, & penitus ſine damno.

Releuare, &c. releuare, & conſeruare.

Ita quod, &c. ita quod nullum propterea damnum, aut moleſtiam patietur.

Alias, &c. alias ad omnia, & ſingula dãna, expenſas, & intereſſe, per dictum N. quomodolibet propterea in iudicio, vel extra patienda, facienda, & incurrenda teneri voluit.

De quibus, &c. de quibus quidem damnis, expenſis, & intereſſe, ſtare, & credere voluit ſoli, & ſimplici verbo, cum iuramento, damnum paſſi.

Abſque, &c. abſque Iudicis taxatione, au alia aliqua iudiciali, & extraiudiciali taxatione.

In impoſitione, & venditione cenſus.

Impoſuit, &c. impoſuit, conſtituit, & aſſignauit.

Impoſitum, &c. impoſitum, conſtitutum, & aſſignatum.

Vendidit, &c. extende, vt ſupra in venditione.

Omnia iura, &c. transferens, & cedens dicto emptori præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra omnia, & ſingula iura, & actiones reales, & perſonales vtiles, directas, hypothecarias, in rem ſcriptas, officium Iudicis, & beneficium iuris, ipſi venditori competentia, & quæ competere potuerunt quomodolibet in futurum, ſuper dicto annuo cenſu ſcutorum N. & dicta domo, ſuper qua ille eſt aſſignatus, & iuribus ſupradictis, pro concurrenti quantitate eiuſdem cenſus, & pretij illius infradicendi contra quaſcumque perſonas communia, collegia, capitula, vniuerſitates & loca.

Ad habendum, &c. ad habendum, tenendum, poſſidẽdum, ſeu quaſi vtendum, fruẽdum, percipiendum, fructificandum, vendendum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de eodem cenſu, cum illius iuribus faciendum, & diſponendum ad ipſius emptoris libitum, voluntatis.

Ponens, &c. ponens emptorem præſentem, vt ſupra ſtipulantem ſuper dicto annuo cenſu, ac iuris præfatis, vt ſupra venditis, & ceſſis, & domo prædicta eidem cenſui ſubiecta pro cõcurrenti quantitate ipſius cenſus, & illius pretij in locum, ius, & priuilegium ipſius venditoris vniuerſum.

Nullo iure, &c. nullo iure, nullaq. actione ſibi venditori & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſuper illis quomodolibet de cetero reſeruatis, in præiudicium ſupradicti cenſus, & pretij illius.

Conſtituens, &c. conſtituens ipſum ſuper illis procuratorem, vt in rem prop ã, irreuocabilem, medio iuramento, vt infra præſtito. Ita quod ex nunc, & non poſterum dictus emptor prædictis iuribus, & actionibus, pro eadem tamen concurrenti quantitate prædicti cenſus, & pretij eius proprio nomen agat, petat, exigat, recipiat, excipiat, & defendat, eiſq. libere vtatur, fruatur, & experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius voluntatem, vt diem venditor agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem huiuſmodi

Dans licentiam, &c. dans, & concedens eidem emptori, vt ſupra præſenti, & ſtipulanti, plenam licentiam, & liberam poteſtatem dicti annui cenſus, & illius perceptionis, ac domus, eodem cenſu, vt ſupra oneratæ, cum iuribus, & pertinentijs prædictis poſſeſſionem, & quaſi pro concurrẽti rata cenſus prædicti, & illius pretij propria ipſius emptoris auctoritate, abſque alicuius iudicis, vel curiæ licentia, decreto, ſeu mandato, intrandi, capiendi, & apprehendendi, ac de illis faciendi, & diſponendi ad ipſius emptoris libitum, & voluntatem.

Et donec, &c. & donec cenſus huiuſmodi,

Digitized by Google

di, ac domus cum iuribus, & pertinentijs prædictis, realem actualem, & corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi pro concurrenti rata prædicti cenſus, & illius pretij adeptus fuerit.

Conſtituit, &c. conſtituit ſe idem venditor tenere, & poſſidere, ſeu quaſi annuum cenſum cum iuribus prædictis, necnon dictam domum, prætextu eiuſdem cenſus, & illius occaſione, precario nomine eiuſdem emptoris.

Hanc autem, &c. hanc autem impoſitionem, venditionem, ceſſionem, & conceſſionem, atque omnia, & ſingula ſupradicta, & quæ infradicentur.

Et ſi plus, &c. extende, vt ſupra in venditione.

Donauit, &c. Cæteras clauſulas eodem modo extendes, quo ſuperius in inſtrumẽto venditionis extenſas inuenies.

In locationem in emphyteoſim.

Locauit, &c. locauit, ac perpetuam locationem, affictum, & emphyteoſim, dedit, ceſſit, atque conceſſit.

Omnia iura, &c transferens, & cedens dicto emphyteoticario omnia iura, omneſq. actiones, directis tamen exceptis, eidem A. ſuper dicto prædio quomodolibet competentia, & quæ competere poterunt in futurum contra quaſcunque perſonas, capitula communia, collegia, ſiue loca, ſaluo ſemper, & reſeruato ſibi D. A. commendatori, & ſuis in dicta commenda ſucceſſoribus iure directi dominij

Ad habendum, &c. ad habendum, tenendum, fruendum, vſufructuandum, colẽdum, liberandum, cultiuandum, poſſidendum, faciendum, & diſponendum, prout, & quemadmodum de huiuſmodi prædio emphyteotico de iure fieri, & diſponi poteſt; & ſalua proprietate prædicta, durãte tempore conceſſionis huiuſmodi. Vel ſic prout & quemadmodum ſaluo prædicto directo dominio, idem commendator vti, frui, & gaudere, ac diſponere, vel alias facere poterat ante præſentem contractum.

Ponens, &c. ponens eundem emphyteoticarium in omne ius, locum, & priuilegium ipſius concedentis, & dictæ ſuę Eccleſiæ; iure tamen directi dominij reſeruato.

Conſtituens, &c. conſtituens eum ſuper illis procuratorem irreuocabilem, medio iuramento vt infra præſtito.

Dans licentiam, &c. dans, & concedens eidem plenam licentiam, & liberam poteſtatem dicti prædij, vt ſupra in emphyteoſim perpetuam conceſſi, cum iuribus prędictis, corporalem realem, & actualem poſſeſſionem, propria ipſius emphyteoticarij auctoritate, & abſque alicuius iudicis, vel curiæ, licentia, decreto, ſeu mandato, capiẽdi, intrandi, & apprehendendi, ac de eis, vt ſupra diſponen.

Et donec, &c. & donec idem B. poſſeſſionem huiuſmodi realem, corporalem, & actualem adeptus fuerit.

Conſtituit, &c. conſtituit ſe idem A. commendator nomine ipſius B. precario tenere, & conſeruare, &c.

Forma extractionis reliquiarum.

R. D. Don. N. Cappellanus Eccleſiæ Annunciationis B. Mariæ nationis Catafanorum ciuitatis Meſſinen. agens in hac parte, & vti procurator RR. DD. N. & N. Rectoris, ſeu Gubernatoris dictæ Eccleſiæ, quibus ſupplicationibus ſanctiſſimus D. N. Clemens Papa licentiam conceſſit extrahendi nonnullas Sanctorum, & Sanctarum reliquias ex monaſterio ſancti Anaſtaſij, alias Trium Fontium extra muros Vrbis, pro illis deferendis ad partes, & collocandis in dicta Eccleſia, vt docuit per eandem ſupplicationem deſuper expeditã, ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum vndecimo Calendas Septembris anno eius Pontificatus ſeptimo ab eodem Sanctiſſimo D. N. Papa ſubſcriptum per hæc verba, videlicet fiat vt petitur H. ac manu Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardinalis de Monte Alto Monaſterij Trium Fontium Commendatarij, vt in eius calce apparet ſubſcriptas, per has litteras videlicet. A. Commendatarius, quam facto coram R. P. N. vicepriore dicti Monaſterij, meq. notario, & teſtibus infraſcriptis exhibuit, & deinde ſecum reportauit: ſponte, &c. requiſiuit dictum R. P. N vicepriorem vt ſibi ſpecialiter in dicta ſupplicatione nominato, & procuratori legitimo dictorum DD. Rector dictæ Eccleſiæ Annunciationis in vim licentiæ prædictæ, nonnullas ſan-

Digitized by Google

ſanctorum Reliquias in eorum Eccleſia exiſtentes, donaret, ad effectum prædictum qui R. P. N. dicta eius licentia prius diligenter viſa, & ſuperiorum ſuorum mãdatis obedire paratus, obtulit, ſe illas daturum, & accepto camiſo, ſe illo induit, & accenſis quamplurimis facibus in Capella Scalæ Cœli nuncupata ante Altare maius dictæ Capellæ, ſuper quo ſanctus Bernardus celebrando, meruit videre viſionem Angelorum aſcendentium, & deſcendentium per ſcalam Cœlum attingentem, & portantium animas liberatorum à pœnis Purgatorij ad Gloriam Cœleſtem, & genibus flexis cæpit decantare nonnullas preces, & ſucceſſiue ſic ſacra veſte indutus, cum multis luminaribus aſſociatus ab alijs, & nobis notario, & teſtibus infraſcriptis proceſſionaliter deſcendit ſubtus dictum Altare inſigne, vbi eſt Cœmiterium ſanctorum Zenonis, & ſociorum eius decem millium ducentorum, & trium Martyrum, qui ſub Imperio Neronis, vt aiunt Martyrium paſſi fuerunt v. Idus Iulij, vt in Martyrologio habetur apud aquas ſaluias, à quo loco non longe fuit decapitatus Beatus Paulus Apoſtolus; & e dicto Cœmiterio ſanctorum Martyrum nonnullas illorum reliquias extraxit, & illa dicto A. præſenti, humiliter, & reuerenter recipienti donauit. vt de illis deſponat modo, & forma prænarratis in dicta licentia; ſicut diſponere promiſit, & ſic tactis, &c. iurat, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c.

Inſtrumentum executionis a tutela.

CORam magnifico D. N. pro tribunali ſedente, &c. ac in mei notarij, &c perſonaliter conſtitutus D. A. exponens eidem D. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti, diebus proxime elapſis q. D. B. dum in humanis agebat ſuum vltimum ſolemne, & nuncupatiuum condidiſſe teſtamentum manu D. C. notarij publici: in quo ſibi hæredem vniuerſalem inſtituit Sempronium eius filium legitimum, & naturalem, in pupillari ætate conſtitutum; cui ſtatuit, & deputauit tutorem ipſum A. exponentem, et quia ipſe exponens credit non teneri ad ſuſcipiendum onus dictæ tutelæ; tum quia ipſe reperitur grauatus pluribus filijs, & filiabus, & reperitur occupatus gubernio, & adminiſtrationi Caſtri, &c. quod diſtat ab Vrbe, &c. vltra octuaginta milliaria, ideo infra terminum à iure præfixum ad ſe excuſandum, petijt per eundem D. Iudicem, vt ſupra pro tribunali ſedentem, interloquendo pronunciari, eundem A. exponentem non teneri ad ſuſceptionem dictæ tutelæ, & onus illius enoribus eximi, & liberari, ea, & illius oneribus eximi, & liberari, & ad prædicta ſe admitti petit, ſuum, & dictæ ſuæ curiæ officium deſuper implorando, prout implorat, præmiſſo, & omni alio meliori modo, &c. quæ petitio per eundem D. Iudicem, vt ſupra pro tribunali ſedentem, ſi & in quantum de iure admittenda venit, admiſit, ſucceſſiue ſuper ea nonnullis teſtibus inductis, & de mandato ipſius Iudicis D. Poliſena matre dicti Sempronij, & etiam ipſo Sempronio legitime citatis: illiſq. (vt moris eſt) publicatis; demum præmiſſa alia ſimili citatione, ad concludendum concludique videndum, & audiendum ſententiam: videlicet D. Iudex vt ſupra, pro tribunali ſedens, Chriſti nomine repetito, pronunciauit dictum A. abſoluendum, & liberandum fore, & eſſe ab onere tutelæ prædicti Sempronij pupilli, prout in ſententia, tenoris infraſcripti, videlicet nos N. &c. lecta lata, &c. ſub anno, &c. preſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Si autem ſcire cupis, quæ, & quales dicantur cauſæ iuſtæ ad obtinendam hanc excuſationem, & liberationem a tutela; & infra quantum tempus debent curam Iudice proponi, & an etiam per procuratorẽ fieri poſſit, & alia ſuper præmiſſis requiſita, recurre ad ſummam Azonis, & Specul. in toto titulo de excu. tut. & temporibus earum, & ibi perquire.

Conuentiones ſuper Fabrica Domus.

D. Petrus Turinus magnifici D. Iulij Turini de Piſcia filius, & procurator, vt aſſeruit, pro quo de rato, & rati habitatione in forma iuris valida & de faciendo ratificare præſens Inſtrumentum, & omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contenta, ac inſtrumentum ratificationis huiuſmodi in authenticam formam in

actis

actis mei, &c. in termino vnius menſis proximi dare promiſit, itaquod ſub prætextu promiſſionis facti alieni, & faciendo poſſibilia, tamen ſe excuſare non poſſit, alias de ſuo proprio.& particulari, vt principalis inſolidum ad obſeruationē, & manutentionem omnium infradicendorum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit infraſcriptæ parti, & dicto nomine ex vna, & magiſter Petrus Antonius Michaelis Biregli de Caſtro nouo Vulterræ murator in Vrbe principalis ex altera partibus ſponte, &c. ad infraſcriptas conuentiones deuenerunt. In primis dictus D. Petrus aſſerens ad præfatum D. Iulium eius patrem ſpectare, videlicet quendam ſitum, ſeu ſolum, poſitum in Vrbe prope palatium, ſeu domum Magnifici D. Angeli Capranicæ ab vno latere, viculo tamen inter medio, ab alio vero lateribus iuxta alias domos ipſius domini Iulij, dictum ſolum, cum aliquibus ruinis in eo exiſtentibus, eidem magiſtro Petro Antonio fabricandum conceſſit, & dedit, prout ipſe magiſter Petrus Antonius fabricare promiſit in dicto ſolo vnam domum, cum duabus apothecis, iuxta ordinem, & modulum a præfato D. Iulio, vel eius procuratore ipſi Petro Antonio dandum: Cum pactis huiuſmodi inter ipſas partes expreſſe contentis, quod præfatus dominus Iulius, vel agentes pro eo curent apponi filum per magnificos viarum magiſtros, ſine quo fabricari non poſſet: adeo vt ipſe magiſter Petrus Antonius habeat ſitum præfatum liberum, & expeditum ab omni impedimento, & impenſis, & ab omni lite, & moleſtia, à quauis perſona inferen. ſi inferri contigerit, & quod præfatus D. Iulius eundem magiſtrum Petrum Antonium ab omni moleſtia, damno, & impedimento, ac lite indemnem, & penitus ſine damno releuare, & conſeruare, ac liberare teneatur.

Item, quod ipſe magiſter Petrus Antonius teneatur diligenter, vt decet, fabricam prædictam, videlicet de tecto, muraglie, colle, e matonati, ſuis expenſis, & operibus facere, ac perficere, in termino vnius anni proximi, ſaluo tamen, & excepto iuſto impedimento, & ſi dictus Petrus Antonius ceſſauerit, & defecerit perficere, vt ſupra; tunc ipſe D. Iulius expenſis, damnis, & de intereſſe Petri Antonij fabricam ſupradictam fieri, & finiri facere poſſit, & ipſe Petrus Antonius ad omnia damna, expenſas, & intereſſe teneatur.

Item, quod ruinæ, cum coopertorijs exiſtentibus in dicto ſolo, per duos communes amicos, ſeu perſonas communiter eligendas, vnum per vnam partem, & alium per aliam partem, de præſenti æſtimari debeant, cum perfecta fuerit, & valor illarū ex pretio, & æſtimatione fabricæ ſupradictæ, deduci, ac defalcari debeat, & quod dictæ ruinæ ſint ipſius, magiſtri Petri Antonij, & quod ſuis expenſis amoueri faciat, &c.

Item, quod ſi excauando ſeu fodiendo in dicto ſolo, ad effectum faciendi fundamenta, & cantinam, ſeu cantinas faciendi, & demum, ſi in dicto loco inuenirentur aurum, argentum, aut quodcumque aliud metallum, ſtatuæ, aut columnæ marmoreæ, ſint ipſius D. Iulij integraliter, & vlterius dictus Petrus Antonius præmiſſa excauari, & excauatas dare ſuis proprijs expenſis teneatur. Sed ſi lapides marmorei, treuertini, aut quicunque alij lapides cuiuſuis generis, & ſpeciei exiſtentes, ſint vt dicitur da lauoro, inuenti fuerint, ſint ipſius magiſtri Petri Antonij, &c.

Item, quod finita dicta fabrica in termino, vt ſupra conuento, debeat æſtimari per duos peritos in arte, eligendos ab vtraque parte, videlicet vnum pro vna, & alterum pro alia parte, qui periti ſi concordes non fuerint in æſtimatione præfata, tertium eligere poſſint ad æſtimationem præfatam dictæ fabricæ, cum omnibus expenſis eiuſdem faciendam, iuxta conſuetudinem Vrbis.

Item, quod dictus magiſter Petrus Antonius teneatur exponere in fabrica ſupradicta vſque ad ſummam ſcutorum quatrigentorum, & ſi plus expendi opus fuerit, tunc pro eo pluri, dictus dominus Iulius teneatur, & debeat principaliter, & inſolidum quaſcumque promiſſiones, & obligationes facere pro dicto magiſtro Petro Antonio penes quaſcumque perſonas, ſiue pecuniæ per viam impoſitionis, & venditionis alicuius annui cenſus, ſiue per alium quemcumque modum accipiantur, ad effectum tamen fabricam ſupradictam

per

perficiendi, & dictas pecunias in eadem fabrica exponendi,& non ad alium effectū; itaquod ipſe magiſter Petrus Antonius in termino quatuor annorum, a die quo fabrica ſupradicta perfecta fuerit, eundem D. Iulium liberare, atque eximere promittat:& præmiſſa per vtrumque ipſornm fiant, cum promiſſionibus, & obligationibus etiam in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolitis clauſulis, iuxta Curiæ ſtylum, & alijs cautionibus opportunis.

Item quod prædictus D. Iulius precium dictæ fabricæ, iuxta eſtimationem faciendam,& tunc factam eidem magiſtro Petro Antonio ſoluere teneatur; & debeat in termino quatuor annorum, à die quo dicta eſtimatio facta fuerit proximorum, hic Romæ,libere,&c.

Et quia non conuenit quod præfatus D. Iulius rem, & precium teneat, & ex dicta fabrica expenſis, & operis ipſius magiſtri Petri Antonij facta, fructus percipiant, & re aliena fruantur. Ideo conuenerunt partes præfatæ, quod pro rata fabricæ, vt ſupra faciendæ, & tunc factæ. Idem magiſter Petrus Antonius penſionis domus, & apothecarum præfatarum percipiat, habere, & percipere poſſit; & ipſi Petro Antonio reſeruatæ ſint pro dicta rata, pro qua rata ad euitandum feſtidia, & differentias, quæ inter eos oriri poſſent, dictus D. Petrus nomine præfato volit, & conuenit, quod idem magiſter Petrus Antonius habeat, & percipiat ex penſionibus domus, & apothecarum præfatarum ad rationem ſex pro centenario quolibet precij, & eſtimationis eiuſdem fabricæ,percipiendorum de ſemeſtre in ſemeſtre, & in fine cuiuslibet ſemeſtris pro rata, & ex nunc, prout ex tunc; & è contra ipſe D. Petrus penſiones dictæ domus, & apothecarum eidem magiſtro Petro Antonio reſeruatas eſſe voluit,aſſignauit, & ceſſit pro dicta rata ſua, & ad rationem præfatam, ita vt ipſe magiſter Petrus Antonius pro concurrenti quantitate, & rata ſupradicta percipere atque exigere,&de exactis quos opus fuerit quietare poſſit, & valeat, vſquequo ad ipſius Petri Antonij integralem ſatisfactionem non fuerit pro parte eiuſdem D. Iulij ſatisfactum aliunde. Ad quæ præmiſſa peragendum eundem magiſtrum Petrum Antonium procuratorem irreuocabilem, cum iuramento tactis, &c. vt in re propriam conſtituit, & effecit cum facultate etiam ſubſtituendi, & clauſulis ad lites, & alijs facultatibus deſuper opportunis, quæ facultas exigendi penſiones præfatas ceſſet, quotieſcunque fuerit ipſi pro Antonio ex parte dicti D. Iulij ſatisfactum de dicta rata; & nihilominus pro maiori cautione dicti Magiſtri Petri Antonij, ipſe D. Petrus dicto procuratorio nomine eidem magiſtro Petro Antonio penſiones præfatas, vt principalis, et in ſolidum ad rationem, vt ſupra conuentum, ſoluere promiſit hic Romæ, libere, &c. Pacto etiam adiecto quod dictus D. Iulius tam in totum, quam in partem, eſtimationem, & precium dictæ fabricæ ſoluere poſſit, etiam ante finem dictorum quatuor annorum, & pro rata ſummæ ſolutæ, ac terminos preceptio, & facultas exigendi penſiones præfatas ceſſent, & dictus Petrus Antonius, ita vt ſupra, in totum, aut in partem eſtimationem præfatam recipere teneatur, dummodo vſque ad ſummam ſcutorum centum, & non minus eidem Petro Antonio qualibet vice ſoluantur. Quæ omnia, &c.

Pro quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis tenendis, complendis. & inuiolabiliter obſeruandis, ſingula ſingulis congrue referendo, præfatus D. Petrus Turinus dictum D. Iulium eius patrem, illiuſque hæredes.&c. ac bona omnia, &c. & vſque ad dictam ratificationem, & inſtrumenti ratificationis huiuſmodi exhibitionem, & dationem vt principalis principaliter, & inſolidum ſeipſum, ac ſuos hæredes, &c. & bona, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis ſolitis ad inuicem obligarunt, &c iuraruntque tactis,&c. Super quibus, &c. Actum Romæ in officio mei, &c. præſentibus ibidem N. N. & N. teſtibus,&c.

Viſitatio Eccleſia.

ANte propoſitionem formæ viſitationis præmittendum eſt, quod viſitatio Eccleſiæ, vel loci pij non poteſt fieri, niſi per Epiſcopum,vel ab eo ſubſtitutum. Item ſciendum, eſt quod viſitatio quãdoq. fit in Eccleſia collegiata, quandoque in Eccleſia non collegiata, & quandoque in hoſpi-

hoſpitali, & quandoque in monaſterio monachorum, ſeu monalium.

Item nota, quod aliquæ Eccleſiæ habent aliqua membra, videlicet Eccleſias tam curatas, quam non curatas, vel hoſpitalia. Et aduertatur, quod vbi fiat viſitatio in aliqua Eccleſia collegiata, vel etiam ſimplici, quæ habeat aliqua membra, ſcilicet alias Eccleſias, vel hoſpitalia ſubiecta, debet eo caſu Epiſcopus interrogare prælatum, vel rectorem ipſius Eccleſiæ viſitare tam in capite, quam in membris, & vt infra.

Item nota, quod talis viſitatio fit, & fieri conſueuit per ipſum Epiſcopum mediātibus duobus, ſcilicet, viſitatione per oculorum inſpectionem, & per interrogationes, quia ſuperior debet videre oculta fide Eccleſiam, & ornamenta eius paramenta, & alia localia, & reliquias, ſi quæ ſunt in ipſa Eccleſia, & exinde domos, & caſamenta ipſius Eccleſiæ, ſi indigent reparatione, aut in eis adſunt aliqua digna reformatione, vel ſuſpectione. Et præmiſſis obſeruatis debent poſtmodum congregare prælatum, & ſubditos Eccleſiæ & beneficiatos in ea, & ipſos interrogare ſuper capitulis infraſcriptis, incipiendo à prælato, & poſtea ad alios ſucceſſiue per ordinem, ſecundum gradus, & conditionis eorum, prout viderit expedire, recepto tamen prius iuramento a quocumque ex eis ſuper veritate dicenda ſuper interroganda. Et ſi non fuerit Eccleſia collegiata, debet interrogare rectorem, vel miniſtrū ipſius, prout conuenerit conditioni ipſius, iuxta tenorem capitulorum, de quibus infra, prout ipſi viſitanti videbitur expedire. Et ſi reperierit aliqua reformanda fore, vel aliqua addi debere, vel prouideri eo caſu habitis ſermonibus cum prælato, vt alijs, ſeu rectore, debet ipſe Epiſcopus ordinare aliqua ſtatuta, vel reformationes, & ſeu additiones, prout ſibi videtur expedire pro vtilitate eccleſiæ, & honore eius, & beneficiorum: & mandauit prædicta obſeruari debere, ſeu fieri præcepta, & monitiones, ac prohibitiones prout expedierit.

Sed aduertatur, quod ſi Epiſcopus, vel alius viſitator reperit aliquos delinquentes in aliquo delicto, & exceſſu enormi ſecreto, debet ipſum ſecrete ſic delinquentem vna cum notario monere, & præcipere eidem, vt prædicta euitet de quibus faciet fieri præceptum, & monitionem per notarium in ſcriptis, vt ſi exinde deliquerit poſſit punire ipſum. Sed ſi fuerit publicum delictum debet publice monere, & corrigere, & facere præceptum publice. De alijs vero, quæ non ſint enormia debet fieri monitio generalis, & ſi ſunt digna reformatione particulari fiant monitiones, prouiſiones, & prohibitiones neceſſariæ, & ſtatuta caſu quo expediat, de quibus fiat ſcriptura per notarium Epiſcopi; & ſeu inſtrumentum publicum, prout expedierit.

Sed nota, quod licet capitula infraſcripta ſint generalia, ita quod in quacumque Eccleſia, ſeu monaſterio, vel hoſpitali poſſint fieri, tamen non debent fieri interrogationes, niſi expreſſe pertineant in Eccleſia viſitata, ſeu monaſterio, vel hoſpitali, & vltra, & generalia, quæ communiter fiunt in Eccleſijs etiam ſubijcienter aliquę particulares, quæ fieri debent in monaſterio, & aliquæ in hoſpitali, & vt infra, ſuper qua erit aduertendum per viſitantem, quæ ſint fiendæ, & quæ non.

Item nota, quod vbi Epiſcopus interrogat, debet notarius ſcribere reſponſiones poſt interrogationes ſuper omnibus interrogatis, & particulariter, & vt infra. Et vt de præmiſſis aliqua notitia detur, ſubijcietur forma de qua infra. Sed antequam ſubijciatur forma ipſius viſitationis ſubijcietur forma iuramenti præſtandi per prælatum, & alios beneficiatos Eccleſiæ, ſeu rectorem ipſius Eccleſiæ, ſeu abſentē, vel priorem, vel Abatiſſam, vel miniſtrū. Et ſucceſſiue ſubijcietur forma capitulorum ſuper quibus erunt interrogandi ipſi viſitati ſingula ſingulis referendo, & demum ſubijcietur forma ipſius viſitationis.

Forma iuramenti præſtandi per viſitatos.

IN nomine Domini Amen, &c. Reueren. in Chriſto pater, & D.D. Ioan. &c. Dei gratia Epiſcopus Plac. & Comes exiſtens in cap. Eccleſiæ Plac. monuit vener. D. Iac. præpoſitum dictæ Eccleſiæ, quatenus ſtatim, & incontinenti iurare debeat in manibus præfati D. Epiſcopi ad ſancta

Dei

Dei Euangelia de dicendo, & quod dicat, reſpondeat puram, & meram veritatem, tam de ſeipſo, quam de alijs, criminibus occultis, exceptis, ſuper omnibus & ſingulis capitulis, ſiue articulis, de quibus infra, & de ijs de quibus fuerit interrogatus ad puram intentionem ipſius D. Epiſcopi, nulla admixta falſitate, criminibus occultis exceptis, remotis odio, amore, & timore tam de ſe, quam de alijs, & ſine aliqua tergiuerſatione, ſeu palliatione, vel reuolutione verborum quod ſcit, & ſentit de contentis in cap. infraſcriptis, & circa ea. Qui D. Præpoſitus delato prius eidem iuramento per præfatum D. Epiſcopum, & ab eo omnibus corporaliter tactis ſcripturis, præſtito, iurauit ad ſancta Dei Euangelia ſe dicere, & reſpondere veritatem puram, & meram de omni eo quod ſciuerit, vel ſentiet, & interrogatus fuerit, de, & ſuper capitulis infraſcriptis, & contentis in eis, & vnoquoque eorum remotis præmiſſis, & abſque aliqua tergiuerſatione, ſeu palliatione, vel reuolutione verborum. Et eodem modo iurabit quilibet degens, & beneficiatus in dicta Eccleſia, monaſterio, vel hoſpitali, mutatis mutandis.

Forma viſitationis.

IN nomine Domini. Amen, &c. Hæc eſt viſitatio generalis, quam Reuer. in Chriſto pater, & D.D. Ioan. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Placentinus, & Comes fecit, & facere intendit in Eccleſia maiori Plac. tam in capite, quam in membris ac ipſum Capitulum dictæ Eccleſiæ, & perſonas degentes in ipſa Eccleſia viſitare, & ſecundum canonicas ſanctiones corrigere, & reformare, quæ correctionis, & reformationis officio nouerit indigere tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus ſuper capitulis infraſcriptis, ſeu articulis, & connexis, & dependentibus ab eiſdem ſimul, & diuiſim, & prout melius ſibi videbitur expedire. Anno Domini currente M. cccclxxxix. Indictione vij. die xvij Septembris.

Primo, quomodo, & qualiter diuinum officium in dicta Eccleſia celebretur diurnum, & nocturnum diligenter, & diſtincte, aut nimis curſorie.

Item ſi omnes & ſinguli de dicta eccleſia ſunt aſſidui perſeuerantes, vel ne, & an omnes, an aliqui ex eis, & qui.

Item ſi omnes ſurgunt ad Matutinum, an aliqui, & qui ceſſant ſurgere, & ſi officium ſit ibi deuote, ſine turpi deriſu, & familiaritate.

Item, quot, & qui ex canonicis dictæ eccleſiæ ſunt, & eſſe debeant presbyteri, & qui, & quod diaconi, qui, & quot ſubdiaconi.

Item ſi quilibet ex Canonicis dictæ eccleſiæ in ſuo ordine bene interſit in dicta Eccleſia ſuo tempore, & quando debet in diuinis officijs.

Item ſi manſionarij, & præbendarij dictæ eccleſiæ bene reſident continue in dicta eccleſia ſicut debent, & ſi celebrant Miſſas, quas debent dicere, & ſi interſunt alijs diuinis officijs diurnis, & nocturnis.

Item ſi officia, & beneficia conferuntur, & collata ſunt alicui ſuper ſimoniam, vel alium illicitum modum.

Item ſi Euchariſtia, reliquiæ, aut oleum pro infirmis reponitur in loco tuto, & ſub clauſura, ne manus ſiniſtra ad eam attingere poſsit.

Item quomodo, & qualiter dicta eccleſia eſt ornata paramentis ſufficientibus, libris, calicibus, & alijs neceſſarijs ad cultum diuinum celebrandum.

Item ſi præbendæ canonicales dictæ eccleſiæ ſunt diſtinctæ, vel non.

Item ſi viuunt ſimul in eodem refectorio de eodem cibo, & potu, & ſi dormiunt in eodem dormitorio vel ne.

Item qualiter bona temporalia dictæ eccleſiæ tractantur, & diſtribuuntur, quæ proueniunt in communi dictæ eccleſiæ.

Item ſi quis deputatur maſſarius, & pro diſtributione ipſorum bonorum, & ſi ipſe maſſarius reddit fidelem rationem eius adminiſtrationis, & quoties, & quando, & cui reddit ipſam rationem.

Item ſi dicta eccleſia eſt grauata oneribus debitorum, & cui, & in quibus quantitatibus, & ex quibus cauſis eſt obligata.

Item ſi inueſtituræ, & locationes terrarum, domorum, & aliorū bonorum ipſius eccleſiæ fiunt fideliter, & ſine fraude eccleſiæ, & per quem, ſeu quos.

Item ſi aliquæ terræ, poſſeſſiones, vel aliæ res temporales, aut libri, paramenta, cali-

Digitized by Google

calices, vel alia ornamenta dictæ eccleſiæ, vel alia eius bona ſunt illicite deſcripta, vel alienata. & cui, & pro quanto, & quæ ſunt illa, & ſi per aliquos, & per quos detinentur occupata.

Item ſi portæ, & oſtia eccleſiæ, & domorum canonicæ claudantur, & firmẽtur horis debitis, & ſi tempore debito remaneant clauſa, & firma.

Item ſi eſt aliquod porticum per quod intra mœnia canonicæ poſſit inhoneſte intrari, & exiri.

Item ſi ſunt aliqui ex degentibus in ipſa eccleſia tenentes in dominus, vel cameris dictæ eccleſiæ filios proprios, & legitimos, vel filias ſuſpectas, & qui ſunt illi.

Item ſi ſunt aliqui in dicta eccleſia portantes inter ſe odium, vel rancorem, & qui ſunt illi.

Item ſi præpoſitus bene, & charitatiue tractat canonicas, & beneficiatas perſonas, & alios officiales dictæ eccleſiæ, ſicut debet.

Item ſi presbyteri dictę eccleſię in cōſecrando corpus & ſanguinem Domini dicunt, & faciunt ea quæ debent, aut ſi aliquis in hoc delinquit.

Item ſi canonici beneficiati, & alij officiales dictæ eccleſiæ præſtant debitam reuerentiam ſuo præpoſito.

Item ſi ſciunt aliquem, vel aliquam in vicinia dictæ eccleſiæ, ſiue eius parochia hæreticum, vel hæreticam.

Item ſi ſciunt aliquem, vel aliquam in dicta parochia facientem aliquas incantationes, vel facturas, ſiue ſacrilegia.

Item ſi vox, & fama laborat contra aliquem de dicta eccleſia de incontinentia, furto, praua conuerſatione, & inhoneſta, ac turbi vita.

Item ſi omnes beneficiati dictæ eccleſiæ cedunt indecenti habitu, & tonſura clericali.

Item ad quam quantitatem aſcendere poſſunt redditus communis eccleſiæ.

Item ſi ſciunt, vel credunt aliqua corrigenda, vel reformāda in dicta eccleſia quę ſpectent ad commodum, & vtilitatem communem, & bonum ſtatum eccleſiæ.

Item an ibi ſit corpus Chriſti, & quod bis, vel ſemel in menſe renouetur.

Item, quod ſit indebita forma, & non maculatum vel corroſum.

Itē in debito, & honorifico vaſe clauſo.

Item an habeat corporale ſupra poſitū.

Item ſi in debito, & honorifico, ac eminenti loco ſit repoſitum, vbi ſit aliquod ſignum depictum ad oſtendendum populo quod ibi ſit corpus Chriſti.

Item ſi locus eſt bene clauſus cum claui, ad euitandum pericula.

Item ſi locus eſt humidus, & vbi alia animalia non poſſint Euchariſtiam manducare.

Item an ibi ſit vas condecens ad portādum infirmis corpus Chriſti.

Item an portetur deuote, & honorifice cum lumine, & campanella.

Item an ante locū vbi eſt corpus Chriſti die, noctuq; ſit lumen, & an ibi ſit criſma, & oleum cathecumenorum, & infirmorum.

Item an in loco tuto, clauſo, & honorifico & in vaſculis ſignatis caute conſeruetur ne ſpergatur, & ita quod cognoſcantur vnum a reliquo.

Item, quod dicta olea non ſint antiqua, ſed annuatim in Paſcha renouata à ſuo diœceſano.

Itē an antiqua cōburātur in lāpadibus.

Item quod non dentur quoquomodo pro medicina, vel alio maleficio.

Item ſi ibi ſunt reliquiæ, an in vaſis argenteis, vel alias honeſte, & honorifice conſeruentur.

Item quod in loco honeſto, & tuto teneantur, vt non poſſint furari.

Item quod non extrahantur de vaſis ſuis, neq; vendantur.

Item quod ibi ſint ſcriptæ ſuper qualibet reliquia de nomine, & membro illius ſancti.

Item ſi de illis ſemel in anno fiat commemoratio populo ſignanter cum dictis vaſis ſuis oſtendatur.

Item, quod bene aduertatur ne ſub ſpecie reliquiarum ſanctorum, oſtendantur oſſa peccatorum, mortuorum.

Item, quod de illis non dentur pro medicina, vel alio maleficio.

Item an ibi ſint calices, & patenæ neceſſariæ.

Item, quod non ſint fracti, vel alias maculati.

Item, quod ſint de argento, & non de plumbo, vel ære.

Item

Item, quod non ſint ab ipſo conſecrati, vel benedicti.

Item quod tute,& munde de ſeruentur.

Item an ibi ſit crux pro proceſſione, & mortuis ſociandis.

Item an ibi ſit thuribulum cum vaſculo pro incenſo.

Item an ibi ſit imago ad dandum pacem.

Item an ibi ſint ampullæ pro adminiſtrandum vinum & aquam in Miſſa.

Item an ibi ſit parua campana ad portandum corpus Chriſti, & lanterna, & clerici.

Item an candelabra pro altaribus, & ad tenendum lumen in eleuatione corporis Chriſti ibi ſint.

Item an ibi ſint paramenta neceſſaria pro clericis, & altaribus ibidem exiſtentibus.

Item an munde, & tute conſeruentur, ita quod non corrodantur à muribus.

Item an ſint ab Epiſcopo benedicta.

Item an deſtructa paramenta reparentur,& non munda lauentur per clericos, & non per mulieres, vel laicos, quia efficiuntur profana.

Item an pro quolibet altari ſit vnum pallium,& demum tres toualiæ benedictæ ab Epiſcopo.

Item an ibi ſint pallæ, & corporalia neceſſaria,& munda, & ab Epiſcopo benedicta, quæ de per ſe lauari debent in alio vaſe mundo à ſubdiaconibus & ſuperioribus in ordine.

Item an in quolibet calice ſit panniculus ad tergendum poſt purificationem, & alius pannus ad inuoluendum calicem.

Item an ibi ſit toualia ad inuoluendum patenam in Miſſa per ſubdiaconum.

Item an ibi ſint libri neceſſarij, videlicet Miſſalia, liber Euangeliorum, liber epiſtolarum, breuiarium, antiphonarium, libri lectionum, libri pro catheeumenis ad baptizandum, & liber ad communicandũ, & vngendum infirmos,& pro commendatione animæ in extremo.

Item an bene cuſtodiantur,ne maculentur,& à muribus corrodantur.

Item an ſint caduci, vel corroſi, aut alias maculati, quod legi non poſſint, & an bene ligati.

Item an vaſa, & ornamenta ſupradicta conſeruentur in ſacriſtia, & in capſis bene clauſis.

Item an ibi ſit competens ſacriſtia, in qua ſit locus cum vaſe,& toualia ad lauandum manus ante introitum.

Item an in Eccleſia ſint altaria neceſſaria,& ab Epiſcopis debite conſecrata.

Item an ſint dotata, & per quem,& cuius valoris.

Item an ſint pro maiori parte collapſa, & an lapis conſecrationis ſit fractus, vel commotus.

Item an munda cuſtodiantur.

Item an quodlibet altare habeat aliquas imagines ſupra ſe.

Item an in Eccleſia ſit.

Item an in medio Eccleſiæ ſit crucifixus coram quo debent lampades ardere continuo.

Item an in ipſa Eccleſia ſint imagines Virginis Mariæ, & patroni ad cuius honorem eſt dedicata.

Item an ibi ſint campanæ neceſſariæ ſupra Eccleſiam.

Item an ibi ſit fons baptiſmi lapideus, vbi ſit aqua benedicta in ſabbato ſancto, vel in ſabbato Pentecoſtes, quæ omnia fieri debent, prout in ordinario.

Item an fons prædictus, ſemper ſit clauſus cum claui propter pericula euitanda.

Item an ſit bene reparatus, ne aqua ibidem ſpargi poſſit.

Item an de ipſa aqua detur pro medicina, vel maleficio.

Item an tectum Eccleſiæ, vel parietes ſint collapſi,vel ruinam minentur.

Item an prope oſtia ſint fontes lapidei cum aqua benedicta, & aſperſorium, quæ omni die Dominico renouari debent prout in ordinario.

Item an in Eccleſia ſeruentur frumentum, vina, lina, & ſimilia, aut vaſa profana, vel comeſtiones ibi fiant, ſeu contractus profani, aut tripudia, vel alia laſciua.

Item an in Eccleſia ipſa ſint oſtia neceſſaria,& an tempore quo ibi non celebrantur diuina claudantur, & maxime tempore nocturno.

Item an dicta Eccleſia ſit aliquo modo polluta, vel violata, maxime per ſepulturam alicuius excommunicati, vel interdicti.

Item

Digitized by Google

Item an cœmiterium dictæ eccleſiæ ſit vndique clauſum, ne animalia illud ingrediantur.

Item an ibidem mortui ordine debito, & cum officio, & orationibus ab Eccleſia denotatis ſepelliantur.

Item an ibi ſint aliquę cruces ſculptæ, vel depitæ, vel aliquæ imagines Sanctorum.

Item an ibi ſint feretrum ad portandum corpora defunctorum.

Item an ſit aliquo modo violatus, vel pollutus.

Item an ſciat dicere ſine libro Gloria in excelſis Deo, & Credo, Suſcipe ſancte Pater conſequenter vnde, & minores cum ſequentibus placet vbi, &c. Euangelium ſancti Ioannis.

Item an ſciant, quæ ſunt verba ſubſtantialia conſecrationis corporis Chriſti, & ſanguinis.

Item an deuote, & cũ debita grauitate, capite detecto, & reuerenter celebret Miſſas, an verbo præcipitanter prolato.

Item an celebrauit vnquam, vel ſciat aliquẽ celebraſſe duas Miſſas in die abſque paramentis requiſitis, vel non lotis manibus, vel non ieiunus.

Item an omiſerit per aliquam iniuriam, vel malitiam conſecrare hoſtiam, vel calicem, vel dixerit verba conſecrationis hoſtiæ ſuper calice, vel è contrario oblitus fuerit ponere aquam in calicem, ſeu vinum, vel poſt conſecrationem caſu aliquo perdiderit hoſtiam, vel calicem effuderit.

Item an celebrauerit ſcienter corã excommunicato, vel in eccleſia ibi ſepulto, vel quæ eſſet violata, ſeu interdicta.

Item an celebrauerit excommunicatus, vel ſuſpenſus, vel interdictus.

Item an dederit vnquam Euchariſtiam alicui excommunicato, vel alicui infirmo iam extra ſenſum poſito, ſeu nauſeam patienti propter catarrum, vel aliam infirmitatem, aut alicui publico peccatori, vt ſunt vſurarij, concubinarij, & ſimiles.

Item an celebrauerit in altari non conſecrato, vel dirupto, ſine tabula conſecrata, vel totaliter facta, vel in calice non conſecrato, aut alijs, & paramentis non benedictis.

Item quomodo portat ſacramentum Euchariſtiæ ad infirmos, an indutus ſuperpelicio, an cum lumine, & campanella, & capite diſcoperto, & in quo vaſe illud portat.

Item an bene ſciat exercere, & diligenter exerceat curam dictæ eccleſiæ, & animarum, & ſi bene legit, & quæ legerit competenter intelligat.

Item an ſciat ordinarium officium diurnum, & nocturnum, & cantare, antiphonarium, & ſacramentale:

Item quot ſunt ſacramenta Eccleſiæ, & quæ ſunt illa.

Item quæ ſunt ſacramenta neceſſaria, & quæ voluntaria, & quæ ſacramenta poſſint iterari, & quæ nullo modo iterari debent, & aliquot de baptiſmo.

Item quæ ſunt de ſubſtantia baptiſmi.

Item quos compatres excipiunt in baptiſmo.

Item an aliquis in eius parochia ſit non baptizatus, aut qui longo tempore teneat filios ſine baptiſmo.

Item an doceat parochianos ſuos formam baptizandi in caſu neceſſitatis.

Item an moneat dictos parochianos ne teneant paruulos in lecto, ſed potius in cuna.

Item an ipſe ſciat chriſmate, vel non.

Item an vnquam chriſmauerit aliquem, vel credat quod ſimpliciter ſacerdos poſſit chriſmare.

Item an moneat ſuos parochianos quod chriſmare faciant eorum filios ſicut debent.

De ordine ſacro.

Item an ipſe ſacerdos, vel in aliquo ordine conſtitutus habeat inſtrumenta ordinum ſuorum.

Item an fuerit promotus a ſuo Epiſcopo, vel de licentia ipſius, vel gradatim, an vero per ſaltum, vel in debita ætate, an vero ante ætatem, vel ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpẽſo, vel interdicto, ſeu quod ipſe tunc temporis eſſet excommunicatus ſuſpen. vel interdictus.

De confeſſione.

Item an ſciat audire confeſſiones, & quem ordinem ſeruat in eis audiendis,

dis, & in dando pœnitentiam, & abſolutionem.

Item an ſciat diſcernere inter peccatum mortale, & veniale, & per quas regulas.

Item quot ſunt peccata mortalia.

Item quot ſunt præcepta legis.

Item quot ſunt opera miſericordiæ.

Item quot ſunt dona Spiritus ſancti.

Item quot ſunt virtutes Theologicæ.

Item quot ſunt virtutes Cardinales.

Item quot ſunt articuli Fidei.

Item an ipſe confiteatur ſaltem ſemel in anno, & cui, & de cuius licentia.

Item an ſe impediat de cauſis reſeruatis domino Epiſcopo, & an habeat cedulam dictorum caſuum.

Item an aliquid petat propter confeſſionem, vel adminiſtrationem alicuius ſacramenti, vel pro Eccleſiaſtica ſepultura.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de ſua Parochia deceſſerit ſine ſacramento.

De Matrimonio.

Item, an habeat librum benedicendi ſponſas.

Item an benedicat ſecundas nuptias, tam reſpectu viri, quam mulieris.

Item an moneat parochos ſuos, ne contrahant matrimonia clandeſtina, vel in gradu prohibito, vel tempore ab Eccleſia interdicto.

De extrema vnctione.

Item, an habeat librum commendandi animas morientium.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de ſua parochia deceſſerit ſine ſacramento.

Item an infirmitate ſuorum parochum eos viſitet hortando, & monendo quod confiteantur, & recipiant eccleſiaſtica ſacramenta.

Item a quo tempore citra habuit, & poſſedit dictam Eccleſiam, & an habeat alia beneficia; & quot, & qualia, & vbi ea habet.

Item an habeat titulos dictorum beneficiorum.

Item an habuit ipſam Eccleſiam, vel aliquod de beneficijs prædictis per ſimoniam, vel per potentiam ſecularem, vel aliam voluntatem abſque iuſto titulo.

Item an continuo faciat reſidentiam in dicta ſua Eccleſia.

Item quot cano. quot canonici, & quot capellæ, & capellani, & quot clericatus, & clerici ſunt in dicta Eccleſia.

Item ad quem ſpectat collatio, ſeu præſentatio, & confirmatio dictorum canonicatuum, & cappellanum, & clericatuum & an habeat inſtrumenta fundationis, & creationis, ſeu inſtitutionis dictarum capellarum & beneficiorum, necnon iurium ipſorum.

Item an ſciat aliquem detinere capellã aliquam, ſeu aliud beneficium in dicta Eccleſia ſine iuſto titulo.

Item an dicti cappellani, & beneficiati dicant Miſſas debitas, & ſeruent onera ſui beneficij in diebus quibus tenentur. & an ibi fiunt anniuerſaria debita.

Item an ipſe celebret Miſſas, vel celebrari faciat diebus Dominicis, & alijs feſtiuitatibus de præcepto in dicta ſua Eccleſia.

Item an ibi pulſetur quotidie ad horas canonicas, & Aue Maria, ſero, & mane.

Item an ſingulis diebus Dominicis in ipſa Eccleſia benedicatur aqua, & cantetur Aſperges me Domine, vel vide aquam, &c.

Item an ipſe habeat Breuarium, & dicat officium diurnum, & nocturnum horis debitis.

Item an percipiat tot redditus dictæ Eccleſiæ, quod inde poſſit commode ſuſtentari, & quantum valet omnino in redditibus ipſa Eccleſia.

Item an ipſe vel alius alienauerit aliquid, vel pignorauerit de bonis mobilibus, vel immobilibus dictæ Eccleſiæ, præſertim de ornamento ſacriſtiæ.

Item an cõfecerit inuentarium de omnibus bonis mobilibus, & immobilibus dictæ Eccleſiæ, & illud epiſcopali curiæ præſentauerit, ſicut tenetur.

Item an ſciat aliquem capellanum, vel beneficiatum dictæ Eccleſiæ alienaſſe, vel pignoraſſe aliquid de bonis capellæ, ſeu beneficij ſui.

Item an ſciat aliquem ipſorum eſſe malæ famæ, vel qui ſit excommunicatus, vel

inter

Digitized by Google

interdictus, vel ſuſpenſus, vel irregularis, vel ſcienter communicauerit in diuinis cum excommunicato.

Item an ſciat ſuper quibus criminibus ſit diffamatus.

Item an ſciat, quod aliquis eorum exerceat negocia ſecularia, ideſt, aliquod officium laicale, vel artem clericis prohibitam, vel mercantias, vel vſuras, vel alios contractus illicitos, vel quod exigat gabellas, & datia, ſiue alia onera ſecularia, vel cum talibus habeat ſocietatem, vel qui ſit luſor alicuius ludi prohibiti, vel qui ſit ebrioſus, vel qui frequentet tabernas, aut barattarias ſeu lupanaria.

Item an aliquis eorum incedat in habitu prohibito, & ſine clerica, vel non tonſuratus patentibus auribus, aut in veſte ſuperiori aperta ante pectus, & a lateribus vel veſtibus coloris prohibiti, aut deferat caligas ſolatas, ſiue corrigias fultas argento, ſiue anulos in digitis.

Item an aliquis eorum teneat concubinam ſecum in domo, vel alibi, vel qui proprios filios illegitimos habeat in domo.

Item an aliquis eorum frequentet monaſterio, vel aliquo modo peccet contra naturam.

Item an aliquis eorum ſit blaſphemator Dei, vel ſanctorum, vel qui deferat arma offenſibilia, & max. quando celebret diuina officia, vel ſe immiſerit enormitatibus faciendo vniones armatorum, vel quæſtiones, rixas, & inſolutus in quibus fuerit vulneratus vel occiſus.

Item an ibi ſit aliquis qui habeat inimicitias cum ſuo parochiano, vel aliquis extraneus, vel qui ſit ſcandaloſus in populo, vel rixoſus, vel periurus, vel ebrioſus, vel alias crimino ſus.

Item an ibi ſit aliquis qui non ſit aſſiduus in Eccleſia ſed potius vagabundus.

Item an ibi ſit aliquis qui non obſeruet conſtitutiones ſynodales, & metropolitanas, & edicta per Epiſcopos & eorum vicarios facta.

De vita parochianorum.

ITem an ibi ſint adulteri non ſeruantes matrimonium inſtitutum a Deo, vel qui coniugati propria auctoritate maneant ſeparati.

Item an ibi ſint fornicatores publice tenentes concubinas.

Item an ibi ſint ſodomitæ, vel coeuntes cum brutis.

Item an ibi ſint ſacrilegi, vel coeuntes cũ monialibus, vel alijs perſonis ſacratis.

Item an ibi ſint inceſtuoſi coeuntes cum conſanguineis, vel affinibus, vel cum patribus, vel cũ filijs, ſeu filiabus ſpiritualibus.

Item an ibi ſint aliqui raptores virginũ, & violatores earum.

Item an ibi ſint ſacrilegi, & diuinatores, & incantatores.

Item an ibi ſint aliqui quoquomodo committentes vſuram, vel facientes contractus illicitos, & prohibitos.

Item an ibi ſint aliqui falſarij inſtrumentorum, vel bullarum, vel qui falſum dixerunt teſtimonium, vel alias periurij.

Itẽ an ibi ſint aliqui fractores votorum.

Item an ibi ſint aliqui verberantes patrem, & matrem.

Item an ibi ſint aliqui quoquomodo excommunicati.

Item an ibi ſint aliqui ſacrilegi verberantes clericos, vel furantes bona Eccleſiarum, vel violantes libertatem Eccleſiaſticam, vel Eccleſiarum incendiarij, ſeu effractores earum.

Item an ibi ſint aliqui publici luſores, vel ibi ſit locus deputatus ad ludendum.

Item an ibi ſint aliqui publici latrones, & de populatores agrorum.

Item an ibi ſint incendiarij voluntarij, vel cauſantes, vel procurantes pro incendijs, aut alio modo, vel ſuffocantes filias, aut ſuos filios vel volũtarij pueros alienos.

Item an ibi ſint aliqui rixoſi, & ſcandaloſi in populo, cum diſcordia vel guerra.

Item an ibi ſint aliqui defraudantes iura, & bona Eccleſiarum, ſeu Epiſcopi, & Epiſcopatus.

Item quomodo viſitant, & frequentant Eccleſiam, præſertim audiendo miſſas in diebus dominicis, & feſtiuitatibus de præcepto, & an tunc faciant Deo oblationes debitas.

Item quomodo obſeruant præcepta legis, & alia mandata Eccleſiæ, & ſuorum ſuperiorum maxi. cuſtodiendo dies dominicos, & alias feſtiuitates, ac ieiunãdo in quadrageſima, & quatuor temporibus, & alijs vigilijs de præcepto, in quibus omnino abſtinere

X

ſtinere debent carnium,& ſimilium in diebus Veneris,& Sabbati.

Item an ſuum creatorem habeat in reuerentia,& in deuotione.

Itē an ibi ſint aliqui ſuppreſſores pupillorū,vel viduarū, vel aliorum miſerabiliū.

Item qui diebus Dominicis, & feſtiuis de præcepto vendant,& mercentur,aut aliud opus prohibitum exerceant maxime faciendum baratariam, vel eam in ſuis domibus tenendo.

Item qui conſtitutus in ſacris, vel facta profeſſione alicuius religionis de facto cō traxerit matrimonium,vel qui habeat duas vxores, vel qui contraxerit cum ſecunda adhuc viuente prima.

Item ſi ibi ſunt aliqui qui negligant adimplere voluntatem teſtatoris, maxime recuſando velle ſoluere legata pia,& quando ipſi ſunt executores vltimarum voluntatum ad pias cauſas, præſertim quando hæredes, & executores teſtamentorū ſunt omnino negligentes, nequeant diligenter videre teſtamenta,& omnia relicta ad pias cauſas neglecta, & poſtergata deſcribi faciant per notarium, & dent copiam, vt exequantur.

Item ſi de relictis ad pias cauſas non ſoluerint, quartam eam perſoluere faciant ſecundum patriæ conſuetudinem.

Pro monaſterio.

Fiunt quoque viſitationes in monaſterio tam monachorum, quam monialium in quibus poſſent fere omnes articuli ſupraſcripti fieri mutatis mutandis, & addi poſſent etiam articuli infraſcripti.

Primo ſi monachi,& conuerſi dicti monaſterij in receptione eorum faciunt aliquam profeſſionem, vel promiſſionem,& quam,& cui.

Item ſi Abbas, & monachi dicti monaſterij profitentur, & obſeruant aliquam ex regulis approbatis,& quam.

Item quot monachi, & conuerſi ſunt nunc, & quot eſſe conſueuerunt in ipſo monaſterio.

Item ſi maior numerus monachorum poſſet eſſe, & commode viuere in dicto monaſterio,ſecundum facultatem, & redditus dicti monaſterij.

Item ad quantum,& quem valorem poſſunt communiter aſcēdere omni anno facultates,& redditus dicti monaſterij.

Item ſi Abbas prouidet monachis, & conuerſis dicti monaſterij in veſtibus & alijs neceſſarijs, ſecundum facultates ipſius monaſterij ac eis miniſtret.

Item ſi aliquo anno ſuperant aliqui redditus, & quid ſit de ſuperfluo.

Item ſi in dicto monaſterio ſit aliqua hoſpitalitas, & quomodo, & qualiter hoſpites recipiunt ibidem.

Item quot prioratus, & eccleſias habet dictum monaſterium ſub ſe.& qui.

Item ſi ipſi prioratus dātur ad tempus, vel ad vitam, & ſic conferuntur aliqui per ſimoniam,vel alium illicitum modum.

Item ſi ſunt in dicto monaſterio aliqui monachi, vel conuerſi recepti per ſimoniam,vel per alium illicitum modum.

Poſſent quoque fieri articuli, de quibus infra mutatis mutandis, prout expedierit.

Pro hoſpitali.

Fit etiam viſitatio in hoſpitalibus, quæ fieri poteſt ſuper articulis infraſcriptis.

Primo ſi fratres conuerſi, & ſorores dicti hoſpitalis quando recipiuntur, & in receptione, quæ ſit de ipſis, faciunt aliquam profeſſionem.ſeu promiſſionem,& quam, &cui,& ſi rector,& fratres dicti hoſpitalis profitentur, & obſeruent aliquam regulā.

Item quot fratres, & ſorores conuerſi, & conuerſæ nunc ſunt. & quot eſſe conſueuerunt in dicto hoſpitali.

Item ſi in dicto hoſpitali eſt oratorium, & cœmeterium,& cuius auctoritate.

Item quot lecti ſunt in dicto hoſpitali, & quomodo ſunt parati.

Item ſi hoſpitale habet terras,poſſeſſiones,& bona alia, & quomodo tractātur ad præſens, & qualiter temporibus præteritis ſunt tractata, & quantum habet in redditibus annuatim,& in quibus.

Item ſi rector miniſtrat bene temporalia, & redditus hoſpitalis circa fratres, & infirmos hoſpitalis.

Item ſi rector charitatiue tractat ſubditos,& familiares hoſpitalis,& ſi conuerſi, & conuerſæ præſtant debitam reuerentiam,& audientiam rectori.

Item ſi per miniſtrum, & fratres recipiun-

piuntur bene in hoſpitali pauperes infirmi, & peregrini, & ſollicitam curam habitator de ipſis habet.

Item ſi aliquæ perſonæ ſunt deputatæ ad ſeruiendum infirmis exiſtentibus in hoſpitali.

Item ſi quæſtuarij reddunt rationem de eleemoſynis, & alijs quæ conferuntur eis, & cui, & quando.

Item ſi rector reddit rationem de prouentibus, & acquiſitis hoſpitalis, & quam rationem, & quoties in anno, & quibus reddit.

Item ſi hoſpitale grauatur onere debitorum, & in quanto, & in quibus, & quibus de cauſis.

Item ſi hoſpitale habet aliquid quod per vim, vel aliquo modo teneatur occupatum, & ſi ſint aliqua bona, vel iura hoſpitalis illicite diſtracta, vel pignorata, vel obligata, & cui, & pro quanto, & quibus de cauſis.

Item ſi aliquæ inhoneſtates fiunt in ipſo hoſpitali per rectorem, & conuerſos, vel alias perſonas dicti hoſpitalis, & ſi in dicto hoſpitali ſunt aliquæ perſonæ inhoneſtæ, & diffamatæ vitæ.

Item ſi ſciunt, vel credunt fore aliquid in dicto hoſpitali quod ſit reformandum, & quid. Receptis autem iuramentis, & reſponſionibus ſuper articulis infraſcriptis per ordinem Epiſcopus, vel viſitator facta examinatione diligenti per ſeipſum, vel forte habito, & communicato conſilio ſeparatim ſtatuit, & ordinat ſuper defectibus quos inuenit eſſe, ac correctione, & reformatione indigere, ſtatuta, præcepta, monitiones, & inhabitationes tam vniuerſaliter, quam ſingulariter, prout comperit ex ipſa viſitatione fore ſtatuendum, & ordinandum, quas monitiones, ſtatuta, & reformationes in ca. & coram omnibus legi, & publicari facit, & exinde fieri publicum inſtrumentum, quæ omnia præcipit, & mandat inuiolabiliter obſeruari. Reperit quandoque etiam ex dicta viſitatione aliquos deliquiſſe, vt de incontinentia, aut retentione mulierum, vel filiorum, aut aliter quos non in publico, ſed inter ſe, & ipſũ, & præſente notario corrigit, monet, & inhibet, prout ſibi videtur expedire, & facti qualitas exigit, mãdans per ipſũ notariũ cõſcribi ipſas monitiones, & præcepta.

Forma viſitationis.

IN nomine Domini Amen, &c. Reu. in Chriſto pater, & do. d. Io. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Placen. & Comes, exiſtens in eccleſia maiori, & cathedrali Plac. volens, & intendens generalem viſitationem facere in dicta eccleſia, tam in capite, quam in membris, & caput ipſius eccleſiæ, & perſonas in ea degentes viſitare, & ſecundum canonicas ſanctiones corrigere, & reformare, quæ correctiones, & reformationes officio nouerit indigere tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſuper capitulis, & articulis infraſcriptis, & connexis, & dependentibus ab eis ſimul & diuiſim, & alijs ſecundum, & prout melius ſibi videbitur expedire, conuocatis & cõgregatis ibidem venerabilibus dominis præpoſito, canonicis, manſionarijs præbendarijs, ſacriſtis, oſtiarijs dictæ eccleſiæ, ac alijs perſonis in ipſa eccleſia degentibus, de mandato præfati domini Epiſcopi, occaſione dictæ viſitationis præfatus dominus Epiſcopus in primis accedens ad loca, in quibus reconduntur Euchariſtia, & reliquiæ ſanctorum exiſtentes in dicta eccleſia ipſa loca diligenter examinauit, & deinde iocalia, calices, & cruces in ea exiſtentes, in eorum archiuijs ſolitis examinauit, deinde miſſalia, & alios libros ad diuina officia deputatos, & alios in ipſa eccleſia exiſtentes: necnon paramenta, & ornatus veſtium pontificalium, & ſacerdotaliũ in ſacriſtia dictæ eccleſiæ exiſtentes, & exiſtentia gradatim, & ſucceſſiue percuntando examinauit, & omnibus mature, & diligenter conſideratis decreuit, ad examẽ ipſorum beneficiorum, & detinentium gradatim, & iuxta eorum gradum deuenire, & ad illud condeſcendens monuit præfatos præpoſitũ, canonicos, & alios beneficiatos, & degentes, audientes, & intelligẽtes quatenus ſtatim, & incontinenti iurare debeãt in manibus præfati d. Epiſcopi ad ſancta Dei Euangelia de dicendo, & quod vnuſquiſque eorũ dicat, & reſpondeat purã &, meram veritatem, tam de ſeipſo, quam de alijs criminibus exceptis, occultis ſuper omnibus & ſingulis de, & ſuper quibus fuerit interrogatus ad puram intentionẽ præfati d. Epiſcopi nulla admixta falſitate, remotis odio, amore, timore, tam de ſe, quam de

de alijs,& ſine aliqua tergiuerſatione, ſeu pallatione, vel reuolutione verborũ, quod ſcit,& ſentit de, & ſuper infraſcriptis, qui d prępoſitus, canonici, beneficiati, & degentes antedicti, delato prius eis, & cuilibet eorũ ſacramento per præfatũ d. Epiſcopũ,& i quolibet eorum manibus corporaliter tactis ſcripturis præſtito, iurauerunt, & quilibet eorum iurauit ad ſancta Dei Euangelia ſeſe dicere,& reſpondere meram, & purã veritatem de omni eo quod quilibet eorum ſciuerit, vel ſentiat,& interrogatus fuerit ſuper capitulis,& articulis adducendis per præfatum D. Epiſcopũ,& cõtentis in eis, & vnoquoque eorũ remotis præmiſſis, & abſq aliqua tergiuerſatione, vel reuolutione verborũ,& ibidem in primis interrogauit præfatũ D. præpoſitũ ſuper celebratione diuini officij, diurni, & nocturni,& ſuper reſidentia ipſorũ beneficiatorum, ad ipſum officium,& an illud de nocte, an aliter celebretur, & quot miſſæ celebrantur quotidie in dicta ecclesia, & quo ordine celebrentur,& quot beneficiati ſunt in ea,& an omnes pro loco,& tempore recte deſeruiant,& an omnes reſideãt in clauſtro,& quot & qua de cauſa non reſideant, & ſi per capitulũ deputatur maſſarius ſuper adminiſtratione redituum, & ſi ratio eorũ reditur,& quo ordine gubernãtur bona dictæ eccleſiæ, & an contractus ſuper eiſdem fideliter celebrarentur,& bona ipſa dilapidentur, & ſi hoſtia eccleſiæ, & canonici debito tempore claudantur,& ſi aliquod hoſtium eſt per quod inhoneſte intrari & exiri poſſit,& ſi per degentes, vel aliquos ex eis retinentur in canonica aliquę perſonę ſuſpectę,& ſi prędicti inter ſeſe inimicentur, & ſi debitum honorem eidem prepoſito & inter ſeſe exhibent, & qualiter ſe habet ipſe prępoſitus cum vicinis,& cuius famę,& conuerſationis ſunt,& cuius redditus eſt communis dictæ eccleſiæ: ad quæ omnia reſpondens ipſe dominus Præpoſitus particulariter, & diſtincte, & ſic ſucceſſiue cæteri beneficiati,& degẽtes iuxta prędictas interrogationes vnicuiq. ex ipſis capitulis ſingulariter reſponderunt & dixerunt votum eorum, & ipſis omnibus, & ſingulis intellectis, accedens poſtmodum præfatus D. Epiſcopus in canonica dictæ eccleſiæ viſitauit ipſam canonicam, & omnes cameras degentium in ea exiſtẽtes,& portas tam eccleſię quam canonicę, & omnibus diligenter viſis, & examinatis, & intellectis reſponſis, & deductis per vnumquemq. ex ipſis degentibus, & beneficiatis reuerſus in capitulo dictæ eccleſiæ præfatus D. Epiſcopus præſentibus,& conuocatis prædictis DD. præpoſito, canonicis, beneficiatis, & degentibus attendens, & conſiderans quod ex reſponſionibus ſibi factis vt ſupra & viſitatione oculata fide per eum facta cognouit, & intellexi nonnulla reformanda, & corrigenda fore ſtatuit, & ordinauit ſuperinde prouidere opportune, maxime de, & ſuper infraſcriptis, & eiſdem prouidendo fecit, & ordinauit infraſcriptas monitiones præcepta,& ſtatuta de quibus, & prout infra primis ſtatuit, & ordinauit præfatus D. Epiſcopus, quod ad cõſeruandam deuotionem populi concurrentis ad dictam eccleſiam ſingulo die poſt ſonitum Aue Marię de mane ſacerdotes deputati ad celebrandum Miſſas in dicta eccleſia, incipiant celebrare Miſſas eorũ vnus poſt alterum abſq. interpellatione vſque ad hora ſextam incluſiue, & cum debita deuotione, & ſi quis ex ipſis deputatis ceſſauerit ad celebrandum Miſſam eis, iuxta ordinem ſtatuendum, & aſſignãdum per ipſum D. præpoſitum, quod ipſe talis ſacerdos ceſſans iuſto impedimento ceſſante cõdemnatus ſit,& intelligatur ſingula vice in ſoldis quinque imperialiũ, & in caſu prędicto poſſit, & debeat ſacriſtia eccleſię celebrari facere dictam Miſſam per aliũ ſubſtitutum loco ceſſantis, & eius expen. quas ſtatim ſoluere teneatur ipſe ceſsãs, ſub poena dupli Item ſtatuit,& ordinauit, ꝙ nullus ex ipſis beneficiatis, & degentibus in dicta eccleſia,& canonica ipſius audeat, vel præſumat poſt ſecundã horã noctis exire dictã canonicã abſq. legitima,& rationabili cauſa, cum licentia tamen,& conſenſu D. præpoſiti, ſeu eius vicarij, ſub poena duc. vnius toties quoties contrafecerit applicãda camerę prefati D. Epiſcopi: Item ſtatuit, & ordinauit, ꝙ portæ canonicæ poſt ſonitum Aue Marię de ſero claudi debeant cũ clauibus, excepto ſportello, qui apertus remaneat vſq. ad horã ſecundã noctis incluſiue, & non vltra ſub poena vnius duc. ſacriſtæ dictæ eccleſiæ,& ſeu oſtiario deputato, ſeu deputando ad præmiſſa toties quoties contrafecerit, quæ præcepta, & quas reformationes

tiones præfatus d. Epiſcopus ibidem legi, & publicari fecit ad plenam audientiam, & intelligentiam ipſorum dominorum præpoſiti, canonicorum, beneficiatorum, & degentium ibidem conuocatorum vt ſupra, & eiſdem præcepit prædicta fieri, & obſeruari debere, ſub pœna prædicta. Et de prædictis præfatus d. Epiſcopus mandauit mihi notario, vt inde publicum conficiam inſtrumentum.

In nomine Domini Amen, &c. Capitulum maioris Eccleſiæ Placen. Conuocatum, & congregatum in loco ſupraſcripto in quo conuocari, & congregari conſuerit pro negotijs dictæ eccleſię infraſcripta occaſione de mandato Reuerendiſſimi in Chriſto patris, & domini domini Ioann. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopi Placentiæ, & Comitis, necnon domini Iacobi, &c. canonici antiquioris dictæ eccleſiæ, in quo capitulo interfuerunt ipſe dominus Iacobus, necnon domini A.F.L. M.P.& Z. omnes Canonici dictæ eccleſiæ dicentes,&c.citati,&c. attendentes,& cõſiderantes, quod pridie deceſſit quondam dominus Franciſcus, &c. olim Præpoſitus dictæ eccleſiæ, & ne vacante dicta præpoſitura poſſit ipſa eccleſia aliquod detrimẽtum pati, propter defectum gubernationis ea propter præfati domini Canonici, & Capitulum volentes indemnitati ipſius eccleſiæ prouidere, habito prius colloquio tractatu cum præfato domino Epiſcopo ſponte, & ex certa ſcientia, de conſenſu, & licentia præfati domini Epiſcopi fecerunt, & conſtituerunt, & ſolemniter ordinauerunt,ac faciunt,conſtituunt, & ſolemniter ordinant dictæ eccleſiæ œconomum præfatum venerabilem dominum Petrum, &c. præſentem,& acceptantem ad regendum,& gubernandum dictam eccleſiam,& bona,& iura ipſius eccleſiæ,& redditus, & prouentus ipſius eccleſiæ, & ad habendum & recipiendum, & habuiſſe, & recepiſſe confitendum totum quicquid dictæ eccleſiæ debetur, & debebitur a quocumque perſona,communi corpore,collegio,& vniuerſitate quacumque de cauſa, tam cum carta, quam ſine carta,& tam cum ſcriptura, quam ſine,& ad faciendum, & facere poſſendum,illi,vel illis, à quo,vel a quibus recipit cartã,ſeu cartas, cõfeſſiones,fines, &c. Extendantur prout in reliquis formis.

Item ad omnes, & ſingulas ipſius eccleſiæ lites,cauſas, quæſtiones, & controuerſias,ab ipſa eccleſia, & contra eam motas, & mouendas vtrum agat, ſiue conueniatur,& ad agendum,cauſandum,&c.

Extendatur in reliquis, prout in alijs formis procuratarum mutatis mutandis, & mutatis verbis de procuratore, ſeu ſindico ad œconomum, prout in formis ſupraſcriptis.

Alia forma iconatus.

IN nomine Domini Amen,&c.Cum pridie quondam Reuerendiſſimus in Chriſto pater dominus Ioannes, &c. olim Epiſcopus Placentiæ,& Comes deceſſerit, & ſpiritum altiſſimo reddiderit, & ne ſede vacante Epiſcopalis ſedis, & bona ipſius damnum patiantur, & in ſiniſtrum pertranſeant, ea propter capitulum eccleſiæ Placen. conuocatum, & congregatum infraſcripta occaſione in loco ſupraſcripto, in quo conuocari, & congregari conſueuit pro negotijs dictæ Eccleſię de mandato venerab.do.Arch.& Præpoſiti dictæ eccleſiæ, in quo capitulo interfuerũt ipſe do. Præpoſitus; necnon d.A.F.B.L.& I. omnes canonici dictæ eccleſiæ dicentes,&c. citatis, &c. volentes indemnitati dicti epiſcopatus prouidere ſponte,&c. fecerunt,conſtituerunt, &c œconomum ipſius Epiſcopatus ven d.Fran.&c. ad regendum,& gubernandum bona,& iura dicti epiſcopatus, & fructus, & redditus ipſius, & ipſa, & ipſos adminiſtrãdum,&c. prout in ſupraſcripta forma mutatis mutandis.

Et idem fiat,& obſeruetur ſi forte vacaret aliqua eccleſia, quæ immediate eſſet ſubiecta Epiſcopo, vel alicui eccleſiæ collegiatæ. Sed aduertatur, quod vbi conſtituitur œconomus ad regendum,& adminiſtrandum aliquam eccleſiam, & bona ipſius debet talis œconomus conſtitui habito tractatu,& cum licentia, & auctoritate Epiſcopi poteſtas ipſius œconomi ſe extendat duntaxat ad adminiſtrandum eccleſiam, & bona ipſius, & ad cauſas eccleſiaſticas tantum. Item debet conſtitui clericus, & non laicus, & talis clericus debet eſſe de reſidentibus in ipſa eccleſia ſi ibidem ſit idoneus.

Digitized by Google

Fundatio.

ANte propoſitionem formarum fundationis Eccleſiæ, hoſpitalis, vel oratorij eſt primo præmittendum, quod in aliqua ciuitate, vel diœceſi non poſſunt aliquæ Eccleſię, vel oratoria fundari, vel conſtrui abſque ſpeciali licentia, & conſenſu Epiſcopi, ciuitatis illius in qua, vel eius diœceſi debet conſtrui, vel fundari, ſeu eius locumtenentis.

Et eodem modo in aliqua Eccleſia non poteſt fundari aliqua capella, ſeu aliquod altare abſque ſpeciali licentia Epiſcopi, vel eius locumtenentis.

Item ſciendum eſt, quod quandoq. Eccleſia, oratorium, vel hoſpitale fundantur per aliquem cum aliqua donatione bonorum pro ſuſtentatione rectoris, vel miniſtri aliquando fundantur abſque aliqua donatione vltra fundum, in, & ſuper quo fundatur. Sed aduertatur, quod vbi debet fundari aliqua Eccleſia, in qua debeat exerceri cura animarum, debet talis Eccleſia fundari cum donatione aliquorum bonorum pro ſuſtentatione rectoris pro tempore exiſtentis in ipſa Eccleſia, & aliter non poſſet cura animarum exerceri per aliquem clericum ſecularem.

Et nota, quod vbi fundatur Eccleſia, in qua debeat exerceri cura animarum, debet fieri donatio coram Epiſcopo, ſeu eius locumtenente, & coram eo debet exprimi cauſa, propter quam ſe mouet fundans ad ſic faciendum, & ipſe dominus Epiſcopus debet conſentire, & concedere licentiam fundandi Eccleſiam, & vlterius debet concedere licentiam conſtituendi cœmeteriũ & baptizandi paruulos, & committere alicui, quod imponat primum lapidem, & vt infra.

Sed aduertatur, quod eo caſu Epiſcopus debet ſibi reſeruare ius ſuperioritatis correctionis, & viſitationis Eccleſiæ, & rectoris, & quandoque etiam ſibi reſeruat ius, & obligat futurum rectorem ad ſoluendũ ſingulo anno nomine cenſus aliquid in ſignum ſubiectionis, de quibus omnibus ſi fiunt debet fieri mentio ſpecialis in inſtrumento, & vt infra.

Sed nota, quod vbi fundatur oratorium ex cauſa deuotionis ſufficit ſolum illud fundare in, & ſuper fundo fundantis. & eo caſu ſufficit ſola licentia Epiſcopi.

Si vero fundatur hoſpitale pauperum, tunc aut fundatur auctoritate Epiſcopi, vt fundans, & ſucceſſores in eo habeãt ſolum iuspatronatus, & inſtitutio futuri rectoris ſpectat ad Epiſcopum, vel alium prælatum Eccleſiaſticum, vel alium rectorẽ alicuius Eccleſiæ, & eo caſu debet etiam fieri donatio bonorum pro ſuſtentatione pauperum, & fieri debet cum licentia Epiſcopi, vel locumtenentis, & Epiſcopus debet ſibi reſeruare ius ſuperioritatis, & correctionis, prout in fundatione Eccleſiæ, & debet etiam committere impoſitionem primi lapidis alicui, vel det ipſum imponere, & vt infra, & vlterius debet concedere licentiam ipſum fundandi, & facultatem, quęſtum generalem faciendi hoſtiatim per ciuitatem, & diœceſim Placentiæ & vt infra.

Aut tale hoſpitale ſolum fundatur ex deuotione, & fundans in totum intendit eſſe dominus, & ſuperior, & ad eum ſpectare correctionẽ futuri rectoris, ita quod Epiſcopus nullam habeat ſuperioritatem, & eo caſu ſi in eo debent hoſpitari pauperis debet fieri donatio bonorum pro ſuſtẽtatione pauperum, & de voluntate ipſius conſtituentis debet fieri mentio in inſtrumento, & eo caſu non poſſet fieri oratorium, quia talia abſque licentia Epiſcopi non poſſunt fieri.

Item nota, quod vbi fundatur aliquod hoſpitale auctoritate Epiſcopi ſub vocabulo alicuius ſancti, & in ciuitate, ſeu in loco vbi ipſum fundatur in aliqua Eccleſia ſub eodem vocabulo, & cautum eſt addere in fundatione, quod ipſe fundans ex cauſa dedicationis ipſius hoſpitalis dictæ Eccleſiæ, vel prælatus, ſeu rector ipſius poſſit ſibi aliquod ius vendicare in ipſo hoſpitali. & iuribus eius, & vt infra. Saluo quod ſi ipſe fundans intenderet ipſum hoſpitale dictæ Eccleſiæ, vel prælato, ſeu rectori ſubijcere, & inſtitutio ad eos ſpectare, debet de eo fieri mentio in ipſa fundatione.

Item nota, quod vbi fundatur hoſpitale auctoritate Epiſcopi, & in eo etiam fundatur oratorium, prout in forma infraſcripta, quod aut fundatur ipſum oratorium cũ cœmeterio, in quo poſſunt ſepeliri perſonæ dicti hoſpitalis, aut non, ſi vero fundatur

datur cũ ipſo cœmeterio, tunc potuerunt in eo ſepelliri, ſi autem non ſit cimiterium eo caſu debet ſepeliri in eccleſia parochia li vbi fundatur ipſum hoſpitale, & ipſo caſu vbi Epiſcopus mandat imponi primum lapidem, vel ſi ipſe imponeret in vltimis verbis debet addi ſaluo iure parochialis eccleſiæ.&c. Et vt de præmiſſis aliqua notitia detur, ſubijcientur formæ infraſcriptæ.

Fundatio Eccleſiæ.

IN nomine Domini. Amen, &c. do. A. &c. intendens,& magnopere deſiderãs peregrinationis ſuæ, & miſſionis extremæ de meritorijs operibus præuenire, ac æternorum intuitu inſeminare in terris, quod reddente Domino, cũ multiplicatione fructuum recolligere valeat in cælis, prouida meditatione, & ſalubri deliberatione pro ſalute animæ ſuæ,& parentũ, & anteceſſorum, ac poſterorum, & ſucceſſorum ſuorum, & eorum qui ad infraſcriptum opus contulerint, diſpoſuit, diuina ſuadente gratia, de nouo fundare,& ędificare eccleſiam in proprio prædio ipſius Antonij, poſito in territorio,&c. quod eſt perticæ,&c. cui cohæret,&c ad gloriam,& honorem omnipotentis Dei, eiuſque Beatæ Mariæ Matris ſemper Virginis, necnon Beati Antonini Martyris glorioſiſſimi, ſub cuius nomine.& vocabulo debeat dedicari, ipſamque dotare pro ſuſtentatione futuri recto ris ipſius eccleſiæ, qui in ea continuam reſidentiam facere debet, ac miſſas, & alia diuina officia celebrare, ac animabus ſubiectis Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare, quæ propter diſtantiam aliarum eccleſiarum diuerſa incommoda ſuſtinent, prout notum eſt, & manifeſtum, ea propter cupiens ipſe Antonius ſuum votum S. Spiritus gratia cooperante, efficaciter adimplere, conſtitutus coram R. in Chriſto patre, & D. D. Ioan. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopo Placen. & comite in prædictoq eius propoſito perſeuerans, ſponte, & ex certa ſcientia non vi, dolo, vel metu aliquo, ſed ex eius mera, & pura liberalitate, & ſpontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Epiſcopo præſenti,& ſtipulãti, nomine, & vice dictæ Eccleſiæ de nouo fundandæ,& ædificandæ, & per ipſum dominum Epiſcopum eidem eccleſię,& clauſtro,& cœmeterio ipſius eccleſiæ ceſſionẽ traditionem,& aſſignationem, atque donationem inter viuos, quæ amplius ex cauſa ingratitudinis, vel alia quacumque de cauſa reuocari non poſſit nominatim de vna petia terræ cultæ poſitæ in dicto territorio, quæ eſt perticæ, &c. cui cohæret, &c. Ita quidem, vt ipſa eccleſia de nouo fundanda,& ædificanda, & quicunque futurus rector, & miniſter ipſius prædictam petiam terræ, ſeu prædictum totum ſuperius ceſſum, aſſignatum & donatum ſimul cum acceſſibus, & ingreſſibus, cum ſuperioribus,& inferioribus ſuis,& omni iure, cunctisq. vtilitatibus, & vſantijs prædicto toti ſuperius conceſſo, aſſignato,& donato in integrum pertinen. ex cauſis antedictis: & vt ſupra habeat, & teneat ſine alicuius cõtradictione,& eidem domino Epiſcopo ſtipulanti, & recipienti vt ſupra omnes ipſius Antonij actiones, rationes, defenſiones, & iura, reales, perſonales, vtiles, directas, & mixtas,& in rem ſcriptas, ac realia, perſonalia, vtilia, directas,& mixta, & in rẽ ſcripta eidem Ant. competentia, & competitura in prædicto toto ſuperius conceſſo,& donato,& pro eo,& eius occaſione aduerſus quamcumque perſonam, & quamlibet rem,& tam in rem, quam in perſonam ceſſit, dedit,& mandauit conſtituitq. quemcũque futurum rectorem dictæ eccleſiæ fundandæ vt ſupra procuratorem tanquam in rem ſuam, vt ſic poſſit agere, petere, excipere, replicare, exercere, vti, & ſe tueri, & omnia, & ſingula dicere, facere, quemadmodum D. Ant. poterat, aut poſſet, & vt de cætero dicta eccleſia, & quicumque eius futurus rector ſit, & ſuccedat in omnem locum, & ius d. Ant. & eius vices in omnibus obtineat, & mandauit, ac dixit præfato domino Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, & recipienti vt ſupra, vt de prædicto toto ſuperius ceſſo,& donato, vt ſupra nomine dictæ eccleſiæ, & futuri rectoris eius, ſua auctoritate propria tenutã capiat, & corporalem poſſeſſionem, conſtituendo ſe interim prædictum totum ſuperius ceſſum,& donatum pro dicta eccleſia fundanda,& rectore futuro,& eius nomine poſſidere, vel quaſi, quam quidem ceſſionem, aſſignationem, & donationem, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, & in præſenti in-

ſtrumento contenta D. Ant. per ſolemnem
ſtipula. promiſit, & conuenit præfato D.
Epiſcop ſtip. & reci. nomine, & vice dictæ
Eccleſ. fundandæ, & futuri rectoris ipſius
perpetuo firmam, ratam, & gratam, & fir-
ma, rata, & grata habere tenere, attendere,
& obſeruare, & non contrauenire vel cō-
trafacere per ſe, vel alium aliqua ratione,
vel cauſa, vel aliquo modo, caſu vel iure,
ſiue vllo legum, vel decretorum ſeu reſcri-
ptorum auxilio, & prædictum totum ſu-
perius donatum, & vt ſupra, ab omni per-
ſona, cōmuni corpore, collegio, & vniuer-
ſitate omni ratione defēdere, & expedire,
& ſi quid euictum fuerit, in duplum reſti-
tuere cum omni damno, expenſis, & inte-
reſſe ſicut res pro tempore fuerit meliora-
ta, aut magis voluerit arbitrio boni viri;
ſub æſtimatione in conſimili loco, ſub om-
nium damnorum, intereſſe, & expenſarum
reſtitutione, & refectione, de quibus, & ea-
rum quantitate, & quod illa paſſa fuerint,
ſtari, & credi debeat ſoli, & ſimplici dicto,
& aſſertioni præfati domini Epiſcopi, &
cuiuſcunque futuri rectoris ſine ſacra-
mento, & onere cuiuſcunque probationis,
& taxationis iudicis inde præſtādæ, & fien-
dæ, & vlterius in pœna, & ſub pœna lib.
decem den. Plac. toties committenda, &
exigēda cum effectu, quoties in prædictis,
vel aliquo prædictorum fuerit cōtrafactū,
ſeu etiam contrauentum, qua commiſſa ſo-
luta, vt non firma, & rata maneant omnia,
& ſingula ſupraſcripta cum eadem ſtipu-
latio, pœnæ, vnde pro euictione, defenſio-
ne, & dupla, ſupraſcriptis omnibus, & ſing.
attendendis, & firmiter obſeruandis di-
ctus Ant. obligauit eidem domino Epiſco-
po præſent. ſtip. & recip. vt ſupra pigno-
ri omnia ſua bona præſentia, & futura, hoc
acto, expræſſe conuento, & intellecto in-
ter præfatum dom. Epiſcopum ex vna, &
dictum Anton. ex alia per pactum expreſ-
ſum ſolemni ſtipula vallatum ante hunc
contractum, et in principio, medio, et in
fine ipſius, et aliter ipſe Anton. prædi-
cta non feciſſet; videlicet quod ipſe
Antonius, et eius deſcendentes maſculi;
et ipſius non extantibus alij proximiores
de eius domo, et agnatione habeant, et ha-
bere debeant, ac eis ſpectet, et pertineat,
et ſpectare, et pertinere debeat iuſpatro-
natus dictæ Eccleſiæ, nominandi, et præ-
ſentādi rectorem pro tempore futuro ipſi
Eccleſiæ præfato domino Epiſcopo, et cui-
cunque eius locūtenenti cui voluit, et vult
ipſe Ant. ſpectare, et quod ſpectet ius con-
firmandi, et inſtituendi dictum rectorē pro
tempore nominandum, et præſentandum
vt ſupra, et quod iuspatronatus, et vt ſupra
ipſe Ant. de expreſſo conſenſu præfati D.
Epiſcopi ſibi, et ſuis vt ſupra expreſſe reſer-
uauit, et reſeruat. Item quod quicūque fu-
turus rector dictæ Eccleſiæ, et qui pro
temporibus fuerit, teneatur et obliga-
tus ſit, iuſto impedimento ceſſante, cele-
brare in dicta Eccleſia miſſas, et alia di-
uina officia, et ſuo tempore exiſtentibus
in dicta villa miniſtrare ſacramenta Eccle-
ſiaſtica, et paruulos pro tempore naſci-
turos in ipſa villa baptizare, et in ipſa
Eccleſia continuam reſidentiam facere,
et alia ad quæ tenetur, quilibet rector
Eccleſiæ curatæ celebrando bis in hebdo-
mada in ipſa Eccleſia miſſas defunctorum
pro ſalute animæ ipſius Anton. et defuncto
rum ſuorum, inſtans, et requirens ipſe
Ant. a præfato dom. Epiſcopo quatenus de
paterna benignitate dignetur huiuſmodi
Eccleſiæ fundandæ, et alijs præmiſſis beni-
gnum conſenſum præſtare, et ipſa confir-
mare, et approbare, et decernere dictā Ec-
cleſiam poſſe et debere de nouo fundari,
et ædificari de iure ſub nomine, et vocabu-
lo beati Antonini martyris glorioſi, cum
cœmeterio, et campanili, et alijs opportu-
nis, et paruulos pro tēpore naſcituros per
futurum rectorem poſſe baptizari, et ipſam
Eccleſiam dedicare ſub vocabulo Beati An
tonini martyris, et alia dicere, et facere,
quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, et re-
quiruntur cum reſeruatione iurispatrona-
tus, vt ſupra, qui D. Epiſcopus auditis, et in-
tellectis ſuperius expoſitis, et narratis, ac
requiſitis, per dictum Ant. et ipſis diligen-
ter conſideratis, habitaq. ſuperinde debita
informatione, conſiderans, et attendens
prædicta, vt ſupra, expoſita per ipſum Ant.
fore vera, et ipſas cauſas, et rationes, vt ſu-
pra adductas per ipſum Ant. a ſacris cano-
nibus approbatas eſſe, ex quibus de iure
dicta Eccleſia de nouo fundari, et ædificari
debet, et poteſt in dicto loco, conſidera-
tiſq. omnibus alijs, et ſingulis quæ in præ-
miſſis conſideranda erant, et ſuper ipſis
omnibus, et ſingulis habita matura delibe-
ratio-

Digitized by Google

ratione ob reuerentiam omnipotentis do. ni Ieſu Chriſti, & Glorioſæ Virginis Mariæ Matris eius, ac beati Anto. martyris, totiuſq. curiæ cæleſtis triumphantis, eorumq. & ſancti Spiritus gratia miſericorditer imploratis prædictis omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis conſenſit, & aſſenſit, & ipſe omnia, & ſingula ſupraſcripta approbauit, & confirmauit, & ea fieri laudauit, ac prædicta faciendi, & fundandi licentiam dedit, & conceſſit eidem Ant. præſenti, ſtip. & recip. Et inſuper ſponte, & ex certa ſcientia dictã Eccleſiã cum cœmeterio ibi fiendo de nouo fundari, & ædificari, & in ea paruulos dicti loci pro tempore naſcituros baptizare poſſe decreuit, & decernit, ipſamq. Eccleſiam ſub nomine, & vocabulo beati Ant. martyris antedicti dedicauit, & dedicat, reſeruato ſibi, & cuicunque eius legitimo ſucceſſori confirmationem, inſtitutionem, ſubiectionem, viſitationem rectoris, & miniſtri dictæ Eccleſiæ, & vlterius nomine census cathedratici, & ſubiectionis vnam libram ceræ nouæ laboratæ ſibi, ſuiſq. ſucceſſoribus perpetuo annuatim ſoluendam per rectorem, & miniſtrum dictæ Eccleſiæ, & quod ius, & quam ſubiectionem ſibi, & ſucceſſoribus ſuis, vt ſupra, reſeruauit, & retinuit, dans, & concedens præfatus D. Epiſcopus, & ita conceſſit, & dedit, ac dat, & concedit eidem Anto. præſenti, ſtipulanti, & recipienti facultatem, & liberam poteſtatem fundandi altare in ipſa Eccleſia ſub nomine, & vocabulo beati Antonini martyris antedicti, & ſuper varijs negocijs perpeditus ipſe Dominus Epiſcopus commiſit, & committit, ac mandauit presbytero L. &c. licet abſenti, quatenus vice, & auctoritate præfati do. Epiſcopi perſonaliter accedat ad dictum locum in quo fundanda, & ædificanda eſt ipſa Eccleſia, & altare, & ibidem venerabilem crucem figat, & primum lapidem in fundamento ipſius Eccleſię ponat cum aſperſione aquæ benedictæ, & alijs debitis ſolemnitatibus obſeruatis. Et de prædictis præfatus dominus Epiſcopus mandauit mihi notario, & dictus Ant. rogauit me notarium, &c.

Alia forma fundationis Eccleſiæ.

IN Nomine Domini Amen, &c. Antonius, &c. conſtitutus coram R. in Chriſto patre, & Domino Do. Iaon. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopo Placen. et comite, et ad eius plenam audientiam, & intelligentiam dixit, & expoſuit præfato D. Epiſcopo, quod villa Solaroli Pla. diœceſis caret Eccleſia iam antiquis temporibus & homines, & habitatores dictæ villæ per tempora retroacta conſueuerunt eſſe, & ſunt de præſenti ſub cura rectoris, & Eccleſiæ ſancti Petri conſtitutæ in villa Saluaritiæ, quæ diſtat a dicta villa Solaroli per vnum miliare, ex quo habitantes in dicta villa Solaroli non parua incõmoda ſuſcipiunt tam in carentia proprij ſacerdotis, quam etiam paruulis pro tẽpore naſcentibus in dicta villa qui quandoq ob diſtantiam loci ſolent decedere nõ ſuſcepto baptiſmate, & aliter diuerſimode attento diſcrimene, & incommodo itineris, præcipue tempore hyemali, & propterea dictus Ant. prædicta animo reuoluens, & intendens diem ſuæ peregrinationis, & miſſionis extremæ meritorijs operibus præuenire, ac æternorum intuitu id ſeminare in terris, quod reddente domino cum fructu multiplicato colligere valeat in cœlis prouida meditatione, & ſalubri deliberatione pro ſalute animæ ſuæ, & parentũ, & anteceſſorum, ac poſterorum ſuorũ, diuina fauente gratia, diſpoſuit de nouo fundare Eccleſiã, & ædificare in proprio fundo, poſito in territorio Solaroli prædicti Placentinæ diœceſis ad gloriam & laude omnipotentis Dei, & Beatæ Mariæ Virginis Matris eius, ac beati Iac. Apoſt. ſub cuius nomine, & vocabulo fundari debeat, & dedicari, & ipſam Eccleſiã dotare pro ſuſtentatione rectoris, & miniſtri, qui pro tẽpore fuerit in ipſa Eccl. in qua vult, & intendit quod ipſe futurus rector continuã reſidentiam faciat, & miſſas, & alia diuina officia tẽporibus debitis celebrare debeat, & Eccleſiaſtica ſacramenta habitantibus in dicta villa miniſtrare, dummodo præfatus dominus Epiſcopus prædictis, & prædicta faciendi benignã licentiam concedere dignetur de paterna binignitate, cum reſeruatione iurispatronatus eidem Antonio, & ſucceſſoribus eius maſculis, & ipſis decientibus alijs proximioribus de eius domo,

mo, & agnatione, & ibidem ad executionem prædictæ ſuæ diſpoſitionis prædictus Antonius ſponte, & ex certa ſcientia, & ex eius mero, & pura liberalitate, & ſpontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Epiſcopo præſenti ſtipulanti, & recipienti, nomine, & vice dictæ eccleſiæ de nouo fundandæ, & ædificandæ, & cuiuſcunque futuri rectoris, & miniſtri ipſius eccleſiæ de domo habitationes ipſius rectoris, & pro clauſtro, & cœmeterio ipſius, & pro dictis eccleſia, domo, & clauſtro ædificandis, ceſſionem, aſſignationem, & datum, atque donationem inter viuos, quæ ex cauſa ingratitudinis, vel alia quacumque de cauſa amplius reuocari non poſſit, nominatim de vna petia terræ cultæ poſita in territorio dicti loci prope burgum, quæ eſt perticæ, &c. cui cohæret, &c. & vlterius pro ſuſtentatione, & præbenda dicti futuri rectoris, dedit aſſignauit, & tradidit eidem domino Epiſcopo recipienti nomine dictæ eccleſiæ fundandæ, & rectoris antedicti infraſcripta bona, & iura, de quibus infra, quæ perpetuo ſint, & remaneant ad perpetuam ſuſtentationem dicti rectoris, & bona ſunt hæc.

Ita quidem, vt præfatus dominus Epiſcopus dicto nomine, & ipſa fundanda vt ſupra, & quicunque futurus rector ipſius eccleſiæ prædictum totum ſuperius ceſſũ, aſſignatum, & donatum ſimul cum acceſſibus, & ingreſſibus, cum ſuperioribus, & inferioribus ſuis, & omni iure, cunctiſque vtilitatibus, & vſantijs prædicto toti ſuperius aſſignato, ceſſo, & donato in integrum pertinentibus ex cauſis antedictis, & vt ſupra, habeat, teneat ſine alicuius contradictione, & eidem d. Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, & recipienti vt ſupra ipſe Anton. omnes eius actiones, &c. prout in ſupraſcripta forma mutatis mutandis, & in fine inſtrumenti addatur omiſſis pactis de quibus inſupraſcripta forma.

Inſtans, & requirens ipſe Antonius a præfato domino Epiſcopo, &c prout in ſupraſcripta forma.

Qui dominus Epiſcopus auditis, & intellectis ſuperius expoſitis, & requiſitis per ipſum Antonium, & ipſis omnibus mature conſideratis, & habita ſuperinde informatione ſuper veritate ſuperius expoſitorum, & rationes, & cauſas, vt ſupra expoſitas a ſacris canonibus approbatas fuiſſe, ita quod dicta eccleſia de iure poteſt, & debet fundari, & ædificari de nouo ob reuerentiam Redemptoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac Beati Iacobi Apoſtoli, eorumque, & ſancti Spiritus gratia miſericorditer imploratis, prædictis omnibus, & ſingulis conſenſit, & aſſenſit, & ea approbauit, & fieri laudauit, & inſuper ſponte, & ex certa ſcientia dictam eccleſiam cum domo, & clauſtro, & cœmeterio ibi habendo, & cum reſeruatione iuriſpatronatus eidem Anton. & ſucceſſoribus ſuis, & vt ſupra, de nouo fundari, & ædificari, & in eo paruulos dictæ villæ pro tempore naſcituros baptizari poſſe decreuit, & decernit ipſamq. eccleſiam ſub nomine, & vocabulo beati Iacobi Apoſtoli dedicauit, & dedicat obſeruata ſibi, & cuicunque eius ſucceſſori legitimo confirmatione, &c.

Extendatur prout in ſupraſcripta forma mutatis mutandis.

Fundatio hoſpitalis auctoritate Epiſcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Quoniam ſcriptum eſt, Apoſtolo atteſtante, quod omnes ſtabimus ante tribunal Dei, recepturi, & prout in corpore geſſimus, ſiue bonum, ſiue malum, ea propter Ioan. &c. intendens diem miſſionis extremæ miſericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu, id ſeminare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu colligere valeat in cælis animo reuoluens, quod qui parce ſeminat parce metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus metet vitam æternam. Attendens itaque inter alia pietatis opera, quod præcipuum opus exiſtit hoſpitale conſtruere, & fundare, in quo, & ex cuius cauſa infirmorũ, pauperũ, & miſerabilium perſonarum ſuſtentatio, & educatio præparetur, & præſtetur eiſdem prouida deliberatione diſpoſuit, diuina fauente clementia, & ſuffragante pro ſalute animæ ſuæ, & parentum, & ſucceſſorum, ac poſterorũ ſuorum fundare, & ædificare hoſpitale pro ſuſtentationibus, & ſubuentionibus pauperum, infirmorum, viduarum, pupillorum, peregrinorum, orphanorum, & aliarũ miſerabilium perſonarum vtriuſque ſexus

ad

ad illud confluentium Deo dante de pro-
prijs eius bonis à Deo collatis,& de domi
bus ſuis infraſcriptis poſitis in vicinia S.
Petri,& vlterius ibidem oratorium, & al-
tare erigere,& conſtituere,ac fundare pro
diuino cultu celebrando perſonis pro tẽ-
pore morantibus in ipſo hoſpitali, ſub no-
mine, & vocabulo Beati Antonini marty-
ris ad laudem, & honorem æterni Dei, &
ob reuerentiam ſuæ ſacratiſſimæ paſſio-
nis, intemeratæ Virginis Mariæ matris
eius, ac Beati Antonini martyris huius al-
mæ ciuitatis protectoris, & ibidem dictus
Ioannes conſtitutus coram Reuerendiſſi-
mo in Chriſto patre,& D.D.Io. Dei,& A-
poſtolicæ Sedis gratia Epiſcopo Placen.&
& comite,votum ſuum exequendo ſponte,
& ex certa ſcientia,& ex eius mera,& pu-
ra voluntate, & animo ſpõtaneo, ſaluis ſẽ-
per infraſcriptis, & vt infra, cum licentia,
conſenſu, & auctoritate præfato domini
Epiſcopi,& vt infra,ceſſit,dedit, deputauit,
ac cedit,dat,deputat,& aſſignat præfato do
mino Epiſcopo præſenti,ſtipulanti,& reci-
pienti nomine,& vice dicti hoſpitalis fun-
dandi, & cuiuſcumque miniſtri ipſius ho-
ſpitalis vnam domum ipſius Ioannis mura-
tam, cuppatam, & ſolaratam, poſitam in
ciuitate Plac. in vicinia, &c. cui cohæret,
&c. quam vult,& intendit ipſe Ioannes eſ-
ſe,& remanere, & ipſam deputauit, & de-
putat ad vſum pauperum dicti hoſpitalis,
& quam conſtituit in hoſpitale, & in qua
etiam conſtitui, & fundari debeat orato-
rium,ſub nomine, & vocabulo beati Anto
nini martyris, in quo oratorio tempori-
bus opportunis poſſint Miſſæ, & alia offi-
cia celebrari pauperibus, & alijs perſonis
in eo pro temporibus habitantibus, & in
ipſo hoſpitali teneri debeat hoſpitalitas
pro pauperibus,et alijs egenis, et miſerabi
libus perſonis, et ad eorum ſuſtentatione,
et ſubuentionem, et ſic obſeruari debeat
per quemcunq.rectorem eligendũ ſuperin
de,et deputandum,et ita fieri, et obſeruari
voluit, et diſpoſuit; ita tamen quod eccle-
ſia S. Antonini Plac. vel domini Præpoſi-
tus, Canonici, et Capitulum ipſius Eccle-
ſiæ, & huiuſmodi dedicatione, nominatio-
ne, ac vocabulo beati Antonini non facta
in dicto hoſpitali, & domo non poſſint,
nec valeant aliquod ius, vel actionem ali-
quam ſibi vendicare in dicto hoſpitali,
& iuribus eius ſaluo, vt infra, & vlterius,
& ſaluis præmiſſis ad hoc,vt facilius futu-
rus rector, & pauperes pro tempore in
eo degentes poſſint ſuſtentare, dotauit, &
dotat ipſum hoſpitale de bonis infraſcri-
ptis,ac,fecit, & facit præfato domino Epi-
ſcopo præſenti,ſtipulanti, & recipienti no
mine,& vice dicti hoſpitalis, vt ſupra ceſ-
ſionem,aſſignationem,& datum,atque do-
nationem inter viuos,quæ amplius ex cau-
ſa ingratitudinis, vel alia quacumque de
cauſa reuocari non poſſit nominatim de
omnibus, & ſingulis bonis, & iuribus, de
quibus, & prout infra. videlicet primo de
vna petia terræ, &c. ſaluis alijs cohæren-
tijs, & earum veritate. Item de fictu an-
nuo,& iure,& præſtatione ficti annui, &c.
Ita quidem,vt dictum hoſpitale, & quicũ-
que futurus rector ipſius prædicta omnia,
& ſingula,vt ſupra ceſſa,& aſſignata,ac do
nata ſimul cum acceſſibus, & ingreſſibus,
cum ſuperioribus, & inferioribus ſuis, &
omni iure,cunctiſque vtilitatibus, & vſan-
tijs prædictis omnibus ſuperius ceſſis, &
vt ſupra in integrũ pertinentibus habeant,
& teneant ex cauſis antedictis, ſine alicu-
ius contradictione, & eidem domino Epi-
ſcopo ſtipulanti, & recipiẽti nomine dicti
hoſpitalis, vt ſupra, ipſe Ioannes omnes
eius actiones, rationes, defenſiones, & iu-
ra; reales,perſonales, vtiles, directas, &
mixtas, ac realia, perſonalia, vtilia, dire-
cta, & mixta eidem Ioanni competentia,
& competitura in prædictis omnibus, &
ſingulis vt ſupra ceſſis, aſſignatis, & dona-
tis,& quocumque ex eis,& pro eis,& eo-
rum occaſione aduerſus quamcumq. per-
ſonam, & quamlibet rem, & tam in rem,
quam in perſonam ceſſit,dedit, & manda-
uit, conſtituitque quemcunque futurum
rectorem, & præfatum dominum Epiſco-
pum procuratores tanquam in rem ſuam,
vt ſic poſſit agere,cauſari petere,excipere,
replicare,exercere, vti, & ſe tueri,& om-
nia,& ſingula dicere, & facere; quemad-
modum dictus Ioann. poterat, aut poſſet,
& vt de cætero dictum hoſpitale ſit,& ſuc
cedat in omnem locum, & ius dicti Ioan-
nis,& eius vices in omnibus obtineat, &
voluit, & vult, ac eidem dixit, & dicit ei-
dem domino Epiſcopo preſenti,ſtipulanti
& recipienti vt ſupra ceſſit, & aſſignatis
ſua auctoritate tenutam capiat, & corpo-
ralem

ralem poſſeſſionem, conſtituendo ſe interim pro dicto hoſpitali, & eius nomine, & cuiuſcunque futuri rectoris prædicta omnia, & ſingula ſupraſcripta, vt ſupra ceſſa, & aſſignata poſſidere, vel quaſi; quas aſſignationem, ceſſionem, donationem, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, & in præſenti inſtrumento contenta d. Io. per ſolemnem ſtipulationem promiſit, & conuenit præfato d. Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti hoſpitalis, & vt ſupra perpetuo, & omni tẽpore firmas, ratas, & gratas; ac firma, rata. & grata habere, tenere, attendere, & obſeruare, & nõ contrauenire, vel contrafacere per ſe, vel alium aliquo modo, caſu, vel iure, ſiue vllo legum, vel decretorum, vel reſcriptorum auxilio, & ipſa omnia, vt ſupra ceſſa, & aſſignata ab omni perſona, communi corpore, collegio, & vniuerſitate, cum ratione defendere, & expedire ſub omnium damnorum intereſſe, & expenſarũ litis, & extra reſtitutionẽ, & refectionẽ, de quibus, & earum quantitate ſtari, & credi debeat ſoli, & ſimplici dicto, & aſſertioni cuiuſcunque agentis nomine dicti hoſpitalis, ſiue ſacramento, & onere cuiuſcumque probationis, & taxationis iudicis inde præſtandæ, & fiendæ pro quibus omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis attendendis, & firmiter obſeruandis dictus Ioan. obligauit præfato d. Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, & recipienti nomine dicti hoſpitalis pignori omnia ſua bona præſentia, & futura, ſaluo, & reſeruato ſemper eidem Ioan. & eius ſucceſſoribus maſculis, & ipſis deficientibus proxmioribus de agnatione, & domo eius ſucceſſiue vſquoque ſuperfuerint aliqui de eius agnatione, & ita ſibi, & ipſis, vt ſupra ſingula ſingulis referendo reſeruauit, & reſeruat iuspatronatus d. hoſpitalis, & rectoris prædicti, & ius nominandi, & pręſentandi rectori ipſius quandocumque vocare contigerit, & in omnibus alijs, quæ ad patronos, & fundatores hoſpitalium & locorum piorum, & religioſorum ſpectare, & pertinere noſcuntur, & voluit, & vult quod ius confirmandi, & inſtituendi rectorem pro tempore deputandum, & præſentandum ad ipſum hoſpitale, & oratoriũ prædictum, ac ius viſitaudi, corrigendi, & puniendi, prout nouerint expedire, ſpectet, & pertineat præfato Domino Epiſcopo, necnon ven. D. Præpoſito, canonicis, & capitulo dictæ Eccleſiæ S. Ant. inſtans, & humiliter requirens, ac ſupplicans ipſe Ioan. à præfato d. Epiſcopo quatenus votum ipſius Ioan. & Deo, & hominibus gratum de benignitate paterna dignetur prædicta, vt ſupra diſpoſita, & ordinata per dictum Ioan. approbare, & confirmare, & eius conſenſum eiſdem omnibus præſtare, ac reſeruare eidem Ioan. & ſuis, vt ſupra dictum iuspatronatus, & alia de quibus ſupra, & concedere eidem hoſpitali, & futuro rectori ipſius pro tempore exiſtenti in perpetuum quæſtum generalem per ciuitatem, & diœceſim Placen oſtiatim, vt quęrere, & percipere poſſint eleemoſynas, legata, & vera charitatis ſubſidia, quæ à Chriſtifidelibus contigerit eidem hoſpitali, & oratorio eius pie erogari, & legari, & vlterius committere vices ſuas alicui ex ſacerdotibus ciuitatis; qui vice, ac auctoritate præfati domini Epiſcopi primum lapidem, prout in fundamento oratorij, & altaris in eo conſtruendi, & cruces figat ſuper domibus dicti hoſpitalis, & oratorio prædicto, & alias ſolemnitates faciat, & obſeruet, quæ in talibus fieri conſueuerunt, & requiruntur in ſignum veri, & perfecti hoſpitalis, qui d. Epiſcopus auditis, & intellectis ſupplicatione, & requiſitione dicti Ioan. & alijs per eum, vt ſupra factis, & adimpletis, & ipſis diligenter, & mature conſideratis ipſius Ioan. tam pium, & deuotum propoſitum in viſceribus charitatis amplectens Chriſti Saluatoris noſtri nomine, & ſuffragio inuocatis auctoritate ſua ordinaria, & quocumque alio iure, via, modo, cauſa, & forma, quibus & prout melius potuit, & poteſt, ac fieri, & eſſe poſſit prædictis omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis conſenſit, & conſentit, & ea approbauit, & confirmauit, & fieri laudauit, ac licentiam, & facultatem conceſſit, & concedit eidem Io. præſenti, ſtipulanti, & recipienti, faciendi, fundandi, & conſtruendi dictum hoſpitale, & oratorium cum cœmeterio in dictis domibus ſuis, & ipſum oratorium, & altare erigendi cum cœmeterio ad gloriã, & honorem Dei, & Dei Genitricis, & B. Ant. martyris, & cultus diuini, ita quod in eo oratorio poſſit a perſonis pro tẽpore ibi habitantibus debite celebrari, ac ipſũ hoſpitale, & oratoriũ

præ-

Digitized by Google

prædictum, ſub nomine & vocabulo beati Antonini martyris dedicauit, & dadicat, reſeruando, & ita reſeruauit, & reſeruat eidem Ioanni, & ſucceſſoribus ſuis, & alijs de domo & agnatione eius ſingula ſingulis caſibus, & temporibus congrue referendo ius patronatus, ipſiſque omnibus, & ſingulis, & huic legitimo actui cauſa cognita, & debita iuris ſolemnitate interueniente, & ſeruata ſuam, & ſanctiſſimi D. N. Papæ, qua fungitur in hac parte auctoritatem interpoſuit pariter, & decretum; reſeruato tamen, & ita reſeruauit, & reſeruat præfatus D. Epiſcopus ſibi, & ſucceſſoribus ſuis, & præfatis dominus præpoſito, canonicis, & capitulo dictæ Eccleſiæ S. Antonini confirmationem, & inſtitutionem futuri rectoris, viſitationem, curationes, & reformationem dicti hoſpitalis, & rectoris, & fratrum, ac ſuorum ipſius, & vlterius concedit, ac indulget eidem hoſpitali in perpetuum habere quæſtum generalem per totã ciuitatem, & diœceſim Plac. vt oſtiatim poſſit quicumque rector, ſeu agens nomine dicti hoſpitalis petere, et percipere elemoſynas, et vera legata, et charitatis ſubſidia, quæ à Chriſti fidelibus contigerit erogari de quibuſcumque bonis eidem hoſpitali fiendis, et erogandis, et vt ipſi Chriſti fideles tanto feruentius animentur, quãto nouerint copioſius præmiari omnibus Chriſti fidelibus vere pœnitentibus, et confeſſis, qui prædicto hoſpitali, et pauperibus eius manus charitatis porrexerint, quotieſcumque quadraginta dies de iniunctis eius pœnitentijs miſericorditer in Domino relaxamus. Et inſuper voluit, et mandauit præfatus D. Epiſcopus, quod ipſum hoſpitale, et quicunque futurus rector ipſius teneatur, et obligatus ſit ſingulo anno ſemper in feſto Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ſeu beati Antonini martyris, vel infra eorum octauas, deinceps in perpetuum dare, et ſoluere præfato domino Epiſcopo, et eius ſucceſſoribus, et Epiſcopali palatio liberam vnam piperis, conſignati ad Epiſcopale palatium nomine cenſus cathedratici in ſignum ſubiectionis dicto Ioanne præſente, et prædicta Donata, et humiliter acceptante nomine dicti hoſpitalis; et qui per ſolemnem ſtipulationem promiſit, et conuenit præfato D. Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, et recipienti pro ſe, et ſucceſſoribus ſuis dare, reddere, et ſoluere præfato D. Epiſcopo, et ſucceſſoribus ſuis, vt ſupra in perpetuum in altero ex dictis feſtis, vel infra eius octauam libram vnam piperis ad dictum palatium Epiſcopale nomine cenſus in ſignum recognitionis, et ſubiectionis præmiſſorum, & ibidem præfatus D. Epiſcopus, pro vlteriori executione, et perfectione premiſſorum commiſit, et committit ven. d. Iac. præpoſito d. Eccleſiæ S. Ant. licet abſenti tanquam præſenti, quatenus vice, & auctoritate præfati D. Epiſcopi perſonaliter accedat, et dictas domos in quibus fundari, et conſtrui debet dictum hoſpitale, et oratorium, et altare, de quibus ſupra, in fundamento ipſius oratorij, et altaris primum lapidem ponat, et firmet, et cruces in ſtructuris ipſarum domorum ponat, et figat in ſignum, et teſtimonium veri hoſpital. cum aſperſione aquæ benedictæ, & alias ſolemnitates faciat, et obſeruet, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, et requiruntur iuxta ritum ſanctæ matris Eccleſiæ. Et de prædictis, etc.

Et nota quod ſupraſcripta forma eſt cõcepta quod fundans ipſum hoſpi. illud fundauit in certis eius domibus, ſed ſi fieret ſolum in aliquo fundo, in quo nulla eſſent ædificia, debet formari vt ſupra, mutatis condecenter verbis. Poſſet etiam aliter ipſum inſtrumentum formari, vt infra.

Alia forma fundationis hoſpitalis auctoritate Epiſcopi.

IN Nomine Domini Amen, etc. Conſtitutus Io. etc. coram Reu. in Chriſto patre, et D. D. Io. etc. Dei, et Apoſt. Sedis gratia Epiſc. Plac. et Comite, dixit, et expoſuit præfato D. Epiſcopo, et ad eius plenã audientiã, et intelligẽtiã, quod ipſe ſæpius animo ſuo reuoluente dictum, et ſententiã Apoſtoli dicentis. Et omnes ſtabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore geſſimus, ſiue bonũ ſiue malũ: cupiens ipſe Io. diem meſſionis extremæ miſericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu id ſeminare in terris, quod Deo reddente cũ multiplicato fructu colligere valeat in cœlis, attẽdens quoque, quod inter alios pietatis opera præcipuũ opus exiſtit hoſpitalia conſtrui, et fundari pro ſuſtentatio-

Digitized by Google

tatione, & ſubuentione pauperum,& miſerabilium perſonarum prouida deliberatione diſpoſuit, diuina ſuffragante clementia,fundare , & ædificare hoſpitale pro ſuſtentatione,& ſubuentione pauperum, peregrinorum,pupillorum, viduarum, & orphanorum , & aliarum miſerabilium perſonarum vtriuſque ſexus ad illud confluentium , & illud dotare in , & de bonis eius proprijs ſibi a Deo collatis, & ibidem oratorium & altare erigere, & conſtituere, ac fundare pro diuino cultu celebrando perſonis in dicto hoſpitali pro tempore commorantibus,ſub nomine , & vocabulo beati Antonini mart. ad gloriam,& honorem æterni Dei,& B. Mariæ ſemper Virginis,ac B. Anton.mart. antedicti . Quapropter conſtitutus ipſe Ioan. coram præfato D.Epiſcopo,vt ſupra ad executionem eius piæ, & ſanctæ diſpoſitionis ſponte,&c.

Extendatur in reliquis , prout in ſuprascripta forma mutatis mutandis.

Si vero fundaretur hoſpitale abſque auctoritate Epiſcopi : tunc poſſet formari , prout in ſupraſcripta prima forma,ſubtractis quibuſcunque verbis accommodatis Epiſcopo, & alijs ſolemnitatibus neceſſarijs ; & reſpicientibus perſonam Epiſcopi verbis condecenter mutatis. Et eo caſu nulla debet fieri mentio oratorij, nec cœmeterij:quia talia non poſſunt fundari abſque licentia Epiſcopi .

Fundatio hoſpitalis abſque auctoritate Epiſcopi .

IN nomine Domini Amen . &c. Ioann. &c.fil.q.&c. animo ſuo ſæpius cogitãs dictum Apoſtoli dicentis. Quod omnes ſtabimus ante tribunal Dei , recepturi prout in corpore geſſimus, ſiue bonum,ſiue malum , & aliud dictum Saluatoris dicentis : Qui parce ſeminat,parce metet, & qui ſeminat in benedictionibus , de benedictionibus metet vitam æternam . Cupiens igitur dictæ meſſionis æternæ operibus miſericordiæ peruenire , ac æternorum intuitu id ſeminare in terris,quod Deo reddente cum multiplicato fructu valeat colligere in cælis , attendens quoque, quod inter alia pietatis opera præcipuum illud opus exiſtit hoſpitalia fundandi,& ædificandi pro ſuſtentatione, & ſubuentione pauperum,& aliarum miſerabilium perſonarum, prouida deliberatione diſpoſuit , diuina ſuffragante clementia, fundare, & ædificare hoſpitale ad honorem,& gloriam æterni Dei , & beatæ Mariæ Virginis , ſub nomine, & vocabulo beatæ Mariæ pro ſuſtẽtatione , & ſubuentione pauperum peregrinorum, viduarum, pupillorum, orphanorum, & aliarum miſerabilium perſonarũ in infraſcripta domo ipſius Ioan. poſita in vicinia,&c.cui cohæret,&c:& illud dotare de bonis eius proprijs ſibi à Deo collatis , & propterea ad executionem dictæ eius diſpoſitionis Chriſti, & glorioſiſſimæ Virginis Mariæ matris eius , totiuſq. curiæ cæleſtis nominibus , & ſuffragio inuocatis ad gloriam,& honorem Dei, & prælibatæ Virginis Mariæ , ſponte , & ex certa ſcientia, & ex eius pura , & mera voluntate deputauit , & deputat dictam domum ipſius Ioan. poſitam, vt ſupra, & voluit , & vult fore,& eſſe ad vſum pauperum, & miſerabilium perſonarum , & ipſam conſtituit in hoſpitale ſub nomine , & vocabulo beatæ Mariæ Virginis, & in eo hoſpitali voluit ; & vult perpetuis temporibus teneri debere hoſpitalitatem pauperibus , & egenis , & alijs perſonis miſerabilibus , & ad eorum ſuſtentationem , & ſubuentionem : & ita fieri, & obſeruari debere per quemcumque futurum rectorem ad illud deputandum, quem rectorem, & miniſtrum dicti hoſpitalis voluit, & mandauit , ac ordinauit eligi , & deputari debere perpetuo per ipſum Ioannem , & eius deſcendentes maſculos,& ipſis deficientibus per illos de domo,& agnatione ſua, & ius eligendi ipſum rectorem quandocumque vacare contigerit,& ipſius rectoris, & hoſpitalis correctionem,viſitationem, & punitionem eidem Ioann. & ei , vt ſupra ſpectare , & pertinere , & non alicui alij perſonæ eccleſiaſticæ, ſeu ſeculari: ita quod nulla alia perſona præter ipſum Ioan. & ſuos, vt ſupra poſſit aliquo futuro tempore de ipſo hoſpitali , & rectore eius , & aliquibus eius bonis,& iuribus, immo, expreſſe prohabuit, & prohibet ipſe Io. poſſe aliquam aliam perſonam aliqualiter intromittere . Et vlterius ſaluis præmiſſis , vt habilius futurus rector , & pauperes in eo degentes poſſint ſuſtentari , dotauit ipſum hoſpitale de bonis infraſcriptis , ac fecit, & facie-

mihi

Digitized by Google

mihi notario infraſcripto tanquam publicæ perſonæ ſtipulanti, & recipienti, nomine, & vice dicti hoſpitalis, & cuiuſcumque futuri rectoris, & per me ipſis hoſpitali, & rectori, ceſſionem, aſſignationem, & datum atque donationem, &c. Extendatur in reliquis, prout in ſupraſcripta forma mutatis mutandis vſque ad hypothecam bonorum incluſiue, & deinde addatur clauſula. Et de prædictis D. Ioan. rogauit me Notarium.

Conceſſio Eccleſiæ facta per Epiſcopum alicui ordini.

PRimo præmittendum eſt, quod talis conceſſio facta alicui ordini de aliqua Eccleſia, quandoque fieri ſolet de Eccleſia vacante, quandoque de Eccleſia non vacante.

Item nota, quod talis conceſſio non poteſt fieri, niſi per Epiſcopum, vel eius locumtenentem, & in tali conceſſione debet interuenire conſenſus Capituli Eccleſiæ cathedralis, & aliter forte non teneret, & debet etiam fieri cum aliqua cauſa, prout ex infraſcriptis formis patet.

Sed nota, quod ſi tempore conceſſionis fiendæ de aliqua Eccleſia alicui ordini, vt ſupra dicta Eccleſia tenetur per aliquem rectorem, quod eo caſu debet fieri mentio in inſtrumento per quem tenetur, & dicta conceſſio debet fieri citra præiudicium iurium ipſius rectoris, & ſic debet concedi licentia ipſis fratribus appræhendendi tenutam quandocumque vacare contigerit per ceſſum, ſeu deceſſum, & vt infra.

Item nota, quod in tali conceſſione Eccleſiæ Epiſcopus reſeruat ſibi quandoque iura Epiſcopalia in ipſa Eccleſia, & quandoque illam concedit pure, nullo iure ſibi reſeruato.

Et pari modo quandoque concedit illam impoſito onere cenſus annuos ſoluendi eidem, quandoque nullo onere impoſito, & prout ex infraſcriptis formis patet.

Item nota, quod vltra conceſſionem factam, non debet Epiſcopus inueſtire aliquem ex fratribus, ſeu monachis dicti ordinis recipere nomine ordinis, & fratrum, ſeu monachorum, & ipſa conceſſio debet fieri ordini, ſeu congregationi, & fratribus, ſeu monachis, prout fuerint, vt infra.

Item nota, quod ſi Epiſcopus reſeruet ſibi iura Epiſcopalia in ipſa Eccleſia, quod fratres recipientes debent præſtare iuramentum fidelitatis eidem Domino Epiſcopo, prout faciunt alij ſubditi tempore collationis beneficiorum, & vt infra.

Item nota, quod ſi Eccleſia eſt taxata cũ clero pro oneribus, & talis debet etiam dicto caſu fieri conceſſio: ita tamen, quod fratres, ſeu monachi teneantur contribuere cum clero pro rata taxationis, tunc vel in futurum fiendæ, & vt infra.

Item nota, quod vbi Eccleſia eſt curata debet Epiſcopus concedere ipſis fratribus curam animarum eidem Eccleſię ſubiectarum, & vt infra.

Et omni in caſu debet Epiſcopus concedere eiſdem liberam adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ, & infra.

Et nota, quod ſi Eccleſia vacat debet committere cuicumque ſacerdoti quatenus ponant eos in tenuta, & vt infra.

Et vt clarius præmiſſa pateant, ſubijcientur formæ, de quibus infra.

Conceſſio Eccleſiæ facta per Epiſcopum alicui ordini fratrum, vel alterius congregationis.

IN nomine Domini. Amen, &c. conuocato, & congregato capitulo Eccleſiæ Placentiæ in loco ſupraſcripto infraſcripta occaſione de mandato Reuerendiſſ. in Chriſto patris D.D. Ioannis Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopi Plac. & Comitis, in quo quidem capitulo interfuerunt præfatus Dominus Epiſcopus, venerabilis d. Iac. &c. præpoſitus dictæ Eccleſiæ, necnon venerabiles d. L. A. B. F. M. D. G. R. & I. omnes canonici dictæ Eccleſiæ dicentes, & proteſtantes, quod ſunt, & repræſentant totum capitulum dictæ Eccleſiæ, & quod non eſt alius canonicus dictæ Eccleſiæ, qui ad infraſcripta poſſit, vel debeat commode euocari, citatis prius alijs canonicis dictæ Eccleſiæ per Per. &c. oſtiarium dictæ Eccleſiæ, prout ibidem retulit ſe citaſſe præfatos dominos canonicos, præfatus Dominus Epiſcopus dixit, & expoſuit præfatis dominis præpoſito, canonicis.

nicis, & capitulo & ad eorum plenam audientiam, & intelligentiam, quod alias pro parte reuerendi domini prioris generalis, & fratrum ordinis ſeruorum beatæ Mariæ inſtitutum fuit pluries cum præfato domino Epiſcopo, ac eidem expoſitum fuit, quod ipſi do. prior, & fratres affectant ſummopere obtinere aliquem locum, & aliquam Eccleſiam in hac ciuitate Placentiæ in quibus poſſint domino famulari humili voce requirentes ſibi cócedi aliquam ex eccleſijs dictæ ciuitatis in qua poſſint in Dei ſeruitio regularé ordinis ſui plantare conuentum ſuper quo licet pluries diligenter, conſiderauerit. ipſe dominus Epiſcopus ad illos ordines libenter dextram liberalitatis extendat, quibus elucet ſcientia, viget religio, & in cultu diuino cum fidelium fructu creſcit, & floret obſeruantia regularis, tamen adhuc nullatenus decretum fuit ſuperinde: & propterea requiſiuit dominis præpoſito, canonicis, & capitulo, vt in præmiſſis, votum ſuum exponere velint, & an eis videatur cedere in euitentem vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis, & an concedi debeat aliqua ex dictis eccleſijs, & maxime eccleſia ſancti Iacobi, quæ præſentialiter tenetur per presbyterum Laurentium, &c. recto. in qua commode poterunt ipſi domini prior, & fratres regularem conuentum plantare, qui dominus præpoſitus, canonici, & capitulum auditis, & intellectis ſuperius expoſitis per præfatum dominum Epiſcopum reſponderunt, & dixerunt, quod eiſdem videtur fore vtile & cedere, in vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis ſi dicta eccleſia concedatur eiſdem dominis priori, & fratribus ac ordini antedictis præcipue ſufragantibus eorum laudabilibus meritis, & fructu multiplici, quem in eccleſia Dei doctrinæ ſermonibus, & claris exemplis conſeruationis honeſtæ, & laudabilis vitæ attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus locatenent, atteſtatur fide dignum teſtimonium, vnde præfati dominus Epiſcopus, & domini præpoſitus, canonici, & capitulum habito prius per, & inter eos colloquio, & tractatu de. & ſuper præmiſſis vnanimiter, & pari concordia ſtatuerunt, & ordinauerunt ipſam eccleſiam ſancti Iacobi concedere eiſdem dominis priori, fratribus, & ordini antedictis. Et propterea præfatus dominus Epiſcopus attentis præmiſſis de conſenſu prædictorum dominorum præpoſiti, canonicorum, & capituli, & vna cum eis coniunctim. & diuiſim, & prout melius fieri, & eſſe poſſit ſponte, & ex certa ſcientia interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quam facti in ſimilibus oportunis de iure, vel conſuetudine etiam ſubſtantialibus ob reuerentiam beatæ, & glorioſiſſimæ, ac intemeratæ Virginis Mariæ, cuius obſequio prędicti domini prior, & fratres ſunt nuncupati prædictam eccleſiam ſancti Iacobi ſitam in Ciuitate Placentiæ cum omnibus, & ſingulis domibus, cauſamentis, & terris, cæteriſque eius iuribus ſpiritualibus, & téporalibus ſine tamen præiudicio presbyteri Laur. rectoris antedicti, & ecclaſiæ prædictæ præfatis dominis priori, & fratribus, & ordini prædicto, & ad cautelam domino fratri Petr. priori prouinciali in prouincia Lombardiæ, & fratri Ioanni de Papia dicti ordinis præſentibus ſtip. & recip. eorum, & aliorum fratrum ac ordinis prædicti nominibus pleno iure conceſſit, & concedit, ipſoſque fratres Petrum, & Ioannem ſtipulantes, & recip. vt ſupra per annuli impoſitionem, quem ſuis tenebat manibus ſoléniter inueſtiuit de dicta eccleſia, & iuribus, & bonis antedictis, ita tamen quod dicto presbytero Lau. rectore antedicto cedente, vel decedente vel quouis alio canonico modo dictam eccleſiam dimittente poſſunt prædicti domini prior, & fratres, vel quicunque ex eis auctoritate propria tenutam & corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi dictæ eccleſiæ iriumq. & pertinentiarum ſuarum ſpiritualium, & temporalium ad ipſam eccleſiam, ſperantem poſſint, & valeant, quandocunque apprehendere, & adipiſci, & ipſa adepta curam, & regimen animarum eidem eccleſię ſubiectarum per fratres ſuperinde deputatos exercent. dans, & concedens ex tunc eiſdem dominis priori, & fratribus, qui pro tempore in ea fuerint ipſius eccleſiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictarum liberam adminiſtrationem, reſeruatis tamen præfato domino Epiſcopo, & cuicunque eius ſucceſſori in eccleſia prædicta omnibus Epiſcopalibus, iuribus, & annuo

cenſu

cenſu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam ſingulis annis in vigilia Beatæ Mariæ menſis Septembris eidem domino Epiſcopo, & cuicunque eius ſucceſſori prædicti d. prior, & fratres qui pro tempore in ſignum ſubiectionis ſoluere teneãtur,& nihilominus,& cunctis talibus,collectis,ac factionibus, ac alijs quibuſcumque oneribus, quæ pro tempore imponi contigerit clero Pla. pro rata tantum æſtimationis, quam nunc habet ipſa eccleſia,vel in futurum habebit cum ipſo clero contribuere teneantur ipſi prior, & fratres ante dicti, & ibidem dictus frater Petrus prior, & frater Ioannes dictis nominibus ſolemniter promiſerunt, & conuenerunt præfato domino Epiſcopo præſenti, ſtipulanti, & recipienti pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis antedictis prædictum cenſum lib. vnius ceræ præfato domino Epiſcopo, & ſucceſſorib. ſuis,vt ſupra,& collectas, & onera de quibus ſupra cũ clero prædicto pro rata æſtimationis antedictæ ſoluere, & contribuere, & vlterius manib. corporaliter tactis ſcripturis iurauerunt in manibus præfati D.Epiſcopi fidelitatem, & iuramentum fidelitatis præſtiterunt eidem domino Epiſcopo præſenti, ſtipula.& recipienti,vt ſupra. Et de prædictis præfatus Dominus Epiſcopus mandauit mihi notario, & ipſi domini prior, & frater Ioannes rogauit me notarium,&c.

Alia forma cõceſſionis eccleſiæ facta per Epiſcopum alicui ordini.

IN nomine Domini Amen, &c. Reuerendiſſimus in Chriſto pater, & dominus dominus Ioannes Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Pla. et comes, intellecta requiſitione coram eo facta pro parte Reu.d. prioris generalis, & omnium fratrum ordinis ſeruorum Beatæ Mariæ, qui ſummo affectu cupientes in ciuitate Pla. aliquem locum, et eccleſiam aliquem obtinere, in quibus poſſint domino famulari ſeruitio Dei regulam ordinis eorum plantare, conuentum requiſiuerunt à præfato d. Epiſcopo, quatenus de paterna benignitate vnam ex eccleſijs eius eiſdem concedere dignaretur,attendens,et conſiderans requiſitionem præfatorum d. prioris, et fratrum fore iuſtam, et rationi conſonam, et quod libenter ad illos ordines dexterã liberalitatis extendit, quibus elucet ſcientia,viget religio, et cultus diuinus cum fidelium fructu creſcit, et floret obſeruantia regularis:eidem requiſitioni annuere decreuit,accedentibus præcipue ipſorum dominorum prioris,et fratrum laudabilibus meritis, et multiplici fructu; quẽ in Eccleſia Dei doctrinæ ſermonibus, et claris exemplis conuerſationis honeſtæ, vitæq. laudabilis attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus loca tenent atteſtatur teſtimonium fidedignum; habita prius per præfatum dominum Epiſcopum matura,et diligenti deliberatione cum venerabilib. dominus præpoſito, canonicis, et capitulo eccleſiæ Placentiæ ibidem con uocatis,et cõgregatis infraſcripta occaſione de mandato præfati domini Epiſcopi per Petrum, etc. hoſtiarium dictæ Eccleſiæ, prout ibidem retulit ſe eos citaſſe, et de eorum dominorum præpoſiti, canonicorum, et capituli expreſſo conſenſu ſponte, et ex certa ſcientia, et alias omnibus iure, via, modo, et forma ac cauſa, quib. et prout melius et validius fieri, et eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcunque ſolemnitatibus in præmiſſis opportunis de iure,vel de conſuetudine etiam ſubſtantialibus eccleſiam Sancti Iacobi ſitam in ciuitate Placen. cum omnibns, et ſing. caſamentis,domibus, terris, et boris, cæteriſque iuribus ſpiritualibus, et temporalibus ad reuerentiam Beatæ, et Glorioſiſſime Virginis Mariæ cuius obſequio ſunt nuncupati, fratri Petro priori prouinciali in prouincia Lombardiæ, et fratri Ioann. de Vercellis ordinis prædicti, et fratrum ipſius, et per eos ipſis ordini, et fratribus eius pleno iure conceſſit, et concedit, et ipſos do. priorem, et fratrem dictis nominibus per annulum,quem ſuis tenebat manibus, inueſtiuit, et inueſtit. Dans, et concedens eiſdem dominis priori, et fratri dictis nominibus,præſentibus,ſtipulantibus, et recipientibus licentiam, et facultatem quatenus auctoritate propria poſſint ipſi, et quicumque alij fratres dicti ordinis ipſius Eccleſiæ iuriumque, et pertinentiarum eius ſpiritualium, et temporalium ad ipſam eccleſiam quomodolibet ſpectantium tenutam, et corporalem poſſeſſionem appræhendendi, et adi-

Y piſcen-

piſcendi: & quatenus expediat ad omnem cautelam commiſit,& committit cuicunq. ſacerdoti ciuitatis Placen.vice, & auctoritate præfati domini Epiſcopi ponat, & inducat ipſos dominus priorem, & fratres dictis nominibus in tenuta, & poſſeſſione dictæ eccleſiæ,iuriumq. & pertinentiarum prædictorum per pannos, & cornu altaris dictæ eccleſiæ, & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus fieri conſeuerunt,& requiruntur in ſignum verę tenutæ,& corporalis poſſeſſionis dandæ, & apprehendendæ de dicta eccleſia, iuribuſque, & pertinentijs prædictis:ita quod per hæc,& alia ipſi domini prior, & fratres, & ordo prædictus adepti ſint, & intelligantur veram tenutam,& corporalem poſſeſſionem eccleſiæ,& aliorum de quibus ſupra.& ipſius eccleſiæ liberam adminiſtrationem. Et de prædictis præfatus dominus Epiſcopus mandauit mihi notario.& ipſi communi prior, & frater Ionnes rogauerunt me notarium,&c.

Hæ præſcriptę formulę viſitationis fundationis, & conceſſionis eccleſiæ ſumptæ fuerunt ex formulis Placentinis quas pro minorum partium indigentium diſpendio hic imprimi curaui.

Sponſalia.

HÆ ſunt fidantiæ, & pacta ſponſalia, in Dei nomine habita, & facta inter DD. N. cum præſentia, verbo, voluntate, conſenſu, & auctoritate M. eius Patris, præſentis, &c. ex vna, & B. ex altera partibus. Primo prædicti N. & M. eius pater promiſerunt, & conuenerunt, & dederunt eidem B præſenti,&c.A.eiuſdem N. filiam legitimam, & naturalem ad præſens in Monaſterio N. exiſtentem, in eius legitimam ſponſam, & vxorem, quodq. dicta A. in eundem B. conſentiet, tamquam eius legitimum virum, & maritum, & cum eo matrimonio contrahet, iuxta ritum Sanctæ Matris Eccleſiæ, & legitimis præceden. ſolemnitatibus, ſaltem per totum carniſpriuium prox. & interea ad arbitrium partium, ſi libuerit, cum dote,& dotis nomine ſcutorum N. in contanti, eidem B. perſoluen. ſtatim, quod voluerit dictam A. ad domum ſuam conducere, & ante illius conductionem hic Romæ liberè, & abſque aliqua exceptione, &c. Teneaturq. idem B. tempore ſolutionis huiuſmodi,illam collocare, & inueſtire in tot bonis ſtabilibus, ſeu Montibus non vacabilibus hic in Vrbe; Ita, & taliter, quod loca Montium huiuſmodi intelligantur hypothecata in ſpecie, & in genere dictæA.pro ipſius,ac dotis huiuſmodi ſecuritate,vel idoneos præſtare fideiuſſores, pro dotis huiuſmodi aſſecutione, conſeruatione, & reſtitutione, in omnem caſum dictæ dotis reſtitutionis. Necnon cum acconcio æſtimando per duos peritos, communiter eligendos, ad ſcuta N. ſimilia aſcenden.& alia ſcuta N. exponen. per ipſos N. & M. in tot veſtibus, ſeu iocalibus, ad vſum, & ornatum dictæ A. ad arbitrium, & contentamentum ipſius B. ſimiliter, antetraductionem ipſius A. ad eius domum. Et vice verſa idem B. promiſit dictam A. vt ſupra, in eius legitimam ſponſam, & vxorem, præmiſſis ſolemnitatibus ſeruatis, & præceden. accipere, cum eaque iuxta ritum S. R. E. matrimonium contrahere, cum dote, & dotis nomine, ac acconcio, iocalibus, ſeu veſtimentis, vt ſupra promiſſis, quo ſupra modo.Quam dotem,poſtquam ſibi ſoluta fuerit, in tot bonis immobilib. collocare, vel montibus non vacabilibus, vt ſupra, ſeu idoneos fideiuſſores pro aſſecuratione illius dare, illamq. conſeruare,& in euentum reſtitutionis illius reſtituere, vna cum illius augumento, iuxta formam ſtatutorum Vrbis. Quam parentelam dictæ partes promiſerunt perficere, & executioni demãdare ſaltem per totum diem carniſpriuij; & interim quandocumque, ſi eis libuerit. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus,&c. Pro quibus,&c. ſe obligarunt in forma Cameræ, &c. ſuper quibus, &c. præſentibus,&c. & cum ea onera matrimonij ſufferre,& eandem A. eius vxorem congrue, & decenter tractare,& dictam dotem reſtituere,ſi reſtituenda veniet, &c. iuxta formam ſtatutorum,&c.& reformationem, etiam ſuper donatione propter nuptias diſponentibus,quibus partes ipſæ ſe ſubmiſerunt pro quibus ſcut. N.dotis prædictæ, & eorum quanto pluri, pro antifato, ſeu donatione propter nuptias, quod ipſe B. dictæ A. præſenti, &c. donat, facit, & confert, iuxta formam ſtatu-

ſtatutorum, eandem A. præſentem, &c. aſſecurauit. Et quia omnis dos ſoluta, vel quaſi mereatur donationem propter nup. Ideo dictus B. donauit eidem A. præſenti, &c. quantum eſt, quinta pars dictæ dotis, cum pacto de eo reſeruan. lucran. & amitten. & in omnem caſum reſtitutionis reſtituen. iux. &c.

Adoptio filij.

In Nomine Domini Amen.

CORam magnifico D. N. Caſtri N. N. Diœceſis Vicario, & Iudice ordinario in dicto Caſtro, in Palatio eius ſolitæ reſidentiæ, & loco ſolito pro Tribunali ſedente, ſuper ſede lignea. quem locum ex abundanti elegit, pro idoneo tribunali, pro infraſcriptis ſolemniter peragen. Et me notario, & teſtibus, &c. perſonaliter conſtitutus A. & prædicto magnifico D. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti expoſuit, ſe conſtitutum eſſe in ætate ſenili, vltra annum N. in circa, & carere legitima ſobole; conſideranſque quod adeſt B. filius legitimus, & naturalis N. & M. ipſius A. ex dicta M. eius ſorore nepos, volens, penè naturam imitando, ſibi ſolatium liberorum gerere, & quibus memoria præceſſorum conſeruatur, & bonorum ſubſtantia perſæpe augetur, ac etiam vt lites ex ſucceſſione ſuorum bonorum tollantur: decreuit legitimum actum adoptionis, ad ſolatium illorum, qui filios non habent inuentum, erga dctum B. gerere, & coniungere iura naturalia iuribus ciuilibus, & legitimis, & quia dictus B. eius ex dicta ſua ſorore nepos, quem continuè paterna dilectione proſequutus eſt, accedētibus qnoque benemeritis per ipſos N. & dictam eius vxorem ipſi A hactenus impenſis, quæ in futurum quoque impendi ſperatur, alijſq. rationalibus cauſis, ad id animum ſuum mouentibus. Propterea ſponte, &c. omnibus, &c. interrogatis prius per dictum D. Iudicem prædictis A. & B. videlicet an dictus A. vellet B. eius nepotem in ſuum filium adoptiuum recipere, & an prædictus B. velit ſe in adoptionem prædicti A. & illius filiationem conferre, atque dare, & habitis hinc inde maturis conſenſibus, & reſponſionibus; in filium ſuum primi gradus legitimum, & pro filio legitimo primi gradus, ac in eius ſtirpem maſculinam, legitimam adoptauit, acceptauit, & adoptat, & acceptat prædictum B. eius nepotem, ætatis annorum N. in ipſius N. patria poteſtate conſtitutum; etiam de ipſorum N. & M. coniugum, eiuſdem B. parentum, ac in illius adoptionem dictum B dantium, conſenſu, & voluntate; ſuſcipiens idem A. eundem B. ibidem præſentem, & conſentientem paterno, & naturali amplexu, in ſignum veræ, & puræ, ac naturalis paternitatis. & filiationis in ipſius A. filium legitimum, liberum primi gradus, & in ſua filiatione, & ſtirpe maſculina, & legitima, iungendo iura naturalia, cum ciuilibus, & legitimis. Ita vt de cætero dictus B. habeatur, cenſeatur, tractetur, & reputetur filius legitimus, & naturalis primi gradus dicti A. & ita etiam, in futurum, tàm in ſucceſſionibus ex teſtamento, & aliter quomodocumque faciendis, ipſius A. & aſcendentium, & deſcendentium, collateralium agnatorum, & cognatorum quorumcumque, omnis hæreditas prouenire poſſit, & debeat ad ipſum B. tamquam in filium primi gradus, & ſtirpem maſculinam dicti A. & in alijs quibuſcumque actibus, cuiuſcumque generis, & ſpeciei ſint, & exiſtant, ac honoribus, præheminentijs, dignitatibus, & iuribus quibuſcumque habeatur, & teneatur, tractetur, & reputetur, ac haberi, teneri, tractari, & reputari debeat; ac ſit, & intelligatur filius, primi gradus, legitimus, maſculus, & ex ſtirpe maſculina ipſius A. & pro filio legitimo, & maſculo, & ex ſtirpe maſculina ipſius A. per qnemcumque modum, & formam, per quem melius, & efficacius dici, & cenſeri poteſt, & in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi foret de legitimo matrimonio dicti A. & ab eo, & eius corpore in lucē procreatus, & ſi foret eius filius maſculus, & ex ſtirpe maſculina, & de ſuo corpore immediatè, & legitimè procreatus, & natus, & vult, & intendit ipſe A. quod dictus B. tamquam eius filius primi gradus maſculus, & legitimus, de ſtirpe maſculina natus, poſſit, & valeat, eiq; liceat, & licitum ſit in quibuſcumque Ciuitatibus, Terris, & locis, tam in vexillis, quàm aliter

Digitized by Google

deferre arma, & inſignia ipſius D. A. eiuſq. ſtirpis, domus, & familiæ, & ſe nominare, & nominari facere pro filio legitimo maſculo primi gradus dicti A. & ex eius ſtirpe maſculina, & eius vera agnatione, & alia omnia, & ſingula dicere, & facere, quæ, & prout faceret, & facere poſſet, ſi eſſe ex legitimo matrimonio a dicto A. & eius corpore in lucem procreatus, & ac ſi eſſet eius filius legitimus maſculus, & ex eius ſtirpe maſculina, & agnatione, & eſſet verè filius ſuus primi gradus, abſque aliquo medio. Qui B. filius adoptiuus, vt præfertur, cum prædictis conſenſu, & decreto ipſius D. Iudicis, ac dictorum eius parentum ibidem præſentium, & vt ſupra conſentientium, & illum tradentium, dicto A. & in eius vultu, & brachijs, pro filio primi gradus, adoptiuo, legitimo, & maſculo primi gradus, & de eius ſtirpe maſculina, dictum A. acceptauit, & acceptat in eius patrem legitimum, & aſcendentem primi gradus, & ſtirpem legitimam, maſculinam; ſubijciens ſe omni paternæ poteſtati ipſius Camilli tamquam eius patris legitimi, & tamquam eius filius legitimus primi gradus, & ex eius ſtirpe maſculina; dicens, & proteſtans, quod de cætero vult, & intendit eſſe, & haberi, teneri, tractari, & reputari, pro filio primi gradus, maſculo, & adoptiuo, ac legitimo ipſius Camilli, & de eius ſtirpe maſculina, & in omnibus, & per omnia, & perinde ac ſi eſſet verè, naturaliter, & de legitimo matrimonio, & eius corpore immediate, & ab eo in lucem procreatus, & ac ſi eſſet de eius ſtirpe maſculina, & legitima. Quam quidem adoptionem, & omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contenta, dicti A. D. N. & N. eius vxor, cum conſenſu, & auctoritate prædictis reſpectiuè perpetuò rata, grata, valida, & firma habere, & tenere, ac attendere, & obſeruare promiſerunt, & præmiſſis nullo vnquam tempore contrafacere, nec contrauenire aliqua ratione, cauſa, iure, titulo, & modo, & quouis ſub prætextu, etiam hic non expreſſis. Pro quibus, &c. obſeruandis, &c. ſe obligauerunt in forma Cameræ, &c. iurarunt, &c. In & ſuper quibus omnibus, & ſingulis, tamquam ritè, & legitime factis, prædictus magnificus D. Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, ad requiſitionẽ dictarum partium, ipſius, & prædicti Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi D. N. eius Dominij, & eius officij, & magiſtratus auctoritatem, & decretum interpoſuit, ſupplendo omnes, & quoſcumque tam iuris, quam facti defectus, ſi qui forſan in præmiſſis interuenerint, cauſa cognita, quantum eius auctoritate ſupplere potuit. Super quibus, &c.

Forma inſtrumenti Ciuilitatis, ſeu Ciuitatis.

IN Dei nomine Amen, &c. conuocato, & congregato Conſilio generali magnificæ Communitatis Ciuitatis Corneti in loco infraſcripto, vbi conuocari, & congregari conſueuit, pro negotijs dictæ Ciuitatis, ſono campanæ, & curreriorum requiſitione, voceque præconis, vt moris eſt, & mandato magnifici D. N. dictæ Ciuitatis honor. Commiſſarij; vocatis prius Conſiliarijs dictæ Ciuitatis, per ſolutas, & conſuetas poliſas, vt ipſi currerij, ſeu publici nuncij dictæ Communitatis ibidem aſtantes, & præſentes retulerunt: in quo quidem Conſilio hodie congregato interfuerunt infraſcripti V. Idem Magnificus D. N. hon. Commiſſarius dictæ Ciuitatis, & N. & N. eiuſdem Ciuitatis moderni Conſeruatores, necnon N. N. & N. omnes de Conſilio generali, qui ſunt, & eſſe aſſeruerunt duæ partes ex tribus dicti Conſilij, & Conſiliariorum prædictorum, & quod ad præſens non eſt aliquis alius de dicto Conſilio, qui ad infraſcripta poſſit, vel debeat commode euocari, & quod repræſentant totam Communitatem dictæ Ciuitatis Corneti, ipſiuſq. populi vniuerſitatem, poſt lectas, & expeditas omnes, & ſingulas propoſitiones factas, & propoſitas per Conſeruatores dictæ Ciuitatis iuxta ſtylum, & conſuetudinem prædicti Conſilij, prædicti DD. Commiſſarius, & Conſeruatores iuſſerunt per me notarium et cancellarium legi debere infraſcriptam ſupplicationem magnifici, & nobilis viri N. tenoris ſubſequentis videlicet. Illuſtri, &c. Qua ſupplicatione ibidem lecta, & vulgarizata per me notarium, & cancellarium infraſcriptum, ad omnium prædictorũ DD. Conſiliariorum plenam audientiã, & in-

Digitized by Google

& intelligentiam; præfatus D. Commiſſarius mandauit eiſdem DD. conſiliarijs, ſuper contentis in dicta ſupplicatione opportunam ſumi deliberationem: qui DD. conſiliarij audito, & intellecto tenore dictæ ſupplicationis, volentes ſupplicationi, & requiſitioni ipſius D. Hieronymi annuere, cum iuſta petenti non ſit denegandus aſſenſus, ſponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. cum conſenſu etiam prædicti D. Commiſſarij nomine, & vice præfatæ Communitatis, & ipſius populi fecerunt, conſtituerunt, & creauerunt, ac faciunt, conſtituunt, & creant dictum magnificum D. N. eiuſque filios, & deſcendẽtes, & deſcendẽtium deſcendentes in perpetuum, licet abſentes, tamquam præſentes, ciues, & in ciues veros, & legitimos, & de iuriſdictione dictæ Ciuitatis Corneti: ita quod de cætero poſſint ipſe N. & filij, ac deſcendentes ſui, ac valeant in numero ciuium dictæ Ciuitatis computari, reputari, numerari, haberi, tractari, & deſcribi, ac immobilia acquirere, emere, vendere, permutare, contrahere, diſtrahere, & omnia, alia & ſingula dicere, & facere, ac priuilegijs quibuſcumque, alijſque honoribus, & oneribus commoditatibus, iuribus, gratijs, exemptionibus, immunitatibus, & prærogatiuis quibuſcumque frui, potiri, & gaudere; quemadmodum alij ciues veri, & originarij dictæ Ciuitatis fruuntur, potiuntur, & gaudent, & reſpectiue ſubeunt, & frui, & gaudere ac ſubire ſolentitam ex forma iuris ciuilis, quam ordinamentorum, & ſtatutorum dictæ Ciuitatis Corneti. In cuius rei teſtimonium prædicti DD. Commiſſarius, Conſeruatores, & Conſiliarij iuſſerunt mihi notario, & Cancellario: ipſe vero N. petijt a me notario de prædictis omnibus, vnum, vel plura publicum, ſeu publica fieri, atque confici inſtrumenta. Actum, &c. præſentibus ibidem DD. N. & N. teſtibus, &c.

Proteſtatio.

N. Habens, & tenens in eius manibus litteras cambij domino M. directas tenoris ſequentis videlicet, A tergo, &c. intus vero, &c. prædictas litteras præſentauit dicto M. eum requirendo, vt vellet eaſdem litteras acceptare, & ſummam in eiſdem litteris contentam debito tempore ſoluere, cui reſpondit, &c. (pone reſpõſionem de verbo ad verbum) Qua reſponſione audita prædictus D N. ſummam in eiſdẽ litteris contentam accipien. ad cambium, aut aliud intereſſe reperibile a quibuſuis mercatoribus, & perſonis, etiam a ſemetipſo pro locis, ac termino, & terminis, & pretijs modis, & formis reperibilibus, & ſibi beneuiſis cambijs, recambijs, damnis, expenſis, & intereſſe, tam litteras ſcriben. quã aliorum quorumcumque ad ſolutionẽ dictæ ſummæ in præinſertis contentæ quomodolibet obligatorum proteſtatus fuit, & proteſtabatur expreſſe omni meliori modo, &c. & de ſe releuando tam de ſorte principali, quam de fructibus, & cambijs, &c. ſuper quibus, &c.

Cottimum.

A. A. & A. ſponte, &c. conuenerunt, & promiſerunt B. & ſuis fratribus præſentibus, &c. metere omnes eorum ſegetes ſatas ad præſens, & exiſten. videlicet tot rubra ordei ſita in loco dicto, &c. alia rubra frumẽti, &c. in totum aſcenden. ad 25. rubra, & conducere homines, & operarios in numero ſufficienti ad metendũ dictas ſegetes, ac debito tempore mittere, & metere illas infra x. dies poſtquam ipſæ ſegetes erunt factæ, & illas coadunare, & facere aceruos vulgariter, vt dicitur muchios, ſiue caſolas, & arconos more Romano, cũ pacto etiam expreſſo, quod nõ poſſint dicti A. & A. metere tempore pluuioſo, & dum ipſæ ſegetes ſunt molles, & hoc pro pretio, & nomine pretij ſcutorum N. quod quidem pretium dictus B. & fratres, & eorum quilibet in ſolidum ſoluere pro miſerũt ſtatim peracto opere, & meſſe prę dictis A. & A. præſentibus, &c. libere, &c. alias, &c. de quibus, &c. abſque, &c cũ pactis, conditionibuſq infraſcriptis inter ipſas partes mutua ſtipulatione vallatis, videlicet (apponas pacta occurren) cum pacto etiam, vt ſupra, ſolemni ſtipulatione, &c. quod deficien. dictis A. & A. in metendo dictas ſegetes, vt ſupra, elapſis dictis decem diebus poſſint dicti B fratres mittere homines ad metendũ dictas ſegetes, & hordea ſumptibus, & expenſis dicto-

ctorum A. A. damniſque, & expenſis, & intereſſe eorundem de quibus, &c. abſque, &c. quæ omnia, &c.

Executio.

A. Executor talis tribunalis, habens, & tenens ſuis in manibus quoddam mandatum executiuum ſub tali die, per talem iudicem, & ad inſtantiam domini N. principalis contra D. M. exaduerſo principalem debitorem decretum, & relaxatũ in bonis eiuſdem aduerſarij tenoris, &c. requiſitus pro parte eiuſdem creditoris principalis, prædicti mandati vigore fecit executionem realem & actualem, in, & ſuper vinea eiuſdem debitoris, poſita, &c. vel ſi qui, &c. pro ſumma in præinſerto mandato contenta, & pro expenſis factis, & fiendis in dictam vineam intrando, & per eam ambulando glebas terræ effodiẽdo, ramos arborum abſcindendo, & alios actus, &c. in ſimilibus fieri ſolitos, & verã poſſeſſionem denotantes nemine contradicente. Quam executionem penes ſe non ſolum animo, ſed etiam corpore retinere conſtituit, & illam ad omne mandatum dicti D. iudicis conſignare promiſit omni meliori modo, &c. ſuper quibus, &c.

Donatio cenſus.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. N. S. R. E. Cardinalis, &c. in cuius fauorem, & perſonæ, ſeu perſonarum quandocunque nominandarum die N. menſis N. prox. præteriti, per P. in, & ſuper eius palatio, ſito Romæ in regione, &c. prope, &c. iuxta ſuos confines annuus cẽſus ſcut. N. impoſitus, creatus, & pretio ſcut. N. venditus fuit, ſub acceſſionibus plurium fideiuſſorum inſolidum obligatorum, vt in actis mei notarij, de præmiſſis rogati plenius continetur, ad quæ pro facti veritate, & quatenus opus ſit relatio habeatur, qui Illuſtriſſimus D. Cardinalis conſiderans virtutibus obſtare, ſæpe tenues facultates, volenſque per diſpoſitionem inter viuẽtes proſpicere, vt infra nominandus eius ex fratre nepos aliquod ſubſidium conſequatur, & tanto magis literarum, & virtutum viam in qua ingreſſus eſt, & vt ſperat Dei omnipotentis gratia proſequi, & ſubſtentari valeat, & poſt eum alij nepotes, & perſonæ infradicendæ rebus donandis, iuxta ſuam diſpoſitionem potiantur, ſponte ſua certaq. ſcientia, & deliberata voluntate, vti velle ad abundantiorem cautelam omnibus facultatibus, & priuilegijs, tam in genere, quàm in ſpecie Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis D. D. S. R. E. Cardinalibus, & ſibi circa ſuorum diſpoſitionem bonorum, & diſponendi facultatem, etiam inter viuentes competentibus quocumque iure generali, & ſpeciali, & omni meliori modo, &c. ſaluo, & reſeruato ipſi Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinali vſufructu eius vita durante dicti annui cenſus, & quorumcumque aliorum bonorum, ſi quæ loco dicti cenſus emi, vel ſubrogari contigerit, & reſeruatis facultatibus, conditionibus, pactis, & modis infradicendis eundem annuum cenſum ſcut. N. vt præfertur emptum pretio ſcut. N. & quatenus dictum cenſum retrouendi, ſeu extingui, aut vendi, & alienari contigerit tunc bona eius loco ſubroganda donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, tranſtulit, & aſſignauit, ſaluis ſemper infradicendis D. B. nepoti ſuo ex A. fratre nato, abſenti, me notario publico pro eodem B. acceptante, & ſtipulante, ad poſſidendum, gaudendum, & vſufructuandum eius vita durante, & poſt mortem ipſius tunc dicto A. ſi tunc vixerit, ſi vero non extiterit, vel extiterit, & quandocumque obierit, Ill. D. P. nepoti, &c. bo. me. Q. filio dicti A. & eiuſdem P. deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus ex linea maſculina, & ligitimo matrimonio, vero, & non ficto procreandis, etiam vltra decimum, & quemuis alium gradum in perpetuum, & in infinitum feminabus ſemper excluſis, quo P. eorumque deſcendentibus maſculis, ex linea maſculina legitima et naturali, non extantibus, vel extantibus, et quandocumque linea maſculina legitima, et naturali dicti D. P. finita, tunc domino C. præfati A etiam filio legitimo, et naturali, eiuſq. deſcendentibus maſculis legitimis, et naturalibus, ex linea ſua maſculina, et legitimo matrimonio, vero, et non ficto, procreatis, et procreandis in perpetuum, etiam vltra decimum, et alium gradum in infinitum, femanibus ſemper excluſis, vt ſupra, non extantibus, vel extan-

tan-

tantibus, & quandocumque deficientibus, & finita dicta linea maſculina legitima, & naturali domini C. tunc filijs, & deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus bo. me. Q. dum viueret germani fratris Illuſtriſſimi D. Cardinalis, ex legitimo matrimonio, & linea maſculina legitima & naturali procreatis, & procreandis in perpetuum, & in infinitum, vt ſupra, quamuis abſentibus me notario publico, pro eiſdem donatarijs acceptante,& ſtipulante donauit,& ſaluis præmiſſis, & infradicen. tranſtulit ſuper dictis rebus donatis eiſdem donatarijs omnia ſua iura, & actiones, &c. ponens eos in vniuerſum ius, locum, &c. conſtituenſq. illos procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam: danſq. facultatem eis donatarijs, & vnicuique illorũ ſeruato ordine ſucceſſionis, vt ſupra corporalem poſſeſſionem bonorum donatorum auctoritate propria, abſq. eo quod capiant de manu hæredum, aut alterius, & abſque alicuius iudicis, curiæ & magiſtratus auctoritate, decreto, vel mandato, & abſque vitio ſpolij, & attentatorum accipiendi, apprehenſamq. retinendi, & gaudendi, iuxta diſpoſitionem huius donationis. Conſtituens interim bona donata poſſidere nomine donatariorum. Quam donationem inter viuos fecit, & facit ex beneuolentia qua proſequitur dictum B & alios præfatos vt commodius valeant ſubſtentare. Et quia ſic eidem Illuſtriſſimo D. Cardinali donare placuit hoc modo,& facultate ſibi reſeruata, vltra dictum vſufructum eius vita durante, quod ipſe Illuſtriſſimus D. Cardinalis donator dictum annuum cenſum, in totum, & pro quauis parte retrouendere, extinguere, preciumq. recipere, quietare, aut vendere, vel permutare, cedere, ac reſignare, & alienare pro quouis pretio ſibi placito, ac pretium recipere,& quos opus erit quietare, abſoluere,& librare valeat,& pretium in emptionem aliorum cenſum, aut locorum montis, aut domorum, prædiorum, vel quorumcumque ſtabilium, quæ placebunt ipſi Illuſtriſſimo domino Cardinali, & vero ſuo arbitrio. vbique locorum, & exponere poſſit in hoc ſemel,& pluries quemadmodum videbitur Illuſtriſſimo D. Cardinali. quæ bona intelligantur, & ſint eo ipſo in omnibus, & per omnia loco dicti cenſus ſubrogata, ita tamen quod redemptores dicti cenſus, aut compermutantes, vel emptores ceſſionarij habituri cauſam a dicto Illuſtriſſimo D. Cardinali non teneantur curare, nec vnquã deducere, aut probare, quod pretium expoſitum fuerit in emptionem aliorum bonorum, immo reſtitutio, &ſolutio pretij facta in manibus Illuſtriſſimi D. Cardinalis præfati, aut ſui procuratoris facta cenſeatur,& ſit valide, & legitime facta. In euentum autem redemptionis dicti cenſus poſt obitum Illuſtriſſimi D. Cardinalis, aut aliorum bonorum ſubrogatorum, tunc donatarius, vel donatarij, vel quos eo tempore dicta bona vigore huius donationis pertinebunt, retrouendere poſſint, quatenus pretium reſtituendum deponatur per illos, qui redimere voluerint de conſenſu dicti donatarij, vel donatariorum penes mercatores, vel campſores idoneos, & famoſos,& inde amoueri non poſſit, niſi ad effectum reinueſtiendi in emptionem alicuius annui cẽſus, vel alicuius crediti Montis non vacabilis, vel alicuius rei ſtabilis,& per dictos depoſitarios pretium ſolui, ſeu conſignari non poſſit, niſi pro dicta emptione facienda in actu emptionis, vel poſtea, quæ res emenda ſubiaceat, & ex nunc ſubiecta eſſe intelligatur huic donationi, & diſpoſitioni, de qua in ipſa emptione, vel inueſtitura expreſſa mentio fieri debeat ad ſecuritatem etiam aliorum donatariorum,& excepta dicta retrouenditione, quæ, vel ex natura contractus, vel ex pacto fieri debebit, nemo donatariorum poſſit dicta bona donata in totum, vel quamuis partem in vltima voluntate, vel inter viuos, tacite, vel expreſſe verbo, vel facto donare, aut vẽdere, aut quouis titulo,& cauſa etiam onerosa diſtrahere, in alios transferre, ſeu alienare etiam alienationis largiſſimo modo ſumpto vocabulo, ſed ſi contrafactum fuerit, tunc omnis alienatio ipſo iure intelligatur & ſit irrita, caſſa,& nulla,& nullius roboris, & momenti. Et inſuper tàm dictum alienantem, et quemcumque ex dictis donatarijs conſentientem, et pariter quoſcũque dictorum donatariorum, ſi qui fuerit, vel fuerint qui aliquod delictum committeret, ex quo ſua bona confiſcanda venirent (quod Deus auertat) ex nunc talia committentes contra rectam inten-

Digitized by Google

tionem Illuſtriſsimi D. Donatoris, tamquam indignos priuat, et priuatos eſſe volunt, et vult omni commodo, et iure huius donationis, et cenſeri eſſe priuatos etiam ante commiſſionem delicti cuiuſcumque generis etiam ſi leſæ Maieſtatis diuinæ, et vel humanæ fuerit, quod abſit, et liceat abſque aliqua declaratione, et ſententia Iudicis, alijs donatarijs, proximioribus qui mortuo alienante, aut delinquente ſuccedere debuiſſent in dictis rebus donatis poſſint auctoritate propria, de facto, abſque eo quod capiant de manu hæredũ, vel alterius, et abſq. alicuius Iudicis Magiſtratus, et ſuperioris decreto, vel mandato, et ſine vitio ſpolij, attentatorum, et alio defectu dicta bona donata, eorumque corporalem poſſeſſionẽ appræhẽdere vti, frui, potiri, et gaudere valeant perinde ac ſi mors naturalis dicti alienantis, aut delinquentis euenißet, et hoc ſemper locum habeat, et ſeruari debeat quoties aliquod præmiſſorum fieri contigerit: hac etiam declaratione adiecta, vt præfati donatarij ordine præfato vocati in dictis rebus donatis in ſtirpes, et non in capita ſuccedant. Quia eidem Illuſtriſsimo D. Cardinali donatori hanc legem, et modum rebus placuit imponere ſuis; Et hanc donationem cum dictis reſeruationibus, et modis Illuſtriſſimus D. Cardinalis ratam, et firmam ſemper habere promiſit, Et ad maiorem actus validitatem conſtituit, et deputauit procuratorem ſuum, etc. ſequere prout in ſequenti donatione.

Conſenſus, & Receptio Laudemij.

CONgregatis, et inſimul coadunatis infranominandis magnificis, et R. D. deputatis, et conſiliarijs Venerabilis Archiconfraternitatis N. Vrbis in loco infradicendo pro rebus dictæ Archiconfraternitatis pertractandis, et peragendis, et coadunari ſolitis; videlicet A. A. A. et A. dictæ Archiconfraternitatis conſiliarijs, et habentes plenam notitiam inſtrumenti publici venditionis ſupradictæ domus per me notarium ſupraſcripti, et ſignati, et publicati, et penes ipſos DD. deputatos, et conſiliarios dimiſſi, et certiorati, etiam per me notarium de eodem inſtrumento venditionis domus, et aliorum, ibi contentorum. & vt ſupra ſpecificatorum, factæ per N. in fauorem M. pro precio ſcutorum N. & de omnibus, & ſingulis alijs in eodem inſtrumento contentis; ſponte, &c. Affirmantes vti, & potiri plena, & omnimoda auctoritate, & facultate infradicenda, & alia prodicta venerabili Archiconfraternitate peragendi, ac omnibus melioribus modo, &c. ſaluis tamen, & firmis remanentibus pactis, clauſulis, conuentionibus, declarationibus, & promiſſionibus, in inſtrumento, ſeu inſtrumentis conceſſionum, alias ſuper dicta re vendita factarum: ac iure directi dominij, & proprietatis ſupradictæ domus, & iurium, ac aliorum ibidem expreſſorum, & non alias, aliter, nec alio modo, in ſupradictam venditionem domus, & aliorum prædictorum in omnibus & per omnia conſenſerunt, ac eorum liberum conſenſum, & aſſenſum præſtiterunt; Atteſtatoq. coram me notario, & teſtibus infranominandis habuerunt, & receperũt, pro Laudemio eidem Archicõfraternitati competen. ratione proprietatis, & directi dominij, eidem reſeruati, in prompta pecunia argentea papali ſcuta N. videlicet ab eodem M. emptori dictæ domus, præſente, &c. ſcuta N. & a dicto N. venditore abſente, me notario, &c. per manus tamen eiuſdem M. præſentis. & realiter ſoluentis, reliqua ſcuta N. iuxta formam conuentionis, inter ipſos emptorem, & venditorem in prædicto inſtrumento venditionis, & emptionis domus factæ, & ſtipulatæ; Quæ quidem ſcuta N. de commiſſione, & ordine dictorum DD. deputatorum, & conſiliariorum fuerũt dimiſſa penes B. dictæ Archiconfraternitatis Camerarium, præſentem, & dicto nomine recipientem, de quibus quidem ſcutis N. pro dicto Laudemio, vt ſupra receptis, atque dicto inſtrumento publico emptionis, & venditionis ſupradictæ domus, vt ſupra habito, & recepto, ſe bene contentos, & eis integre ſatisfactum eſſe docuerũt; Exceptioni, &c. ſpei, &c. renunciarunt expreſſe, & tam dictum M. præſentem, &c. quam dictum N. abſentem, me notario, &c. quietarunt, &c. cum pacto, &c. Promittentes huiuſmodi conſenſum, & quietationem, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ſemper, & perpetuo habere rata, grata, valida, & firma, &

contra

contra nō facere, dicere apponere, vel venire per ſe, vel alium, ſeu alios, quauis occaſione, vel cauſa, & ſub quouis prætextu, & quęſito colore, etiam hic non expreſſis, alias vltra obſeruationem omnium præmiſſorum, & in præſenti inſtrumento contentorum, ad quam omnino compelli poſſe voluerunt. etiam ad omnia damna, &c. teneri voluerunt. Pro quibus, &c. obſeruandis prædicti DD. deputati, & conſiliarij, vt ſupra congregati, & coadunati, &c.

Declaratio Emptionis domus de pecunijs alterius.

B. Qui. vt aſſeruit, annis retro elapſis emit a D. F. quandam domum, ſitam, &c. pro quodam pretio inter eos conuento, prout inſtrumento, &c. latius dicitur contineri; ſponte, &c. declarauit in veritate palam, & publice recognouit, ſupradictam domum per eum, vt ſupra, emptam, & acquiſitam de pecunijs proprijs dotalibus A. eius Vxoris, per ipſum alias ab eodem A. habitis, & non ipſius B. non obſtan. quod aliter ex tenore dicti inſtrumenti apparet, & eſſe videatur, ſolumque nomen in dicto inſtrumento habuiſſe, & habere, & propterea omnia, & quæuis iura, & actiones, ſi quæ ſibi competunt ſuper eadem domo, vigore dicti inſtrumenti, aut alias quomodolibet, ceſſit, &c. dictæ A. abſenti, me notario, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. Conſtituens, &c. promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Declaratio Caducitatis bonorum.

IN mei, &c. N. & N. &c. omnes Monaci, & Religioſi venerabilis Monaſterij Beatæ Mariæ N. diœceſis N. ordinis S. N. capitulariter congregati, &c. coadunati in loco infraſcripto, vbi pro negotijs dicti Monaſterij tractandis, congregari, & coadunari ſolent, ad ſonum campanæ, vt moris eſt, aſſerentis ſe eſſe in numero ſufficienti, & vltra duas tertias Monachorum, ſeu fratrum religioſorum in illo morā trahen. & propterea totum dictum Monaſterium repræſentantes, & expoſuerunt, ſe alias ſeu verius, Priorem, & fratres, tunc in illo degentes ſimiliter capitulariter cōgregatos, & coadunatos locaſſe, affictaſſe, et arrendaſſe q. N. omnes, & ſingulos fructus, &c. beneficiorum Eccleſiaſticorum ſanctæ M. in territorio N. diœc. N. ex membris, et pertinentijs dicti Monaſterij per certum tēpus, et pro pretio, et affictu annuo, cumq. certis pactis, clauſulis, cautelis, capitulis, promiſſionibus, et obligationibus, in inſtrumento ſub die. men. dictæ locationis, et altero ſub die. men. et ratificationis, et ſeu de nouo locationis, reſpectiue confectis, et per q. N. dū vixit notarium rogato conten et expreſſ. et cum inter alia, inibi expreſſe in omnibus conten. in dicto inſtrumēto, pro maiori illorum corroboratione, et efficacia fuerit reſeruatus aſſenſus D. N. Papæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ expedien. et obtinen. ſumptibus, et expenſis dictorum conductorum, qui habitus, et obtentus hactenus minime fuit; qui quidem fructus, etc. dictorum beneficiorum, ſeu bona illorum, vt ſupra locata, et arrendata per dictos conductores, et ſucceſſiue eorum hæredes, et ſucceſſores poſſeſſi ſeu poſſeſſa reſpectiue hactenus fuerunt, et de præſenti adhuc poſſidentur in maximum dicti monaſterij damnum, et contra ſacros canones, et decreta Concilij Tridentini, nouiſſime edita, et ex quo non fuit ſecuta confirmatio dictæ locationis, à dicta Sede Apoſtolica auctoritate cedere in euidentē vtilitatem dicti Monaſterij nec ne, propterea cupientes indemnitati dicti Monaſterij prouidere, fructuſque, etc. dictorum beneficiorum, ſeu bona ſupra locata, recuperare. Ideo ſponte, omnes vnanimes, et nemine illorum diſcrepante, nomine dicti Monaſterij declararunt, et declarant, locationem prædictam, ob non obtentum aſſēſum, de confirmatione Sedis Apoſtolicæ, et ex quo etiam non ceſſit in vtilitatem dicti Monaſterij ſopitam eſſe, et finitam, et pro finita, et ſopita haberi voluerunt, et volunt, fructuſq. etc. et bona dictorum beneficiorum ad dictum Monaſterium deuoluta, illoſq. & illa rehabere, recuperare, & de illis diſponere pro eorum libitu voluntatis, prout prius, & ante dictam locationem facere poterant, & ſeu omni meliori modo, &c.

Exe-

Executio monitorij.

IN Nomine Domini Amen. Anno, &c. Ego notarius infraſcriptus pro parte domini O. principalis, in retroſcriptis literis principaliter nominati, legitime requiſitus, in præſentia teſtium infraſcriptorum, ad hæc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum, tamquam obedientiæ filius; retroſcriptas monitorij, & citationis literas mihi præſentatas, & a me reuerenter, vt decuit receptas, M. ex aduerſo principali, in retroſcriptis literis exaduerſo principaliter nominato, in eius propria perſona, in domo, ſiue in aliquo loco perſonaliter reperto, præſentaui, intimaui, inſinuaui, & notificaui, ac de eius notitiam quantum melius potui, deduxi, & earundem vigore eundem M. ex aduerſo principalem, in eius propria perſona monui, citaui, & requiſiui, prout in retroſcriptis literis cõtinetur; aliaſque, & alia feci, & executus fui, iuxta retroſcriptarum literarum formam, & tenorem; nihil de contentis in eiuſdem omitten. & in ſignum veræ, & realis executionis copiam earundem literarum, cum originali fideliter auſcultatam, ipſi M ex aduerſo principali tradidi, & dimiſi. Super quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c.

Nominatio in venditione per emptorem.

I. Romæ degens, qui alias die, &c. pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus, ſeu perſona ab eo nominanda, emit a P. mediante R. illius procuratore, tenutam nuncupatam B. videlicet rubra 100. terræ ex dicta tenuta, cum omnibus adiacen. pertinen. iuribus, & iuriſdictionibus vniuerſis, ac mero, & mixto imperio pro pretio ſcutorum N. pactiſque, modis, & formis contentis in inſtrumento emptionis, ex actis meis, ſub dicta die celebrato; & deinde per præfatum P. in ciuitate F. ſub die, &c. ex actis N. notarij publici, vt aſſeruit ratificato. Et deinde ſub die, &c. Emit pariter, &c. ac prædictæ omnia, & ſingula acquiſiuerit, cum donatione irreuocabili inter viuos de eo pluri quo tenuta, & alia empta præfata valuiſſent, & valere potuiſſent, ſub pactis, promiſſionibus, obligationibus, conditionibus, clauſulis, & cautelis, de quibus latius continetur. & apparere dicitur in publicis inſtrumentis antedictis, per dictos reſpectiue notarios confectis, ad quæ relatio habeatur, & quod pretium, ſponte, &c. Dans facultatem nominandi ſibi in emptionem præfatorum inſtrumentis competen. & alias omnibus melioribus, &c. & ad præfatus emptiones tenutæ nuncupatæ B. illiuſq. pertinen. adiacentiarum, iurium, iuriſdictionum, merique, & mixti imperij per ipſum a dicto P. vt ſupra factas, illarumq. dependen. & acceſſoria quæcumque cum omnibus & ſingulis honoribus, & oneribus, commodiſq; & incommodis, alijſq. in aliarum venditionum inſtrumentis comprehenſis, & contentis, & inde ſequutis, & dependen. quibuſcumque nominauit, & nominat D. abſentem B. eius procuratore præſente, & vna mecum notario pro dicto C. eiuſque heredibus, & ſucceſſoribus, nominationem huiuſmodi acceptante, & ſtipulan. perinde, ac ſi in ipſarum emptionum prædictarum inſtrumentis, & contractibus idem B. fuiſſet a principio nominatus, firma tamen manente locatione dictæ tenutæ, per D. I. dominis N. & N. pro tempore, ac pretio, in inſtrumento per me notarium die, &c. contentis. Et inſuper idem I. & ad maiorem dicti D. cautelam, ceſſit, ac titulo puræ, & perfectæ ceſſionis, dedit, conceſſit, tradidit, & mandauit dicto D. abſenti, præfato B. ſuo procuratore, vt ſupra præſente, & cum me notario pro dicto D. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque emente, acquirente, & acceptante dictam tenutam B. cum eius pertinen. membris, iuribus, iuriſdictionibus, alijſq. omnibus, & ſingulis in dictarum emptionum inſtrumentis contentis, & expreſſis, ab eis ſecutis, & dependen. quibuſcumque transferens, & in perpetuum transferendo in dictum D. eiuſq. ſucceſſores omnia iura, omneſq. actiones, &c. ipſi I. ex dictis emptionibus, vt ſupra factis, & dependen. ab illis, in, & ſuper dicta tenuta, eiuſq. præfatis, & illarum occaſione contra P. præfatum, illiuſq. fideiuſſores tàm obligatos, quàm obligan. & eorum ſucceſſores & alias quaſuis perſonas, &c. quomodolibet habita, aſſecuta, acquiſita, & ex illis, illorumque vigore reſultan. competentia, & competitura, & quæ competere poſſent, & poterũt quo-

Digitized by Google

quomodolibet in futurum ad dicta iura, & actiones perinde ac ſi D. à principio in dictarum emptionum contractibus nominatus fuiſſet ad habendum, eiſque vtendum, &c. Ponens, &c. Conſtituens, dans, & concedens, &c. Et donec, &c. Conſtituit, &c. Hanc autem nominationem, ceſſionem, & translationem, cum omnibus in hoc inſtrumento contentis fecit, & facere dixit idem I erga D. licet abſentem, dicta ſtipulatione, & acceptatione interueniente, pro pari, & eodemmet pretio ſcut. N. quibus ipſe emit tenutam, cum alijs præfatis. Quæ ſcuta, &c. Promiſit præterea, & affirmauit idem I. nullum alium ad dictæ tenutæ, & aliorum præfatorum emptionem nominaſſe, nec dictam tenutam, iuraq. actiones, & iuriſdictiones, vt ſupra ceſſa, vendita, & translata, alteri vendidiſſe, donaſſe, permutaſſe, hypothecaſſe, diſtraxiſſe, aut aliter, quouis modo alienaſſe, alienationis, &c. nec quicquam aliud feciſſe in præiudicium præſentis nominationis, ceſſionis, venditioniſque, & contractus, ac dicti D. & ſuorum, ac omnes lites, cauſas, & moleſtias, ſuper venditis, & ceſſis præfatis quomodolibet inferendas in ſe ſuſcipere, & ad omnem ſolam, & ſimplicem dicti D. & ſuorum denunciationem, etiam extraiudicialem, & non ſolemniter factam in ſe ſuſcipere, & ſuſceptas, &c. Alias in quolibet caſu præmiſſis contrario teneri voluit erga D. & ſuos, ad omnem, & quamcumque dictæ tenutæ, & aliorum venditorum euictioné generalem, & particularem ex dato, facto & culpa ipſius I. tantum prouenien. & refectionem omnium damnorum, &c. de quibus, &c. Adeo, vt ſi lites, & cauſæ quæuis, necnon controuerſię, moleſtiæ, ac etiam euictiones quæcumque dictæ tenutæ, & aliorum ſuperius venditorum, & ceterorũ aliunde, præterquam ex dato, & facto ipſius S. quomodolibet inferentur, prouenirent, & ſequerentur ex quouis capite, vel cauſa cognita, & inexcognitata in tali euẽtu, & caſibus ipſe S. ſuiq. hæredes, & ſucceſſores, nec ad aliquam euictionem dictæ tenutæ, & aliorum translatorum, nec ad pretij reſtitutionem, nec ad conſenſus præſtandos, liteſq. & cauſas ſuſcipiendas, nec ad aliud quicquam præſtandum, ſoluendum, aut reſtituendum, niſi ex dato, & facto ipſius S. vt ſupra dictum eſt, teneantur erga dictum D. illiuſq. ſucceſſores, & quoſuis alios. Pro quibus, &c.

Deputatio Locumtenentis. A. C.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Marcellus Lantes, &c. Sanctiſſimi D. N. Papæ eiuſq. Camerarij, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor, Romanæq. Curiæ iudex ordinarius, ſponte, &c. vigore ſuarum facultatũ eidem A. C. à Sanctiſſimo D. N. Clemente Papa Octauo conceſſarum, eiuſque ordinariæ iuriſdictionis, ac alias omni meliori modo, &c. eius, & dictæ ſuæ Curiæ, & tribunali, fecit, conſtituit, & deputauit Locumtenentem, & ſubdelegatum generalẽ R. P. D. N. abſentem tanquam præſentem, ſolum, & in ſolidum, ſpecialiter, & expreſſe, ad ſingulas, & vniuerſas ciuiles cauſas ſpirituales, beneficiales, & prophanas, meras, & mixtas in dicto eius tribunali ſub, quocumque nomine contra quaſcumque perſonas cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentes, tam ordinaria, quã delegata iuriſdictione nunc pendentes, ac pro tempore, & in futurum agitandas, & inchoandas, & tam delegatas, quam delegandas, & ad dictũ eius tribunal, tam per viã appellationis, reclamationis, & recurſus, ac alias quomodocumque, & qualitercumque deuoluendas, vna cum omnibus, & ſingulis illarum incidentibus, dependẽtibus, emergentibus, annexis, & connexis, audiendum, cognoſcen. deciden. & terminan. & ad illarum cognitionem & deciſionem, ac totalem expeditionem, & executionem in omnibus, & per omnia totaliter procedendum. ac eidem R. P. D. N. in, & pro præmiſſis omnibus omnes eius vices, facultatem, & auctoritatem ſimilibus Locatenentibus eiuſdem tribunalis A. C. dari, & tribui ſolitas, & conſuetas, plenarie committendas duxit, & commiſit, ac in eũ tranſtulit, & transfert, donec eas duxerit reuocan. Proteſtans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. teſtibus, &c.

Aliam formam deputationis Locumtenẽtis criminalis ſcribere poteris, modo, & forma præmiſſis, hoc tãtum mutato, quod vbi in ea dicitur ad vniuerſas cauſas ciuiles, pone ad vniuerſas cauſas criminales, & mixtas, cum facultate etiam incidenter cogno-

cognoſcendi de cauſa ciuili deſcendēti ex eodem facto, de quo criminaliter cognoſcitur. licet hoc videatur ſuperfluum, quia iudex criminalis poteſt incidenter cognoſcere de cauſa ciuili cauſa criminali terminata, ſecundum Bart. in l. ſi quis vxori. §. qui furem. ff. de furtis

Tranſlatio penſionis.

CORam R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ac in mei notarij publici, & teſtium, &c. præſentia, perſonaliter conſtitutus Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. C. cui dudum auctoritate Apoſtolica annua penſio ſcut. 250. auri in auro ſuper fructibus, &c. menſæ Epiſcopalis P. nuper in cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipſi Illuſtriſſimo D. C. quoad vixerit, vel procuratori ſuo legitimo per dictum S. electum, & ſucceſſores ſuos ipſius Eccleſiæ præſules, ſeu adminiſtratores pro tempore exiſten. annis ſingulis, pro vna, videlicet in Domini N. Ieſu Chriſti, & proxime tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in Beati Io. Baptiſtæ Natiuitatum feſtiuitatibus, Romæ integre perſoluenda, reſeruata, &c. extitit, cum facultate transferendi: prout latius in litteris Apoſtolicis deſuper expeditis ſub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præſentia, realiter, & facto exhibuit, & præſentauit ad effectum infraſcriptum, animo rehabendi illis prius viſis, lectis, & conſideratis per eundem, quarum tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet: Pius Epiſcopus, &c. inſeran. ur, & cum conſenſu a tergo. Volēns, vt aſſeruit vti dicta facultate transferendi: ſponte, &c. ad effectum, vt eadem penſio ſcu. 250. auri in auro, iuxta conceſſam ſibi facultatem, valide transferatur in fauorem, & per ſonam ven. & bonæ indolis adoleſcentis, D. N. & non alias, aliter, nec alio modo. conſenſit in manibus dicti R. D. Archiepiſcopi S. caſſationi, & extinctioni dictæ penſionis, rogans eundem, vt iuxta formā, & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam caſſet, & alteram ſimilem penſionem ſcut. 250. auri dicto N. reſeruet, conſtituat, & aſſignet. Et tunc præfatus Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus, vti perſona eccleſiaſtica electa per dictū Reuerendiſſimum D. C. in negotio huiuſmodi viſis, lectis, & bene conſideratis prius per eundem dictis litteris, vt apparebat, & cōſenſu dicti C. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit, dictarum litterarum, & conſenſus vigore admiſſo prius per eū, & recepto dicto conſenſu, prout recipit, et admittit de præſenti penſionem præfatam caſſauit, & extinxit, ac caſſat, & extinguit per præſentes, ita quod dictus R. D. S. ad illam ſoluē. dicto C. amplius, & poſt hac nō teneatur, neque nō ob ſolutionem aliquas cenſuras, & pœnas, de cætero incurrere decreuit. & declarauit. Et ſucceſſiue alteram ſcut. 150. auri caſſatam, & extinctam, præfatæ ſimilem dicto N. licet abſenti me notario, vti perſona legitima pro eo ſtipulante, & recipiente per præfatum S. electum, ſeu Epiſcopum pręfatū donec vixerit, & ſucceſſores ſuos in dicta eccleſia Præſules, annis ſingulis in terminis; & loco, & ſub ſententijs, cenſuris, & pœnis in literis Apoſtolicis reſeruationis præfatæ, vt præfertur, caſſatæ, contentis, integre perſoluen. auctoritate Apoſtolica præfata vigore litterarum præfatarum ſibi attributa reſeruauit, conſtituit, & aſſignauit, etiam liberam, immunem, & exemptam, prout erat dicta prior caſſata, vt ſupra, omnibus melioribus modo, &c. & debuit vigore facultatis præfatæ. Super quibus, &c.

Teſtamentum loqui non valentis.

VOcatus ad rogandum teſtamentum D. N. abbreuiatoris de parco maiori, & iuſſus accelerare, eo quod periculum eſſet in mora, illico me ad domum dicti N. contuli, & adueniens reperi eum in lecto, ſanum mente, vt apparebat, licet corpore languentem, & ſtipatum magno numero perſonarum, partim de eius familia, & partim externarum, & inter alios erant ibi A. L. & C. qui, ex quo plectrum linguæ ad loquendum articulate ei non bene ſeruiebat, tradita penna ipſum ſollicitabant, vt nomen ſcriberet eius, quem vellet eſſe hæredē ſuum, & ipſe cæpit pēnam, & illam bene tenens, fatigauit ſe, vt ſcriberet, ſed irrito conatu; & in hoc cum eſſent, ſuperueni ego, & cum vidiſſet me, vide-

videbatur aduentu meo exhilarari, cœpit ergo oculos in me conijcere, admodum comiter, & labia deducere ſubridentis more, & mecum loqui, ſed verbis, quę ad meã non perueniebant intelligentiam: itaquod, cum eum de more ſalutaſſem, & ei ſanitatem imprecatus fuiſſem, cœpi eum interrogare, velletne vt de ſuo rogaret teſtamẽto, & ipſe natu capitis reſpondit. & geſtu manuum quod ſic. Et quia vehementer vexabatur a catarro, ne ei prolixitate eſſemus moleſti orti a magis principalibus tũ in primis interrogaretur de hærede, & ipſe reſpõdit quędã verba inarticulata, quæ nõ intelligebant omnes, quorum in numero eram; ſed quidam aſſerebant nominaſſe.

I. minorem, quare, vt eſſemus certi de voluntate ſua: oſtendimus ei dictũ L. & interrogauimus, an illum vellet eſſe hæredẽ ſuum, & ſæpius vultu, & geſtu annuit. & voce, dicẽdo lingua Theutonica, quod ſic.

Interrogatus de familia ſua, quid vellet fieri? & quo modo vellet eam remunerari, reſpondit intelligibiliter arbitrio executorum.

Interrogatus quos vellet conſtituere executores? viſus fuit nominare C. & interrogatus iterum, an vellet pro executore dictum C. annuit capite, & intelligibiliter adiecit S. & L. erat autem præſens L.

Interrogatus an vellet alios? cum conaretur loqui, & ſonum ederet, ſine voce articulata, viſum eſt aliquibus, quod nominaſſet A.

Interrogatus igitur an ipſum quoque vellet? annuit.

Interrogatus de quibuſdam alijs amicis ſuis, ſibi per aſtantes nominatis, num illos quoque vellet? renuit.

Interrogatus an dictos executores vellet eſſe coniunctim, vel inſolidum, reſpondit intelligenter duos ex concordia.

Interrogatus, vlterius vbi vellet humari?

Reſpondit intelligenter in eccleſia ſanctæ M de P. in capella ſancti N.

Interrogatus an vellet aliquid legare pijs locis pro ſalute animæ ſuæ?

Reſpondit, quod non intellexi, ſed quia quidam dicebant, quod domum quam habitat alias relinquere deſtinarat hoſpitali ſanctæ M.T. de Vrbe.

Interrogatus nunquid ſic vellet?

Reſpondit intelligenter pro medietate, & poſt interuallum dixit intelligenter, alteram medietatem relinquere monaſterio ſanctæ M. de P. Nouiſſime quidem N. familiaris ſuus obtuliſſet ei, & ipſum rogauit quid ſibi relinqueret, cui reſpõdit ſcut. 300. & oſtendebat pro eo ſcripſiſſe in patriam. & ſic fieri velle: & cum de familia dixiſſet teſtator, eam remunerari velle arbitrio executorum. Quidam de guardia Theutonicorum ſanctiſſimi D.N. Papæ, rubicundus etiam in facie, hoc audito, obtulit ſe, interrogans eum, an non haberet eũ in numero familiæ ſuæ?

Reſpondit in lingua Flamenga teſtator quod ſic.

Cum hæc ita eſſent geſta, vt in forma teſtamenti deducerem ea, vocaui in teſtes aſtantes & facto prœmio fieri ſolito, in condendis teſtamentis, nempe qualiter D. N. ſanus, per Dei gratiam, mente, & intellectu, licet corpore infirmus, & cõſiderans &c. ortus a principaliori, hoc eſt ab anima, interrogaui eum, an non illam commendaret Domino, & Beatæ M. Virgini, & totæ Curiæ cęleſtiali? & reſpondit nutu, & lingua, quod ſic. Deinde repetij omnia ſupradicta de hærede, familia & executoribus, & legato domus, de clauſula in clauſulam, & ad ſingulas clauſulas petij illius reſponſum, & aſſenſum, & ad ſingulas dedit aſſenſſum, nunc nutu, nunc voce, & nunc vtroque modo. Cum eſſem iam concluſurus teſtamentum, & adiecturus clauſulã codicillarem; animaduerti quoſdam, quos pro teſtibus rogaueram, vel tedio caloris, qui erat magnus, in tanta circumſtantium multitudine, & loco anguſto, vel ob horæ tarditatem, vel ob aliam, neſcio quam cauſam, ſubduxiſſe ſe. Itaquod vocatis iterum teſtibus infraſcriptis, de nouo cœpi ordiri teſtamentum, & interrogare, vt ſupra, & iterum habito eius aſſenſu ad omnia, concluſi teſtamentum. Et ipſe nutu, & voce ad meam interrogationem, declarauit hanc eſſe ſuam vltimam voluntatem, etc. quam, etc. caſſans, etc. Super quibus, etc. aſſenſit per me notarium fieri vnum, vel plura, etc. Actum, etc.

Teſta-

Teſtamentum militis.

D. A. filius D. B. milles, qui licet ſit in ſua propria valetudine, timens tamen propter campeſtre bellum, quod nuperrime committi debet in loco N. per regium exercitum, in quo ad præſens reperitur dictus A cum iniquiſſima Turcarum claſſe ſtante in loco N. in ipſo campeſtri, ne caderet bello, in quo plerumque victoria eſt incerta, ſponte ſua, &c. omnibus melioribus modo, &c. ſuam nuncupando voluntatem, quam vltimam fore dixit, de bonis ſuis omnibus caſtrenſibus, & paganicis, fecit, condidit, & ordinauit præſens eius vltimum nuncupatiuum, & ſolemne teſtamentum, ſine ſcriptis, in hunc modum videlicet: In primis enim, quia anima, &c. ſequere inſtitutionem hæredis, & legatorum deſcriptionem, prout in alijs formis. Hanc autem, &c. Caſſans, &c. rogans, &c. Actum, etc. præſentibus duobus teſtibus, etc. Et licet regulariter in vnoquoque teſtamento ſeptem debēt adhiberi teſtes rogati, vt inſtit. de Teſtam. §. ſed cū paulatim, & C. qui teſta. fac po. l. hac conſultiſſima in prin. tamen fallit in teſtamento militis, in quo ſufficiunt tantum duo teſtes, vt inſtit. de milit. teſtam §. plane in gl. ſuper, verbo hominibus, & ff. eo. tit. l. Lutius in glo. 1. et C. de teſtam. mili. l. militis. in glo. ſuper verbo, ſub ipſo tempore in fi. legis; debent autem iſti milites ſcribi in matricula militum, qui ſtant pro expeditione militari ad pugnandum pro Republica, vt in l. ne quidem. C. de teſtam mili. qui poſſunt etiam cum minori ſolemnitate, quam ſuperius dixi, in ipſo tamen conflictu belli, vt d. l. milites eodem tit. ſecus tamen dicendum erit ſi ſunt in domo, et non in caſtris, ſeu expeditione, quia tunc exigitur ſolemnitas communis, vt C. de milit. teſtam. in l. pen.

Codicillus poſt Teſtamentum.

CErtum eſſe dicitur, quod de anno Domini MCCCCLXXI et menſe Ian. dicti anni, Alphonſus de Pandolphinis, etc. tunc corpore languens, ſanus tamen per gratiā Ieſu Chriſti mente, et intellectu, ſuū ſine ſcriptis nuncupatiuum condidit teſtamētum, in quo plura diſpoſuit, vt in dicto teſtamento apparere dixit dictus Alphonſus, manu domini Balthaſſaris de Bondonibus ciuis, & notario Florentini. Vnde hodie hac pręſenti ſupraſcripta die dictus Alphonſus, per gratiam Dei, mente, ſenſu, corpore, viſu, & intellectu ſanus. Cum voluntas hominis ambulatoria ſit vſque ad mortem, poſt teſtamentum, circa quædam quæ in teſtamento prædicto continentur, muta ta voluntate, hac particulari diſpoſitione de bonis ſuis per hos præſentes codicillos diſpoſuit, & ordinauit, & fecit in hunc modum, & formam, videlicet. In primis cum ipſe Alphōſus ſciat, & recordetur in dicto teſtamento ſe legaſſe Petro olim Ioannis de Alamanis floren. 60. vt latius in dicto teſtamento apparere dicitur, pœnitentia ductus dictus Alphonſus codicillator prædictus dictum legatum ademit, & ſubtraxit, & penitus reuocauit nolens ad dictum Petrum dictum legatum quoquo modo peruenire.

Item per hos præſentes codicillos iure legati de bonis ſuis reliquit, & legauit domino Leoni Bap de Alberis vſum, & vſum fructum vnius poderis dicti teſtatoris poſiti in comitatu Floren. & populo plebis Ripoli dicto in Biſardo infra ſuos confines, toto tempore vitæ dicti domini Leonis Baptiſtæ, & eius vita durante, & donec naturaliter vixerit liberans ex nunc dictus codicillator dictum dominum Leonem ab omni onere cauendi, & ſatiſdandi de vtendo, & fruendo ad arbitrium boni viri, dictis bonis eidem, vt ſupra in vſufructu legatis, & relictis. Non apponas iſtam clauſam liberam, niſi de voluntate codicillatoris, ſeu teſtatoris, licet parum releuent de legata quæ vult codicillator. Cetera autem omnia, & ſingula in dicto teſtamento, & codicillo pręcedentibus contenta in omnibus, & ſingulis eorum partibus confirmauit, approbauit, & valere voluit, aſſerens, & affirmans hanc ſuam vltimam voluntatem eſſe, & eſſe velle, quam valere voluit iure codicillorum, quòd ſi iure codicillorum non valere poteſt, valeat vel valebit, & eam valere voluit dictus codicillator iure donationis cauſa mortis, vel cuiuſcumque alterius vltimæ voluntatis, & ita valere, & tenere voluit, & mandauit, & eo modo, & for-

Digitized by Google

forma, prout magis, & melius valere poteſt.

Additio hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij.

COram R. P. D. N. I. V. D. Referendario Apoſtolico, & Illuſtriſſimi, ac R. P. D. Auditoris Cameræ Locumtenente, & in Vrbe Iudice ordinario ſedente pro tribunali, hora iuris ſolita, & conſueta, in ædibus eius ſolitæ habitationis, & in mei, &c. præſentia perſonaliter conſtitutus Petrus vnus ex nepotibus, & hæredibus in teſtamento inſtitutis q. Vincentij, cõdito per acta mei, &c. tàm nomine ſuo, quam fratrum cohæredum, pro quibus de rato. &c. promiſit, quatenus tamen ratificare voluerint, alias quod in nihilo ipſe Petrus pro illis teneatur, & data citatione per edictum dic, &c. & exequuta de mandato eiſdem R. P. D. Auditoris, ſiue eius Locumtenentis, contra omnes, & ſingulos ſua intereſſe putan. per N. curſorem, vt in ea apparet, tenoris, &c. Hieronymus, &c. Per hoc præſens publicũ edictum in acie Campi Floræ, & ad valuas Curiæ noſtræ reſidentiæ, tamquam locis publicis ad inſtar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio annotabantur, citamus, & citari mandamus omnes, & ſingulos creditores, ſi qui ſunt dicti q. D. Vincentij, omneſq. alios, &c. eorumq. procuratores, quatenus prima die iuridica compareant in iudicio legitimo coram nobis, ſeu Locumtenente noſtro, ad videndum per infraſcriptos inſtan. nepotes, & hæredes inſtitutos ex teſtamento per dictum q. Vincentium nuper in Vrbe, & Ro. Cur. defunctum, adiri, & acceptari, hæreditatemq. dicti q. Vincentij cum beneficio legis, & inuentarij, quo vti intendunt, ne vltra vires hæreditarias teneantur, necnon inchoari, & confici inuentarium rerum, & bonorum, ac iurium, & aliorum quorumcumque, quæ in dicta hæreditate reperiẽtur: & quatenus opus ſit continuari deinceps quibuſcumque diebus, & horis, intra tempus eis à iure præfixum, vel dicen. &c. in cauſa, & cauſis verten. coram nobis inter dictos citatos ex vna, & dictum D. Petrum Lupinarium, & fratres hæredes inſtitutos vt ſupra, de, & ſuper dicta aditione, & inuentarij confectione, rebuſq. alijs. &c. & illorum occaſione partibus ex altera. Alioquin, &c. hanc autem, &c. volentes, &c. In quorum, &c. Datum Romę in ædibus noſtris, ſub anno, &c. vna cum executione edicti reſeruata, &c. computauit, &c. dictus D. Petrus pro ſe, et fratribus, & in contumaciam citatorum, dictis nominibus adiuit, & acceptauit dictam hæreditatem dicti q. Vincentij cum beneficio legis, & inuentarij, quo ipſi fratres intendunt vti, ne vltra vires hæreditarias teneantur, & ſic, & non alias, aliter, nec alio modo intendit dictam aditionem, & acceptationem hæreditatis factam eſſe, & hoc modo factam eſſe vult, & intendit omni meliori modo, &c.

Et propterea in ſimilem contumaciam citatorum inchoauit, & fecit etiam dictis nominibus. inuentarium rerum, & bonorum hæreditatis dicti q. Vincentij, prout in folio; quod facto dedit, tenoris, &c. proteſtans etiam dictis nominibus, quod ſi quæ poſita ſint non apponenda, habeantur pro non appoſitis. Et quod pro nunc alia bona, & iura in dicta hæreditate non inueniuntur, & ſi quæ alia inueniet, huic inuentario addet. Super quibus, &c.

Repudiatio hæreditatis.

N. Citra, &c. & in termino ſibi à iure præfixo, ad deliberandum an velit adire. vel repudiare hæreditate q. A. dixit hæredem eſſe nolle, & propterea hæreditatem dicti quondam A. repudiauit, & repudiat omni meliori modo, &c. Rogans, &c.

Exhæredatio.

D. N. ſana, &c. Aſſerens habere inter alios eius genitos, ſecundo genitum natum N. ætatis ſuæ annorum N. qui ipſi matri à multo tempore citra adeo inobediens extitit, vt ne quidem bona verba, ſeu auxilium aliquod præſtiterit: ſed quod peius eſt, verba contumelioſa, & obſcæna ei dixit, ac protulit, necnon manus violentas in eam inferre comminatus eſt, ac tentauit, aliaq. dixit, & fecit, quæ indignum ipſum efficiunt nomine, ac beneuolentia, & amore maternis. Ita quod

potius

Digitized by Google

potius ipſa arbitratur ipſum degenerẽ, ingratum, ac indignum amore, & beneuolentia ſua, & quod, non ſit iuri, nec æquitati conſonum, quòd tàm ipſe, quam alij eius filij pari paſſu gaudeant: ob dictas, aliaſq. cauſas declarat, & pronunciat auctoritate materna dictum ſuum filium eſſe indignũ, & immeritum ſuæ hæreditatis, & bonorũ quorumcumque. Et propterea eum exhæredem fecit, & facit, ac penitus, & omnino exhæredatum eſſe voluit: de rebus, & bonis, hæreditateq. ſuis penitus priuauit, & priuatum eſſe voluit, ac etiam de omni iure legitimo, quod ei etiam de iure naturæ deberetur. Inhibens, & expreſſe prohibens eidem N. ne vllo vnquam tempore in rebus, & bonis dictæ teſtatricis, & cuiuſcũque generis, qualitatis, quantitatis, & ſpeciei ſint, vel eſſe poſſint, intromittere, nec de eis, ſeu illorum, & illarum parte petere, prætendere, & diſponere poſſit, niſi in quantum voluerit, ac licuerit, & videbitur alteri eius filio hæredi inſtituto, & alias, &c. omni meliori modo, &c.

Reuocatio Teſtamenti.

D. N. qui alias ſuum teſtamentum, ſuamq. vltimam voluntatem condidit, & ordinauit, prout, &c. plenius contineri dixit, aſſerens, & affirmans ſe omnino pænitere de eodem teſtamento, & vltima voluntate per dictum notarium rogato, & ab ipſo facto. Ideo ſponte, &c. omnibus, &c. dictum teſtamentum, hæredis inſtitutionem, relicta, & legata, omniaque, & ſingula in eo contenta, & diſpoſita, & omnia alia, & ſingula, & quæcumque alia teſtamenta, codicillos, & vltimas voluntates per ipſum vſque in præſentem diem factum, & celebratum, ac per quemcumque notarium rogatum, & omnia, & ſingula in eis contenta, & quamlibet earum, & cuiuslibet earum parte, caſſauit, reuocauit, irritauit, & annullauit, & caſſa, irrita, & nulla, nulliuſque roboris, & momenti, efficaciæ, ac effectus eſſe voluit, declarauit, & expreſſe mandauit; non obſtan. verbis derogatorijs pœnalibus, vel præciſis in dictis teſtamentis, codicillis, & vltimis voluntatibus quomodolibet forſan appoſitis, etiam ſi de eis nunc non recordaretur, prout non recordari aſſeruit, & ſe omnino pænitere, ſimilia verba appoſuiſſe, ſi appoſita ſunt, dixit, & declarauit. Aſſerens, & affirmans, ac expreſſe proteſtans ſe per nunc velle decedere inteſtatũ, & niſi in poſterum de rebus bonis, & iuribus ſuis diſpoſuerit, velle in eis ſuccedere eos, qui de iure ſibi ab inteſtato ſuccedere debent. Super quibus, &c. præſentibus ſeptem teſtibus, &c.

Adeptio poſſeſſionis Tituli Cardinalatus.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. L. tituli S G. S. R. E. Presbyter Cardinalis S. cui prælibatus Sanctiſſimus D. N. Papa de titulo Eccleſiæ ſanctæ M. prouidit, ac ipſum eidem titulo, & Eccleſiæ præfecit, prout in literis Apoſtolicis deſuper ſub plumbo expeditis, ſub datum, &c. latius continetur, ſponte, &c. dictas literas Apoſtolicas palam, & publice coram quampluribus perſonis ibidem in dicta eccleſia exiſtentibus, & in præſentia etiam infraſcriptorum RR. DD. Monachorum eiuſdem eccleſiæ exhibuit, & præſentauit, illiſq. per me infraſcriptum notarium publice alta, & intelligibile vice coram infraſcriptis teſtibus, & monachis perlectis, & ab ipſis monachis acceptatis, ſucceſſiue idem Illuſtriſſimus D. C. illarum vigore, eiuſdem Eccleſiæ beatæ M. eiuſq. tituli, ac regiminis, & adminiſtrationis illius veram, realem, actualem, corporalem, et omnimodam poſſeſſionem appræhendit, & adeptus eſt, altare maius deoſculando, miſſale aperiendo, & ſanctiſſimas orationes in eo exiſtentes legendo, & deinde claudendo, portam eccleſiæ aperiendo, & claudendo, aquam benedictam per eccleſiam aſpergendo, campanas pulſando, & per eccleſiam deambulando, ac alia quamplura ſigna faciendo, veram, realem, & actualem poſſeſſionem huiuſmodi denotantia, & demonſtrantia. Quem Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum D. C. poſt adeptam poſſeſſionem huiuſmodi N. prior dicti monaſterij ac N. N. & N. dicti monaſterij, & ordinis Car. Monaci, & profeſſi ibidem præſentes, in verum, & legitimum eiuſdem Eccleſiæ titularem recognouerunt, ſibiq. debitos reuerentiam, et honorem exibere promiſerunt, & ita tacto

Digitized by Google

cto pectore more religioſorum iurarunt. &c. ſuper quibus,&c.

Inſpectio loci differentiæ.

MAgnificus D. F. R. P. D. N. Cameræ Apoſtolicæ Clerici, & in cauſa huiuſmodi inter partes infraſcriptas iudices, in vim decreti, in Camera Apoſtolica facti,ſpecialiter deputati,Auditor in hærendo decreto vigore citationis ad inſtan M. & V. coniugum contra A. & alios ad viden. inter cetera deputari diem,& horam, pro inſpectione loci differentiæ, die, &c. per B. Curſorem executę, & in actis reproductæ, ſub die, &c. per ipſum D. Auditorem deſuper facto, & in pede citationis annotato. Volens equitatem legis, & terminos iuris ſeruare, vt cauſa præfata, quo celerius fieri poteſt, expediatur, & terminetur, a palatio ſolitæ reſidentæ dicti R.P.D. N. circa horam N. vna cum dicto M. principali,ac D.A. exaduerſo principali partibus ex altera, vna mecum notario receſſit. & ad locum differentię, videlicet ad domum habitationis dicti M. ſit,&c.cui ab vno,&c. ſe contulit,& quam primum ibi deuenit, eandem domum intrauit, locumq. differentiæ, tam per partes poſteriores, quam anteriores, iura, adiacentia, membra, & pertinen. ipſius, ac adhærentias, & cohærentias domus dicti A. & alias domus dicti M. diligenter inſpexit,angulos quoſcumque,& muros, ipſorumq. cohærentias mature cōſiderauit, informationes ambarum partium ibi præſentium & aſſiſten. audiuit,alioſq.actus, & inſpectiones, ac conſiderationes fecit, animi ſui informatione neceſſarias,& opportunas,aſſerēs ob inſpectionem, ac viſionē, & reuiſionem huiuſmodi, pro iuſtitia differentiam huiuſmodi deciſurum, & terminaturum non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Iuramentum Commiſſarij.

N. Commiſſarius per litteras patentes Camerales, per acta mei, &c. ſub die, &c. expeditas, deputatus ad exigendum pretium armorum, & haſtarum, &c. ſponte,&c. promiſit dictum officium Cōmiſſariatus recte, & fideliter gerere. rationes tempore debito rite reddere, reliquum reſtituere, libros rationum legitime tranſcribere, ac illos tempore debito, etiam iniuſſus in Camera Apoſtolica exhibere, ac omnia alia facere, quæ ad officium fidelis, & probi Commiſſarij ſpectant, & pertinent. Et pro eo, &c. Pro quibus, &c.

Promiſſio metendi granum.

A. Sponte, &c. promiſit B. congruis temporibus,ac die,& nō nocte metere totum granum quod dictus B. habet in,&c. & meti facere cum hominibus neceſſarijs ſiccum,& non madidum,& ſpicas bene colligere,ac gregnas bene ligare, & ammuchiare pro ſalario mercede, & pretio,&c. libere, &c. alias in euentum contrarij, aut defectus in præmiſſis ipſius A. ex nunc, prout ex tunc præfatus A. dedit eidem B. licentiam, & omnimodam poteſtatem eius propria auctoritate, ac abſque alicuius iudicis, &c. etiam ipſo A. inſcio dictum granum ab alijs meti, & vt ſupra ligari, & ammucchiari faciendi a quibuſuis perſonis, omnibus, &c. ipſius A. ſumptibus, &c. ſuper pretium præfatum;de quibus,&c Pro quibus,&c.

Promiſſio ſecandi fœnum.

A. Promiſit B. tempore bono, & non pluuio incipiendo die N.cum pluribus, & paucioribus falciatoribus, prout dicto A. videbitur falciari facere, necnon ſiccato rore,& herba non madida forcinare, & forcinari facere totas herbas, & fœnum exiſten. de præſenti anno in tali loco,quod dictus B.habet, vt aſſeruit in locationem, illaſque, & illud tempore congruo ammuchiare, et admuchiari facere in muchijs ſalmarum fœni ſex, & mercede baioc.N pro,vt idem B.ſoluere.&c.promiſit, cum primum ille dictum fœnum in loco præfato ammuchiauerit, & interim ad omne ipſius B. beneplacitum hic Romæ libere, &c. alias, &c. de quibus, &c. Et vlterius dictæ partes conuenerunt per pactum, &c. quod ceſſante dicto A. in præmiſſis,aut eorum aliquo poſſit idem B. præmiſſa,et eorū quælibet facere,& facere fieri,per aliam quamuis perſonā,& perſonas,

Digitized by Google

ſonas, & pro pretio. & mercede reperibili omnibus dicti A. damnis, &c. de quibus, &c quia ſic actum &c. Pro quibus, &c.

Conceſſio, ſeu licentia fabricandi ſuper ſolo.

A. Conceſſit B præſenti, &c. ac tradidit licentiam, & facultatem fabricandi, & ſeu fabricari faciendi in terreno poſito, &c. ſpectan. & pertinen. ad dictum A. vnum murum altitudinis cannarum N. &c. quam licentiam fabricandi idem A. impartitus fuit, & conceſſit amicabiliter, & gratioſe, abſque eo quod dictus B. ob cauſam huiuſmodi teneatur ad ſolutionem aliquarum pecuniarum, ſeu præſtation. alicuius canonis, vel reſponſionis, quia ſic ſibi A. ad facien. dicto B. rem gratam, & illi complacendi facere placuit. Cum hoc quod non poſſit id B. plus menſuræ præfatæ, nec minus aliquam domum, ſub prætextu dicti muri fabricare, ſeu fabricari facere, alias liceat dicto A. id quod plus fabricabitur deſtruere, ſeu deſtrui facere auctoritate propria. Et qui B. acceptata huiuſmodi conceſſione ſponte, &c. recognouit dictum A. in dominum, & patronum, ac proprietarium ſupradicti terreni, & de præmiſſis quantum fieri potuit gratias egit dicto A. præſenti, &c. & in præmiſſis non contrauenire promiſit. Quæ omnia, &c. dictæ partes attendere promiſerunt, alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Nominatio in Emphyteoſi.

N. Qui per ceſſionem ſibi factam per A. habuit in locationem a Capitulo conuentus N. ad tertiam generationem, ſeu nominationem ab ipſo inchoandam, vnam dicti conuentus, ſeu monaſterij domum, ſitam, &c. iuxta, &c. vel ſi qui, &c. ſub proprietate dicti monaſterij, & cum ſolutione canonis annui ſcut. N. ſoluen. de ſemeſtri in ſemeſtre anticipate, & cum certis alijs pactis, conditionibus, clauſulis, & promiſſionibus contentis in dicto inſtrumento locationis rogato, &c ſub die, &c. ſponte, &c. vigore facultatis nominandi contentæ in dicto inſtrumento, nominauit, & nominat ad huiuſmodi inſtrumentum locationis domus, & ad omnia, & ſingula in ea contenta D. P. præſentem, &c. ponens, &c. Conſtituens, &c. Et hanc nominationem, &c. fecit, &c. ex eo quia ipſa P. ſubintrauit, & ſubintrat in locum præfati N. & propterea ſoluere promiſit dicto Capitulo, & conuentui N. annuatim dictum annuum canonem ſcutorum N. de ſemeſtri, &c. anticipate, adimplereque, & inuiolabiliter obſeruare omnia alia, & ſingula per dictum N. in huiuſmodi inſtrumento locationis promiſſa in omnibus, & per omnia, me notario, &c. pro dicto Capitulo, & illius fratribus abſentibus ſtipulan. &c. Et quia præfato D. N. ſic facere placuit, & placet. Promittens de dictis iuribus nihil feciſſe in præiudicium præſentis inſtrumenti, & promiſit dicta P. præfatum N. præſentem, &c. releuare indemnem, &c. ab omnibus per eum promiſſis in huiuſmodi inſtrumento locationis, & præmiſſa omnia in dicto inſtrumento locationis contenta tenere, &c. ſub pœnis, ac alijs in eodem inſtrumento contentis, de quibus aſſeruit habuiſſe, & habere plenam notitiam, & perfectam ſcientiam. Pro quibus, &c. obligauit, &c.

Ceſſio, & Tranſlatio hypothecæ dotalis.

Coram, &c. D. L. vxor D P. quæ dicto D. Iudici expoſuit, & narrauit, quod alias de anno N. & menſe N. dictus P. eius maritus 800. ſcuta, quæ ab ipſa in augumentum ſuæ dotis habuerat conuerterat in emptionem vnius tertiæ partis vineæ ſitæ, &c. iuxta, &c. vel alios ſi qui &c. emptæ ab N. ac T. illius vxore, & propterea volens id. P. ipſam cautelare dicta ſcut. N. ac donationem ſuam propter nuptias, aſſecurauit ſuper dicta tertia parte vineæ, ſeu potius tota dicta vinea. Et quia propter multa debita, & infortunia, quæ dictus P. ſuus maritus contraxit, & paſſus fuit, coactus fuit vna cum A. eius ex q. A. ſua prima vxore filio, vendere I. ſeu perſonæ ab eo nominan. dictam vineã, tamquam ſibi P. minus damnoſam, cum propter ſuam impoſſibilitatem nõ potuiſſet, nec poſſet illam gubernare, & colere,

&

& breui tempore vinea ipſa ob non debitam, & neceſſariam culturam defeciſſet, prout iam in parte defecit, & dequotidie magis deficeret, & ipſa poſtea dictis ſuæ dotis augumento, & donatione propter nuptias deluſa, & fruſtrata remaneret, cui venditioni dictus P. ipſam L. pro dicto dotis augumento, & donatione propter nuptias, ac quocumque alio iure, & intereſſe ſibi quomodolibet competen. & competituro conſentire facere promiſit, vt cõſtat per inſtrumentum manu mei notarij rogatum ſub die, &c. & volens eadẽ T. ſtantibus periculis, & rationibus præfatis promiſſionem per dictum ſuum maritum factam adimplere, & cuilibet hypothecæ ſuæ ſuper dicta tertia parte vineæ renunciare, attento maxime, quod dictus ſuus maritus aliam nouam hypothecam ſuper quadam ſua domo in ſpecie, ſuper alijs quibuſcumque ſuis bonis in genere pro ſecuritate dicti ſui augumenti dotis, & donationis propter nuptias, vt infradicentur facere, & conſtituere vult, & intendit. Et cum ipſa ſit mulier id facere nequeat, niſi cum interuentu, & conſenſu duorum eius gradu proximiorum, & nullos habeat in Vrbe, &c. Deputatio curatoris. & fideiuſſio in forma. Actum, &c. præſentibus,&c.

Succeſſiue,&c. ſaluis tamen,& reſeruatis ipſi L. reſpectu dictorum ſcut. 800. & donationis propter nuptias, & aliorum iurium dotalium hypotheca, & obligatione generali, ſuper alijs quibuſcumque bonis dicti P in genere, & in ſpecie tacite, vel expreſſe, aut alias quomodolibet ſibi facta, præterquam ſupradicta vinea, cuius venditioni conſentire vult, vt infra renunciauit, & ſupradictæ, & cuicumque alteri obligationi tàm generali, quàm ſpeciali, tàm ratione dicti ſui augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, quam cuiuſuis alterius iuris, ſibi inde, & ſuper dicta tertia parte vineæ, ſeu potius tota vinea præfata quomodolibet competen. & competituræ, & propterea venditioni.& alienationi dictæ vineæ, vt ſupra in fauorem præfati D. L. præſentis, &c. & perſonæ ab eo nominan. licet abſentis, me notario, &c. conſenſit, ac ſuum aſſenſum, & conſenſum præſtitit, quem nullo vnquã tempore reuocare promiſit, ſed illum, & venditionem præfatam, & omnia in ea contenta ſemper, & perpetuo habere rata,&c. & contra non facere, &c. neque petere aduerſus ſupra, & infraſcripta aliquam reſtitutionem in integrum principaliter, vel incidenter alias, &c. de quibus, &c. abſque, &c. Hanc autem refutationem, & conſenſus huiuſmodi præſtationem fecit eadem L. cum præſentia, conſenſu.verbo, & voluntate,auctoritateq. renunciatione, & iuramento præfatis, eo quia perſonaliter conſtitutus P. ſuus maritus coram eodem D Iudice, & me notario,&c. ſponte, &c. dictam hypothecam, & obligationẽ tàm generalem, quàm ſpecialem pro dictis ſcut. N. augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, & quocumque alio iure, & intereſſe præfatæ L. ſuæ vxoris præſentis tranſtulit, & impoſuit in,de,& ſuper quadam ipſius P. domo terranea,ſolarata, & tectata,cum ſala, cameris,cantina,& diſcoperto,ac alijs ſuis iuribus,membris,& pertinen. quibuſcumque ſita, &c. iuxta, &c. ſuper qua in ſpecie, & in genere ſuper omnibus alijs, & quibuſcumque eius bonis tàm mobilibus, quàm ſtabilibus,præſentibus, & futuris dicta ſcut. N. ac donationem propter nuptias, & quodcumque aliud ius dictæ ſuæ vxoris obligauit, & hypothecauit in fauorem ipſius L.præſentis,&c. ac ipſum L.ſuper dicta domo.& bonis cautelauit, & aſſecurauit. Quam quidem cautelationem, & aſſecurationem, tàm dictus P. quàm dictus N. frater,& proximior,& curator, vt ſupra deputatus reſpectiue, etiam eorum medio iuramento tactis, &c. dixerunt, & affirmarunt eſſe bonam,& benefactam, ac dictam domum in ſpecie,& alia bona præfata in genere fuiſſe, & eſſe ſufficientem, & ſufficientia ad ſupportan. obligationem, & hypothecam præfatam, & in euentum reſtitutionis augumenti dotalis huiuſmodi, ac ſolutionis donationis propter nuptias idem P. ex tunc dedit auctoritatem ſibi L.præſenti,&c. dictam domũ, & bona propria auctoritate intrandi, & poſſeſſionem capiendi, etiam abſque vitio ſpolij, & attentatorum, illamq. & illa pro conſecutione dicti augumenti dotalis, & donationis propter nuptias pro concurrenti quantitate vendendi, & alienandi. Et donec, &c. Et promiſit vlterius dictam do-

domum, & bona eſſe ſuam, & ſua, & nulli alteri obligat. & hypothecat. nec vendit. & alienat. ſeu quomodolibet pignorat. &c. alias, &c. de euictione, &c. ac de conſenſu præſtando litem ſuſcipiendo, vna cum omnibus damnis, &c. de quibus, &c. abſque, &c. Quæ omnia, &c. præfatæ partes cum præſentia, conſenſu, verbo, voluntate, renunciatione, eſt iuramento præfatis, reſpectiue promiſerunt habere rata, &c. & contra non facere, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. obligatio, & decretum iudicis.

Liberatione à fideiuſſione.

M. Cui G. ceſſit ſocietatem ſcut. N. alias per N. ſeu ſub illius, & aliorum obligatione facta, & peracta, &c. ſeu, &c. rogatam vna cum ſcutis N. pro reſiduo fructuum eiuſdem ſocietatis aſſerens conſiderare, quod licet obligati in dicta ſocietate omnes teneantur, & propterea ſit magis ſibi cautum, tamen ſibi non expedire pro dicta ſumma contra omnes obligatos agere. Ideo ac alijs de cauſis animum ſuum mouen tenore præſentium renunciauit, & renunciat dicto eius beneficio, ac dixit, & declarauit nolle habere dictum N. in dicta ſocietate obligatum, & ne illum obligatum habeat eundem N. abſentem me notario, &c. liberauit, & liberat à dicto ſocietate, & obligatione, ac omnibus, &c. in ea contentis, ita quod dictæ ſocietatis occaſione ab ipſo M. aut quibuſuis alijs nullo modo in iudicio, nec extra moleſtari poſſit. Et hoc ſaluis tamen, & reſeruatis ſibi iuribus, & actionibus, quæ, & quas propterea habet contra alios in dicta ſocietate obligatos, quibus voluit poſſe vti ad omne eius beneplacitum in iudicio, & extra quibus nullatenus præiudicatum, neque derogatum fuiſſe, neque eſſe cenſeatur: de quo proteſtatus fuit, & proteſtatur expreſſe omni meliori modo, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Declaratio ſuper emptione domus.

CVm ſit prout aſſeritur, quod die, &c. A. tamquam procurator B. & eo nomine, ac pro ipſo B. emerit à P. & Q. ædificium, ac domum muratam, cum iuribus, &c. ſitum, &c. iuxta. &c. pro pretio ſcut. N. prout in inſtrumento, &c. rogato plenius contineri dicitur, idque fuerit. & ſit, præter, & contra opinionem, & voluntatem dicti B. & ædificium. ac domum præfatam idem B. nullo modo habere intendat. Hinc eſt quod in mei, &c. declarando in primis, & ante omnia emptionem præfatę domus fuiſſet, & eſſe factam cõtra eius mentem, & abſque vllo eius mandato. Et propterea nullo modo eam ratificãdo, nec approbando, ſed impugnatiuè tantum, & quatenus ſibi aliquod ius quæſitum eſſet, quod non credit, ſtantibus præmiſſis, citra innouationem aliquam, & quatenus opus ſit, & non alias, aliter, nec alio modo, de quo proteſtatus fuit expreſſe, fecit, conſtituit, &c. ſuum procuratorem. &c. eundem A. abſentem, & ad ipſius, &c. domum præfatam, cum omnibus eius iuribus, & pertinen. vniuerſis eiſdem P. & Q. retrocedendum, & retrouenden. & in modũ retrouenditionis, & retroceſſionis dandum, &c. ac ipſum conſtituentem, ab emptione huiuſmodi, & omnibus in dicto inſtrumento contentis ita, ac ſi de illa, & illis nullum verbum factum fuiſſet eximen. & liberandum, ac pecunias, ſi quas nomine ipſius cõſtituentis in emptione domus, præfatæ dictus A. expoſuerit ab eiſdem P. & Q. vel alijs quibuſuis perſonis petendum, exigendum, &c. ac habuiſſe, &c. cõfitendum, deq. exactis, &c. ac quietantias, &c. conceden. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Additio clauſularum in inſtrumẽto omiſſarum.

CVm fuerit & ſit, prout infraſcriptæ partes aſſeruerunt, quod alias ſub die, &c. N. & N. Appaltatores generales gabellæ pro qualibet libra carnis ceſſerint D. L. & nominan. ab eo dictam gabellam prouinciæ M, prout in inſtrumento, &c. ad quod, &c. Et licet dicti Appaltatores dederint facultatem apponen. clauſulas generales, tum in eodem inſtrumẽto non fuerint appoſitæ clauſulæ ad habendum, &c Promittens, etc. conſtituens, etc. Et volentes modo dicti Appaltatores D. L. et nominan. ab eo, vt ſupra, vt æquũ eſt atten-

attendere, et clauſulas præfatas apponi facere. Hinc eſt quod anno, etc. in mei, etc. A. agens, et eo nomine dictorum appaltatorum pro quibus de rato, etc. citra innouationem aliquam, et ſine præiudicio quorumcumque iurium ſuorum principalium, ſed confirmando, et validando primum inſtrumentum denuo dicto L. præſenti, etc. et pro ſe, et ab eo nominan. ſtipulan. etc. ceſſit, etc. dictam gabellam dictorum locorum pro pretio ac cum pactis, modis, formis, et conditionibus in ſupradicto inſtrumento expreſſis ad habendum, etc. ponens, etc. Conſtituens, etc. idem A. dictis nominibus D.L. et nominan. ab eo procuratores ſuos etiam medio iuramento tactis, etc. irreuocabiles, vt in rem ſuam propriam ad ſuo proprio nomine dictam gabellam, et omnia illius iura à tempore dictæ ceſſionis, et ea durante à quibuſuis petendum, exigendum, etc. ac habuiſſe, etc. confitendum, deq. exactis, etc. quietandum, etc. et quietantis, &c. dandum, etc. et quoſcumque debitores, etc. cogendum, etc. cum clauſulis ſolitis ad lites poteſtate ſubſtituendi, et alijs facultatibus opportunis. Et inſuper ratificauit, quatenus opus ſit omnia et quæcumq. per dictum D.L. et eius agentes ſeu ab eo nominatos vſq. in præſentem diem circa dictam gabellam, et illius regimen. et exactionem quomodolibet geſta volens ea valere tãquam ſi ſupradictæ clauſulæ in eodem primo inſtrumento, prout dicti ſui principales contentabantur appoſitæ fuiſſent. Et vltimo promiſit duran. tempore dictæ ceſſionis manutenere, etc. eundem L. et ab eo nominatos in poſſeſſione, etc. dictæ gabellæ, et eius exactione. Quibus ſtantibus id. L. denuo promiſit obſeruare omnia contenta in ſupradicto inſtrumento, ac de nouo facere acedere B. quem releuauit, etc. Pro quibus, etc.

Deputatio adminiſtratoris appaltus.

A. B. et C. omnes appaltatores de præſenti in Vrbe exiſtentes notariatuum ciuilium, et criminalium, non ven ditorum curialium nuncupatorum, et dãnorum datorum totius ſtatus eccleſiaſtici ex tenore appaltus dictorum notariatuũ, per R. Cameram Apoſtolicam in fauorem T. et ſucceſſiue per eum nominandorum fact. prout dixerunt apparere inſtrumenta, etc. ad quæ, etc. et eiſdem nominibus, cupientes, vt negotium appaltus huiuſmodi, recte, et decẽter, et cũ ea, qua fieri diligentia poteſt, tractetur, et adminiſtretur, et niſi ſuper adminiſtratione huiuſmodi per eos prouideatur, eſt dubium ne inter eos oriantur controuerſiæ, cauſa præfatæ adminiſtrationis, & forſan lites, et quæſtiones cum maximo eorum, et dicti appaltus damno, et detrimento; hiſq. omnibus per ipſos conſideratis, decreuerunt de communi omnium conſenſu, vt aſſerue runt, vt negocium huiuſmodi appaltus, et adminiſtratio illius vni ex participantibus in dicto appaltu committatur, cum plena, ampla, et omnimoda poteſtate, et auctoritate deſuper neceſſaria, et requiſita: et propterea rogauerunt debita cum inſtantia; ac requiſiuerunt N. hominem grauem, et in negotijs gerendis, et adminiſtrandis ſatis idoneum, expertum, et ſufficien. vt velit ipſis appaltatoribus in hoc complacere, et onus huiuſmodi acceptare, in qua acceptatione oneris, adminiſtrationis, et regiminis appaltus præfati promptum, et paratum, ad facien. ipſis rem gratam repererint, propterea ſponte, etc. conſtituerunt, et deputarunt, etc. dictum N. ibidem præſentem, et ad faciendum eiſdem rem gratam, vt ſupra, onus huiuſmodi ad eius beneplacitum, et libitum voluntatis, et nõ alias, acceptantem; de cuius idoneitate, legalitate, qualitate perſonæ multum, vt aſſeruerunt, confidunt ſolum, et inſolidum, ad eorum nomine, et pro eis dictum appal tum notariatuũ, et illius negocia, pro tempore occurrentia, regen. gubernandum, gerendum, tractandum, adminiſtrandum, in omnibus, et per omnia; notariatuum huiuſmodi officia, in totum, ſeu in parte cum illis honoribus, oneribus, gratijs, exemption. et immunitatibus, eiſdem appaltatoribus per dictam R.C. Apoſtolicam cõceſſis, et traditis, et pro illo tempore, pretio, et ſeu affictu annuo, pactiſq. clauſulis, capitulis, conditionibus, promiſſionibus, obligationibus deſuper conueniendis, et concordandis; cui, ſeu quibus dicto N. videbitur, et placuerit, ſubappaltandum, ſublocandum, dandum, et concedendum,

dum, & quæuis inſtrumenta deſuper neceſſaria, & requiſita, cum illis promiſſionibus, & cautionibus, de quibus præfato N. beneuiſum fuerit, facien. & illa per quoſuis notarios rogari petendum; Item nomen totius dicti appaltus in literis miſſiuis pro tempore ſcribi neceſſarijs ponendum, exponendum, ac repræſentandum. Commiſſarios quoſcumque deſuper neceſſarios deputandum, cum facultatibus, & auctoritatibus in ſimilibus requiſitis, & ſibi beneuiſis deputandum; & deputatos reuocandum, ac remouendum. Item quaſuis literas patentes deſuper expediri neceſſarias, ſubſcribendum, & alia in præmiſſis, & negocio appaltus huiuſmodi neceſſaria, & requiſita. iuxta, & ſecundum formam, & tenorem capitulorum initorum inter dictos appaltatores, a quibus recedere non intendunt, niſi in ſupra expreſſis: & de quibus capitulis idem N. plenam notitiam habere dixit, faciendum, & procurandum, in omnibus, & per omnia, cum plena, ampla, libera, & generali adminiſtratione, ac generaliſſimo mandato. Promittentes ijdem ſupranominati Appaltatores dictis nominibus, dictum N. durante ſupradicto appaltu cum D. R. C. Apoſtolica facto, non amouere, neque amoueri facere quouis prętextu, & cauſa: immo illum manutenere in officio gubernij, & adminiſtrationis huiuſmodi, eaq. omnia, & ſingula per eum adminiſtranda, & gerenda, rata, grata habere, &c. pariterq. promiſerunt in adminiſtratione, & gubernio appaltus huiuſmodi nullo modo ſe intromittere, cum totum negocium, & adminiſtratio, ac gubernium illius in totum, & per totum eidem N. contulerint, neque ſeſe ingererent alias totum id, & quicquid per eos quouis modo in negocio gubernij, & adminiſtrationis huiuſmodi actum, & geſtum fuerit, irritum, & pro infecto habeatur: ſitq. nullius roboris, & momenti, ex pacto, &c. Et huiuſmodi adminiſtrationem, & gubernium dicti appaltus voluerunt valere, & tenere, ac ſi eſſet dictus D. N. conſtitutus, & factus procurator irreuocabilis etiã cum iuramento, vt in rem propriam, ad præmiſſa facien. Promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. ſe obligarunt, &c.

Subſtitutio ad exercen. officium.

R. Qui die, &c. conduxit ab S. notario curiali cauſarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ N. & illius Comitatus, diſtrictus, & iuriſdictionis officium notariatus præfatum; & illius exercitium, iura, & emolumenta quæcumque, prout in inſtrumento affictus huiuſmodi ex actis mei, &c. rogato, plenius continetur, ſponte, &c. ſubſtituit. &c. M. abſentẽ, &c. ad ipſius, &c. officium notariatus cauſarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ, ſibi, vt præmittitur locatum, et illius ſcripturas, et iura quæcumque in omnibus, et per omnia exercendum, regendum, gubernandum, et adminiſtrandum, ac omnia, et ſingula illius fructus, et emolumenta, tam ex cauſa illius exercitij, quam alias pro tempore debita percipiendum, exigendũ, habendum, et recuperandum, ac habuiſſe, et recepiſſe confitendum, ac de habitis, et confeſsis quietan. &c. Et quaſuis lites, & cauſas occaſiones dicti officij motas, et mouendas, actiue, et paſſiue contra quaſcumque perſonas, coram quibuſcumque DD. iudicibus, et in quacumque inſtantia agendum, pertractandum, et proſequen. Et generaliter, etc.

Datio rerum ad venden.

M. Librarius ſponte, etc. dedit, et in mei, etc. ac teſtium infraſcriptorum præſentia conſignauit P. præſenti, etc. libros, figuras, et alia bona inferius deſcripta, vt vulgo dicitur in commiſſione, et ad illos, et illa venden. pro pretio, et pretij in eorum margine deſcriptis, et annotatis, et non minori. Quos libros, figuras, et bona dictus P. ad ſe traxit, illaque bene, et diligẽter cuſtodire. et de illis, quæ vendent pretium ad rationem præfatam; quæ vendi non poterunt eademmet bona, libros, et figuras dicto M. præſenti, etc. reſtituere promiſit ad omne illius beneplacitum, libere, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc. dictus P. ſe, etc. ac bona, etc. et in ſpecie libros, figuras, et bona præfata; itaquod, etc. nec è contra dans poteſtatem, etc. donec, etc. in

forma

forma Cameræ Apoſtolicæ,cum clauſulis, &c. obligauit, &c.

Locatio in Empytheoſim perpetuam pro Illuſtriſſimis D D.N.N.de M.

ILluſtriſſimi D. D. N. N. de N. germani fratres Domicelli Romani,ad quos, vt aſſeruerũt,pleno iure dominij, vel quaſi in communi, & pro indiuiſo inter eos, ſpectat, & pertinet Caſale nuncupatum L. poſitum inter, & extra poſitam ſancti Pancratij, & portam portuenſem, iuxta ſua notiſſima confinia, ſemper,& quandocumque opus erit,exprimenda, & ſpecificanda ſponte, &c. tàm coniunctim, quàm diuiſim,& inſolidum,ad alias omni meliori modo, &c. ex terreno dicti caſalis nuncupati L. ſic, vt ſupra, ad eos ſpectan. & pertinen. locarunt, ac titulo ſimplicis ac perfectæ locationis in empytheoſim perpetuam dederunt, ceſſerunt, conceſſerunt, & tranſtulerunt iure proprio, & in perpetuum,&c.

Magnifico Domino M de N. præſenti, & acceptanti pro ſe ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque petias nouem terreni dicti caſalis, vt ſupra poſiti, & confinati, iuxta menſurationem, vt dicitur factam per D. Franciſcum Turrianum Agrimenſorem ab ipſis partibus deſuper electum, &c. & deputatum: quæ nouem petiæ terreni prædicti poſitæ ſunt iuxta infraſcripta confinia, videlicet iuxta ab vno terreni, &c. D. N. ab alio caſale magnifici D. M. & ab alio denique lateribus vnam publicam tendentem verſus eccleſiam Sancti Pancratij ſaluis alijs, &c. ſi qui,&c. Ad habendum, &c. cum pactis tamen, & conditionibus infradicendis, & non alias, nec alio modo. Transferentes, &c. omnia iura, omneſque actiones, &c. Ponentes,&c. Cõſtituentes,&c. Dantes licentiam. &c. & donec, &c. conſtituerunt, &c.

Hanc autem locationem, & conceſſionem in emphytheoſim perpetuam,omniaque, &c. fecerunt eidem magnifico D. N. præſenti, &c. pro annuo canone, & reſponſione perpetua iuliorum 22. pro ſingula petia terreni prædicti, & ſic in totum pro annua canone,& reſponſione perpetua ſcutorum decem, & octo monetæ, iuliorum decem pro ſcuto, ſoluendorum prout dictus D. N. conductor ſoluere, ac realiter,& cum effectu exburſare promiſit eiſdem Illuſtriſſimis D. D. Locatoribus præſentibus, &c. in terminis, & temporibus,modoq. forma,ac cum pactis, clauſulis capitulis,conditionibus, & promiſſionibus inter ipſas partes deſuper confectis, & celebratis, ac legitima ſtipulatione interueniente vallatis,& firmatis, de quibus in folijs tenoris,&c.

Promittentes præfati Illuſtriſſimi D. Locatores,dictum terrenum per eos ſic,vt ſupra locatum,ad ipſos, vt ſupra pleno iure dominij ſpectare, & pertinere, & nulli alteri perſonæ,&c. fuiſſe,nec eſſe venditũ, datum, donatum, locatum, permutatum, diſtractum, aut quouis modo in toto, vel parte alienatum, alienationis vocabulo latiſſime ſumpto, & eſſe liberum, immune,& exemptum ab omni, & quocumque alio cenſu,canone,reſponſione,caducitate deuolutione, ſeruitute, & fideicommiſſo purificato, vel purificando, & alio quocũque onere quomodolibet impedientibus huiuſmodi locationem, & conceſſionem, quas promiſerunt in ſolidum ſemper, & perpetua fore bonas, & validas, beneque valide, & legitime factas, & in eas tanquam tales facere conſentire omnes perſonas,&c.in,& ſuper terreno prędicto ius habentes,vel habere quomodolibet apparentes,ſeu prætendentes,etiam ad omnem ſimplicem, & extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationem quouis modo faciendas ex parte cõductoris vel ſuorum hæredum, &c quos promiſerunt inſolidũ ſemper, & perpetuo conſeruare in pacifica, & quieta poſſeſſione prædicti terreni, ac defendere,& liberare ab omni lite,moleſtia,& moleſtante perſona. Immo promiſerunt amplius dicti Illuſtriſſimi DD. locatores,omnem litem,controuerſiam,& moleſtiam, ſi quæ forſan ſuper dicto terreno moueantur in quouis iudicio petitorio, & poſſeſſorio inſolidum, & in quauis inſtantia, & parte iudicij in ſeipſos ſuſcipere,& ſuſceptas proſequi,mediare,terminare pariter,& finire omnibus eorum ſumptibus,& expenſis, ac procuratoribus, & aduocatis, etiam abſque cura, interuentu, & opera dicti conductoris, eiuſq.hæredum,

redum, &c. quos promiſerunt inſolid. m ſemper, & perpetuo conſeruare in pacifica, & quieta poſſeſſione dicti terreni locati, ac defendere, & liberare ab omni lite, moleſtia, & moleſtante perſona, vt ſupra: alias in omnes, & ſingulos caſus, & euentus præmiſſis, vel alicui præmiſſorum contrarios, ſiue inualiditatis, vel reſciſſionis præſentis contractus ex quouis capite, de omni, & quacunque dicti terreni locati euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta, ſiue in proprietate, ſiue in poſſeſſione ſequatur euictio, ac etiam ad omnia damna inſolidū teneri voluerunt ad fauorem dicti conductoris præſentis, &c. vlteriuſq. dicti DD. locatores confeſſi fuerunt habuiſſe, & recepiſſe ab eodem D. N. conductore præſente, &c. ſcuta N. vt dicitur per bona entratura de quibus, &c. exiſtente, &c. ſpei, &c. renunciarunt, quietarunt, &c. per pactum, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus omnibus, &c. obſeruandis, &c. dicti Illuſtriſſimi DD. locatores, & conductor ſeſe ipſos, &c.

Adeptio poſſeſſionis in vim mandati.

IN mei, &c. conſtitutus Scipio, &c. vnus ex ſubexecutoribus Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi domini Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris, habens, & tenens ſuis in manibus quoddam mandatum executiuum per acta mei, &c. relaxatum, & expeditum, tenoriſhuiuſmodi videlicet.

De mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi domini Auditoris Cameræ, ſiue eius R. P. D. in ciuilibus cauſis, Locūtenentis, & ad inſtantiā D. Annibalis N. creditoris D. Bartholomæi, &c. in ſcutis, &c. debit. ob non releuationem indemnitatis eiuſdem à quadam fideiuſſione per ipſum præfato Bartholomæo pro ſolutione annui cenſus ſcutorum N. empti pretio, &c. & à qua quidem obligatione, tàm pro ſolutione fructuum, quam ſortis principalis ipſe D. Bartholomæus ipſum Annibalem releuare promiſit, attento quod dictus inſtās fuit moleſtatus pro ſortis principalis reſtitutione, eo quod domus, ſuper qua eſt impoſitus dictus cenſus fuit euicta. Tenore præſentium mandatur tibi executori noſtrę Curiæ, ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub mandati executiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſq. &c. & 500. ducat &c. pœnis, debeat ipſum inſtan. in corporal m realem, & actualem poſſeſſionem domus dicti Bartholomæi, ſitæ in regione Pontis, in loco, &c. iuxta, &c. in qua moratur D. N ſaluis alijs verioribus confinibus, ad effectum percipiendi penſiones dictæ domus, donec, & quouſque ipſi inſtanti de dicto ſuo credito fuerit ſatisfactum, immittere, & imponere, ac immiſſum, & impoſitum manutenere, protegere, & defendere: attentoquod citato dicto Bartholomæo, ſeruatis ſeruandis D. præſens mandatum decreuit, & relaxauit, hac die, &c. ſpōte, &c. vigore præinſerti mandati, ac eidē in omnibus, & per omnia parendo, dictūq. mandatum, & omnia, & ſingula in eo contenta, debitæ, ac totali executioni demandare volens, eundem D. Annibalem præſentem, &c. in corporalem, realē, & actualem poſſeſſionē dictę domus, vbi ſupra ſitę & confinatæ, ſaluis, &c. ac eiuſdem domus pertinentiarum, membrorum, & iurium quorumcumque immiſit, & impoſuit, ac immiſſum, & impoſitum eſſe, & cenſeri voluit, iuxta, & ſecundum præinſerti mandati vim, formam, continentiam, & tenorem: ipſumque ſic immiſſum, & impoſitum manutenere, & defendere promiſit. Et dictus D. Annibal realem, corporalem, & actualē poſſeſſionem dictæ domus, & pertinentiarum eius accepit, portas aperiendo cum feneſtris, eaſq. claudendo, & per eandem domum deambulando, alioſque plures actus veram, realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem denotantes peragendo, & faciendo. Proteſtans deſuper expreſſe, omni meliori modo, quo potuit, & debuit, quod per ſuum exinde receſſum non intendit, neque vult poſſeſſionem per eum, vt ſupra captam aliquo modo relaxare, ſed illam ſaltem animo retinere velle, & continuare vſque in integram crediti ipſius ſolutionem, & ſatisfactionem, etiam iuxta dicti mandati vim, formam, continentiam, & tenorem. Super quibus, &c. Actum Romæ in dicta domo, &c.

De-

Digitized by Google

Declaratio emptionis officij.

A. Litterarum Apoſtolicarum minoris gratiæ ſcriptor ſponte, &c. dixit, & declarauit D. N. de ipſius N. proprijs pecunijs nuper emiſſe officium ſcriptoris litterarum Apoſtolicarum minoris gratiæ in perſonam ipſius A. & expoſuiſſe ſcuta 1625. auri in dicti officij emptione, & illius expeditione, & admiſſione, & propterea fecit, conſtituit, &c. eius procuratorem, &c. dictum N. præſentem, &c. etiam medio iuramento tactis, &c. irreuocabilem, prout in rem ſuam propriam, ad ipſius D. conſtituentis, & ſuo proprio nomine omnes, & ſingulos dicti ſui officij fructus, &c. decurſos, & in futurum quomodolibet decurrendos, à quibuſuis petendum, exigendum, &c. ac habuiſſe, &c. cõfitendũ, deq. exactis, &c. ac habuiſſe, &c. cõfeſſis quoſcumque quietãdum, &c. & quaſcumque quietantias, &c. dictumq. officiũ, etiam ipſo A. in Ro. Cur. exiſtente, & contra dicente, perſonę, & pro pretio ipſi procuratori ſuo beneuiſis, vendendum, ceden. & reſignandum, & illius pretium petendũ, exigendum, &c. ac habuiſſe, &c. confitendum, & de eo quietandum, & ad ſuę libitũ voluntatis diſponendum. Et ſi neceſſe fuerit, cum clauſula ad lites, &c. & generaliter, &c. Promittens dicti officij fructus nõ exigere, nec dictum officium cedere, vendere, aut reſignare, niſi cum expreſſo ipſius N. conſenſu, licentia, voluntate, & mandato, & promiſit etiam, & tactis iurauit, dictum eius procuratorem nõ reuocare, nec ei ſub quouis prætextu ſe opponere, ſed præfata, ac omnia, &c. per dictum eius procuratorem peragenda, perpetuo rata, &c. habere, &c. & præmiſſis nullo tempore cõtrefacere, &c. aliqua ratione, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Erectio Cappellaniæ, & conceſſio illius in ius patronatus cum conſtitutione dotis.

Reuerendi fratres N. N. N. N. ordinis, &c. in Eccleſia N. commorantes, & altiſſimo famulantes, & ad infraſcripta peragendum vocem in capitulo habentes, capitulariter conuocati, & congregati in ſacriſtia eiuſdem Eccleſiæ, tamquam loco eorum ſolito capitulariter, in quo pro illius negocijs quando emergunt congregare ſolent ad ſonum campanellæ (vt moris eſt) aſſerentes ſe eſſe maiorem, & ſaniorem partem fratrum in ipſa Eccleſia degentium, & vltra duas tertias partes vocem in capitulo habentium, & propterea eorum monaſterium conſtituere, facere, & reputare, ex vna, & D. N. partibus ex altera. Qui deſiderans (vt aſſeruit deuotionis accenſus) cappellam in dicta eorum Eccleſia, in qua cum Deo placuerit intendit ſuum conſtituere ſepulchrum, & ibi quoad cadauer venturum diem iudicij expectare; & interim ſuffragia animæ ſuæ & ſuorum præteritorum procurare, ad laudem, & gloriam ſanctiſſimæ Trinitatis, & animæ ſuæ, & ſuorum ſalutem; & propterea obtulit ipſam cappellam dotare in ſumma ſcutorum N. & illam ſuper aliquo monte non vacabili pro dicto monaſterio ponere, vt eorum fructus, redditus, & prouentus ipſi fratres accipere poſſint in vſus, & vtilitatem dictæ eorum eccleſiæ, & ipſorum fratrũ, & pro tempore ſucceſſorũ, cum onere tamẽ, quod debeãt omnia, & ſingula infraſcripta ſubire, & illa executioni demandare, per effectũ vt in dicta cappella diuinus cultus exerceatur, & ſuffragia animæ ſuæ, & ſuorum in ea celebrentur, & ne deſuper ipſum monaſteriũ, & fratres illius, qui hæc omnia exequi, & exequutioni demandare debent, diſpendium aliquod patiantur, ad eadem concludendum, fratres ipſi (vt etiam aſſertũ fuit) multoties inter ſeſe colloquium fecerint, & in eorum alijs Capitulis negocium huiuſmodi tractauerint; viſumq. fuerit omnibus feruori, & zelo deuotionis dicti N. ſatisfacere, & ei complacere. Hinc propterea fuit, & eſt quod hodie in mei, &c. præſentia perſonaliter conſtituti præfati fratres ſponte, &c. vnanimes, vna voce, & nemine diſcrepante, capitulariter congregati, vt ſupra, vnam dictæ eorum eccleſiæ cappellam de qua nulla eſt facta conceſſio, & manet ad eorum omnimodam diſpoſitionem, vt dixerunt: quæ eſt ſita in dicta eccleſia, & à parte ſiniſtra altaris maioris, ſub inuocatione ſancti N. conceſſerunt, aſſignarunt, & tradiderunt, & ius patronatus, & eo pro iure patronatus ex donatione eidem D. N. pręſenti, & acceptanti pro ſe,

&

et ſuis hæredibus, et ſucceſſoribus domus, et familiæ ſuæ in perpetuum. Itaquod de cetero eo in antea vocetur ipſa cappella dicti D. N. et ſucceſſiue domus, et familiæ ſuæ, vt in ea dictus D. N. et poſt eum ſui hæredes, et ſucceſſores ex domo, et familia ſua poſſint facere ea ornamenta, et ſtructuram, prout ei, et eis pro tẽpore bene videbitur, et placebit; ac commutare Imagines in ea exiſtentes, et alias depingi facere, ac etiam illis, quæ inſunt addere, vel diminuere pro ſuo, et illorum arbitrio, et ſua inſignia ſuperponere, ac manutenere, et ipſam cappellam modo adaptare, pro contento ſuo, et illorum, ſub expreſſa tamen declaratione, quod dictus N. et ſui hæredes, et ſucceſſores domus, et familiæ ſuæ, non poſſint deſeruiri facere dictæ cappellæ per quoſuis alios, præter ipſos fratres dicti Monaſterij ordinarie, ſed extraordinarie aliquando bene poſſint celebrari facere aliquas miſſas, ſummiſſa voce dicen. et vt dicitur planas, per aliquã perſonam, et alium Sacerdotem, qui etiam eis magis ſatisfaciat, ſumptibus tamen dicti D N. et non dicti Monaſterij in tali caſu, teneantur ipſi fratres pro celebratione huiuſmodi accommodare libenter, et paramentis neceſſarijs, et alijs requiſitis pro celebratione miſſæ in eadem etiam de ceris, et torcia opportunis, et de ſuper ipſi fratres non poſſint ſe opponere, intellecto etiam, quod dictus D. N. & illi de familia ſua iure, & titulo dicti iuris patronatus, non poſſint dictam cappellam alicui facerdoti, & cappellano cõcedere, nec in beneficium erigere; ſed ſemper manere debeat ſub celebratione fratrum dicti Monaſterij ordinarie; ſed extraordinarie, vt ſupra dictum eſt tantum, abſq. aliqua donatione dotis præfatæ, & introitus pro dicto Monaſterio, & manutentione dictæ cappellæ, pro celebratione cultus diuini in ea, & ex titulo conceſſionis huiuſmodi, ceſſerunt eidem D. N. omnia iura eis ſuper dicta cappella quomodolibet competen. adeo quod de illa nullo modo diſponere poſſint; ſed pertineat ad dictum D. N. & ſuos præfatos modo, & forma præfatis, & infraſcriptis. Ponens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Et hanc cõceſſionem dictę cappellæ, dicti fratres fecerunt dicto N ex eo, quia nunc ipſam dotauit, & eam dotat, & dotatam eſſe voluit, & vult, in ſumma, & quantitate ſcutorum, &c. quæ aſſignare teneatur prout promiſit ſuper dicto monte infra terminum, &c. ad vſum fructum pro dicto Monaſterio modo, quo ſupradictum eſt libere, &c. alias, &c. ſuper quibus, &c. firmo tamen manente ſemper corpore, & capitali pro dote præfata adeo quod ſi forte contigeret, quod dictus mons redimeretur, ſeu extingeretur, & ipſis fratribus reſtituerentur dicta ſcuta, &c. debeat emi de eis alius introitus ſecurus, & non vacabilis, pariter pro dicta dote, & pro eiſdem effectibus, & infradicendis, & non aliter, nec pro alio caſu, nec alio modo ipſi fratres de ipſo monte, & introitu diſponere poſſint, & factam quoque eſſe voluerunt contrahentes ipſi conceſſionem cappellæ præfatæ mediante dicta donatione, ſub pactis, & conuentionibus infraſcriptis videlicet.

Ponantur onera imponenda fructibus pro ſalute animę, & deinde ſequatur. Promittentes dicti fratres, &c. reliqua in forma, &c.

Alia ordinatio Abbatis.

REu. D. frater S. cui nuper, ſeu alias de Abbatia ſancti B. &c. auctoritate Apoſtolica prouiſum, illeque in Abbatem prẹfectus extitit, prout in literis Apoſtolicis, &c. plenius continetur, cui etiam fratri Abbati præfato, vt à quocumque maluerit Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis haben. munus benedictionis recipere, libere valeat, eadem auctoritate diſpenſatum, ac eidem Antiſtiti, vt dictum munus ſibi impendere licite poſſit, eadem auctoritate conſenſum extitit, facto exhibuit, & præſentauit R. P. D. P. Epiſcopo S. dictas literas Apoſtolicas in forma breuis ipſum requiren. vt ad illarum executionem in hac parte procedere, ſibiq. munus benedictionis auctoritate Apoſtolica impartiri dignaretur. Qui R. P. D. P. & executor præfatus dictis literis Apoſtolicis in forma breuis reuerenter, vt decuit receptis, illiſq. perlectis, attendens, &c. ac illas debitæ executioni demandare volens eidem R. fratri S. præſenti, inſtanti, & id flexis genibus petẽti, inter miſſam, per ipſum D. Epiſco-

Epiſcopum celebrari ſolita, eidem D. fratri S. Mitram in capite, anulum in digito immittendo, & baculum paſtoralem in manibus dando, ac alijs ſolemnitatibus in ſimilibus iuxta ritum S.R.E. ſeruari ſolitis, ſeruatis, dictam miſſam celebrando, ac recepto prius ab eodem fratre S. quod Sedi Apoſtolicæ, & Rom. Pont. obediens erit, & fidelis, ac eius Nuncios, & Legatos benigne recipiet, ac eius præceptis parebit, bonaq. dictæ abbatiæ non alienabit, ſed illa pro poſſe manutenebit, & defendet, & alias in ſimilibus præſtari, (quod ad delationem dicti R. P. D. P. Epiſcopi, & in eius manibus ad Sancta Dei Euangelia præſtitit) ſolito iuramento manus benedictionis impendit, & impartitus eſt, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Sponſalia.

CVm ſit, quod medio, opera, & impoſitione Illuſtriſſimi D. N. fuerit a nonnullis diebus citra, tractatum de contrahenda parentela inter N. & B & tandem, Deo optimo annuente, concluſa, & firmata. Hinc eſt, quod hac præſenti die N. magnificus D. Ioa. C. vt principalis, & legitimus adminiſtrator ſuæ filię, promiſit dicto magnifico D.B. vt auo paterno, & legitimo adminiſtratori dicti D. M. O. ſui nepotis dare dictam D.Iuſt. ſuam filiam in ſponſam, & vxorem legitimam dicti M. & ſe facturum, & curaturum cum eadem, & cum affectu, quod dicta ſua filia acceptabit dictum M. in ſuum ſponſum, & maritum, & contrahet cum eo matrimonium per verba de præſenti vis, volo, & anuli diſponſationis receptionem, & conſumabit deinde matrimonium huiuſmodi cum eadem iuxta ritum S.R.E. & verſa vice præfatus D.Bernardinus, vt auus paternus, & adminiſtrator legitimus dicti D. M. ſui nepotis promiſit, quod dictus D. M. ſuus nepos acceptabit, & accipiet dictam D. Iuſt. C. dicti D. Io. & D. Atalantæ filiam, in ſuam ſponſam, & vxorem lagitimam, faceteq. & curare cum effectu cum eodem nepote ſuo, quod ipſe nepos contrahet cum eadem D. Iuſt. matrimonium, etiam per verba de præſenti, vis, volo, & anuli immiſſionem in ſignũ huiuſmodi matrimonij, illudq. deinceps conſumabit, iuxta ritum præfatum S. R. E. Et pro dote, & dotis nomine dictæ D. Iuſt. Et dictus D. Io. habita etiam conſideratione donationis, per dictum D. Bernardin. dicto D. Mario paulo ante præſentium ſtipulationem, iuxta tractatum inter eos habitum, factæ, vt in præcedenti inſtrumento continetur dicto D. B. pro dote promiſit, & conuenit dicto ſuo nepoti, iuxta declarationem deſuper, vt dixerunt factam per dictum B. ſcut. 6600. de iul. 10. pro quolibet ſcuto ſaluo deſuper, & reſeruato beneplacito Sanctiſſimi D. N. Papæ quatenus opus ſit, hoc modo, videlicet ſcuta bis mille ducenta ſubito poſt ſtipulationem præſentis contractus, & de reſiduo dictæ dotis medietaté, quando dictus D Marius celebrabit nuptias, & traducet dictam D. Iuſt. vt ſponſam, & vxorem ſuam, in domum ſuam, quam conuentum eſt inter partes præfatas, quod teneatur ducere infra biennium proximũ, ideſt in fine biennij, & non ante, niſi aliter dictis partibus videatur, ſeu ſi ipſi D. Io. videbitur, pro eodem D. M. dictam medietatem inueſtire, prout dictis D. Bernardino, ac Ill. D. Iulio, ac præfato D. Io. videbitur expedire, pro dicto D. Mar. vt exinde dictus D.Mar. poſſit aliquos fructus, & redditus competentes percipere, & magis honorifice onus matrimonij ſupportare. Ita tamen, quod de ſorte principali nullatenus idem D.Bernardinus nec D. Marius poſſint diſponere, nec a dicto inueſtimento recedere. Et reliquam medietatem ſoluere promiſit idem D. Io. in termino vnius anni cum dimidio ex tunc a die conſumati matrimonij, præfati, & traductionis dictæ D. Iuſt. ad domum mariti computan. libere, &c. alias, &c. Quod reſiduum, etiam, vt ſupra ſoluen. debeat inueſtiri eodem modo in omnibus, & per omnia, vt dictum eſt de altera medietate. Quam quidem dotem, vna cum donatione propter nuptias, quæ locum habere debeat inter dictos coniuges, iuxta formam ſtatutorum, & nouarum reformationum Vrbis, ex tunc pro dum, & quando ſoluta, & ſatisfacta fuerit, dictus D. Bernardinus nomine ſuo, & dicti ſui nepotis, pro quo quatenus opus ſit, de rato promiſit, aſſecurauit, & aſſecurat, ſol-

ſol huit, & ſoldat, obligauit, & obligat in genere, & in ſpecie, prout, & ſecundum quantitatem. quæ ſoluta erit in, & ſuper omnibus bonis, & rebus ſuis, & dicti sui nepotis, etiam illis, quæ paulo ante celebrationem præſentis contractus, ipſe D. Bernardinus dicto D. Ma. donauit, & ſignanter ſuper domo noua ſuæ nunc ſolitæ habitationis ipſius D.Bernardini, & nepotis, cum clauſula precarij. & conſtituti, nullo vnquam tempore terminandi, in ampliori forma. Et dictam dotem, cum donatione propter nuptias promiſit, dictis nominibus reſtituere cui, & quibus de iure, in omnes, & ſingulos caſus, & euentus, quibus reſtituenda venerit de iure, vel conſuetudine, ſeu iuxta formam ſtatutorum,& nouarum reformationum præfatarum conſtante, vel diſſoluto matrimonio, dicto D. Io. præſente, vna mecum notario ſtipulan. pro ſe, & dicta ſua filia, & alijs quorum intereſt, intererit, aut intereſſe poterit, quomodolibet in futurum. expreſſe eſt conuentum inter dictos contrahentes, quod in defectum reſtitutionis huiuſmodi dotis, & donationis, in caſibus præfatis, vel eorum quolibet, idem D. Io. & filia reſpectiue,& ſucceſſores eorum, etiam reſpectiue, pro effectu huiuſmodi reſtitutionis, & ſatisfactionis,propria eorum auctoritate,& abſq. decreto, & licentia alicuius Iudicis, vel curiæ, ſineque vllo vitio ſpolij. & attententatorum,& abſque etiam præiudicio aliquo ipſorum iurium, poſſint, & quilibet eorum poſſit, & valeat ſe inueſtiri. etiam vi, ſi reſiſteretur, in, & ſuper quibuſcumque bonis & rebus dictorum DD. Bernardini,& Marij dicto D.Io. & filiæ, vel eorum ſucceſſoribus reſpectiue beneuiſis, & præſertim dicta domo noua, & pertinen. ſuis, & eam, & ea pro ſatisfactione præfata ſi eis videbitur, & pro quanto importabit ſumma, & quantitas ipſius dotis reſtituendæ,& donationis conſequendæ,pro ſe retinere, vel iure pignoris, & hypothecæ, cum facultate etiam locandi, & diſlocandi, arbitrio etiam eorum, & fructus etiam, penſioneſq. percipien. donec, & quouſq. ipſis dotis reſtitutio, & donationis ſatisfactio, cum ſuis interuſurijs, ſeu fructibus iuxta formam ſtatutorũ, ſeu nouarum reformationum præfatarum integre factæ fuerint, & pariter vendendi pro pretio reperibili, pro effectu etiam antedicto; Adeoquod in eis interim dicti Bernardinus. & Marius nullo pacto ſe intromittere, nec contrauenire poſſint. Quinimo prefata omnia, & ſingula fiant, & fieri poſſint pro obſeruatione præmiſſorũ. Et electa vna via per dictum D Io. & filiam pro conſequutione dictę dotis, & donationis in euentum iam dictum, altera non ſit præcluſa, ſed liceat eis deſuper variare, realiter, & perſonaliter, generaliter, & particulariter arbitrio eorum, toties, quoties vſque ad integram eorum ſatisfactionem. Promittens etiam dictus D.Bernardinus,quod obligatio,& aſſecuratio, ſodatio, & hypotheca, in, & ſuper dictis bonis, & in ſpecie dicta domo, ſunt & erunt bonæ, beneq. factæ, & nihil de eiſdem bonis, ac domo fuit, nec eſt factum, neque fiet in præiudicium præmiſſorum, alias pro euentibus, & caſibus reſtitutionis dotis. & præſtationis dictæ donationis, teneri vult, ipſe dictuſque ſuus nepos, & ſucceſſiue hæredes, & ſucceſſores eorum de euictione generali, & particulari dictorum bonorum, & domus pro quanto importabit reſtitutio, & ſatisfactio prædictæ in forma iuris valida, & in Vrbe etiam conſueta:necnon ad omnia damna, &c. Promiſitque etiam deſuper,de conſenſu præſtan. lite ſuſcipien. & proſequen. & finien. in ampliori forma, & tam in petitorio, quam in poſſeſſorio; Et vt in, et ſuper dicta euictione, ſit dicto D. Io. & filiæ. et ſucceſſoribus eorum reſpectiue magis cautum,et ſecurum idem D. Barnardinus dictis nominibus promiſit dicto D. Io. et filiæ dare cautiones idoneas hic in Vrbe, principaliter, et inſolidum obligatas, ad contentum dicti D. Io. et tempore ſolutionis dictorum duorum millium,et ducentorum ſcutorum, ſeu ſaltem tunc pro dictis ſcutis 2. m. et donatione propter nuptias reſpectu eorum. Et ſucceſſiue pro reſtantibus, et donatione reſpectiue tempore ſolutionis illorum, ſi non reinueſtirentur, et quia res reinueſtita erit fundus dotalis, conuentum eſt, quod idem D. Bernardinus non teneatur dare dictas cautiones. Et vltra dictam dotem, dictus D. Io. promiſit dare dictæ ſuæ filiæ acconcium, in tot pannis lineis, quan-

quantitatis, et qualitatis, prout, et ſicut arbitrabitur per præfatum Ill. D. Iulinm, et D. Atalantam matrem dictæ D. Iuſt. tempore nuptiarum. Expreſſe quoque acto, et conuento inter dictas partes contrahen. quod præmoriens dicta D. Iuſt. dicto D. M. ſuperlucretur donationẽ propter nuptias, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, et nouarũ reformationum eiuſdem, ad æqualitatem dictæ dotis tunc ſolutæ, vel pignori datæ ad proprietatem, vel vſumfructũ, iuxta diſpoſitionem eorundem ſtatut. Quæ omnia, etc. ſub pœna dupli dictæ dotis, applican. pro medietate patti obſeruan. et pro altera Cameræ Apoſtolicæ, loco damnorum, etc. ita ex nunc, etc. taxatum inter eos. Pro quibus, etc.

Conſenſus in ceſſionem rei locatæ ad tertiam generationem.

IN mei, etc. conſtitutæ ad crates ferreas infraſcripti monaſterij, videlicet R. D. M. Abbatiſſa d. C. Prioriſſa N. N. N. et N omnes moniales monaſterij Sanctæ Cæciliæ almæ Vrbis regionis Tranſtyberim ordinis humiliatorum, vocem in capitulo eiuſdem monaſterij habere, ac totum ipſum Capitulum ſeſe facere, et repræſentare, etiam medio iuramento tactis pectoribus, etc. aſſerentes, et affirmantes, ad ſonum campanellæ, vt moris eſt in loco earum capitulari ſolito, et conſueto, vbi pro rebus, et negocijs dicti conuentus pertractandis. et peragendis congregari, et coadunari ſolent, ad effectum infraſcriptum ſpecialiter (vt aſſeruerunt) congregatæ, et coadunatæ: expoſuerunt, ſe alias die 19. Nouembris 1562. ad dicti earum monaſterij cauſam, et conditionem meliorem faciẽdam, et ex certis alijs rationabilibus cauſis, et neceſſitatibus, tunc expreſſis locaſſe, et conceſſiſſe B. ad tertiam generationem maſculinam legitimam, et naturalem tantum eiuſdem B. ab ipſo B. incipien. et in defectum generationis, ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui ſupereſſet, vnum alium maſculum, loco ſecundæ generationis, nominare poſſet. Et ſimiliter ab eo nominatus poſſet alium maſculum, pro tertia generatione nominare caſale, ſeu tenutam vulgo nuncupatam la Magliana, poſitam in territorio Vrbis, iuxta ſua notiſſima latera, cum omnibus, et ſingulis ſuis membris, ædificijs, terris aratiuis, vineatis, pratiuis, ſilueſtribus, ac omnibus ſuis introitibus, exitibus, riuis, ſeu foſſatis, aquæductibus, ac alijs iuribus, et actionibus quibuſcumque pro annuo canone in totum ſcut. 800. de iulijs 10. pro quolibet ſcuto, in certis terminis, et ſolutionibus ſoluendorum, ac etiam mediantibus ſolutione ſcut. 300 pro laudemio ipſis tũc ſolutorum, ac promiſſione per dictos Illuſtriſſimos DD. fratres tunc facta, de erogando ſcuta bis mille in melioramentis in dicto caſali, ſeu tenuta faciendis, necnon cum certis alijs pactis, clauſulis, et conuentionibus, de quibus, et prout latius in publico inſtrumento deſuper dicto die per DD. A. et C. notarios, etc. recepto contineri dixerunt. Quodq. locatione, et conceſſione præfata ſecuta, præfatus B. dicti caſalis, ſeu tenutæ poſſeſſionem, vigore locationis, et conceſſionis huiuſmodi aſſecutus fuerit, et in illo melioramenta ad dictam ſummã ſcut 2. m. aſcendentia facta fuerunt. Nuperque fuit ipſis monialibus pro parte dicti B. qui ſuperſtes eſt, et ad quem ius nominandi duas perſonas ad locationem, et conceſſionem præfatam nunc ſpectat, et pertinet, ac magnifici D Io. expoſitum eundem B. velle præfatum caſale, ſeu tenutam cum omnibus, et ſingulis melioramentis per dictum q. B in eo factis, necnon omnia iura ei ſuper illis competentia, vna cum iure nominandi duas perſonas præfatas ad locationem, et conceſſionem huiuſmodi dicto C. et ipſum C. poſtea et ſucceſſiue, ſiue forſan etiam incontinenti eidem C. etiam titulo donationis inter viuos cedere, ac locationem, conceſſionem, et melioramenta, iuraq. præfata vna cum dicto iure nominandi, vitamque ſuam in vitam dicti C. et ipſum C. vitam ſuam in vitam dicti B. Vit. modo præfato transferre, ipſæq. Abbatiſſa, Prioriſſa, et Moniales fuerint illorum nomine requiſitæ, et huiuſmodi ceſſionibus, et tranſlationibus per dictum C. eidem B. et per ipſum C. vt præfertur faciendis cõſentire cõtententur, et velints quare per ipſas moniales mature conſideratas, cognoſcentes ceſſiones, et alia præfata non tendere in damnum, cum

non

non fiat niſi mutatio perſonarum de vna, in alteram. ſed potius commodum, & vtilitatem ipſarum Monialium & earum monaſterij, & conuentus, attenta etiam qualitate præfati, in cuius perſona in effectu locatio debet poni, necnon ſolutione ſcut. 40. monetæ pro laudemio, ſiue eleemoſyna dictis monialibus, & monaſterio per prædictos B. & C. ipſis Abbatiſſæ, & monialibus (vt ipſæ aſſeruerunt) facta, atque ab eiſdem per manus tamen d. H. procuratoris habuiſſe, & recepiſſe conf. ſſæ fuerunt, de quibus, &c. executioni, &c renunciarunt. Et eoſdem S. & C. licet abſentes, me notario, &c. quietarunt, &c. Decreuerunt dictis ceſſionibus, & translationibus, ſic vt ſupra, faciendis conſentire. Idcirco præuijs pluribus colloquijs, & tractatibus, req. ipſa pluries, tam inter ipſas moniales, quam cum ſindicis, & ſupraſtantibus dicti monaſterij diſcuſſa. Cum præſentia, auctoritate, conſenſu N. nob. Ro. eiuſdem monaſterij ſindici, ſeu ſupraſtantis vnanimiter nulla earum diſſentiente, ſponte, & c. non vi, dolo, &c. omnique meliori modo, quo potuerunt, & debuerūt ceſſioni dictæ locationis, & conceſſionis ſupradicti caſalis, ſeu tenutæ Maglianæ, ac melioramentorum per dictos C. ſeu quemuis alium in eodem caſali, ſeu tenuta, & melioramentis competentium, & competitorum, necnon iuris, ſeu facultatis nominandi duas perſonas, ad conceſſionem, & locationem huiuſmodi ipſi C. in ſupradicto locationis inſtrumēto (vt eſt narratum) conceſſæ, ac etiam translationi locationis, conceſſionis melioramentorum, & iurium prædictorum, iuriſque, ſeu facultatis nominandi duas perſonas prædictas, videlicet vnum maſculum, qui poſtea alium maſculum nominare poſſit, necnon vitæ eiuſdem C. in vitam dicti I. Ita quod D Io. & ſucceſſiue, vt in continenti ipſe C. in omnibus, & per omnia ponatur, & ſit in loco, & iure, in quibus nunc eſt, ſiue erat dictus C. ac locatio. & conceſſio huiuſmodi ad vitam eiuſdem I. & ſucceſſiue, & incontinenti per illam ceſſionem, locationem, & conceſſionem, etiā vno, & eodemmet contextu faciendum ad vitam eiuſdem C. & vnius maſculi per eundem C. nominandi, ac alterius maſculi ab eodem, vt præfertur, nominandi, nominatio facta ſit, & duret ac facta eſſe, & durare cenſeatur per dictum C. in fauorem dicti I. & per ipſum I ſucceſſiue, & incontinenti in fauorem dicti C. cū pactis, clauſulis, & conuentionibus in prænarrato inſtrumento locationis eidem C. factæ, contentis, & expreſſis, vt præmittitur, ſucceſſiue faciendis, ex nunc, prout ex tunc, cum ambæ huiuſmodi ceſſiones factæ fuerint eiſdem ambabus ceſſionibus, & omnibus in eis contentis. Ita tamē quod quo ad ipſas moniales, & eorum monaſterium nihil aliud cenſeatur eſſe immutatum, niſi quod perſona dicti I. & ſucceſſiue perſona dicti C. ſit poſita in loco, & iuribus dicti C in omnibus, & per omnia, prout nunc ipſe B exiſtit. Et hoc tamen adiecto, quod idem C. poſſit poſt nominationem à ſe faciendam, alium nominare, ita quod ipſa facultas nominandi non expiret per nominationem factam, & non effectuatam, licet intimatam, ſed poſſit toties quoties ſibi libuerit variare. Cum hoc tamen, quod quoties nominauerit, huiuſmodi nominatus ab eo per publicum inſtrumentum dictæ Abbatiſſæ, per menſem poſt intimare debeat, alias quod nominatio ſit nulla, & pro non facta habeatur, ſed nominatio facta, & vt præfertur, intimata valeat, & ſi plures ita factæ fuerint illa valeat, quæ vltimo loco erit intimata. Conſenſerunt earumq. conſenſum pariter, & aſſenſum præſtiterunt, & quatenus opus ſit eiſdem facultatem, & auctoritatem ceſſiones, & translationes prædictas faciendi, deberunt, & conceſſerunt, ac etiam de nouo per præſentem actum eidem abſenti me notario, &c. dictam tenutam, & caſale cum omnibus, & ſingulis melioramentis præfatis, membris, iuribus, & pertinentijs quibuſcumque, locarunt, ac in locationem dederunt, & conceſſerunt cum pactis tamen et modis, quibus iam vt ſupra dictum eſt, locauerant dicto B. adeo quod dicta locatio teneat ad vitam dicti, et duorum aliorum, vt ſupra nominandorum. Cum pacto tamen expreſſo, quod infra quattuor dies proximos, dictus Card. Camer teneatur promittere, et ſe cum effectu obligare, quod ſtatim finita locatione dicti caſalis, per ſupradictum C. domino Paulo facta, dabit, & cum effectum præſtabit cautionem banchariam, pro ſolutione af-

ſictus

Digitized by Google

ſictus præfati, alias quod præſens conſenſus ſit nullus, & pro non facto habeatur. Et pro maiori robore præmiſſorum, poſitis manibus ad pectora, more perſonarum religioſarum iurarunt. Et quatenus ſuper hoc ſit neceſſarium beneplacitum, ſeu confirmatio ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, etiam in illius impetratione, ex nunc conſenſerunt, & conſtituerunt procuratores ſuos prædictos, & abſentes, tamquam præſentes, & quemlibet ipſorum inſolidum, ad illud, & illam, etiam cum ſuppletione defectuum, & alijs clauſulis opportunis impetrandum, & obtinendum. Rogantes, &c. Acta fuerunt præmiſſa Romæ in Parlatorio ſupradicti monaſterij ante dictas crates ferreas, præſentibus, &c. teſtibus, &c.

Ceſsio generationis ſeu rei locatæ ad tertiam generationem.

CVm ſit C. proc. Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi D. tit. ſanctæ Praxedis S. R. E. Præsbyteri Cardinalis N. nuncupati, prout de mandato, &c. & eo nomine quo ſupra procuratorio, aſſeruit, quod dicto Illuſtriſſ. & Reuerendiſſimo D. Cardinali B. principali ſuo, ac B alias moniales monaſterij Sanctæ Cæciliæ Vrbis regionis Tranſtyberinæ ordinis N. locauerint, & in emphytheoſim conceſſerint ad vitam ipſorum Ill. DD. fratrum, & tertiam generationem dictorum B. maſculinam legitimam & naturalem tantum, ab ipſo bo. me. Com. Fed. incipien. & in defectum generationis ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui ſupereſſet, vnum alium maſculum loco ſecundæ generationis nominare poſſet, & ſimiliter nominatus poſſet alium maſculum pro tertia generatione nominare. Itaquod prima generatio intelligeretur, & eſſet in vita ipſorum Il. DD. fratrum, ſecunda vero filiorum maſculorum legitimorum, & naturalium dicti bo. me. C. & tertia nepotum pariter legitimorum, & naturalium maſculorum, ex dictis filijs ipſius bo. me. C. deſcenden & in defectum generationis, vt ſupra, pro ſecunda generatione intelligeretur, & cenſeretur eſſe, qui fuiſſet ab altero de præfatis Illuſtriſſimis DD. fratribus ſuperſtite nominatus, pro tertia verò generatione ille, qui à prædicto nominato ſimiliter nominatus foret. videlicet caſale, ſeu tenutam vulgariter dictam la M ſitam in diſtrictu Vrbis, in partibus Tranſtyberinis, iuxta ſua notiſſima latera, cum omnibus, & ſingulis ſuis membris ædificijs, terris, aratibus, vineatis, pratiuis, ſiluestribus, cum omnibus ſuis introitibus, exitibus, foſſatis, aquæductibus, riuis, & alijs iuribus, & actionibus quibuſcumque pro annuo canone, poſt obitum bo. mem. N. tunc in humanis agentis, dicti caſalis, & tenutæ eius vita durante, vſufructuarij, & ſic vſufructu prædicto cũ proprietate conſolidato, in totum ſcut. 800. monetæ, ſoluendorum in tribus terminis, & ſolutionibus, videlicet tertiæ partis in feſto, &c. & aliæ tertiæ partis in feſto, &c. & ſic quolibet anno dicta locatione, & conceſſione duran et continuan. et etiam mediante donatione ſcut. 300. monetæ dictis Monialibus pro laudemio, ſiue eleemoſyna facta, alijſq diuerſis pactis, conditionibus, promiſſionibus, obligationibus, clauſulis, et cautelis in inſtrumẽto dictæ locationis, et conceſſionis per N. etc. confecto die, etc. latius deſcriptis, et expreſſis; ad quod, etc. Cumq. etiam, vt ipſe C. præfati Cardinalis procurator procuratorio nomine, quo ſupra aſſeruit, quod vigore dictæ locationis, et conceſſionis præfati caſalis, et tenutæ, ac iurium, membrorum, et pertinen. prædictarum ipſe Car. veram, realem, et naturalem poſſeſſionem, vna cum dicto bo. me. C. fratre ſuo, tunc viuente, adeptus fuerit, illamque vſque ad præſens continuauerit, prout etiam de præſenti continuat, et poſtea dictus N. vſufructuarius præfatus vitam cum morte commutauerit, et ſic dictæ tenutæ dominum, cum directo conſolidatum, et ad proprietatem reuerſum fuerit, et per conſequens ſolutioni dicti canonis 800. ſcut. locus factus fuerit. Et ſimiliter etiam dictus bo. mem. C eiuſdem Illuſtriſſ. D. Card. Bor. germanus frater ab humanis deceſſerit, nullis poſt ſe relictis filijs maſculis legitimis, et naturalibus, et ex eo per directam, et maſculinam lineam deſcenden. ſicque tenuta prædicta cum ſuis iuribus, et pertinentijs remanſerit, prout hodie remanet, ad vitam ipſius Illuſtriſſimi Card. et ad duas nominationes ſucceſſiue,

vt

vt ſupra facien. velitque modo ipſe C. infra B. ſuper dicta tenuta, & caſali, ac pertinen. præfatis, vigore ſupradictæ locationis, & conceſſionis competen. & quorumlibet in futurum competitura, præcibus, intuitu, & contemplatione magnifici D. Io. Baptiſtæ nob. Mediolanen. eius conſanguinei, & quem fraterne diligit, ac ex alijs rationibus, & cauſis animum ipſius Card. mouentibus, & ob amorem, ac dilectionem, quibus eundem Ioan. B conſanguineum ſuum proſequitur, ſibimet Io. B. vna cum melioramentis per eum factis, quæ dicuntur eſſe infraſcripta, quæ continentur in folijs extimationum, & menſurationum, relationumq. peritorum, mihi notario conſignatis, quorum tenor talis eſt. videlicet. Adi, &c. cedere, ac etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, transferre omnia iura, omneſq. actiones, &c. ſibi quomodolibet competen. & competentes, & competitura, facultate nominandi, & in ius, & locum ſuum ponere. & in dicta facultate, prout ſibi competit, & vitam ipſius in vitam dicti D. Io. B. transferre, attento etiam conſenſu ſupradictarum monialium Sanctæ Ceciliæ, die 30. menſis Martij proxime præteriti in huiuſmodi conceſſionem, & translationem per acta mei notarij præſtito, ſiue quatenus opus ſit de nouo præſtando. Hinc propterea fuit, & eſt. quod anno, &c. in mei, &c. præſentia perſonaliter cōſtitutus prædictus C. præfati Illuſtriſſimi Card. vt in ſupradicto mandato conſtare dicitur. procurator, ſponte, &c. omnibus melioribus, & dicto nomine, quo ſupra procuratorio, purè, merè, & liberaliter ceſſit, ac etiam titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos, dedit, & tranſtulit præfato Ioan. B. P. præſenti, omnia, & ſingula iura, & actiones, &c. eidem Card. principali ſuo ſuper dicto caſali, & tenuta Maglianæ, cum omnibus ſuis ædificijs, palatio, caſamentis, & viridario, ac alijs membris, iuribus, & pertinen. prædictis, & alij quibuſcumque, vigore præfatæ locationis, & conceſſionis dicto Card. principali ſuo, & dicto bo. me. Com. Fred. fratri ſuo, vt præfertur, factę, quomodolibet competentia, & competentes, competituraque, & competituras, aut quæ competere poſſent quomodolibet in futurum, ac etiam omnia, & quecumque melioramenta, tam per ipſum Card. principalem ſuum, quam dictum bon. mem. C. fratrem ſuum, cuius ipſe Illuſt. Card. principalis ſuus eſt (vt ſimiliter aſſeruit) hæres in eadem tenuta, & caſali, ac eius membris, ædificijs, & pertinen. facta, & de præſenti exiſten. ſeu omnia, & quæcumque iura, ſuper illis principalis ſuo quomodolibet cōpetentia, transferens dictus C. procurator, dicto nomine, eiuſdem Card. principalis ſui vitam, & nominandi facultates in perſonam, vitam, & nominationes præfati Io. B. ibidem, vt ſupra præſentis, ſtipulan. & acceptan. Ita, & taliter, quod ipſe Io. B. ex nunc, etiam iuxta dictarum monialiū conſenſum, vt ſupra, præſtitum, ſiue quatenus opus ſit, de nouo præſtan. in loco, & iure ipſius Card. principalis ſui, in omnibus & per omnia, & ex nunc in poſterum dictum caſale, & tenuta, cum omnibus, & ſingulis ſuis iuribus membris, ædificio, palatio, viridario, ac melioramentis, & pertinen. quibuſcumque cenſeatur, & ſit, ac cenſeri, & eſſe debeat ad vitam, & nominationes præfati Io. B. videlicet, quod idē Io. B poſſit vnum maſculum poſt ſe nominare qui nominandus alium ſimiliter maſculum nominare valeat, dictuſq Io. B. in locum ius, & priuilegium dicti Card. principalis ſuis ſubintraſſe, & poſitus eſſe cenſeatur. Ad habendum, & nullo iure, &c. ponens, &c. conſtituens, &c. Dans, &c. & donec, &c. Hanc autem ceſſionem, dationem, & titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos, translationem fecit idem C. procurator, procuratorio nomine pręfato dicto Io. B. vt ſupra præſenti. Cum eiſdem pactis, &c. vt infra, &c. vel pro pretio, & nomine pretij ſcut. N. N. pro quibus ſoluen. idem Io. B. promiſit per totam diem craſtinam conſignare ipſi C. &c. vnam cedulam bancariam magnificorum DD de B. merc. &c. ſcut. N. ſoluen. incontinenti, & ad omnem requiſitionem dicti Card. Bor. pro reliquis vero ſcutis N. promiſit ſimiliter. &c. ſoluere hic Romę, libere, &c. alias præſens inſtrumentum pro non facto habeatur, de quo expreſſe proteſtatur, nulliuſq. roboris. vel momenti, & alias cū eiſdemmet pactis, conditionibus, promiſſionibus, obligationibus, clauſulis, & cautelis, ac oneribus, & honoribus in præfato inſtrumento locationis, & emphytheoſis con-

Digitized by Google

conceſſionis,contentis. et deſcriptis. Quæ pacta, conditiones, promiſſiones, et alia in dicto inſtrumento contenta, voluerunt præfatæ partes contrahentes in præſenti inſtrumẽto habere pro plene, et ſufficienter inſertis, et expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum in eo expreſſa, et deſcripta fuiſſent; eo quia ea omnia præfatus Ioan. Bapt. (aſſerens de illis ſe eſſe bene informatum) promiſit perpetuo attendere, et inuiolabiliter adimplere, et obſeruare ipſumq. Card.Bor. licet abſentem,me notario publico infraſcripto, vna cum dicto C. eius procuratore, præſentibus, etc. ab illarum omnium adimplemento, et obſeruatione liberare, et indemnem conſeruare,itaquod,etc. alias,etc. de quibus, etc. Et vltimo dictus C. procurator, nomine quo ſupra procuratorio, promiſit, tam de prædictis melioramentis,quam de iuribus locationis, et nominationis præfatæ, et aliorum præfatorum, non fuiſſe neque per dictum Car. principalem ſuum,neque per dictum bo.mem.Com.factam aliam ceſſionem,donationem tranſlationem,aut alium contractum, ſiue actum præſenti inſtrumento, et contentis in eo contrarium. Et ſi ſecus appareret,teneri voluit, et vult dictum Card.Bor.principalem ſuum ad damna,etc.ac de euictione, &c.et facere conſentire omnem perſonam, etc. et ſuſcipere in ſe omnem litem, etc. Et promiſit dictum Card. principalem ſuum præſentem ceſſionem, et ex cauſa donationis tranſlationem, ac omnia, et ſingula in præſenti inſtrumento contenta,nullo vnquam tempore quauis de cauſa, et occaſione, etiam inexcogitabili, et ingratitudinis, ac ſub quouis prætextu, et quæſito colore minime reuocaturum; nec illius reuocationem procuraturum, aut ei, ac omnibus in præſenti inſtrumento contentus quomodocumque cõtrafacturum, vel venturum, ſed quod illam,ac quæcumque in hoc præſenti inſtrumento compræhenſa perpetuo ratam, gratam, et firmam, ac rata, grata, et firma habebit, ac perpetuo, et inuiolabiliter obſeruabit, ac non reuocabit ex quauis cauſa etiam ingratitudinis, vel quauis alia ſimili, ex qua de iure huiuſmodi ceſſio, et ex cauſa donationis tranſlatio veniret reuocanda, ſub pœna damnorum, etc. de quibus,etc. Quam ceſſionem id.C. procurator nomine procuratorio quo ſupra, pro inſinuata habere voluit,et vult, et nihilominus pro abundantiori cautela cõſtituit, ſiue reſpectiue ſubſtituit eiuſdem Car. pracuratorem eundem Io.B. præſentem. et acceptantem ad dictam ceſſionem et titulo donationis translationem, et omnia in eo contenta, coram quocumque Iudice inſinuan. et inſinuari peten. et facien. Pro quibus,etc.

Renunciatio bonorum facta per filiam, vna cum donatione.

CVm ſit, quod inter Illuſt. et Excellentem D. P. patrem, ac legitimum adminiſtratorem Ill. D. Lauræ ex Ill. D. Orinthia eius coniuge nata, ex vna parte, & Ill. D. Fabritium mediante eius procuratore,partibus ex altera, celebratum fuerit inſtrumentum ſuper matrimonio contrahendo inter dictos Illuſt. D.F. & Illuſt. D. Lauram,& ſuper conſtitutione, & promiſſione dotis ſcutorum 15. millium monetæ. Itaquod Ill. D. Laura omnibus, & quiſcumque bonis paternis, & ſuæ legitime renunciet ad omne beneplacitum dicti Ill. ſui genitoris. Quia ſic ex parte,ac nomine præfati Ill. D. Marchionis promiſſum fuit, prout latius in inſtrumento dotali deſuper celebrato, contineri dicitur, ad quod, &c. Et nuper dictum matrimonium, Dei omnipotentis gratia, inter eoſdem D.Marchionem,& Ill D Lauram, ſeruatis ſeruan. iuxta diſpoſitionem ſacri Concilij Tridentini, contractum fuit: & cõſiderantes præfati coniuges, & maxime ipſa D.Laura bene informata de facultatibus paternis, & maternis, ac pariter de oneribus & debitis dictam dotem ſcut 15. m. eſſe condecentem, habita ratione ſtatus dicti ſui Illuſt. genitoris, & cupiens etiam bona ſuorum parentum, & quæ ab eorum maioribus prouenerunt in agnatione paterna, ad ipſius agnationis commodum, & beneficium, vnita conſeruari. Nam bonis etiam auxiliantibus, familiæ in eorum nobilitate, decore, & ſplendore conſeruantur, & ampliantur, dictam remiſſionem facere parata, ſeu cum ſolemnitatibus opportunis. Hinc eſt, &c.

Coram magnifico D.N.&c.primo Collate-

lateraliCuriæ Capitolij in Vrbe., illuſq. diſtricta, iudice competenti, in loco in fralicen. in terra Zagaroli, ad quem locum honoris gratia, dictæ D. Lauræ, ac præfatæ Illuſt. ſuæ matris contulit pro tribunali ſedente, ſuper ſede ibi poſita. Quem locum,& ſedem ad hunc actum, & inſtrumentum celebran. & pro illius validitate, ac ſuo iuridico, & competenti tribunali, & loco elegit,& deputauit,& coram teſtibus, ac me notario &c præſens, perſonaliter conſtituta præfata Illuſtr. D. Laura, filia dicti Illuſtr. D. P. ac Illuſtr. Dominæ Orinthiæ coniugum in decimo octauo ſuę ætatis anno conſtituta, vt aſſeruit, tactis, &c. iurauit, & etiam ex aſpectu ſuo corporeo ita eſſe apparet, repetitis ipſi D. Iudici ſuperius narratis, quæ vera eſſe affirmauit, in præſentia, ac cum conſenſu etiam dicti Illuſt. domini Frabritij eius mariti,& eiuſdem Illuſt ſui genitoris. vltra quod ipſa contenta ſit,& remaneat dote præfata ſcutorum 15. m. & bene ſciat dotem huiuſmodi eſſe conducentem, ſeq honorifice,& commode nuptam eſſe, & nobili, ac Illuſt. viro: deſiderans etiam conſeruationem, & ſi fieri poterit Deo dante, ampliationem ſuæ agnationis, & domus, vnde ex vtroque parente orta eſt, dictam renunciationem,& ceſſionem omnibus bonis, etiam feudalibus, & ſucceſſiue paternis, & maternis, fraterniſque, auitis, patruis, vbique locorum exiſtentibus, intendat, & donationem irreuocabilem inter viuos in fauorem facere dicti ſui patris, ac fratrum, & deſcendentium, hæredumque, & ſucceſſorum eorundem quorumcumque; etiam extraneorum, & omni, & toto eo, quod petere, vel prætendere poſſet. Sed quia ex latere paterno nullos habet conſanguineos in dicto loco, qui ſint habiles ad conſentien. iuxta formam ſtatutorum Vrbis, prout medio iuramento tactis, &c. affirmauit, & ex latere paterno non habeat alios proximiores, quam Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum D. M. & Dominum Proſperum, etiam ſuos patruos,& quia res agitur in fauorem agnationis. Ideo ne vnquam de validitate præſtationis eorum conſenſus, dubitari contingat, maxime per diſpoſitionem ſtatutorum Vrbis. Sponte, &c. a dicto D. Collaterali aliquem ſibi curatorem ad hunc actum, in locum duorum conſanguineorum ex latere materno, iuxta formam dictorum ſtatutorum, & ad omnem abundantiorem cautelam; & omni meliori modo,&c. & ſi magis placeat D.N.& N.

Ponatur hic deputatio curatoris ob defectum conſanguineorum, cum cautione in forma.

Quo facto coram eodem D. Iudice, & primo Collaterali vt ſupra ſeden.&c perſonaliter conſtituta dicta Illuſt. D. Laura agens omnia,& ſingula in præſenti inſtrumento contenta, in præſentia, ac cum conſenſu, verbo, & voluntate dicti Illuſt. D.Pompei eius patris, ac Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. M. & P. eius procuratorum, ac Illuſt. D F. & N. curatoris, vt ſupra deputati. præſentium, ac eorum conſenſum,& aſſenſum præſtantium, ac dictus dominus N. curator deputatus cum iuramento tactis, &c. præſtito, affirmauit non habere aliquod proprium particulare intereſſe in huiuſmodi renunciatione, ceſſione, ac donatione reſpectiue facien. per dictam Illuſt. D. Lauram in fauorem dicti Illuſt. D.Pompei, ſuorumq. filiorum. ac deſcendentium. Et quod attenta dote, ac rationibus, & cauſis ſuperius deductis, non tendit in præiudicium dictæ Illuſt. D. Lauræ, ac ſuæ honorificæ ſubſtentationis. prout etiam pariter dicti Illuſt. DD. C. & P. aſſeruerunt,& cũ auctoritate dicti D. Collateralis, eadem Illuſt. D. Laura ſponte, &c. nõ vi,&c. ac omni meliori modo,&c. in pręmiſſis ad maiorem,& perpetuam validitatem huius contractus, & contentorũ in eo, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis 25. annorũ, reſtitutionis in integrum ex quocumque capite, ac omnibus, legibus, ſtatutis, et legum auxilijs in fauorem minorum, & mulierum diſponen. de quibus,& eorum effectu prius ab ipſo D primo Collaterali certiorata fuit, vim.& diſpoſitionem dictarum legum, ſtatutorum,& conſtitutionum, vulgari ſermone intelligen. dicta Illuſt. Domina Laura, quæ de nouo declarat, & affirmat ſe bene informatam eſſe de ſtatu rerum paternarum, & maternarum, & ſe remanſiſſe, & remanere contentam de ſupradicta dote ſcut. 15. millium conſtituta, & promiſſa per dictum Illuſt. eius genitorem,& ſalua ſibi reſeruata dicta dote, ceſſit

ſit, refutauit,& renunciauit expreſſe, omnibus,& ſingulis, ac quibuſcumque bonis, tàm paternis,quàm maternis,præſentibus, & futuris: ibidem præſente,& intelligente,ac conſentiẽte expreſſe, dicta Illuſt.D. Orinthia eius matre, & cuicumque ſucceſſioni paternę,& maternæ,ac legitimæ portioni in bonis paternis, & maternis competiturę,tàm ex teſtamento,quàm ab inteſtato, & contra teſtamentum, ac alio quocumque iure,tam vniuerſali, quam particulari, & ceſſit etiam, atque renunciauit quibuſcumque bonis,& ſucceſſionibus fraternis, ac auitis, & paternis, & quibuſuis eorum, & ſupradictis bonis, rebus, & facultatibus, & cuiuslibet ipſorum, vbique locorum exiſten. tam in dominio ſanctę Sedis Apoſtolicæ,quàm Imperatoris, & Regum præſentibus,& futuris,etiam feudalibus,in quibus ex natura feudi ſuccedere poſſet. Et hanc ceſſionem,& renunciationem fecit in fauorem dicti Illuſt. D.Pompei ſui patris præſentis, & acceptantis pro ſe,ac ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, & in fauorem germanorum fratrũ ipſius Illuſt. D.Lauræ, maſculorum ſcilicet legitimorum,& naturalium, & illorum hæredũ, & ſucceſſorum quorumcumque, & me notario publico acceptan. & ſtipulante pro illis,& ad hoc ad conſeruandam familiam, & facultates in familia, & agnatione dicti ſui patris. Et inſuper ex certa ſua ſcientia, ac omni meliori modo, &c. quo potuit, cum dictis conſenſibus, donauit titulo donationis irreuocabilis inter viuos, liberè, ac ſimpliciter eidem Illuſtr. D. Pompeo præſenti, vt ſupra acceptan. ac M. & C. filijs maſculis legitimis, & naturalibus eiuſdem Illuſtr.d.Pompei præſentibus,&c.me notario præfato acceptan. pro eis, & eorum ſucceſſoribus quibuſcumque omnia, & ſingula ea, quæ ratione legitimæ portionis, in bonis paternis, & maternis, etiam feudalibus præſentibus. & futuris, vbique locorum competentis,ſeu competituræ, & ratione cuiuſcumque ſucceſſionis vniuerſalis, aut particularis in eiſdem bonis, vel feudi ſucceſſione, & inueſtituræ; ac etiam in bonis fraternis, & dictorum paternorum, quocumque iure, & titulo, tam vniuerſali, quam particulari peruenire, aut quomodocumque ſpectare poſſent. Nihil aliud ſibi Illuſt. D. Lauræ dotem præfatam reſeruando,& dicto titulo donationis inter viuos, ceſſit,& conceſſit ſuper præmiſſis omnia ſua iura,& actiones,&c.ad habendum,&c. ponens,&c.cõſtituens eos ſuper præmiſſis procuratores irreuocabiles,vt in rem propriam. Et hanc donationem, & ceſſionem fecit ex cauſis prænarratis, & ex perfecta, & ſincera dilectione ſua, erga dictum genitorem ſuum, ac dominos fratres, ad beneficium domus paternæ, ac agnationis illius. Et quia ſic facere, & donare placuit, & placet.

Quam donationem irreuocabilem inter viuos, ceſſionem, & renunciationem, cum omnibus in pręſenti inſtrumento contentis, promiſit ſemper, & perpetuo habere gratas, &c. & nunquam ſub quouis prætextu,iure,titulo,cauſa,& modo,etiam hic non expreſſis,contrafacere, dicere, opponere, aut venire, directe, vel indirecte, per ſe, vel alium, quouis quæſito colore, in iudicio, vel extra, etiam ſub prætextu ſuperuenientiæ filiorum: quia poſtquam nupta eſt de, filijs naſcituris cogitauit, & cogitat, & renunciauit L. ſi vnquam.& l.fin.C.de reſcinden.donation.renunciauitque inſuper certiorata,&c. cum conſenſu, &c. conditioni indebiti. & ſine cauſa,ac reſtitutionis in integrum, beneficio abſolutionis à iuramento. Promiſitq. & conuenit, cum iuramento tactis, &c. non petere ex quauis cauſa,quantumcumque enormiſſima læſione, & in qua dolus re ipſa, & ex propoſito interueniſſe diceretur. promiſit etiam, modo præfata non contrauenire ex quauis cauſa cogitata, vel incogitata, de præſenti,vel de futuro: quibus omnibus expreſſe cũ iuramento tactis, &c. renunciauit. Ita quod iſta præſens renunciatio ſit generalis, & generaliſſima, de quarum effectu prius à dicto d. Iudice certiorata fuit, alias ad omnia damna,&c. vltra obſeruationem contractus,teneri voluit, & quamuis exiſtimet huiuſmodi donationem, & renunciationem coram Iudice factas firmitatem perſiſtere, nihilominus pro potiori robore, & cautela ſua, ſponte, &c. conſtituit procuratorem ſuum N. cum præſentia, et conſenſu dicti ſui viri curatoris, & proximiorum in gradu, ad inſinuandum huiuſmodi donationem, & renunciationem in forma. Pro

quibus, &c. cum decreto in forma, ac tribus teſtibus, qui ſubſcribant.

Augumentum dotis.

D. Bernardinus, &c. Aſſerens, ſe iam tredecim ab hinc annis in circa in eius legitimam ſponſam, & vxorem duxiſſe D. Vincentiam, &c. & cum ea, iuxta ritum ſacroſanctæ R. E. matrimoniale vinculum conſum.aſſe; & ex ea vnicum tantũ filium nomine Franciſcum in ſuę ætatis anno 13 conſtitutum, ſuſcepiſſe cum dote, & dotis nomine, vt apparere dixit inſtrumento rogato apud acta, &c. ſcutorum 200. in pecunia numerata, in acconcio, & domus vtenſilibus ſcutorum aliorum ſimilium 50. Volens igitur præfatus D. Bernardinus vt gratum, & benignum decet maritum, & benemeriti non immemorem, rem gratam facere dictæ ſuæ vxori, vt vehementius eũ imposterum proſequatur amore, ac beneuolentia coniugali, & pacificam in futurũ vnam vitam ſint ducturi, donec, & quouſque altiſſimo placuerit, ſeparari, diſſolui, dotum augumentare, pro eo omni, & toto, quod dicta eius vxor, tam ratione augumẽti, iuxta formam legum, & ſtatutorum, ac nouarum reformationum Vrbis, ſeu alias quomodolibet ab eoq. D. Bernardino, vel eius hæredibus petere in futurum poſſet, quàm donationem propter nuptias, ſponte, &c. pro ſe, &c. dotem præfatam, quam habuiſſe aſſeruit ab eius vxore ſcutorum 250. computato acconcio, ad ſcuta 50. aſcendente, vltra dictum accuncium, quod eſt ſcutorum 50 dotem pręfatam dictę D. Vincentiæ, licet abſenti, me notario, &c. ad ſcuta, &c. augumentauit quattuor loca montis pij recuperabilis, per ipſum dominum Bernardinum, vt aſſeruit pro dictis ſcut. 400. empta in perſonam dictæ D. Vincentiæ contentia, & impoſita pro dicta dote, vt ſupra, ad dicta ſcuta 400. augumentata dictæ D. Vincentiæ aſſignauit, ad habendum, &c. Ponens, &c. conſtituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem, &c. cauſis præfatis inſuper ſimiliter ratione dicti augumenti dedit, & aſſignauit dictæ ſuæ vxori abſenti, &c. omnes veſtes, iocalia, & totum acconcium ad vſum mulierũ, quæ, quas, & quod dicta ſua vxor nunc haberi reperitur, & morte dicti domini Bernardini in eſſe reperientur. Voluitque ſuper præfatis à conſanguineis dicti Domini Bernardini, ſeu alijs quibuſuis perſonis, ſuper eis ius aliquod, vel intereſſe prætendentibus, moleſtari, &c non poſſe. Quæ omnia. &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Aſſignatio alimentorum.

CVm ſit, prout infraſcriptus D.N. aſſeruit, quod D. N. patruus ipſius D. Scipionis habeat vnicum filium naturalem tantum nomine N. ab eodemque ſuo patruo tot, tantaque ſeruitia acceperit, de quibus haud ita facile poterit obliuiſci: ſperetque propterea in dies maiora recepturus beneficia. Volenſque igitur in memoriam illorum, ſe gratum, & beneuolum, quantum poteſt, in dictum N. eius filium perhibere, quo clarius ei conſtet, & appareat amor, & beneuolentia, quibus ipſum ab eius natiuitate proſequutus fuit, & proſequitur in dies: decreuit, & deliberauit ad infraſcriptam alimentorum aſſignationem deuenire. Hinc, eſt quod anno, &c. in mei, &c. Idem dominus Scipio ſua ſponte, &c. dicto eius nepoti naturali ex fratre, ex nunc conſtituit, & aſſignauit pro ſe, &c pro alimentis, & loco alimentorum ipſius Octauij, & eius vita dumtaxat durante, victum, & veſtitum condecentem, iuxta ſui ſtatus qualitatem, & conditionem, & congruam habitationem in eius domibus, ſi vero euenerit, ipſum Octauium aut nolle, aut non poſſe quacumque de cauſa, & occaſione, ſeu ratione ipſum mouentibus, viuere cum ipſo, et eius hæredibus, et ſucceſſoribus ex nunc, prout ex tunc, eidem pro eiſdem alimentis, ipſius vita, vt ſupra durante, tradi, et aſſignari voluit quodlibet anno ſcuta, etc. ad ipſius beneplacitum, et ſimplicem requiſitionem, cum eodem tamen onere habitandi in eius domibus, et ſuorum ſucceſſorum donec vixerit congrue, et condecenter, ita vt nullo modo alibi habitare poſſit; alias illo habitare cum ipſo, et ſucceſſiue eius hæredibus

no-

nolente, vltra dictam portionem ſibi donec vixerit traden. conſignandam, nihil aliud ab eo, & ſuis quibuſcumque petere, & prætendere valeat, ratione habitationis præfatæ minus, vt ipſe, & ſui quicumque ad aliquid cogi valeant vltra ratam præfatam, & pro alimentis aſſignatam. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Aſſociatio ad aliquam artem.

N. Sartor, &c. confiſus de idoneitate, probitate, & ſufficientia N. in eius apotheca de præſenti inſeruientes, & famuli ibidem præſentis, ſponte, &c. dictum N. eius garzonum in ſocium, & participem pro medietate, æquis portionibus, in exercitio, & arte dictæ ſartoriæ in dicta eius apotheca, quam ad præſens in Vrbe exercet, & habet in via, &c. aſſumpſit, & aſſumit de præſenti, & è conuerſo idem N. garzonus dicto N. magiſtro ibidem præſenti, in dicta eius apotheca exercitio, & arte, &c. totius eius viribus, induſtria, & conatus, quibus diligentius, & melius potuerit, & valuerit, ſe bene, fideliter, & accurate gerere, ac eandem exercere, manutenere, & gubernare, illiuſque conputa, etiam legaliter tenere, & in fine cuiuſlibet trimeſtris totius adminiſtrationis rationem reddere, libere, & ſimpliciter, tam de lucro, quam expenſis deſuper factis ad vſum, commoditatem, & vtilitatem dictæ apothecæ; & de omnibus alijs occorentijs, neceſſarijs, & opportunis, vti bonum, legalem, & fidum decet virum, nam de male partis, & aliena iactura, iuxta legum præcepta locupletari nemo gaudeat, promiſit, & ſe obligauit, cum vnicuique apertiſſime pateat, & innoteſcat, ex receſſu huius agitati, & parielitati maris, nihil quicquam ſecum ſic allaturus, niſi volumen, & faſciculum omnium, & quorumcumque bonorum, ſeu malorum per eum commiſſorum, & perpetratorum in hoc ſæculo. Quam quidem ſocietatem ambæ partes durare voluerunt ad biennium tantum, deinde vero ad beneplacitum partium, ſub pœna ſcutorum, &c. in euentum contradictionis, ſeu male adminiſtrationis, ac ſub nonnullis alijs pactis, & conuentionibus, hinc inde matura ſtipulatione interueniente firmatis, & vallatis, & primo Che. & cætera. Quę omnia, & cętera. Pro quibus, &c.

Solidatio, & mutua promiſſiones.

LElius, & Pompilius fratres germani, filij bo. mem. Lucij Patritij Romani, ætatis legitimæ, ac Carolus, & Aſcanius eorum quoque germani fratres maiores, decem, & ſeptem annorum, & nihilominus cum iuramento tactis, &c. Renunciarunt beneficio minoris ætatis, & omnibus legibus, & ſtatutis in fauorem minorum quomodolibet introductis, & diſponentibus principales ex vna, & Pompeus peregrinus principalis ex altera partibus, ſponte, &c. affirmarunt, & declararunt, inſimul calculaſſe, & ſolidaſſe ſuper omnibus, & ſingulis eorum computis, & partitis, occaſione pretij, & pretiorum diuerſarum rerum ſundacalium, à dicto domino Pompeo ipſis fratribus vēditarum, & datarum hucuſque, & ex huiuſmodi ſolido facto, defalcatis prius, atque deductis, & compenſatis defalcandis, deducendis, & compenſandis, ac etiam admiſſis admittendis, ipſos DD. fratres veros, & legitimos, ac liquidos debitores præfati d. Pompei remanere affirmarunt in ſumma ſcutorum 500. ex quibus declararunt ſpectare, ſeu attinere ſcuta ducenta ad Carolum. Reliqua vero ſcuta, &c. ad Aſcanium, particuiariter diſtinguendo, attinere, & ita ſolidarunt, & affirmarunt, reuocantes hinc inde cuicumque exiſtimationi etiam erroris calculi, & ſolidi non ita facti, atque reuiſionis, & omnibus alijs iuribus, & facti allegationibus, oppoſitionibus, & exceptionibus, quibus mediantibus contra præmiſſa quomodolibet venire poſſent. Quam ſummam ſcutorum 500. in tot rebus funda calibus omnes ipſi fratres principaliter, & inſolidum, eidem d. Pompeo in termino duorum annorum ab hodie proximorum, videlicet quolibet anno ratam partem, & pro maiori cautelam eiuſdem D. Pompei creditoris, &

Digitized by Google

faciliori ſatiſfactione præfatus Pompilius, cui aſſignata fuerunt, &c. ſponte, &c. dicta ſcuta, vt ſupra ſibi aſſignata; & competentia, & cum præſentia, & conſenſu præfatorum eius fratrum præſentium, & conſentien. ceſſit, dedit, & aſſignauit præfato Pompeo Peregrino ad maiorem cautelam eius acceptan. transferens, & cedens omnia iura, &c. pro dicta rata ſcutorum N. Ponens, conſtituens, eundem D. Pompeium Peregrinum præſentem procuratorem irreuocabilem, &c. ad exigēdum, &c. a D. N. ac omnibus, pro eo quomodolibet obligatis, dicta ſcuta N. cum facultate quod opus fuerit quietan. & cum clauſulis debitis, atque alijs facultatibus opportunis. Promittens nihil feciſſe, nec facturum in præiudicium dicti ceſſionarij, & ſuorum, alias, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Quietantia mutua, cum datione in ſolutum.

CVm ſit (vt infranominandæ partes ita fuiſſe, & eſſe affirmarunt) quod D. Aſcanius a die x. Februarij, vti negociorum geſtor, & adminiſtrator artis agriculturæ, per quam plurimos annos, & ſucceſſiue aliorum negociorum, q. Antonio, vſque ad eius obitum ſeruierit, cum participatione, prouiſione, ac pactis in cedula, per vtranque partem dicta die firmata, & ſubſcripta, contentis, & deinde in adminiſtratione negotiorum, & in ſeruitijs hæredum dicti q. Antonij, vſque in præſentem diem continuauerit: & pro finali reſiduo dictæ ſuæ participationis, & prouiſionis, remanſerit, & ſit legitimus creditor hæreditatis, & hæredum eiuſdem Antonij. prout inſimul calcularunt, & ſodarunt, atque concordes remanſerunt, in ſumma ſcutorum 673. monetæ de qua volentes dicti hæredes dicto D. Aſcanio ſatisfacere. Hinc eſt, quod die, &c. In mei, &c.

Taddæus, Matthæus, & Gregorius germani fratres, filijs, & hæredes dicti Antonij principales, ceteris eorum fratribus natu maiores, & ætatis, vt affirmarunt, & ex eorum aſpectu apparebat, iuxta diſpoſitionem ſtatutorum Vrbis legitimæ, nominibus proprijs, & D. Iulij, & Io. germanorum fratrum, & cohęredum ſuorum, pro quibus, & eorum quolibet de rato, & rati habitatione in forma iuris valida, & quod præſens Inſtrumentum, & omnia in eo contenta quilibet eorum, cum ad ętatem legitimam peruenerit, ratificabit, approbabit, & ſemper habebit omnia rata, & obſeruabit, principaliter, & inſolidum promiſerunt, alias vltra obſeruationem, & implementum omnium, & contentorum in hoc inſtrumento, etiam ad omnia damna, &c. D. Aſcanio prænominato præſenti teneri voluerunt. Itaquod ſub prætextu, &c. & licet pro dicta ratificatione habenda, omnia, quæ potuerint, fecerint ſe tamen excuſare nullo modo poſſint, & D. Clementia dicti D. Antonij dum viueret Vxor, mater dictorum hęredum, & tutrix reſpectiue, ac bonorum adminiſtratrix dictorum Iulij, & Io. in minori ætate conſtitutorum, vigore teſtamenti per dictum eius virum in actis D. N. vt aſſeruit conditi, deputata, & eo nomine, ſeu nominibus, ex vna parte, & prædictus D. Aſcanius principalis ex altera parte, ſponte, &c. declararunt, & affirmarunt, inſimul omnibus diligenter inſpectis, calculaſſe, & ſolidaſſe omnia computa participationis, & mercedis, atque adminiſtrationis D. Aſcanij pecuniarumque per eum acceptarum, & habitarum, ac negotiorum geſtorum; & ex huiuſmodi calculo, & ſolidatione facta, deductis deducendis, & compenſatis compenſandis omnium habita ratione, ipſum D. Aſcanium, pro finali reſiduo omnium reſiduorum vſque in præſentem diem, verum, & legitimum remanere creditorem ipſorum hęredum, & hęreditatis, in ſumma ſcut. 673. & ita firmarunt, & concordes remanſerunt; & renunciarunt hinc inde omnibus exceptionibus, oppoſitionibus, & allegationibus ſi quæ vnquam aduerſus huiuſmodi ſolidationem, & concordiam competerent, aut competere poſſent, & propterea dicti Taddæus, Matthæus, & Gregorius principales, dictis omnibus nominibus, principaliter, & inſolidum, & D. Clementia tutrix, & reſpectiue curatrix, & bonorum adminiſtratrix dictorum filiorum, in minori ætate conſtitutorum, nominibus huiuſmodi, vigore cuiſcunq. facultatis, & auctoritatis ei competentis, in ſatisfactionem

nem

nem dicti D. Aſcanij. & inſolutum, & omnibus melioribus modo, &c. pro ſe ſuiſq. dictis nominibus hæredibus ac ſucceſſoribus, iure proprio, & in perpetuum dederũt vendiderunt, ceſſerunt, & aſſignarunt eidem D. Aſcanio præſenti, ac pro ſe. &c bona infradicenda, ſita, &c. & eius territorio, ad ipſos hæredes pleno iure dominij, vel quaſi, vt aſſeruerunt, ſpectantia, & pertinentia, & per eos poſſeſſa, videlicet molendinum ad vſum grani macinandi fabricatum ſitum, &c. Item prædium oliuatum, & ſituatum cum alijs arboretis iuxta &c. æſtimat. vt aſſeruerunt, & acceptarunt pretio ſcut. 400. per Dominum Iacobum, &c. amicabiliter pro ſatisfactione partium ad æſtimandum ore tenus vocatos, requiſitos, vt ipſæ partes aſſeruerunt. Quæ omnia, & ſingula ſupra deſcripta bona, iuxta prædictos, aut alios, & veriores confines exiſtentia, in totum, &c. vt ſupra inquietan. &c.

Adeptio poſſeſſionis.

D. Gundiſaluus ſponte, &c. inhærendo poſſeſſioni acquiſitæ, & habitæ in emptione, mediante clauſula conſtituti, & alias quomodolibet in eum tranſlatæ, ad maiorem cautelam accepit, & apprehendit poſſeſſionem realem, & corporalem Caſalis, ſeu tenutæ nuncupat. N. cum pertinentijs, & confinibus ſuis, ad ipſum D. Gundiſaluum vigore dictæ emptionis, diuiſionis, & conuentionis, cum dictis coemptoribus, vt ſupra, reſpectiue factarum, ſpectan. & pertinen. ingrediendo in dictum caſale, ſe tenutam, & per illam deambulando, equitando. & de glebis terræ, & frondibus arborum, herbiſque percipiendo, & ſibi etiam porrigi faciendo, in ſignum poſſeſſionis prædictæ, in qua appræhenſione poſſeſſionis præſentes; Iulianus. &c. cuſtos dicti caſalis, certificatus à nobis Notarijs de venditione, & diuiſione prædictis, quarum vigore dictum caſale, cum ſuis pertinentijs, & poſſeſſione, ad ipſum D. Gundiſaluum ſpectan. & pertinen. ſponte, &c. agnouit dictum D. Gundiſaluum præſentem, &c. in dictum, & poſſeſſorem caſalis prædicti, cum pertinen. prædictis: dictus verò Gundiſaluus proteſtatus fuit, & declarauit, quòd per ſuum inde receſſum non intendit poſſeſſionem præfatam relaxare, dimittere, nec derelinquere, immo omnem poſſeſſionem ciuilem, & naturalem animo, & corpore, ac omni alio meliori modo, quo poteſt retinere, conſeruare, & continuare intendit, ſuper quibus, &c.

Ceſsio litis.

D. N. qui nuper per acta mei, &c. diu litigauit cum D. R. relaxationem poſſeſsionis cuiuſdam domus ſitam iuxta, &c. & in qua lite ipſe D. N. poſtea ſuccubuit, habens notitiam de præſenti ad fauorem eiuſdem D. R. fuiſſe expeditum mandatum de expellẽdo ipſum N. & alios ab eo cauſam haben. & reſpectiue de immitten. in poſſeſsionem dictum R. Ideo volens euitare executionem, & vlteriores expen. ſponte, &c. Renunciando in primis cuicumque liti, & cauſæ ſuper relaxatione dictæ domus intentatæ, ceſsit, & renunciauit dicto D. R. licet abſenti D. Io. etc. eius nepote, ac procuratore, vna mecum notario præſentibus, etc. dictam domum, cum iuribus, et pertinentijs ſuis vniuerſis, et illius poſſeſsionem per eum vſq. in præſentem diem retentam: Ponens dictum D. R. licet abſen. eodem D. Io. præſente in locum, ius, et priuilegium ipſius conſtituentis, etc. dans licentiam, etc. et donec, de dicto hoſpitio, ac iurium, et pertinentiarum eiuſdem poſſeſsionem. Idem D. R. adeptus fuerit, idem D. N. vocauit ſed illud, et illam tenere, et poſsidere vice, et nomine eiuſdem D R. ac eius hæredum, et ſucceſſorum, ac ipſe ex nunc de dicto hoſpitio, et eius iuribus modo, et forma, prout ab eodem D. N detentum extitit, ipſum D. R. vt ſupra abſentem, in dominum, et patronum recognouit, et recognoſcit, dictumq. hoſpitium ipſi D. R. licet abſenti, etc. ad omne eius beneplacitum ſibi, vel cui ipſe mandabit vacuum, liberum, et expeditum dimittere, et relaxare promiſit, libere, etc. alias, etc. declarans inſuper ſe eiuſdem hoſpitij inquilinum, et ab ipſo D. N. cauſam habentem, non amplius pro eodem Angelo, ſed pro dicto D. R. ac ad eius inſtantiam in eodem hoſpitio de cetero permanere, ab eoque cauſam habere, ac illum eiuſdem D. R.

Digitized by Google

inquilinum, ac ipſi D. R. penſiones illius de cetero ſolui debere, ſi et quatenus ipſi D. R. videatur, et non alias, etc. Et præmiſſis attentis, idem D. Io. vt procurator eiuſdem D. Vincentij, ſponte, etc. conſenſit, quod cedula ſcutorum 100. monetæ alias ſub die, etc. depoſita, conſignetur dicto N. vna cum pecunijs in ea contentis, facta legitima quietantia, omni modo meliori, etc. Pro quibus, etc. idem N. ſeipſum, et bona, etc. ſuper quibus, etc.

Reſtitutio dotis.

CVm ſit quod alias ſub die, etc D. Fabius duxerit in eius legitimam ſponſam, et vxorem honeſtam D. Victoriam filiam D. Corneli cum dote, et dotis nomine ipſius D. Victoriæ ſcutorum 500. monetæ. cum pactis, clauſulis, et conuentionibus, prout in inſtrumento deſuper inter dictas partes ſub dicta die, etc. Februarij per acta mei, etc. celebrato latius continetur, et habetur, ad quod partes ipſæ pro infradicendorum verificatione relationem habere voluerunt, et ſucceſſiue die, etc. etiam proximè præterîti dicto D. Fabio pro ſatisfactione dotis præfatæ fuerint à dicto D. Cornelio aſſignatę tres eius domus inſimul iunctæ, ſitæ, etc. iuxta, etc. nec non vnus Annuus Cenſus ſcutorum viginti vnius monetæ pro pretio ſcutorum ſeptem pro centenario, alias ad fauorem præfati D. Cornelij per D. Angelum Petronium ſuper duabus eius domibus impoſitum, et alias prout in inſtrumento aſſignationis huiuſmodi deſuper ſub dictis die 19. Maij per acta eiuſdem mei notarij rogatum latius dicitur contineri, ad quod partes ipſæ pariter relationem habere voluerunt. Sitque etiam, quod diebus proximè elapſis dicta D. Victoria vxor prædicti D. Fabij, ſicut Deo placuit, ex hac vita migrauit, nullis ex ea ſuperſtitibus filijs, et propterea ſit factus locus reſtitutioni dotis prædicte, volens itaque dictus D. Fabius dotem præfatam D. Cornelio, vt tenetur reſtituere.

Hinc eſt, quod Anno, etc. in mei, etc. perſonaliter conſtitutus prædictus D. Fabius ſponte, etc. ſaluis infradicendis, etc. ſupradictas domos, vt ſupra poſitas, ac annuum cenſum prædictum, vt ſupra impoſitum, et aſſignatum, ac ipſi D. Fabio dote præfata, vt ſupra aſſignata, cum omnibus, et ſingulis illorum membris, pertinentijs, ac iuribus, iuriſdictionibus, et denique eiſdem modo, et forma, quibus ipſi D. Fabio, vt ſupra conſignata, et aſſignata fuerant, reſtituit, et aſſignauit, et retroceſſit prædicto D. Cornelio præſenti, etc. ad habendum, etc. Item omnia iura, etc. Reponens, etc. Conſtituens, etc. Dans licentiam, etc. Et donec, etc. Hanc autem dotis reſtitutionem idem D. Fabius fecit, et facere declarauit, ob mortem dictæ q. Victoriæ eius vxoris, et caſum prædictum, ac iuxta formam ſtatut. et nouarum Almæ Vrbis reformationum. Quibus quidem reſtitutione, et retroceſſione ſic ſtantibus, præfatus D. Cornelius ſe de domibus, ac cenſu præfatis, pro tota, et integra dote præfata, bene contentum, et ſatisfactum vocauit exceptioni, etc. renunciauit, etc. quietauit, etc. cum pacto, etc. promiſitq. idem D. Fabius de domibus, ac cenſu prædictis illorumq. membris, et pertinentijs præfatis, vt ſupra reſtitutis nihil feciſſe, nec factum apparebit, ex dolo, et facto ſuis in præiudicium præſentis contractus ac dicti D. Cornelij ac ſuorũ, etc. alias in quolibet caſu, et euentu contrarij, aut contrauentionis præmiſſorum, aut alicuius eorũ, dictus D. Fabius teneri voluit de dictarum domorum, et cẽſus euictione, videlicet ad reſtitutionem dictorum ſcutorum 800. pro dote præfata, et ad omnia damna, etc. de quibus, etc.

Et his ſemper ſaluis, aſſerens nihilominus prędictus D. Cornelius prędictum D. Fabium propter obitum dictę q. Victorię eius filiæ, et dicti D. Fabij vxoris fuiſſe, iuxta formam ſtatutorum, & nouarum Almæ Vrbis reformationum, quartam partem prædictæ dotis prædictæ q. Victoriæ lucratam, volẽs propterea idem D. Cornelius, vt tenetur, dicto D. Fabio de dicta quarta parte dotis, vt ſupra lucratæ, quæ eſt ſcutorum ducentorum, & cum ipſe D. Cornelius ad præſens non habeat promptam, & numeratam pecuniam, qua dictum D. Fabium ſatisfacere poſſet, ſponte, &c. ſaluis ſupraſcriptis, in ſolutionem, & ſatisfactionem dictorum ſcutorum ducentorum monetæ, ex nunc aſſignat, concedit,

ſedit,& tradit dicto D. Fabio præſenti,&c. vnam ex prædictis eius domibus ſimul iun ctis,vt ſupra poſitis, ac iuxta ſua notiſſima latera, quæ hic ſemper exprimi, & ſpecificari poſſint, vna cum diſcoperto in ea exiſten. & in quo ad præſens inhabitat quædam Antonia,& cum omnibus, & ſingulis illius membris, pertinentijs, iuribus, iuriſdictionibus, vſibus, commoditatibus, introitibus,& exitibus, & deniq; cum omni, & toto eo, quod dicta domus in ſe habet, a centro terræ vſque ad cælum;ad habendum, &c. ſaluis tamen dicto D. Cornelio iuribus, & actionibus infraſcriptis, & ex titulo,& cauſa huiuſmodi, idem D. Cornelius eidem D. Fabio præſenti, etc. ceſſit, &c. omnia iura, &c. Ponens, &c. conſtituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c.

Et ipſe D. Fabius firma,& valida exiſtente huiuſmodi datione, inſolidum dictum D Cornelium præſentem, &c. de dictis ſcutis 200. occaſione dictæ quartæ partis dotis, vt ſupra lucratæ, quietauit, liberauit penitus, & abſoluit, per pactum expreſſum de vlterius non petendo. Et plus, &c. donauit, &c. inſuperque promiſit D. Cornelius dictam domum ad eum ſpectare,& pertinere,& eſſe liberam,immunem, & exemptam ab omni onere canonis,cenſus, ſiue reſponſionis, & cuiuſuis alterius grauaminis, & non eſſe alicui fideicommiſſo purificato, vel purificando obnoxiam & ſic per eum eſſe, & per ſuos, &c. fore dictam domum bene datam,& traditam inſolutum,vt ſupra,& pro tali dicto D. Fabio, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus manutenere,eumque, & eos deſuper ſemper,& omni tempore auctorizare,defendere,& diſtrigare ab omni moleſtia,et moleſtante perſona, & in euentum alicuius litis,& moleſtiæ, omnem litem, & moleſtiam in ſe ſuſcipere,&c. et ſuſceptam proſequi, &c. facere deſuper conſentire omnem perſonam,&c. de dicta domo & iuribus prædictis nihil fuiſſe, nec eſſe factum, neque fieri in futurum, in præiudicium dicti D. Fabij,& præſentis contractus, alias in omnes,& ſingulos caſus,& euentus cõtrarij, aut contrauentionis præmiſſorum, aut alicuius eorum, dictus dominus Cornelius ſe, eiuſque hæredes, & ſucceſſores teneri, & obligatos eſſe voluit, de dictæ domus euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, &c. & ad omnia damna,&c. de quibus,&c. pacto infraſcripto inter dictas partes, mutua ſtipulatione hinc inde interuenien. vallato, quod ipſi D. Cornelio, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, liceat dictam domum redimere,& recuperare pro eodemmet pretio ſcutorum 200. monetæ, illis verè, & cum effectu eidem D. Fabio, vel ſuis ſolutis, & exburſatis, per ſpatium tamen, & terminum quinque annorum proxime futurorum, & interim quandocumque, ad omne beneplacitum dicti D. Cornelij & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum. Intimatione tamen duorum menſium præcedente, ipſi D. Fabio, vel ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus fienda & ſic dictus D. Fabius, & ſui retrouenditionem præfatam facere teneantur elapſo verò dicto quinquennio, & dicta redemptione non facta, amplius dicta domus redimi non poſſit, nec dictus D. Fabius, & ſui retrouenditionem præfatam facere teneantur, quia ſic actum, &c. Pro quibus, &c. obligarunt, &c.

Matrimonium per verba de præſenti.

SVpradictis D. Io. Baptiſta, &c. & D. Felice Offer (Deo dante) futuris coniugibus, perſonaliter conſtitutis, ad effectum matrimonium per verba de præſenti contrahendi, Reuer. Don Petrus Curatus in Parochiali Eccleſia ſanctorum Celſi, & Iuliani Vrbis, in Regione Pontis, ſub qua Parochia D. Felix habitat, & degit, palam retulit, & fidem fecit, ſe ad inſtantiam eorundem D. Io. Baptiſtæ, & Felicis tribus diebus feſtiuis continuis in dicta Eccleſia ſanctorum Celſi, & Iuliani inter Miſſarum ſolemnia vt moris eſt, iuxta ſacri Concilij Tridentini diſpoſitionem, publicaſſe, & denunciaſſe matrimonium cõtrahendum inter eoſdem D. Io Baptiſtam, & Felicem; nullum impedimentum oppoſitum, & allegatum fuiſſe, contra celebrationem, & effectuationem ipſius matrimonij. Qua relatione, & fide factis, & habito etiam ſermone, vt patrem decet ſpiritualem, pro admonitione dictorum futurorum coniugum, ſuper importantia, & effe-

effectu huiuſmodi Sacramenti Matrimonij ſucceſſiue interrogata D. Felice intelligibili voce, an vellet in eius legitimum virum, & maritum D. Io. Baptiſtam Setarolum, vt ſupra præſentem, & audientem; accipere, & cum eo matrimonium iuxta ritum, & præcepta Sanctæ Romanæ Eccleſiæ contrahere, ipſa D. Felix præmiſſis intellectis, ſponte ſua, & liberè dixit, & reſpondit, volo. deinde interrogato Domino Io. Baptiſta prædicto ſi eandem D. Felicem in vxorem accipere, & iuxta præcepta, & ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ matrimonium cum ea contrahere velit, ipſe D. Io. Baptiſta præmiſſo intelligens, ſponte ſua, & libere, ad præfatam interrogationem reſpondit, volo, propterea idem Reuer. Don Petrus eidem D. Io. Baptiſtæ, & D. Felici, vt ſupra in matrimonium ad inuicem per verba de præſenti cōſentientibus eorum mutuo conſenſu intellecto dixit. Ego vos Io. Bapt. & Felicem in Matrimonium iungo, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. dicendo, Quos Deus coniunxit, homo non ſeparet. Et inſuper prædictus D. Io. Baptiſta dedit, & immiſit annulum digito annulari eiuſdem D. Felicis eius vxoris præſentis, & acceptantis, qui annullus prius à dicto Reuer. Don Petro Curato benedictus fuit, quibus etiam coniugibus idem Parochus auctoritate, qua fungitur, benedictionem dedit. Super quibus, &c. Actum, &c.

Deputatio Commiſſarij extra curiam.

MArcellus, &c. Reuerendiſſimis DD. quarumcumque Ciuitatum, Oppidorum, ſeu caſtrorum Gubernatoribus, eorumque DD. Auditoribus, Locatenentibus, Poteſtatibus, Vicarijs, & alijs quibuſcumque iuſtitiæ miniſtris, illique vel illis, ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ litteræ peruenerint, & eorum cuilibet inſolidum ſalutem, &c. Noueritis nuper fuiſſe nobis pro parte Magnifici I.V.D. D. Pompei Molellæ S. D. N. Papæ, & Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ procuratoris fiſcalis generalis querelanter expoſitum, quod quidam A. homicidium in perſonam B. commiſit, & N. & N. ipſi A. opem, & auxilium præſtiterunt, & aſtiterſit, ac ipſum ad illud deliberate perpetrandum aſſociarunt; propterea pœnas contra ſicarios, & talia patrantes à lege tam diuina, quam humana inflictas incurrendo. Quare cum reipublicæ interſit, vt delicta impunita non remeneant, fuimus pro eiuſdem Domini Procuratoris Fiſcalis parte inſtanter requiſiti, quatenus aliquem probum virum commiſſarium ad prędictos inquirendum, & inquiſitiones, ac proceſſum informatiuum formandum extra Ro. Cu. deputare dignaremur. Nos igitur Marcellus, &c. attendentes, &c. commiſſarium præfatum deputādum duximus, prout per pręſentes Magnificum D. N. I. V. D. de cuius probitate, integritate, ſcientia, & experientia, plurimum confidimus, noſtrum, & Camerę Apoſtolicę commiſſarium deputauimus, elegimus, & conſtituimus cum facultatibus, & auctoritatibus opportunis. Quocirca mandamus eidem N. vt ſtatim viſis pręſentibus ad dictum Caſtrum N. ac quo ſibi expediens videbitur perſonaliter ſe conferat, & in formationem ſuper præmiſſis capiat, omneſque & ſingulos teſtes informatos, & coram eo inducendos, & nominandos ſuper pręmiſſis medijs eorum iuramentis examinet, ac vacillantes, veritatem occultantes, & de mendacio cōuictos arbitrio ſuo torqueat, & teſtificari recuſantes omnibus vijs, ac remedijs iuris, & facti opportunis cogat, & compellat, cogique, & compelli mādet, & faciat, & eoſdem teſtes, ac delinquentes, & complices ad perſonaliter comparendum coram ſe ſub cenſuris eccleſiaſticis, & pecuniarijs, ac corporis afflictiuis, & alijs ſibi viſis pœnis citet, maneat, & requirat, ac citari, moneri, & requiri mandet, & faciat, & contra contumaces ad declarationem incurſus cenſurarum, & pœnarum per ſe imponendarum, vt moris eſt procedat, illoſque carceret, & in poſſe noſtrum ſub tuta, & fida cuſtodia, vel idoneis cautionibus tranſmittat, & conduci faciat, & generaliter omnia alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna mandet, & faciat, ac exequatur vſque ad ſententiam diffinitiuā excluſiue: etiam ſi talia forent, quę commiſſionem magis ſpecialem, amplam, & expreſſam exigerent. Dantes ſibi in pręmiſſis

miſſis omnibus, & ſingulis omnimodam poteſtatem, auctoritatem, & facultatem, plenumque, liberum, generale, & generaliſſimum mandatum, cum plena, ampla, generali, & generaliſſima facultate, vices, & voces noſtras ſibi in præmiſſis delegantes. Quo circa vobis Reuerendiſſimis DD. Gubernatoribus, Locatenentibus, Iudicibus, Commiſſarijs ordinarijs, Vicarijs, poteſtatibus, & alijs iuſtitiæ miniſtris quibuſcumque, ac dicti Caſtri N. & aliorum locorum communitatibus, & commiſſarijs, & alijs quibuſcumque in executione præſentium nominandis, per præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictæ præcipiendo, ſub mille ducatorum auri de Camera, Cameræ Apoſtolicæ in euentum contrauentionis applican. mandati exequuti, & in ſubſidium excommunicationis, aliiſque arbitrio noſtro imponendis, & applicandis pœnis mandamus quatenus eundem D.N. commiſſarius noſtrum prædictum in talem recipiatis, & admittatis, & ſibi in omnibus, & per omnia pareatis, & obediatis, omnemque fauorem, & auxilium per ipſum in præmiſſis requiſitum pro præmiſſorum executione impendatis, & præbeatis, omni prorſus contradictione, & exceptione ceſſante. Volumus autem, quod vltra expenſas victus, & hoſpitij eidem D. N. commiſſario ſcuta N. notario vero iulios ſingulis diebus quibus ipſi ab Alma Vrbe receſſerint recto itinere vſque quo ad eam ſimiliter reuerſi fuerint de bonis delinquentium prædictorum, ſeu quomodolibet inditiatorum, omnino perſoluatur. In quorum, &c. datum, &c.

Franciſcus Belgius notarius.

Marcellus Lantes Auditor.

Nominatio Banniti.

MAgnificus D.G. habens facultatem, & licentiam nominandi bannitum a Reuerendiſſ D. N. Gubernatore, &c. tenoris infraſcripti videlicet Illuſtriſſ. &c. ſponte, &c. virtute dictæ facultatibus, & auctoritatis ſibi conceſſæ de nominando bannitum, nominauit, ac in eius priſtinum ſtatum repoſuit R. abſentem me not. &c. ipſumque ad eius patriam remiſit omnemque facultatem, & auctoritatem prædicto Magnif. D. G. in eiuſdem ſuis facultatibus, & litteris patentibus præmiſſorum occaſione traditam, atque conceſſam penitus in eundem R. bannitum, vt ſupra nominatum poſuit, atque tranſtulit ita vt idem R. eiuſdem auctoritate, facultate, poteſtate, & alijs quibuſcunque priuilegijs talibus Bannitis nominatis, & remiſſis conceſſis, & attributis tàm in vim præinſerti reſcripti, quam Summorum Pontificum conſtitutionum, priuilegiorum, & indultorum vti, frui, & gaudere valeat, & poſſit libere; & abſq. aliqua controuerſia non ſolum modo præmiſſo, ſed omni alio meliori modo, &c. Promittens idem D. G. præſentem nominationem, & remiſſionem ſemper, & omni tempore fore, & eſſe bonam, & validam nihilque in eius præiudicium feciſſe, illamque pro tali perpetuo habere, & manutenere alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Creatio Equitis.

IN nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. Nouerint vniuerſi, &c. quod anno, &c. In mei, &c. perſonaliter conſtit. Ill. D. N. filius bo. me. N. habens, tenens ſuis in manibus duas litteras regias obtentas à Sereniſſimo, ac Catholico Rege Philippo ab Auſtria, &c. ſub dat. vna videlicet in Oppido de Matritdie, &c. ſigillo magno eiuſdem S. Maieſtatis, vt in ea apparet a tergo impreſſo; altera vero ſub dat. &c. in papiro, ac ſermone hiſpano ambas ſcriptas, & manu eiuſdem Sereniſſimi Regis, vt in eis videre eſt ſubſcriptas tenoris, &c. illas prævia illarum oſculatione præſentauit Illuſtriſſ. DD. A. & B. eoſque requiſiuit, vt attento, quod Illuſt. D. C. commendator commendæ S. &c. cui etiam præinſertæ litteræ, directæ erant, ab hac luce migrauit vellent iuxta præinſertarum litterarum tenorem habitum, & Crucem per alios milites dictæ religionis Alcantaræ geſtari ſolitum tradere, & conferre, ac per huiuſmodi traditionem prædictæ militiæ aſcribere, & alijs militibus aggregare dignarentur

tur. Qui Illuſtriſſimi D. A. & B. dictas literas ad ſe debita cum reuerentia receperunt, & viderunt, & ſupra eorum ſingula capita poſuerunt, illaſque per eundem me notarium alta, & intelligibili voce legi mandarunt, prout lectæ fuerunt ad illarũ exequutionem præcedendo præuia Spiritus ſancti Miſſæ celebratione, in maiori capella infraſcriptæ Eccleſiæ recitata per P. presbyterum, &c. ipſum Ill. D.N. præſentem, & genibus flexis id humiliter petentem, & tunc confeſſum, & communicatum, aſtantibus ibi Ill. DD. A. & B. militibus dictæ religionis S. Iacobi, multis hinc inde interrogationibus, & reſponſionibus, iuxta eiuſdem religionis Alcantaræ ritus, & ſtabilimenta enſe a ſiniſtro latere per Ill. D. A. & B. cenſita, & per milites prædictos aureis a dextro, & ſiniſtro pedibus cinctis calcaribus, alijſque requiſitis ſeruatis, habitum eiuſdem Religionis Alcantariæ induerunt. Qui Ill. D. N. de obſeruando omnia, & ſingula eiuſdem Religionis Alcantaræ vota caualeriatus ordines, præcepta, & conſtitutiones a Sede Apoſtolica confirmatas, & quatenus ſint in vſu promiſit, & in manibus eorundem Ill.DD. A. & B. tactis per ipſum N. ſacroſanctis ſcripturis, ad ſancta Dei Euangelia ſolitum præſtitit iuramentum. Actum Romæ in Eccleſia, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Appaltus ſalis.

MAgnificus D. A. generalis dohanerius Almæ Vrbis ſalariæ, ſponte, &c. vendidit, & appaltauit, ac titulo venditionis, & appaltus conceſſit D. B. rub. 50. ſalis dictæ ſalariæ pro vno anno proxime futuro, ab hodie inchoan. & vt ſequitur finien. cum pactis, & conuentionibus infraſcriptis videlicet.

In primis quod dictus magn. D. A. teneatur, prout promiſit dare, & conſignare dicto B. dicta rub. 50. ſalis pro dicto anno, & eo anno durante in ſupradicta Almæ Vrbis ſalaria ad omnem ipſius B. ſimplicẽ requiſitionem pro locis N. & N. et verſa vice dictus B. teneatur, prout promiſit dicta rub. 50. ſalis recipere pro dictis locis. et ſoluere ad rationem iuliorum 20. pro ſingulo rub. dicto. D.A. dohanerio ibidem præſenti, etc. hic Romæ in dicta ſalaria ſtatim facta ab eodem R. receptione dicti ſalis in tot paulis, et teſtonibus papalibus libere, etc. Quam ſalis quantitatem prædictus B. teneatur recipere in termino dicti anni, et in euentum quod nollet, ſeu recipere recuſaret, nihilominus teneatur ad ſolutionem pretij ad rationem prędictam, ac ſi totam quantitatem ſalis recepiſſet, quia ſic expreſſe actum, etc. Item quod dictus A. Dohanerius teneatur concedere, prout ex nunc tenore pręſentis cõtractus, concedit plenam facultatem, et auctoritatem eidem B dicto anno durante, vendendi dictum ſal pro dictis locis, et terris ſuperius expreſſis, ad magnam, ſeu paruam quantitatem, et vt vulgo dicitur a groſſo, et minuto pro illis pretijs, pro quibus dictum ſal venditum fuit ab appaltatoribus præteritis. Item quod dictus D. A. dohanerius durante dicto anno non poſſit vendere, neque vendi facere per ſe, vel alium, ſeu alios in dictis locis aliquam quantitatem ſalis, ita ex pacto, etc. alias, etc. de quibus, etc. promittens inſuper dictus B. emptor dicto anno durante, non vendere, nec diſtribuere dictum ſal in alijs locis, præterquam in dictis locis, et terris ſuperius ſpecificatis, ſub pœna contenta, et expreſſa in capitulis inter R. Cameram Apoſtolicam, et dictum A. dohanerium celebratis, de quibus capitulis illorumq. tenore, et qualitatibus præfatus B. emptor aſſeruit habuiſſe, et habere plenam, et certam notitiam, et informationem. Pro quibus omnibus, etc.

Deputatio Viceplebani.

COram Reuerendiſſimo P. D. N. Dei, et Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopo N. ad in infraſcripta a Sanctiſſimo D. N. Papa ſpecialiter deputato, in meiq. notarij, etc. perſonaliter conſtitutus R. D. N. canonicus, etc. Plebanus parochialis eccleſiæ ſancti N. dioec. N. exhibuit, et præſentauit dicto Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo motum proprium Sanctiſſimi D.N. Papæ ab eo obtentum, quem ego notarius præ manibus habeo, requirens eundem, et petens virtute dicti motus proprij aliquem probum, et idoneum virum in viceplebanum dictæ eccleſiæ deputari.

Qui

Qui Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus dicto motu proprio, cum ea, qua decuit reuerentia, ad ſe recepto, illoque viſo, et lecto, et poſtea mihi reſtituto, auditaque petitione, et inſtantia dicti N. ſponte. etc. mandatis Apoſtolicis parendo, conſtituit, fecit, et deputauit dictæ Eccleſiæ viceplebanum D. A. quatenus tamen de eius ſufficientia, et idoneitate conſtet coram DD. examinatoribus ad id deputatis, ad dicti D N. plebani nomine, et pro eo dictam Eccleſiam ſancti N. in ſpiritualibus, et temporalibus regendum, et gubernandum confeſſioneſq. Chriſtifidelium audiendum et ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrandum, necnon decimas, et quoſcumque alios fructus, redditus, et prouentus ad dictam Eccleſiam quomodolibet ſpectantes, et pertinentes a quibus opus fuerit exigendum, et recuperandum, ac habuiſſe, et recepiſſe confitendum, et de exactis quietādum, etc. et præmiſſa faciendum cum prouiſione liciti, et honeſti ſalarij, ac iuſtis, et honeſtis, ac ſolitis, et conſuetis pactis, et etiam cum clauſula ſolita ad lites, et generaliter, etc. ſuper ſuibus, etc. Actum, etc. præſentibus teſtibus, etc.

Affrancatio prædij pro nob. domino B.

CVm fuerit, et ſit, prout aſſeritur, quod nobilis vir D. B. hactenus habuerit, et poſſederit habeatq. et poſſideat de præſenti iure vtilis dominij in loco dicto, ſeu vulgariter nuncupato, etc. vnum prædium modiorum quinquaginta partim arboratum, et aratiuum, et partim pratiuum iuxta bona, ab vno, etc et alios ſuos notiſſimos fines præmiſſis forſan veriores, ſaluo iure, etc ſub proprietate, et directo Dominio Abbatiæ, etc. grauatum annuo cenſu, vel canone, ſeu reſponſione ſolidorum 50. monetæ ferrarien. annuatim in feſto. et ſoluen. eidem Abbati, ſeu commendatario prædictæ Abbatiæ pro tempore exiſtenti. Cupiatq. dictus nob. D. B. dictum prędium à proprietate prędictę Abbatiæ liberare, et affrancare. Ideo ſupplicari fecerit Illuſtriſſimo. et Reuerendiſs. D A. tituli ſancti N. ſanctæ R. E. Cardinali, moderno Abbati, ſeu Commendatario dictæ Abbatiæ pro liberatione, et affrancatione prædicta pro q.ta habenda, et obtinenda optulit ſoluere ſummam ſcut. mille monetæ eroganda in emptionem tot locorum montium non vacabilium in hac Alma Vrbe, ad perpetuam vtilitatem prædictæ Abbatiæ, ex quibus annui redditus, et fructus percipientur longe maioris ſummæ, et quantitatis dictæ annuæ reſponſione, ſiue canonis floren. 50. Cumque quidem Illuſtriſſimus Cardinalis, et Commendatarius prædictus ſemper, pro poſſe ſtuduerit, et curauerit conditionem dictæ Abbatiæ facere meliorem omnibus examinatis, et mature diſcuſſis cognouerit, et demum deliberauerit, et decreuerit prædicta in euidentem dictæ Abbatiæ cedere vtilitatem, proptereaque facultatem, et auctoritatem prædictam affrancationem, mediante dicta inueſtitura facienda à Sanctiſſimo Domino Noſtro Clemente Papa Octauo, per eius litteras Apoſtolicas in forma breuis expeditas, ſub annulo Piſcatoris, ſub datum Romæ, apud ſanctum Petrum die prima Iulij 1599. obtinuit, quas originales litteras idem Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis mihi notario conſignauit, et illas præſenti inſtrumento per me notario regiſtrari iuſſit, tenoris, etc. Vnde ad dicti prædij affrancationem modo præmiſſo deuenire intendens motus maximè idem Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis, cum dictum prædium priuilegio, et beneficio conſtitutionis Bonifacianæ potiri, et gaudere ſupradictus B. prætendat Hinc eſt, quod anno, etc. Coram me notario, etc. perſonali. er exiſtens, præſens idem Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis Commendatarius præfatus vtens facultate, et auctoritate ſibi à Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa, vigore litterarum Apoſtolicarum conceſſis, et ipſarum litterarum vigore ſponte, etc. omnibus melioribus modo, etc. ſupradictum prædium, vt ſupra poſitum, et confinatum, ab vlteriori ſolutione, & præſtatione dicti cenſus canonis, ſeu annuæ reſponſionis, quo, ſeu qua grauatum exiſtit, ac à directo domino in, & ſuper eo, & qualibet illius gleba dictæ Abbatiæ, & eius pro tempore Abbati ſeu Commendatario competenti penitus, & omnino exemit, liberauit, & affrancauit, illudq. libe-

liberum exemptum, & francum, & allodiale eſſe,& pro tali in perpetuum haberi, teneri, & reputari voluit, & vult, ita vt decetero perpetuis futuris tẽporibus dictũ vtile dominium cum directo reconſolidetur, ac reconſolidatum fore,& eſſe cenſeatur,& ſit ad fauorem dicti D.B eiuſq.hæredum,& ſucceſſorum quorumcumque in tantum, quod dictæ Abbatiæ Illuſtriſſimoque D Cardinali Commendatario, & alijs quibuſcumque dictam Abbatiam quouis titulo nunc, & pro tempore obtinentibus in perpetuum nulla de, & ſuper illo præmiſſorum cauſa,& occaſione in totum,aut pro parte competat actio, aut ius aliquod, & de eo, & quolibet illius parte liceat eidem B. ac ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque perpetuis futuris temporibus libere, & licite ad eorum libitum voluntatis quouis titulo, aut modo diſponere,ac ſi oneri prædicto nunquam obnoxiũ fuiſſet prout de alijs ſuis bonis proprijs liberis, & allodialibus diſponere poſſet ſuper quo prædio, vt ſupra affrancato idem Illuſtriſſ. D.Cardinalis, & Commendatarius prædictus ceſſit tranſtulit, & renunciauit ad fauorem dicti D. B. idem præſentis eiuſq. hæredum,& ſucceſſorum quorũcumque dictum directum dominium, ac omnia iura omneſq. actiones occaſione prædicta dictæ Abbatiæ ſibiq Illuſtriſſ D. Cardinali, ac in dicta Abbatia ſucceſſoribus competentia, & competitura nullo in re,nullaq. actione d. Abbatiæ,& alijs prædictis de cetero reſeruatis,ſed omnibus in dictum D. B. & ſuos deſuper tranſlatis ad habendum,&c. Ponens, &c conſtituens, &c.dans licentiam,&c. & interim conſtituit,ſe rationẽ, & exemptionem dicti prędij omniaque & ſingula præmiſſa, & fecit idem Illuſtriſſimus D. Cardinalis eo, quia idem B.ſoluit tradidit, & conſignauit eidẽ Illuſtriſſ. D. Cardinali, quo ſupra nomine recipienti ſcuta mille monetæ in litteris patentibus decem locorum montis fidei non vacabilium quas idem Illuſtriſſimus D. Cardinalis in mei notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia habuit,& recepit ab eodem D.B. præſente,& tradente de quibus ſe bene contentum vocauit exceptioni, &c. tamen ad cautelam renunciauit cum pacto, &c. Quæ quidem loca decem montium ſtent, & ſtare debeant perpetuo,pro dicta Abbatia in locum ſupradicti prædij, vt ſupra liberati, & affrancati, & illius locum in omnibus, & per omnia ſubrogata eſſe cenſeatur,nec vllo vnquam tempore vendi,vel alienari poſſint non ſecus, ac cætera bona ſtabilia prædictæ Abbatiæ & caſu quo ipſa loco montium redimerentur pretium ipſorum reinueſtire debeat ad fauorem eiuſdem Abbatiæ in alijs locis montium non vacabilium de Vrbe, quæ eiſdem vinculis obnoxia, & prohibitioni alienationis ſubiecta perpetuo exiſtant ita tamen,quod non propterea quicquid de dictis locis montium contigerit poſſit haberi aliquis regreſſus ſuper dicto prædio,vt ſupra affrancato, ſed ſemper liberum,& francum remaneat, nec vllo periculo dictorum locorum montium ſubiaceat prout illud in quemcumque caſum dictum Illuſtriſſ.D.Card dicto nomine liberum,& francum penitus fore,& ſemper eſſe declarauit. Quæ omnia, & ſingula,in præſenti inſtrumento contenta,& expreſſa idẽ Illuſtriſſimus D.Cardinalis, quo ſupra nomine promiſit ſemper, & omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, & alias.&c Pro quibus omnibus, &c. iurauit tacto,&c. ſuper quibus,&c. Actum Romæ &c. præſentibus teſtibus,&c.

Creatio alterius de aliquo nobili domo.

Illuſtres, & nobiles viri DD. A. M. & N. omnes de nobili familia,& agnatione de N. conuocati, & congregati in loco infraſcripto, & infraſcriptorum occaſione aſſerentes ſe repręſentare maiorem, & ſaniorem partem ipſorum nobilium de N. & quod ad præſens non eſt alius ex ipſis nobilibus qui ad infraſcripta commode interuenire valeat, & nihilominus pro alijs nobilibus abſentibus de rato, & ratihabitione promiſerunt, & quatenus opus fuerit præſens inſtrumentum, & omnia contenta in eo ratificabunt, & approbabunt ad omnem ſimplicem requiſitionem infraſcripti D. P. etiam per publicum inſtrumentum cum clauſulis, & ſolemnitatibus debitis, & opportunis, alias,&c & dictis reſp. & nominibus conſiderantes, & attendentes eximias virtutes, & immenſa benemerita,& obſequia D.P. qui retroa

ctis

ctis temporibus ſe promptum, & facilem reddidit, & obſequioſum pro prædictis nobilibus, & augumento honoris domus, & agnationis prædictæ perſonam virtutes ſuas, ac induſtriam diuerſimode exercendo, & occupando. Volentes præfati nobiles DD. de N. quibus ſupra nominibus aliquali recompenſatione illorum, & amoris ſui offenſione, eum ſubleuare, & ſeſe obſequioſos illi reddere ne vitium ingratitudinis vllo vnquam tempore eis aſcribi valeat, & vt etiam ipſe D P. de cetero animoſior reddatur ad idem perſeuerandum habito prius ſuper præmiſſis inter eos, vt aſſeruerunt colloquio, & tractatu ſponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. vnanimiter, & concorditer dictum D P. ibidem præſentem, & gratioſe acceptantem, & quoſcunque eius deſcendentes, & deſcendentium deſcendentes vſque in perpetuum fecerunt conſtituerunt, & creauerunt, ac faciunt conſtituunt, & creant de domo agnatione, & familia de N. ita vt de cætero dictus P. & eius deſcendentes, vt ſupra ſint, & eſſe debeant, & intelligantur, ac habeantur, teneantur, tractentur, & reputentur, & nominentur haberi tractari vocari, & reputari debeant vbique locorum de domo, & agnatione ipſorum nobilium de N. ac ſi originarius ex dicta domo, & agnatione natus, & procreatus ex ipſis nobilibus, & ex alicuius ex eis corpore in lucem productus per lineam maſculinam, ac ſi eſſet vere, & naturaliter ex dicta domo, & agnatione ex corpore alicuius ex eis procreatus per lineam maſculinam legitimam, & naturalem, vt ſupra abſque alio medio in tantum, quod de cætero, & perpetuis futuris temporibus ipſe P. & eius deſcendentes, vt ſupra, infinitum poſſint, & valeant, & eis liceat vbiq. locorum deferre arma, & inſignia ipſorum nobilium de N. & agnationis ſub forma infraſcripta videlicet, &c. Hic ponatur ſcutum præfatorum nobilium de N. Quæ omnia, & ſingula, &c. Pro quibus, &c. iurarunt tactis. &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Formæ renunciationis tutelæ Mulieris tranſire volentis ad ſecunda vota.

IN Dei Nomine, &c. Coram, &c. ac in mei notarij, &c. perſonaliter conſtituta, honeſta mulier d. Agnes, & relicta q. N. & expoſuit eidem Magn. d. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti qualiter ipſa domina Agnes retroactis menſibus poſt dicti ſui viri obitum fuit deputata tutrix A. pupilli ſui, & dicti N. filij eique iudicialiter decreta fuit adminiſtratio perſonæ rerum, & bonorum dicti pupilli apparente deſuper inſtrumento manu publici notarij confecto velitque modo ipſa Agnes, et intendat tranſire ad ſecunda vota, et ob id non poteſt commode præeſſe adminiſtrationi perſonæ rerum bonorum, et iurium dicti pupilli ne propterea illius ſucceſſione, et alijs quibuſcumque iuribus ſibi competentibus propter defectum tutoris non dati ſeu petiti priuetur, et ne idem pupillus vllum propterea reale, nec perſonale detrimentum patiatur ſponte, etc. omnibus melioribus etc. ceſſit, et renunciauit, ac cedit, et renunciauit in manibus præfati Magnif. D. Iudicis, vt ſupra pro tribunali ſedentis dictæ tutelæ, et adminiſtrationi bonorum ei, vt ſupra decretæ offerens ex nunc reddere rationem ſuæ adminiſtrationis cuicumque altero tutori conſtituendo quem tutorem, per eundem d. Iudicem eidem pupillo conſtitui petit, et præſertim d. B vnum ex proximioribus dicti pupilli fide, et facultatibus idoneum ibidem præſentem, et onus huiuſmodi ſeparatum ſuſcipere offerentem. Qui Magnif. D. Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens auditis, et intellectis præmiſſis, et mature conſideratis omnibus melioribus modo, etc. et debita cauſæ cognitione adhibita debitaq. iuris ſolemnitate præcedente, & ſeruata præfatam renunciationem tutelæ, vt ſupra per dictam D. Agnetem factam tamquam legitimam, et legitime factam admiſit, et admittit, ac legitime factam declarauit, et declarat, et attento, quod ipſe. B vt ſupra nominatus per dictam Agnetem ex fide dignorum teſtimonio fuit ſufficienter informatus eſt habilis, et idoneus ad dictam tutelam ſuſcipiendam, et adminiſtrandam ipſum qui-

quidem B ibidem præſentem, & nos prædictum acceptantem eidem A. pupillo, eiuſque rebus, & bonis in tutorem, & pro tutore conſtituit, & deputauit, reliqua extende prout in alijs formis tutelæ, quas ſuperius habes mutandis mutatis, &c.

Aſſecuratio dotis.

CVm ſuperioribus diebus inter D. Lucretiam,&c. ex vna,& D. Claudium, &c. ex altera partibus fuerit, per Dei gratiam, contractum matrimonium, illudq. vt aſſeritur conſumatum, ſeruatis prius decretis ſacroſancti concilij Tridentini in parochiali Eccleſia Sancti Benedicti, &c. ſub qua ipſa D. Lucretia degit: & huiuſmodi parentelæ intuitu, fuerit inter ipſas partes, mediante tamen, pro ipſa D. Lucretia D N. N. deuentum ad certas conuentiones præfati in folio tenoris, &c. Hinc eſt,quod anno,&c. In mei, &c præſentia perſonaliter conſtituta dicta D. N. vti mater, ac legitima adminiſtratrix dictæ D. Martiæ, ſponte, &c. Ad computum ſcutorum 500. integræ dotis dictæ D. Lucretiæ, ceſſit, dedit, aſſignauit, ac alias omni modo meliori conceſſit dicto D. Claudio præſenti, &c. (*Domum in ſolutum dotis.*) Vnam domum, cum vniuerſis ſilius membris, & pertinen. poſitam,&c. iuxta bona, &c. & alios fines, ſi qui, &c. Item omnia iura, &c. ponens, &c. conſtituens,&c.& donec,&c. Et hanc domus ceſſionem fecit pro ſumma ſcutorum 300 monetæ de quibus, ſtante ipſa ceſſione, idem Claudius dictam D. Mariam præſentem, ac dictam eius vxorem quietauit,&c. & alia ſcuta,&c.& ad computum dictæ dotis idem D. Claudius confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ab eadem D. Maria præſente, &c. in bonis ſuppellectilibus ipſi conſignatis, æſtimatis ad hanc ſummam per DD. N N. communiter ab ipſis præſentibus electos, & nominatos, prout aſſeruerunt, & prout in folio dictæ æſtimationis apparet, quod mihi notario dederunt, tenoris, &c. Et alia ſcuta, &c. Idem D. Claudius in mei, &c. præſentia habuit,& recepit in prompta,& numerata pecunia à præfata D. Maria. Et inſuper ſcuta,&c. pro reſiduo,& complemento dictæ dotis, eadem D. Maria eidem D Claudio præſenti, &c. ſoluere promiſit intra quattuor menſes proximos liberè, &c. alias, &c. Et propterea ſtantibus dictis aſſignatione, conſignatione, atque ſolutione reſpectiue. Idem D. Claudius quietauit, &c. dictam D Mariam, ac dictam eius côiugem de integra dicta dote: exceptis dictis ſcutis, &c. ſoluendis vt ſupra dictum eſt,per pactum,etc. Quam quidem integram dotem receptam idem D. Claudius recipiendamq ex nunc, tamen pro quando illam receperit, vt ſupra obligauit, (*Hypothecatio ſuper omnibus eius bonis*)& hypthecauit tam in genere, quam in ſpecie,generi per ſpeciem nõ derogan. nec e contra, vna cum donatione propter nuptias, & alijs iuribus dotalibus, debitis, ſeu deben. iuxta formam ſtatutorum, et nouarum reformationum Almæ Vrbis quibus dictę partes ſeſe ſuppoſuerunt,in et ſuper omnibus, et ſingulis ſuis bonis mobilibus, et immobilibus, iuribus, actionibus, et creditis, præſentibus, et futuris, vbicunque exiſtentibus. Itaquod in omnes,et ſingulos caſus, et euentus redditionis faciendæ dictæ dotis, tam iuxta formam dictorum ſtatutorum, quam iuris diſponen. (*Liceat accipere paſſionem pro [illegible] dotis*) liceat D. D. Lucretiæ, et alijs [illegible] vel quibus ipſa dos reſtituenda eſſet, dictorum omnium bonorum, pro rata tamen dictæ dotis, et iurium dotalium, accipere poſſeſſionem actualem, realem, et corporalem, auctoritate propria, etc. acceptamq. retinere vſque ad integram dictæ dotis, et iurium dotalium ſatisfactionem: eo quia ipſe D. Claudius præfatam dotem conſeruare, et reſtituere,reſpectiue promiſit in omnes caſus reſtitutionis illius, tam conſtante, quam diſſoluto dicto matrimonio, vna cum donatione propter nuptias, et alijs iuribus dotalibus deben. iuxta formam dictorum ſtatutorum, quibus ſeſe ſuppoſuerunt ipſe partes, et quæ inter ipſos coniuges, et causã ab eius et eorum aliquo haben. locum habere voluerunt. De quibus omnibus, et ſingulis bonis ſic obligatis promiſit idem D. Claudius nihil feciſſe, nec eſſe factum, nec fiet in futurum in præiudicium dictæ ſuæ vxoris; alias teneri voluit de illorum euictione in forma iuris valida, et in Vrbe con-

conſueta, & ad omnia damna, &c. & ſimiliter dicta domina Maria promiſit de dicta domo, ſic vt ſupra aſſignata, nihil fuiſſe factum in præiudicium dicti D. Gaſparis, illumque liberare ab omni moleſtia, alias ſimiliter teneri voluit, de illius euictione, ac ad omnia damna. Pro quibus, &c.

Optio.

IN nomine Domini, Amen. Vacante præbenda Canonicali nuncupata N. de poteſtate conſtituta in Eccleſia, & plebe ſancti N. quam dum viueret obtinebat q. D. N. olim Canonicus dictæ Eccleſiæ, qui nuper diem ſuum clauſit extremum. Ven. D. N. Canonicus dictæ N. cui tanquam antiquiori, tam de iure, quam ex forma ſtat. dictæ Eccleſiæ ſpectat, & competit ius, & facultas optandi primam præbendã in dicta Eccleſia vacantem ſponte, &c. omnibus, &c. Volens vti beneficio dictorum ſtatutorum dictæ Eccleſiæ; ſaluis tamen infraſcriptis, vt infra optauit, & optat dictam præbendam canonicalem, vt præmittitur vacantem per mortem dicti D N. olim Canonici dictæ Eccleſiæ, & quam ipſe N. tenebat, & poſſidebat tempore vitæ, & mortis ſuæ, dimiſſa præbenda nuncupata de vinculo, quam ipſe D. N. tenebat in dicta Eccleſia ante præſentem optionem. Saluo tamẽ, & reſeruato eidem D. N. Canonico prædicto ante præſentem optionem, & in principio, medio, & fine ipſius, & in qualibet eius parte, iure, & facultate optandi, & optare poſſendi quamcumque aliam præbendam Canonicalem pro tempore vacaturam in dicta Eccleſia, quatenus, & inquantum dicta præbenda vacans, quam tenebat dictus N. olim Canonicus prædictus de iure optari non potuiſſet, ſeu eidem D. N. pro hac vice, ius, & facultas optandi non competerent, & quod ius, & quam facultatem ipſe D. N. expreſſe ſibi reſeruauit, & reſeruat, & eidem per præmiſſa nullatenus derogare intendit. Quinimmo ſaluum fore promiſit, & proteſtatur. Et ita ipſam optionem fecit, & facit cum reſeruatione, & citra præiudicium iuris, & facultatis, de quibus ſupra, quam aliter non feciſſet, niſi cum reſeruatione, de qua, & prout ſupra. Et de præmiſſis, &c.

Reuocationis iniuriarum verbalium inſtrumentum.

IN nomine Domini, &c. Præſens perſonaliter conſtitutus prouidus, & honeſtus A. pro ſeipſo ex vna, & B. ſimiliter præſens pro ſeipſo in quadam cauſa iniuriarum verbalium, quibus dictæ partes ſibi inuicem proximus ſuperioribus diebus præteritis, vt aſſeruerunt, criminatæ, & illorum occaſione partibus ex altera. Memoratus ex tunc B. publice, & expreſſa voce, non vi, dolo, metu, fraude, nec alia machinatione ſiniſtra, vt apparuit, circumuentus, ſed ſponte, libere, & voluntarie profitebatur, & confeſſus eſt. Quod omnia, & ſingula verba, per ipſum B. de perſona prouidi A. prænominati, quomodocumque dicta, prolata, & recitata, ad quamcumque etiam iniuriam tendentia, vergentia, ſeu interpretanda, dumtaxat animo irato, & caloribus primi motus inductus, ac etiam aliqualiter per ſæpe dictus A. prouocatus, & incitatus, & non alia intentione, ſeu mente, nequaquam dictis verbis inſiſtendo, ſeu inhærendo dixiſſet, protuliſſet, & recitaſſet. Et propterea nihil machinationis doli mali, fraudis, aut ſiniſtræ ſuſpicionis de perſona memorati A. aut progenitorum ſuorum, & amicorum vnquam habuiſſe, ſeu hodie habere. Eundemq. A. probrum, & honeſtum æſtimare, & reputare. Similiter quoque & idem A. audiens huiuſmodi rationabilem excuſationem, vna cum verborum præfatorum honeſtate, ſi quid dictus B. qualitercunque etiam de perſona A. impudica, & effrenata lingua in iram motus dixiſſet, & recitaſſet publice, & expreſſe, & cum omni benignitate, & manſuetudine induſit, remiſit pariter, & ignorauit. Ac alter alterius dextram in ſignum fœderis, & amicitiæ appræhendens alterum, & ſeſe amicos agnouerunt, & expreſſe proteſtabantur. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Digitized by Google

Alia Erectio, & fundatio Collegij.

R. P. D. Andreas Pomus Protonotarius Apoſtolicus Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Balneoregien. bonarum artiũ cupidus. Qui ab eius ineunte ætate ita ſe ad pietatem inſtituit, vt nihil ab eo magis optare videretur, quam patriæ propinquis cæteriſque omnibus prodeſſe,& pręſertim ſtudioſis literarum viris, quorum prudentia, conſilio, ac opera non modo priuatæ familiæ, & ciuitates amplæ optime inſtituuntur, ac illuſtrantur; ſed vniuerſa quoque Reſpublica Chriſtiana ad veram perpetuamq; felicitatem conſequendam dirigitur. Quapropter cum longo vſu didicerit non facile illos emergere,quorum virtutibus obſtat res anguſta domi. Idcirco patriæ in primis proſpiciens, poſteriſque ſuis, deinde alijs infranominandis. Cupienſq. illos ad liberalia ſtudia quantum in eo eſt capeſſenda incitare, collegium vnum in eius patria, in quo adoleſcentes bonæ, & egregiæ indolis educari, & alimentari queant inſtituere, ac annuo reddìtu dotare propoſuit.pro præmiſſorum igitur executione, ſua ſponte, &c. ac omnibus melioribus modo, &c. ſaluo,ac reſeruato Sanctiſſimi D N. Papæ,ac Sedis Apoſtolicæ conſenſu, & beneplacito, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expreſſe poteſtatus fuit, & poteſtatur, erexit, & fundauit vnum Collegium Scholarium. quod nuncupari debeat ſub inuocatione ſancti Bonauenturæ, ciuis, ac patroni dictæ ciuitatis Balneoregij, quem fel. recor. Sixtus Quintus Pont. Max. ob præclaram vitæ ſanctitatem perennes labores pro Eccleſia Dei ſuſceptos,ac preſtantem doctrinam cum pietate coniunctam, virtutibuſq. diuinis illuſtrem, dignum cenſuit, vt inter primarios,præcipuoſque Eccleſiæ Doctores annumeraret. Pro cuius collegij ſcholarium vſu, & habitatione inſeruire debeant ædes omnes, quas ipſe D. Andreas habet, & poſſidet in dicta ciuitate Balneoregij. quas ideo dicto collegio applicauit. Cui collegio, & ſcholaribus pro tempore exiſtentibus, vt ſe ſubſtentare, & conſeruare, oneraque ipſis, & collegio prædicto pro tempore incumbentia ſufferre valeant, donauit, ac titulo puræ, perfectæ,& inuiolabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit, ceſſit, conceſſit, mandauit, renunciauit,& transtulit in perpetuum eius ædes prædictas, ac alia omnia & ſingula bona ſua ſtabilia in ciuitate, & agro Balneoregien. ſita, & conſiſtentia,ſuper quibus bonis, vt ſupra donatis dictus D. Andreas ceſſit ad fauorem collegij, & illius ſcolarium omnia iura, omneſque actiones quocumque nomine nuncupatas ſibi deſuper competẽtes,& competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione ſibi deſuper, ſaluis tamen infraſcriptis, de cetero reſeruatis, ſed omnibus in collegium, & ſcholares prædictos penitus tranſlatis. Ponens, & ſubrogans collegium, & ſcholares antedictos, in ius, locum, & priuilegium ipſius donatoris vniuerſum,ad haben. &c. conſtituens,&c. dans licẽtiam ſcholaribus.ſiue pro tempore rectori,& œconomo collegij prædicti bonorum donatorum poſſeſſionem, &c. propria auctoritate, &c. capiendi,&c. captamque,& apprehenſam retinendi,&c. continuandi,&c. & donec,&c. cõſtituit,&c.de quorum bonorum idoneitate,ne vllo vnquã tempore contingat dubitari,vtque facilius ab occupationibus defendi valeant, bona donata recenſeantur, recognoſcanturq. illiſq. omnibus diligentiſſime perquiſitis,ſingula in cataſtum referantur. & quibus in locis ea ſint, quibuſue finibus cõtinentur ſingulatim per publicũ notariũ deſcribentur, cuius cataſti.ſiue inuentarij duo conficiantur exempla vtraque publici notarij auctoritate, & ſignoroborata,& authenticata.quorum alterum in dicto collegio,alterum vero in Epiſcopali archiuio cuſtodiẽdum tradatur. Quorum omnium bonorum perpetuam conſeruationem pro dicto collegio, & ſcholaribus, cupiens illorum venditionem,diſtractionem, tranſlationem, permutationem, pignorationem, obligationem, hypothecationem, & alienationem quamcumque etiam alienationis vocabulo latiſſime ſumpto, & etiam illorum vltra triennium locationem expreſſe prohibuit, & vetuit. Quicquid autem contra ſupra, & infra diſpoſita factum fuerit,irritum,ac inane,nulliuſq; roboris,ac momenti ſit Aedes autem pro vſu dicti collegij, & eius ſcholarium appli-

Digitized by Google

applicatarum, ſi dirruerentur, aut vetuſtate labefactatæ ruinam minarentur, eas ex aliorum bonorum collegij redditibus reſtitui, inſtaurariq. ſtatuit, & mandauit:

Collegium autem prædictum ſit, & eſſe debeat perpetuis futuris temporibus, & in infinitum de iure patronatus ex fundatione, & donatione familiæ ipſius D. Andreæ, & eius germanorum fratrum, ac deſcendentium ab eis, & pro primo patrono dicti collegij nominauit ſemetipſum, & poſtquam eſſe deſierit, ſubſtituit eius germanos fratres, ac eorum deſcendentes maſculos, legitimos, & naturales in perpetuum, & in infinitum etiam vltra centeſimū gradum, quouſque durabit linea prædicta, in quo collegio recipiantur, & admittantur tot ſcolares prima tonſura initiati bonæ, & egregiæ indolis, litterarum ſtudijs dediti, ad minus annum decimumquintum cuiuſque eorum ætatis attingentes: quot ex fructibus, redditibus, & prouentibus bonorum dicto collegio donatorum ſubſtentari commode poterunt, quibus cibarius victus per ſeptennium tantum ſubminiſtrari debeat. Qui ſcolares eſſe, & delegi debeant de familia fundatoris, & ab ea deſcendentium, ac conſanguineorum, affinium, propinquorum, ac quoquis modo, & gradu attinentium eorumdem deſcendentium in perpetuum, & in infinitum. Itaut ſemper proximiores in gradu præferantur, quibus patronis liceat toties quoties alios eligere in defectum attinentium, & aliorum prænominatorum. Quod ſi omnes deſcendentes eſſe deſierint, recipiantur in dicto collegio ſcolares, quos Reuerendiſſimus cathedralis Eccleſiæ Antiſtes, ac magnifici domini Priores ciuitatis Balneoregij pro tempore duxerit eligendos, & admittendos. Qui ſcolares eligendi, & admittendi ab Antiſtite, ac Prioribus prædictis debeant eſſe ætatis, & idoneitatis prædictæ toties quoties electio contingat, et de ciuitate ſiue diœceſi Balneoregij, et quoties electioni locus factus fuerit, edictum publice præponatur, vt ad illum obtinendum omnes inuitentur: et qui conuenerint, ſeparatim diligenter ſingulorum ingenium, indoles, mores, et alia, quæ negotij ratio requirit explorentur, atque vbi Antiſtes, et Priores prædicti de ſingulorum ingenio, indole, et moribus fuerint edocti a probatis viris, omnes quos bonos, aptoſq iudicauerint, ſi plures fuerint, ne fauore, et gratia eligere videantur, in breui pagina nominatim deſcribi, ac in vrna poni, et ſucceſſiue quem puerulus primum extraxerit, ad locum vacantem eligere, et recipere debeāt. Vtq. ordo, et iura dicti collegij ſeruentur, ſcolareſq. in bona vita, et moribus contineantur. Reuerendiſſ. D. Antiſtes prædictus ex eis natu maximum, ſi ſibi videbitur, ſin autem alium quem maluerit ex ſcolaribus, ſiue ſi ipſi Reuerendiſſimo D. Antiſtiti videbitur expedire extraneum, ſacerdotem tamen maturæ ætatis, et ſpectatæ integritatis eligere dignetur, qui ſcolaribus præſit, curetq. collegialiter in dictis ædibus eos degere, bonam, honeſtamq. vitam ducere, ac ſordibus, et vitijs abſtinere, boniſq. artibus operam nauare, ipſiuſq. collegij introitus non diſsipari, aut in alios quam in collegij, et ſcolarium vſum, et vtilitatem conuerti. Scolares autem pro tempore collegij prædicti enixe per viſcera Chriſti hortatus fuit, vt accuratè prouideant, et nitantur otium, ac deſidiam; a quo fonte multa profluunt mala, eorum ætati infeſta, vt peſtem vitare: ſtudijs literarum non ſolum, et latinæ linguæ, ſed et Eccleſiaſticæ diſciplinæ operam nauare: ab improborum amicitia cauere, ſeniores, ac recte monentes auſcultare, eoſq. vti parentes obſeruare, bonas artes colere, in ludo, et ſcola literaria modeſte verſari, ante omnia Deum timere, quotidie preces, horaſq. beatæ Mariæ recitare, preces Deo Opt. Max. in ſalutem animæ ipſius R. P. D. Andreæ deuote effundere, ac ſe tales præbere, vt iudicentur non indigni loci in dicto collegio ipſis conceſsi, et probitatis, religionis, et induſtriæ eorum ſpem ad maiora extendere.

Quæ omnia, et ſingula præmiſſa, quæ dictus D. Andreas declarauit feciſſe, et facere amore Dei, ac ad laudem, et honorem ſancti Bonauenturæ, cuius precibus, interceſſione, et meritis Saluator noſter Ieſus Chriſtus ad cæleſtia regna ipſum perducere dignetur, ſemper, et perpetuo rata, grata, valida, et firma habere, ac

Digitized by Google

tenere,& in nullo ſub quouis prætextu,iure, titulo,cauſa,modo,ingenio, ſiue quæſito colore, ac ex quauis cauſa quantumuis incogitata per ſe, vel alium, ſeu alios in iudicio, aut extra, directè, aut indirectè contrafacere, &c. promiſit. Et pro obſeruatione inuiolabili omnium, & ſingulorum præmiſſorum, & eorum non contrauentione dictus D. Andreas ſeipſum, &c. bonaque,&c. ac iura,&c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis, &c. citra, &c. obligauit,&c. me notario publico infraſcripto vti publica, & authentica perſona ſolemniter, ac legitime ſtipulan. & acceptan. pro omnibus, & ſingulis, quorum intereſt, &c. iurauit tactis, &c. ſuper quibus, &c. actum, &c.

Tenor ſupradictorum litterarum ſequitur,vt infra videlicet.

CArolus Trottus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Balneoregien.

Dilecto nobis in Chriſto D. Vicentio Flaminio Ciui Balneoregien. ſalutem in Domino. Cum pro parte tua fuerit nobis expoſitum, quod tu titulo deuotionis ductus ven. Eccleſiam S. Bonauenturæ in ciuitate Balneoregij, & contratæ Ciuit. exiſten. dotare propoſuiſti annuis ſcutis in ſeruitutis capellano, qui ſingulis hebdomadis feria ſecunda, & quarta perpetuis futuris temporibus in dicta Eccleſia celebrare debeat,ſi tibi, ac tuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque referuetur, & concedatur ius præſentandi perſonam idoneam ad dictam Eccleſiam quoties perpetuis futuris temporibus vacare contigerit. Nos igitur zelo tuæ deuotionis annuentes, Cupientes quoque noſtris præcipuè temporibus, te, ac alios ad pia opera excitare. Tibi, ac tuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque in dicta Eccleſia ius præſentandi perſonam idoneam, à nobis tamen, ac ſucceſſoribus noſtris inſtituen. quoties illam quomodolibet vacare contigerit, perpetuis futuris temporibus, ex priuilegio dotationis, ac alijs omni meliori modo concedimus, ac reſeruamus. In quorum, &c.

Promiſſio pro Illuſtriſſ. D. N. mercatore Floren. Rom. Cur. ſequen. pro erectione montis.

ILluſtriſſ. D. C. Domicellus Rom. & Marchio N. aſſerens ſibi à Sanctiſsimo D. N. D. Clemente diuina prouidentia Papa Octauo per ſuas litteras Apoſtolicas in forma breuis expeditas, ad prouidendum varijs, & diuerſis ſuis negotijs datam,& conceſſam fuiſſe licentiam,& facultatem ſuper infradicendis ſuis bonis in dd. litteris Apoſtolicis expreſſis, & ſpecificatis erigendi, ſeu creandi montem redimibilem non vacabilem, ſummæ, & quantitatis ſcutorum vigintiunius millium, & quingentorum monetæ, & iuliorum decem pro ſcuto, conſtituen. & continen.in totum quantitatem locorum ducentorum, & quindecim; cum participatione fructuum ad fauorem montiſtarum, ad rationem ſcutorum ſex,& baioc. 60. monetæ pro ſingulo loco,& anno: & alias,prout latius conſtare aſſeruit dd. litteris Apoſtolicis erectionis montis præfati, ſub datum Romæ apud ſanctum Petrum tertia præſentis menſis Februarij, quarum copiam mihi notario, &c. exhibuit, tenoris, &c. Et requiſiuiſſe Ill. D. N. mercatorem Florentinum Romanam Curiam ſequen. vt ipſius Illuſtriſſ. D. C. contemplation. contentus ſit depoſitariam d. montis acceptare, ſeu ſe eiuſdem montis depoſitarium vocare: nec non promittere, & ſe principaliter, & inſolidum obligare erga, & ad fauorem perſonæ, ſeu perſonarum, aut montiſtarum in d. monte pecunias ponentium pro ſolutione fructuum d. montis, prout opus fuerit facienda, & aſſerens d. Ill. D. L. acceptaſſe, & contentum remanſiſſe promiſſionem, & fideiuſſionem præfatas facere velle, volens igitur d. Ill. D. C. eundem D.N. ſuper præmiſſis,& illorum cauſa, & occaſione, ex nunc pro dum, & quando promiſſiones,& fideiuſſiones præfatas fecerit: cautum, & ſecurum reddere. Ideo ſponte, &c. omni meliori modo, &c. ex nunc,prout ex tunc,ac pro dum, & quando promiſſiones fideiuſſiones, & obligationes præfatas fecerit, promiſit, & ſe obligauit d. Illuſt. D. N. licet abſentem, me notario publico infraſcripto pro eo, illiuſque hæredibus, &c. præſente,

Digitized by Google

ſente, ac legitime ſtipulante, & acceptante, & ſupradictis, per eum facien. promiſſione, & obligatione pro ſolutione fructuũ d. montis, ac omnibus, & ſingulis in eiſdem promiſſione, & fideiuſſione conten. quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo, ad verbum inſertis haberi voluit, indemnem penitus, & ſine damno releuare, & conſeruare: Ita quod nullum propterea damnum, neque moleſtiam aliquo vnquam tempore patiatur: eundemq. Ill. D. N. vt ſupra abſentem, ſtipulatione, qua ſupra interueniente, a promiſſione, & fideiuſſione huiuſmodi intra viginti annos proximos, & alias iuxta formam dictarum litterarum Apoſtolicarum penitus eximere, & liberare; alias, & ad omnia damna, &c. teneri voluit; & de quibus, &c. eundemque Illuſtrem D. N. vt ſupra abſentem cautelauit, & aſſecurauit, ac cautũ & ſecurum eſſe voluit, tam in genere, quã in ſpecie ſuper omnibus, & quibuſcumque ſuis bonis mobilibus, & ſtabilibus in quouis loco, & ſub quibuſuis finibus ſitis, poſitis, & confinatis, & pro maiori cautela d. Illuſt. D. N. Itaquod ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra, & ne de proprio vigore dictæ promiſſionis, & fideiuſſionis, per eum facien. aliquid ſoluere cogatur, aſſerens ad ipſum, ſeu illuſtriſſimam D. Fauſtinam eius vxorem, & Illuſtriſſimum D. Iacobum eius filium pleno iure dominij, vel quaſi, inter alia bona ſtabilia, ſpectare, & pertinere caſale Burghetti nuncupatum rubrorum ducentorum viginti, vel circa, poſitum extra portam Flaminiam iuxta ab vno bona Illu. D. Ioan. Baptiſtæ Altouiti, ab alio bona Illuſtriſſimorum DD. hæredum Illuſtriſſimi D. Cardinalis Farneſij, ſeu caſale del Pino nuncupatum, & ab alio lateribus caſale nuncupatum la Caſtelluccia Illuſtrium DD. de Celſis ſaluis alijs, ſi qui, &c. quod quidem caſale Burghetti ad præſens, vt aſſeruit in locationem, ſeu affictum retinet Ill. D. Gregorius de Sabattarijs per nouénium pro annuo affictu ſcutorum octingentorum quinquaginta octo monetæ iuliorum decem pro ſcuto & b. 49. ÷ qui quidem affictus maturabit die, &c. & ex nunc pro dum, & quando affictus præfatus maturatus, & expletus fuerit; caſale præfatum reperitur locatum, & affictatum Ill. D. Hortenſio Celſo per nouium, incipien. in feſto S. Angeli menſis ſeptembris, anni 159. ſeu. &c. & vt ſequitur finien. pro annuo affictu ſcutorum mille ſeptuaginta quinque ſimilium prout de affictu facto D. Gregorio conſtare aſſeruit inſtrumento rogato per D. Vincentium Fuſcum notarium publicum Capitolinum ſub die vltima Maij 1581. de affictu autem facto Dom. Hortenſio conſtare aſſeruit inſtrumento rogato per eundem notarium ſub die, &c.

Item introitus Caſtrorum N. & N.

Item aſſeruit ad ipſum etiam ſpectare, & pertinere annuam penſionem ſcutorum quadringentorum auri in auro ipſi Illuſtriſſimo D. C. reſeruatam ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus menſæ Epiſcopalis Feracen. anno quolibet ſolui debitam in feſto S. Io. Baptiſtæ de menſe Iunij vnica tantum ſolutione.

Item aliam annuam penſionem ſcutorum centum quadraginta trium auri in auro ſimilium cum dimidio, ipſi Illuſtriſſimo D. C. reſeruatam ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus menſæ Epiſcopalis Aſſiſien. anno quolibet ſolui debitam in duabus ſolutionibus, & paghis, alteram videlicet in feſto S. Io. Baptiſtæ de menſe Iunij, & alteram in feſto Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti pro rata; prout latius conſtare aſſeruit litteris Apoſtolicis reſeruationum penſionum præfatarum deſuper expeditis, ad quas, &c. Ideo ſponte, &c. omnibus. &c. vltra præmiſſa. & infraſcriptam generalem obligationem omniũ ſuorum bonorum, obligauit, & hypothecauit, ac ceſſit, & aſſignauit d. Ill. D. Io. Baptiſtę abſenti, ſtipulatione qua ſupra interueniente, ſolutiones, & paghas affictuum, & penſionum prædictarum, ab hodie impoſterum, ſuis debitis terminis maturandas, ad haben. &c. transferens, &c. omnia iura, &c. ponens. &c. conſtituens eundem Ill. D. Io. Baptiſtam, & ſuos, &c. procuratores irreuocabilles vt in rem propriam, ac ipſius, &c. ſolutiones, & paghas dd. affictuum, & penſionum ſuis debitis terminis, & temporibus aduenientibus, maturan. & deben. ab illorum affictuarijs, & titularijs, ſeu Epiſcopis nunc, & pro tempore reſpectiue exiſten. ac alijs quibus opus fuerit peten. exigendum, &c. ac

 habuiſ-

Digitized by Google

habuiſſe, &c. confitendum, & tam de habitis,&c. quam habuiſſe,&c. confeſſis ſoluentes,& alios,quos opus erit, quietandũ, &c. & quietantias qualſcunque tam publicas,quam priuatas iuramento, & alio quouis robore vallatas,dandum,& faciendum, iura, & actiones qualcumque in fauorem ſoluentium, ſi opus fuerit cedendum, & transferen. cum clauſulis opportunis, & ſi opus erit,iudicialiter agendum cum ſolitis clauſulis ad lites,& poteſtate ſubſtituen.& ſequeſtrandi, & alijs clauſulis, & facultatibus in ſimilibus apponi ſolitis, & quouis modo magis opportunis, durante fideiuſſione,& promiſſione huiuſmodi. Itaut per huiuſmodi ceſſionem & deputationem,dicto Ill.D.N.non teneatur,nec obligatus ſit aliquam diligentiam, niſi illam, quam voluerit facere; cum nihilominus, ſi aliquam diligentiam non fecerit, non poſsit, neque veleat d. Illuſtriſſimus D C. neque eius fideiuſſores infradicendi ſe iuuare; & quod non intelligatur modo aliquo ſupradictis, & infraſcriptis cautelis in aliquo præiudicatum, nec ab illis receſſum; ſed ille ſemper illeſæ remaneant ad fauorem Illuſt.D.Io.Baptiſtæ,ſtipulatione quaſupra interueniente,ordinauitq. inſuper d. Illuſtriſſimus D. C. ex nunc dd. affictuarijs, & alijs, nunc, & pro tempore reſpectiue exiſtentibus, vt affictus, ſeu paghas,& terminos dd. Caſalium, penſionũ, & aliorum prædictorum in terminis, & temporibus,ac in eiſdem modo, & forma, quibus tenentur, & obligati exiſtunt erga ipſum Illuſtriſſimum D. C. ſoluant, & exburſent, ac ſoluere, & exburſare promittant, & ſe obligent præfato Ill. D. N. donec mons præfatus integre extinctus, & redemptus, ac dictus Illuſt. D. N. integre ſatisfactus, & liberatus non fuerit, de quibus quidem affictibus, reſponſionibus, ex nunc pro dum, & quando dicto N. ſoluti, & exburſati fuerint, eoſdem affictuario, & penſionum debitores licet abſentes, me, &c. quietauit, &c. per pactum, &c.

Et in euentum, in quem contingat, dictum Ill. D. N. occaſione promiſſionis, & fideiuſſionis huiuſmodi arctari ad aliquas anticipatas ſolutiones de proprio faciendas montiſtis,ſeu alijs perſonis, & antequã maturent paghæ affictuum, penſionum ſupra expreſſarum, & antequam illæ exactæ non fuerint, & in manibus D. N. non peruenerint, quas,vt dictum eſt, ad ipſum N.peruenire,& perueniri debere;ita tamẽ quod ipſe D. N. nullam diligentiam facere teneatur, & ſi cæperit aliquam diligentiam facere (illam ad eius libitum dimittere, poſſit) conſentit nihilominus ex nunc,quod præfatus D.N. in caſu,& euentu præfatis,vel aliquo præfatorum, dictam ſummam, ſeu ſummas de ſuis pecunijs anticipate, aut alias ſoluen. abſque aliqua alia citatione, ſeu interpellatione de ſuper ipſi Illuſtriſſimo D. C. facienda; quam d. Ill.d.N. ſi ſibi placuerit, & videbitur, agere poſſit contra affictuarios, & titularios præfatos pro conſecutionne terminorum decurſorum,& maturatorum,ac vno,& eodem tempore,ſi ſibi videbitur,alias, vel illos accipiat, vel ſumi faciat ad cambium, & recambium a quibuſuis mercatoribus,& perſonis, etiam ſemetipſo pro quibuſuis ferijs, nundinis, & mundi partibus,ſemel, & pluries quoties occurrerit, & opus erit, omnibus cambijs, recambijs, ac damnis, expenſis, intereſſe, & prouiſionibus ipſius Illuſtriſſimi D. C. de quibus quidem cambijs,&c. promiſit ſtare, & credere ſimplicibus partitis, & computis per dictum Ill. D. N. ſeu illius agentes, vel miniſtros, ac alios mercatores, vel perſonas, qui pecunias præfatas ſuper cambijs retinuerint, dandis, & exhibendis, abſque onere cuiuſuis alterius probationis. Et hoc intelligatur etiam, & fieri poſſit, quotieſcumque fuerint maturati fructus montis præfati, & ex parte montiſtarum forſan pecuniæ, & fructus de manu in manum maturandi non recipiantur, & illos in manibus D. N. dimittant, & permanere permittant. Promittens eundem N. vt ſupra abſentem reimburſare de omnibus, & quibuſcumque cambijs,ac alijs expenſis,& prouiſionibus, occaſione cambiorum, recambiorum huiuſmodi quomodolibet facien. & decurren. vna cum ſorte principali, ad omne eiuſdem Ill D.N. beneplacitum,& ſimplicem requiſitionem pacto tamen expreſſe adiecto, quod dicto Illuſt. D. N. liceat iudicialiter agere, ac conſecutionem ſortis principalis,ac cambiorum, recambiorum, & aliarum expenſarum præfatarum, & vno, & eodem tempore pecunias præfatas

tas retinere vſque ad diem integræ ſatisfactionis.

Et inſuper, præmiſſis ſemper ſaluis volens vt contenta, & expreſſa in præinſertis literis Apoſtolicis ſeruentur; eaq. debitæ executioni, iuxta illarum diſpoſitionem, demandentur, ſponte, &c. promiſit, & conuenit, quod affictuarij nunc, & pro tempore exiſtentes dictorum caſalium, & caſtrorum promittent, & ſe obligabunt, ſemper huiuſmodi promiſſione, & fideiuſſione durante, & donec integre mons pręfatus extinctus, & redemptus non ſit, & D. D.N. integre ſatisfactus non fuerit, de omni, & toto eo, quod de ſuis pecunijs ſoluerit, & exburſauerit, eorumque cambijs, recambijs, damniſque expenſis, & intereſſe, & prouiſionibus ſoluere, ac realiter, & cum effectu exburſare affictus, & penſiones ſupra expreſſos, ſuis loco; & tempore maturan. & deben. præfato Ill. D.N. libere, &c. Itaquod, &c. alias, &c. ſtipulatione qua ſupra interuenien. conſenſit inſuper, & promiſit dictus Illuſtriſſimus D. C. pro maiori cautela Ill. D. N. & iura iuribus addendo, & non alias, &c. finitis, et maturatis affictibus, et locationibus huiuſmodi, ſupradictum Caſale, et introitus dictorum Caſtrorum nemini locare, ſeu affictare, abſque ſcientia, et conſenſu præfati Ill. D. N. ad hoc vt ipſe tutus ſit de idoneitate nouorum conductorum, et qui affictus caſalis, et introitus prędictorum pręfato Ill. D. Io. Baptiſtæ, vt ſupra, ſoluant, ac ſoluere, et exburſare promittant, et ſe in forma Camerę Apoſtolicę obligent, et ſic ſemper ſeruari et fieri debeat, toties, quoties affictus, et locationes huiuſmodi facere, et reuocare contigerit, donec d. Mons extinctus, & d. D. N. integre ſatisfactus nõ fuerit, vt ſupra dictum eſt; alias in euentum contrarij, affictus, ſeu locationes prædictæ ſint, et eſſe debeant ipſo iure, et ipſo facto nullæ, et inualidæ, ac pro nõ factis habeantur, quia ſic actum, etc.

Et ex ſupradictis affictibus, et penſionibus præfato Ill. D. N. vt ſupra ſoluen. et exburſan. d. Illuſtriſſimus D. C. conſenſit, quod per quinquennium proximum poſſit ſoluere ratam fructuum totius dicti montis, et ſolutis, ſeu defalcatis, et retentis anno quolibet dicto quinquennio durante fructibus præfatis, dictoq. Ill. D. N. de omni, et tot eo, quod forſan de ſuo proprio ſoluere occurriſſet, ac illorum cambijs, etc. et prouiſione, ſeu prouiſionibus ſupradictis reimburſato, et ſatisfacto, totum id, quod ſupereſt ex affictibus, et penſionibus præfatis, in manibus præfati Ill. D. C. ipſe teneatur reddere, et reſtituere, ſeu ſoluere præfato Illuſtriſſimo D. C. de ſemeſtre in ſemeſtre. et in fine cuiuſlibet ſemeſtris pro rata, hic Romæ; et hoc intelligatur duran. d. quinquennio tantum, et non vltra.

Ordinauitque inſuper d. Illuſtriſſ. D. C. pro Ill. D.N. abſenti, eidemq. per pręſens inſtrumentum plenam, liberam, et amplam facultatem dedit, ac tranſtulit, conceſſit; quod elapſo d. quinquennio, ſolutis prius fructibus totius montis, ac ſibi ſatisfacto de prouiſione, ſeu prouiſionibus ſibi aſſignatis, ac ſibi debitis, et alijs ſupradictis, ac ſemper detractis, et retentis penes ipſum mercatorem, duabus ſolutionibus, et paghis d. montis, de proximo ordine ſucceſſiuo maturandis, totum id, quod anno quolibet ſupererit ex affictibus, et penſionibus ſupradictis, quotieſcũque aſcendat ad ſummam ſcutorum trecẽtorum; de ſemeſtre in ſemeſtre, et in fine cuiuslibet ſemeſtris, conuertat, et conuertere debeat in extinctionem, ſeu redemptionem d. montis, pro rata facien. iuxta, et ſecundum formam, continentiam, et tenorem præinſertarum litterarum Apoſtolicarum erectionis illius, ad quas, etc. hoc tamen adiecto, quod dictus Ill. D. N. extinctionem, et redemptionem præfatam facere teneatur, et obligatus ſit modo ſuperius expreſſe, ſine aliqua requiſitione ipſius Illuſtriſſimi D. C. et ſuorum, etc. modo tamen, et forma ſupra ſpecificatis, omnibus tamen ſumptibus. et expenſis præfati Illuſtriſſimi D.C. de quibus d. Illuſtriſſimus D. Carolus ſtare, et credere debeat ſimplicibus partitis, et computis dandis, et exibendis ab ipſo D.N.

Promittens præfatus Illuſtriſſimus D.C. huiuſmodi promiſſionem, ac ceſſionem, et aſſignationem per eum pro maiori cautela D.N. ſic vt ſupra factas ſemper, et perpetuo fore bonas, et validas, bene, æque, et valide factas; dictoſq. affictus, et penſiones eſſe exigibiles, et illi pro tempore, et in futurum in aliqua parte non di-

minuentur, ſed potius agentur; & in eas tamquam tales facere conſentire omnes perſonas. &c. ius haben. vel habere quomodolibet apparentes, ſeu prætendentes in, & ſuper dd. caſale, & caſtris, ac illorum fructibus, & penſionibus præfatis ad omnem ſimplicem extraiudicialem interpellationem facien. ex parte D. D. N. vel ſuorum, &c. immo omnem litem, moleſtiam, & controuerſiam. ſi quæ ſuper præmiſſis, vel aliqua eorum parte quomodolibet moueatur in quouis iudicio petitorio, vel poſſeſſorio inſolidũ, & in quauis inſtantia, & parte iudicij, in ſeipſum ſuſcipere, & ſuſceptam proſequi, terminare, & finire omnibus ſuis ſumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis etiam, abſq. alia cura, & interuentu ipſius Ill. D. N. & ſuorum hæredum, &c. quos promiſit ſemper, & perpetuo dd. mõte, fideiuſſione, & promiſſione pręfatis durantibus, & donec D. N. de præfatis integre ſatisfactus, & liberatus non fuerit manutenere in pacifica, & quieta perceptione, & exactione affictuum, & penſionum præfatarum, vt ſupra, ac defendere, liberare ab omni lite, moleſtia, & moleſtãte perſona Alias in omnes, & ſingulos caſus, & euentus præmiſſis, aut alicui præmiſſorum contrarios de omni, & quacumque di cti caſalis, Caſtrorum, ac fructuum, & penſionum præfatarum reſpectiue euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta ſiue in proprietate, ſiue in poſſeſſione ſequatur euictio, ac etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit erga præfatum Ill. D. N. abſentem, me notario, &c.

Et præmiſſis, ac infradicendis ſemper ſaluis, in euentum, in quem, ſupradicti affictus, & penſiones ex quouis capite, & defectu diminuerentur, ſeu in totum, ſiue in partem deficerent, tunc, & eo caſu, præfatus Illuſtriſſimus D. C. in ſpecie, ita tamen, &c. obligauit, & hypothecauit D. Ill. D. N. vt ſupra abſenti quoſcumque fructus, redditus, & prouentus omnium, & quarumcunque terrarum, & molendini, ac aliarum quarumcumque rerum, & bonorum, Caſtrorum Canis mortui, & Montitorij ad ipſum Illuſtriſſimum D. C. & Illuſtriſſimum D. Iacobum eius filium ſpectan. & pertinen. Dans eidem licentiam, & facultatem illos exigendi, & percipiendi, propria auctoritate, & de facto, & de illis quietan. iura cedendi, ac iudicialiter agen. & iuxta formam præinſertarum literarum Apoſtolicarum, cum clauſula conſtituti latiſſime, vt opus fuerit exten.

Promiſitq. inſuper D. Illuſtriſſimus D. D. vt vulgo dicitur; far buono al ſignor N. l'aggio delli quatrini, che forſe li ſaranno pagati per detti aſſegnamenti dati a quel prezzo, che correrá per tempo, da ſtare alla relatione ſemplice, da farſi da vn ſenſale de banchi.

Item conſenſit, & conuenit præfatus Illuſtriſſimus D. C. quod ſi, & quotieſcũque dicto tempore durante, ceſſatum fuerit in ſolutione fructuum, & affictuum dicti caſalis, ac introituum Caſtrorum, & penſionum ſupradictarum, in terminis, & temporibus, vt ſupra debitum, tunc ſit in arbitrium, & liceat D. N. & ſuis, &c. pro illorum faciliori cõſecutione, agere, & experiri tam contra ipſum Illuſtriſſimum D. C. & fideiuſſores infradicendo inſolidum pro rata eorum tantum, quam cõtra dictorum caſalis, & Caſtrorum conductores & affictuarios, ac titularios, & alios quoſcunque caſales, & Caſtra prædicta quouis titulo pro tempore tenentes, & poſſidentes, ac penſiones præfatas ſoluere debentes, ac vno, & eodem tempore pecunias præfatas accipere, & retinere, ſeu ſumi facere, & cõtinuare ſuper cambijs modo quo ſupra; tam pro ſolutione fructuum dicti montis, illo durante, vt ſupra dictum eſt, quam pro extinctone de ſemeſtri. in ſemeſtre, & in fine, vt ſupra facien. iuxta formam præinſertarum literarum Apoſtolicarum: ita tamen. quod vna via electa, nunquam d. Ill. D. N. nec ſuis, &c. pręiudicetur, quin ad alteram redire, vel vltraque codẽ tempore vti experiri valeant, ſed ſemper variare poſſint, vſque ad integram illorum conſecutionem, & ad peragendum conſtituit, & deputauit eundem Ill. D. N. & ſuos, &c. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, cũ facultate exigendi, & percipiendi fructus, & penſiones præfatas, vt ſupra, & de illis quietandi, agendi, & alia faciendi de ſuper neceſſaria, & opportuna cũ alijs clauſulis, & facultatibus in ſimilibus apponi ſolitis, & quouis modo magis opportunis, duraturis, durante promiſſione, & ſi-

& fideiuſſione præfatus, vt ſupra dictum eſt.

Item vltra præmiſſa, & illis ſemper ſaluis, & non alias, &c. præfatus Illuſtriſſimus D.C. promiſit totum dictum montem vigintiunius millium, & quingentorũ ſcutorum, videlicet loca ducẽta, & quindecim montis præfati vendere præfato Ill. D. N. abſenti, vt ſupra pro dd. ſcutis vigintiuno mille, & quingentis monetæ, & de illis verum, & legitimum creditorum in dd. ſcutis vigintiuno mille, & quingentis, in libro d. montis facere, cum participatione fructuum, ad dictam rationem ſcutorum ſex, & b. 60. pro quolibet loco; ac litteras patentes ad eiuſdem Ill. D. N. fauorem, per ſecretarium dicti montis a præfato Illuſtr. N. nominandum, & deputandum, confici, & expediri facere, iuxta formam præinſertarum litterarum Apoſtolicarum, hac tamen conditione, quod d Illuſtr. D. N. teneatur de dictis ſcutis 21500. facere creditorem præfatum Illuſtriſſimum D.C. in libris, ſeu libro nuncpato quaderno de caſſa rationis bãchariæ ipſius N. ad effectum ex illis, videlicet ſcuta quinque millia monetæ, inueſtiendi in emptionem quinquaginta locorum montis archiuij, cum ſupplemento opportuno, aut bonorum ſtabilium ad beneplacitum præfati Illuſtriſſimi D. C. exinde tamen non amouen. niſi ad effectum illa conuertendi in redemptionem caſtri Vallis Infredæ, alias per eum venditi Ill. d. F. Cencio pretio ſcuto. decem, & ſeptem millium trecentorumnonagintaquinque, ex inſtrumento, vt dicitur rogato in actis eiuſdem domini Vincentij Fuſci, ſub die, &c. ſeu in emptionem alterius caſtri, vel aliorum bonorum ſtabilium, ad beneplacitum vt ſupra, cum conſenſi tamen d. D.N. aut ad effectum dotandi vnam ex filiabus ipſius Illuſtriſſimi D. C. cum hoc quod dicta bona ſic ementa remaneant, & remanere debeant in genere, & in ſpecie obligata, & hypotheca ta ad fauorem d. Ill. D.N. pro eis releuatione, & promiſſione, & obligatione ſupra dictorum, & donec ab ea liberatus, & mõs ſupradictus extinctus non fuerit; dicta vero filia dotata, ſeu dotãda iura, & actiones quaſcunque ſibi pro ſua dote competen. reſpectu anterioritatis præfato Ill. D. N. cedat, & renunciet. Alia vero ſcuta octo millia ſeptingenta triginta duo b. 85. ſoluendi, & exburſandi creditoribus ipſius Il luſt. D C. deſcriptis tamen, & adnotatis in folio, quod facto mihi notario, &c. Illuſt. D.C. exhibuir, & conſignauit. tenoris, &c. quam ſolutionem præfatus Illuſtris D. N. abſque alia interpellatione ſtatim facere debeas, interueniente debita ceſſione ad eius fauorem fienda, cum ordinatione tamen d. Illuſt. D C. Et reliqua ſcuta ſeptem millia ſeptingenta ſexaginta ſeptem b. 15. conuertendi, & implicandi ad arbitrium, & diſpoſitionem ipſius Illuſt. D.C. & prout melius ſibi D C. videbitur, & placuerit. Promittens vlterius præfatus Illuſt. D. C. quod prædicti creditores, in præinſerto folio deſcripti, & adnotati, in receptione eorum reſpectiue creditum, iura, & actiones qnaſcumque, ipſis pro eorum reſpectiue credito competentia, talia qualia ſint, contra ipſum Illuſtriſſimum D. Carolum, ipſiuſq. hæredes, bona tantum præfato Ill. D. N. cedent, & transferent, ad hoc vt Ill. D. N. poſſit pro dd. reſpectiue creditis pro ſua potiori cautela, & ſecuritate, ac anterioritate, & potioritate, dd. iuribus vti, frui, agere, & experiri, ac ſe defendere, & iuuare contra quoſcumque poſteriores creditores, abſque tamen præiudicatione, & liberatione infradicendorum fideiuſſorum, & ſine præiudicio quorumcumque aliorum iurium præfato Ill. D. N. ratione præſenti inſtrumenti quomodolibet competẽ. & competendorum, ita tamen quod vna via electa d. Ill. D. N. nunquam præiudicetur, quin ad alteram redire, vel vtraque eodem tẽpore vti, & experiri valeat; ſed ſemper variare poſſit vſque ad eius integram ſatisfactionem, reimburſationem, & liberationem; hac tamen declaratione expreſſa appoſita, videlicet quod quando incipietur extingui, ſeu redimi mons huiuſmodi extingui, & redimi debeat, ac extincta, & redẽpta intelligatur primitus portio, & rata dictorum ſcutorũ 7767. b. 15. ad computum dictorum ſcutorum 21500. & deinde de manu in manum pro alijs ſcutis 13732. b. 85. reſtantibus, quia ſic actum, &c.

Et quoniam, vt aſſeritur, mons archiuij, ſuper quo ſupradicta ſcuta quinque millia inueſtiri debent poſt lapſum quinquennij a die illius erectionis eſt vacabilis; ideo præ

fatus

fatus Illuſtriſſimus D. C promiſit ex nunc ſaltem per quattuor menſes ante finem d. quinquennij, præfata quinquaginta loca montis dd. quinquies mille ſcutis, ſit vt ſupra emēda vendere. & reſignare perſonæ, & pertonis, pretioque, & pretijs reperibilibus, & illorum pretinm vſque ad dictam ſummam ſcutorum quinque millium tantum deponere in bancho D.D. Altouiti.ex inde nō amouen.niſi ad effectum illa inueſtien. in emptionem bonorum ſtabilium, vel redemptionem Caſtri Vallis Infredæ, obligandorum, &c. ad fauorem D. Altouiti pro eius releuatione indemnitatis a promiſſione,& fideiuſſione,ſic vt ſupra facien. vel pro dotando filia,cum ceſſione iurium, vt ſupra dictum eſt, & caſu, quo dicta loca montiū vēderentur minori pretio ſcutorum centum pro quolibet, tunc dictus Illuſtriſſimus D.C. teneatur, prout promiſit,ſupplere de ſuo proprio,vſque ad dictam ſummam ſcutorum quinque millium. Et caſu quo interim, & dicto quinquennio durante, & per quattuor menſes ante finem dicti quinquennij, dicta quinquaginta loca ex præfatis ſcutis quinque mille, vt ſupra emenda,non vendiderit, & illorum pretium, vel in bonis ſtabilibus, aut redemptionem Caſtri Vallis Infredæ, ſeu alterius caſtri, aut in dotanda ſupradicta eius filia,vt ſupra fit mentio,non expoſuerit, aut ſupplecauerit, vel loca præfata vendere, vel reſignare nolet, ſeu non poſſet,etiam ex dato,& facto principis,aut ex quauis alia cauſa titulo,& modo,etiam hic non expreſſis, & ſimiliter ex nunc, prout ex tunc,& eo caſu,promiſit,& ſe obligauit de ſuo proprio deponere in bancho dicti D. Altouiti ſcuta quinque millia monetæ ſimilia.libere,&c.exinde non amouen. niſi ad effectum ſuperius expreſſum,& narratum,et pro maiori cautela dicti N.D. Illuſtriſſimus D. Carolus promiſit etiam in literis patentibus expediendis,dictorū quinquaginta locorum montium, ſic vt ſupra, emendorum facere,& fieri facere mentionem, qaod emuntur. & empta ſunt ex dd. ſcutis quinque mille prouenientibus ex parte pretij ſupradicti montis muti, & in acta venditionis, & reſignationis illorum pretium prædictum deponi debeat in bancho D. Altouiti,ad effectum inueſtiendi,vt ſupra dictum eſt.

Et pro dicto Illuſtriſſimo D. C. ibidem pręſens Illuſtriſſima domina Fauſtina Muta eius vxor, quæ præmiſſis omnibus intellectis, eo quia illorum ſtipulationi interfuit,& præſens fuit. vtens, & vti volens priuilegijs, & facultatibus, & auctoritatibus ſibi vigore præinſertarum litterarum Apoſtolicarum traditis, conceſſis, attributis,ſciens.&c.ſed,&c. ſponte,&c. ſupradicto inſtrumento,videlicet tam pro releuatione præfati Illuſt. D. & fideiuſſorum infradicendorum, validitate præſentis contractus, conſenſu præſtando, lite. & cauſa quacumque ſuſcipienda, proſequenda, et terminanda,necnon ſolutione,et reimburſatione prædictorum fructuum,ac cambiorum,recambiorum,et prouiſionum,euictione que caſalis, et caſtrorum prædictorum, illorumq. fructuum, quam pro omnibus alijs in præſenti inſtrumento contentis, et per d. Illuſtriſſimum D. C. vt ſupra promiſſis; et expreſſis, vt principalis, principaliter inſolidum obligatam, in omnibus, et per omnia faciendo.et conſtituendo ad fauorem D.D. N. et aliorum quorum intereſt,etc. me notario, etc. ſtipulan. et acceptan. Et inſuper huiuſmodi inſtrumento, et contentis in eo quibuſcumque, pro omni,et quocumque eius iure, et intereſſe, etiam dotali tam præſenti, quam præterito,et futuro,conſenſit,ſuumq. liberum conſenſum pariter, et aſſenſum præſtitit, et præſtat, etiam omni meliori modo, etc. immo promiſit nullo vnquam tēpore moleſtare perturbare, vel inquietare d.Ill. D. N.nec fideiuſſores infradicendos ſuber dd. caſale,& caſtris, ſic vt ſupra aſſignatis, nec ſuper alijs bonis d. Illuſtriſſimo D.C. in iudicio,nec extra,quouis prætextu,iure, titulo,cauſa,& modo,etiam hic non expreſſis,& in corpore iuris clauſis, & non clauſis, ac etiam ratione dotis, & iurium dotalium, vſquequo dictus Ill.D. N. & fideiuſſores infradicen. integre reimburſati, & indemnes penitus, & ſine damno releuati non fuerint; alias,&c. Pro quibus,&c.ſubinde deſcribantur fideiuſſores ſingulatim eccedendi in forma ſoliti.

Promiſſio pro montiſtis montis Muti, & Illuſtriſſimo D. C. Muto.

Ill. D. N. mercatori Florentinus Romanam Curiam ſequens, aſſerens certo

ſcire

ſcire alias diebus proxime elapſis Illuſtriſſimo D. C. Muto Domicello Romano, & Marchioni ſeptimi per Sanctiſſimum D.N. Clementem diuina prouidentia Papam Octauum fuiſſe conceſſam licentiam,& facultatem ſuper quibuſdam eiuſdem Illuſtriſſimi D. C. bonis erigendi, & creandi montem redimibilem, non vacabilem, de Mutis nuncupatum, ſemmę, & quantitatis ſcutorum viginti vnius millium monetæ, iuliorum decem pro ſcuto, conſtituen. & continuē. pretium locorum ducentorum, & quindecim montis præfati, ad rationem tamen ſcutorum centum ſimilium pro ſingulo loco,& cum participatione fructuum montis præfati. ad rationem ſcutorum ſex & b. 60. pro quolibet centenario. ſoluen. de bimeſtri in bimeſtre in fine cuiuslibet bimeſtris pro rata,& alias prout latius cōſtare aſſeruit literis Apoſtolicis in forma breuis deſuper expeditis, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum die tertia Februarij proxime præteriti, de quibus, & contentis in eis quibuſcumque,plenam notitiam habere aſſeruit, & nihilominus illarum tenorem hic pro ſufficienter expreſſo, ac de verbo ad verbum inſerto haberi voluit. Ideo ſciens, &c. ſed,&c. ſtan. inſtrumento promiſſionis, & aſſignationis, per d. Illuſtriſſimum D. C. ad ipſius fauorem factum in actis mei, &c. ſub die 21. Februarij proxime præteriti rogati, de quo,& cotentis in eo plenam notitiam habere aſſeruit,& nihilominus per me, &c. ad plenum certioratus fuit, & inſtrumentum præfatum, & contenta in eo quæcumque primitus, & ante omnia acceptando, ſponte,&c.omni meliori modo,&c.vocauit; & conſtituit ſe depoſitarium omnium, & quorumcumque, fructuum, reddituum, ac prouentuum,& emolumentorum montis muti, nuper ſic, vt ſupra erecti, illoſque,ſemper durante monte prefato,& donec illud integre extinctus, & redemptus non fuerit,de manu in manum, quoad maturabuntur, & ſeu maturati fuerint, ac debebuntur ſoluere, ac realiter, & cum effectu exburſare promiſit,& ſe obligauit perſonæ,& perſonis,aut montiſtæ, vel montiſtis pro tempore exiſtentibus montis prædicti,de bimeſtri in bimeſtre, & in fine cuiuslibet bimeſtris, pro rata, libere, & abſque aliqua exceptione,mora,retardatione, vel retentione; & alias iuxta formam dictarum literarum Apoſtolicarum erectionis montis præfati,ad quas, &c. alias. &c. debitum alienum, ſuum proprium faciendo,me notario,&c. acceptan.&c. quorum intereſt, &c. omni meliori modo, &c. Et inſuper promiſit elapſo quinquennio mōtem præfatum redimere, & extinguere, iuxta ordinem ſibi in inſtrumento erectionis, & promiſſionis præfatæ, ſic vt ſupra rogato a præfato Illuſtriſſimo D.C. traditum,& commiſſum; necnon iuxta formam dictarum literarum, ad quas,ſeu quæ ſemper relationem haberi voluit, & de quibus, & contentis in eis quibuſcumque plenam notitiam habere dixit, vt ſupra, me notario,&c. acceptante,& ſtipulante,vt ſupra.Pro quibus omnibus,&c. obſeruandis, &c. ſeipſum,ſuoſque,&c. & bona, &c.ac iura, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis,&c.citra,&c. obligauit,&c. renuncians,&c conſentiens,&c. iurauit tactis,&c.ſuper quibus,&c. Actum,&c.

Alia locatio, ſiue conceſſio liuellaria.

Reuerendus Pater N. Prior Monaſterij Sancti Martini Maſſæ Ferrarien. diœceſis, R. Pater N. modernus Vicarius, & Locumtenēs generalis Congregationis fratrum hæremitarum ordinis Sancti Auguſtini de obſeruantia Lombardię,necnon frater N. N. N. omnes fratres profeſſi ordinis, & Congregationis Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Populo capitulariter congregati,coadunati de ordine,& commiſſione dicti Prioris,& Vicarij ad effectum infraſcriptum in aula domus reſidentiæ dictorum fratrum Beatæ Mariæ de Populo,apud plateam dicti Eccleſiæ exiſtentes ad ſonum campanellæ,vt moris eſt, aſſerentes ſe eſſe maiorem partem fratrum dictæ Eccleſiæ deſeruientium, & monaſterium dictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Populo repræſentantes vltra duas tertias partes eorundem fratrum; & ſic totum dictum monaſterium,& illius Capitulum facere.& conſtituere. & aſſerentes etiam monaſterium Beatæ Mariæ de Horto nuncupato, ſitum in territorio Veliterno extra muros dictæ ciuitatis, eiuſdem ordinis, & Congregationis, quod eſt annexum dicto monaſterio Beatæ Mariæ de Populo de Vrbe, habere,

bere, & poſſidere quamplura, & diuerſa terrena in dicto territorio conſiſtentia in diuerſis partitis, partim vineata, partim aratina, partim pratiua, partim ſodata, & buſchata, ac partim ſyluata, & forſan cuiuſuis alterius qualitatis, & pro maiori parte inculta, & ſterilia, & non habilia ad ſeminandum, nec de eis præſertim buſchatis aliquod percipiendum, niſi extirpentur, & in agro redigantur, & habilia ad ferendum fiant, ſed ad plantandum in illis, vel aliqua parte earum vineas, ex quibus propterea hactenus ipſa monaſteria parum emolumenti, & fructuum, ſeu prouentuum perceperunt, & minus percipere poſſe ſperāt in futurum, ſi ita maneant, in ſtatu ſcilicet, quo dicta terrena nunc reperiuntur, & ideo conſiderarunt, quod magis expedit dictæ Congregationi, & monaſterijs, vt ipſa terrena, & potiſſimum illa ſodata, & buſcata ridegantur ad culturam, & habilia fiant ad aliquid percipiendum, & percipi poſſédum ex eiſdem, & alicui perſonæ habili, & idoneę propterea concedantur pro aliquo tempore, quam retineantur per dicta monaſteria, vt hactenus retenta ſunt, & ſic reperta bona cōditione a domino A. qui obtulit ſi dicta omnia terrena, prædia, & vineæ, & bona quæuis alia dicti monaſterij, ad linellum concedantur per viginti, ſeu triginta annos ſoluere annuum canonem, ſeu reſponſionem ſcutorū centum monetæ. Item dare barilia vigintiſeptem vini Veliterni, & rubra ſeptē frumenti, & vnū ordei; decreuerunt inter ſe in diuerſis colloquijs, & tractatibus inter eos deſuper habitis, & factis, & aſſeruerunt dictam oblationem non recuſare, propterea quod dominus A. obtulit etiam redigere, & facere omnia ipſa terrena, quæ erunt apta ad culturam, habilia, & fertilia, pro quanto in ſe fuerit, & ſic dictorum monaſteriorum, & congregationum facere meliorem conditionem, proinde hac præſenti die præfati Prior, & fratres omnes ſic, vt pręfertur, capitulariter cengregati, et coadunati nominibus dictæ cōgregationis, & monaſteriorū cupientes dictā congregationis, & ſuorum locorū conditionē, in quantū poſſunt, ſemper facere vtiliorem, & meliorē, ſponte, &c. omnimeliori modo, &c. vnanimiter viua voce, nemine diſcrepante, ſaluo, & reſeruato beneplacito Sanctiſſimi D. N. Papæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, expediēdo per ipſum conductorem ſumptibus ſuis, & non alias, aliter, nec alio modo omnia, & ſingula dicta terrena, vineas, & alia quecumquæ bona, & etiam vineas locatas, & bona locata, & affictata, ſi quæ reperiantur dicti monaſterij Beatæ Mariæ de Horto, & etiam illa, quæ reperiūtur occupata a quouis, & poterunt vindicari, & recuperari per dictum conductorem, vna cū omnibus, & ſingulis eorum iuribus, membris, pertinētijs, & adiacentijs vniuerſis locauerunt, & titulo locationis ad liuellū, vel in emphytheoſim per vigintinouem annos proxime futuros, ab hodie computan. conceſſerunt, tradiderunt dicto domino A. ibidem præſenti, & ſtipulanti, ac acceptanti pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque, quique eſſent intra dictum tempus, & terminum vigintinouem annorum tātum, ad habēdum, &c. etiam vna cum omnibus affictibus, ſeu reſpōſionibus, velcanonibus, quæ, & qui debebuntur dictis monaſterijs, ſeu monaſterio ratione dictorum bonorū intra ſpatium dicti temporis annorum vigintinouem, & diſponendum de eiſdem, prout quilibet ſimilis conductor facere, & diſponere poteſt, & licet de iure, vel cōſuetudine, & ex titulo, & cauſa huiuſmodi ceſſerunt dicto domino A. præſenti, & cōducenti, vt ſupra omnia iura, omneſq. actiones directo dominio, etcanone, ſeu reſponſione prædicti ſemper ſaluis, ponentes, etc. conſtituentes, etc. dantes licentiam, etc. et donec, etc. et hanc conceſſionem fecerunt dicti locatores, nominibus quibus ſupra reſpectiue, ſaluo dicto beneplacito, et pro dicto annuo canone, ſeu affictu, vel reſponſione annua, videlicet rubrorum ſeptem frumenti, et vnius rubri ordei, in recollectis cuiuſque anni, et ſic in prima die auguſti cuiuſque anni inchoan a prima auguſti proxime futuri, et barilium viginti ſeptem muſti, tempore vindemiarum ad vaſcam, et ſcutorum centum de paulis decem pro ſcuto ſoluen. videlicet medietatē in dictis Kalendis auguſti, & alteram medietatem in feſto Sancti Martini, cuiuſque anni, durante tempore vigintinouem annorum in quolibet anno in proximis Kalendis dictæ feſtiuitatis anni proximi venturi, et vt ſequitur continuan. vſque ad reuolutionem dictorum vigintinouem anno-

Digitized by Google

norum,& in euentum belli,ſeu peſtis conuentum eſt inter ipſos contrahentes, quod debeat fieri remiſſio, ſecundum quod fiet pro alijs, inter alios conuicinos habentes poſſeſſiones, & bona conducta in dicto territorio Velliterno, & promiſit idem Dominus A. dicta loca,& terrena in quantum facere poterit ad culturam, & fertilitatem redigere,& redigi facere tam ad ſementem, quam ad vineam, & alias prout ipſi domino A. cōductori videbitur, & omnium ipſorum bonorum conditionem pro quanto in ſe fuerit meliorem facere, vt ſupra dictum eſt. Item quod in vltimo anno dictus conductor teneatur,prout promiſit dimittere, & relaxare dictis Monaſterijs rubra decem maeſarum ſatarum, & ſaluis præmiſſis, dicti fratres dicto tempore durante promiſerunt manutenere, eundem conductorem, & ſuos in pacifica, & quieta poſſeſſione dictarum terrarum,&c.reliquas autem promiſſiones, & clauſulas extende, prout in alijs præſcriptis formulis contractuum emphyteoticorum, ſingula ſingulis congrue referendo,& debite adaptando, &c.

Inſtrumentum delegationis debitoris.

CVm Antonius teneretur ex cauſa mutui, vt confeſſus, & contentus fuit ad debitum, & in debito centum lib. Bon. Cor. & ipſe Cor. prout aſſeruit,& confeſſus eſt debitor eſſet in eadem quantitate Phil. nomine precij, & pro precio cuiuſdam quantitatis lanæ, idem Cor. prædictum Antonium debitorem ſuum,ipſi Philippo creditori ſuo in eadem quātitate pecuniæ delegauerit.Quapropter dictus Antonius de ipſius Corradi mandato, & voluntate ſe ipſi Philippo principalem conſtituens debitorem,promiſit ſolemniter ſine aliqua exceptione iuris, vel facti,ſe obligando dicto Philippo pro ſe, & ſuis hæredibus ſtipulanti, ſoluere, & dare eidem, aut eius certo nuncio hinc ad Paſcha Reſurrectionis Domini dictas centum lib. Bon.quas ipſe dicto Cor.& ipſe Corradus dicto Philippo,vt dictum eſt,ſoluere tenebatur. Quod ipſi in dicto termino non ſoluerit, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, & infraſcripta non obſeruauerit, aut in aliquo conuenerit,promiſit eidem perſoluere, atque dare duplum ipſius quantitatis pecuniæ pœnæ nomine, ſtipulatione in ſingulis cap. &c. (vt ſupra in præcedentibus debitorum inſtrumentis.) Renunciauit antedictus Ant. exceptioni non habitæ dictæ quantitatis pecuniæ, ex cauſa ab ipſo Cor.& dictus Cor.exceptioni non habitæ dictæ quantitatis lanæ ex cauſa venditionis a dicto Philippo.Et ipſi ambo exceptioni doli,& condictioni ſine cauſa, in factum actioni, & omni alio iuris auxilio, pro quibus, &c.

Inſtrumentum electionis Archipresbyteri.

IN Nomine Domini, &c. anno a natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. apud eccleſiam S. Mariæ de Itro. Nos T. annalis iudex de terra prædicta L.pub.&c. & teſtes ſubſcripti literati de eadem terra: videlicet A.B.C.D. Ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati, præſenti ſcripto notum facimus vniuerſis præſentis decreti ſeriem inſpecturis, quod vacante Archipresbyterali eccleſia ſanctæ Mariæ de Itro Gaietanæ diœceſis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucæ Guarani de Fundis vltimi, & immediati archipresbyteri dictæ eccleſiæ, qui ſicut domino placuit die proximo præterito menſe Iunij, inſtantis vindict. diem ſuum clauſit extremum, eiuſque corpore tradito eccleſiaſticæ ſepulturæ,presbyter I. primicerius dictæ eccleſię presbyter A. presbyter N. presbyter H. presbyter R. presbyter P. presbyter S. & presbyter M. canonici dictæ eccleſiæ fecerunt infra iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipſius eccleſiæ & procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca, & iura tam ſpiritualia,quam temporalia prælibatæ eccleſiæ, poſtea volentes eidem eccleſiæ de futuro Archiprebytero prouidere, prius petita, & obtenta licentia a reuerendo in Chriſto patre, & domino domino Rogerio Dei gratia Epiſcopo Gaietano, ſtatuerunt terminum ad electionem futuri archipresbyteri in dicta eccleſia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de conſuetudine debuerunt vocari, & potuerunt,& voluerunt commode intereſſe,quo termino adueniente, dicti canonici pulſato

Digitized by Google

ro prius ad capitulum, vt iuris, & moris eſt in eccleſia prædicta congregati in vnũ pro dicta electione celebrãda ianuis clauſis ipſius eccleſiæ,& laicis omnibus excluſis, exceptis nobis, qui ſupra iudice, notario, & teſtibus, quos canonici prædicti de communi eorũ voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis inſtrumentis de electione prædicta, presbyter A. canonicus dictæ eccleſiæ, de mandato omnium, & ſingulorum canonicorum fecit mẽtionem in hunc modum. Ego presbyter A.canonicus eccleſiæ S. Mariæ de Itro nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucæ Guarani de Fundis vltimi. & immediati Archipresbyteri dictæ eccleſiæ, qui ſicut Domino placuit die proximo præterito menſe Iunij inſtantis, ind. xiij. idem ſuum clauſit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & ſingulorum canonic. præfatæ eccleſiæ, moneo omnes, & ſingulos excommunicatos, ſuſpenſos, vel interdictos, nec non omnes, & ſingulos, qui de iure, vel de conſuetudine in præſenti electione, quam facere intendimus de nouo Archipresbytero dictæ eccleſiæ intereſſe non deberent, quod exeant de eccleſia ipſa, & permittãt ſtare liberè alios, qui eligere volunt, quia nõ eſt meæ, nec aliorum canonicorum ipſius eccleſiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eiſdem,immo volo,& volunt,quod ſi quis, vel ſi qui forſitan poſtea inuenirentur, nulli præſtarent aliquod ſuffragium,vel etiam nocumentum,& voces talium habeantur pro non receptis,nec habitis. His peractis cœperũt dicti canonici dictæ eccleſiæ de electione futuri Archipresbyteri habere tractatum. interim miſſa Spiritus ſancti primitus decantata, & ipſius gratia ſimpliciter implorata placuit omnibus, & ſingulis per formam ſcrutinij ad electionem prædictam procedere.& in prælibata eccleſia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem eccleſiæ prouidere,& de voluntate omnium,& ſingulorum canonicorum aſſumpti fuerunt tres de collegio fide digni: videlicet presbyter I. presbyter P. presbyter N. quibus dederunt poteſtatem, vt primo voces eorum, atque duo vocem tertij, & ſubſequenter voces cunctorum ſcrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facerent in publicam formam per me prædictum Lucam notarium, iudice, & teſtibus ſupradictis præſentibus, & audientibus vota, & voces canonicorum,qui iudex,notarius, & teſtes prius fuimus aſſumpti de voluntate omnium prædictorum canonicorum pro dicto negotio electionis ſcribendo,& alijs infraſcriptis inſtrumentis faciendis prædicti ſcrutatores poteſtatem eis traditam, acceptantes,receſſerunt in parte ipſius eccleſiæ,videlicet poſt altare,itaque duo vocem, & votum tertij ſcrutati fuerunt in hunc modum: Adiuramus te per Deum Patrem, Filium,& Spiritum ſanctum,illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de caſtro Speluncæ,per quem dictã eccleſiã ſanctæ Mariæ de Itro credis melius gubernari in Domino,& ſubſequenter duo vocẽ,& votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium canonicorum ſimili adiuratione facta,forma,& modo ſubſcriptis,presbyter I. presbyter P. duo de ſcrutatoribus ſupradictis nominauerunt, ſeu conſenſerunt in H. canonicum dictæ eccleſiæ in hunc modum:Ego bresbyter I. canonicus dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis,nomino in Archipresbyterum dictę eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro presbyterũ H. canonicum dictæ eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ,competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietum valentem, & ſcientem iura ipſius eccleſiæ in Dominó ſalubriter gubernare, in ipſum conſentio eligendum, deinde presbyter P. alius ex ſcrutatoribus ſupradictis conſenſit in ſupradictum presbyterum H.in hunc modum: Ego presbyter P. canonicus dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ presbyterum H. canonicum dictæ Eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & ſcientem iura ipſius eccleſiæ ſalubriter in Domino gubernare, in ipſum conſentio eligendum. Deinde presbyter N.alius ex ſcrutatoribus ſupradictis dictæ eccleſiæ nominauit, ſiue conſenſit in preſbyterum R. canonicum dictæ eccleſiæ in hunc modum, videlicet: Ego presbyter N. ca-

Digitized by Google

N. canonicus dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ presbyterum R. canonicũ ipſius eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & ſcientem iura ipſius eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare in ipſum conſentio eligendum. Deinde ſupradicti ſcrutatores adiurauerunt ſingulatim ſupradictos presbyterum A. presbyterum M. presbyterum G. & presbiterum L. canonicos dictæ eccleſiæ in hunc modum: Adiuramus te presbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro, per quem dicta eccleſia credis melius in Domino gubernari, qui presbyter A. conſenſit in ſupradictum presbyterum R. canonicum dictæ eccleſiæ in hunc modum: Ego presbyter A. canonicus S. Mariæ, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro presbyterum A. canonicum dictæ eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, quietum, valentem, & ſcientem iura dictæ eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare in ipſum conſentio eligendum. Deinde presbyter M. adiuratus modo ſupradicto per ſupradictos ſcrutatores conſenſit in ſupradictum presbyterum H. canonicum ſupradictę eccleſiæ in hunc modum.

Ego presbiter M. canonicus, &c. Deinde presbyter G. adiuratus modo ſupradicto per ſupradictos ſcrutatores cõſenſit in presbyterum R. canonum ſupradictæ eccleſiæ, in hunc modum. Ego presbyter C. canonicus eccleſiæ, & ſequere, vt in alijs. Deinde presbyter L. adiuratus per ſupradictos ſcrutatores modo ſupradicto conſenſit in ſupradictum presbyterum H. canonicum prædictum in hunc modum. Ego presbyter L. canonicus dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ eccleſiæ preſbyterum H. canonicum ſupradictæ eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietũ, valentem, & ſcientem iura ipſius eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare, in ipſo conſentio eligendum, & ſic de ſingulis, &c. Quibus omnibus ſic peractis immediate nullo alio actu intermedio, non diuertendo ad alios actus extraneos ſcrutatores prædictos ad capitulum redeuntes de voluntate omnium, & ſingulorum canonicorum dictæ eccleſiæ ibidem præſentium publicauerunt ſcrutinum prædictum in hunc modum: Ego presbyter I. canonicus ſanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis vnus ex ſcrutatoribus conſtitutis per canonicos ſupradictæ eccleſiæ ad honorem Dei omnipotentis, & Beatæ Mariæ ſemper Virginis matris ſuæ, cuius vocabulo ſupradicta eccleſia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri Pauli, presbyteri N. presbyteri L. canonicorũ ſupradictæ eccleſię in Archipreſbyterũ d. eccleſiæ vacantis presbyterũ H. canonicum eccleſiæ ſupradictæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & ſcientem iura ipſius eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare, in ipſum conſentio tam nomine meo, quam nomine ſupradicto eligẽdum eccleſiæ ſupradictæ. Deinde presbyter N. ex ſcrutatoribus ſupradictis publicauit in hunc modum: Ego presbyter N. canonicus dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Itro non vacantis conſtitutus per canonicos dictæ eccleſiæ ad honorem Dei omnipotentis, & Beatæ Mariæ ſemper Virginis matris ſuæ, cuius vocabulo dicta eccleſia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri A. presbyteri G. canonicorum prædictæ eccleſiæ in Archipresbyterum ipſius eccleſiæ vacantis, presbyterum R. canonicum eccleſiæ ſupradictæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in ſacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & ſcientem iura dictæ eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare, in ipſum conſentio tam nomine meo, quam nomine ſupradictorum eligendum in Archipreſbyterum

byterum eccleſia ſupradictæ. Ita quod facta, & habita collatione, videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte presbyteri H. fuit repertus maior, & de zelo, & merito dicebant illi, qui elegerunt presbyterum R. quod erat melius, & magis idoneum, illi vero, qui elegerunt presbyterum H. dicebant, quod zelum, & meritum eorum præualebat, & erat melius, & magis idoneum, & ſic presbyter I. presbyter P. preſbyter N. & presbyter L. pro parte: preſbyter H. & presbyter N. presbyter A. preſbyter G. pro parte presbyter R. Te Deum laudamus ſolito more cantauerunt, & apertis ianuis ſupradictæ eccleſiæ electio publica ſic facta, fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, ſeu illius, qui maius habet ius in ea, cautelam de præmiſſis facta ſunt duo publica instrumenta vnius tenoris ſcripta per manus mei prædicti notarij, ſigno meo conſueto ſignata, ſed præſens ſupradicto H. & reliquum ſupradicto R. noſtrum, qui ſupradictorum iudicis, & teſtium ſubſcriptionibus, roboratum.

Donatio Crucis argenteæ.

IN nomine Domini, Amen. Hoc publico inſtrumento cunctis pateat euidenter, & ſit notum, quod anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Christi milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſecundo, indictione quinta, die vero quarta Martij, Pontificatus ſanctiſſimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno primo. In præſentia teſtium infraſcriptorum ad hæc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum, & mei notarij publici infraſcripti perſonaliter conſtitutus Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Alexander Perettus Romanus S. R. E. Vicecancellarius ſancti Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis de Montealto nuncupatus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & beatæ Mariæ Virginis, ac pro eximiæ ſuæ deuotionis zelo erga glorioſiſſimum martyrem Laurentium ſponte, & ex puro ſuæ voluntatis affectu, dono dedit irreuocabiliter inter viuos Eccleſiæ ſanctorum Laurentij, & Damaſi, cuius diaconus exiſtit, illiuſq. Capitulo, & Canonicis licet abſentibus, præſente magnifico, & R. D. Marcello Philipponio Romano, vno ex dictis canonicis, & pro Eccleſia, & Capitulo, & canonicis prædictis, eorumq. ſucceſſoribus in perpetuum acceptante, & vna mecum notario vti publica perſona legitime ſtipulante, Crucem argenteam cum imagine Redemptoris humani generis eidem Cruci affixa, cum imaginibus ſculptis in extremis angulis dictæ Crucis ſanctorum quatuor Euāgeliſtarum, cum trunco, & pede ſtabili quadriſonti innixo humeris quatuor leonum, confidentiū ſingulorum, ſcilicet in quolibet angulo, cū duobus inſignibus, ſeu armis ipſius Cardinalis, & duabus imaginibus, vna ſiquidem S. Laurentij martyris, altera S. Damaſi Papæ, inſculptis ſcilicet ſingulis in ſingula fronte dicti pedis ſtabilis ipſius Crucis totius materiæ argenteæ, ſculpturæ artificio, ornamentorumq. eleganti præſtantia, ac ipſius denique operis magnitudine inſignis, altitudinis palmorum nouem circiter, ponderis vero librarum ſexagintaquinque cum dimidio nitiſſimi argenti. Ad habendum, & illam in diuinos vſus, vt infra perpetuo adhibendam.

Et huiuſmodi donationem fecit ex cauſis prædictis, & ad perpetuo teſtandam ſuæ voluntatis deuotionem erga Deum Opt. Max. beatam Virginem, & ipſum glorioſū martyrem Laurētium, quem præcipue obſecratur, vt hoc exiguum munus, ſuaſq. preces benigne excipere, & pro ſe, ſueq. animę æterna ſalute apud ipſum Redemptorem clementer intercedere dignetur, & deniq. ex pia eius liberalitate, & omni alio meliori, magiſq. puro, & deuoto animi affectu, quo ardentius poteſt, & debet.

Adiecit tamen, & expreſſe iniunxit huiuſmodi donationi hanc inuiolabilem legem, & conditionem, qua expreſſe, & omnino vetuit & prohibuit Capitulo, & Canonicis prædictis, & pro tempore exiſtentibus in perpetuum; ne Crucem, vt ſupra donatam, nec non ſacra veſtimenta, ſeu paramenta ſericea rubei coloris damaſchī elaborata, aureoq. contexta ſuperioribus diebus eadem ipſius Cardinalis pia munificentia eidem Eccleſiæ donatæ, cuicumque perſonæ quacumque polleat dignitate, mi-

Digitized by Google

te, minuſq. alicui loco, etiam pio, ſeu alteri ſimili, vel maiori Eccleſiæ vllo modo etiam ſuperiorum permiſſu accommodet, nec iuxta Eccleſiam prædictam transportare audeant. Quoniam voluit ibidem ad perpetuam laudem, & gloriam Dei, Virginis, & Sanctorum prędictorum, ac honorem, & decus Eccleſiæ prædictæ accurate cuſtodiri, & conſeruari. Enixe in Domino regans nunc, & pro tempore exiſtentes Canonicos, vt voluntati ſuæ eiuſmodi perpetuo ſatisfieri, & nunquam ſecus fieri curent. Prædicta autem ſemper rata habere, & nunquam contra ea venire promiſit, & ita tacto pectore iurauit.

Quam Crucē dictus R.D. Marcellus Canonicus nomine dicti Capituli, manu ſua, & in poteſtatē dictę Eccleſię, & Capituli illorum vice accipiens, gratias, quas potuit maximas, ipſi Cardin cumulatiſſime egit, rogans Deum Opt. Max. vt illius pię munificentiæ æterna merita reddat, illam ad Eccleſiam prædictam, iuxta formā dictæ donationis perpetuo ſeruandam attulit. Super quibus omnibus, & ſingulis petitum fuit a me notario publico infraſcripto vnum, vel plura, publicum, ſeu publica fieri, atque confici inſtrumentum, & inſtrumēta. Actum Romę in ędibus Cancellarię Apoſtolicę ſolitę habitationis ipſius Cardinalis, & in eius intimo cubiculo, præſentibus ibidem infradictis teſtibus, qui poſt ipſum Illuſtriſſimum Cardinalem donatorem præſens inſtrumentum propria manu ſubſcripſerunt, videlicet Illuſtr. & Reuerend. Fabio Blondo de ciuitate Montis Alti Patriarcha Hieroſolymitano, & Illuſt. D. Iuſtiniano Orphino Fulgitanenſe œconomo ipſius Illuſt. Cardinalis teſtibus ad præmiſſa vocatis, atque rogatis. Ego Alexander Cardinalis Montaltus Vicecancellarius do no vt ſupra. Ego Fabius Patriarcha Hieroſolymitanus inter fui. Ego Iuſtinianus Orphinus vt teſtis interfui.

Ego Ant. Mainardus Ro. Cur. cauſarum Cameræ Apoſt. Not. de ſupradicta donatione rogatus, pręſens publicum inſtrumētum ſubſcripſi, & ſignaui rog.

Inſtrumentum ingreſſus ordinis S. Benedicti.

IN nomine, etc. Anno a natiuitate, et Regnante, etc. die, etc. Apud Monaſterium S. Angeli de Caſtro Speluncæ ordinis S. Benedicti diœceſis Gaietanæ. Nos N. iudex dicti caſtri T. publicus, etc. et teſtes ſubſcripti literati de eodem caſtro, videlicet A. B. C. et D. ad hoc ſpecialiter vocati, et rogati, præſenti publico inſtrumento notū facimus, teſtamur, atque fatemur, quod præfato die, in noſtri præſentia conſtituti venerabiles, et religioſi frater Paulus Abbas dicti Monaſterij, frater N. & frater Iacobus monachi ipſius monaſterij, facientes capitulum, congregati in eccleſia ipſius monaſterij ad ſonum campanellæ, prout moris eſt eorum pro alijs orum, et dicti monaſterij agendis congregari, præſente Titio dicti caſtri petente, et ſupplicante ſupradicti Abbas, et monachi, non vi, dolo metu, aut ſuaſione dicti, ſeu circumuenti, ſed de ipſorum, et cuiuslibet ipſorum pura, libera, et ſpontanea voluntate, receperunt in monachum, et fratrem ipſius monaſterij coram nobis Titium ſupradictum, qui Titius omni ſuaſione, et violentia ab eo ceſſantibus, iunctiſq. manibus dedicauit ſe, et omnia bona ſua ſupradicto monaſterio in manibus ſupradicti fratres Pauli Abbatis ipſius monaſterij, recipientis eundem Titium in monachum, et fratrem eiuſdem monaſterij de voluntate, et conſenſu monachorum ſupradictorum, decantato ante altare ſupradictæ eccleſiæ per eoſdem Abbatem, et monachos hymno Spiritus ſancti, ſcilicet, Veni creator Spiritus, et gratia ipſius Spiritus ſancti humiliter inuocata, dictus Abbas ipſum Titium ſtantem genuflexum ante altare ſupradictum expoliauit veſtes ſeculares, quas erat dictus Titius indutus, et induit eundem Titiū veſtimenta monachalia ordinis memorati S. Benedicti. Et promiſit eidem fratri Titio præſenti, et ſolemniter ſtipulanti in toto tempore vitæ ſuæ, ſcilicet quoad duxerit vitam monaſticā, et ſtabit ad ſeruitia monaſterij ſupradicti, vel alibi ex iuſta, probabili, et legitima cauſa miniſtrare eidem Titio humilem victū, et veſtitum, quem fratrem Titium coram nobis ſupradicti Abbas, et monachi ad pacis oſculū receperunt. Quæ omnia, et ſingula in hoc inſtrumento cōtenta promiſerunt, et obligarunt ſe contrahentes ſupradicti hinc inde ſcilicet ſupradicti Abbas, et monachi ipſiq. monachi cum auctoritate, et

Cc con-

conſenſu dicti domini Abbatis, & ſucceſſores ſuos ſuas hypotheca omniũ bonorũ ipſius monaſterij eidem fratri Titio præſenti, & ſtipulanti pro ſe, & dictus frater Titius ſe, ſuoſq. hær. & ſuc. ſub hypotheca,& obligatione omnium bonorum ſuorum præſentium,& futurorum eidẽ Abbati,& fratribus N. & Iac.monachis præſentibus,& ſtipulantibus nomine,& pro parte dicti monaſterij,& ſuc.ſuorum rata,& firma habere,perpetuoq.tenere, & non contrafacere, vel venire per ſe, vel alium, ſeu alios aliqua ratione,ingenio, vel cauſa, de iure, vel de facto in toto exinde vel in parte,in iudicio,ſiue extra. Sub pœna vnciarum auri decem hinc inde pro medietate ipſius pœnæ curiæ, ad quam facta fuerit reclamatio,me prędicto notario tanquam perſona publica prædictam medietatem dictę pœnę nomine,&pro parte dictę curiæ ſolemniter ſtipulante, & pro reliqua medietate ipſius pœnæ parti affirmanti a parte contraueniente toties exigenda,quoties in pręmiſſis,& quolibet præmiſſorum contrafactum fuerit per ſolemnẽ ſtipulationem præmiſſam cum refectione damnorum,& expenſarum,& intereſſe litis,& extra. Quia pœna ſoluta, vel non ſoluta, aut gratioſe remiſſa omnia,& ſingula in hoc inſtrumento contenta firma perdurẽt. Renunc. hinc inde A. contrahentibus ſupradicti ex certa ipſorum ſcientia ſuper præmiſſis exceptio doli mali, metus in factũ actioni,condictioni ſine cauſa,rei prędicto modo non geſtæ,&non taliter celebrati contractus, iuri, quo læſis, ſeu deceptis ſubuenitur,beneficio reſtit.in integ.iuri, per quod generalis renunciatio impugnetur,& iuri,cui renunciari nõ poteſt, & omni iuri canonico, & ciuili. Pro quibus omnibus, & ſingulis firmiter obſeruandis prædicti cõtrahentes hinc inde ſuper animas ſuas ſub nomine ſanctorum Euangeliorum vnus alteri, & alter vni coram nobis iurauerunt. Vnde ad futuram memoriam,& dictorum monachorum,& fratris Titij cautelam de præmiſſis facta ſunt inde duo publica inſtrumẽta ſcripta per manus mei prædicti notarij, ſigno meo conſueto ſignata, ſed præſens dicto monaſterio, & reliquum præfato fratri Titio noſtrum,qui ſupra iudicis,& teſtium ſubſcriptionibus roborata.

Inſtrumentum refectionis inſtrumenti deperditi.

IN nomine Domini, &c. Anno a Natiuitate,&c. Regnante,&c. Apud caſtrũ Speluncæ Nos B. Iudex dicti caſtri l. publicus, &c. & teſtes ſubſcripti de eodem caſtro, videlicet A. B. C D. & E. ad hoc ſpecialiter voca i,& rogati,præſenti ſcrib. pub. inſtrum. declaramus, atque fatemur quod prætitulato die in noſtri præſentia conſtitutus T.Seij de dicto caſtro, non vi, dolo, metu, aut ſuaſione aliqua ductus, ſeu aliter circumuentus, ſed de ipſius T. Seij pura, & ſpontanea voluntate palam, publice, & bona fide, iure proprio, & in perpetuum vendidit, & alienauit, & per quandam cartulam tradidit S. Caij de caſtro prædicto præſenti, tenenti,& recipienti pro ſe, hær. & ſucc. ſuis quandam terram ſeminatoriam ipſius T. ſitam in territorio dicti caſtri,in loco, qui dicitur, le Roſe de Marino, de laude, iuxta montem clauſum ab vna parte, ab alia parte iuxta Paulum Piliſtri, & ab alia parte iuxta viam publicam,liberam, & exemptam ab omni debito, conditioni. onere,& ſeruitute, ad habendum tenendum, & poſſidendum, & quicquid dicto emptori, hæred.& ſucceſſ. ſuis deinceps placuerit perpetuo faciendum, cum omnibus iuribus, ſeruitutibus, & pertinentijs, atque cum omnibus, & ſingulis, quæ intra, vel infra ſupradictos continentur confines, vel alios, ſi qui forent, acceſſibus, & egreſſibus ſuis vſque ad viam publicam. Pro precio, & nomine diffiniti precij vnciarum duarum de carlenis argenti xl. per vnciam, & duobus pro tareno quolibet computatis pon. gene. Quod precium notum, & integrum dictus venditor ab eodem emptore coram nobis habuit, & recepit præſentialiter, & manualiter pro cauſa prædicta in pecunia numerata, bona, electa, ſiquid autem dicta res vendita valet, aut pro tempore valebit plus precio ſupradicto,&c. (Quære inſtrumentum venditionis liberæ poſſeſſionis, & ſcribe vſque ad ſancta Dei Euangelia iurauit,&c. & ſubiunge.) Et quia ego ſupradictis notarius L. mueni exactis, ſeu potrocollis mei publici notarij de emptione in præſenti inſtrumento me feciſſe aliud inſtrumen-

mentum ſupradicto Sempronio emptori, & illud ſibi aſſignaſſe, quod inſtrumentum aſſeruit cum iuramento nobili viro F. vicario dicti caſtri coram eodem vicario, & ſua curia præſtito amiſiſſe præſente ſupradicto T. Seij venditore vidente, & audiente, & à dicto vicario petijt idem S. me compelli debere ad faciendum de nouo inſtrumentum perditum emptionis ſupradictæ. Qui vicarius iuxta ſui officij partes præcepit mihi notario ſupradicto, ſub certa formidabili pœna, quod prædictum inſtrumentum de nouo conficere deberem, ſicut apparet ex actis curiæ ipſius vicarij, inſinuatum die xv. menſis Februarij ſextæ Indictionis, ſub anno Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti M. CCCC. LXIIII. ideo volens ego notarius Le. ſupradictis obedire mandatis ſupradicti vicarij, feci inſtrumentum iſtud de nouo, & idcirco proteſtor, quod ſi lapſu calami, vel propter breuiaturam, quam feci in prædictis prothocollis meis, ſubſcripſiſſem aliquid plus in hoc inſtrumento præſenti, quam in primo, vel dimiſiſſem aliquid, quod poſui in primo, quod intendo ſtare ſoli veritati, à qua penitus non diſcedo, nec diſcedere intendo. Et ſi contigerit primum inſtrumentum dictæ emptionis per me confectum reperiri, quod ſtetur illi, & iſtud inſtrumentum vltimum penitus habeatur pro deleto, & non poſſint varia inſtrumenta vnius emptionis inueniri confecta per manus mei notarij ſupradicti. Vnde ad futuram memoriam, & dicti emptoris, hæred. & ſucceſſ. ſuorum cautelam de præmiſſis factum eſt inde hoc præſens publicum, inſtrumentum ſcriptum per manus mei prædicti ſigno meo conſueto ſignatum, noſtri, qui ſupra iudicis, & teſtium ſubſcriptionibus roboratum.

Locatio, ſeu arrendatio officij Notariatus A. C.

IN Dei nomine. Amen. Io Gio. Franceſco Vgolino Perugino, Notario di Monſignor Illuſtriſſimo Auditor della Camera, riſeruato però il beneplacito di detto Monſig. Illuſtriſs. A.C. facendo di biſogno, & non altrimente, affitto, & arrendo il mio officio del Notariato, con tutti li ſuoi frutti, rendite, prouenti, & emolumenti vniuerſi per anni tre proſſimi, incominciati al primo del preſente meſe di Nouembre, & come ſeguita da finire, per affitto di ſcudi cento trenta di moneta à giulij dieci per ſcudo, per ciaſchedun meſe di detti tre anni, da pagarſi di meſe in meſe in fine di ciaſchedun meſe, ſcudi cento trenta ſimili per ogni meſe in buona moneta d'argento liberi, & eſenti da ogni peſo, & contributione, eccetto però dalli peſi ſtraordinari, che forſe s'imponeſſero ſopra gl'officij di Monſig. A. C. di modo, che li preſenti, che il Collegio ſuol fare il Natale, la mancia de'Curſori, & altre ſpeſe, che ſi fanno per ſeruitio del Collegio: & il monte delle ſcritture non s'intendano per ſtraordinarij, ne meno la contributione di ſcudi cinque l'anno per la pigione della caſa del Luogotenente ciuile, à M. Coſimo Ceci da Maſſa della dioceſe di Todi con gl'infraſcritti patti. Et prima, che detto affitto ſi deua pagare, come di ſopra, ogni meſe in fine.

Item, che detto affittuario ſia obligato fare, & far fare tutti li manuali actorum, li libri delli oblighi, inſtrumenti, & rubricelle, tanto per il tempo paſſato, che non ſon fatti, quanto per l'auuenire, durante il tempo dell'arrenda, & quanto à i paſſati fra ſei meſi proſſimi, e tener nell'officio tutti li libri, & ſcritture ſecondo il ſolito, trattare, & cuſtodire bene le ſcritture, & fare l'altre coſe, che ſpettano à buoni, & diligenti arrendatarij.

Item, che detto affittuario non poſſa pigliar ſicurtà alcuna in detto officio, ne per debito ciuile, ne criminale, ſe non di mio ordine, & perciò ſi debba annotare in vn libretto li nomi de'fideiuſſori, con la ſomma, per la quale ſi obligaranno.

Item, che detto affittuario durante queſta arrenda, debba oſſeruare le riforme, & bolle del Tribunale, & gl'altri ordini del Collegio.

Item, mi riſerbo tutte l'eſpeditioni, rogiti d'inſtrumenti, inſtrumenti publici, copie d'inditij, & eſtratti fatti prima del preſente arrendamento, & anco gli eſtratti, che fuſſero concordati, ò pagato qualche coſa à buon conto, delli quali ne deuerò pagare io carta, & ſcrittura, & ſimilmente tutti gli crediti di qualſiuo-

Digitized by Google

glia forte fatti nell'officio per tutto Ottobre 1596.

Item che detto affittuario non poſſa pigliare ſenza mio conſenſo giouani in detto officio, nè meno ſi mandino via.

Item mi riſerno tutti li emolumenti delle ſcriture dell'Illuſtriſſimo Cardinale ſanċta Seuerina, fatte, & da farſi, & che poſſa dar gratis gl'inſtrumenti, che hò promeſſi dare al Sig. Gio. Battiſta Aſte, & altri che vorrò dare à M. Tomaſſo Tetio, M Gio. Battiſta Goſio, & li heredi di M Stefano Latino, & altri miei parenti, & amici.

Item mi riſeruo li menſariati, Conclauiſta, Congregationi ordinarie, & ſtraordinarie, & altre regaglie ſolite del Collegio.

Item che li denari che ſi pagheranno per nouitij ſiano di detto arrēdatario, per ſei meſi innanzi il fine dell'arrenda non poſſa pigliar nouitij, & pigliandone per danari, ſi diuidano fra detto arrendatario & me, per metà.

Item in euento di guerra, peſte, reformatione del tribunale, ouero diminutione di giuriditione de Monſig. Aud. della Camera, abſenza del Sommo Pontefice da Roma. moderatione di taſſa di ſpeditioni, ouero mercede, & finalmente di qualſiuoglia altra coſa, che apportaſſe danno al detto tribunale, & per le quali ſi ſminuiſſe l'vtile, li negotij, & contratti di detto officio, & Tribunale, ſi debbia fare vn honeſto defalco della preſente arrenda; & in euento d'alcuna diſcordia, che ſopra ciò poteſſe naſcere, ſi debba eleggere dui notarij del Tribunale per periti communemente, e ſtare a quello, che loro dechiareranno: & in euento, che foſſero diſcordi, ſi debba eleggere il terzo, ouero ſtarne a quello che dechiarerà il Sig. Antonio Guidotti, ò il Sig. Aleſſandro Falciano, ò il Signor Aurelio Ridolfi, non ſi comprendendo in queſto la riforma fatta da Noſtro Sig. Papa Clemente, inſerta nella facultà di Monſig. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Marcello Lante Auditore, della quale detto arrendatario ne ha notitia, & con eſſa piglia il preſente affitto, come di ſopra.

Item ſulloco per il medemo tempo al detto affittuario la bottegha con tutte le ſtantie, doue al preſente li giouani di detto officio habitano, & anco parte della cantina, per la pigione che pago io di ſcudi ducentocinquanta l'anno. Dechiarando, che li ſcudi ſeſſanta che paga il Sig. Diomede Ricci dell'appartamento che tiene ſopra l'officio, debbiano andare in mio beneficio, poiche oltra li ſcudi 250. ne pago 65. altri per l'appartamento doue habito; talmente che detto affittuario debba pagare per pigione ogn'anno detti ſcudi 250. di due meſi in due meſi, in fine di ciaſcheduno bimeſtre alla Sig. Claudia Corneliana, ò al Sig. Domenico Natton ſuo marito, & conſegnarmi le quietanze per diſcarico del mio obligo, & io li deuerò fare le riceuute di mano in mano di dette quietanze.

Item prometto durante queſta arrenda mantenerli la caſa delle maſſaritie neceſſarie, cioè matarazzi, paliaricci, lenzuoli, coperte, touaglie, ſaluiette, ſciugamani per il tinello, banche, & tauole da letti, credenza, ſecchi al pozzo, & il logro, & deterioramento di quelli vada a mio danno; ma ſiano ben tenuti adoprarli, e farli adoprare con diſcretione, & di quello che li conſegnarò ſe n'habbi da far inuentario & riceuuta; & ſecondo quello ſia tenuto rendermeli finita l'arrenda dell'eſſere che ſaranno, & coſi li altri, che li accomodaſſi alla giornata.

Item che finita l'arrenda, volendo comprare li crediti fatti in detto officio, ſia obligato à vendermi, & cedermeli per il prezzo, che faremo d'acordo.

Item che li crediti, che ſi faranno nell'officio ſiano ſpecialmente obligati a me per l'oſſeruanza del detto di ſopra, con la riſeruatione del dominio, & altre cautele neceſſarie, oltre all'obligo generale.

Item che ſe durante l'arenda io voleſſi vendere, poſſa farlo liberamēte a mio piacere, & s'intenda finita la locatione, & ſullocatione, ne ſi poſſa pretender da me alcun danno, ò intereſſe.

I depoſiti che ſi faranno, ſi deuino conſegnare in mia mano, le ſpeſe de' ſalari, vitto da giouani, & ſerua che ſi terrà, carta, inchioſtro, carte, caſſette, libri, filze, & altre da farſi per l'officio, & ſoliti da farſi per ſeruitio dell'officio, & giouani di eſſo,

Digitized by Google

eſſo, le deue far detto arrendatario: & il detto Vgolino deua hauer il ſuo officio libero, come ſopra, & quanto alla perſona ſua farà da ſe.

Che detto affittuario ſia tenuto a tutti pericoli, che Iddio li deſſi di detto officio, durante l'arrenda, & ancora quella finita ſe proueniſſero dalle coſe in detto tempo, & da quelli reliuarne Gioã. Franceſco Vgolino di danno.

In euento di Sede vacante, che paſſaſſe venti giorni, paſſati detti venti giorni, per il tempo che duraſſe più, ſi debbia fare vn'hetto defalco, ſecondo è detto di ſopra, ad arbitrio de due notarij, ò del terzo, ò delli nominati di ſopra, come di ſopra è detto.

Item che ſi deua trattar con le parti amoreuolmente, & maſſime ne i prezzi, & circa li mercanti, che ſi ſeruono all'officio ſe li deuano fare ne i conti le habilità ſolite ſecondo hò fatto io ſin adeſſo.

Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c. obſeruandis dicti Io. Franciſcus, & Coſmus ad inuicem, & viciſſim ſeipſos, eorumque hered. s, & bona, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis, &c. citra &c. obligarunt, & iurantes, &c, & in fede ſi è fatta la preſente, & vn'altra del medemo tenore, ſotto ſcritta da noi, che vaglia come inſtrumento publico in detta forma queſto di.

Io, &c.

Io, &c.

Deliberatio Domus cum poſſeſſionis illius aſſecutione.

Diſcretus Vir D. Chriſtophorus Fundatus, Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſor habens præmanibus ſuis quoddam mãdatum Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. A. C. de deliberando domum infraſcriptam, quę fuit D. N. nuper ſeu alias ad inſtantiam nob. D. Laurentij Gauotti creditoris dicti N. in ſumma ſcut. mille mon. tæ per viam curiæ, vt moris eſt, ſubhaſtatam; & demum præuia illius ſubhaſtatione domino A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberatam, cuius mandati tenor talis eſt videlicet. De mandato, &c. cuius mandati vigore idem curſor tanquam obedientiæ filius mandatis DD. & ſuperiorum ſuorum obedien. & in illius executionem domum prędictam, vt ſupra poſitam, & confinatam, de qua in præinſerto mandato, & iuxta illius ſeriem, & tenorem eidem D. A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberauit, recepto ab ipſo prætio oblato, ſumma ſcilicet ſcutorum mille ſimilium, quæ ſcuta mille idem D. A. ſoluit, & exburſauit eidem D. Chriſtophoro curſori ibidem præſenti, & recipienti in numerata pecunia, de quibus eundem D. A. ibidem præſentem, & ſoluentem quietauit cum pacto, &c. quæ quidem ſcuta mille ſic, vt ſupra habita & recepta idem curſor ſoluit & exburſauit eidem D. Laurentio creditori vigore præinſerti mandati, quæ in mei notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia idem D. Laurentius habuit, & recepit ab eodem curſore pręſente, & ſoluente in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & teſtonibus argenteis de quibus ſe bene contentum vocauit exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit, & tamdictum, curſorem, vt ſupra ſoluentem quam dictum D. N. ac ſuos hæredes, & ſucceſſores, ſine tamen præiudicio expenſarum, quietauit, &c. per pactum, &c. Iurauit tactis, &c. ſuper quibus, &c. præſentibus teſtibus, &c. Quo facto, & incontinenti idem curſor eundem D. A. in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem dictæ domus iuriumque, membrorum, & pertinentiarum illius quorumcumque impoſuit, & immiſit. Qui A. ſic in poſſeſſionem dictæ domus impoſitus, poſſeſſionem prędictæ domus aſſecutus fuit portas, & feneſtras aperiendo, & claudendo, & alios actus poſſeſſionis facien. veram poſſeſſionem denotan. proteſtans, & declarans, quod per ſuum abinde receſſum non intendit poſſeſſionem dimittere nec relaxare, immo omnē poſſeſſionem ciuilem, & naturalem animo, & corpore, ac omni alio meliori modo, quo poteſt retinere, conſeruare, & continuare intendit. Super quibus, &c. Actum, &c. vbi ſupra, præſentibus quibus ſupra teſtibus, &c.

Digitized by Google

Proceſſus promotionis Epiſcopi.

IN nomine D. N. Ieſu Christi. Amen. Per hoc præſens publicum inſtrumentum cũctis pateat euidenter, & ſit notum, quod anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto. Indictione quinta, die vero vigeſimaſexta menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno. quinto, in mei notarij publici infraſcripti & N. N. Illuſtriſſimi D. Cardinalis infraſcripti familiarium teſtium, ad hęc ſpecialiter vocatorum, & rogatorum præſentia.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. D. N. S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli ſancti N. nuncupatus, exiſtens Romæ in palatio ſuę ſolitæ reſidentiæ, aſſeruit qualiter vacante Eccleſia Cathedrali Mediolanen. per obitum R. D. N. vltimi illius Epiſcopi extra Rom. Cur. defuncti præfatus Sanctiſſimus D. N. cupiens dictæ Eccleſiæ de idoneo paſtore prouidere mentis ſuæ oculos dixerit in B. ipſique D. Cardinali viuæ vocis oraculo mandauit, vt de natalibus, vita, moribus, ac alijs qualitatibus prædicti B. ad præſcriptum ſacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionis Gregorij XIII. fel. rec. diligenter inquireret, & tam ſuper illis, quam ſuper ſtatu ipſius Eccleſiæ Mediolanen. ſolitum inquiſitionis proceſſum formaret. Volens itaque D. S. Illuſtriſſima Sanctiſſimi D. N. Papæ iuſſa debite exequutioni demandare, ac in omnibus, & per omnia dictæ Conſtitutionis formam ſequi, me notariũ infraſcriptum deputauit, vt de iuramento, & depoſitionibus teſtium per ipſum D. Cardinalem ex officio vocãdorum, & examinandorum, necnon de productione iurium, vel publicorum inſtrumentorum, & documentorum, ſi quę dictus B. exhibere voluerit, ac de profeſſione Fidei per eumdem in manibus S. D. Illuſtriſſimæ emittenda, ceteriſq. neceſſarijs rogarem, omniaq. in publicum inſtrumentum redigerem.

Poſtquam deputationem idem Illuſtriſſimus mandauit infraſcriptos teſtes ad ſe vocari examinandos ſuper infradictis interrogatorijs præſtito in manibus ſuis iuramento de veritate dicenda.

Nomina teſtium examinandorum ſunt videlicet; N. N. N. N. N. N.

Interrogatoria vero mihi exhibita per D. S. Illuſtriſſimam, et ſuper quibus teſtes prædictos examinare intendit, ſunt quæ ſequuntur. Et primò quoad ſtatum Eccleſiæ.

Primum, an ſciant in qua prouincia ſita ſit Eccleſia Mediolanen. cuius ſitus, qualitatis, & magnitudinis, quot focularia conſtituat, cui domino in temporalibus ſubiaceat, & quomodo de illis notitiam habeant.

Secundum, an ſciant in prædicta ciuitate adeſſe Eccleſiam Cathedralem, ſub qua inuocatione, cuius ſtructuræ, & qualitatis, an alicui Archiepiſcopo ſubiaceat, & an aliqua reparatione indigeat, & quomodo, de iſtis notitiam habeant.

Tertium, an ſciant quot, & quales ſint in dicta Eccleſia cathedrali dignitates, Canonicatus, & alia beneficia Eccleſiaſtica, quis ſit numerus omnium presbyterorum, & clericorum ibidem in diuinis inſeruiẽtium, quæ ſit dignitas maior poſt Pontificalem, quales ſint redditus dignitatum, canonicatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum, & quomodo id nouerint.

Quartum, an ſciant quomodo in dicta Cathedrali exerceatur cultus diuinus, & quam de eo notitiam habeant.

Quintum, an in dicta Cathedrali cura animarum exerceat per quem, & quomodo.

Sextum, an habeat ſacrarium ſufficienter inſtructum ſacra ſupellectili ad diuinũ cultum, & etiam ad pontificalia exercendum neceſſaria, chorum, organum, campanile cum campanis, cœmeterium, & quomodo id ſciant.

Septimum, an ſciant in dicta Eccleſia exiſtere corpora, vel inſignes reliquias aliquorum ſanctorum, & quomodo aſſeruentur.

Octauum, an adſit domus pro Epiſcopi habitatione, vbi, qualis, & quomodo id ſciant.

Nonum, an ſint plene informati de vero valore redditũum menſæ Epiſcopalis, ad quam ſummam annuatim aſcendant in quibus conſiſtant, & an ſint aliqua penſione onerati, ad cuius fauorem penſio ſit reſer-

reſeruata,& quomodo.

Decimum, quot exiſtant in ciuitate Mediolanen. Eccleſiæ collegiatæ,& parrochiales, quot monaſteria virorum, & mulierũ, confraternitates, hoſpitalia, & quomodo.

Vndecimum, an ſciant amplitudinem diœceſis, quot ſcilicet, & quæ loca complectatur.

Duodecimum, an dicta Eccleſia Mediolanen. de præſenti vacet, quomodo, & a quanto tempore citra.

Quo ad qualitates promouendi.

PRimum, an cognoſcant B. quomodo, & a quanto tempore citra, an ſit ipſis teſtibus examinandis, conſanguineus, affinis, familiaris, vel inimicus.

Secundum, an ſciant in qua diœc. dictus B. natus ſit.

Tertium, an ſciant ipſum natum eſſe ex legitimo matrimonio, ac honeſtis, & Catholicis parentibus, & quomodo id ſciant.

Quartum, an ſciant cuius ætatis ſit, & quomodo.

Quintum, an ſciãt eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum, quibus, a quanto tempore citra, & quomodo.

Sextum, an ſciant eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exequutione ordinum ſuſceptorum diu verſatus, & quomodo.

Septimum, an ſciant eum eſſe innocentia vitæ, boniſq. moribus præditum, bonę vitæ, conuerſationis, & famæ, & quomodo.

Octauum, an ſciant ipſum eſſe virum grauem, prudentem, & vſu rerum pręſtantem, & quomodo.

Nonum, an ſciant ipſum aliquo gradu in iure canonico, vel in ſacra Theologia inſignitum eſſe, vereq. ea doctrina pollere, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc vt poſſit alios docere, & quomodo.

Decimum, an ſciant ipſum aliquo munere eccleſiaſtico aliquãdo functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alicuius Eccleſiæ ſe exercuiſſe, & quomodo in eis ſe geſſerit tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, & integritatem, & quomodo.

Vndecimum, an ſciant eum aliquando publicum ſcandalum dediſſe circa Fidem, mores, ſiue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, alioue canonico impedimento teneri, quo minus poſſit ad Eccleſiam cathedralem promoueri, & quomodo.

Duodecimum, an eum idoneum exiſtiment ad bene regendum Eccleſiam cathedralem, ac Epiſcopale onus ſubeundum, & dignum qui Eccleſiæ Mediolanen. præficiatur, & vnde mouentur ad ita exiſtimandum.

Die dicta.

Coram eodem Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinali exiſten. vbi ſupra, meque, &c. comparuit perſonaliter

P. teſtis ex officio vocatus, ætatis ſuæ annorum 65. vt aſſeruit qui præſtito iuramento tactis, &c. in manibus eiuſdem D. Cardinalis de veritate dicen. omiſſis articulis concernentibus ſtatum Eccleſiæ Mediolanen. quia de ipſis nullam notitiam habere dixit. Interrogatus ſuper articulis reſpicientibus qualitates promouendi, reſpondit vt infra videlicet.

Sequitur tenor examinis prædicti, & aliorum teſtium.

Forma iuramenti profeſſionis Fidei, à cathedralibus, & ſuperioribus Eccleſiis, vel beneficijs curam animarum habentibus, & locis Regularium, ac militiarum perficiendis, obſeruanda.

EGo . firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet. CREDO in vnum DEVM Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominuum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit

de cælis. Et incarnatus eſt de Spirito Sancto ex Maria Vergine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas. Et aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit, Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnã ſanctam Catholicã, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnũ baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas,& Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſq. eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſũ quem tenuit, & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè,& propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinẽ, & Matrimonium, illaq. gratiam conferre; & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio, reiterari non poſſe. Receptos quoque,& approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio,& admitto. Omnia,& ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis; atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe verè, realiter,& ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus,& totius ſubſtantię vini in Sanguinem quam conuerſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiã ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumq. Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorum eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter,& ſanctos vna cum Chriſto regnantes venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiſſime aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam, Indulgentiarũ etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum chriſtiano populo maximè ſalutarẽ eſſe affirmo. Sanctam catholicam,& Apoſtolicam Romanã Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoq. Pontifici Beati Petri Apoſtolorum principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cetera itẽ omnia a ſacris Canonibus,& œcumenicis Cõcilijs, ac præcipuè a ſacroſancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor; ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas,& reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eãdem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem

ſpondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Die 7. Auguſti.

B. perſonaliter conſtitutus coram Illuſtriſſimo D. Cardinali N. meque notario publico, & teſtibus infradictis; volens Fidei profeſſionem facere, vt tenetur ad præſcriptum Conſtitutionis Pij Quarti fel. rec. flexis genibus, ac ſacroſanctis Euangelijs

gelijs cum iuramento tactis in manibus eiuſdem D. Cardinalis, ſpontes, &c. die ſum pto eamdem fidei profeſſionem, iuxta, & ſecundum formam, ac tenorem Conſtitutionis prædictæ hoc informaſſe, vt ſequitur de verbo ad verbum emiſit, atque in locis vbi proprium nomen eſt expreſſum, illud in originali ſua propria manu, ſcriptamq. Fidei profeſſionem, idem D. Cardinalis recepit, & admiſit omni, & ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus duobus teſtibus

Deinde die, &c. Idem B. ad docen. de gradu Doctoratus, ac de ſacris, & presbyteratus ordinibus ſibi collatis, facto exhibuit, & produxit priuilegium dicti gradus Doctoratus in carta pergamena ſcriptum, ac litteras patentes dictorum ordinum itidem in pergameno ſcriptas, quorum omnium copium cum ſuis originalibus auſcultatam, & collationatam penes me notarium in præſenti proceſſu regiſtratum dimiſit, dictis originalibus ſecum reportatis prædictorum vero omnium tenores ſunt qui ſequuntur.

Copia priuilegij Doctoratus, quæ hic ſcribatur.

Copia litterarum patentium ſacrorum ordinum, quæ hic inſeratur.

Ego N. Cardinalis ſancti N. relationem in conciſtorio facturam certo exiſtimo pro deductis in præſenti proceſſu R. D. B. & I. V. D. dignum eſſe qui Mediolanenſi Eccleſiæ præficiatur, & ita teſtor manu propria.

Ego In Epiſcopus Portuen. Card. de Aragona ex præmiſſis cenſeo R. D. B. dignum eſſe, qui in Mediolanen. cathedralis Eccleſiæ Præſulem promoueatur.

Ego Nicolaus tit. Sancti Laurentij in Lucina presbyter Cardinalis Madrutius idem cenſeo.

Ego F. Cardinalis Sfortia idem cenſeo.

Obligatio exciocandi.

IN mei, &c. perſonaliter conſtitutus A. ſponte, &c promiſit B. ibidem pręſenti &c. hinc per totum menſem Februaij proximi futuri exciocaſſe, & exciocari feciſſe totum reſiduum tenutæ N. ſitæ extra portam, &c. exceptis tribus rubris in circa, reſeruandis primo ſilua ipſi A. iam demõſtratis, videlicet, ſterpare, cioccare, cauar detti ciocchi, ſterrarli, ſpactarli al ſolito, che ſi poſſino carcare, & amucchiarli, & hoc opus facere bene, & fideliter more ſolito, ac boni, & fidelis excioccatoris omnibus ipſius A. ſumptibus cum pacto, quod ramuli ſeu ſurculi, & vt vulgo dicitur le fraſche, & quel che ſi trouara ſopra la terra, ſia, & eſſer debbia di eſſo A. ma che ſia lecito a eſſo B. per vſſo di caſa loro pigliarne à ſuo beneplacito. Item che detti compagni ſiano obligati farli condurre il pane ſopra il lauoro, & darli le ronche neceſſarie; aſſerens idem A. dictũ reſiduum tenutæ exciocandæ bene vidiſſe, & conſideraſſe, & de eo plenam notitiam & informationem habuiſſe, & habere, & hoc opus facere, & cum effectu perficere promiſit pro mercede ſcuta ducentorum monetæ de iuliis decem pro ſcuto, ſic inter ipſas partes de communi conſenſu ſoluendorum, prout dictus B ſoluere promiſit eidem A. vt dicitur de mano in mano, prout opus fiet. Ita quod in fine ſolui debeat omne reſiduum, excepti ſcutis decẽ, quæ retineri poſſint ab ipſo B. vſque ad ſecundam araturam, ad effectum quod ſi reperietur aliqua quantitas cioccorum non excauatorum, quod poſſint excauati ipſius A. ſumptibus, & deficiente dicto A. in præmiſſis, ex nunc dedit poteſtatem dicto B. propria eius auctoritate, &c. & ſine, &c. conducẽdi alios excioccatores omni, &c. ad rationem quãti plurimi omnibus ipſius A. ſumptibus, damnis, &c. de quibus, &c. quia ſic actum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. & quatenus opus ſit citari, eligit domicilium ſuum in hoſpitio Cabilletti in platea Iudæorum. Iurarunt, &c. ſuper quibus, &c. Actum, &c. præſentibus, &c. teſtibus, &c.

Hic poſtremo etiam vltra prædictas ſubijciuntur infraſcriptæ formulæ diuerſorum aliorum inſtrumentorum, ſumpti ex Formulario Placentino, quas etiam pro minori indigentium diſpendio hic imprimendas curaui.

Forma arreptionis itineris ad curiam.

IN nomine Domini Amen, &c. Dominus presbyter Lazarus, &c. rector ec-

cleſiæ

Digitized by Google

cleſię ſancti Laurentij. &c. aſſerens ſe fore paratum,& diſpoſitum ad accipiendum iter verſus Sedem Apoſtolicam, & ſanctiſſ. in Chriſto patrem, & dominum noſtrum Pontificem Maximum ad proſequẽdum certas cauſam, & cauſas, quas, vt aſſeruit, pertractare, & expedire neceſſario habet ibidem contra quoſdam, & ſpecialiter contra talem, &c. ac alios, quorum intereſt, ſeu intereſſe poterit quomodolibet in futurum, receptis igitur ad ſe omnibus, & ſingulis veſtimentis, ac pallio, pileo, baculo, ac ſacculo ad talia ſpectantibus,& neceſſarijs,omnibuſq. ibidem exiſtentibus valete dicens in Dei nomine iter arripiebat ſub hac verborum forma. Coram vobis notario publico,& teſtibus fide dignis hic aſtantibus, &c. cum proteſtatione ſolemni dico, & propono ex nunc, vt apparet ad ſanctam Sedem Apoſtolicã, & ſanctiſſimum, &c. omnibus melioribus via,modo,iure,cauſa,& forma,quibus melius,& efficacius poſſum, & debeo iter arripio ad proſequendum certas cauſas,quas ibidem neceſſario habeo pertractare, & expedire. Idcirco ego presbiter Lazarus præfatus ad præſens, & deinceps ſubijcio, & ſubmitto me, & Eccleſiam meam, & omnia bona mobilia, & immobilia, ſpiritualia,& temporalia, præſentia, & futura, protectioni, defenſioni, tuitioni, iuriſdictioni, & priuilegijs ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ, prædictis,proteſtans nihilominus publice, & expreſſe, quod ſi quid contra, & vltra huiuſmodi itineris mei arreptionem, ſeu cõtra me,& eccleſiam meam prædictam, ac omnia bona mea, vt præfertur,quomodolibet fuerit attentatum,ſeu in poſterum contingerit attentari per quoſcumque, id tamquam nullum, & indebite factum reuocari, & procedi facere contra attentates tamquam manifeſtos præſumptos intendo ſuis loco, & tempore congruis, & opportunis, & generaliter omnia alia, & ſingula ibidem dixit, fecit, & exercuit, ac proteſtatus fuit, quæ natura arrepti itineris exigit, & requirit, & quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa dici, fieri, ac proteſtari conſueuerunt pro conſeruatione iurium ſuorum. Et de prædictis, &c.

Dedicatiò de vna religione ad aliam.

IN nomine Domini Amen. &c. Dominus frater Luc. &c, ordinis fratrum Prædicatorum S.Dominici conſtitutus coram domino Franc.&c.Dei gratia Abbate monaſterij ſanctę Marię,&c.ciuitatis Placentiæ ordinis Ciſtercienſis dixit, & expoſuit eidem domino Abbati,quod libenti animo intraret religionem dicti ordinis Ciſtercienſis ex deuotione, quam habet Beato Bernardo fundatori dicti ordinis,& ipſi ordini,& propterea petijt ab ipſo domino Abbate, ſi ipſe velit ipſum recipere in ordine prædicto, & eidem conferre habitum dicti ordinis; obtulit ſe dedicare, & perſonam ſuam ordini prædicto recepto habitu ordinis prædicti, & alia dicere, & facere tam in diuinis, quam aliter; ad quæ tenetur vigore conſtitutionis ordinis prædicti, & vt faciunt alij profeſſi dictæ regulæ, & ordinis, qui dominus Abbas viſa, & audita requiſitione ſibi, vt ſupra, facta per dictum dominum fratrem Luc. viſo quoque breui Apoſtolico ſibi directo ad præmiſſa expedienda,cuius quidem tenor ſequitur, vt infra. †
Et viſis videndis ſponte, & ex certa ſcientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma,quibus melius potuit, & poteſt, & fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcunque ſolemnitatibus tam iuris,quam facti,etiam ſubſtantialibus de iure,vel, cõſuetudine in præmiſſis opportunis eidem fratri Luchino præſenti, & humiliter flexis genibus requirenti,& acceptanti,attenta eius bona vita, & conditione habitum dicti ordinis Ciſtercienſis exgibuit,& contulit, ita quod de cetero ſit, & cenſeatur de,& ſub ordine Ciſtercienſi prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam frater, & de ordine Ciſtercienſi,imponendo eidem fratri Luchino habitum ordinis prædicti, ac ipſum cingendo cingulo caſtitatis, & ordinis prædicti,& alia dicendo, & faciẽdo,quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prædicti, qui dominus frater Luc. recepto habitu prædicto ſponte, &c. omnibus iure,via,modo,& forma,quibus melius,& efficacius fieri, & eſſe poſſit interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus etiam ſubſtantialibus, & vt ſupra, dedicauit

Digitized by Google

dicauit ſe, & perſonam ſuam, ac ſubmiſit regulæ,& ordini Ciſtercienſi prædicto, & in manibus ipſius domini Abbatis præſentis, & acceptantis fecit debitam profeſſionem in ordine,& regula Ciſtercienſi prædictis, promittens, & promiſit ſtabilitatem morum conuerſionem, & obedientiam, ac caſtitatem ſecundum ſtatuta, & conſuetudines, ac regulas ordinis prædicti, & canonicas ſanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quæ tenetur vigore conſtitutionis ordinis prædicti, & ita manibus corporaliter tactis ſcripturis iurauit in manibus præfati domini Abbatis ad ſancta Dei Euangelia, ac eidem ſtipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti ordinis promiſit, & conuenit prædicta omnia, & ſingula ſuprascripta attendere, & obſeruare,& in nullo contrauenire, vel contrafacere,ita eum Deus adiuuet, eiuſque ſancta Euangelia. Et inſuper ipſe dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipſius fratris Luc. conceſſit, & concedit eidem fratri Luc. præſenti, & acceptanti, quatenus de cetero poſſit,& valeat,quæcumque beneficia curata,& non curata impetrare, & impetrata acceptare,& retinere,& in ipſis ſtare,& habitare tute,libere,& impune,& hæc non obſtantibus, quæ in dicto breui continentur, & alijs quibuſcumq. contrarijs. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum.

Electio canonicatus facta per Capitulum Eccleſiæ collegiatæ.

IN nomine Domini Amen,&c. Vacantibus canonicatu,& præbenda,quos dũ viueret,obtinebat quondam dominus Lazarus,&c.olim canonicus infraſcriptę eccleſiæ, qui diem ſuum clauſit extremum, capitulo Eccleſię S. Antonini Placen.de antiqua,& approbata conſuetudine ſpectat, & pertinet ius eligendi canonicos dictæ eccleſiæ pro tempore aligendos côuocato, & congregato infraſcripta occaſione in loco ſuprascripto, in quo conuocari, & congregari conſueuit pro negotijs dictæ eccleſię de mandato venerabilis domini Petri,&c. Præpoſiti dictæ eccleſię,in quo quidẽ capitulo interfuerũt ipſe dominus Prępoſitus,necnon domini A. L. P. & M.omnes Canonici dictæ eccleſiæ, dicentes,& proteſtãtes, quod ſunt,& repræſentant maiorem, & ſaniorem partem dicti Capituli,& quod non eſt alius Canonicus dictæ eccleſiæ, qui ad infraſcripta poſſit, vel debeat commode euocari, citatis tamen prius alijs Canonicis dictæ eccleſiæ per Fran. &c. oſtiarium dictæ eccleſiæ, prout ibidem retulit ipſe Fran. oſtiarius prædictus ſeipſos dominos canonicos citaſſe,attendentes, & conſiderantes, quod longa vacatio beneficiorum ſolet eccleſijs eſſe nociua, confiſi de integritate, & ſufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis domini Iacobi,&c. cuius fidem approbatam tamdiu cognouerunt, & cognoſcunt, qui ſi eligatur in canonicum dictæ eccleſiæ erit vtilis,& fructuoſus eidem, inuocata ſancti Spiritus gratia, & ipſius Beati Antonini martyris nomine, & ſuffragio imploratis ſponte, & ex certa ſcientia, & animo deliberato,omnibus iure,via,modo & forma,quibus, & prout melius,& efficacius fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quam facti etiam ſubſtantialibus in ſimilibus opportunis de iure,vel conſuetudine ipſum dominum Iacobum præſentem, & acceptantem elegerunt, & aligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in canonicum, & fratrem dictæ eccleſiæ ad canonicatum, & præbendam, vt ſupra præmittitur vacantes, oſculo pacis interueniẽte,ac eidem de dictis canonicatu, & præbenda prouiderunt, & prouident, ipſumq. dominum Iacobum ibi præſentem, & flexis genibus coram ipſis dominis Prępoſito,Canonicis, & Capitulo conſtitutũ, & humiliter requirentem,& acceptantem inueſtiuerunt, & inueſtiunt, per bireti capiti ſuo impoſitionem de dictis canonicatu,& præbenda,iuribuſque,& pertinentijs ſuis ſpiritualibus, & temporalibus. Et inſuper præfatus dominus præpoſitus de mandato,& nomine etiam aliorum Canonicorum, & Capituli prædicti, introducens ipſum dominum Iacobũ Canonicum prædictum in dictam eccleſiam,ipſum poſuit, et induxit in tenuta, et corporali poſſeſſione canonicatus, et præbendæ prædictorum, iuriumque, et pertinentiarum ſuarum prædictarum per pannos,et cornu altaris magni dictæ eccleſiæ, funes campana-

panarum, & vectes oſtiorum eccleſiæ prędictæ: aſſignando eidem ſtallum in choro: & exinde locum in capitulo, & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus tenutis fieri conſueuerunt, & requiruntur in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis datæ, & appræhenſæ de prædictis. Et ibidem poſt prædicta prædictus dominus Iacobus Canonicus prædictus conſtitutus coram prædictis dominis Præpoſito, Canonicis, & Capitulo delato prius eidem iuramento per præfatum dominum Præpoſitum, & ab eo manibus corporaliter tactis ſcripturis præſtito, iurauit ad ſancta Dei Euangelia in manibus præfati domini Præpoſiti, quod obſeruabit ſtatuta, & laudabiles conſuetudines, & conſtitutiones dictæ eccleſiæ; & alia dicet, & faciet ad quæ tenetur de iure, & vigore dictorum ſtatutorum, & bona, & redditus canonicatus, & præbendæ prædictorum conſeruabit, & augebit pro poſſe, ipſaque bona cononicatus, & præbendæ prædictorum non alienabit citra iuris diſpoſitionem; ita eum Deus adiuuet, eiſque ſancta Euangelia. Et de prædictis prædicti domini Præpoſitus, Canonici, & Capitulum, & ipſe dominus Iacobus, &c.

Et idem obſeruetur, & fiat in quacumque alia electione fiẽda per aliquod Capitulum eccleſiæ collegiatæ, vt ſupra, mutatis mutandis; & eo caſu, ſi vero fuerit Canonicus, vel alius in dignitate conſtitutus ad dignitatem aliquam in Capitulo, vel eccleſiæ debet addi iuramentum, quod erit fidelis, & prout in prima forma continetur.

Forma cõfirmationis factæ per Epiſcopum de electione facta per Capitulum eccleſiæ collegiatæ abſque edicto.

IN nomine Domini Amen. &c. Conſtitutus dominus presbyter Ioan. &c. in præſentia, audientia, & intelligentia R. D. D. Fa. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopi Placentiæ, & Comitis, pro tribunali ſedentis ſuper quodam bancho in ſuprafcripto loco poſito, & ad infraſcripta per eum electo dixit, & expoſuit præfato domino Epiſcopo, quod vacante pridie eccleſia S. Iacobi, &c. immeditae ſubiecta plebi, & eccleſię S. Petr. &c. per mortem quondam presbyteri Gulielmi olim immediate rectoris dictæ Eccleſiæ, qui diem ſuum clauſit extremum, domini Archipresbyteri, Canonici, & Capitulum dictę plebis, & eccleſię elegerũt ipſum preſbyterum Ioannem in rectorem dictæ eccleſiæ S. Pet. ac de ea ſibi prouiderũt, prout de ipſa electione conſtat inſtrumento publico, breuiato per Franc. &c. notarium, die, &c. menſis, &c quod ibidem produxit, & exhibuit coram præfato domino Epiſcopo ad pleniorem inſtructionem præfati domini Epiſcopi, & verificationem ſuperius per eum expoſitorum. Et propterea ad obſeruationem diſpoſitionis iuris cum inſtantia debita petijt, & requiſiuit à præfato domino Epiſcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur huiuſmodi electionem, & prouiſionem factas in ipſum presbyterum Ioannem de dicta eccleſia S. Petri approbare, & confirmare, ac ipſum præſentatum, vt ſupra inſtituere, ac alia dicere, & facere, quæ in ſimilibus requiruntur, offerens ipſe presbiter Ioannes rector prædictus ſe paratum dicere, & facere ea omnia, & ſingula, ad quæ tenetur, & debet de iure, & pro præmiſſis, & eorũ occaſione proteſtans, quod per eum non ſtetit, nec ſtat quin dicta confirmatio fiat, & quin dicat, & faciat ea, ad quæ tenetur, & debet de iure, qui domius Epiſcopus ſedens pro tribunali, vt ſupra, viſis, auditis, & intellectis ſuperius dictis, & expoſitis per dictum presbyterum Io. rectorem prædictum, viſo etiam dicto inſtrumento electionis, de quo ſupra, & viſis, videndis, attento quod iuſta petentibus non eſt denegandus aſſenſus, confiſus de prudentia, integritate, & ſufficientia dicti presbyteri Ioan. rectoris electi, vt ſupra, ſponte, & ex certa ſcientia, omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & validius potuit, & poteſt, & fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quam facti etiam ſubſtantialibus in ſimilibus opportunis de iure, vel conſuetudine, dictam electionem, & prouiſionem, vt præmittitur factas in dictum presbyterum Ioan. de dicta eccleſia S. Petr. vt ſupra vacante tamquam legitimam, & legitime factam approbauit, & confirmauit, & approbat, & con-

Digitized by Google

confirmat,& ipſam ad cautelam ſic factam valere, & tenere declarauit, & declarat, & ipſum presbyterum Ioan.rectorem prę dictum præſentem, & flexis genibus humiliter acceptantem,cum plenitudine iuris canonici inueſtitit per bireti capiti ſuo impoſitionem de dicta eccleſia iuribuſque, & pertinentijs ſuis ſpiritualibus, & temporalibus. Dans,& concedens prę fatus dominus Epiſcopus eidem presbytero Ioanni rectori prędicto præſenti,& acceptanti omnimodam adminiſtrationem dictæ eccleſiæ, iuriumque,& pertinentiarum ſuarum prædictarum, ac curam animarum ſubiectarum dictæ Eccleſiæ. Et vlterius commiſit, & committit cuicunque ſacerdoti ciuitatis,& diœceſis Placentiæ, quatenus vice, & auctoritate præſati domini Epiſcopi ponat, & inducat ipſum presbyterum Ioannem, ſeu quemcumque eius procuratorem in tenuta, & corporali poſſeſſione, ſeu quaſi dictæ Eccleſiæ S. Pet. iuriumque, pertinentiarum ſuarum prædictarum per pannos,& cornu altaris, funes campanæ dictæ eccleſiæ, & alia dicat,& faciat, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt,& requiruntur in ſignum verę tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dandæ, & apprehendendę de prædictis,ita quod per hæc, & alia ipſe presbyter Ioannes adeptus ſit,& intelligatur veram tenutam, & poſſeſſionem corporalem dictæ eccleſiæ, iuriumque, & pertinentiarum ſuarum, vt ſupra.& ibidem dictus presbyter Ioan.rector prædictus conſtitutus coram præfato domino Epiſcopo,& vt ſupra delato prius eidem iuramento per præfatum dominum Epiſcopũ, & ab eo manibus corporaliter tactis ſcripturis iurauit in manibus præfati domini Epiſcopi ad ſancta Dei Euangelia, quod ipſe presbyter Ioan. rector prædictus erit obediens,& fidelis præfato domino Epiſcopo, & cuicunque eius legitimo ſucceſſori in licitis, & honeſtis, & obſeruabit conſtitutiones ſynodales, factas,& fiendas, & conſtitutiones,& laudabiles conſuetudines dictæ eccleſiæ, ac bona dictæ eccleſię conſeruabit,& pro poſſe augumentabit, & ipſa non alienabit citra iuris diſpoſitionem,& de bonis mobilibus dictæ eccleſiæ inuentarium faciet infra duos menſes proxime futuros, & illud in ſcriptis mittet ad banchum præfati domini ipſius Epiſcopi notarij Epiſcopalis curiæ, Ita eum Deus adiuuet, eiuſque ſancta Euangelia. Et de prædictis præfatus dominus Epiſcopus mandauit mihi notario, & dictus presbyter Ioan. rogauit me notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum.

Forma renunciationis factæ per emphytheotam de iure ſuo.

IN nomine Domini Amen, &c. Petrus, &c. ſponte,& ex certa ſcientia,& non vi,dolo,vel metu aliquo,ſed voluntarie,& animo deliberato, & alias omnibus iure, via,modo, & forma, quibus, & prout melius, & efficacius potuit,& poteſt, & fieri, & eſſe poſſit, renunciauit, & renunciat Iacobo,&c. præſenti, ſtipulanti, & recipienti, ac acceptanti, & in manibus eius omni iuri, rationi, & melioramento ſibi ſpectantibus, & pertinentibus, & quæ eidem Petro quomodolibet ſpectant,et cõpetunt,et in quadam domo,etc.

Item in vna petia terræ, etc. quę bona ipſe Pet. tenebat ad fictum à dicto Iacobo ſub annua præſtatione librarum quatuor ex inueſtitura in ipſum Petrum facta, de qua continetur inſtrumento breuiato per Georgium,etc. notarium,et ibidem dictus Iacobus ſponte, et ex certa ſcientia abſoluit, et liberauit, et liberat dictum Petrum præſentem, ſtipulantem, et recipientem a præſtatione dicti ficti, tam pro tempore præterito,quam futuro, per Aquilianam ſtipulationem legitime præcedentem, et acceptantem ſolemniter ſubſecutam, et per omnem alium modum,viam,et formam,quibus,et prout melius, et efficacius fieri, et eſſe poſſit,quam quidem renunciationem, et omnia,et ſingula in præſenti inſtrumento contenta dictæ partes per ſolemnem ſtipulationem promiſerunt, et conuenerunt ſibi viciſſim perpetuo firmam ratam, et gratam; et firma,rata,et grata habere, tenere, attendere, et obſeruare,et efficaciter adimplere, et non contrauenire, vel contrafacere de iure, vel de facto,per ſe, vel alium,aliquo modo,caſu,vel iure,vel aliqua ratione, vel cauſa,ſiue vllo legum,vel decretorum, ſeu reſcriptorum auxilio, nec dicta occaſione ſibi inuicem aliquam litem,vel controuer-

trouerſiam inferre, aut inferenti conſentite ſub omnium damnorũ, intereſſe, & expenſarum litis, & extra reſtitutionẽ, & refectionẽ, de quibus, & earum quantitate, & quod illa paſſa fuerint, ſtari. & credi debeat, & ita conſenſerunt, & conſentiunt, ſoli, & ſimplici dicto, & aſſertioni partis requirentis, & attendentis ſine ſacramento, & onere probationis cuiuſcumque, & taxationis iudicis inde præſtando, & ſiendæ, & ſine alia cauſæ cognitione. Et vlterius in pœna, & ſub pœna librarũ quinque den. Plac. toties committenda, & exigẽda cum effectu quoties in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerit contrafactum, ſeu etiam contrauentum, qua commiſſa ſoluta, vel non, firma, & rata maneant omnia, & ſingula ſupraſcripta cum eadem ſtipulatione pœnæ. Pro quibus omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis attendendis, & firmiter obſeruandis dictæ partes obligauerunt ſibi viciſſim pignori omnia ſua bona præſentia, & futura, renunciando dictæ partes in omnibus, et ſingulis ſupraſcriptis, exceptioni non ſic factarum prædictarum renunciationis, et liberationis, et prædictorum non ita geſtorum, et promiſſorum, et rei non ſic, vel non vtiliter geſtæ, et exceptioni doli, et metus, conditioni indebiti, conditioni ſine cauſa, vel ex iniuſta cauſa, et actioni in factum, et de dolo, omniq. alij exceptioni, defenſioni, et iuri, ac legum auxilio, quæ poſſet opponi, et legi dicẽti generalem renunciationem non valere. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me notarium, etc.

Forma ſoccidæ in forma communi.

IN nomine Domini Amen, &c. Laur. &c. fil.q. &c. habitator, &c. renunciando omni legum auxilio, & præſcriptioni fori, & omni priuilegio, & omnibus ferijs, & diebus feriatis, ſtatutis, decretis, litteri, & prouiſionibus, ſaluis conducibus, & literis ſuſpenſionum cauſarum factis, & fiendis, & conceſſis, & concedendis in eius auxilium, & fauorem, & maxime ſtatuto ciuitatis Placentiæ, & decreto Pontificio, quibus cauetur nullum pro debito priuato poſſe conueniri, & alij prouiſioni, qua cauetur ſuppellectilia domus, & ad vſum quotidianum deputata, & beſtias ad agriculturam deputatas, & debitorem à lib. 25. ſupra in eis non poſſe pignorari, ita quod Plac. Parmæ, & vbique locorum, terrarum etiam longinquorum, & diſtantium a præmiſſis expreſſis poſſit realiter, & perſonaliter conueniri, & detineri coram quocumque Poteſtate, Vicario, iudice rectore, & officiali, tam eccleſiaſtico, quã ſeculari, vbi, & coram quo, ſeu quibus inuentus, & ſeu requiſitus fuerit pro parte infraſcripti Iacobi, & vt infra, quibus omnibus pacto renunciauit, & renunciat expreſſo, & per pactum expreſſum ſupponẽs ſe iuriſdictioni, foro, ac domino cuiuslibet poteſtatis, vicarij, iudicis, rectoris, & officialis, tam eccleſiaſtici, quam ſecularis vbi, & coram quo, ſeu quibus inuentus, & ſeu requiſitus fuerit pro parte infraſcripti Iac. & vt infra. Conſtituens ſe integre ſoluturum, & ſatisfacturum, & reſtituturum totum quicquid debuerit vigore præſentis inſtrumenti infraſcripto Iac. & vt infra, vbique locorum, & terrarum, & coram quocumque iudice tam eccleſiaſtico, quam ſeculari, vbi, & coram quo inuentus, & ſeu requiſitus fuerit pro infraſcripti Iac. & vt infra. Et inſuper promittens non recuſare aliquem iudicem, tam Eccleſiaſticum, quam ſecularem, & coram quo conueniri contingat occaſione contentorum in præſenti inſtrumento, & eorũ occaſione, & obſeruatione, ſponte, & ex certa ſcientia fuit confeſſus, & manifeſtus habuiſſe, & recepiſſe a Iac. &c. & penes ſe habere in ſoccida, & nomine ſoccidæ, & ſocietatis vacchas decem, & duas primarolas omnes prægnantes diuerſorum colorum, & pelaminum, renunciendo ad cautelam exceptioni non habitarum, & non receptarum dictarũ vaccharum, & vt ſupra, & nõ factæ præſentis ſoccidæ, & ſocietatis, exceptioni doli, conditioni indebiti, conditioni ſine cauſa, vel ex iniuſta cauſa, & actioni in factum, & de dolo, omnique alij exceptioni, defenſioni, & iuri, ac legum auxilio, quæ poſſet opponi, quæ beſtiæ eorum communi concordia æſtimatæ fuerunt valere lib. centum vinginti denariorum Placen quas beſtias dictus Laurentius per ſolemnem ſtipulationem promiſit, & conuenit eidem Iacobo præſenti, ſtipulanti, & recipienti tenere in ſoccida, & nomine ſoccidæ vſq. ad quatuor annos pro-

proxime futuros,& eas cuſtodire,& ſaluare,& nutrire,& paſcere omnibus expenſis dicti Laurentij, & de eis bonam, & diligentem curam, & cuſtodiam habere, & eas,vel aliqua ex eis non vendere,vel alienare, ſeu in alium transferre, abſque ſpeciali licentia, & conſenſu dicti Iac. domini,durante præſenti ſocida, immo ipſa durante dominium,& poſſeſſio earum ſint,& eſſe intelligantur penes ipſum Iac. & ita ſibi expreſſe reſeruauit, & reſeruat, ita quod omni tempore poſſit eas vbique vendicare contra quemcumque,etiam propria auctoritate,etiam in caſu cuiuſcumque reſiſtentiæ ſibi fiendæ per quemcumque,quia ſic fuit conuentum per, & inter ipſas partes per pactum expreſſum, ſolemni ſtipulatione vallatum ante hunc contractũ & in principio,medio.&in fine ipſius,& in qualibet eius parte, & omnes manzolas ex eis naſcituras alienare.durante tempore dictæ ſocidæ, & dare, & ſoluere, atque reddere eidem Iac. ſingulo anno durante tempore dictæ ſocidæ penſes duos caſei pro ſingula vaccha, & vnum penſem pro ſingula primarola,tam ex ſupraſcriptis,quam alijs quibuſcumque primarolis naſcituris ex ipſis beſtis, videlicet tertiam partem caſei mazenghi,tertiam partem caſei ſtubienghi,& reliquam tertiam partem caſei interuẽghi, & vitulos ex ipſis naſcituros vendere tempore debito, & dare, & ſoluere dimidiam pretij percipiendi ex eis ipſi Iac.quamprimum venditi fuerint, alioquin duo ex tribus nomine pœnæ dare promiſit ſtipulatione ſocidæ rata manente, & totum damnum,& omnes expenſas reſtituere credendo de damno, & expenſis ſimplici verbo dicti Iac.ſine ſacramento, & onere probationis cuiuſcumq.& taxationis iudicis inde præſtando, & fiendæ, & abſque alia cauſæ cognitione,& cum fuerit in fine ſocidę teneatur, & ita promiſit ipſe Laurentius, facere diuiſionem ipſarum omnium beſtiarum,quæ tunc ſuperuiuerent,& dicta ſocida in duas partes, & dare electam ipſi Iacobo, & ſidamnum fuerit in dicta ſocida morte fatali,vel caſu fortuito, quod ipſum damnum ſpectet communiter ipſis Iacobo, & Laurentio,& ſi fuerit culpa,& negligentia, vel mala cuſtodia dicti Laurentij, vel famuli eius,quod dictum damnum ſpectet ad ipſum Laurentium tantum, & ipſe teneatur ad emendam ipſi Iacobo, & omni in caſu teneatur præſentare ipſi Iacobo corium cuiuſcumque beſtiæ peremptæ,ſeu aliter deſtructæ, quæ omnia, & ſingula ſupraſcripta dictæ partes promiſerunt, & conuenerunt ſibi viciſſim firma, rata, & grata habere, tenere, attendere, & obſeruare, & efficaciter adimplere,& non contrauenire, vel contrafacere per ſeſe, vel alium aliquo modo,caſu, vel iure, ſiue vllo legum, vel decretorum, ſeu reſcriptorum auxilio in pœna, & ſub pœna librarum quinque den. Plac. toties committenda,& exigenda cum effectu quoties in prędictis, vel aliquo prædictorum fuerit contrafactum, ſeu etiam contrauentum, qua commiſſa ſoluta,vel non,firma,& rata maneant omnia,& ſingula ſupraſcripta cum eadem ſtipulatione pœnæ. Pro quibus omnibus, & ſingulis attendendis, & firmiter obſeruandis dictę partes obligauerunt ſibi viciſſim pignori omnia ſua bona præſentia, & futura.Et de prædictis,&c.

Tertij, & vltimi Libri Finis.

Digitized by Google

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
TAM CAPITVLORVM,
ET FORMVLARVM
INSTRVMENTORVM,
QVAM MATERIARVM, ET RERVM
notatu dignarum.

QVÆ CIRCA INTELLECTVM CLAVSVLARVM, contractuum, & vltimarum voluntatum, & eorum requiſita, quæ in hoc artis Notariæ libro continentur.

A

ABBATIS ordinatio. pag. 362
Abbatiſſæ benedictionis, & conſecrationis munus. 165
Abbatiſſę electionis factæ per Capitulum monaſterij forma. 167
cōtra Abſentem hæredem inſtitutum quomodo procedatur. num.7. 79
Abſentia longa, quando notarius eſt impeditus, poteſt alius notarius inſtrumenta exemplare, & quibus requiſitis. 82
ad Abſolutionem à cenſuris peten. mandatum procuræ. 103
alia. 122
Acceptatio compromiſſi. 140
ab Acceptationis die currere incipit tempus compromiſſi. num. 20. 39
niſi Acceptetur per partem renũciato non nocet. num. 9. 33
cum Acceſſibus, & exitibus clauſula in venditione quid importet. Vide Clauſula.
Actio actionum cedendarum. Vide infra.
Actio quæ directa, quæ vtilis. num. 13. 3
Actio in factum eſt ſubrogata in locum actionis de dolo. num. 21. 43
Actio redhibitoria cui competat. lib. 1. cap. 13. 21
Actiones, & iura. Vide iura.
Actiones, & iura non veniunt appellatione bonorum mobilium, & immobilium num. 2. 47
Nec veniunt in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum. nu 3. ibidem.
Actionum cedendarum actio quid ſit. num. 5. 29
Actis coram primò iudice factis firmis remanẽtibus clauſula in compromiſſo appoſita, quid operetur num. 3. 37
Actor. Vide Curator.
Actor infanti aliquis ex proximioribus deputatur, & quæ ad hanc deputationem requirantur. num. 11. 79
de Actoris conſtitutione. lib. 1. cap. 49. 73
forma. ibid.
ad lites. lib. 2. cap 3. 141
alia. 142
alia. 146
Actorem tutor conſtituere non poteſt ante litis conteſtationem; ſed minor cum præſentia tutoris, & decreto iudicis. 73
Actum in tali loco poni in inſtrumento debet. Vide locus.
Actus, viæ, itineris venditio. Vedi Venditio.

Addi-

Digitized by Google

Additio clauſularum in inſtrumento omiſſarum. Vide clauſula.
de Aditione hæreditatis.lib.1.c.51. 74
& vide Hæreditas.
cum Adminiſtratione generali,& cum libera clauſula. Vide clauſula.
de Adminiſtrationis redditionis contractu.lib.1.c.27. 42
forma inſtrumenti. ibid.
Adminiſtratoris appaltus deputatio. pag. 357
de Adoptionis inſtrumento,lib.1.c.28. 43
forma.ibid. & lib.2. c.10. 273.& 339
Adoptare filium clericus poteſt.nu.4. 44
ad Adoptioni filij conſentien.mand.procuræ. Vide Procura.
Adoptio filij cum decreto iudicis. 273
filiæ. 274
D. Adriani epiſtola quid diſponat. Vide Lex.
Aduentitia bona filij pater alienare poteſt abſque decreto iudicis, cum ipſius filij conſenſu.num. 8. 7
de bono, & Aequo clauſula. Vide Clauſula.
Affrancatio prædij, & cenſus translatio. 301. & 381
Aggregatio ſocietatis. 286
ad aliquem nobilem familiam. 382
Alienatio. Vide Venditio.
Alienationis genus eſt emphyteotica conceſſio num.1. 23
in Alienationis contractu tractatus præcedere debet plures.num. 3. 23
in Alienatione ad tempus duratura traditum non videtur traditum.num. 4. 23
permutatio Alienatio eſt.num.3 14
Alienationi rerum mariti mulier conſentire non poteſt in præiudicium ſuæ dotis,num. 1. 12
etiam cum iuramento. ibid.
Alienare bona ſua dotalia mulier non poteſt,non extantibus alijs bonis pro aſſecuratione ſuæ dotis, num.2. 12
Alienari res letigioſa non poteſt, & quando,& quomodo poſſit,num.8. 11
Alienare prohibiti conſentiunt ad inuicē vocati ad fideicommiſſum,num.8 70
in Alienationis caſu tantum filius poteſt eligere vnam rem pro legitima.num.7. pag. 7
Alienare pater poteſt bona aduentitia ſui filij cum ipſius conſenſu ſine decreto iudicis, num.8. 7
Alienare nō poteſt minor bona immobilia ſine decreto iudicis, & auctoritate tutoris num.1. 8
ſuper Alienatione rei immobilis ad petendum decretum iudicis procurator conſtitui non poteſt.num.6. 9
Alimenta tantum habere debet vxor, quæ domina, & vſufructuaria relicta eſt, inſtitutis filijs.num 7. 54
Alimenta ſaltem iure inſtitutionis pater filio relinquit,non priuat totaliter hæreditate.num.11. 70
Alimentorum aſſignatio. 372
Altaris,& eccleſiæ conſecrationis,forma. pag. 166
Alte,& baſſe,clauſula Vide clauſula.
de Annatis cum Cam. Apoſt. concordan. procura. Vide procura.
Aperitio teſtamenti in ſcriptis. Vide Teſtamentum.
Apoſtolicæ litteræ. Vide Literæ.Prouiſiones. Vide Prouiſio.
Appaltus adminiſtratoris deputatio. 357
ſalis. 380
Appellare emptor an teneatur,quando nō adeſt venditoris promiſſio tam cauſam principalem, quam acceſſioriam ſuis ſumptibus proſequendi in caſu euictionis,ad effectum, vt, &c. num.27. 5
Aquilina ſtipulatio, quid operetur, nu. 4. pag. 43
Arbores cæduæ veniunt appellatione frugum,num. 9. 40
Arborum fructus dicuntur naturales,nu.2. pag. 40
Archibresbyteri electio. 397
Arrendamentum,ſiue locatio. 150
Arrendatio. Vide Locatio.
de Arrogationis inſtrumento lib.1.cap.19 pag.43.
forma.ibid.& lib.1.c.10.pag.273.& 275
Arbitramentum quid ſit,nu.12.pag.38 vide Arbiter.
Arbiter. Vide Compromiſſum.
Arbitrorum poteſtas pendet a poteſtate partium eis attributa,num. 1. 37
inter Arbitros, & arbitratores differentia, num.4. ibid.
clauſula in Arbitrum,& arbitratorem quo modo intelligatur,num.5. 38
Arbiter non cogitur pronunciare in diebus feriatis in honorem Dei, poteſt

Digitized by Google

teſt tamen arbitrator pronunciare. nu. 11. ibidem.
in Arbitratrum, & arbitratorem clauſula. Vide Clauſula.
ſi Arbiter iuſte arbitratus fuerit,ſemper in compromiſſo ſubauditur.num.17. 38
ad Artem aliquam aſſociato. 373
Aſſecuratio dotis. 384
Aſſignatio alimentorum. 362
Aſſociatio ad aliquam artem. 373
Attiliana tutela. Vide Tutela.
Auctorizare in facto proprio nemo poteſt num 4. 20
Auferri vni, & dare alter clauſula. Vide clauſula.
Augumentatio penſionis rei locatæ, ſiue remiſſo quando facienda.num.3. 41
Augumentum dotis. 372
Auia,nec mater tutelam ſuſcipere coguntur,nec ad eam admittuntur,niſi prçuia confirmatione iudicis, num.1. & ſeq. pag.72.

B

Anniti nominatio. 378
ad Baptizan.& tenē.filium ad baptiſma procura. Vide Procura.
Baſſe, & alte clauſula. Vide clauſula.
Baſtardi ad tonſuram, & beneficium ſimplex diſpenſatio. 159
Benedictionis,& conſecrationis Abbatiſſæ munus. 165
Beneficium S. C. Maced. Velleia.legis, & inuentarij, &c. Vide in proprijs locis. Vide Lex.
de Beneficialium, & ſpiritualium inſtrumentorum formulis,lib.2.c.5. 153
forma præſentationis factæ per laicum coram Vicario Epiſcopi. ibid.
forma confirmationis. ibid.
forma alterius nominationis,& præſentationis factæ per laicum coram Capitulo,& Canonicis, & confirmationis ex inde factæ. 154
Beneficium. Vide Eccleſia.
forma edieti, prouiſionis, poſſeſſionis, vnionis. Vide in proprijs locis.
procuræ ad impetrandum beneficium, capiēdum poſſeſſionem,renunciandum preſentandum, &c. Vide Procura.
forma proceſſus,regreſſus, per ceſſum, vel deceſſum. 283
ad beneficium ſimplex baſtardi diſpenſatio. 159
Beneplacitum Sanctiſſimi in alienatione. Vide Alienatio.
ad beneficium impetran.& renuncian. ſeu litteras Apoſtolicas impetran. ac gratiam proſequen. procura. Vide Procura.
ad Beneficij poſſeſſion. capien. exigen. fructus, & locand. procura. Vide ibidem.
in Beneficialibus litis renunciatio non cōprehendit cauſam, inſtantiam, & ius, num.8. 33
contra Bona defuncti mandatum decernitur aliquibus caſibus.num.12. 79
Bona filijfam pupilli,mulieris.Vide in proprijs locis.
de Bono,& æquo clauſula. Vide clauſula.
de Bonorum permutatione,diuiſione,communione.ſocietate &c.vide in proprijs locis.vide mobilia.immobilia.
in Bonorum omnium præſentium,& futurorum donatione non compræhendūtur iura,& actiones,num.3. 46
quando val.quando non vide Donatio.
Nec bonorum mobilium,& immobiliū appellatione veniunt,num.2. ibid.
Bonorum curator.Vide Curator.
Bonis mercatoris decocti curatoris deputatio,num.15. 79
Bonis iacentibus curatoris deputatio. pag. 141
Bonorum renunciatio, ceſſio,diuiſio, communicatio. Vide in proprijs locis.

C

Aducitatis bonorum declaratio. pag.445
de Cæci codicillis, & quid in eis requiratur.num.4. 63
de Cæci donatione cauſa mortis, & teſtibus in ea neceſſarijs.num.5. 64
Cæcitas quomodo probetur,nu.6. ibid.
de Cæci teſtamento.lib.1.c.44. 62
forma,num.1. ibid.
requiſita,num.2.& ſeq. 63
de Cambij, & ſocietatem contractibus. lib.2.c.7. 173
obligationis forma. ibid.
in Cameræ forma obligatione quibus auxilijs,& ll. renuncietur,num.6. 30

ad

ad Cameræ nomine beneficij poſſeſſionē capien. procura. 124
ad eum Camera de annatis concordan. procura. 96
Canonici electio per Capitulum. 411
Capellaniæ erectio, & conceſſio in iuſpatron. cum donatione. 361
in Capita, & in ſtirpes clauſula. Vide clauſula.
Capituli electio de canonico. 411
Cardinalatus tituli poſſeſſionis adeptio 352
Caſſans, & irritans clauſula. Vide clauſula.
de Caſu fortuito cuſtos an teneatur. Vide Cuſtos.
Cauſa. Vide Lis.
Cauſa mortis donatio. Vide Donatio.
ſine Cauſa condictio. Vide Condictio.
cum Cauſa præterito exhæredationem importat. 60
Cauſa ingratitudinis. Vide cauſa.
Cauſæ, quibus filij a parentibus exhęredantur. ibid. quibus parentes à liberis. lib. 1 c. 40. 61
Cauſæ cognitione præuia clauſula quid operetur. num. 8. 9
Cautela, ne emptor bonorū pupilli hypothecaria moleſtetur, num. 2. 45
Cautela in venditione rei litigioſę, num. 8. pag. 11
Cautela emptoris alicuius rei hæreditarię reſtitutioni ſubiectę, num. 6. 7
Cautio. Vide Fideiuſſio.
Cedendarum actionum beneficium quid ſit. num. 5. 29
vt in Cedula laudum. 140
a Cenſuris abſolutionem peten. procura. 103. & 122
de Cenſus contractu. lib. 1. c. 17. 26
forma inſtrumenti. 27
Cenſus vitalitius, num. 13. 30
ad Cenſus imponen. procura. 87
Cenſus tranſlatio, & affrancatio prædij. 301.
donatio. 342
in Cenſus venditione clauſulæ. 310
Certioratio requiritur in renunciatione Velleiani. num. 3. 10
quæ ſi facta ſit per notarium neſcientē eius importantiam non valet, ibidem, & num. 4. 1
niſi adſit iuramentum. num. 5. 11
ad Certum corpus, & ad menſuram venditio quid differant. num. 5. 7
Ceſſio ſeu indicatio bonorum. 250. & 294
per profeſſam. 295
per mulierē ſeruata forma Regni Neapolis. 297
Ceſſione bonorum renunciari poteſt. n. 5. pag. 47.
Ceſſionem facere creditor quando recuſare poſſit. num 6. 300
Ceſſio, & tranſlatio hypotheca dotalis. pag. 354.
Ceſſione rei locatæ ad tertiam generationem conſenſus. 365. & 367
Ceſſio litis. 375
Ceſſit, clauſula. Vide Clauſula.
& Cetera clauſula. Vide clauſula.
Citari pars debet in prolatione laudi. n. 6. pag. 38.
Citatio. Vide Proceſſus.
Citatio pro obtinenda executione in bonis debitoris, qui in curia obijt nullis relictis hæredibus, & qui citari poſſint. num. 1. 78
Citationis huius vi decretum. num. 2. 16
Citationem poſt primam, ſit alia ſimilis per duos curſores. num. 3.
Citationem poſt hanc ſecundam ſit citatio per affixionem, iuxta formam decreti, num 4.
in Citationis termino quarto pro quarta dilatione, curator hæreditati iacenti deputatur, num 5.
Citari, & quare hæres infans non poſſit. num. 9. 79
& qui tunc, & quomodo citari debent. num. 10.
non Citata parte exemplatum inſtrumentum non probat. 81
Citatio affinium in venditione rei emphyteoticæ, & ſubrogatione perſonæ. pag. 197.
Citatio partis in inſinuatione non requiritur, num. 3. 19
de Clara re tranſactio non valet, niſi adſit iuramentum. num. 4. 33
Clauſula reſeruato beneplacito Sanctiſſimi, facit conditionem in tantum quod illa non purificata dominium non tranſfertur. num. 2. 23
Clauſula pro ſe, & ſuis hæredibus in contractu emphyteotico quomodo extendatur. num. 7. 24

Clauſula rato manente pacto, quid operetur.num.10. ibid.
Clauſula, ſaluo iure directi dominij,quid importet.num.11. 16
Clauſulæ omnes in contractibus debent operari,num.6. 11
Clauſula,ex nunc,prout ex tunc quid operetur,num.11. ibid.
Clauſularum concernentium euictionem extenſio,num. 12. ibid.
Clauſula.de euictione,de dato,&facto ſuo quomodo intelligatur.num.13. 12
Clauſula, præuia cognitione cauſæ in decreto Iudicis ſuper contractu minoris, vel mulieri eſt neceſſaria,num.8. 9
Clauſula, promittens defendere emptorem ab omni moleſtia, & moleſtante perſona,quid operetur,num.22. 5
& quid de iure,& de facto,num.23.
Clauſula,perpetuo rata, & grata quid operetur,num.2. 50
Clauſulæ, ad conſilium ſapientis, intellectus,num.4. ibid.
Clauſulas conſuetas extendere notarius quando poſſit. num.5. ibid.
Clauſula, actum in tali loco in inſtrumento poni debet, niſi loci cõſuetudo aliud ſeruet,num.9. 51
Clauſula, & cetera,quando, & qualiter ſit per notarios extendenda,num.12. 51
Clauſula, ſubſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum,quid operetur,num.9. 54
Clauſula,in ſtirpes, & non in capita, quomodo intelligatur,num.11. 55
Clauſula codicillaris quid operetur,nu.12. ibidem.
Clauſula,omni meliori modo,quid,nu.13 pag. 56
Clauſula,caſſans,& irritans omne aliud teſtamentum quid.num.14.
cum Clauſulis ſolitis, & conſuetis confici inſtrumenta,& teſtamenta debent,nu.5 pag. 62
Clauſula poſita in teſtamento,quod legata debeantur hæreditate non addita, an ſit valida.num.7. 70
Clauſula ſupplentes omnes defectus, &c. quid operetur.num.9. 10
Clauſulas conſuetas notarius rogatus extendere poteſt. 82
& quando notarius ſubrogatus. ibidem.
de Clauſulis aliquibus mandati procuræ, lib.1.c.59. 82
& lib.3. 303
Clauſula ad lites. 304
ad quietan. 305
Clauſulæ in teſtamento. ibid.
in inſtrumento venditionis. ibid.
locatione. 307
in mutui,depoſiti,& alijs id genus,obligationibus. 308
in impoſitione,& venditione cẽſus. 310
Clauſula in locatione in emphyteoſim pag. 311
Clauſula,citra reuocationem, quid operetur,num.1. 83
Clauſula, quod non ſit melior conditio occupantis, & quod per vnum fuerit cœptum, per alium perfici poſſit quid. num.2.
Clauſula, & ad alia maiora expreſſis, & quæ exigunt ſpeciale mandatum, quid. num.3.
Clauſula cum poteſtate ſubſtituendi ſemel,& pluries,quid.num.4.
Clauſula cum libera, & generali adminiſtratione, quid.num.5.
Clauſula promittens habere ratum quid, & quid.
Clauſula releuans. ibid.
Clauſulæ emphyteoſis.Vide Emphyteoſis.
de Clauſulis teſtamentorum. 170. & 305
Clauſularum in inſtrumento omiſſarum additio. 356
Clauſula. Vide Dictio. Vide Verba.
de Clauſulis contractum. lib.1. cap.37. pag. 49
Clauſula,ſponte,& ex certa ſcientia, quid operetur in contractu, num.3. 2
Clauſula, iure proprio ponitur quando venditio ſit a vero domino proprietatis num.5. ibid.
Clauſula,vendidit,dedit,& conceſſit, quid operetur,num.7. 3
Clauſula, tradidit in inſtrumento donationis, ſeu venditionis quando probet traditionem.num.9. ibid.
Clauſula,ad habendum, quomodo intelligatur,num.11.ibid. & num.9. 24
Clauſula ceſſit omnia iura, &c. & conſtituit,vt in rem propriam,&c.quid operetur,num.12. ibid.
Clauſula,dans licentiam, &c. & cõſtituit, quid operetur, num. 14. 4

Clau-

Clauſula, & ſi plus valet, donat, quomodo extendenda, & intelligenda. num.18. ibid.
in Clauſulæ, litem non inferre, non eſt inutile pœnam adijcere.num.25. 5
Clauſula, de faciendo conſentire omnem perſonam quid operetur.num.29. ibid.
Clauſula etiam ſi de lite euictionis non fuerit certioratus, quid oportet. num. 31. ibid.
Clauſula,ad duplum in venditionibus,quomodo intelligatur.num.32. 6
Clauſula,qualitercumque res euincatur in venditione,quomodo intelligatur.num. 33. ibid.
Clauſula, cum acceſſibus, & exitibus in venditione quid operetur.num.3. 7
Clauſula, concedens poſſeſſionem vacuam, liberam, & expeditam. num.4. ibid.
Clauſula, rato manente pacto, quid operetur in inſtrumento pacis. num.2. pag. 46
Clauſula promittens non contrauenire. num.4. 8
Clauſula præcarij, quid operetur. num.6. pag. 47
Clauſula, nec aliquam contrariam exceptionem opponere, intelligitur de malitioſa num.3. 43
Clauſula, firmis remanentibus actis coram primo Iudice factis in cõpromiſſo, quid operetur.num.3. 37
Clauſula, in arbitrum, & arbitratorem, quomodo intelligatur.num.4. 38
Clauſulæ, de bono, & æquo, ſola facti veritate inſpecta, quid operetur. num. 7. ibid.
Clauſula, ſecundum non eius conſcientiam,quid.num.9. ibid.
Clauſula, iuris ordine non ſeruato, quid. num 8. ibid.
Clauſula,diebus feriatis,quomodo intelligatur.num.10. ibid.
Clauſula,de iure, & de facto,quid importet.num.13. ibid.
Clauſula,alte,& baſſe. ibid.
Clauſula, dare vni, & tollere alteri, quomodo intelligatur.num.15. ibid.
Clauſula, pœna toties committatur, quomodo intelligatur.num.16. 16
Clauſula, ſi arbiter iuſte arbitratus fuerit in compromiſſ. ſemper ſubauditur. num.17. ibid.
Clauſula remittens omne ius,quid operetur.num.10. 33
Clauſula quod partes iurent omnia,& ſingula vera fuiſſe, & eſſe, & non contrauenire,quid.num.13. 34
Clauſula rato manente pacto in tranſact. quid num 14. ibid.
Clauſula, quæ omnia, & ſingula, quid. num.11 33
Clauſula,ſciens non teneri,quid operetur. num 2. 19
Clericus adoptare filium poteſt.num 4.
Codicillaris clauſula. Vide verbo Clauſula.
de Codicillo.lib 1.cap.42. 61
Codicilli facti poſt teſtamentum forma. ibid.& 350
Codicilli facti poſt teſtamentum. & poſt alios codicillos forma. libr. 1. cap 43. 61
Codicilli plures fieri poſſunt ab vna perſona,& quomodo.num.2. 62
in Codicillis quinque teſtes requiruntur. num.3. ibid.
Codicillis neque dari,neque auferri hæreditas directo poteſt,neque conditio hæredi in teſtamento inſtituto addi, neque directa ſubſtitutio fieri.num 4. ibid.
Codicilli plures ab vno fieri poſſunt, & quomodo.num.2. ibid.
Codicilli, teſtamenta, inſtrumenta habent certas præſumptiones pro validitate.num.6. 62
de Codicilli cæci. Vide Cæcus.
de Codicillis, & teſtamentis. lib.2.cap.6. pag. 170
Cognitio cauſæ Vide cauſa.
in Collitigantis defuncti iuribus,ſubrogari facien.procura. 103
Collegij erectio,& fundatio. 386
ad Colonum non, ſed ad dominum ſpectant fructus naturales.num. 2. 40
Colonus non habet arbores in fructu, niſi cæduas.num 3. ibid.
nec etiam maritus, nec fructuarius. ibidem.
Commiſſarij iuramentum. Vide Iuramentum.
Commiſſarij extra curiam deputatio. pag. 378
Commiſſarius teſtamentarius.Vide Teſtamentum.

Commune non eſt, quod meum eſt. n. 5. 42
Communio. Vedi Societas.
Communionis bonorum inſtrumenti forma. 16. & 185
Communitas. Vide Vniuerſitas. Vide Conſilium.
Communitatis procura. Vedi Procura.
Compromiſſum. 137. Vide Laudum inter conſanguineos. 138
eius acceptatio. 140
in Compromiſſis ſemper ſubauditur clauſula, ſi arbiter iuſte arbitratus fuerit. num. 18. 38
de Compromiſſi clauſulis. Vide Clauſula.
de Compromiſſo lib. 1. cap. 22. 37
& vide Arbiter.
Compromiſſi prorogatio qualiter ſit facien. num. 19. 39
Compromiſſi tempus nonniſi à die illius acceptationis currere incipit. num. 20. ibid.
de Compromiſſi, & aliorum inſtrumentorum diuerſis formulis. lib. 2. cap. 2. 125
in Compromiſſo clauſula firmis remanentibus actis coram primo iudice factis quid operetur. num. 7. 37
ad Computa viden. & ſolidan. procur. Vide Procura.
Conceſſio in emphyteoſim. Vide emphyteoſis.
Conceſſio Eccleſiæ. Vide Eccleſia.
Conceſſio, ſeu licentia fabricandi ſuper ſolo. 354
Conceſſio, ſeu locatio liuellaria. 395
Conceſſit, dedit, tradidit, &c. clauſula. Vide Clauſula.
Conceſſio Eccleſiæ facta per Epiſcopum ordini Fr. 165
de Conceſſione terrarum ad laborandum. lib. 1. cap. 24. 39
forma inſtrumenti. ibid.
Concordia, & tranſactio. 133
ad Concordan. procura. Vide Procura.
Condictio indebiti quid operetur. num. 7. pag. 50
Condictio ſine cauſa quid. num. 8. ibid.
Condictioni ſine cauſa, indebiti, & omni alio iuris auxilio renunciatio ignoranti non officit. num. 6. ibid.
Conditionem facit reſeruatio beneplaciti Sanctiſſimi, in tantum quod illa non purificata dominium non transfertur. num. 2. 23
Conditio hæredi in teſtamento inſtituto codicillis addi non poteſt. num. 4. 62
quod Conditio occupantis non ſit melior clauſula. Vide Clauſula.
quod Cœptum per vnum per alium perfici poſſit clauſula. Vide Clauſula.
de Confeſſione. 319
Confines rei venditæ, quomodo in inſtrumento exprimendi. num. 4. 2
in inſtrumento enunciati probant dominium. num 5. ibid.
Confirmatio Epiſcopi de electione Canonici per Capitulum facta abſque edicto. 412
Confirmatio Iudicis requiritur in admiſſione matris, & auiæ ad tutelam. n. 2. 72
an Confirmetur iuramento, ſeu morte donatio inter virum, & vxorem. num. 8. 20
Conſanguineorum conſenſus. Vide Conſenſus.
ſecundum Conſcientiam clauſula. Vide Clauſula.
Conſecrationis, & benedictionis Abbatiſſæ munus. 165
Conſecrationis eccleſiæ, & altaris forma. pag. 166
Conſenſum præſtare, quando conſanguinei recuſant ſine iuſta cauſa quid agendum. num. 11. 10
Conſenſus conſanguineorum, & iudicis in contractibus minorum non poteſt præſtari per procuratorem. num 6. 9
de forma inſtrumenti Conſenſus. lib. 1. cap. 31. 45
Conſenſus habentis ius in re alienata ex fideicommiſſo. ibid.
ad Conſentiendum adoptioni filij procura. 98
reſeruationi penſionis. 90
Conſentienti tenor inſtrumenti legi debet. num. 2. 46
Conſenſus patris. Vide Pater.
de Conſentire faciendo clauſula. Vide Clauſula.
Conſentire mulier non poteſt alienationi rerum mariti, etiam cum iuramento, in præiudicium ſuæ dotis. num. 1. 12
Conſenſus mulieris in venditione rei, ſuper qua habet intereſſe. 290
Conſenſus, & receptio Laudemij. 344
Conſenſus in ceſſione rei locatæ ad tertiam generationem. 365
cum Conſenſu filij poteſt pater alienare bona

Digitized by Google

bona aduentitia filij, etiam ſine decreto iudicis.num.8. 7
Conſenſus conſanguineorum,& iudicis in contractibus minorum non poteſt præſtari per procuratorem.num.6. 9
Conſilium. Vide Communitas.
ad Conſilium ſapientis clauſula. Vide Clauſula.
Conſiliariorum duæ partes requiruntur, de tribus in contractu communitatis. num.2. 42
Conſilium publicum inclyti Populi Rom. domum vendit cum rogitu duorum notariorum inſolidum. 221
Conſtituit clauſula. Vide Clauſula.
Conſtitutio Diui Adriani quid diſponat. num.5. 29
Conſtitutio noua de fideiuſſoribus quid. ibidem.
Conſtitutio noua de duobus reis. ibid.
Conſuetum. Vide ſolitum.
Conſuetudo in confectione inuentarij tutoris attenditur.num.4. 74
Conſuetas clauſulas notarius rogatus extendere poteſt num.5. 50
& Vide Notarius.
niſi Conſuetudo aliud ferret, in inſtrumento poni debet, actum in tali loco. num.9. 51
in Contractibus de nocte factis tria luminaria videntur neceſſaria,ſed obſeruantia eſt in contrarium.num.2.& 5. 84
in Contractibus minus timetur falſitas, quam in vltimis voluntatibus. num. 3. ibid.
in Contractibus noctu factis, quæ dies ſit apponen.num.7.
de Contractibus alijs varijs, & diuerſis vtriuſque generis.lib.3. 286
de Contractuum Clauſulis. Vide Clauſula.
in Contractibus clauſulæ omnes debent operari.num.6. 11
Contractus. Vide Inſtrumentum. Vide Obligatio.
Contractus mulieris. Vide Mulier.
Contractus emphyteoſ.locat.conduct.&c. Vide in proprijs locis. Vniuerſit. Minor. Mulier &c. Vide in proprijs locis.
Contractum clauſulæ. Vide clauſula.
Contractus Vniuerſitatis obligat vniuerſaliter,& ſingulariter.num.4. 42
in Contractu alienationis tractatus pluries præcedere debet.num.3. 23
in Contractu capitulari maior pars canonicorum interuenire debet. ibid.
Contractus muti,& ſurdi.num.11. 51
Contractus ita fiunt de nocte,ſicut de die. num.1. 84
non Contrauenire promiſſio quid importet.num.4.pag.8.& num.13. 34
de Conuentionis contractu, de aliquo in arte inſtruendo.lib.1.cap.30. 44
forma inſtrumenti. ibid.
Conuentio,& donatio mutua. 175
Conuentiones ſuper fabrica domus. 312
Cottimum. 341
ad Curam filij, an mater ſit admittenda. num.2. 76
Curator. Vide Actor.
Curator ſurdi muti,furioſi,mentecapti inuentarium facere tenetur.num. 3. 45
de Curatore dato in teſtamento.lib. 1.cap. 53. 76
forma. ibid.
de Curatore dato ventri.lib.1.cap.54. 77
forma. ibid.
de Curatore dando bonis filijfamil. lib. 1. cap.55. 77
forma. ibid.
de Curatorum, & actorum ad lites deputatione.lib.1.cap.56. 78
forma.lib.2.cap.3. 141
Curatore deputato contra eum æque, ac contra principalem proceſſus firmatur num.6. 79
Curator hæredi certo, non hæreditati iacenti deputatur quãdo certus hæres eſt inſtitutus,qui abſit ab Vrbe.num.7. 79
ſi Curator non eſt generaliter deputatus ad omnes cauſas, alij creditores proceſſum contra eum formare nequeunt. num.13. ibid.
Curator furioſo aliquando deputatur, & quomodo,& quæ verificanda ſunt.num. 14. ibib.& 142
mente capto,& prodigo. ibid.
Curatoris bonis mercatoris decocti deputatio.num.15. ibid.
Curato hæreditati iacenti deputatur,quando.num.5. 78
Curatoris bonis iacentibus deputatio. lib. 2.cap.3. 141
à Cura, & tutela, abſque adminiſtratione liberatio. 143
extra Curiam Commiſſarij deputatio. 378

Digitized by Google

ad Curiam itineris arreptionis forma. 409
Cuſtos mercenarius an; & quando teneatur de caſu fortuito. num 2. & ſeq. 26

D

DAre inſolutum. Vide Solutum.
inter Dare, & tradere differētia. n. 8. 3
Dari vni, & tollere alteri clauſula. Vide Clauſula.
Dare nemo plus poteſt, quam ipſe habet. num. 2. 7
Datio rerum ad venden. 358
Debiti cauſa venditio rei fideicommiſſariæ. 192
quando Debitor in Curia obijt nullis relictis hæredibus, qui citari poſſint pro obtinenda executione in bonis ipſius. num. 1. 78
Debitoris obligatio. 597
Deciſionis Rotæ copia. 25
& 21. Vide Rota.
Declaratio emptoris domus de pecunijs alterius 345. & 456. officij. 364
Declaratio caducitatis bonorum. ibid.
Dedit clauſula. Vide Clauſula.
Decoctus. Vide Mercator.
Decretum iudicis. Vide Iudex.
Defectus ſupplentes clauſula. Vide Clauſula.
Defendere promittēs clauſula Vide Clauſula. & pag. 5. nu. 22. & ſeq.
contra Defuncti bona mandatum, quando decernitur num. 12. 79
in Defuncti iuribus ſubrogationem peten. procura. Vide Procura.
Declaratio debitoris. 397
Deliberatio domus. 405
Deperditi inſtrumenti refectio. 402
in Depoſiti contractu clauſulæ. Vide Clauſulæ.
Deputatio Locumtenentis A. C. 347
adminiſtratoris appaltus. 357
Commiſſarij extra Curiam. 378
Viceplebani. 380
Dictio. Vide Clauſula. Vide Verba.
Dies. Vide Nox. Vide Tempus.
Diebus feriatis clauſula. Vide Clauſula.
Dies quæ apponenda ſit in contractu nocturno facto. num. 7. 84
Differentiæ loci inſpectio. 353
Directa actio. Vide Actio.
ad Diſſidendum ſocietatem procura. Vide Procura.
Diſponſatio baſtardi ad tonſuram, & beneficium ſimplex. 159
Diſſoluto ſocietatis. Vide Societas.
Diuiſio bonorum inter fratres quomodo, & per quem ſit facienda. num. 2. 16
Diuiſionis forma cum decreto iudicis. 181 & 182. & 184
de Diuiſionibus bonorum. lib. 1. cap. 9. 15
forma inſtrumenti diuiſionis bonorum. ibid.
Diuiſio an in perpetuum prohiberi poſſit. num. 9. 70
ad Diuiſionem bonorum facien. procura. Vide Procura.
Doctoratus inſtrumenti forma. 287
Doli, & metus præſumptionem ceſſare facit interuentus amicorum in tranſactione. num. 7. 33
in de Dolo actionis locum ſubrogata eſt actio in factum. num. 2. 43
Domina, & vſufructuaria vxore relicta. Vide Vxor.
Dominij directi iure ſaluo clauſula. Vide Clauſula.
Dominium non transfertur in alienatione facta, reſeruato beneplacito Sanctiſſimi, ipſo non præſtito. num. 2. 23
Dominium probant confines in inſtrumēto enunciati. num. 4. 2
Dominus non autem colonus habet arbores in fructu, niſi ceduæ ſint. num. 2. 40
ad Dominum non ad colonum ſpectant fructus naturales. num. 1. 40
ad Domum, ſiue familiam aliquam nobilem alicuius aggregatio, ſiue creatio. pag. 382
de Donationibus inter viuos. lib. 1. c. 10. 17
Cauſa mortis. lib 1. cap. 11. 16
Forma. ibid.
faciendam per filiumfamilias. cap. 12. 20
in Donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, iura, & actiones non compræhenduntur. num. 5. 47
Donare cauſa mortis filiusfam. poteſt de conſenſu patris licet non legare, nec teſtari poſſit. num. 3. 20. & quæ in tali donatione requirantur. num 4 ibid.
ipſi tamen patri facta donatio non valet. num. 3. ibid. & an ſine conſenſu patris reuocari poſſit. num. 5. ibid.
Donatio generalis reſeruato vſufructu vita

ta durante. 260
Donationis inter viuos, & primogenituræ forma. 261
Donatio inter viuos remuneratoria ſeruitiorum. 267
Donatio, & renunciatio. 268
Donatio iuriſpatronatus. 271
Donatio bonorum pro maritandis puellis. 272
Donatio cenſus. 342
cum Donatione renunciatio bonorum facta per filium. 367
Donatio crucis argenteæ. 406
in Donatione clauſula tradidit, quando probet traditionem. num. 9. 3
Donat ſi plus valet clauſula in venditione quomodo intelligatur, & extendatur. num. 18. 4
quod Donatio reuocari non poſſit ex qua uis cauſa, pactum non facit, quin cauſa ingratitudinis reuocari poſſit, niſi ipſa ingratitudinis cauſa exprimatur. num. 2. 17
Donatio omnium bonorum non valet, niſi teſtandi ſibi facultatem donator reſeruet, & quanta debeat eſſe quantitas reſeruanda. num 4. & ſeq. 18
nec iuramento confirmatur. nu. 7. ibid.
per ſuperuiuentiam filiorum reuocatur. num. 8. niſi cum iuramento renunciatum fuerit diſpoſitione liti vnquam. num. 9.
Donatio vltra 500. aureos non valet ſine inſinuatione. num. 10. & ſeq.
Donatio, quę ſit coram iudice, non indiget inſinuatione. num. 16. 19
Donantis, & donatarij præſentia requiritur in inſinuatione. num. 15.
in Donatione cauſa mortis quinque adhibentur teſtes. num. 1. 19
exprimen. eſt quod fiat cauſa mortis, vel imminentis periculi. ibid.
non eſt neceſſaria inſinuatio. ibid.
non eſt apponen. pactum de non reuocando, & quare. num. 2.
de Donatione cauſa mortis cæci. Vide Cæcus.
Donatio bonorum præſentium, & futurorum, quando valet, & quando non. num. 4. 20
Donatio remuneratoria non eſt propria donatio. num 5. ibid.
in ea donans tenetur de euictione. ibid.
Donatio mutua non indiget inſinuatione. num. 7. ibid.
Donatio inter virum, & vxorem, illiuſque validitas, & an confirmetur iuramento, morte, &c. remiſſiue. num. 8. ibid.
Donatio facta per illam clauſulam, & ſi plus valet dono, an ſit inſinuanda. num. 21. 4
Donatio, & conuentio mutua. 175
Donationis reuocatio. 176
de Donationum variarum formulis. lib. 2. cap. 9. 251
Donatio facta vxori per virum. 251
alia iocalium. 252
Donatio facta à muliere cum decreto iudicis. 253
Donatio inter viuos. 255
cauſa mortis. ibid.
Donatio erga filium naturalem. 256
Donatio ad effectum nubendi. 257
per matrem erga filios. 258
Dotalis hypothecæ tranſlatio. 354
de Dotis inſtrumento. lib. 1. cap. 20. 34
forma inſtrumenti dotalis. ibid.
pro Dotis conſeruatione mulieri, quod ſit facien. num 2. 35
Dotalis rei dominus maritus dicitur. num. 4. 40
in Dotis præiudicium mulier conſentire etiam cum iuramento non poteſt alienationi rerum mariti num. 1. 12
Dotalia bona alienare vidua non poteſt, non extantibus alijs bonis pro aſſecuratione ſuæ dotis. num. 2. ibid.
cum Dotis aſſignatione monaſterij, erectio. 362
Dotatio eccleſiæ, & eius erectio in iuſpatronatus. 174
Dotis conſignatio Monaſterio. 178
Dotis conſtitutio cappellaniæ, cum reſeruatioue iuſpatronatus. 361
Dotis augumentum. 372
Dotis reſtitutio. 376
Dotis aſſecuratio. 384
de Dubia re tranſactio eſſe debet. nu. 3. 13
in Duobus verificantur verba cum hominibus. num. 3. 42
de Duobus reis noua conſtitutio, quod diſponat num. 5. 29
Duo notarij inſolidum quandoque rogantur. 221
ad Duplum clauſula in venditionibus, quomo-

modo intelligatur. num.31. 6
Duplicatas reddere tenetur harras in caſu inobſeruantiæ, qui eas accepit. num.9. pag. 8

E

ECcleſiæ parochialis cum alia curata vnionis per Epiſcopum factæ, forma. 159
cum Archipresbyteratu. 160
Eccleſiæ conceſſio facta per Epiſcopum ordini fratrum N. 165
Eccleſiæ, & altaris conſecrationis forma. 166
Eccleſiæ, vel hoſpitalis fundamento primi lapidis impoſitionis per Epiſcopum forma. ibid.
Eccleſiæ dotatio, & erectio in iuſpatronatus. 174
Eccleſiæ viſitatio. 314
fundatio. 327.329
conceſſio facta per Epiſcopum alicui ordini. 335.& 337
Edicti forma proponendi ante confirmationem præſentati ad beneficium iuriſpatron. 156
Eligere filius vnam rem pro legitima non poteſt, niſi in caſu alienationis ipſius. num 8. 7
Electio ad beneficium iuriſpatronatus. Vide Præſentatio.
Electio Abbatiſſæ Vide Abbatiſſa.
Archipresbyteri. 397
Canonici. 411
de Emancipationis inſtrumento. lib.1.cap. 35. 48
forma. ibid.
& lib.2.cap.10. 273.277.& 279
cum decreto iudicis. 278
Emancipatio fieri poteſt ad vnicum actum tantum. num.2. 49
non poteſt fieri per procuratorem, num 3. 44
de Emphyteoticæ rei contractu lib.1.cap. 13. 23
Emphyteoſis aſsiſtentis Rotæ deciſio. 25
Emphyteotica conceſſio eſt genus alienationis. num.1. 23
in Emphyteoſi quid operetur clauſula rato manente pacto, ſaluo iure directi domini, &c. Vide Clauſula.
in Emphyteoſim. ſeu ad tertiam generationem, vel nominationem locatio. 146
in perpetuum cum omnibus clauſulis. pag. 148
in Emphyteotico contractu clauſula pro ſe, ſuiſque hæredibus quo modo extendatur. num.7. 24
& quomodo clauſula ad habēdum, &c. num.9. ibid.
Emphyteoſis. Vide Laudemium.
in Emphyteoſi, an primus acquirens cenſeatur comprehenſus in conceſſione, vſque in tertiam perſonam, vel generationem, &c. num.5. 23
Emphyteoticæ rei venditio, & ſubrogatio perſonæ citatis affinibus. 197
in Emphyteoſi nominatio. 354
in Emphyteoſim perpetua locatio. 359
in Emphyteoſis ceſſione conſenſus. 365. & 367.
Emphyteotæ renunciatio de iure ſuo. 413
in Emphyteoſi clauſulæ. 311
& num.6. 24
Emptio. Vide Venditio.
de Emptionibus, & venditionibus. lib 1. cap.3. 6
Emptio realis precij interuentum requirit num.16. 4
Emptio domorum pupillorum ſolemniter facta. 212
Emptio caſtri cum donatione alterius in ſolutum partis precij. 231
Emptionis domus de pecunijs alterius declaratio. 345.& 356
officij. 361
Emptor an teneatur appellare, quando nō adeſt venditoris promiſſio, tam cauſam principalem, quam acceſſoriam ſuis ſumptibus proſequendi in caſu euictionis ad effectum, &c. num.27. 5
Emptor rei minoris, vel mulieris debet eſſe ſolicitus, vt precium conuertatur in cauſam expreſſam. num.10. 10
Idem facien. ementi rem pupilli, ne hypothecaria moleſtetur. num.2. 45
Emptoris rei hæreditariæ reſtitutioni ſubiectæ cautela. num.6. 7
Emptoris nominatio in venditione. 346
Emptori promiſſio facta de defenden. &c. num.22. 5
Emptori promiſſio facta de litem non inferen. &c. num.16. 16
Enunciati in inſtrumento confines probāt dominium. num.5. 2
Epiſtola Diui Adriani, quid diſponat. Vide

Digitized by Google

Vide Lex.
per Epiſcopum factæ vnionis Eccleſiarum parochialium forma. 159
per Epiſcopum facta conceſſio Eccleſiæ ordini fratrum N. 165
per Epiſcopum impoſitionis primi lapidis fundamento Eccleſiæ, vel hoſpitalis forma. ibid.
Epiſcopi auctoritas in fundatione hoſpitalis. 330.333
Epiſcopi conceſſio facta alicui ordini de eccleſia. 335.337
alicui ordini fratrum, vel alterius congregationis. ibid.
Epiſcopi confirmatio de electione Canonici facta per Capitulum. 412
Epiſcopi promotionis proceſſus. 406
Epiſcopi fidei profeſſionem emittere debent. 407
Epiſcopi procura ad intereſſen. Synodo. pag. 123
Equitis creatio. 379
Erectio Monaſterij. Vide Monaſterium. Vide Fundatio montis. Vide Mons.
Euincatur res qualitercumque clauſula. Vide Clauſula.
de Euictione non agit expulſus à poſſeſſione interdicto vnde vi. num. 24. 5
de Euictione tenetur in donatione remuneratoria num. 5. 20
Euictionem concernentes clauſulæ. num. 12. 11
de Euictione clauſula, quomodo intelligatur. num 13. 12
de Euictione fideiuſſio. 188
clauſula etiam ſi de lite euictionis non fuerit certioratus, quid importet. n. 31. 5
Et qualitercumque res euincatur. num. 33. 6
aliæ clauſulæ circa euictionem. Vide Clauſula.
in Euictionis caſu an teneatur emptor appellare, quando non adeſt venditoris promiſſio, tam cauſam principalem, quam acceſſoriam, &c. ad effectum, &c. num. 27. 5
ad Examini in partibus intereſſen. procura. Vide Procura.
Exceptionem aliquam non opponere promittens, intelligitur de malitioſa. num. 3. 43
Excuſationis à tutela inſtrumentum. 312
Executio 342. monitorij. 346
Executione pro obtinenda in bonis debitoris, qui in Curia obijt nullis relictis hæredibus qui citari poſſint. num. 1. 78
Item contra hæredem minorem, & infantem, ac abſentem, furioſum, mercatorem decoctum. nu. 7. & ſeq. ibid. & 79
Executores teſtamentarij. Vide Teſtamentum.
per Executores immobilium facta venditio. 213
de Exemplationis inſtrumenti extra iudicium forma. lib. 1. cap. 57. 80
& vide Inſtrumentum.
Exemplum extractum parte non citata non probat. 81
de Exemplationis inſtrumenti in forma probanti forma. lib. 1. cap. 58. ibid.
Exemplum debet ſcribi à notario prout iacet in originali. 82
ad Exequen. mandatum executiuum procura. Vide Procura.
Exemplum inſtrumenti alterius notarij, alius notarius exemplare non poteſt. 82 niſi de mandato iudicis. ibid.
in Exemplatione inſtrumenti rogati per notarium viuentem, impeditum longa abſentia, quæ requirantur. ibid.
ad Exercen. officium ſubſtitutio. 358
Exhæredationis forma. 60
alia. 351
Exhæredationem importat præterito cum cauſa. ibid.
Exhæredationis filij cauſæ. ibid.
Exhæredationis parentum à liberis cauſæ. lib. 1. cap. 40. 61
Expulſus à poſſeſſione interdicto vnde vi non agit de euictione. num. 24. 5
de Extrema vnctione. 320

F

Fabricandi ſuper ſolo licentia. 354
de Facto ſuo clauſula, quomodo intelligatur. num. 23. 5
in Factum actio. Vide Actio.
de Facto, & de iure clauſula. Vide clauſula. ibid.
Falſitas magis timetur in vltimis voluntatibus, quam in contractibus. num. 3. 84
ad Familiam aliquam nobilem alicuius aggregatio, ſiue creatio. 382
Fauor. Vide Odium.
Fauore filij fam. introductum fuit S.C. Maced.

Digitized by Google

ced. Vide Maced.
iuri in ſui Fauorem introducto quilibet renunciare poteſt, dummodo non ſit contra bonos mores. num. 5. 47
Feriatis diebus clauſula. num. 10. 38
Feudum quid ſit. num. 4. 31
de Feudi conceſſione. lib. 1. cap. 18. 30
forma contractus. 31
de Fideicommiſſo. lib. 1. cap. 45. 64
forma teſtamenti cum fideicommiſſo. ibid.
inter Fideicommiſſa, & legata differentia. num. 1. 69
Fideicommiſſa quare adiuuenta. num. 3. 16
Fideicommiſſa quæ propriè dicantur, & quæ legata. nu 4 & ſeq.
ad Fideicommiſſarium inuicem vocati cenſentur prohibiti alienare. num. 8. 70
Fideicommiſſariæ rei venditio debiti cauſa. 161
conſenſus in ea præſtitus per fideicommiſſarium. 197
Fideicommiſſariorum bonorum ſubrogatio. 299
ſi Fideiuſſores, qui à principio erant idonei, deſint eſſe, denuo eſt cauendum. num. 9. 30
quando hoc procedat. num. 10. ibid.
Fideiubere mulier non poteſt pro marito, nec pro eo liberando e carceribus, etiã cum iuramento. num. 3. 12
Fideiuſſio de euictione. Vide Euictio.
a Fideiuſſione liberatio. 356
quando plures Fideiuſſores vno & eodem tempore ſimpliciter intercedunt quilibet tenetur inſolidum, etiam ſi dictum non ſit. num. 8. 30
de Fideiuſſoribus mulieris nuptæ. libr. 1. cap. 6. 12
Fideiuſſor non poteſt conueniri nõ diſcuſſo principali regulariter. num. 3. 29
fallit, quando inſolidum obligatur. numero 4. ibid.
Fideiuſſores quattuor ll. beneficijs ſolent renunciare num. 5. ibid.
Fidelitatis iuramenti forma. num. 3. 31
Fidei profeſſionis iuramenti forma. Vide Iuramentum.
Filia ne agat quærela inofficioſi teſtamenti remedium. num. 4. 54
Filiæ renunciatio bonorum, vna cum donatione. 367
Filius. Vide Pater. Vide Liberi.
Filij præſentia in contractibus mulieris nõ eſt neceſſaria. num. 7. ibid.
Filijfam. contract. mutui, &c. Vide in proprijs locis.
Filijfam. fauore introducti Macedon. Vide Macedon.
ex facto Filij pater obligatur præcedente eius promiſſione. num 2. 44
Filijfam. donatio cauſa mortis. lib. 1. cap. 12. 20
forma. ibid.
Filiusfam. etiam cum conſenſu patris teſtari non poteſt. num. 1. 20. poteſt etiam cauſa mortis donare. num. 3. ibid. & quę in ea requirantur. num. 4. ibid.
Filiusfam. an poſſit reuocare ſine conſenſu patris donationem factam cum eius conſenſu. num. 5. ibid.
Filios pater non priuat totaliter hæreditate, quin eis ſaltem legitimam relinquat. num. 11. 70
ad Filios legitimari peten. procura. Vide Procura.
ad Filij adoptioni conſentiendum procura. Vedi Procura.
ad Filij curam an mater ſit admittenda. num 2. 77
de Filijfam. bonis curatore dando. lib. 1. cap 55. 77
erga Filium naturalem donatio. 256
erga Filia per matrem donatio ad effectũ nubendi. 258
Filij in patria poteſtate exiſtentis ratificatio. 291
Filij adoptio. 339
Filius non poteſt eligere vnam rem pro legitima, niſi in caſu alienationis illius. num. 7. 19
Filij bona aduentitia pater alienare poteſt ſine decreto iudicis cum cõſenſu ipſius filij. num. 8. 7
Finiri per vnum procuratorem poſſe per alium cœptum. num. 2. 83
Forenſes non litigantur ſtatuto, niſi in his, quæ reſpiciunt ſolemnitates actus. numer. 7. 9
Forma inſtrumenti Doctoratus Notariatus, ſententiæ, &c. Vide in proprijs locis.
Fortuitus caſus. Vide Caſus fortuitus.
inter Fratres quomodo facienda ſit diuiſio bonorum. num. 2. 16
Frugum appellatione veniunt arbores cæduæ.

duæ. num.9. 40
Fructus naturales ſpectant ad dominum, non ad colonum.num.2. 40
ad Fulminari proceſſum peten. procura. Vide Procura.
Fundamento Eccleſiæ,vel hoſpitalis primi lapidis impoſitionis forma. 166
Fundatio. 326
Collegij. 386
Eccleſiæ. 327.329
Hoſpitalis auctoritate Epiſcopi. 330
333
abſque auctoritate Epiſcopi. 334
literæ pro facultate fundandi. 388
Furioſi curator. Vide Curator.
Futurorum,& preſẽtium bonorum donatio quando valeat,& quando non. Vide Donatio. 1

G

Generalis quietatio generaliter eſt intelligen. num.5. 43
ad Gubernan.caſtrum procura. Vide Procura.

H

ad Habendum clauſula. Vide Clauſula.
quam quis Habet plus dare nemo poteſt. num.2. 7
Hæreditas codicillis dari,neque auferri di recte poteſt. num.4. 62
neque conditio hæredi in teſtamento inſtituto adijci. ibid.
ſi Hæredis nomen poſtponatur non per hoc vitiatur teſtamentum num.3. 63
Hæres. Vide Teſtator. Vide Teſtamentum.
Hæredis inſtitutio caput vt teſtamenti num.5. 54
ſine qua non valet teſtamentum.numero 6.
Hæredem nominare teſtator debet. ibid.
Hæres eſt vniuerſalis dominus patrimonij teſtatoris.num.7. 59
Hæres infans citari non poteſt.nu.9 79
ſi Hęres certus eſt inſtitutus in teſtamento defuncti, qui abſit ab Vrbe quomodo procedatur contra bona, vel contra eum.num.7. 79
contra Hæredem minorem quomodo procedendum.num.8.
contra Hæredem infantem.num.9.
pro Hæredibus clauſula in emphyteoſi. Vide Clauſula.
Hæreditarię rei reſtitutioni ſubiectæ emptoris cautela.num.6. 7
de Hæreditatis aditione.lib.1.c.51. 74
forma additionis cum ben. I. & inuent. ibid. & 351
Hæreditatis paternæ renunciatio. Vide Renunciatio.
Hæreditate non adita,an legata debeantur num.6. 69
an ſi id teſtamento diſponatur, valeat. num.7. 70
Hæreditatæ alios pater in totum non priuat,quin ſaltem iure inſtitutionis eis relinquat legitimam. num.11. ibid.
Hæreditatem tutor adire non debet ſine interuentu pupilli.num.6. 71
Hæreditatis paternæ aditio quomodo ſit ſcribenda.num.5. 71
de Hæreditatis repudiatione. lib.1. c.52. 76. & 351
forma. ibid.
Hæreditati iacenti curator deputatur. num.7. 79
quod Hæreditate non adita legata debeãtur clauſula an valeat.num.7. 70
ad Hæreditatem capien. & renunciandum procura. Vide Procura. 1
Harras qui accepit in caſu inobſeruantiæ duplicare,ſeu intereſſe reddere tenetur num.9. 8
Hominis prouiſio facit ceſſare prouiſionem l num.13. 24
Hominis memoria. Vide Memoria.
Hoſpitalis,vel eccleſiæ fundamento primi lapidis per Epiſcopum impoſitionis forma. 166
Hoſpitalis viſitatio. 322
Fundatio auctoritate Epiſcopi. 330.
333. abſque auctoritate Epiſcopi. pag. 334
Hypothecaria ne moleſtetur emptor rei pupilli quid facere debeat. nu.2. 45
Hypothecæ dotalis translatio. 354

I

Iacentia bona. Vide bona.
Ignorantia tabellionum mundum deſtruir.num.1. 1
Ignorantia. Vide Imperitia.

Digitized by Google

Ignorantiæ cauſa reſtitutio in integrum datur. Vide Reſtitutio.
Ignorans notarius importantiam Velleiani. vel alterius l. ſi dicat certioraſſe mulierē de eo. non valet renunciatio. n. 4. 1 & Vide Renunciatio.
Ignoranti non officit renunciatio conditioni indebiti, & ſine cauſa, & omni alio auxilio num. 9. 50
Immobilia. Vide Mobilia.
Immobilium venditio, alienatio, &c. Vide in proprijs locis.
Impeditus quando eſt notarius longa abſentia poteſt alius notarius illius inſtrumenta exemplare. 81
Imperitia. Vide Ignorantia.
Impoſitio primi lapidis. Vide Fundamentum.
Indebiti condictio. Vide Condictio.
Indicatio, ſeu ceſſio bonorum. 250
In factum actio. Vide Actio.
Infans citari non poteſt. num. 9. 79
Infans. Vide Minor.
Infantis actor. Vide Actor.
contra Infantem hęredem quomodo proceden. num. 10. 79
Infanti proximior aliquis eſt in actorem eligen. & quę in huiuſmodi deputatione requirantur. num. 11. 79
Ingratitudinis cauſa reuocari donatio poteſt, etiam quod in ea dictū ſit, quod nō poſſit reuocari ex quauis cauſa, niſi ipſa etiam ingratitudinis exprimatur. n. 2. 17
Ingreſſus monaſterij. Vide Monaſterium.
de eo inſtrumentum. 401
In integrum reſtitutio. Vide Reſtitutio.
Iniuriarum verbalium reuocationis inſtrumentum. 385
vt Inquilinus non poſſit amoueri a ſingulari ſucceſſore, in locatione pacta quædam fiunt. num 4. 41
Inquilinus quando teneatur ſoluere penſionem. num. 4. 41
& quando de ea remiſſio ſit faciēda. ibi. itemq. augumentatio.
Inſinuatio in donatione cauſa mortis non eſt neceſſaria. num. 1. 19
nec in donatione mutua. numero. 7. pag. 20. an in donatione facta per illam clauſulam, & ſi plus valet, &c. num. 21. 4
ſine Inſinuatione donatio vltra 500. aureos non valet. num. 11. 18
Inſinuationi poteſt cum iuramento renūciari. num. 12.
in Inſinuatione partis citatio non requiritur, ſed bene præſentia. numero 13. 15. 19
Inſinuatio fieri poteſt die feriato etiam ad honorem Dei. num. 14.
Inſinuationem non requirit donatio coram iudice facta num. 16.
Inſolidum. Vide Solidum. Vide pro Rata.
Inſpectio loci differentiæ. Vide Locus.
Inſtitutio hæredis. Vide Hæres.
Inſtrumentum. Vide Contractus.
Inſtrumentum tranſactionis, dotis, &c. Vide in proprijs locis.
Inſtrumentum donationis, venditionis, &c. Vide in proprijs locis.
Inſtrumenti de perditi refectio. 402
in Inſtrumento quomodo, & qualiter ſint exprimendi confines. num. 4. 2
in Inſtrumento enunciati confines dominium probant. num. 5. ibid.
in Inſtrumento debet poni, actum in tali loco. num. 10. 50
& locus loci etiā ponendus eſt, niſi cōſuetudo loci aliud ſeruet. ibid.
Inſtrumenta de his, quæ alieno ſenſu percipiuntur notarius conficere nō debet. num. 10. 51
Inſtrumenta publica habent certas præſumptiones pro validitate. 60. ac pariter teſtamenta, codicilli, &c.
de Inſtrumenti, quod extra iudicium exēplatur forma. lib. 1. c 57. 80
& Vide exemplatio.
de Inſtrumenti in forma probanti exemplatione. c. 58. 81
de Inſtrumentorum pacis, tranſactionis, compromiſſi, & laudi formulis. lib. 2. c. 2. 125
Inſtrumenti ſententiæ, doctoratus, notariatus, &c. forma. Vide in proprijs locis.
Interdictus vnde vi expulſus non poteſt agere de euictione. 296
Intereſſe vbi habet mulier conſenſus in venditione forma. num. 14. 5
Intereſſe, vel harras duplicatas reſtituere tenetur in caſu in obſeruantiæ, qui eas accepit. num. 9. 8
Interuentus amicorum in tranſactione facit

facit ceſſare præſumptionem metus, & doli.num.7. 33
de Inuentario conficiendo à tutore.lib. 1. c. 50. 73
forma. ibid.
requiſita in eo.num.3. 74
in eius cōfectione conſuetudo atten ditur num.4.
Inuentarij forma in aditione hæreditatis. 74. & 311.
Inuentarij vtilitas in aditione hæreditatis,num.2. 76
Inueſtiendi pecuniæ promiſſio. 293
Itineris,actus,& viæ venditio. Vide Venditio.
Itineris arridiendi ad curiam forma. 409
Iudex,executor, & notarius in translatione penſionis debent legere,& diligēter attendere literas, ſeu bullas facultatis. num. 2.& ſeq. 39
coram primo Iudice actis factis firmis remanentibus, clauſula in compromiſſo appoſita quid operetur.num 3. 37
Iudex debet mulierem de beneficio Velleiana certiorare.num.3. 10
Iudicis confirmatio requiritur in admiſſione ad tutelam matris, & auiæ. pag 72
de Iudicis mandato notarius alterius notarij inſtrumentum exemplare poteſt. 82
Iudicis decretum in renunciatione mulieris monaſterium ingredientis. 168
Iudicis decretum in diuiſione. 181.182. & 184.
Iudicis decretum in venditione rei pupillorum. 218
in donatione mulieris. 253
in adoptione filij. 273
in emancipatione. 275
Iudicis decretum facit præſumi omnia ſolemniter acta num.17. 19
coram Iudice facta donatio non requirit inſinuatio.num. ibid.
Iudicis decretum in mandato procuræ à muliere facto ad exigen. 91. ad venden. 92
Iudicis decretum in alienatione bonorum minoris num.2. 8
Iudicis decretum non poteſt interponi perprocuratorem.num 6. 9
nec procurator cōſtitui poteſt ad illud peten. ibid.
cum Iuramento valet renunciatio Velleiani facta certioratione de eo etiam per notarium neſcientem eius importantiam,licet ſine iuramento aliud ſit. n 4. 1.& num 5. 11
nec cum Iuramento mulier cōſentire poteſt alienationi rerum in præiudicium ſuæ dotis.num 1. 12
nec pro ipſo marito fideiubere, etiam pro liberando è carceribus.n.3. ibid.
Iuramentum operatur vim clauſulæ omni meliori modo.num.2. 50
Iuramenti forma per viſitatos præſtandi. pag. 315
Iuramentum Commiſſarij. 353
Iuramenti profeſſionis fidei forma,& qui illud emittere teneatur. 407
Iuramentum faciet tranſactionem de re clara valere, quæ alias non valeret. nu. 4. 33
Iuramento non confirmatur donatio omnium bonorum.num.7. 18
Iuramentum,quod vaſſallus domino præſtat, forma.13.& num.2. 31
Iuramentum eſt de iure naturali.n.5. 47
Iuramentum habet vim clauſulæ, vt actus valeat omni meliori modo quo poteſt. num.5. 33
Iurare qualiter vaſſallus debeat. num. 2. 31
Iuramenti fidelitatis forma.num.3. ibid.
Iuramento an confirmetur donatio inter virum,& vxorem.num 8. 20
cum Iuramento renunciatio Velleiani valida eſt etiam ſine certioratione. nu. 5. 11
Iuramentum facit,vt quis præſumatur magis deliberate accedere. ibid.
Iuris ordine non ſeruato clauſula. Vide Clauſula.
de Iure.& de facto. Vide ibid.
Iuris immittendi ligna venditio. Vide Vēditio.
Iure proprio clauſula Vide Clauſula.
de Iure, & de facto defendere promiſſio quid importet. num 23. pag.5. & num. 13. 38
Ius naturale eſt potentius,quam ciuile.nu. 5. 47
Iura. Vide Leges.
Iura, & actiones non veniunt appellatione mobilium, & immobilium. num.2. 47

Nec

Nec compræhēduntur in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum. nu. 3. ibid.
Iuri pro ſe introducto renunciarri poteſt, quando non vergit contra bonos mores. nu. 5. 47
Iuſpatronatus. Vide Præſentatio, Confirmatio, Nominatio. Vide Edictum. Patronatus.
ad Iuſpatronatus vigore præſentandum ad beneficium procura. Vide Procura.
Iuriſpatronus erectio. 174
donatio. 171
in Iuſpatronatus Cappellaniæ conceſſio, & illius erectio, cum conſtitutione dotis. 361
ſi Iuſte arbiter arbitratus fuerit ſemper in compromiſſis ſubauditur. nu. 17. 38

L

ad Læſionis enormis effectum, quæ ſumma dicatur parua, & quæ magna. nu. 14. 38
Lapidis primi fundamento eccleſiæ, vel Hoſpitalis per Epiſcopum impoſitionis forma. 166
Laudemium quis ſoluere debeat. num. 12. pag. 24. Vide in emphyteoſis.
Laudemij receptio. 344
Laudum. 149. prout in cedula. ibid. Vide Compromiſſum.
de Laudi, & aliorum inſtrumentorum diuerſis formulis 125
in Laudi prolatione pars citari debet. num. 6. 38
Legare filiusfam. nec teſtari etiam cum conſenſu patris poteſt. num. 3. 20
Legatum relictum vxor, donec in viduitate permāſerit, quomodo intelligatur. num. 8. 54
Legati particulam legatario tradere notarius tenetur. num. 8. 59
inter Legata, & fideicommiſſa differentia. num. 2. 69
Legata, quæ proprie dicantur, & quæ fideicommiſſa. num. 4.
Legata an debeantur hæreditate non adita. nnm. 6.
quod Legata debeantur etiam hæreditate non adita, an valeat clauſula. num. 7. 70
pro Legitima filius vnam rem eligere non poteſt, niſi in caſu alienationis illius. num. 7. 7
Legitima tutela. Vide tutela.
Legitimationis formulæ. lib. 2. cap. 10. 273. & 276.
ad Legitimari peten. procura. Vide Procura.
Legum quattuor beneficijs fideiuſſor renunciaret ſolet. num. 5. pag. 29. ſc. Epiſtolæ D. Adriani, no. conſti. de fideiuſſo. no. conſti. de duobus reis, & cedendarum act. ibid. & quid vnaquæque importet.
L. qui adhuc. C. qui pot. in pign. habe. intellectus. num. 12. 30
Legis prouiſionem ceſſare facit prouiſio hominibus. num. 13. 24
Leges notarius ſcire debet. nu. 8. 20
L. 2. C. de reſcin. vend. remedium quando competat venditori, & quando non. num. 19. 4
L. 2. & omni ll. auxilio an poſſit renunciari. num. 20. ibid.
Legis, & inuentarij beneficium in aditione hæreditatis. Vide Inuentarium.
cum Libera clauſula. Vide Clauſula.
Liberatio a fideiuſſione. 356
Liberæ, vel non liberæ rei conditio in venditione exprimitur. num. 1. 6
Liberatio a tutela, & cura. Vide Tutela. Vide Cura.
Liberi quibus ex cauſis a parentibus exheredari poſſint, & quibus parentes a liberis. 60. & 61
Licentia dans clauſula. Vide Clauſula.
Ligna immittendi iuris venditio. Vide venditio.
Literarum ordinarij ex cauſa reſignationis publicatio. 158
ad Literas Apoſtolicas impetran. procura. Vide Procura.
ad Literas cambij, & miſſiuas accipien. & aperiendum procura. Vide Procura.
Literarum tonſuræ forma. 159
fundationis collegij. 388
Literæ, vnionis eccleſiæ parochialis cum Archibresbyteratu. 160
Litigioſa res quæ dicatur. num. 9. 11
alienari non poteſt. num. 8. ibid.
quæ cautela in alienatione proſit. ibid.
Litis renunciatio comprehendit etiam cauſam, in ſtantiam, & ius, non tamen

Digitized by Google

in beneficialibus.num.8. 331
ante Litis conteſtationem tutor actorem conſtituere non poteſt. Vide Actor.
Lis. Vide Cauſa.
ad Lites procura. Vide Procura.
ad Lites curator. Vide Curator. Vide Actor.
ad Lites, & negocia procura. Vide Procura.
Litis ceſſio. 375
Litem non inferre clauſula. Vide Clauſula.
etiam ſi de Lite certioratus non fuerit clauſula. Vide Clauſula.
ad Lites clauſula. Vide Clauſula.
de Litem non inferendo emptori pactum ad quid proſit.num.26. 5
Liuellaria locatio,ſiue conceſſio. 395
Locatio. Vide Inquilinus. Vide Conductio.
Locatio ad tertiam generationem. Vide Emphyteoſis.
Locationis barchæ forma. 22.& 152
de Locatione bouum ad laboran. lib.1. c. 15. 25
forma inſtrumenti. ibid.
de Locationis domus contractu.lib.1.cap. 25. 40
forma inſtrumenti. ibid.
Locatio,ſiue conceſſio liuellaria. 395
in Locatione pacta quædam fieri poſſunt, ob quæ teneatur etiam ſingularis ſucceſſor.num.3. 41
in Locatione clauſulæ. Vide Clauſ.
Locatæ rei ſolutio precij, quando facienda num.3. 41
de Locationum varij contractibus,cum dependen.ab eis.lib.2. cap.4. 146
Locatio in emphyteoſim, ſeu ad tertiam generationem, vel nominationem perpetuam. 146
Locatio,ſiue arrendamentum. 150
Locatio officij, cum venditione ſcripturarum. 219.& 403
Locus, & locus loci vbi actum eſt, in inſtrumento eſt apponen. Vide Inſtrumentum.
Loci differentiæ inſpectio. 353
in Loco tali actum in inſtrumento apponi debet.num.9. 51
Loci, vbi actus celebratur ſtatutum attenditur in his, quæ reſpiciunt ſolemnitatem actus.num.7. 9
Locumten. A.C.deputatio. 347
Luminaria. Vide Tempus nocturnum.
Luminaria tria neceſſaria videntur in contractibus, & vltimis voluntatibus de nocte faciendis,& quare;ſed circa contractus obſeruantia eſt in contrarium num.2.& 4. 84
ſine Luminibus fieri poſſe tempore noctis teſtamentum,ſtatutum diſponens eſt nullum.num.5. 84

M

Macedonianum S.C.introductum fuit ad fauorem filijfam. & in odium fœneratorum.num.4. 47
Macedoniana exceptio in multis non habet locum.num.7. ibid.
Magna ſumma. Vide Summa.
Maior pars. Vide Pars.
Maior. Vide Minor.
Maior dicitur non ſolum reſpectu temporis, ſed quandoque etiam adminiſtrationis.num.3. 16
de Malitioſa intelligitur exceptione clauſula non opponere except.num 3. 43
in Mandati vim poſſeſsionis adeptio. pag. 360
Mandatum ſpeciale clauſula. num.3. 83
Mandatum contra bona defuncti, quibus caſibus decernitur.num.12. 79
de Mandati procuræ clauſulis. lib. 1. cap. 59. 82.& 303
Mandatum procuræ. Vedi Procura.
Manumiſſionis formula. 273
alia. 277
Maritus. Vide Vxor. Vide Mulier.
Maritus dicitur dominus rei dotalis. num. 4. 40
& tamen non habet arbores in fructu, niſi cæduæ ſint.num.3. 16
Maritare. Vide nubere.
in Mariti bonorum alienatione mulier cõſentire non poteſt in præiudicium ſuæ dotis etiam cum iuramento.num 10. 12
cum Marito, nec pro eo obligari mulier non poteſt. Vide Mulier.
Mariti præſentia in contractibus mulieris non eſt neceſſaria.num.7. 11
de Matrimonio. 310.& 377
ad Matrimonium contrahen. procura. Vide Procura.
Mater an recuperet tutelam poſt mortem ſe-

Digitized by Google

ſecundi viri.num.2. 72
ad Matris inſtantiam data tutela. ibid.
Mater tutelam non cogitur ſuſcipere, nec auia, nec admittitur niſi præuia confirmatione iudicis.num.2.& ſeq. 72
Mater an ſit admittenda ad curam filij. num.2. 73
Matris erga filium donatio ad effectum nubendi. 258
ad Menſuram,& ad certum corpus venditio diff runt.Vide Venditio.
Memoria hominis non eſt adeo tenax, vt poſſit de omnibus recordari. num. 1. 50
Mente capto quomodo curator deputetur. 142
Mercatoris decocti bonis curatoris deputatio.num.15. 79
Metus, & doli præſumptionem facit ceſſare interuentus amicorum in tranſactione num.7. 33
Meum quod eſt commune non eſt. nu. 5. 42
Monacha. Vide Monaſterium.
ad Monachatus ordinem mulieris ingreſſus inſtrumentum.168. & eius renūciatio bonorum cum decreto iudicis.ibid.
Militis teſtamentum. 350
Minor. Vide Pupillus. Vide Maior. Vide Infans.
Minorum contractus, venditio, alienatio, &c.vide in prop.loc.
in Minoris, & mulieris contractu decretum iudicis neceſſarium eſt cum cauſæ cognitione.num.8. 9
Minor iurans maioritatem tenetur ex contractu.num.2. 49
Minori non currit præſcriptio biennij. num 3. ibid.
rei Minoris, & mulieris venditæ precium debet conuerti in vſus expreſſos,vt emptori ſit cautum.num.10. 10
Minor cum præſentia tutoris, & decreto iudicis poteſt actorem conſtituere, ſecus tutor ante litis conteſtationem. 73
cōtra Minorem hæredem quomodo proceden num.8. 79
de Minorum rei venditione.lib.1.cap.4. 8
Minor non poteſt alienare bona immobilia ſine decreto iudicis,& auctoritate tutoris.num.2. ibid.
Minor poteſt renunciare beneficio reſtitutionis.num.3.
Minoris procurator quando debeat in cōtractu adhibere ſolemnitates, quando non.num5. 9
in Minoris contractu conſenſus conſaguineorum, & iudicis non poteſt præſtari per procuratorem.num.6. ibid.
Mobilia.Vide Immobilia.
Mobilium, & immobilium bonorum appellatione non veniūt iura, & actiones. num 2. 47
Monaſterium. Vide Monachus. Monacha.
Monaſterij erectio cum dotis aſſignatione. 162
Monaſterio conſignatio dotis. 178
Monaſterij viſitatio. 322
Monaſterij ingreſſus inſtrumentum. 401
Monaſterium. Vide Religio.
Monitorij executio. 346
Montis erectio. 388
quando vergit contra bonos Mores,renūciari non poteſt iuri etiam pro ſe introducto.num. 5. 47
Mortis cauſa donatio.Vide Donatio.
Morte an confirmetur donatio inter virum,& vxorem.num.8. 20
de Mulieris nuptæ fideiuſſoribus. lib. 1. cap.6. 12
Mulier non poteſt alienationi bonorum mariti conſentire in præiudicium ſuæ dotis, etiam cum iuramento. num. 1. ibid.
nec cum marito ſe obligare, aut pro eo intercedere etiā pro liberatione a carceribus.num.3. ibid.
Mulierum contractus, venditio,alienatio, &c.vide in proprijs locis.
rei Mulieris,& pupilli venditę precium debet cōuerti in cauſam expreſſam,vt emptori ſit cautum.num.10. 10
Mulier. Vide Vxor. Vide Vidua. Vide Mater.
Mulier renuncians Velleiano debet eſſe certiorata per iudicē de eius importantia.num. 3. 10
quid quando cum iuramento renunciat num. 5. 11
Mulier in ſuis contractibus non indiget præſentia viri, vel filiorum. num. 7. ibid.
Mulieris in monaſterium, ſeu ordinem monachatus ingreſſus, Vide Monacha.

Mu-

Mulieris renunciatio. Vide Renunciatio.
Mulieris donatio cum decreto Iudicis. 253.
Mulieris conſenſus in venditione rei, ſuper qua habet intereſſe. 290
Mulieris ceſſio,ſeruata forma Regni Neapolis. 297
Mulieris tranſire volentis ad ſecunda vota renunciationis tutelæ forma. 383
in Mulieris contractu,& minoris, neceſſarium eſt decretũ iudicis cum cauſæ cognitione. num.8. 9
Mulieris procura.Vide Procura.
de contractu Mutui filijfam.lib.1.cap.34. pag.47.forma. ibid.
Mutui minoris.lib.1.cap.36. 49
forma. ibid.
Mutua donatio. Vide Donatio. Promiſſio.
Mutui clauſulæ.Vide Clauſula.
Muti, & ſurdi contractus. Vide Contractus.
loqui non valentis teſtamentum. 348

N

Naturalis filius Vide Filius.
Neapolis Regni forma in ceſſione mulieris. 297
Neſciens.Vide Ignorans.
Nolitus.Vide Locatio.
Nominatio ad beneficium iuriſpatronatus.Vide Præſentatio.
Nominatio in venditione per emptorem. 346.
in emphyteoſi. 354
Nominatio banniti. 378
Notarius tenetur tradere legatario particulam legati.num.8. 59
Notarius cogitur à iudice exhibere teſtamentum.num.9. ibid.
Notarius.Vide Tabellio.
de Notariorum officio.lib.1.cap.1. 1
Notarius, & Iudex executor debent diligenter legere, & inſpicere literas, ſeu bullas commiſſionis.num.2. & ſeq. 39.
Notarius debet ſcire iura.num.8. 20
Notarij certioratio de beneficio Velleiano non ſufficit, quando ipſe notarius neſcit quid ſit Velleianum.num.3 10
Notariorum imperitia mundum deſtruit. num.1. 1
Notarij experti laudandi.num.3. ibid.
Notarius non debet conficere inſtrumentum de his,quæ alieno ſenſu percipiuntur.num.10. 51
Notarij,qui teſtamenta,codicillos, inſtrumenta, & vltimas voluntates conficiunt, debent cum omnibus ſuis requiſitis,& clauſulis ſolitis, & conſuetis cõficere, vt paratam habeant executionem. num.5. 62
Notarius debet ſcribere exemplum inſtrumenti,prout in originali iacet. 82
Notarius non poteſt exemplare inſtrumẽtum alterius notarij. ibid.
niſi de mandato iudicis. ibid.
Notarij viuentis,& impediti longa abſentia inſtrumentum quibus requiſitis exẽplari poſſit ab alio notario. ibid.
Notarius rogatus poteſt extendere clauſulas conſuetas.ibid.& num 5. 50
Notarius ſubrogatus quando id facere poſſit. ibid.
Notarij duo quandoque inſolidum rogantur. 221
Notariatus inſtrumenti forma. 288
Notarius qualiter poſſit extendere clauſulam,& cetera.num.12. 51
Nox.Vide Dies Vide Tempus.
de Nocte, ſicut de die contractus fiunt. num.1. 84
& quę tunc requirantur.ibid.n.2.& ſeq.
Noctis tempore teſtamentum ſine luminibus fieri poſſe ſtatutum diſponens eſt nullum.num.5. ibid.
quando Noctu eſt factum inſtrumentum, quæ dies ſit apponenda.num.7.
ad Nubendi effectum donatio. 257
per matrem erga filios. 258
pro Nubendis puellis bonorum donatio. pag. 272
Numerus. Vide Pars. Verba cum hominibus verificantur in duobus num.3. 42
Numerus teſtium in teſtamento. Vide Teſtes.
Nuncupatiuum teſtamentum. Vide Teſtamentum.
Nupta mulier. Vide Mulier.

O

Obligari mulier pro marito nõ poſſit. Vide Mulier.

Digitized by Google

Obligatio. Vide Contractus.
Oblig. in For. Cam. Vide Cam.
Obligatio cambij. Vide Cambium.
Obligationis Vniuerſitatis forma. Vide Vniuerſitas.
Obligatur pater ex facto filij, quando. Vide Pater.
Obligatio Vniuerſitatis obligat vniuerſaliter, & ſingulariter num. 4. 42
Obligatio ex cioccandi. 409
Occupantis conditio quod non ſit melior clauſula. Vide Clauſula.
Odium. Vide Fauor.
Odio fœneratorum introductum fuit S.C. Maced. Vide Maced.
Oeconomatus forma. 325
de Officio notariorum. Vide Notarius.
Officium ſocietatis. Vide Societas.
ad Officium exercen. ſubſtitutio. 358
Officij emptionis declaratio. Vide Emptio.
Officij notariatus locatio. 403
Omiſſarum clauſularum in inſtrumento additio. Vide Clauſula.
Omnium bonorum mobilium, & immobilium appellatione, non veniunt iura, & actiones. num. 2. 47
nec Omnium bonorum præſentium, & futurorum donatione comprehenduntur. num. 3. ibid.
Operari omnes clauſulę debent in contractibus. num. 6. 11
Optio. 385
Ordinatio Abbatis. 362
Ordine iuris non ſeruato clauſula. Vide Clauſula.
de Ordine ſacro. 319
vt in Originali iacet exemplum ſcribi per notarium debet. 82

P

de PAcis inſtrumento. lib. 1. cap. 33. p. 46 & lib. 2 cap. 2. 125
inter duas terras. 131
forma inſtrum. pacis, & treguæ. ibid. & 126. & 128
in Pacis iuramento quid operetur clauſula rato manente pacto. num. 2. 46
quid in tranſactione. num. 14. 34
ad Pacem contrahen. mandatum procuræ. pag. 106
Pactum de non reuocan. in donatione cauſa mortis non eſt apponendum. num. 2. 19
Pactum de retrouendendo. Vide Retrouenditio.
Pactum de litem non inferendo emptori ad quid proſit. num. 26. 5
Parens. Vide Pater.
Parentes quibus ex cauſis à liberis exhæredare poſſint. 60
Parentes quibus ex cauſis à liberis exhæredari poſſint. lib. 1. cap. 40. 61
Parochianorum vita. 321
Pars maior Canonicorum interuenire debet in contractu Capitulari. num. 3. 23 Vide Maior.
à Partis poteſtate arbitris attributa pendet ipſorum arbitr. poteſtas. num. 1. pag. 37
Partes duæ de tribus conſiliariorum requiruntur in contractu communitatis. num. 2. 42
Parua, vel magna ſumma. Vide Summa.
Pater. Vide Filius. Vide Parens.
Pater ex facto filij obligatur præcedente eius promiſſione. num. 3. 44
de Patris conſenſu filiusfam. donare cauſa mortis poteſt, non tamen legare, nec teſtari, nec ad fauorem ipſius patris donare. num. 3. & 4. 20
& an donationem iam factam ſine eius conſenſu reuocare poſſit. num. 5. ibid.
Pater non priuat totaliter hæreditate filios quin ſaltem legitimam relinquat. num. 11. 70
Patria poteſtas. Vide Filius.
Pater alienare poteſt bona aduentitia ſui filij abſque decreto iudicis, cum conſenſu tamen ipſius filij. num. 8. 7
Pecunias inueſtire. Vide Inueſtire.
Penſio. Vide Precium.
de Penſionis translatione. lib. 1. cap. 23. pag. 39. & 348
Penſio rei locatæ quando ſit ſoluenda, & quando remittenda, ſeu augumentanda. num. 3. 41
in Penſionis translatione iudex executor, & notarius debent diligenter legere, & attendere literas, ſeu bullas commiſſionis. num. 2. & ſeq. 39
Penſionis proceſſus. 284
Perditum. Vide Deperditum.

Per-

Digitized by Google

Perditum ſemel ius iterari non poteſt. nu. 2. 72
Permutatio eſt alienatio.num. 3. 15
Permutatio domorum cum iardino. 247
de Permutatio bonorum. lib. 1. cap. 8. pag. 13. forma inſtrumenti permutationis. ibid.
Perpetuum. Vide ad Tempus.
Perſonæ ſubrogatio. Vide Subrogatio.
Peſtis tempore quinque tantum teſtes ſufficiunt in teſtamento.num.18. 54
Plus quam quis habet dare nemo poteſt. num.2. 7
Pœnæ exactio quando fiat.num.18. 38
Pœnam toties committatur clauſula.Vide Clauſula.
Pœna non eſt inutile adijcere in clauſula litem non inferre.num.25.
Poſſeſſionis beneficij forma. 157
Canonicatus vigore literarum in forma dignum. 158
ad Poſſeſſionem capien. procura. Vide Procura.
Poſſeſſionis tituli Cardinalatus adeptio. 352.
Poſſeſſionis adeptio. 375
in vim mandati. 360
Poſſeſſionis domus aſſecutio, & illius deliberatio. 405
Poſſeſſionem vacuam,liberam, & expeditam clauſula.Vide Clauſula.
à Poſſeſſione expulſus interdicto vnde vi non agit de euictione.nu. 24. 5
Poteſtas arbitrorum pendet a poteſtate partium illis attributa.num.1. 37
Precarij clauſula quid operetur.nu.6. 47
Præcedere tractatus debet pluries in contractu alienationis.num.3. 23
Prædij affrancatio, & cenſus translatio. 301.381.
Precium. Vide Penſio.Vide Solutio.
Precium rei mulieris,pupilli, & minoris venditæ debet conuerti in cauſam expreſſam,vt emptori ſit cautum.num. 10. pag. 10
Precij interuentum requirit emptio realis num. 16. 4
inſolutum partis,Precij caſtri empti, alterius caſtri datio. 231
Præſentationis ad beneficium iuriſpatronatus, & confirmationis forma. 153.& 154.
Vide Edictum.
Præſentia mariti, filij. Vide Maritus. Vide Filius.
Præſentium, & futurorum bonorum donatio.Vide Donatio.
Præſumptionem metus, & doli ceſſare facit interuentus amicorum in tranſactione.num.7. 33
Præſumuntur omnia ſolemniter acta vbi iudicis decretum interuenit. num 17. 19
Præſumptiones certas pro validitate habent inſtrumenta, teſtamenta, codicilli, &c. 61
Præteritio cum cauſa exhæredationem importat. 60
Primogenij, ſiue maioratus inſtitutionis forma.num.10. 70.& 161
Priuare pater filios hæreditate non poteſt, quin ſaltem legitimam relinquat. num.11. 70
Prohibitio diuiſionis,alienationis,&c. Vide in proprijs locis.
non Probat exemplum inſtrumenti parte non citata extractum. 81
Proceſſus. Vide Citatio.
Proceſſus firmatur contra curatorem æque, ac contra principalem, curatore deputato.num.6. 79
contra abſentem hæredem inſtitutum. Vide Abſens.
Proceſſus quomodo fiat pro obtinenda executione in bonis debitoris, qui in curia obijt nullis relictis hæredibus. num. 1. 78
Et quomodo, quando eſt inſtitutus certus hæres in teſtamento defuncti, qui abſit ab Vrbe. num. 7. pag. 79. Et quomodo.
contra hæredem minorem.nu.8.ibid. Et quomodo.
quando hæres eſt infans. nu.9. & ſeq. & contra furioſum.num. 14.
contra mercatorem decoctum. num. 15
Proceſſus formari nequit ab alijs creditoribus contra curatorem non generaliter deputatum ad omnes cauſas. nu. 13. ibid.
de Proceſſibus diuerſarum prouiſionum Apoſtolicarum.lib.2.cap.11. 279
Proceſſus ſi litteræ prouiſionis fuerint expeditæ in forma trium iudicum. 282.
ſuper prouiſione,vel commenda Mona-

Digitized by Google

ſterij. ibid.
pro prioratu. 283
Proceſſus regreſſus per ceſſum, vel deceſſum.ibidem.penſionis. 284.promotionis Epiſcopi. 406
Procura ad capien. hæredit. & bonorum illius poſſeſſ. 86
ad renunciandum hæreditati. ibid.
ad imponendum ceſſum. 87
ad vendendum ampliſſ. ibid.
ad intereſſen. examini in partibus fien. pag. 88
alia quando plures procurat. conſtituũtur coniunctì. ibid.
ad procuratores conſtitutos reuocan. pag. 89
ad exequen.mand.exec.obt. ibid.
ad capien. poſſeſſionem benef. exigen. fructus,& locan. ibid.
ad conſentien. reſeruationi penſionis. pag. 90
ad venden. officium, & emendum alterum. ibid.
ad contrahen. ſocietatem, & diſdicen. ibidem.
ad exigen. facta à muliere cum decreto iudicis. 91
ad transferen. penſionem. 92
alia Communitatis. ibid.
ad vendé. pro muliere cum decreto iudicis. ibid.
ad capien.poſſeſſ.domus. 93
ad gubernan.caſtrum. ibid.
ad permutan.caſtrum. ibid.
ad viden. computa,& ſolidan. 94
ad tenendum filium ad bapt. ibid.
ad baptizandum. 95
ad venden.loca montis. ibid.
ad lites,& negocia. ibid.
ad accipien. pecunias a mercatore, & concordan. de annatis cum Reu. Cam. Apoſt. 96
ad facien. partes, & diuiſionem bonorum.97. alia. 94
ad conſentien adopt filij. 98
alia facta per patrem ad peten. legitimari filios. 99
alia facta per filium ad peten. ſe legitimari. 100
ad accipien. litteras cambij, & miſſiuas illaſq.aperiendi. ibid.
ad impetran.litteras Apoſt.& peten.fulminari proceſſus. ibid.
ad pręſentan. aliquem ad benef. vigore iurispatr. 101
alia quando ſunt plures patr. ibid.
alia ad proſequen. gratiam de eccleſia parochiali, capien. illius poſſeſſ. & locan. fructus. 102
ad renuncian. eccleſiam, vt conferatur certæ perſonæ. 103
ad facien.ſe ſubrogari in iurib defuncti collitigantis,& peten.beneficium,& ab ſolutionem à cenſuris. ibid.
ad impetran. benefic. vacaturum cum onere penſionis. 104
ad renunc benefic.in Curia. ibid.
ad renuncian. beneficium ex cauſa permutationis. 105
ad comparen. occaſione inquiſitionis formatæ,& peten. ſe admitti per procuratorem.ſeu excuſatorem. 106
ad contrahendum pacem. ibid.
alia facta per creditores pro effectuatione concordiæ 112
alia ad ſuſcipien terminum coram A.C. pag. 116
inſtitoris ratificatio, & mandatum. pag. 117
alia ad quęſtuandum. 121
ad peten. abſolutionem à cenſuris. pag. 122
ad inuocan. Synodum. 123
alia Epiſcopi ad intereſſen. Synodo. ibidem.
ad contrahen.matrimonium. 124
ad capiendũ poſſeſſionem beneficij nomine Camerę. ibid.
Procura generaliſſima. 107
de Procuræ mandati clauſulis.lib. 1. c. 59. pag. 81
in Procuræ inſtrumentis clauſulæ apponen. 303
Procurator.Vide Actor.
de Procuratorum varijs,& diuerſis conſtitutionibus.lib. 2.cap. 1. 86
Procuratorum reuocatio. 88
Prodigo quomodo curator deputetur. pag. 142
Procurator minoris quando debeat in cõtractu adhibere ſolemnitates, quando non.num. 5. 9
Procurator conſtitui non poteſt ad peten. decretum iudicis ſuper alienatione rei immob num. 6. 16
Profeſſæ ceſſio bonorum. 295

Pro-

Profeſſio fidei. Vide Fides.
Promiſſio de retrouend. inueſt. pecun. &c. vide in prop. locis.
Promiſſio cóficiendi campanam. 302. metendi granum. 353
ſecandi fœnum. ibid.
Promiſſiones mutuæ. 373
Promiſſio pro erectione montis. 388
Pro Montiſtis. 394
Promiſſio de defendẽ. emptorem ab omni moleſtia, & moleſtante perſona quod operetur num. 22. 5
& quid promiſſio de iure, & de facto. num. 23
quando Promiſſio venditoris non adeſt tam cauſam principalem, quam acceſſoriam ſuis ſumptibus proſequendi emptor an teneatur appellare in caſu euictionis ad effectum, &c. num. 27. ibid.
Pro rata. Vide Rata. Vide in Solidum.
Proprio iure clauſ. Vide Clauſula.
Prorogatio compromiſſi. Vide Compromiſſum.
Prorogatio termini ad redimendum tenutam. 394
Proteſtatio. 341
de Prouiſionum Apoſtolicarum proceſſibus. lib. 2. cap 11. 279
& Vide proceſſus.
Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionẽ l. num. 13.
Prouiſionis beneficij ab ordinario facien. forma communis. 157
Proximior deputatur infanti actor. nu. 11. 79.
Publicatio literarum ordinarij ex cauſa reſignationis. 158
pro Puelis maritandis donatio. Vide Donatio.
Pupillus. Vide Minor.
de Pupilli bonorum venditione. Vide Vẽditio.
Pupilli bonorum emptor, ne hypothecaria moleſtetur quid curare debeat. num. 2. 45.
ſine Pupilli interuentu tutor adire hæreditatem non debet. num. 6. 71
Pupilli bonorum emptio ſolemniter facta. 222.

Q

QVadriennium. Vide Tempus.

Quærela inofficioſi teſtamenti. Vide Teſtamentum.
ad Quæſtuandum procura. Vide Procura.
Quietantia mutua eum datione inſolutum. 374.
Quietatio generalis. Vide Generalis.
Quietationis generalis forma in redditione adminiſtrationis tutelæ. 42

R

RAtificatio filij in patria poteſtate. 292.
Receſſio à venditione. 250
ad Redimen. tenutam termini prorogatio. 394.
Regreſſus per ceſſum, vel deceſſum proceſſus. 183
de duobus Reis conſtitutio quid diſponat. num. 5. 29
Religio. Vide monaſterium.
ab vna Religione ad aliam dedicatio. 410
Reliquiarum extractionis forma. 311
Remiſſio penſionis quando ſic facienda. num. 3. 41
itemq. augumentatio. ibid.
Renunciari pacto poteſt beneficio ceſſionis bonorum. num 5. 47
de Renunciationis hęreditatis paternę inſtrum. lib. 1. cap. 21. 35
forma. ibid.
Renunciatio hæreditatio paternæ valet, ſed intelligitur rebus ſic ſtantibus. num. 2. 37
Renunciari poteſt iuri pro ſe introducto, quando non vergit contra bonos mores. num. 5. 47
Renunciatio nõ nocet niſi per partem acceptetur. num 9. 33
Renunciatio generalis in tranſactione quo modo intelligatur. num. 11. ibid.
quibus ll. Renuncietur in obligatione in for. Cam. num. 6. 30
in Renunciatione beneficij Velleiani debet mulier eſſe certiorata per Iudicem de eius importantia num. 3. 10
Renunciatio beneficij Velleiani an ſit neceſſaria in ſuſceptione tutelæ. num. 4. 11.
an facta medio iuramento ſine certioratione ſit valida. num. 5. ibid.
Renunciatio beneficij Velleiani, vel alte-

Digitized by Google

terius facta ad certiorationem notarij neſcentis eorum importantiam non tenet.num.4. 1
Renunciari an poſſit l.2.C.de reſcin.vend. & omni ll. auxilio. num.10. 4
Renunciatio conditioni indebiti, & ſine cauſa, & omni alio iuris auxilio non officit ignoranti.num.6. 50
Renunciatio bonorum cum decreto iudicis facta per mulierem ingredientem monaſterium. 168
Renunciatio in donatione. 268
Renunciatio bonorum facta per filiam vna cum donatione. 367
Renunciationis tutelæ mulieris, tranſire volentis ad ſecunda vota,forma. 383
Renunciationis factæ per emphyteotam de iure ſuo,forma. 313
Renunciatio litis. Vide Lis.
Renunciare minor poteſt reſtitutionis beneficio.num.3. 8
de Repudiatione hæreditatis lib. 1 cap. 52.pag.76.vide hæreditas. Vide Renunciatio.
Reſeruatio beneplaciti Sanctiſſ. facit conditionem in tantum, quod illa non purificata dominium non transfertur. numer. 2. 23
Reſeruatio vſufructus vita durante in donatione. 266
Reſtitutionis beneficio renunciare minor poteſt.num.3. 9
Reſtitutio integrum ex cauſa ignorantiæ infra quod tempus detur. numero 6. pag. 43
poſt quadriennium non datur. num. 7. ibid.
Reſtitutio dotis. 376
quando Reſtitutioni ſubiecta res emitur, quam cautelam emptor adhibere debeat.num.6. 7
de Retrouendendo pactum in venditione domus. 186
Reuocari an poſſit ſine conſenſu patris donatio per filium cum eius conſenſu facta.num.5. 2
de non Reuocando pactum in donatione cauſa mortis non eſt apponendum, & quare.num 2. 19
Reuocatio teſtamenti. 352
circa Reuocationem clauſula. Vide Clauſula.
Reuocatio teſtamenti. Vide Teſtamentum.procuræ.Vide Proc.
Reuocationis verbalium, iniuriarum inſtrumentum. 385
Rotæ deciſionis copia. 12.& 25

S

SAcer ordo. Vide Ordo.
Salis appaltus. 380
ad Sapientis conſilium clauſula.Vide Clauſula.
Satiſdatio. Vide Fideiuſſio.
Scripturarum officij venditio, cum locatione. 219
Senatus conſ.Maced. Velleia.&c. Vide in proprijs locis.
Separatio thori. 129
de his, quæ Senſu alieno percipiuntur notarius non debet inſtrumentum conficere.num.10. 51
Sententię inſtrumenti forma. 286
Singulariter, & vniuerſaliter obligat contractus Vniuerſitatis, & Quomodo. num 4. 42
Soccide forma. 414
Societas. Vide Communio.
Societatum, & cambij contractibus. lib.2. cap.7. 173
Societatis officij forma. 177
Societatis periculi vitæ translatio. 178
Superuiuentia. ibid.
Societatis officij continuatio. 179
Societas ſuper mercibus. ibid.
ſuperuiuentia. 180
Societatis diſſolutio. ibid.
Societati aggregatio. 286
Solemniter acta omnia præſumuntur vbi iudicis interuenit decretum. num. 17. 19.
Solemnitates procurator minoris quando in contractu adhibere debeat, & quando non. num. 5. 9
in Solemnitatem actus reſpicientibus ſtatutum loci, vbi actus celebratur attenditur num.7. 9
Solidatio, & mutuæ promiſſiones. 373
in Solidum. Vide pro Rata.
in Solidum, niſi dicatur in contractu Vniuerſitatis pro rata ſinguli obligantur, & quomodo.num.4. 42
in Solidum ſinguli tenentur plures fideiuſſores, etiam ſi dictum non ſit, quando vero,

vno, & eodem tempore omnes intercedunt.num 8. 30
Solitas,& conſuetas clauſulas notarius rogatus extendere poteſt, & quandoque etiam ſubrogatus. 81
cum Solitis, & conſuetis clauſulis inſtrumenta & teſtamenta confici debent, vt paratam habeant executionem. num.5. pag. 62
ſuper Solo fabricandi conceſſio. 354
Solutio pretij rei locatæ, quando facienda num.3. 41
in Solutum partis precij caſtri empti, alterius caſtri datio. 231
in Solutum datio. 239.240.& 374
Speciale mandatum clauſula. numero 3. pag. 83
Spiritualium, & beneficialium inſtrumentorum formulis, libro ſecundo, cap.5. pag. 153
Sponſalia. 338.& 363
Status rei. Rebus ſic ſtantibus, intelligitur renunciatio hæreditatis paternæ. num.2. 37
Statutum, quod teſtamentum noctu fieri poſſit ſine luminibus eſt nullum. num. 5. 84
Statutum loci, vbi actus geritur, attenditur in his, quæ ſolemnitatem actus reſpiciunt.num 7. 9
Statutum non ligat foreſes, niſi in his quæ reſpiciunt ſolemnitatem actus. ibid.
in Stirpes non in capita clauſula. Vide Clauſula.
Subrogatio bonorum fideicommiſſariorum. 299
Subrogatio termini in alium terminum,& ceſſio. 294
Subrogatio perſonæ citatis affinibus in venditione rei emphyteoticæ. 197
Subrogatur in locum prioris creditoris, qui ab eo ceſſionem habet.num.12. 30
contra Succeſſorem ſingularem quædam pacta fiunt in locationibus num.3. 41
Subſtitutionis directæ,& indirectæ declaratio num.9. 54
Subſtitutio ad exercen.offic. 358
Subſtituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum clauſula,quid operetur num.9. 54
Summa parua, vel magna quæ dicatur ad effectum enormis læſionis.num.14. 38
Superuiuentia 178.& 180
ad Synodo intereſſen.& inuocan.procura. Vide Procura.

T

Tabellio. Vide Notarius.
in ad Tempus alienatione traditum non videtur traditum.num.4. 43
Tempore nocturno teſtamentum quomodo fiat num.10. 57.& 84
Tempus infra quod datur in integrum reſtitutio ex cauſa ignorantiæ. num. 6. pag. 43
poſt lapſum quadriennij non datur. numer.7. ibid.
Tempus compromiſſi, quando currere incipiat. Vide Compromiſſio.
ad Tenutam redimen.termini prorogatio. pag. 294
Termini in alium terminum ſubrogatio,& ceſſio. 294
ad Terminum ſuſcipien.procura. Vide Procura.
in Teſtamento clauſula, quod legata debeantur, hæreditate non adita an quicquam operetur.num.3. 70
poſt Teſtamentum codicillus. 350
de Teſtamenti in ſcriptis, & nuncupatiuis differentijs quibuſdam.num.1. 57
Teſtamentum in ſcriptis ordinandi modus num.2. ſubſcribendum, & ſigillandum quomodo num.3.
Teſtamenti in ſcriptis forma.num.4.
Teſtamenti cum fideicommiſſo forma. num.1. 64
Teſtamen. in ſcriptis ſi teſtator ſcribere ſcit debet ipſe ſubſcribere,nec opus eſt, quod alius pro eo ſubſcribat, ſecus ſi ſcribere neſcit.num.5. 59
Teſtamentis in ſcriptis aperitionis forma: num 6. 172
pro Teſtamenti exhibitione notarius à iudice cogitur.num.9.
Teſtamenti ſolemnitatibus, & illius apparitionis pacto renunciari non poteſt. num.10.
in Teſtamenti vtroque genere numerus ſeptem teſtium neceſſario requiritur. num.11.
Teſtamenti definitio. lib.1. cap.41.num.1. pag. 61
Teſtamen. qui facere poſſint, & qui non. num.

Digitized by Google

num.2. & 3. ibid.
Teſtamenta habent certas præſumptiones pro validitate. num.6. 62
item codicilli, & instrumenta.
Teſtamenti reuocationis forma. num. 12. 70.& 352.
Teſtamentum qui facere poſſunt, vel non. num.2. 61
de Teſtamento cęci. vide Cęcus.lib.1.cap. 61. 84
de Teſtamentis, & codicillis.lib. 2.c.6.170
Teſtamentum in ſcriptis. ibid.
de Teſtamentorum clauſulis. ibid.
de Teſtamento in officioſo ne filia quærelet remedium.num. 4. 54
Teſtamentum fieri poſſe noctu ſine luminibus ſtatutum diſponens eſt nullum. num.5. 84
Teſtamentum loqui non valentis.348. Militis. 350
de Teſtamento nuncupatiuo lib.1.c.38. p. 52.& cap.39.pag.57. forma. 52
Teſtamenti caput eſt inſtitutio. numer.5. 54.
Teſtam. non valet ſine hæredis inſtitutione.num 6. ibid.
in Teſtamento clauſula codicillaris, clauſula caſſans, & aliæ. Vide Clauſula.
in Teſtamento numerus ſeptem teſtium eſt de forma ſubſtantiali num. 16. pag. 56.& ſine tali numero eſt nullum. num. 17.tempore tamen peſtis quinque ſufficiunt.num. 18.
Teſtamenti teſtatoris in ſanitate conſtituti præambulum. 52
quando infirmus eſt quomodo dicatur. ibid.
Teſtam.ſi nocturno tempore fiat nō valet, niſi tria adhibeantur luminaria. nu. 20. 57.
Teſtamentarij executores, & commiſſarij. num.3. 54
Teſtari filiusfam. nec legare etiam cum conſenſu patris poteſt.num. 3. 63
Teſtator hæredem nominare debet. nu. 6. 52
Teſtator ſecure teſtari volens quid dicere debeat num.13. 55
Teſtatoris patrimonij dominus vniuerſalis eſt hæres.num.8. 59
in Teſtatoris præſentia eſſe debent teſtes teſtamentarij. Vide Teſtes.
Teſtes in codicillis quinque requiruntur. num. 3. 62
Teſtes in teſtamento eſſe poſſunt religioſi, & mendicantes.num. 10. 57
Teſtes teſtamētarij ſunt rogandi a teſtatore, vel alio præſente teſtatore. n.20. ibi.
debent videre teſtatorem. ibid.
Teſtium ſeptem numerus in vtroque genere teſtamenti neceſſario requiritur. num.11. 59
Teſtes debent eſſe in præſentia teſtatoris. num.4. 84
Thori ſeparatio. 129
Tonſuræ literarum forma. 159
ad Tonſuram baſtardi diſpenſatio. ibid.
Tractatus pluries præcedere debet in contractu alienationis.num.3. 23
Traditum non videtur traditum in alienatione ad tempus duratura.num.4. 23
inter Tradere, & dare differentia.num. 8.3
Tradidit clauſula in inſtrumento venditionis, ſeu donationis quando probet traditionem.num.9. ibid.
de Tranſactionis inſtrumento, lib.1. c.19. p.32.& lib.2.cap.2.125. & 133
Tranſactio vt dicatur, quæ requirantur. num.1. 33
Tranſactio ſuper re clara, vel iudicata non valet.num 4.
niſi iuramentum interueniat.
in Tranſactione quid operetur clauſ. rato manente pacto num.14. 34
Tranſactio ſuper hæreditate non valet, niſi tranſigens tranſactionis tempore teſtamenti notitiam habuerit. num. 6. 33.
in Tranſactione interuentus amicorum facit ceſſare præſumptionem metus, & doli.num.7.
in Tranſactione quomodo renunciatio generalis intelligatur.num.11.
Tranſlatio cenſus, & prædij affrancatio. 301. hypoth.dotalis. 354
Tutor antequam valeat adminiſtrare quæ requirantur num.2. 45
in Tutelę ſuſceptione per mulierem renūciatio Velleiani non eſt neceſſaria. num 4. 11
de Tutela teſtament.lib.1.cap.46. 71
forma.num. 1. ibid.
requiſita.num.2.
Tutor Teſtamentarius non tenetur ſatiſdare.num.3.
quomodo tunc in inſtrumento tutelæ di-

dicendum ſit.num.4.
Tutor non debet adire hæreditatem ſine interuentu pupilli.num.6.
Tutelæ legitimæ forma. 71
Attilianæ. 144
de Tutela, quæ datur ad inſtantiam matris. lib.1.cap.47. 72
forma.num.1. ibid.
Tutelam an recuperet mulier, quæ tranſiuit ad ſecunda vota poſt mortem ſecũdi viri.num.2.
de Tutoribus anomalis.lib.1.cap.47. 72
Tutelam ſuſcipere mater, & auia non coguntur.num.2. 16
nec admittuntur niſi præuia confirmatione iudicis. ibid.
Tutoris promiſſio de ſuſcipiendo defenſ. pupilli neceſſaria eſt. 73
Tutor non poteſt conſtituere actorem ante conteſtationem litis, ſed debet pupillus cum præſentia tutoris, & decreto iudicis hoc facere. 73
à Tutore inuentariũ conficiendũ. lib.1.c.50.73. forma requiſita. ibid.
Tutor inuentarium conficere tenetur. ibidem.
de Tutorum, curatorum, & actorum ad lites formulis.lib.2.cap.3. 141
Tutricis deputatio. 143
à Tutela, & cura abſque adminiſtratione liberatio. ibid.
à Tutela excuſationis inſtrum. 312
Translatis penſionis — 348

pro Validitate inſtrumentorum, teſtamentorum, codicillorum, &c. multa præſumuntur. 62
de Venditione.lib.1.cap.2. 1
de Venditionibus rei minorũ.lib.1.c.4. 8
de Venditionibus rerum mulierum. lib.1. c.5.p.10. quæ forma obſeruanda in eis, num.1.& ſeq. ibid.
de Venditione caſtri.lib.1.cap.7. 13
Venditionis caſtri forma. ibid.
de Venditione equi.lib.1.c.13. 21
forma inſtrumenti. ibid.
in Venditione equi, vel alterius animalis vitia omnia animalis ſunt nominatim exprimenda alias datur emptori actio redhib. ibid.
Venditionis herbarum forma. ibid.
lanæ. ibid.
Venditionis fructuum ad plures nos forma. 22
Vendit. vini muſti forma. ibid.
de Venditione bonorũ pupilli. lib.1.c.31. pag.44. forma inſtrum. ibid.
Venditæ rei pupilli, vel mulieris precium conuerti debet in cauſam expreſſam, vt cautum ſit emptori.num.10. 10
Venditæ rei confines in inſtrum venditionis quomodo, & qualiter ſint exprimẽdi.num.4. 2
Venditori quando competat remedium.l.2.C.de reſcin.vend.& quãdo non.n.19 p.4.an illi renunciari poſſit.nu.10.ibid.
Venditor qui harras accepit in caſu inobſeruantiæ reſtituere duplic.vel intereſſe tenetur.num.9. 8
Venditio rei liberæ,& non liberæ in inſtr. exprimitur.num.1. 6
Venditionis rei ruſticæ forma remiſſiue. num.3. 7
Venditio facta ad menſuram,& ad corpus differunt.num.5. ibid.
ad Venden.rerum datio. 358
de Venditionum variarum formulis.lib.2. cap.8. 186
Venditio domus cum pacto de retrouendendo. ibid.
Venditio itineris,& actus. 189
viæ. 209. aromatariæ. 210. iuris immittendi ligna. ibid.
ſementis.ibid lignorum. 190. molendini.ibid.caſalis.ibid.caſtri 203
Venditio caſalis fideicommiſſ. ex cauſa debiti contracti. 192. in talem venditionem conſenſus præſtitus per fideicommiſſ. 197
Venditio rei emphyteoticæ,& ſubrogatio perſonæ citatis affin. ibid.
Venditio ad vitam. 201
Venditio vtilis dominij. 206
Venditio rubrorum duorum milium grani. 290
Venditio immobilium facta per executores. 213
Vẽditio domus pupillorum coram iudice pag. 218
Venditio ſcripturarum officij cum locatione. 219
Venditio domus per publicum conſilium inclyti Pop.Rom.facta duobus notarijs inſolidum rogatis. 221
à Venditione receſſio. 250

Ven-

Venditio rei ſuper qua mulier habet intereſſe conſenſus forma. 290
in Venditione per emptorem nominatio. pag. 346
Velleiani beneficij importantia.num.2. 10
de eo certiorari mulier in renunciando debet per iudicem.num.3. ibid.
& quid ſi cum iuramento renunciet. num.5. 11
in tutelæ ſuſceptione non eſt neceſſaria. num.4. ibid.
Vidua non poteſt alienare bona ſua dotalia.non extantibus alijs bonis.num.2. 12
Vicariatus inſtrum. forma. 289
per Virum vxori facta donatio. 251
iocalium. 252
Viceplebani deputatio. 380
Viſitatio eccleſiæ. 314
per Viſitatos iuramenti præſtandi forma. pag. 315
Viſitationis forma. 316
& ibi de ordine ſacro, de confeſſione, de matrimonio, & extrema vnctione, vita paroch.&c. 317
Viſitationis alia forma. 323
monaſterij,& hoſpitalis. 322
de Vita Parochianorum. 321
Vitia omnia in venditione equi ſunt nominatim exprimenda; alias datur actio redhibitoria. 21
de Vnctione extrema. 320
de Vniuerſitatis contractu.lib.1.c.26. 41
forma obligationis. ibid.
in Vniuerſitatis contractu requiruntur duæ partes de tribus Conſiliariorum. num.2. 41
Vniuerſitatis contractus vniuerſaliter, & ſingulariter ſingulos obligat, pro rata tamen obligantur, niſi dicatur inſolidum.num.4. 42
Vxor relicta domina,& vſufructuaria non niſi alimenta habere debet inſtitutis filijs hæredibus.num.7. 54
Vxori legatum factum donec in viduitate permanſerit quomodo intelligatur num.8. ibid.
Vxor, quæ minis,aut metu à marito ad teſtandum, aut renunciandum compellitur,quid facere debeat.num.15. 56
Vxori per virum facta donatio. 251
iocalium. 252

FINIS.

Digitized by Google

SALVSTII TIBERII

A CORNETO

ROMANAE CVRIAE CAVSARVM PATRONI

Tractatus breuis de Clauſulis quotidianis variarum inſtrumentorum, ac contractuum tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum, deque illarum effectu,

Per Authorem recollectis ex varijs doctiſsimorum virorum libris ad intelligentiam, & commoditatem Notariorum, & aliorum Iuuenum ll. profeſſorum.

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.

Cum Priuilegio Summi Pontificis.



ROMAE, Apud Gulielmum Facciottum.

Superiorum Permiſſu.

Digitized by Google

SALVSTIVS TIBERIVS A CORNETO

Tabellionibus, ac Tabellionatus officium ſubituris. S. P. D.

CVM his menſibus elapſis ab aliquibus Tribunalis Audit. Camer. ſtudioſis iuuenibus non ſemel fuerim requiſitus, quatenus vltra alios meos labores, ad publicam, & præcipue Tabellionum vtilitatem in lucem editos, aliquos alios pro illis, qui ad dicti Tabellionatus officium exercendum hactenus ſunt & in futurum erunt, ſubirem labores: circa intellectum clauſularum cuiuſcumque generis inſtrumentorum, tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum, illorumque honeſte petitioni pro mei ingenij tenuitate ſatisfaciendo, paruulum hunc clauſularum libellum, ad hoc vt ea, quæ in eo congeſta ſunt accurate, diligenterque intueantur congeſsi, quibus me tutum reddo vt de cætero in illarum interpretatione, peritiores reddentur, atque ex eo, & honorem, & vtilitatem non modicam conſequentur. Valete.

Digitized by Google

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De clauſulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum tractatus.

PARS PRIMA.

Prohemium, & requiſita publici, & authentici inſtrumenti. Cap. I.

ANTEQVAM ad intellectum clauſularum cuiuſcunque generis inſtrumentorum, & contractuum, tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum vbique celebrandorum ad communem omnium ſtudioſorum iuuenum vtilitatem deueniamus non inutiliter viſa ſunt pauca hæc præmittenda, & annotanda vti neceſſaria ad hoc, vt iure dici valeant publica,& authentica inſtrumenta,ad quæ omnia peragenda notarios,ac tabelliones quoſcumque admonendos eſſe cenſuimus memores illius dicti Beati Apoſtoli, omnia quæcumque facitis in verbo,aut in opere.In Nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti facite vnde in principio cuiuſcumque inſtrumenti nomen Domini erit inuocandum.Secundo,apponendus annus Domini,&c. Tertio, nomen Papæ, ſeu Imperatoris, vel Regis, loci ſub cuius dominio contractus celebratur. Quarto, Annus Pontificatus, ſeu Imperij. Quinto,locus contractus.Sexto.locus loci. Septimo, indictio.Octauo.ſeries facti. Nono,teſtes. Decimo,appoſitio ſoliti ſigni Notarij. Vndecimo, quod ſcriptura Notarij ſit coram partibus lecta.Duodecimo,quod Notarius fuerit creatus ab habente poteſtatem. Decimotertio, quod Notarius ſit habilis non notorie excommunicatus, vel nota infamiæ, ſeu vitio falſitatis infamatus, ſeu condemnatus. Decimoquarto,& vltimo quod ſit idoneus ad officium Notariatus exercendum, & licet non requiratur, quòd ſit doctor, aut aliter accuratè ſcire leges, tamen debet habere ſufficientem ſcientiam, & aliqua iura ſcire pertinentia ad officium Notariatus, & ſcire. & cognoſcere vires contractus ne eos illicitos à iure reprobatos faciat. Hæc omnia habentur per Specul.in toto tit. de fide inſtrument. citatum per Abb. in cap. 1. eod.tit. Bart. & doct.in l.3. lib. 10. C. de Tabul. & ſcrib. Accidit etiam,quod Notarij ſæpe ex capite ſuo,& ex generali conſuetudine apponunt in inſtrumentis clauſulas, quæ licet cenſeantur appoſitæ de vòlútate partium,propter generalem conſuetudinem tamen, quia ſæpe euenit, quod nón intelligunt quid importet, hoc caſu non deſunt aliqui, affirmantes, quod non operantur, vt in Auth. ex cauſa de lib. præte.

De appellatione Notarij, ſerui publici. Cap. II.

1 *Notarius,quare dicatur ſeruus publicus.*
2 *Effectus ſtipulationis notarij pro abſente.*
3 *Notarius poteſt cogi ad rogandum ſe de inſtrumento.*
4 *Clauſula ſtipulationis Notarij pro abſente, & illius effectus.*

2 2 5 No-

Digitized by Google

5 *Notarius tenetur tradere parti intereſſe habenti publicum inſtrumentum.*

POSTQVAM aliqua
iam pręmiſimus de re-
quiſitis publici, & au-
thentici inſtrumenti,
hic non inutiliter ſubij
ciendum fuerit quæren
do, an Notarius cogi iu
re poſſit ad inſtrumen-
tum recipiendũ, illudq;
indigenti in publicam formam tradendũ?
quod vtroque caſu videtur infraſcriptis ra-
tionibus ſic affirmandum. Nam apud Do-
ctores dicitur Notarius publica perſona;
quia propter publicam vtilitatem eius of-
ficium eſt inuentum. Dicitur etiam Nota-
rius publicus, non vt ſit eiuſdem qualitatis
priuatorum ſeruorum (nam tantum abeſt,
quod ſeruus dici poſſit, vt nec tabellio ſer-
uus eſſe poſſit, l. generali. C. de Tabular.
lib. 10. ſed dicitur ſeruus publicus, quia,
poſtquam acceptauit officium Notariatus,
tenetur cuicumque indigenti de illo inſer-
uire, vſque adeo quod poteſt inuitus iudi-
cis officio compelli ad recipiendum in-
ſtrumentum, vel rogitum de contractu ta-
1 men licito. Et dicitur ſeruus publicus, quia
publicum munus gerit, & quia omnibus
publicè ſeruit tanquam publica, & authen-
tica perſona, cum recipiat ſtipulationem
dicendo (me Notario præſente, & tam-
quam publica, & authentica perſona ſtipu-
lante pro omnibus, & ſingulis, quorum in-
tereſt, intererit, aut intereſſe poterit in fu-
turum) ex qua ſtipulatione acquiritur parti
vtilis, & perſonalis actio ſine ceſſione, Spe-
2 cul. in tit. de ſatiſdat. §. viſo, verſiculo, ſed &
ſi quis. & quando, & in quibus caſibus ex
dicta ſtipulatione quæritur vtilis actio ſine
ceſſione l. 2. C. de magi. conue. Quod pro-
cedit ſecuta tamen partis abſentis ratifica-
tione Cagnol. in l. 2. de pactis inter empt.
num 48. cum ſeq. fol. mihi 140. num. 12. &
13. & non opus eſt ceſſionè Natta. conſil.
534. volum 3. in fin & ſi Notarij, rogati ad
3 ſtipulandum aliquod inſtrumentum recu-
ſant, vltra quòd poſſunt cogi (vt ſupradi-
ctum eſt) erunt periuri niſi legitima cauſa
fuerint impediti, vt eſt text. in §. ſed neque
quęſtus in Authen. de Tabellionibus, quem
ad hoc ponderat, Bart. in l. 1. ff. fur. aduer.
nau. caup. & ſtab. & in clemen. 1. §. dudum
de iure iurando, quæ poſſunt extendi ad
omnes qui iurarunt fideliter exercere offi-
cium ſuum & tamen requiſiti nolunt exer
4 cere. Et quòd Notarius tenetur exhibere,
& tradere inſtrumentum parti intereſſe
habenti, habetur in l. 1. C. de edén. quod in-
tellige, ſoluta ſibi competenti mercede, l.
Argentarius, §. edi autem, ff. de eden. Reli-
qua verò de Notarijs, vt puta, quare dica-
tur Notarius, & quare dicatur Tabellio, &
differentia quæ ſit inter Notarios, & Tabel
liones, & an officium Notariatus, ſeu Ta-
bellionatus ſit, vel non ſit dignitas, & qua-
liter dicatur indictio, & ad quem effectum
fuerit inducta, vſque ad 15. annos illis re-
uolutis, & differentia inter contractum, &
inſtrumentum hic pro illorum intellectu
elaborandum non cenſui, cum omnia latiſ-
ſima fuerint declarata, & demonſtrata in
omnibus alijs artis Notariatus libellis, ad
quos pro illorũ intellectu recurre; Et quia
hanc prouinciam non aſſumpſi, & ne hunc
libellum alienis laboribus fertiliorem red
dere videamur, illis omiſſis ad alia nobi-
lioris momenti deueniemus.

De ſingulis clauſulis venditionis inſtrumenti. Cap. III.

CLAVS. I.

PRIMO omnes clauſulæ
inſtrumenti venditionis,
tamquam magis quotidia-
næ, ſingulatim hic deſcri-
buntur: ad quarum expli-
cationem pro intelligen-
tia, & inſtructione Nota-
riorum, præſertim iuue-
1 num, Primo præmittendum erit, quod
clauſula illa [ſpontè, & ex eius certa ſcien-
tia, ac ſpontanea voluntate] quæ in princi-
pio dictæ venditionis poni conſueuit, ope-
ratur quantum clauſula [& ſi indebitè pro-
miſſio facta conſtaret, ex nunc donat] Bar.
in l. fin. §. idem quæſit in fine primę colum-
næ, ff. de condi. indebi.

CLAVS. II.

CLauſula [omnibus meliori modo, &c.]
comprehendit omne caput, ex quo
actus ſuſtineri poteſt. Put. deciſ. 230. l. 2.
in fine.

CLAVS. III.

Clauſula [vendidit, ac iure proprio, & in perpetuum dedit, & conceſſit] operatur [ſi venditor eſt Dominus] translationem dominij in emptorem. Bart. in l. ex empto in fine principij. ff. de actio. empt. ac licentiam datam ipſi emptori, vt ſua propria auctoritate ingrediatur poſſeſſionem rei l. prædia. & ibi Bart. & Iaſ. ff. de acquir. poſſ. Specul. in tit. de emptio. & vendit. & dicitur pleno iure, vel iure proprio, quia translatio dominij fit ſolum à vero domino, & hoc ad differentiam venditionis rei emphyteoticæ, quæ pleno iure, vel iure proprio alienari non poteſt.

CLAVS. IV.

Clauſula [ſaluo iure coloni] operatur, vt emptor, tamquam ſingularis ſucceſſor, teneatur ſtare colono. Bertazzol. clauſ. 15. gloſſ. 1. num. 4.

CLAVS. V.

Confines rei venditæ deſcribantur ſingulatim per qualitates, loca, & latera, cum arguant demonſtrationem identitatis rei venditæ. Ruyn. conſ. 50. num. 12. vol. 1.

CLAVS. VI.

Clauſula illa [ſaluis alijs verioribus confinibus, ſi qui præmiſſis ſint, vel eſſe poſſint plures, aut veriores confines, qui melius quandocumque exprimi, & ſpecificari poſſint] quæ clauſula regulariter in his, & alijs ſimilibus contractibus per Notarios apponitur, operatur ampliationem, & diſpoſitionem contrahentium veris exiſtentibus confinibus expreſſis. Pariſ. conſ. 64. num. 74. volum. 1. ſecundum de Specul. in §. 1. de empt. & vendit. verſ. vel alios: ne fortè in confinibus ſit erratum, quia poteſt eſſe, quod heri in confinio poſſidebat vnus, hodie alter. In quorum expreſſione accurati ſint Notarij, quod ponantur confines rei venditæ proximiores, ad minus duo ex primantur confines iuxta terminos. l. forma. ff. de cenſibus.

CLAVS. VII.

Clauſula [cum omnibus, & ſingulis introitibus, & exitibus eiuſdem rei, omnibuſque illius, iuribus, iuriſdictionibus, vſibus, commoditatibus, & adiacentijs vniuerſis, ad dictam domum, vt ſupra venditam quomodolibet tàm de iure, quam de antiqua conſuetudine, & vſu ſpectan. & pertinen. tàm patentibus, quàm occultis, etiam ſub ſolo latentibus ab imo ad ſummum, & à centro terræ, & vt vulgo dicitur, vſque ad cælum] operatur, vt emptori libera debeatur via, quia ſi res habebat ſpeciales, & priuatos acceſſus, & egreſſus, illos habeat emptor eo iure, quo ad ipſam rem ſpectant. Capic. in deciſ. 187. num. 16.

CLAVS. VIII.

Clauſula [ad habendum, tenendum, poſſidendum, fruendum, gaudendum, vendendum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de ea, & eius iuribus, & pertinentijs faciendum, & diſponendum ad ipſius emptoris libitum voluntatis] clauſula hæc [ad habendum, & tenẽdum] intelligitur, ſcilicet naturaliter, & de facto [poſſidendum verò] ciuiliter, & de iure: quia ciuilis poſſeſſio cauſa dominij acquirendi inuenta eſt, licet poſſeſſio ſit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphyteota, vſufructuarius, vel Vaſſallus. vt per Specul. in §. 1. ſub num. 2. de empt. & vendit. Quod videtur habere locum in rebus immobilibus, quorum dominium transiuit in accipientem, vt perpetuò, & ſine præfinitione temporis emptori, & eius ſucceſſoribus, ſiue vero domino, liceat facere de re empta quicquid velit, vt ibi ſub d num 2.

CLAVS. IX.

De clauſula, iurium ceſſione. [Item ſimiliter titulo venditionis dedit, ceſſit, & transtulit eidem emptori præſenti, & vt ſupra legitime ſtipulanti omnia, & ſingula iura, omneſque, & ſingulas actiones reales, & perſonales, vtiles, & directas, tacitas, & expreſſas hypothecarias, pignoratitias ſiue mixtas, & in rem ſcriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris, quæ, quas, & quod dictus venditor aliquo vnquam tempore habuit, ſeu habet, & ſibi competijt, & competit, ac competere potuit, vel poterit quomodolibet in futurum in, de, & ſuper eis contra quaſcunque perſonas, vniuerſitates, & loca, nullo iure, nullaq; actione ſibi venditori, nec ſuis ſuper eis de cætero reſeruatis] Hæc clauſula [dedit, & ceſſit] importat id quod cedo, cum ſit verbum translatiuum, & cedere nihil aliud importat, quam à ſe abdicare, cum cedere ſit quaſi diſcedere, & alium loco ſui ponere. Vnde cedere eſt ius aliquod in corporale in alium transferre: eſt enim ceſſio iu-

ris,& actionis tranſlatio ſcilicet vtilis,quæ deſcendit à verbo cedo cedis, quia tu te remoues à verbo,ſeu iure tuo, & das alteri: & per doctores iſte ceſſionis articulus diffinitur, actionis ceſſionem eſſe, proprij iuris in alterum factam tranſlationem, ſeu collationem. Sicut enim ad dominium rerum corporalium opus eſt traditione, l. traditionibus, ff. de pactis, ita eſt opus ceſſione ad tranſlationem iurium incorporalium: & idem operatur ceſſio in incorporalibus, quod traditio in corporalibus, vt per doct. in l. fin. C. quando fiſcus, vel priuat. Dec. conſ. 446. num. 5. Ruyn. conſ. 197. num. 4. volum. 1.

Et pro clariori Notariorum intelligentia, ſingularum harum clauſularum importantia inferius dicetur.

CLAVS. X.
Declaratiua actionis realis.

De Clauſula Reali. Actio realis, ſeu in rem eſt, per quam rem noſtram, quæ ab alio poſſidetur repetimus: & ſemper aduerſus eum eſt, vel eum, qui dolo deſijt poſſidere (etiam ſi per mille manus res ambulet) ſeu illius rei reſtituendæ facultatem habet. Bertazzol. in clauſ. 270. gloſ. 1. num. 1. & quod iſta actio in rem datur contra poſſeſſorem ciuiliter, & naturaliter poſſidentem, & etiam nudum detentorem, & habentem facultatem rei reſtituendæ, atteſtatur Aretin. in tit. de actionibus ſuper inſtit. in §. omnium, num. 26. & iſta actio in rem non datur contra obligatum ex obligatione, ſed contra poſſidentem, quia poſſidet. non quia obligatus: ſed actio perſonalis in rem ſcriptam datur contra poſſeſſorem tamquam obligatum, quæ obligatio contrahitur ſola rei peruentione, eo ipſo quod res peruenit. Bart. in l. ſi vi, vel metu. C. de his quæ vi, metuſue cauſa geſta ſunt. Si autem melius ſcire vis, quæ ſit differentia inter actiones in rem. & in rem ſcriptas vide Bart. magiſtraliter loquentem in l. ſi Tertius, §. ſi quis prius, ff. de aqua. plu. ar.

CLAVS. XI.
Declaratiua actionis perſonalis.

Actio perſonalis eſt, quam quis intentat contra alium ad aliquid dandum, vel reſtituendum, vel faciendum, tamquam obligatum ex contractu, vel quaſi, eaſque perſonales dici tàm ex parte rei conuenti ſeu debitoris, quàm agentis, ſeu creditoris, cum numquam egrediantur perſonam obligati, & eum ſequatur, ſicut lepra leproſum, inhæreantque inſeparabiliter perſonæ creditoris gloſſ. in l. 3. in princip. ff. pro ſocio. & oſſibus hominum ſint affixæ, ſicut character fidei, & participatio ſacramentorum, & quod nomina non poſſunt ſeparari à domino, ſicut nec anima corpore. Et facilius tranſeunt iura realia, quam perſonalia: cum illa oſſibus non ſint affixa, Neguſ. de Pinor. 2. par. memb. ſin. 32. & propterea in eis opus eſt ceſſione, ſine qua hæc perſonalis actio non acquiritur, Bertazzol. in clauſ. 27. gloſſ. 8.

CLAVS. XII.
Declaratiua directæ actionis.

Directa autem actio eſt illa, quæ competit cedenti, quæ ab eius oſſibus per ceſſionem ſeparari non poteſt. Vtilis verò eſt quæ competit ceſſionario; quam ſuo nomine intentat, & hoc ſufficit pro intelligentia notariorum. Pro aliorum vero maiori declaratione recurrendum erit ad Theoricam. Bart. communiter à doct. receptam in l. 1. num. 7. de actio. & obligatio. Quibus addere viſum eſt, quod licet cedenti remaneant directæ actiones, dubium oriri poſſit, numquid ipſe cedēs poſſit facta ceſſione agere contra ſuum debitorem, vel poſſidentem rem ſuam, contra quem fuit facta ceſſio, in quo videtur concludendum ſecundum tex. in l. 3. C. de Nouat. vbi eſt caſus huius quæſtionis. quod ſi ceſſionarius denunciauerit debitori, ne ſoluat, vel ab eo ſoluenti partem debiti receperit, aut agendo contra eum litem conteſtatus fuerit, cedens nullo modo poteſt agere contra debitorem: quia his caſibus licet habeat directas actiones, tamen ſunt effectæ inanes, & inefficaces. Si verò aliquod iſtorum trium non interuenerit, tunc cedens agere poterit. Et per indirectum, ceſſionarium impedire, & prohibere Specul. in §. fin. de procur. col. antepenul. verſ. in ſumma. vbi ponit formam denunciationis faciendæ per ceſſionarium. Actiones verò vtiles tantum habens, ſi illas cedat,

apud

apud ipſum nihil remanet Bar.in l.emptor, num. 1. C.de hæredi,vel ac vendi.

CLAVS. XIII.

Declaratio tacita, & expreſſa actionis.

Clauſulas[tacitas. & expreſſas]omnes hæ actiones poſſunt exemplificari in actionibus hypothecarijs, quæ à iure tacite inducuntur, vt puta in dote, in rebus inuectis, & illatis in domum locatoris,& alijs caſibus, quibus tacitè à lege inducitur hypotheca,expreſſe verò,quod voce profertur,vel ſcriptum apparet Bertazzol.clauſ. 27.gloſſ. 10.

CLAVS. XIV.

Declaratio mixta actionis.

Clauſula[Mixtas,&c.] Mixtæ verò actiones dicuntur, cum tàm realium, quàm perſonalium naturam participant.Pro quorum maiori declaratione ſufficit remiſſio ad Bertazz.in clauſ.27 gloſſ.11.per totum.

CLAVS. XV.

Declaratio beneficij iuris.

Clauſula [beneficium iuris, & officium Iudicis.] Differentiam inter officium Iudicis mercenarium, & officium Iudicis nobile declarant doct. in l.Imperium, vbi Iaſ.num.11. Dec.num.34.ff.de iuriſd.omn. Iudi. Papien. in forma libel. in actio.reali. verſ. quatenus ex officio num.2. vbi plenè addentes,& per Specul Bart.& doct.in tit. de iuriſdict.omn.iudi. & de his ſermonem non facio, niſi pro intelligentia Notarij, quo ad ſupradictam clauſulam ceſſionis officij Iudicis,quod eſt officium Iudicis mercenarium, quod imploratur actioni propoſitæ contra debitoris bona in exequutione facienda,& exercenda, in terminis, l. à diuo Pio de re Iudicata, & de his actenus.

CLAVS. XVI.

Declaratio clauſula Ponens, &c.

Clauſula Ponens,&c.[Ponens dictus venditor,& ſubrogans eundem emptorem in, & ſuper dicta domo vendita, ac eiuſdem iuribus.membris,& pertinentijs in vniuerſum ſuum ius, locum, & priuilegium.] Quæ clauſula importat ceſſionem actionis etiam perſonalis, quæ cedenti cõpetebat Bertazzol.clauſ.18 gloſſ.2.num.2. in fin.& conſtitutionem procuratoris in rem ſuam,ſecundum Bart.in l.qui quadringenta, num.2. ff. ad Trebell. & l.planè, ff. fam.erciſ.quod procedit, ſi hæc verba apponuntur in contractu venditionis,vel donationis,aut alio ſimili:quia tunc importabunt conſtitutionem procuratoris, vt in rem ſuam, ſecus ſi apponantur in ſimplici conſtitutione procuratoris,quia tunc qualitas actus repugnat, & tunc importabunt ſolum liberam adminiſtrationem. Pariſ. conſ. 107.num.34.& ſeq.vol.3.

CLAVS. XVII.

Clauſula Conſtituens [Conſtituens idem venditor eundem emptorem procuratorem irreuocabilem cum iuramento, vt in rem ſuam propriam ſuper dictiſq; actionibus eius proprio nomine agat,petat,exigat,excipiat,& defendat,eiſque libere vtatur,fruatur,& experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius libitum voluntatis,& quemadmodum dictus venditor vti,agere,petere. & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam.]

Declaratio dicta clauſula,Conſtituens,&c.

Clauſula præſcripta operatur,vt re euicta quis poſſit directò agere contra authorem authoris ſui,ſecundum Bart in l.ſi pro re,§.ſi euictione,ff.de euictionibus.

CLAVS. XVIII.

Dans, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præſenti, & acceptanti, ac legitime ſtipulanti, vt ſupra plenam licentiam, liberamque poteſtatem,& authoritatem dictæ domus, vt ſupra venditæ cum iuribus,membris, & pertinentijs ſuis realem,actualem,& corporalem poſſeſſionem propria authoritate ipſius emptoris,& ſine alicuius Iudicis,vel curiæ licentia,decreto, vel mandato capiendi, & intrandi,ac apprehendendi, captamque,& apprehenſam retinendi, & de eis faciendi, & diſponendi ad ipſius emptoris libitum voluntatis.]

Digitized by Google

Declaratio praſcripta clauſula.

CLauſula hæc operatur, vt emptor, & ſui poſſint propria authoritate poſſeſſionem capere, ita quod non poſſit ea dici nulla defectu citationis, Afflict. deciſ. 178. num. 6. quod alias ſine dicta clauſula fieri non poſſet, vt l. ex ſtipulatione. Paul. de Caſtr. de acquir. poſſeſſ. qua licentia non tributa, emptor de vi teneretur: quia tunc vim omittere videretur, vt in d. l. ex ſtipulatione eod. tit. Peregr. deciſ. 312.

CLAVS. XIX.

DE clauſula Conſtituti. [Et donec dictus emptor inueſtitus fuerit, ac dictæ domus, & iurium, vt ſupra venditorum realem, & corporalem poſſeſſionem adeptus fuerit, interim dictus venditor precario nomine dicti emptoris, vt pro eo eamdem domum tenere, & poſſidere conſtituit.]

Declaratio ſupradicta clauſula.

NOta, quod cum per inſtrumentum non probetur poſſeſſio, neque illa transferatur in emptorem, niſi interueniat clauſula hæc conſtituti; Ideo in quolibet contractu venditionis conſueuit à Notarijs apponi dicta clauſula Conſtituti, & precarij, ex qua transfertur poſſeſſio rei venditæ in emptorem, ac ſi verè tradita fuiſſet, nulla præſentia, aut conſpectus rei mentione facta. Adhæc nota, quod ſi inſtrumentum venditionis fuerit ſtipulatum in præſentia rei venditæ, ſola præſentia rei venditæ, ſola præſentia rei dum, & vbi contractus conficitur operatur, vt poſſeſſio tradita eſſe cenſeatur, vt ſatis latè hæc habentur per Tiraquell. de clauſula conſtituti in 2. par. 3 ampliа. Vtilitas dictæ clauſulæ. De Vtilitate dictæ clauſulæ Conſtituti cum precario, viſum fuit non eſſe vlterius elaborandum, cum ſatis doctè ſcripſerit Tiraquell. in eius tract. de clauſula conſtituti: illuc in facti contingentia recurre. Sed tantum dixero, quod ſi Notarius fuerit interrogatus, quid ſit precarium? ſatis ſufficit illi reſpondere, quod precibus petendi vtendum conceditur tamdiu quamdiu is, qui conceſſit, patitur, ita propriè diffinit text. in l. 1. ff. de preca. & in cap. fin. extra eo tit.

CLAVS. XX.

DE ſolutione pretij rei venditæ, [Hanc autem, venditionem, & alienationem dictæ domus venditor fecit, & facit eidem emptori, vt ſupra præſenti, & ſtipulanti pro antedicto conuento pretio ſcutorum mille monetæ de iulijs decem pro ſcuto, quæ idem emptor in mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum præſentia ſoluit, & exburſauit eidem venditori præſenti, & recipienti manualiter, & incontanti in prompta, & præſenti pecunia, in tot iulijs, & teſtonibus, quæ idem venditor ad ſe traxit, & tractas totidem eſſe aſſeruit, de quibus ſe bene contentum vocauit, eundemque emptorem, & ſuos prædictos de eis quietauit, liberauit penitus, & abſoluit, & quatenus opus ſit, & ad maiorem cautelam renunciauit exceptioni non numeratæ pecuniæ, doli mali, fraudis, metus, & in factum conditionis indebiti: ob iniuſtam, & turpem cauſam, & ſine cauſa, ſpeique futuræ numerationis, & receptionis, omnibuſque alijs exceptionibus iuris canonici, & ciuilis, ac ſtatutis, priuilegijs, & conſuetudinibus, quibus contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum facere, dicere, vel venire poſſit, & quomodolibet ſe defendere, vel iuuare, renunciauit, & refutauit expreſſe.

Declaratio præſcripta clauſula.

ANtequam deueniamus ad explicationem intellectus aliarum clauſularum, aduertendum erit, quod ad hoc vt dicatur realis emptio, pretium rei vere in præſenti pecunia interuenire debet, gloſſ. in l. fin. C. de prædijs, Bal. in l. ex conuentione, & propterea bene erit dicere, quod pretium ſoluitur in præſenti pecunia, vt ſupra dictum eſt.

De alijs vero clauſulis [exception. doli mali, conditionis indebiti, & metus cauſæ] habes infra, de intellectu harum, & pluriũ aliarum renunciation.

De clauſula, & ſi plus valet, &c.

CLAVS. XXI.

ET ſi plus dicto pretio ſcutorum mille domus prædicta valeret, & valere poſſet quomodolibet in futurum, totũ illud plus, ſiue

ſiue ſit parua, ſiue magna quantitas, etiam ſi quantumcunque excedere vltra dimidiam iuſti pretij partem, dictus venditor, illam ſi ſciret, aut crederet plus valere, illud quod plus valeret dicto N. emptori ibidem præſenti, & legitime ſtipulanti, vt ſupra donauit, & expreſſe titulo donationis inter viuos dedit, ceſſit tiado, & conceſſit, puræ, meræ, & ſimplicis donationis, quia ſic ſibi facere placuit, & placet.]

Declaratio ſupradictæ clauſulæ.

DEueniendo ad intellectum clauſulę prędictæ, quæ eſt maioris, & quotidianæ dubitationis, aduertendum erit pro intelligentia Notarij, quod ſi in inſtrumento ſimpliciter diceretur, ſi plus valet, venditor emptori donat, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatem. Gabriel. concluſ. 1. l. 3. num. 56. de empt. & vend. ergo ſi excedit vltra dimidiam iuſti pretij, non poteſt dici, quod ſit donatio, & conſequenter reſcindi ex remedio. l. 2. C. de reſcin. vendit. ſecus autem, quando illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare. Pariſ. conſ. 128. num. 33. volum. 1. & propterea ad hoc tollendum, optimum erit vti clauſula magis ampla, & clara, ſcilicet, & ſi res plus valet id totum ſponte, & ex eius certa ſcientia donauit, ſiue in magna, ſiue in parua quantitate conſiſtat, etiam ſi multum excederet dimidium iuſti precij. Menoch. de Arbi. Iodi. caſ. 144. num. 16. quo caſu licet locus eſſet reſciſſioni venditionis ex dicto remedio. l. 5. tamen remanet donatio, quæ non reſcinditur, vt per Alexand. in l. ſi quis cum aliter. num. 13. in fin. ff. de verb. oblig. Et licet quam plura alia in hoc remedio. l. 2. de reſcind. vendi. dici potuerint ad illius interpretationem, & declarationem per Notariorum intellectu, tamen hæc ſola prædicta ſufficiant. His tantum remanet addendum ad clauſulam illam, ibi in fine poſitâ, ſcilicet [quia ſic ſibi facere placuit, & placet, &c.] quod ea importat tacitam donationem, in qua ſi requiritur, vel non requiritur inſinuatio, iuris eſt, & nihilominus pro huius articuli intellectu recurre ad Socin. in conſ. 215. num. 1. vol. 2.

De clauſula tradendi rem liberam, &c.

CLAVS. XXII.

PReterea verò dictus N. venditor affirmauit dictam domum cum alijs vt ſupra venditam, ad ipſum pleno iure dominij ſpectare, & pertinere, illamque eſſe liberam, & exemptam ad omni caſu, canone, reſponſione, recognitione, ſeruitute, & ab omni fideicommiſſo purificato, ſeu purificando, & alio quouis onere, & grauamine. Et nihilominus quatenus vnquam detegeretur, ſeu detegerentur aliquod onus, ſeu onera, ſimilia expreſſis, vel diſſimilia. ea penitus ſtatim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare libere, & ſine aliqua exceptione.]

Declaratio ſupradictæ clauſulæ.

AD hoc nota, quod cum venditor promiſerit tradere rem liberam, &c. vt ſupra dicitur, non dicitur tradita libera, ſi in re eſt ſeruitus, & tunc agetur ad totale intereſſe quaſi res tradita non eſſet: durum enim emptori eſſet habere rem cum ſeruitute, quam emptor ignorabat, & forte is non eſſet empturus, vel minus empturus, ſi illam ſeruitutem ſciuiſſet, & hoc dicitur ad intelligentiam ſupradictæ clauſulæ [tradendi rem liberam, &c.] Capic. deciſ. 187. num. 15. & ſeq.

CLAVS. XXIII.

CLauſula [ad defenden. emptorem ab omni moleſtante perſona, & de faciendo conſentire, &c. Dictamque domum non fore, neque eſſe alicui alteri obligatam, venditam, datam, donatam, permutatam, diſtractam, aut quouis modo alienatam, etiam alienationis latiſſimo ſumpto vocabulo, & nihil omnino in toto, vel in parte factum eſſe in præiudicium huius contractus, atque dictam domum tamquam ſpectantem, & pertinentem ad dictum venditorem pleno iure dominij vendere ſibi licuiſſe, atque licere, & hanc venditionem eſſe, ac ſemper, & perpetuò fore bonam, validam, & bene valide, & legitime factam, & in eam tamquam talem toties quoties opus fuerit facere conſentire omnem perſonam, collegium, & vniuerſitatem, ius aliquod ſuper dicta domo in

in toto ; vel in parte haben. vel habere quomodolibet prætenden. ad omnem ſolam, & ſimplicem requiſitionem, & voluntatem dicti emptoris, litem non inferre, neque inferrenti conſentire, omnemque litem . cauſam, & controuerſiam, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, aut petitorio tantum, aut in poſſeſſorio tantum, ſimul & ſemel, ac coniunctim, vel diuiſim inferantur, in ſe omni iudicio, & quacumque inſtantia, & parte iudicij, ſuſceptaſque proſequi, & terminare eius impenſis, procuratoribus, & aduocatis, & abſque cura, interuentu, & impenſa dicti emptoris, ac illius hæredum, & ſucceſſorum; Quin imo dictum emptorem, & illius hæredes, & ſucceſſores quocunque in, & ſuper dicta domo, ac eius membris, & pertinentijs, ac pacifica poſſeſſione ſemper, & perpetuo conſeruare, ac inſuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare, ab omni, lite, cauſa, controuerſia, moleſtia, ac moleſtante perſona.]

CLAVS. XXIV.

Declaratio.

Antequam deueniamus ad intellectum clauſulæ euictionis, viſum eſt non inutile, referre intellectum præſcriptæ clauſulæ de faciendo conſentire omnem perſonam, &c. quæ clauſula operatur, quod habens ius in re vendita conſentiat, vt in l. fin. ff. ſi cert. pet. Inſtitut. de inutil. ſtip. §. ſi quis alium citatum per Specul. in §. 1. eod. tit. verſ. faciet ſub num. 4. 3. par.

CLAVS. XXV.

Declaratiua clauſula de defendendo emptorem.

Clauſula vero, ſeu promiſſio [de defenden. emptorem ab omni moleſtia, & moleſtan. perſona] operatur, quod cum lis iniuſta fuerit (quod patet ex eo, quod emptor obtinuit) non tenetur ei venditor aliquid pro iniuſta lite, quantumcumque promiſerit eum defendere ab omni perſona, & vniuerſitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitime, & iuſte, vſque adeo quod tunc venditor non tenetur de iniqua ſententia lata contra emptorem in cauſa euictionis, Angel. in conſ. 173. incipien. In Chriſti nomine, præmittendum eſt, quando Iudex omnino proceſſit extra ordinem iuris, ſed iniuſtitiam facit. Ad hoc igitur, vt venditor omnino teneatur ne dum ad expenſas, verum etiam in cauſa euictionis, non abs re in præſcripta forma ſcriptum eſt, quod venditor teneatur de litem ſuſcipiendo, & defendendo emptorem de iure, & de facto, etiam quod ſequatur euictio ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio etiam per iniuriam, vel iniuſtam Iudicis ſententiam. Bart. in l. ſtipulatio iſta in princip. 3. colum. in ver. Quæro, ff. de verb. oblig. Item operatur, quod ſententia lata contra emptorem nocet venditori: ſecus ſine dictis clauſulis, vt ſuperius probaui: & ſecus ex pacto, vt per eundem Bart. in l. venditores eodem titulo. Hæc omnia præmittuntur ad intelligentiam Notariorum, qui paſſim in ſingulis eorum inſtrumentis emptionum has, vel ſimiles clauſulas ſcribere conſueuerunt. Solent etiam Notarij apponere, quod ſcilicet quotieſcumque contigerit fieri in præmiſſis, vel præmiſſorum occaſione aliquam litis intimationem, ſufficiat quæcumque ſimplex intimatio etiam domi dimiſſa copia ſine inſertione libelli, vel alia iuris ſolemnitate, & ſic ſimpliciter facta per inde afficiat, ac perſonaliter, & ſolemniter facta fuiſſet. Vel quod teneatur etiam ſi de litis euictione venditor non fuerit legitime certificatus. In quo breuiter dico, quod operantur, quod venditor teneatur de euictione etiam ſi ei non fuerit notificatum, quod fuerit mota lis, Angel. in l. empto. C. de euictio. Bal. in l. 1. in vltima col. verſ. item quero. C. de per. & commo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. ſi cum quæro. C. de euictio. in princ.

CLAVS. XXVI.

Declarationes clauſulæ dupli.

Nec deſunt Notarij, qui in ſtipulatione inſtrumenti ponunt, quod venditor teneatur ad duplum rei euictæ. pro cuius intelligentia nota, quod ſi ſimpliciter di-

citur

Digitized by Google

citur ſub pœna dupli, illud duplum iure refertur ad pretium conuentũm, non autem ad rei bonitatem, quæ pluris eſt, quam pretium, vt in l. ſi fundo, & l. cum fundus, ff de euictio. & ſic exprimendo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad æſtimationem rei, tanti quanti pro tempore plus valuit, vt per Specul. in §. t. de empt. & vendit. Nam duplum tantum valet, quãtum tantumdem, vt ibi ſub nu. 39. nu. 3. lib. 4.

Plura de intellectu venditionis rei propria, vel emphyteotica.

ET antequam recedamus ab intellectu clauſularum preſcripte venditionis formulæ non ſuperflue circa hoc viſa ſunt aliqua ferenda. Primum, cum venditor rem ſuam aſſerit, in eo apponatur iure proprio, & in perpetuum. Secundum, quando pro certo aſſerit rem eſſe emphyteoticam, vel alteri conditioni ſubiectam, & tunc dicatur iure conditionis emphyteoticæ debendæ tali Eccleſiæ, vel ſub proprietate talis Eccleſiæ, ac ſaluo, & reſeruato conſenſu rectoris Eccleſiæ reſpectu illius proprietatis, & directi dominij, & non alias, aliter, nec alio modo, de quo expreſſe proteſtatur. Tertium cum dubitatur, an ſit res propria, vel alterius, ſiue alicui conditioni ſubiecta, & tunc venditor liberat ſe, ſic alternatiue dicendo, ſi propriam, in perpetuum: ſi conductitiam habeas, cum illa conductione ad quam pertinet; Amplius quo ad clauſulam promiſſionis, ſcilicet, [domum eſſe liberam, & nulli alteri obligatam, &c.] operatur, vt ſtante iuramento, & docto quod res non ſit libera, & alteri obligata obſtat agenti ad ſolutionem promiſſi exceptio periurij, iuxta terminos, l. ſi quis maior. C. de tranſactio. quod intellige, quando promiſſio eſſet doloſa, & alteri præiudicia is. Caſſad. decif. 2. nu. 7. de iuran. quam etiam ſecuta fuit Rota in vna Rom. cenſus, Die 17. Aprilis 1598. coram R. P. D. Pennia, ſed his hactenus.

De clauſula renunciationis beneſi. l. penul. C. de reuocan. donatio. & alijs infra dicen clauſulis. Cap. IV.

QVONIAM ſæpe euenit, quòd tàm in contractibus inter viuos, quàm vltimarum voluntatum Notarij apponunt clauſulas renunciation. beneficij legum, ad fauorem contrahentium ſecundum ſubiectam materiam introductũ, de quibus illarumq; importantia ipſi eoſdem renunciantes accuratè certiores reddere non valent, ideo ad tollendum dubia, quæ ſuper validitate, & inualiditate renunciation. quotidie oriuntur, pro eorundem præſertim iuuenum intelligentia pro meis tenuibus viribus, aliqua de eis, illarumque importantia explicare curabo.

CLAVS. I.

Declaratiua ſupradictæ clauſulæ.

BEneficio l. penul. ſuperius citatæ. Renunciatur iuridicenti, quod ſi quis facit donationem in perſonam alicuius donatarij, excedentem ſummam ſcut. 500. ſiue inſinuatione, & decreto Iudicis, non valet talis donatio, imo ea poteſt per donatorem reuocari, niſi illi iuri renunciauerit, vt ibi in fine.

CLAVS. II.

Declaratiua, l. fin. C. de reuoc. donat.

COnſueuit etiam in hoc articulo donationis renunciari iuri dicenti, quod ſi eſt, facta donatio in filium emancipatum, vel alium, qui nõ ſit in poteſtate, ſeu alium extraneum, donator poteſt reuocare donationem, ſi donatarius ei iniuriam fecerit, vel manus impias in eum inferat, vel damnum irroget in bonis donatoris, vel vitæ eius inſidietur, vel conditionem appoſitam in donatione donatarius non impleat, l. fin. C. de reuocan. donatio. Ideo

Teri-

Digitized by Google

ſcribi ſolet in donationibus clauſula renunciation. beneficij dictæ l. licet hoc verum ſecundum aliquos eſſe non videatur.

CLAVS. III.

COnſueuit etiam apponi clauſula renunciationis beneficij. l. ſi vnquam. C. de reuocan. donatio. ex qua habetur, quòd per ſuperuiuentiam liberorum donatio reuocatur.

CLAVS. IV.

ITem conſueuit renũciari iuridicenti, quòd vbi donator fecit donationem cauſa mortis, quod nullo caſu poſſit reuocari donatio, non valet vt donatio cauſa mortis, vt in beneficio. l. vbi, ff. de donat. cauſa mor.

CLAVS. V.

REnunciatur pro mulieris benefic. Sen. Conſ. Velleiani. Nam ſi mater, vel ſi auia velit ſubire onus tutelæ filiorum, vel nepotum, renunciat ſecundis nuptijs contrahendis, & benef. Sen Conſ. Velleiani, vt C. quando mul. tuti. officio fungi poteſt. Item, ſi mulier renunciauit huic beneficio in multis alijs caſibus ſcilicet mandando, vel fideiubendo, conſtituendo etiam quod renunciet huic beneficio, vt C. ad Velleianum, cap 2. & 3. & l. 2 [vltimum cum ibi notatis, intellige hoc, ſi fuerit de iure ſuo certificata, alias non, & ibi not. de quo d. l. penul. C. ad Velleianum.

CLAVS. VI.

ITem renunciauit mulier benef. auth. ſiue à me C. ad Velleian. vbi quod ſi mulieri maritus, vel extraneus pro eo faciat donationem propter nuptias, maritus bona illius donata, nec obligare, nec alienare poterit. Sed ſi in hoc cõtractu conſenſus mulieris interuenerit, debet huic iuri, ſeu beneficio iuris renunciare: quia alias ſemper remanet ſalua actio in rebus donatis propter nuptias, niſi mulier ſecundò poſt biennium profiteatur, firmando primum conſenſum, niſi aliæ res ſuperſint viro, ex quibus mulieri conſuli poſſit: nam iſtis interuenientibus valebit alienatio alias non, vt in d. Authen. ſiue à me.

CLAVS. VII.

COnſueuerunt etiam mulieres renunciare beneficio. l. ſi mulier eod. tit. vbi quod ſi mulier perfectæ ætatis poſtquàm pro alio interceſſit, ſeu cauit, vel pignora dedit, iterato poſt primam cautionem expoſuit, vel pignus dedit intra biennium, adhuc ſibi non præiudicatur. quin poſſit excipere de Sen. Conſ. ſi poſt biennium exponatur, tunc obligatur, vt d. l. ſi mulier.

CLAVS. VIII.

ITem renunciauit mulier benef. l. Iuliæ de fundo dotali, vbi quòd ſi mulier dedit in dotem viro ſuo prædium ruſticum, vel vrbanum, maritus ipſum obligare, vel alienare non poteſt regulariter, & hoc propter prohibitionem ipſius. l. Iuliæ, & ideo ad hoc vt valeat alienatio, vel obligatio facta per maritum, vxor illi iuri renunciare poteſt, vt no. de iure iuran. cap. cum contingat.

CLAVS. IX.

REnunciatur quandoque beneficio Senatus Maced. C. & ff. nam ſi filiusfamil. aliquam fecerit obligationem, non tenetur eam ſoluere, nec exiſtens in patria poteſtate, neque poſt, nec eius hæres, nec fideiuſſor, vt C. & ff ad Maced. per totum, cui beneficio renunciare non poteſt, niſi fieret cum iuramento: quia tunc fortè valeret.

CLAVS. X.

COnſueuit renunciari beneficio condiction. ſine cauſa, vbi quòd obligatus ſine cauſa, vel iniuſta cauſa, non tenet obligatio, ideo illi iuri renunciatur, vt ff. de condi ſine cauſa per totum.

CLAVS. XI.

REnunciatur beneficio exceptionis doli, quæ competit, cum aliquis aſſerit ſe dolo, vel calliditate alicuius inductum ad aliquid faciendum, dandum, vel promittendum, de quo C. & ff. de exceptione doli per totum.

CLAVS. XII.

REnunciatur etiam beneficio actionis, & exceptionis, quod metus cauſa, vbi ſi aliquis per metum fecit, vel promiſit, per metum aliquid ab eo eſt extortum, vel ex actum, ius ſibi ſubuenit dando actionem, vel exceptionem, vt ff. & C. quod metus cauſa, quaſi per totum, & ff. de exceptione doli, l apud, §. penul. & fin. & ideo ne prætextu huiuſmodi metus, id quod agitur inter partes valeat reſcindi, renunciatur illi exceptioni, quod metus cauſa.

CLAVS. XIII.

ITem renunciatur iuri dicenti, quòd vbi aliquis iuri ſuo renunciat, debet illud ſcire, vt in Authen. quomodo oportet Epiſcopus,

Digitized by Google

pus,& cleric. §.igitur,cum ibi notatis::ideò vt renunciatio valeat, & reſcindi non poſſit,bene erit,vt is renunciet eidem authen: quomodo oportet.

CLAVS. XIV.

COnſueuit etiam renunciari benef. Epiſtolæ Diui Adriani, vbi quod quando aliqui ſunt obligati inſolidum, per huiuſmodi beneficium,ſi omnes præſentes ſunt ſol uendo tempore litis conteſtatæ, poſtulare poſſunt, vt actio diuidatur inter eos, & vnuſquiſque pro virili portione conueniatur, & non inſolidum. Secus ſi huiuſmodi beneficio fuerit renunciatum, ſecus etiam ſtante obligatione Camerali, vbi renunciatur omnibus ll & ll.auxilijs: quia tunc creditor poterit quem velit conuenire, vt in C.de conſtit.pec.l.fin.ex qua renunciatione ll. non intelligitur ex ea ſublatum fideiuſſ.ius ceſſionis.Deci.conſ.99 num.3.Bal. in l. ſi res obligata in fine, ff. de leg. & ibi Alexand.& quòd huic beneficio cedendarum actionum fideiuſſores, & alij obligati poſſunt renũciare, habetur in ff de fideiuſſ. l.fideiuſſoribus,& l.modeſtinus,ff.de ſolut.

CLAVS. XV.

REnunciant omni ll. auxilio cenſetur renunciaſſe beneficio Sen.Conſ.Velleiani, etiam ſi ſpecialiter non dicatur. Rip.in l.ſi vnquam. C.de reuocan.donat.nu.118. & de his, & de alijs renunciationibus,quæ in inſtrumentis debent apponi. Vide Specul.in tit concluſ.per totum.

CLAVS. XVI.

REnunciatur etiam benef. actionis redhibitoriæ,nam ſi ego ignoranter emi rem morboſam ab aliquo venditore, poſſum contra eum agere actione redhibitoria intra ſex menſes, vt mihi reddat pretium, & ipſe rem recuperat:& ideo ſi emptor huic beneficio renunciauerit, nõ poterit poſtea agere contra venditorem, vt l ſciendum, §.fin.ff.de redhibitoria actione.

CLAVS. XVII.

CLauſula illa (adhibita per iudicem cauſæ cognitione) videtur neceſſaria in contractu minoris,vel mulieris. Et clauſula (ſupplentes omnes,& ſingulos iuris,& facti defectus) non extenditur ad defectum partis contrahentis, ſed tantùm ad defectus, qui procedunt ex ſolemnitate iuris poſitiui. Specul in tit.de legat. §. nunc oſtenditur, verſ. 18.

Has ſingulas præſcriptas clauſulas hic non inutiliter ſingulatim ſcribendas fore cenſui ad intelligentiam, & vtilitatem Notariorum (qui experti ſummoperè ſunt laudandi) ad hoc vt ipſi,præſertim iuuenes de illarum importantia certiores redditi,alios quoque certiores reddere valeant, & de his hactenus.

De Clauſulis contractuum rei emphyteoticæ. Cap. V.

ALIQVA alia viſa ſunt præmittenda circa intellectum clauſularum contractuum rei emphyteoticæ.

CLAVS. I.

Clauſula [reſeruato beneplacito Sanctiſs. D.N.Papæ] facit conditionem,in tantum quod illa non purificata dominium non transfertur. Curt.Iun.conſil.74.num.17.volum.1.

CLAVS. II.

CLauſula (tradidit) non debet apponi in contractu rei emphyteoticæ, quia in re non perpetuò conceſſa, traditum nõn videtur traditum,ſed tantùm dicatur [dedit, & conceſſit] Specul. lib.4. 3 par. de emphyteoſi. Nec minus dicatur [pro ſe,& ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque] ſed tantum [pro ſe,& ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus) niſi eſſemus in conceſſione perpetua,& tunc talis clauſula extenditur, [pro ſe,& ſuis hæredibus,& ſucceſſoribus quibuſcumque] quæ verba æquipollent clauſulæ [& quibuſcumque dederit] & ad quoſcumque hærèdes tranſit extraneos Alexan. in conſ.9.volum.2.in primo volum.conſ 91. Afflict. decis.100.num.2. Quæ verba generalia debent, vt ſupra dictum eſt,intelligi niſi in eodem inſtrumento ſubſequatur expreſſe prohibitio de non alienan. quia tunc ad tollen. contrarietatem, quæ in omni diſpoſitione debet euitari,l.nam ad ea, ff.de condi & demonſtr. Bart.in l fin. §.quidam quæſiuit, ff.de condi.ind. ſupradicta verba, & etiam clauſula infraſcripta [ad habendum] intelligitur in terminis ſtipulationis factæ inter filios, & deſcendentes:& ex dicta prohibition.alienation.euacuatur virtus, & poteſtas dictorum

rum generalium verborum ſuperius ſcriptorum, Bal.conſ.565.num.5.lib.5. Curt. Iun.conſ.130.num.6. Dec.conſ.171.num. 3. verſ.4.

CLAVS. III.

CLauſula [ad habendum] quæ in ſimili contractu apponitur, non niſi hoc modo extenditur ſcilicet [ad habendum, tenendum, vtendum, fruendum, & gaudendum, & de dicta domo, ſeu prædio diſponendum, prout ſimiles emphyteotæ de rebus ſimilibus facere, & diſponere ſolent: quia tunc ex ſimili conceſſione emphyteotica non transfertur, niſi naturalis poſſeſſio, quam habet ſimilis emphyteota, & vſufructuarius. Specul. in §.1.l.4.num.10. de empt.& vend.

CLAVS. IV.

CLauſula [omnia iura, omneſque actiones, directo dominio, & canone ſemper ſaluis] in tantum quòd emphyteota in venditione per eum facienda ſemper debet ponere, iure directi dominij ſemper ſaluo, vt in l.1. C. de fœudis addita clauſula, & non alias, aliter, nec alio modo, quæ verba inducunt formam, & proinde haberetur, ac ſi inſtrumentum non eſſet ſcriptum, ea forma non ſeruata, l.non aliter in princip. de leg.3. l. qui hæredi. § vlt. de condi. & demonſtr. Reliquas verò ſingulas clauſulas, & illarum extenſion. habet in formulario inſtrum. ſub fol.311.

CLAVS. V.

CLauſula (renunciauit omni ll. auxilio) operatur, quòd ſterilitas, & quicumque caſus fortuitus non prodeſt conductori ad obtinendam remiſſionem mercedis. Capic.deciſ.87.num.10.

CLAVS. VI.

CLauſula (iure fœudi paterni, antiqui, & auiti) operatur, vt pater non poſſit filijs in fœudo præiudicare. Boſſ.in tit.de principe, & priuilegijs eius, num.312.& 338.

CLAVS. VII.

CLauſula reſolutiua contractus operatur, vt mora purgari non poſſit. Bal.in l.ſuper.C.de tranſactionib. Afflict. deciſ.174. num.3.

De ſupradicta materia rei emphyteoticæ, ſcilicet quid ſit contractus emphyteoticus, & in quibus differat à fœudo, & a contractu liuellario, & plura alia de hac materia emphyteotica, nihil vltra attingam, cum hanc prouinciam non aſſumpſerim, pro quorum intellectu recurre ad l.primam. C.de iure emphyteotico, & ad Authen. qui rem. C. de Sacroſan.Eccleſ. vbi pleniſſime omnia habes, & de his hactenus.

De Tranſactionis clauſulis. Cap. VI.

ANTEQVAM deueniamus ad intellectum clauſularum tranſaction. hæc pauca viſa ſunt præmittenda circa illius diffinitionem, ſcilicet, quod tranſactio eſt, quaſi actionis tranſitio: ab actione enim tranſit, qui tranſigit, vt habetur in ſumm. Azon. in 2.lib. C.de Tranſactio. in rubr. num. 2. clauſula generalis], quæ ſolet apponi in generali quietantia, & tranſactione, refertur ad illud tantum, de quo eſt litigatum, & de quo lis, ſeu quæſtio inter partes erat, vt in l ſi de certa, cum ibi no.in gloſſ. & doct. C.de tranſactio. Nam generalitas non refertur de ea, de quibus non eſt cogitatum, nec dictum.

Dum autem partes voluerunt renunciationem, ſeu quietantiam generaliter trahi etiã ad incognita (quia tunc apparet, quod partes cogitauerunt de omni iure. Bar. in d.l. ſi de certa colum.1.in fin.verſ.quæro vlterius. C.de tranſactio. Beltran.conſ 17.numer.4.vbi atteſtatur de communi, licet Iaſ. contrariam opinionem teneat in l. ſed, & ſi quis, § quæſitum, num.23. ff ſi quia cautio) Dicen. quod generalis renunciatio non valet, etiam ſi partes dicerent, quod voluerunt habere pro expreſſis, & ſpecificatis omnes caſus, qui contingere poſſunt: ratio, quia ignorans non videtur renunciaſſe iuri, quod ignorat l. nec his, §.hæres, ff. de acquir.hæredi. Actio in factum, eſt ſubrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis, & libertis deceptis à patre, & patrono contra eos: ideo illius renunciatio non videtur ſuperflua. Specul. in §.1. num.7. in 2.par. lib. 4. de dolo, & contumacia. & redeundo ad intellectum clauſularum præmitten.erit.

CLAVS. I.

QVod clauſula [nec contrariam exceptionem opponere] intelligitur de malitioſa,

Digitized by Google

ſa, vt per eundem Specul. in §. 2. 3. per eod. lib. num. 4. de ſolutio. & obligation.

CLAVS. II.

CLauſula, ſeu Aquiliana ſtipulatio omnes præcedentes obligationes nouat, & perimit. ipſaque perimitur per acceptilationem: & ponitur in generali, & generaliſſima quietantia: & dicitur (quietarum, &c.) etiam per aquilianam ſtipulationem præcedentem, & acceptilationem ſubſequutam, vt per eumdem Specul. in §. 2. verſ. Aquiliana autem, num. 25.

CLAVS. III.

CLauſula, ſeu pactum de nõ petendo, quod regulariter fit per quemcumque creditorem: Primò tollit obligationem naturalem eius, cui fit pactum: Secundò elidit ciuilem: Tertiò obligat naturaliter paciſcentem ad non petendum: & Quarto parit exceptionem reo. Bertaz. claul. 35. glo. 6. n. 2.

CLAVS. IV.

CLauſula (perpetuò grata, & firma, & numquam contrauenire) operatur, vt numquam currat præſcriptio contra actiones per l. quod ſi nolit. §. ſi quis, & ibi Bal. & Angel. ff. de edil. edict. Cæpol. caut. 155. Promittens autem non contrauenire addito iuramento, videlicet ex capite enormiſſimæ læſionis, nec minus poteſt contrauenire: quia poteſt promiſſionem ſeruare ſine animæ interitu. Imol. in cap. cum contingat, num. 56. de iur. iuran. Beroi. conſ. 51. num. 16. verſ. reſpondeo, lib. 1. nam actus iuratus, vt infringi poſſit reſpectu enormiſſimæ læſionis, debet probare læſionem, debet probare ignorantiam ad fuiſſe tempore interpoſiti iuramenti. Alexan. conſ. 125. nu. 13. lib. 1. Cur. Iun. conſ 141. num. 10. qui de comm.

CLAVS. V.

CLauſula (& omnia, & ſingula fuiſſe, & eſſe vera, & in nullo contrauenire) operatur, quod non poſſit opponi ſimulatio, nec venire contra iuramentum allegando ſimulationem Bald. in l. ius iurandum, de iur. iuran. Gramm. deciſ. 44. nu. 1.

CLAVS. VI.

CLauſula [rato manente pacto] operatur, quod ſi actor contraueniat, poteſt reus contrauenire, & ſe defendere exceptione tranſactionis, & ſimul, & ſemel pœnam ibi appoſitam petere, & conſequi, vt in l. ſi quis maior. C. de tranſactionibus.

CLAVS. VII.

CLauſula, ſeu licentia, quæ datur à contrahentibus, extendendi inſtrumentum ad conſilium ſapientis quomodo ſit extendenda? reſpondit Bar. quod ſapiens poſſit declarare ea, quæ ſunt iuris, vt puta ea, quæ ſunt de natura contractus. Item poteſt ſupplere ſapiens vigore arbitrij ea, quæ ſunt conſuetudine ponenda, vt per eundem. Bart. in l. illa inſtitutio, ff. de hæred. inſtituendis ſub num. 6. vbi dicit, ſed quæro iuxta præmiſſa. Notarius habens arbitrium conficiendi inſtrumentum ſecundum arbitrium ſapiētis, debet deponere ſub eodem die, & conſule, ſub quo eſt factum inſtrumentum illud, vel ſub eodem die, & conſule, ſub quo dicit ſapiens? vbi ſic ſtinguendo dicit, quod ſi ſapiens vult mutare verba poteſt ſub eodem Notarius pónere: ſed ſi ſapiens vellet ambiguum declarare, vel aliquid addere, in his, quæ poteſt. Notarius debet ſcribere ſub die, in quo dicit ſapiens: & iſta declaratio debet fieri coram duobus teſtibus, ſicut dicimus quolibet arbitratore, vt ibi ſub num. 7. & de hac clauſula [ad conſilium ſapientis] vide Felin. in cap. ex literis, de fide inſtrumentum, verſ. quid autem operatur, num. 11. par. 2. columm. 811.

CLAVS. VIII.

CLauſula (ex nunc, prout ex tunc) importat, quod vnum tempus videatur alteri in eſſe, & ex quolibet prædictorum temporum dici poteſt, ſtipulationem ſumere initium: & verbum (ex nunc) ſignificat actum verbi prolati: & illud verbum (ex tunc) ſignificat effectum actus eſſe collatum in tempus futurum, vt probatur in clemen. 1. de conceſſ. præben. Et quando dicitur è contra (ex tunc, prout ex nunc) videtur effectus collatus in tempus præſens, quo verba proferuntur, Bald. in Auth. quæ rogatus, in princip. C. ad Trebell.

CLAVS. IX.

CLauſula (de euictione de dato, & facto ſuis operatur, vt promittens teneatur tantum de dato, & facto ſuis, & facto hæredis, & ſui authoris, addita præſertim illa dictione, tantum, quæ videtur adiecta, ſolum ad excludendas perſonas extraneas. Alexan. conſ. 118. incipien. attentis narratis, volum. 6. Quæ clauſula ſemper ponitur inſtrumento retrouenditionis: quæ retrouen-

uenditio cum actus ſit neceſſarius, in eo ſolemnitas ſtatutaria non requiritur. Paul. de Caſtr. Alexan. & Iaſ in l. iuris gentium, §. fin. de pactis, Dec. conſ. 532.

CLAVS. X.

CLauſula quod quis promiſit (ſe facturum, & curaturum, quod alius ratificabit, ita quod faciendo poſſibilia non excuſetur) pro illius intellectu recurre ad Bertazzoll. in clauſ. 4. gloſſ. 10. num. 1. & ſeq. ibi omnia diffuſe habes.

CLAVS. XI.

CLauſula fideiuſſionis (ſciens non teneri, ſed teneri, volens) operatur, vt fideiuſſor non poſſit allegare ſe erraſſe in fideiubendo, credens teneri ad ſolutionem debiti, pro quo fideiuſſit. Bertazzol. clauſ. 39. gloſſ. 3. num. 1.

CLAVS. XII.

CLauſula (renuncians omni ll. auxilio) operatur, vt etiam excuſſionis beneficio renunciatum cenſeatur, vt per eundem Bertazzoll. clauſ. 40. gloſſ 4. num. 4.

CLAVS. XIII.

CLauſula (omni iuris, & facti exceptione remota) operatur, quod illa verba tollunt, & excludunt omnem exceptionem, & defenſionem, quibus mediantibus promiſſor non poſſit aliquid, in facto, & in iure ſe excuſare, vt ibi clauſ. 22. gloſſ. 1. nu. 1. & clauſ 34. gloſſ. 14. nu. 1.

CLAVS. XIV.

CLauſula (quod debitor poſſit conueniri Romæ, vel Florentiæ, &c. operatur, quod ibi poſſit conueniri, cum ille Locus contractus vere eſt, in quo fieri debet ſolutio, & ibi contractus cenſetur celebratus, vt l. contraxiſſe de actio. & obligati. poteſt etiã conueniri in loco domicilij ipſius debitoris, & alio vbi ipſe debitor reperitur Bart. in l 6. per totum, ff. de eo, quod certo loco.

Aliqua de manumiſſionis, emancipationis, adoptionis, & arrogationis inſtrumentis.

Cap. VII.

DE formulis Manumiſſionis, emancipationis, & adoptionis inſtrumentorum, hæc pauca viſa ſunt referenda, pro intelligentia Notariorum: Quibus quærentibus, quid eſt manumiſſio? reſpondeo manumiſſio eſt, detectio, vel datio libertatis ſerui, ad fidem Catholicam, Apoſtolicam conuerſi, & in ſacro fonte baptiſmi, iuxta ritum Sacroſanctæ Eccleſiæ baptizati, vt ff. de iuſti. & iur. l. manumiſſiones.

Et iſta manumiſſio debet fieri coram quocumque iudice, habente aliquam iuriſdictionem in ſeruum manumiſſum, vt C. de vindicta. liberta. l. fin.

Emancipatio autem eſt, relaxatio, & liberatio paternæ poteſtatis coram iudice dicta, ſecundum Azon. C. de emancip. lib. §. 1.

Et poteſt fieri coram quocumque iudice, habenti aliquam iuriſdictionem, vt l. 1. C. de emancip. lib.

Adoptio autem eſt legitimus actus, per quem quis efficitur filius, qui non eſt, vt inſtitut. de adoptio. in princip. quæ poteſt fieri coram quocumque iudice ordinario, vt ibi.

Arrogatio autem facienda eſt coram Principe, vel ex reſcripto principis, vt ibi: & hæc pauca de præmiſſis dicta ſufficiant ad intelligentiam Notariorum, qui de his præſcriptis inſtrumentis rogantur.

Digitized by Google

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De alijs clauſulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum.

PARS SECVNDA.

1 *Diffinitio Teſtamenti.*
2 *Requiſita ad illius validitatem.*

ANTEQVAM deueniamus ad explicationem clauſularum vltimarum voluntatum, pro intelligentia iuuenum Notariorum pro tempore creandorum, qui rarò, cum examinantur ſuper eorum idoneitate, interrogantur quid ſit teſtamentum? & quare dicitur teſtamentum? & quæ in eo neceſſaria ſint requiſita ad illius validitatem? Ideo breuiter hæc pauca præmittenda cenſui. Quòd ſcilicet teſtamentum eſt voluntatis alicuius legitima diſpoſitio, iuſta ſententia ideſt de eo, quod poſt mortem ſuam fieri voluit, cum inſtitutione hæredis, ſine qua teſtamentum non valet. Et dicitur teſtamentum, mentis teſtatio, ideſt declaratio voluntatis teſtatoris: quod niſi poſt mortem illius vires non habet, & in eo ſeptem teſtes re-
2 quiruntur, qui præſentes ſint; Et vocari debent in teſtamento cæci octo: & quinque in teſtamentis factis in villis, & militum: quandoque duo ſufficiunt. Et mulieres prohibentur eſſe teſtes in teſtamento. Item impuberes, furioſus, mutus, & ſurdus, Item is, cui bonis inter dictum eſt. Item quicumque, qui eſt in poteſtate teſtatoris. Item hæres ſcriptus: & etiam ille, qui cum ipſo hærede in eadem eſt poteſtate.

De Codicillis autem, & illorum forma, & requiſitis, quia pleniſſimè habes in omnibus libris artis notariæ, ideo illos recenſere ſuperfluum eſſe cenſui: ad quos in facti contingentia pro illorum ſcitu recurre.

De intellectu clauſularum vltimarum voluntatum. Cap. II.

ET licet plura alia de intellectu clauſularum contractuum inter viuos, mandati procuration. & compromiſſi hic referre potuerimus, tamen recordati ſatis diffuſe eas ſcriptas fuiſſe in prima parte mei formularij inſtrumentorum tàm primæ, quàm ſecundæ impreſſionis, ideo illis omiſſis de intellectū aliquarum vltimæ voluntatis, tamquam magis neceſſariarum ſermonem faciam. Et primò ad maiorem illarum intelligentiam, aliquas concluſiones præmittendas cenſui: quibus mediantibus magis dilucidè ad illarum ſcitum Tabelliones peruenire valeant. Quoniam ipſi in interpretatione mentis teſtatoris idiotæ, vt plurimum errant, & errando ſe-

Digitized by Google

cum teſtatorem errare faciunt, præſertim in materia ſubſtitutionum: ideo non inutile viſum fuit, eas ſingulatim deſcribere: ſcilicet pupillarem, vulgarem, exemplarem, breuiloquam, compendioſam, & fidei commiſſariam.

Clauſula pupillaris, & vulgaris ſubſtitutio.

CLAVS. I.

PVpillaris autem, & vulgaris ſubſtitutio talis eſt, ſcilicet, [inſtituo mihi hæredem filium meum pupillum: & ſi moriatur infra pupillarem ætatem, ſi ei hæres. N. vt inſtit. de pupil. ſubſtit. in princip.] Concipitur etiam per Verbum [ſubſtituo] quod verbum eſt aptum ad pupillarem & vulgarem ſubſtitutionem, vt ff. de vulgari, & pupillari ſubſtit. l. nam hoc iure, in princip.

Vlterius dum quæro, quot ſunt neceſſaria, vt pupillaris ſubſtitutio producatur in eſſe? reſponde, quinque.

Primò, quòd ſit de liberis teſtatoris.

Secundò, quòd ſit impubes, ſcilicet maſculus minor annis quatuordecim, fœmina minor annis duodecim.

Tertiò, quòd ſit in poteſtate teſtatoris, ſcilicet quod non ſit emancipatus.

Quartò, quòd poſt mortem teſtatoris efficiatur ſui iuris, ſcilicet quod non ſit recaſurus in poteſtatem alterius.

Quintò, quòd per mortem teſtatoris efficiatur ſui iuris. Quamuis Rayn. in hoc articulo ſubſtitution addit tria alia, videlicet.

Sextò, quòd pater teſtetur ſibi, & filio ſuo pupillo. vt ff. de vulg. & pupill. ſubſt. l. moribus, § quamuis autem:

Septimò, quòd filius prædictus pupillus ſit inſtitutus, vel exheredatus, vt ff. de vulg. & pupill. ſubſt. l. ſi. ſubſtitutus.

Octauò, quòd hæreditas ſit adita ex teſtamento paterno, vt in l. quæſitum, ff. de acquir. hæredit.

Alia de vulgaris ſubſtitutio.

CLAVS. II.

VVlgaris ſubſtitutio eſt duplex, ſcilicet expreſſa, & tacita. Et concipitur per verba negatiua, ſcilicet [inſtituo mihi hæredem filium meum: & ſi filius meus mihi hæres non erit, N. ſit mihi hæres] vt inſtit. de pupill. ſubſt. § 1. in gloſſ. ſuper verbo ad exemplum pupillaris, in princip. Et dicitur vulgaris ſubſtitutio, quia quilibet de populo poteſt ipſam facere, ſcilicet Pater, vel Mater, vel quilibet extraneus, vt ff. de vulgari, & pupillari, l. qui plures, & l. lutius eod. tit.

Alia de exemplari.

CLAVS. III.

EXmplaris eſt, quando pater inſtituit ſibi hæredem filium ſuum legitimum, & naturalem, furioſum. & N. filium ſuum legitimum, & naturalem: quæ ſubſtitutio exemplaris habet eamdem vim, quam habet ſubſtitutio pupillaris, & trahitur ad omnia bona furioſi, ſeu mentecapti inſtituti. C. de impub. & ali. ſubſtitut. l. humanitatis.

Alia de Breuiloqua.

CLAVS. IV.

BReuiloqua, ſeu reciproca eſt, vt puta [Teſtator ſibi inſtituit hæredes. P. & I. filios ſuos legitimos, & naturales pupillos, & ipſos inuicem ſubſtituit; & ſi ambo præfati filij decederent infra pupillarem ætatem, ſubſtituit eis. C. ipſius teſtatoris fratrem.

Alia de ſubſtit. compendioſa.

CLAVS. V.

SVbſtitutio compendioſa eſt [ſi teſtator inſtituit A. filium ſuum legitimum, & naturalem, & quandocumque ipſe A. deceſſerit ſine liberis, ſubſtituit ei B. nepotem ipſius teſtatoris] l. precibus. C. de impube. & ali. ſubſtit.

Alia de fideicommiſſaria.

CLAVS. VI.

SVbſtitutio fideicommiſſaria eſt, quando teſtator inſtituit hæredem N. & ipſum rogauit, quod per fideicommiſſum reſtituat bona hæreditatis ſuæ T] & primus grauatus de reſtituendo dicitur hæres: & ille, cui debet reſtitui dicitur fideicommiſſarius, vt inſtit. de fideicomm. hæred. per totum.

Et hæc ſufficiant ad intelligentiam inſtitutionum,

Digitized by Google

num,& ſubſtitutionum, quas Notarij quotidie ſcribere ſolent in teſtamentis, quæ ab eis rogantur, ita vt de cetero, nota imperitiæ eis nullatenus aſcribatur. Et de his hactenus.

Clauſula vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum.

CLAVS. VII.

REdeundo ad explicationem clauſularum vltimarum voluntatum, præmitten etiam erit aliquid, vltra præmiſſa, de hac ſupradicta clauſula, ſcilicet, quod operatur, quod datio ſubſtituti vulgaris non tollit ſuitatem, Bal. in l. non iuſtam in 1. col. in verſ. ex hac 50. nota. C. ad Trebell. Item intelligitur, quod electio ſit ſubſtituti, ſi caſus dictarum ſubſtitutionum vno ſemel, & eodem tempore veniat. Bal. in l. ſi frater. C. de fideicommiſſis. Et quia non poteſt ſimul. & ſemel eſſe directa, & fideicommiſſaria, ideo illa dictio, & reſoluitur in diſiunctiuam. & electio erit ſubſtituti. Bart. in l. ſi Titio, ff. de vſufructu legato.

De directa, & indirecta, ſeu fideicommiſſaria.

CLAVS. VIII.

QValis autem dicatur directa. & qualis indirecta fideicommiſſaria, ad faciliorem intelligentiam Notariorum explicatur, ſcilicet. Directa eſt illa, per quam ſubſtitutus capit hęreditatem ſine facto alterius ex diſpoſitione Teſtatoris, ita quòd non oportet recurrere ad primum hæredem, ſed adeundo hæreditatem efficitur dominus, l. cum hæres, ff de acquir. poſſ. ſi. exempli gratia. Inſtituo Titium hæredem, & ſi non erit hæres, Sempronius ſit hæres: & in hoc caſu nihil detrahitur per primum hæredem. Et idem dic in qualibet directa ſubſtitutione. Indirecta autem, ſeu obliqua eſt illa, per quam hæreditas capitur per manus primi hæredis. Vnde dicitur indirecta, quia immediatè non ſuccedit teſtatori, ſed capit de manu alterius: & ex huiuſmodi hæreditate capit primus hæres inſtitutus quartam partem, quæ appellatur Trebellianica, ſumpta ex nomine authoris, qui illam introduxit, vt poſt alios per Abb. in cap. Raynutius, de teſtamen. & vltim. volunt.

Et ex tali clauſula ceſſant plures difficultates, in quibus doctores ſe torquent, plurimumque laborant propter clauſulam hanc codicillarem, qua in practica vtuntur Notarij in omnibus fere teſtamentis. Cagnol. in d. l. precibus, eodem tit. num. 235. tom. 2. vbi, quod ea eſt maximi effectus, quamuis ipſi Tabelliones non intelligunt, quæ dicunt ad inſtar illorum cantorum, qui per rerum naturam bene cantant, ſed non intelligunt rationem ſui cantus, vt ibi Et in ſumma, quando teſtator facit prædictas ſubſtitutiones, regulariter apponitur dicta clauſula, ſcilicet vulgariter ſi non erit hæres, Pupillariter ſi in pupillari ætate deceſſerit, & per fideicommiſſum ſi poſt aditam, & poſt pubertatem deceſſerit.

Clauſula in ſtirpes, & non in capita.

CLAVS. IX.

PRo cuius præſcriptæ clauſulæ intelligentia præmittendum erit, quod prima omnium ſucceſſio eſt filiorum legitimorum, & naturalium cuiuſcumque ſexus ex eodem matrimonio, ſiue in poteſtate, ſiue emancipati ſint, vel poſthumi, hoc eſt poſt obitum patris nati: & ſuccedunt parentibus ab inteſtato in capita excluſis omnibus, & ex tranſuerſo cognatis. Nihil autem eſt aliud hæreditatem in capita diuidi, quam eam in tot partes, eaſque æquales diſpartiri, quot ſunt capita, quibus ſolet deferri, exempli gratia, Sempronius diem ſuum obiens, Titium, & Mæuium filios poſt ſe ab inteſtato reliquit. Vnde fit, quod in Sempronij hæreditate (quam in duas partes æquales diuidi neceſſum eſt) Titius, & Mæuius, vterque in ſemiſſem, atque in capita ſuccedunt: quia primum gradum ei ſuccedentes caput faciunt, vt in l. poſt conſanguineos, §. hæreditas, ff. de ſuis. & leg. hæred. In ſtirpes vera ſucceſſio diuiditur, quando liberi parentes ſui locum aſſumentes, in ea dumtaxat hæreditatis parte ſuccedunt, quam parens, vbi ſuperſtes eſſet aſſecutus fuiſſet: ſic nuncupata, quod non primum gradum, atque ideo caput ipſum, ſed eam prolem, quæ ex capite defluit, quaſi ſtirpem, & gentilitię domus radicem conſpicit, in hunc modum Titius ex inteſtato filios non reliquit, ſed ex Seio nepotes, ex Caio nepotes tres, omnes patrue-

les, atque hæredes proximos ſucceſſuros, quorum duo ex Seio nati il ſemiſſem, tres verò quos Caius edidit in alteram ſemiſſem vtique in ſtirpes vocantur, inſtitut. de legat. agn ſucceſſ. r. §. hnc etiam Pater enim multis filijs habetur loco vnius capitis tantum.

Clauſula Codicill.

CLAVS. X.

Clauſula illa codicillaris, quæ apponitur in teſtamento,ſcilicet.[Hanc autem teſtator dixit eſſ.,& eſſe velle ſuam vltimam voluntatem, ſuumque vltimum teſtamentum, quod. & quam valere voluit iure teſtamenti nuncupatiui: & ſi tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, ſeu donationis cauſa mortis, & alterius cuiuſcumque vltimæ voluntatis, quo ſeu quibus melius,valere poterit, & tenere omni meliori modo,&c.] operatur & locum habet.ſi teſtamentum deficiat ex cauſa præteritionis. ad text. in l ſi patroni, in princip. ff.ad Trebellian. Doct. in authen. ex cauſa de lib. præt. & per Clarum in §. teſtamentum, lib.3.quæſt.46.vbi atteſtatur de magis communi,quod ſcilicet teſtamẽtum ſuſtineatur,in vim codicilli. Vide tamen in hoc Put. lib. 2. deciſ. 284. num. 2. Operaturque, & locum habet, vbi teſtamentum non valet propter defectum ſolemnitatis omiſſæ. Et inter liberos operatur effectum voluntatis minus ſolemnis, & minus perfectæ. Guid Pap.quæſt.513.operatur etiam, quod videntur rogati in teſtamento hæredes ſcripti, vt ſi teſtamentum ſit minus ſolemne,ſoluãt legatã in eo contenta,vt ſeruetur mens Teſtatoris, vt no.in l. ex teſtamento cum alijs citatis per Alexand. in conſ.26. 1.volum. & in 2.volum. conſ.42. & in 3.volum.conſ.176.colum. Et ſi non valet vt teſtamentum in ſcriptis, valebit vt teſtamentum nuncupatiuum. Paul.de Caſtr.in l.hæredes palam.verſ.ſed an valebit. ff.de Teſtamentis,& magis diffuſe. Specul.in titul. de æditione inſtrum. quod iſta generalis clauſula [ſi non valet iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiſlibet vltimæ voluntatis] operatur tantum cum teſtamentum deficiat propter defectum ſolemnitatis omiſſæ, vt ſupra diximus,vt puta cum deficiat numerus ſeptem teſtium, vel alia ſolemnitas, & tunc valeat iure codicillorum. Non autem operatur ſi in alio deficiat, vt puta ſi rumpatur per querelam,vel poſthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem, & hoc probatur ex eo,quod dicitur,valet, & ſic loquitur de præſenti defectu qui eſt, vt quia nõ eſt ibi plenus numerus teſtium, vel non teſtium, vel non ſunt rogati, vel eſt mulier, non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de prædictis modis; Si enim dixerit, valebit, tunc futuros complectetur defectus. Vt ergo hos modos comprehendat; melior eſſet dicere [ſi non valet, vel non valebit iure teſtamenti, &c.] vt per Specul. in 2.par. in §. compendioſe, num.18. de inſtrum.editione.Si quis igitur velit ſecure teſtari. ſic dicat. [Si non valet teſtamentum ratione præteritionis,vel exhæreditationis, vel alterius ſolemnitatis omiſſæ, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiſlibet vltimæ voluntatis, & rogo omnes, vt mihi venientes ab inteſtato,vel ſuccedentes ex teſtamento, vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clauſulam codicillarem non diuexent] in Seraph.deciſ.63.lib.4. Quòd operatur,vt ſit locus ſubſtitutioni. quando teſtamentum eſt effectum caducum per mortem ſubſtituti etiam ſi concepta ſit per verbum, valeat, quòd eſt præſens ſubiunctiui modi,qui trahitur ad futurum.

Clauſula omni meliori modo.

CLAVS. XI.

Clauſula illa [omni meliori modo,&c.] facit, vt teſtamentum in ſcriptis conditum valeat tamquam teſtamentum nuncupatiuum, quia tunc teſtator non ſe aſtrinxit velle ſolemniter inſcriptis teſtari. Alexand.conſ.476. volum.5.

Clauſula caſſans, &c.

CLAVS. XII.

Clauſula [caſſans, irritans, & annullans idem teſtator omne aliud teſtamentum, & donationem cauſa mortis, ac aliam quamcumq; vltimam voluntatem per eum hactenus quomodocumq; ſub quibuſcumque verbis etiam derogatorijs factum, & factam.] Operatur quod vltima derogat prio-

Digitized by Google

priori, præſertim quando ſumus in teſtatore literarum ignaro, vel muliere: quo caſu ſufficit, vt in ſecundo teſtamento adſit tantum generalis reuocatio abſque ſpeciali derogatoriæ clauſulæ mentione: & in eo ſi fuerit appoſita clauſula illa derogatoria, præſumitur tantum appoſita potius de mente Notarij quam teſtatoris Idiotæ, vſque adeo quod dicta clauſula derogatoria nihil operatur Barbat. in conſ. 89. col. 6. volum. 4. late Pariſ. in conſ. num. 10. cum ſeq volum. 3. & quando teſtamentum primum non rumpitur per poſterius hic referre mei inſtituti non eſt: ſed pro eius intellectu in facti contingentia recurre ad ſummam Azon. in 5. librum inſtitution. in titulo quibus modis teſtamenta infirmantur Rub.

Alia Clauſula ſubſtitutionis;

CLAVS. XIII.

CLauſula ſubſtitutionis alicuius ex eius familia adiecta ratione, & cauſa [quia vult bona ſua conſeruari in agnatione, & familia] operatur, vt inducatur fideicommiſſum in omnes de familia, vt in l. cum pater, §. filjo de leg. 3. citata per Menoch. de præſump. l. 4. præſump. 73. nu. 45.

De alia clauſula omni meliori modo.

CLAVS. XIV.

CLauſula [omni meliori modo, & forma] in his vltimis voluntatibus importat, quod ſi teſtator dixerit [relinquo Titium hæredem quoquo titulo] iſtud teſtamentum non valeat niſi dicatur iure inſtitutionis, vt per doct. in cap. Raymundus de Teſtamentis. addita tamen iſta clauſula [omni meliori modo, &c.] valet teſtamentum Bal. in l. quoties in fin. C. de hæredi. inſtit. & quod iſta clauſula æquipollet clauſulæ codicillari. Felin. in cap. cum ſuper de offic. delegat. num. 11. verſ. quid autem, & ibi, quod vbi lex exigit certam formam verborum, qua omiſſa actus vitiatur: ſecus vbi apponitur clauſula [omni meliori modo, &c.]

Clauſula integræ reſtitutionis hæreditatis.

CLAVS. XV.

CLauſula hæc [totam, & integram hæreditatem reſtituat] operatur, vt Trebellianica prohibita cenſeatur. Put. deciſ. 448. l. 2. in fine.

CLAVS. XVI.

CLauſula derogatoria in ſecundo teſtamento non ſolemni poſita, primum ſolemne, non tollit per Cel Vgo. in tract. de clauſulis, num. 21.

CLAVS. XVII.

NE Teſtator, legan. rem emphyteoticam, cadat à iure ſuo remedium eſt, vt prædium, ſeu domum emphyteoticam leget ſaluo, & reſeruato iure habentis directum dominium, & traditio rei legatæ non fiat ab hærede antequam dominus directus conſentiat, nec aliter, nec alio modo; & ſic legatum erit validum: & teſtator non priuatur iure ſuo Io. dilect. de Arte teſtan. in tit. 6. de legatis caut. 46. num. 2.

CLAVS. XVIII.

CLauſula codicillaris ſubſtinet teſtamentum fratris etiam turpi perſona hærede inſtituta Io. dilect. de arte teſtan. de lib. inſtitut. caut. 16. num. 4. fol. mihi 147.

Digitized by Google

SALVSTII TIBERII A CORNETO

Tractatus de Clauſulis Inſtrumentorum.

PARS TERTIA.

De aliquiqus pertinentibus ad officium Tabellionum circa extenſionem clauſularum inſtrumentorum.

Cap. I.

NEC erit ignorandum, quod ſi nota alicuius Notarij prę mortui reperitur ſcripta in eius matrice originali poſita in eius protocollo, vel alibi, vt puta, & promiſit, &c. & conſtituit, &c. Notarius, qui hanc notam reaſſumit in publicam formam, poterit extendere dictas clauſulas ceteratas ſecundum ſubſtantiam contractus. Verum quia multi conſueuerunt diuerſimodè loqui, erit aduertendum, quod ſi præcedens contractus eſt ſimilis illi, de quo redditur nota in forma publica, & illa dictio, & cætera, ſtat extenſa in illa abbreuiatura, Notarius, qui reaſſumit illam notam in publicam formam, poterit extendere illam dictionem, ſeu notam ſic ceteratam ſecundum præcedentem contractum. Sed vbi in contractu præcedenti eiuſdē materiæ mutaretur talis dictio diuerſimode extenſa, tunc Notarius ſubrogatus debet traducere, ſeu conficere inſtrumentum cum prædictis abbreuiaturis ceteratis, ſicut ibi originaliter ſcripturæ manent: quoniam dóctores in caſu huius quæſtionis in l. ſi initium, ff. de eden. dicunt, quod dictio, &c. debeat extendi ſicut conſueuit extendi per eundem Notarium mortuum, in alio ſimili contractu, ſeu inſtrumento. Specul. in titul. de inſtrumen. editione in §. oſtenſo, verſ. Quid ergo ſi in abbreuiatura, in prima additione.

Forma autem ſubſcriptionis Notarij, qui publicat rogationes alterius Notarij, hæc eſt videlicet.

Ego N. Notarius ſupradictum inſtrumētum de verbo ad verbum ſuſcepi de nota talis Notarij mortui, qui ipſum manu propria, quam bene noui, ſcripſerat, & hoc de mandato magnifici D. A. Iudicis, quo ad ſubſtantiam nullo detracto, addito, vel mutato, vel tranſportato, & in publicam formam redegi, & meum ſolitum ſignum appoſui.

Quibus præmiſſis circa extenſionem clauſularum Notarij mortui addo Caroccium in tract. de locato, & conducto in quæſt. 4. de mercede incerta ſub num. 32. vbi quod ſi reperiantur in breuiatura locationum, vel aliorum inſtrumentorum alicuius Notarij mortui, Notarius ſubrogatus poteſt, & debet eam extendere ſecundum conſuetudinem Notarij mortui: quæ ſi reperitur varia attendenda eſt vltima conſuetudo, vbi citat Albericum affirmantem hoc eſſe verum quoad inſtrumenta confecta tempore illius vltimæ conſuetudinis, in alijs ſecus. Sed eſt ſeruanda conſuetudo temporis confecti inſtrumenti, & ſic quod attendatur vltima conſuetudo particularis perſonæ de actis, & geſtis tempore illius vltimæ conſuetudinis, vt ſupra dictum eſt. Bene verum eſt, quod circa

ea dictarum in breuiaturarum extenſionem, Notarius ſubrogatus debet apponere clauſulas conſuetas communiter apponi ſolitas per alios Notarios, & ita conciliando multas opiniones tenet Iaſ. in l. Gallus, §. idem credendum, num. 16. de liber. & poſthum. quam commendat Gabriel. de conſuetud. concluſ. 3. in fin. Extendere autem ex coniecturata mente non poſſet Notarius ſine mandato Iudicis, vt ibi in fine, & de communi atteſtatur Iaſ. in l. Argentarius, num. 3. ff. de eden. & proſequen. hanc ſatis quotidianam materiam dicendum etiam arbitror, quod licet Notarius cenſeatur rogatus, vt apponat in inſtrumentis clauſulas apponi ſolitas, & conſuetas. Iaſ. in l. omnibus, §. ſi procurator, numer. 17. ſi quis ius dicere non obtem. & l. 3. C. de iure emphyt. quod ſanè eſt intelligendum, vt ſcilicet apponat clauſulas ſolitas ſemper, & eodem modo. Secus ſi aliquando diuerſimodè eas ſoleat apponere. Ripa in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig. num. 49. Alexand. ibi citat. in conſ. 5. ſi vera ſunt, colum. 4. lib. 5. Vſque adeo quod Notarius, ſi in imbreuiatura poſuit tantum [talis vendidit tali, talem rem, pro tali pretio præſentibus Teſtibus] ſub illa imbreuiatura, &c. intelligitur id, quod in carta debet, & ſolet per eum apponi, Iaſ. in l. Argentarius, ff. de eden. numer. 3. Eò Amplius, quod alius Notarius extrahens illam imbreuiaturam, poteſt illam complere, & extendere iuxta conſuetum, vt per Bartol. ibi ſub num. 2. eodem tit. & per eundem Bart. in l. de die, num. 5. ff. qui ſatiſd. cog. & licet præmiſſa videantur contrariari per Marſil. in ſing. 123. in vere clarum eſt, vbi quod talis Notarius non poterit apponere, nec extendere clauſulas apponi ſolitas in ſimilibus inſtrumentis, ſi illæ clauſulæ appoſitæ non ſint in originali allegat ſingulariter dictum Bald. in Rubric. C. de fide inſtrumentorum in ſexta columna, verſ. 4. quæritur, quod dictum pro valde no. refert, & ſequitur Iaſ. in l. fin. in 12. colum. C. de iure emphyteot. & ex hac Baldi doctrina apparet, quod ex protocollo vnius Tabellionis alius tabellio non poteſt conficere inſtrumentum, addendo aliquid, vel detrahendo, vt ibi, & ex relatis per eundem Marſilium in d. ſingul. 123. clarum eſt in iures quòd tamen intelligerem, ſi in ſimilibus inſtrumentis nullæ eſſent oppoſitæ imbreuiaturæ, & ſuæ dictiones, &c. ex quibus poſſit haberi veritas circa ſubſtantialia contractus tamen cum in hoc articulo varijs doctores variè locuti fuerint, remitto me ad eos, & de his hactenus.

Plura alia de erroribus Notariorum corrigendis. Cap. II.

ALiqua in proximo præcedenti cap. præmiſſimus de extenſione imbreuiaturarum: non inutiliter etiam aliqua viſa ſunt dicenda de erroribus Notariorum, illorumque correctione pro quorum intelligentia recurrendum eſt ad Bart. in conſil. 208. per totum, qui materiam hanc optimè explicat. Vbi quod quodlibet inſtrumentum continet iſta duo. Vnum, quod ſpectat ad Notarium tantum, ſcilicet ponere Annum Domini, indictionem, diem, menſem, & locum, & alias ſolemnitates. Secundum, quod continet inſtrumentum, eſt illud, quod ſpectat ad partes contrahentes, ſcilicet ſubſtantialia contractus, & in hoc erit videndum, an ſi circa alterum iſtorum Notarius erraſſe ſe dicat, admitti debeat ad correctionem erroris; Et circa primum dico, quod quandoque eſt erratum circa ea, quæ non vitiant inſtrumentum, nec ipſum nullum reddunt, vt ſi in eo eſſet mala latinitas, & tunc non vitiatur inſtrumentum, l. imperator de Sta. ho. per Notarium poteſt corrigi, quandoque eſt erratum in eo, in quo inſtrumentum vitiatur, & tunc quandoque conſtat quod eſt erratum: in quo ſi deficiat, vitiatur exemplum, vt puta. ſi in inſtrumento deficiat indictio: nam defectus indictionis vitiat inſtrumentum, quandoque conſtat, quod eſt erratum, ſed non conſtat in quo: vt ſi omiſſa ſit dies, & ſic conſtat de errore, ſed non in quo ſit erratum: quia non conſtat de quo. Et Notario dicenti ſe recordari, debet credi. probatur, quia officiali creditur in officio ſibi commiſſo, & hoc quando eſt erratum in omittendo. Sed quando eſt erratum incommittendo, puta quia appoſuit vnam diem pro alia, & iſto caſu non poteſt corrigere, niſi doceret de errore per teſtes, vel alios modos. Quandoque

Digitized by Google

doque eſt erratũ alio modo, vt quia de indictione non recordatur cum anno domini; & tunc dicit, quod conſuluit Dinus, quod inſtrumentum non vitiatur. Circa ſecundum principale, quando in eo, quod pertinet ad partem, dicit ſe erraſſe, vt in propoſito: quia dicit Notarius ſe erraſſe, ponendo in ſcripto illa verba habeat, & habere debeat liberè, & expeditè, &c. & hoc dicit, quod ſi Notarius vult ſe incontinenti corrigere, admittitur: aut ex interuallo, & non poteſt, niſi probato errore. Nam ſi diſcordat inſtrumentum ab originali protocollo, in tantum quod pars, cui dedit copiam ſcripturæ, in qua conſtat ipſum erraſſe, cogitur ipſam Notario reſtituere, vt ipſam corrigat, quod tunc facere debet cum decreto Iudicis. Et erunt partes Iudicis, vt pronunciet in quantum conſtat ipſum Notarium erraſſe, dictum errorem per ipſum corrigi, & partem debere ſibi reſtituere ſcripturam ſumptam, in qua apparet error, vt hęc omnia probantur per eundem Bart. in d. conſilio ſuperius citato à principio vſque ad finem.

Aliqua alia de pertinentibus ad officium Notariorum.
Cap. III.

INfra ſummatim referuntur aliqua de pertinentibus ad officium Notariorum. Notarius nõ poteſt plus ſcribere, quàm quod proprijs oculis videat. Burſat. conſil. 24. num. 11. volum. 1. fol. mihi 88. Vide etiam in hoc Marſ. in ſingul. 461.

Notarius non præſumitur rogatus de ſua propria ſcriptura, niſi afferat ſe rogatum. Corn conſ. 191. volum. 1. num. 1. & verius per Bart. in l. ſciendum, ff de verb. oblig. ſi ſcripſit tanquam Notarius, vel ſubſcripſit.

Notarij ſi duo fuerunt rogati de inſtrumento, quorum vnus tantum ſe ſubſcripſit, tale inſtrumentum non probat. Dec. conſ. 36 num. 1. Bal. in l. ius iurandum, colum. fin. C. de Teſta. Teſt. & an cenſeantur rogati inſolidum. Put. deciſ. 6. lib. 1. per totum.

Notarius an poſſit inſtrumentum ſubſcribendum alteri delegare. Pedemon. deciſ. 36.

Notarius non computatur in numero, quando Teſtium, quando conficit aliquam ſcripturam, gloſſ. in l. hac conſultiſſima. C. qui teſtam. fac. poſſ. & l. Domitius, ff. de Teſtam. Alexand. conſil. 166. num. 2. volum. 2.

Notarius tenetur ad intereſſe partis aliquid doloſe omiſit in inſtrumento. Iaſ. in l. errore ſcribentis. C. de Teſtam. num. 2. & quod potius præſumitur error, quam dolos Gabriel. concluſ. 11. lib. 7. de maleficijs, num. 16.

Notarius qualiter conficiet inſtrumentum ſuper nutum, & an ſurdus poſſit inſtituere hæredem ſolo nutu? Bald in l. diſcretis, num. 3. C. qui Teſtam. fac. poſſ.

Notarius, qui conficit inſtrumentum de teſtamento imperfecto, an puniatur de crimine falſi. Bal. in l iubemus, num. 6. C. de Teſtam.

Notarius, quando ignoraret an eſſet trãſacta media pars noctis, vel ne, tunc poteſt dicere Actum tali nocte, quæ fuit media infra talem diem puta Mercurij præcedentem. & Iouis ſequentem. l. more Romano, ff. de ferijs.

Notarius an debeat habere cognitionẽ rei, quam ſcribit? & an debeat cognoſcere contrahentes? Bal. in Rubr. de fide inſtrumentorum, num 9. & 13.

Notarij aſſertione, quando ſtatur, quod contrahentes fuerunt duæ partes vniuerſitatis? Capic. deciſ. 4. num 5. Rol. à Vall. in conſ. 90. num. 37. volum. 1. vbi quod creditur Notario tractatum factum fuiſſe in eius præſentia, ibi num. 8.

Notarius qualiter ſcribere debeat aditionem factam per mutum. Vide Bart. in l. mutum, num. 2. ff. de acquir. hæredit.

Notarius quomodo debeat ſtipulari inſtrumentum diuerſorum Idiomatum, & qualiter conficere inſtrumentum? Vide Bal. ſuper inſtitut. de verb. ſtipul. in rubr. in §. verbig.

Notarius in teſtamentis non debet apponere, ſcilicet mortis cogitatione turbatus: quia ſimiles Teſtatores mortis cogitatione turbati neſciunt quid agant, & ſolent omnibus affirmatiue reſpondere. Ripa l. 2. §. ſi quis ita, num. 10. ff de verb. oblig.

Notarius vbi facit aliquam interlineaturam, vel abraſionem, ſeu caſſationem ſi vult

vt

vt omnis ceſſet ſuſpitio, atteſtetur in fine inſtrumenti, quòd ipſe interlineaturam, vel abraſionem fecit, Felin. in cap ex literis, de fide inſtrument. verſ. Quinta declaratio, ſub num. 9.

De aliquibus clauſulis compromiſſi. Cap. IV.

CLAVS. I.

Clauſulæ [procedendi arbitrio tuo] importat arbitrium boni viri. Felin. in cap. 1. de conſtitutionibus, verſ. & ſi dicantur committimus arbitrio, vbi ponit fallentiam, quando iſta verba diriguntur ei, qui alias erat Iudex, vt ibi.

CLAVS. II.

Clauſula poſita in compromiſſo [vt videas quid iuris] dic quod ille iudex compromiſſarius poterit decidere omne dubium, quod dici pôteſt ex cauſa non ſolum in principali cauſa, ſed etiam ex appendentijs. Felin. in d. cap. 1. eodem tit. colum. 56. verſ. & ſi dicatur videas quid iuris.

CLAVS. III.

Clauſula [procedendi de iure, & de facto] importat. quod Arbiter poterit procedere ad ſimilitudinem Arbitratoris ibi colum. 56. in fine.

CLAVS. IV.

Et ſi dicatur [vt procedat ſecundum ſenſum ſuum] dic, quod poterit procedere ſecundum voluntatem ſuam propriam. Felin. ibi verſ. & ſi dicatur ſecundum ſenſum ſuum, colum. 57. circa princip. Contrarium tenuit Abb in d. cap. 1. de conſtitutio. colum. 11. verſ. in gloſ. fin.

CLAVS. V.

Qvod procedas ſecundum libitum tuum] dic quod importat liberam voluntatem, per eundem Felin. ibi verſ. & ſi dicatur ſecũdum libitum ſuum, colum. 57. circa med.

CLAVS. VI.

Qvod procedat ſecundum prudentiam ſuam] dic quod importat arbitrium boni viri, ibi in verſ. & ſi dicatur ſecundum prudentiam tuam, col. 57. in medio.

CLAVS. VII.

Et ſi dicatur [procedes præuia ratione] dic quod intelligitur in monitione, & non conditione, ibi dict. colum. 57. in fine verſ. & dicatur, quod tibi videtur.

CLAVS. VIII.

Et ſi dicatur [quod procedes ſecundum ſpiritum ſuum] dic quod importat voluntatem liberam ſecundum regulam rationis, ibidem in verſ. & ſi dicatur ſecundum ſpiritum tuum, colum. 58. in princ.

CLAVS. IX.

Clauſula in compromiſſo appoſita [quod intelligatur eſſe lis, & quæſtio de omni eo ſuper quo fuerit laudatum] quid operatur. ad hoc primo no. quod ſi ſuper certo non poteſt tranſigi, ita nec compromiſſum de iure, & de facto fieri: quia habet vim tranſactionis, vt C. de Iudicijs. Authen. ſi verò, & ideo in generali compromiſſo quantumcumque pleno non veniunt illa, quæ ſunt certa, & liquida, & ſuper quibus ſpecialiter compromitti non poſſet, etiam ſi apponatur præſcripta clauſula [quod intelligatur eſſe lis, & quæſtio de omni eo, & ſuper eo, ſuper quo fuerit laudatum:] quia cum ſimpliciter, vel ſpecialiter non poſſit tranſigi, nec compromitti ſuper liquidis, non videtur, qualiter illa clauſula poſſit operari ſuper liquidis, & claris, & in eis intelligatur compromiſſum, cui tamen reſponderi poteſt, operari circa alia non liquida, de quibus eſſet dubium, an venirent in compromiſſo tamquam de illis non fuerit cogitatum: nam iſta clauſula faciet, vt de eo, ſuper quo fuerit pronuntiatum, cenſeatur cogitatum ſaltim in genere; licet, ſi non eſſet appoſita, non cenſeretur cogitatum, nec in genere, nec in ſpecie, & in hoc eſt vtilis illa clauſula, quod Paul. de Caſt. dicit perpetuò no. quia eſt pulcra practica ad euaden. dubietatem, quæ poteſt oriri, vt in l. 1. ff. de tranſactionibus, num. 7. in Rubr.

CLAVS. X.

De clauſula [quod poſſit dare viri, & alteri tollere] & de alijs clauſularum apponi ſolitis in compromiſſis, & illarum importantia, de his ſatis loquuti fuimus in meo formulario inſtrumentorum, ideo de his haſtenus.

Inferius ſequuntur diuerſæ aliæ clauſulæ compromiſſi traditæ per Vgo. Cel. in eius tract. de clauſulis.

CLAVS. XI.

Clauſula [procedendi ſecundum æquitatem] in compromiſſo operatur, vt

ex-

excludi poſſit exceptio præſcriptionis, ibi num. 105.

CLAVS. XII.

CLauſula [quomodocunque, & qualitercunque] non comprehendit caſus, in quibus a iure requiritur mentio ſpecialis, ibi, num. 119.

CLAVS. XIII.

CLauſula [inſolidum] in compromiſſo, & [factum ab vno valeat, &c.] non operatur, quando omnes ſimul inceperunt cognoſcere: quia tunc omnes ſimul debent laudare, ibi, num. 139.

CLAVS. XIV.

CLauſula [partibus abſentibus] operatur, quod Arbiter poſſit pronunciare partibus abſentibus, quod alias non poſſet, ibi num. 167.

CLAVS. XV.

REductionem non ponere] intelligitur, ſcilicet dummodo dolus abſit ab arbitratore bona fide, non facilitate craſſa, vel ſupina, quæ dolus reputatur, ibi num. 168. & quod ſi fuerit iuſte pronunciatum, ſeu arbitratum, ibi num. 186.

CLAVS. XVI.

CLauſula [de iure, & de facto] facit, quod ſententia, ſeu laudum poteſt etiam ferri de nocte, ibi num. 173.

CLAVS. XVII.

CLauſula [ſemel, & pluries iudicare] operatur, quod Arbiter poteſt iudicare diuerſis vicibus, quando omnes quæſtiones, de quibus eſt compromiſſum, pro vna parte proponuntur; & ſi hinc inde ab vtraque parte deducta ſint iura ſua, ſecus eſt, quia omnes quæſtiones tunc debent ſimul in vna inſtantia decidi, ibi num. 173.

CLAVS. XVIII.

PRorogatio compromiſſi debet notificari, & non debet eſſe maior; quam terminus compromiſſi, ibi num. 179 & 180. & de iure, & de facto procedere, & de iure tantum ſententiare ibi ſub num. 185.

CLAVS. XIX.

CLauſula [diebus feriatis, & non feriatis] operatur, quod ſententia arbitri valeat die feriata in hominum neceſſitatem, non in honorem Dei ibi num. 187.

De aliquibus Clauſulis mandati procuræ. Cap. V.

CLAVS. I.

NOta, quod illa verba, quæ apponuntur in mandato procuratio [quod ſcilicet, Dominus promittit ſe ratum, & gratum habiturum quicquid procurator geſſerit] non videntur neceſſaria: quia ſufficit dediſſe mandatum, nec alia rati habitio requiritur in illis, ad quæ mandatum extenditur: ad illa verò, & ad quæ mandatum non extenditur, etiam verba iſta non extenduntur, Paul. de Caſtr. in l. quodlibet, ff. de Solutionibus, & liberationibus ſub num. 2.

CLAVS. II.

CLauſula [releuans ipſum ab onere ſatis dandi, & de iudicato ſoluendo] facit, vt ipſe procurator præciſe compelli poſſit Iudicium ſuſcipere, niſi ex aliqua iuſta cauſa de nouo ſuperuiuen. excuſaretur, vel ſit præſens, vt ipſe compelli poſſit ſuſcipere, idem Paul. de Caſtr. in l. filiusfamilias in §. procuratore, num. 2. ff. de procuratoribus.

CLAVS. III.

CLauſula [conſtituit ad agendum, & defendendum] & poſtea ſubijciuntur illa verba [ad litem conteſtant. iurandum de calumnia] ea non videntur neceſſaria: quia comprehenduntur qui illis verbis ad agendum, & defendendum, idem Caſtr. in l. ſi procurator, num. 5. C. de procuratoribus.

CLAVS. IV.

CLauſula in dicto mandato poſita [quod non ſit melior conditio occupantis, ſed quod vnus incipit, alter proſequi, & finire poſſit] verba hæc non faciunt, quo minus melior ſit, nam is qui præoccupabit, præfertur alteri; ſed faciunt, vt illo poſtea impedito, vel proſequi nolente, alter proſequi poſſit, quod non eſſet, ſi iſta verba non fuiſſent appoſita: quorum tunc alter haberetur pro non dato, & ſic requireretur nouum mandatum. Sed hæc verba faciunt, vt non requiratur, imo, vt virtute primi proſequi poſſit; & niſi iſte ſecundus poſtea impediatur vel nolit, primus poterit reaſſumere. Et propterea hodie

die ſolet addi in inſtrumentis (quod non ſit melior conditio occupantis, ſed quod vnus inceperit, alter poſſit proſequi, & finire: quæ vltima verba important, vt etiam ſi primus præoccupans non impediatur, alter tamen poterit proſequi, & ſic mixtim poterunt procedere vnus facere vnum actum, & alter alterum: ſecundum quod caſus occurrerit, vt per eundem Caſtren. in l. pluribus, num.4. ff. de procuratoribus.

CLAVS. V.

Clauſula (cum libero, & generali mandato, ac generali adminiſtratione omnium bonorum) facit, quod procurator poteſt exigere quietare, nouare, Sacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, Specul. in tit. de procurat. §. vt autem, num. 15. & quod etiam poteſt tranſigere, firmat Iaſ. in l. tranſactionis, num. 7. C. de Tranſactionibus.

CLAVS. VI.

Clauſula (citra reuocationẽ alterius procuratoris) operatur, vt ambo ſint inſolidum conſtituti, vt per Vgo. Cel. in tract. de clauſulis, num. 259.

CLAVS. VII.

Procuratorem, & nuncium ſpecialem] clauſula hæc facit, vt in electione conſtituti, an velit eſſe procurator, vel nuncius, ibi num. 196.

CLAVS. VIII.

IN contractu vniuerſitatis initio cum illius procuratore, tutius eſſet, quod in mandato procuræ eſſent appoſita illa verba (procuratorem, & adminiſtratorem,) quia alias dubitaretur, quod creditor teneretur probare pecunias verſas fuiſſe in vtilitatem Vniuerſitatis, ſeu Ciuitatis, ſecus ſi in mandato quis eſſet conſtitutus adminiſtrator ciuitatis, vel vniuerſitatis, vt per Ripam in l. his qui bona, ff. de pignor. & hypot. ſub num. 8. vbi plura referuntur in ſimili materia, & in contractu minoris, ibi ſub d num. 8. & ſeq.

CLAVS. IX.

Clauſula (omnibus meliori modo, &c.) operatur, vt dominus litis effectus poſſit ſubſtituere. Put. deciſ. 230. lib. 2. per totum.

De aliquibus alijs clauſulis diuerſorum contractuum.

Cap. VI.

CLAVS. I.

Clauſula (caſſum) poſita in margine protocolli, vel actorum non probat cancellationem, etiam ſi ſit manu eiuſdem notarij, niſi habeat teſtes, diem, & conſulem, Vgo. Cel. in tract. de clauſulis, nu. 215.

CLAVS. II.

Clauſula (ſaluo iure dominij) in refirmatione feudi, ſeu Emphyteoſis appoſita operatur, quod ſi antea feudatarius, vel Emphyteota ceciderit à iure ſuo ob aliquam cauſam, non prodeſt ſibi noua refirmatio, ibi num. 254.

CLAVS. III.

Clauſula (quod debitor conſtituit tenere omnia bona ſua precario pro creditore) operatur, quod creditor poteſt agere contra quemcumque poſſeſſorem rerum debitoris, etiam non facta illis excuſſione, ibi num. 257.

CLAVS. IV.

Clauſula (precario nomine emptoris venditor conſtituit poſſidere) facit præſumi fictam venditionem, ſi venditor remanſit in poſſeſſione, niſi venditor reſpondeat tempori de fructibus, vel niſi vſumfructum ſibi reſeruet, ibi num 274.

CLAVS. V.

A hæres cum beneficio l. & inuent. B. ſi vendidit bona hæreditatis pro ſatisfaciendis creditoribus, & legatarijs, operatur ne emptor moleſtetur à creditoribus, & legatarijs, ibi num. 285.

CLAVS. VI.

Clauſula (ſi reſcindatur, ſalua ſit prior actio) poſita in inſtrumento dationis in Solutum, operatur, quod re euicta detur contra reum prima actio, quæ alias non daretur, ibi num. 302.

CLAVS. VII.

Locator ſi promiſit ſub hypotheca ſeruare promiſſa) operatur, quod emptor non poſſit expellere conductorem de illa re, ei hypothecata, ibidem num. 305.

CLAVS. VIII.

IN clauſula apponenda in tranſactione, ſcilicet, quando poſſit dubitari de inualidi-

liditate tranſactionis, quæ regulariter non fit de re clara, cautè erit apponere hæc verba videlicet (deuenerunt partes ad infradictam tranſactionem, pacta, conuentiones, & liberationem) omnia iſta verba inculcant, vt non referantur ſolum ad trāſactionem, & ſic valet omni modo quo poteſt, &c. Bart. in l. ſi cauſa cognita, nu. 6. C. de tranſactio.

CLAVS. IX.

CLauſula poſita in conceſſione feudi, ſcilicet, [pro ſe, hæredibus, & quibus dederit] operatur quod per huiuſmodi verba ſimpliciter prolata apparet manifeſte, quod fœudatarius poteſt de re ſibi conceſſa diſponere, illam vendendo, ſiue donando, ſiue permutando, ſiue in dotem dando, ſiue de ea teſtando, & valet datio. Rol. à Vall. in conſ. 79. num 21. lib. 2. & quod contractus poſſint celebrari etiam die feriato in honorem Dei, atteſtatur Alexan. in l. ex facto tractatum, §. ſi quis rogatus, num. 4. ad Trebell.

CLAVS. X.

CLauſula (animo deliberato, & ex certa ſcientia) tollunt errorem, & ignorantiam Bertazzol. clauſ. 11. gloſ 12. num. 1.

De alijs vero clauſulis inſtrumentorum præſertim ſocietatis officiorum, illarumque extenſion. & declaration. habes in formulario meo inſtrumentorum, ad quod in facti contingentia recurrere.

Quibus addere viſum eſt extenſionem clauſulæ, ſcilicet ſuper periculo vitæ nominandæ in ratificatione ſocietatis, infra quindecim dies ab hodie proximos, & interim, &c. quæ dictio, &c. Sic videtur extendenda, & interim illis elapſis aliter non facta nominatione ſuper periculo vitæ ipſius dantis pecunias, eo enim caſu periculum vitæ non remanet in ſuſpenſio, quia pecuniæ, quæ dantur ante nominationem ſtant ſuper periculo ipſius dantis vitæ, poſt vero nominationem ſuper vitæ nominatæ periculo.

In clauſula autem nullatiua contractus huius ſocietatis, vel alterius contractus ſemper intelligitur conditio, ſi pars ad cuius fauorem eſt appoſita vtatur, ita communiter teneri aſſerit, Caſſad. deciſ. 12. in regul. cancell. num. 7. Cephal. conſ. 25. num. 29. lib. 1. qui alios citat, Gabriel. in ſuis concluſionibus de clauſulis, lib. 6. concluſ. 3. num. 26.

CLAVS. XI.

CLauſula, quæ in fine inuentarij ſolet apponi, ſcilicet (proteſtatio, quod ſi aliqua apponenda non poſuerit; quòd voluit haberi pro appoſitis) an ſufficiat? reſpondeo quòd non, ſi ſciuerit aliquid aliud eſſe in bonis: ſecus ſi ignorauerit. vbi autem ſciuerit, hæc proteſtatio facta eſt mala fide, cum habeat ponere res ſingulatim in inuentario, vt l. fin. C. ad arbitrium tutelæ. & de adminiſtratione tutorum, l. Criographis, de bonis vacantibus.

CLAVS. XII.

CLauſula, ſeu declaratio Quarentigiæ, ſcilicet, quod Quarentigia nihil aliud eſt, quàm præceptum Notarij Iudicis Cartularij, factum in debitorem confeſſum, vt ſoluat adueniente die, docet Bart. in l. 1. ff. de Iudicijs, Rip. in l. ſi inſulam, num. 15. ff. de verb. oblig.

Formula obligationis Cameralis, in qua contrahentes obligant ſe, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores, ac ſua, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, citra conſtitutionem procuratorum, renuncian. omni, & cuicumque appellationi, reclamationi, & recurſui, alijſque exceptionibus, quæ contra executionem huius inſtrumenti interponi, & opponi poſſent, per quas obligationis exequutio minimè retardari, aut impediri, illiſque non obſtantibus ad finalem, & plenariam exequutionem procedi poſſit.

Aliam verò formulam huius obligationis Cameralis plenius extenſam habes in mea praxi Iudiciaria. Aud. Cam. in 4. lib. fol. 491.

FINIS.

I N-

Digitized by Google

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, AC VERBORVM.

A

ACTIO perſonalis contra quem intentatur. Clauſ. 11. pag. 6

Aquiliana ſtipulationis intellectus. clauſ. 2. 15

Aliqua de adoptionis, arrogationis, manumiſſionis, & emancipationis inſtrumentis. cap. 7. 16

Aliqua de pertinentibus ad officium tabellionum cap. 1. 3. par. 22

& plura alia de extenſione clauſularum, rogationum notarij mortui. ibi. 22 23

Alia de erroribus notariorum corrigen. cap 2. 3 par. 23. 24

Aliqua alia de pertinentibus ad officium notariorum. cap. 3. par. 3. 24. 25

C

CLauſula ſtipulationis notarij pro abſente, & illius effectus. cap. 2. num. 4. 3

Clauſula venditionis inſtrumenti cap. 3. 4

Clauſula ſponte, & ex certa ſcientia quid operetur ibi. 4

Clauſula omni meliori modo quid operetur. clauſ. 2. 4

Clauſula vendidit quid operetur. clauſ 3. 5

Clauſula ſaluo iure coloni quid operetur. clauſ. 4. 5

Clauſula ſaluis alijs verioribus confinibus quid operetur. clauſ. 6. 5

Clauſula cum omnibus. & ſingulis introitibus, & exitibus quid operetur. clauſ 7. 5

Clauſula ad habendum, &c. quid operetur. Clauſula. 7. 5

Clauſula iuriū ceſſionis quid operetur. clau. 9. 5

Clauſula de reali actione. clauſ. 10. 6

Clauſula cõſtituēs. & illius declaratio. cl. 17. 7

Clauſula dans, & concedens, & illius declaratio clauſ. 18. 7

Clauſula cõſtituti, & illius declaratio. cl. 19 8

Clauſula ſolutionis pretij rei vēditæ. clau 20. 8

Clauſula. & ſi plus valet. & illius declaratio. clauſ. 21. 8

Clauſula tradendi rem liberam. & illius declaratio. clauſ 22. 9

Clauſula de defendendo emptorem ab omni moleſtia. clauſ. 23. 9

Clauſula de faciendo conſentire omnem perſonam quid operetur. clauſ. 24. 10

Clauſula renunciationis beneficij penul. C. de reuocan. donat. cap. 4. 11

Clauſula renunciationis beneficij. l. ſi vnquam C de reuocan donat clauſ. 3. 12

Clauſula adhibita iudicis cauſa cognitione neceſſaria eſt clauſ. 27. 13

Clauſula cōtractuū rei emphyteoticæ. cap. 5. 13

Clauſula reſeruato beneplacito Sanctiſſimi facit conditionem. clauſ. 1. 13

Clauſula tradidit non debet apponi in contractu rei emphyteoticæ, & quare. clauſ. 2. 13

Clauſula ad habendum quomodo hic extendatur. clauſ. 3. 14

Clauſula apponenda in contractu emphyteotica. clauſ. 4. 14

Clauſula renunciauit omni ll. auxilio quid in hoc contractu operetur. clauſ. 5. 14

Clauſula iure feudi paterni, antiqui, & auiti quid operetur clauſ. 6. 14

Clauſula reſolutiua contractus quid operetur, & plura alia de contractibus emphyteoticis feudo, & liuello, & illorum differentijs. clauſ. 7. 14

Clauſula tranſactionis. cap. 6. 14

Clauſula nec contrariam exceptionem opponere quomodo intelligatur. clauſ 1. 14

Clauſula perpetuo grata, & firma quid operatur. clauſ. 4. 15

Clauſula omnia, & ſingula fuiſſe, & eſſe vera quid operatur. clauſ. 5. 15

Clauſula rato manente pacto quid operetur. clauſ. 6. 15

Clauſula extendendi inſtrumentum ad conſiliū ſapientis quomodo extēdatur. clauſ. 7. 15

Clauſula ex nunc, prout ex tunc quid importet. clauſ. 8. 15

Clauſula de euictione de dato, & de facto ſuis quid operetur. clauſ. 9 15

Clauſula quod alius ratificabit quomodo intelligatur. clauſ. 10. 16

Clauſula ſciens non teneri, ſed teneri voluit quid operetur. clauſ. 11. 16

Clauſula renuncians omni ll. auxilio quid operetur. clauſ. 12. 16

Clau-

Clauſula omni iuris, & facti exceptione remota.clauſ 13. 16
Clauſula quod debiter poſſit cõueniri Romæ, vel Florentiæ quomodo intelligatur clauſ.14.16
Clauſula vltimarum voluntatum, & illarum intellectus cap. 2. 17
Clauſula pupillaris, & vulgaris ſubſtitutio. clauſ. 1. 18
Alia de vulgari ſubſtitutio clauſ. 2. 18
Alia de exemplari clauſ. 3. 18
Alia de breuiloqua. clauſ 4. 18
Alia de ſubſt. compendioſa. clauſ. 5. 18
Alia de fideicommiſſaria clauſ 6. 18
Clauſula vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum clauſ. 7. 19
Alia de directa, & indirecta, ſeu fideicommiſſaria clauſ. 8. 19
Clauſula in ſtirpes,& nõ in capita.clauſ.9. 19
Clauſula codicill.clauſ.10. 20
Clauſula omni meliori modo quid operatur. clauſ. 11. 20
Clauſula caſſans,&c.clauſ.12. 20
Alia clauſula ſubſtitutionis.clauſ.13. 21
Alia clauſula omni meliori modo.clauſ.14 21
Clauſula integræ reſtitutionis hæreditatis. clauſ.15. 21
Clauſula derogatoria.clauſ.16. 21
Clauſula codicillaris importantia clauſ.18. 21
Clauſula compromiſſi diuerſa. cap 4. 3. par. clauſ. 1. 25
Clauſula diuerſa mandati procura.cap.5. 26
Clauſula diuerſorum aliorum contractuum. cap.26. 27
Confines rei venditæ qualiter deſcribantur. clauſ.5. 5
Clauſula annullatiua contractus quomodo intelligatur.clauſ 10. 28
Clauſula proteſtationis de qua in inuentario quid operetur.clauſ.11. 28

D

Directa actio cui competat, & ibi de vtili actione,& illarum declaratio.clauſ.12 6
Declaratio tacita,& expreſſa actionis.cla.13.7
Declaratio mixta actionis clauſ.14. 7
Declaratio clauſula beneficij iuris,& officij Iudicis.clauſ.15. 7
Declaratio clauſula ponens,&c.clauſ.16. 7
Declaratio ſupradicta clauſula. 8
Declaratio clauſula dupli.clauſ.7. 10
Declaratio ſupradicta clauſula.clauſ.1. 11
Declaratio l fin.C.de reuocan don.clauſ.2. 11
Diffinitio teſtamenti.num.1. 17
Donatio quando non valeat vt donatio cauſa mortis.clauſ.4. 12

F

Formula obligationis Cameralis.cla.12.28

N

Notarius, quare dicatur ſeruus publicus. cap.2.num.1. 4
Notarius poteſt cogi ad rogandum ſe de inſtrumento.cap.2 num.3. 4
Notarius tenetur tradere parti intereſſe habentis publicum inſtrumentum.cap.2.num.5. 4
& quam plura alia de pertinentibus ad notarios,& illorum officium.cap.3.3.par. 24

P

Pactum de non petendo, quid operetur. clauſ 3. 15
Plura de intellectu venditionis rei propria, & emphyteotica. 11

Q

Quarantigia declaratio.clauſ.12. 28

R

Requiſita publici inſtrumenti.cap.1. 3
Renunciatio benef. Sen. Conſ. Velleian. clauſ.5. 12
Renunciatio beneficij Authen. ſiue à me. C.ad Velleian.clauſ.6. 12
Renunciatio beneficij L. ſi mulier. C.ad Velleian.clauſ.7. 12
Renunciatio beneficij L. Iulia, de fund. dotal. clauſ.8. 12
Renunciatio beneficij Sena.Maced.clauſ.9. 12
Renunciatio beneficij condiction. ſine cauſa. clauſ.10. 12
Renunciatio beneficij excep.doli.clauſ.11. 12
Renunciatio beneficij actionis, & exceptionis. quod metus cauſa clauſ.12. 12
Renuncians iuri ſuo debet illud ſcire cl.13.12
Renunciatio beneficij epiſtola Diui Adriani. clauſ.14. 13
Renunciatio omni ll. auxilio, quid importet. clauſ. 15. 13
Renunciatio beneficij actionis redhibitoria. clauſ.16. 13
Requiſita ad validitatem teſtamenti.nu.2. 17

S

Stipulatio notarij pro abſente, & illius effectus,cap.2.num.2. 4
Stipulatio Aquiliana quid operetur.clau.2.15
Subſcriptio notarij qui publicat rogationes alterius notarij cap.1.3.par. 22
Sue legando rem emphyteoticam.clauſ.17.21

V

Teſtamenti diffinitio.num.1.

SALV-

SALVSTII TIBERII A CORNETO

MODVS PROCEDENDI AD EXEQVVTIONEM literarum compulſorialium.

PRIMO, Compulſoriales præſententur Iudici compulſori de partibus, & petetur ab eo eas recipi, & admitti; & ad illarum exequutionem iuxta illarum formam, & tenorem procedi, nec non decerni citationem contra partem aduerſam ad dicendum contra literas compulſoriales videndum ad illarum executionem procedi, nec non deputari notarium, & nuncium, locum, & horam audientiæ videndumque deferri iuramentum dd. notario, & nuncio de fideliter exercendo officium ſuum pro die N. proxima hora tertiarum in palatio ſolitæ reſidentiæ eiuſdem D. Iudicis compulſoris: qui D. Iudex compulſor viſis dictis literis compulſorialibus, & illarum tenore pro illarum executione deputauit notarium, & nuncium inferius nominatos, & diem, locum, & horam inferius deſcriptos; deinde præuijs deputationibus ſuperius tactis petatur ab eodem D. Iudice compulſore, vt committatur prius N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduerſam in dictis literis nominatam illiuſque procuratorem ſi qui ſit in ciuitate in qua compulſoriales exequi debent qua diligentia per nuncium facta, & illa apud acta notarij relata petatur, & obtineatur à D. Iudice compulſore mandati nuncio, quod citet partem aduerſam per affixionem citationis ad valuas maioris eccleſiæ loci in quo dictæ literæ exequentur.

Qua citatione executa, & in actis notarij relata compareat procurator partis petentis qui producat mandatum ſuæ procuræ penes acta in publicam, & authenticam formam eadem die N. & hora tertiarum ſub qua citatio cadit, & inſtet apud Iudicem compulſorem, pro decreto prout in citatione.

Deferatur deinde iuramentum notario, & nuncio à Iudice deputatis de fideliter exercendo eorum officium.

His peractis procurator prædictus compareat coram D. Iudice compulſore, & ſpecificet in actis notarij nomina, & cognomina notariorum, & aliarum perſonarum penes quas iura compulſanda reperiuntur, & inſimul petat, & obtineat decerni, & concedi contra eaſdem perſonas monitorium, vt ſub pœna excommunicationis, & alijs pœnis in litteris compulſorialibus contentis debeant, & quilibet ipſorum debeat infra triduum proximum infraſcripta iura, quæ in monitorio deſignentur, coram D. Iudice compulſore apud acta notarij exhibuiſſe, præſentaſſe, & dimiſiſſe ad effectum ex illis tranſumptum leuandi, & tranſumptandi recepta ab eis competenti mercede.

Quibus iuribus exhibitis penes acta notarij præmittatur citatio contra partem aduerſam, & exequatur contra eam perſonaliter ſi haberi poſſit ſin autem contra

eius

eius legitimum procuratorem, quo non exiſtente, ſeu ſe abſentante, aut occultante exequatur per affixionem, vt ſupra dictum eſt ad dicendum contra iura producta, & repetita videndumque iurare teſtes ſuper illorum recognitione, & committi notario cauſæ receptionem iuramētorum eorundem teſtium pro die N. proximus futura hora deputata, & poſtquam commiſſum fuerit videndum dictos teſtes iurare in eorum, vel notarij domibus, aut alius vbi reperti fuerint per totum diem Mercurij prox.& quinque ſequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam diem qua iurauerint,& ſequentem alias mandari exa minari ſine inſtante eodem N principali, ſiue eius procuratore.

Qua executa, & relatione facta compareat procurator partis petendis die,& hora ſtatutis in citatione, & accuſata contumacia partis aduerſæ petat, & obtineat decretum, iuxta formam citationis teſtes inducat, & illos iurare faciat cum annotatione iuramenti vnius cuiuſque teſtis diſtinctæ,& ſeparatæ per hæc verba N teſtis pro parte d.N. inductus medio iuramento tactis ſcripturis iurauit ad delationem mei notarij, Et ſucceſſiue lapſo tempore ad dandum interrogatoria aſſignato parti aduerſæ illos examinari faciat ſuper dictorum iurium recognitione.

Animaduertendum quod iura quæ producuntur ſint originalia, videlicet, vel quod ſit protocollum notarij rogati de illo, vel publicata ab eodem notario de illis rogato, cum alias ſi eſſet exemplum ab alio extractum non probaret etiam, quod atteſtaretur ex originale illud extraxiſſe, quia huiuſmodi exemplum eſt nullum.

Et poſtquam iura recognita fuerint rurſus citetur pars modo prædicto pro die,& hora deputata ad videndum mandari extrahi, ſeu tranſſumptari dicta iura in proceſſu ſpecificata ex ſuis originalibus collationari faciendum, & intereſſendum quatenus intereſſe voluerit dictæ collationi faciendæ, & deputari alium notarium qui cum infraſcripto notario cauſæ dicta collationem faciat, & ſuper eiſdem omnibus, & ſingulis iudicis decretum, & authoritatem interponi, mandarique omnia claudi, & ſigillari ſigillo eiuſdem D.Iudicis compulſoris,ac obſignata ad Rom. curiā tranſmitti inſtrumentum.

Qua citatione executa, & in actis relata compareat procurator partis petentis die,& hora in citatione ſtatutis, & accuſata contumacia partis aduerſæ inſtet pro decreto iuxta formam citationis. Deinde in præſentia eiuſdem iudicis compulſoris fiat collatio, ſeu auſcultatio de huiuſmodi tranſumpto cum originalibus, & Iudex interponat decretum, quod fuerit bene, & legitimè factum, & Notarij deputati ſe ſubſcribant,atteſtan.in eorum ſubſcriptionibus collationaſſe, & auſcultaſſe dicta tranſumpta, cum eorum originalibus, & inueniſſe illa cum eis concordare, prout iacent de verbo ad verbum;ideo in fidem, & teſtimonium præmiſſorum ſe ſubſcribant,& ponant eorum ſignum.

Modus procedendi ad executionum literarum remiſſorialium.

PRimo debet fieri præſentatio per procuratorem Iudici remiſſoriali in eiſdem literis remiſſorialibus nominato. Deinde per dictum procuratorem partis pro ducentis de cuius mandato debet in actis notarij conſtare petatur à prædicto Iudice remiſſoriali dictas literas recipi, & admitti, & ad illarum executionem iuxta earum formam, & tenorem procedi nec non decerni citationem contra partem aduerſam ad videndum dictas literas remiſſoriales, ſeu illarum rotulum aperiri, dicendum contra videndum ad illarum executionem procedi, & deputari notarium.& nuncium ac diem,& locum ad horam audientiæ necnon videndum deferri iuramentum notario, & nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus ſcilicet Lunæ Mercurij, ſeu Veneris ſi remiſſoria à Rota emanabit, ſi autem ab Auditoris Cameræ ſingulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, præterquam die Iouis, ſi tanquam Iudice ordinario, ſi vero tanquam Iudice delegato citationes fiant ad inſtar Rotæ, prout ſuperius dictum eſt, niſi in commiſſione appoſita ſit clauſula procedendi ſingulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, excepto die Iouis, vt ſuperius dictum eſt.

Digitized by Google

eſt.hora tertiarum in domo ſolitę reſidentiæ eiuſdem D. Iudicis remiſſorialis; Qui dominus Iudex remiſſorialis viſis eiſdem literis remiſſorijs ad illarum executionem procedi mandauit,& deputauit Notarium, & Nuncium, inferius nominatos, ac locum, & horam audientiæ, & iuramentum præſcriptum eis detulit, & commiſit N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduerſam perſonaliter ſiue eius procuratores ſi qui ſint in Ciuitate in qua remiſſoriales exequi debent qua diligentia facta per nuncium de perſonaliter citando illiſque non repertis facta relatione de tali diligentia petatur, & obtineatur per procuratorem partis producentis mandari nuncio quod citet partem aduerſam, ſeu eius procuratorem domi ſi ibi domicilium habuerit, & per affixionem citationis ad valuas maioris eccleſiæ dicti loci vbi remiſſoriales exequentur.

Qua citatione executa, & relatione facta cõpareat idem procurator partis producentis pro die, & hora in citatione ſtatutis, & accuſata contumacia citatorum non comparẽtium, & inſtet apud Iudicem remiſſorialem pro decreto prout in citatione continetur quo habito deferatur per Iudicem iuramentum notario, & nuncio deputatis de fideliter exercendo eorum officium quod iuramentum in actis deſcribatur.

Poſtmodum vero petatur,& obtineatur à iudice remiſſoriali decerni monitorium contra teſtes in actis nominatos quorum nomina,& cognomina deſcribantur,vt ſub pœnis in literis remiſſorialibus contentis debeant, & quilibet ipſorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiuſmodi cauſa præſtitiſſe, & ſucceſſiue ſe examini ſubieciſſe quod monitorium exequatur per nuncium contra ſingulos teſtes examinandos.

Deinde citetur pars aduerſa ſub hac forma, videlicet, ad dicendum contra articulos in rotulo remiſſoriæ deſcriptos videndumque iurare teſtes tam ſuper illis,quàm tota cauſa, & committi notario receptionem iuramentorum eorundem teſtium pro certis die, & hora deputatis, & poſtquam commiſſum fuerit videndum illos iurare in eorum, vel notarij domibus, aut vbi commodè reperti fuerint per totam illam, & decem ſequentes dies, & ad dandum interrogatoria ſi quæ dare voluerit per totam illam, & ſequentem dies, & intimetur eidem qualiter nomina, & cognomina teſtium,ac materiæ ſuper quibus examinari debent ſunt in actis notarij ſpecificata, & teſtes examinabuntur ſingulis diebus,& horis. Inſtan. N. principali,ſiue eius procuratore.

Qua citatione executa per nuncium deputatum perſonaliter,ſi fieri poterit,ſin autem domi dimiſſa copia quatenus pars aduerſa ibi domicilium habeat vbi remiſſoria eſt exequenda, & per affixionem ad valuas maioris Eccleſiæ dicti loci, & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis die, & hora, ac loco in citatione ſtatutis, & aſſignatis, & accuſet contumaciam partis aduerſæ qui petat, & obtineat decretum iuxta tenorem ſupradictæ citationis.

Quo decreto facto procurator partis producentis inducat teſtes in actis ſpecificatos, & faciat illos iurare,& deſcribatur per Notarium iuramentum vniuſcuiuſque eorum diſtinctæ,ac ſeparatim cum annotatione diei qua præſtabitur iuramentum in hæc verba,videlicet, N. teſtis pro parte D. N. inductus medio eius iuramento tactis ſcripturis iurauit ad delationem mei Notarij de veritate dicenda tam ſuper articulis partis producentis, quam tota cauſa, & deinde lapſo tempore parti aduerſæ aſſignato ad dandum interrogatoria examinentur illi interrogentur iuxta interrogatoria, & deinde ſuper articulis partis producentis iuxta formam remiſſoriæ, & deinde deueniatur ad examen teſtium, ſcilicet vniuſcuiuſque poſt alterum ſcilicet ſeparatim redden. rationem in ſua diſpoſitione, & alias iuxta prudentiam examinantis.

Et vlterius ſi aliqua de contentis in dictis articulis probari poterint mediantibus ſcripturis,& inſtrumentis quo caſu procurator partis producentis compareat coram Iudice remiſſoriali, & nominet perſonas, ſeu notarios rogatos de dictis ſcripturis, & inſtrumentis & pœnes quas illa reperiuntur, & petat & obtineat decerni contra eas monitorium, vt ſub pœnis in literis remiſſorialibus contentis debeant, & quilibet ipſorum debeat infra triduum proximum dicta iura, ſeu inſtrumenta, quæ

in monitorio, ſeu præcepto ſpecificentur coram eodem D. Iudice apud acta notarij exibuiſſe præſentaſſe, & dimiſiſſe ad effectum illa tranſumptandi.

Quibus iuribus penes acta notarij exhibitis præmittatur citatio contra partem aduerſam ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndumque iurare teſtes ſuper illorum recognitione illaque admitti, & committi notario cauſæ receptionem iuramentorum teſtium pro certa die, & hora deputata, & poſtquam commiſſum fuerit videndum dictos teſtes iurare in eorum vel notarij domibus, aut alias vbi reperti fuerint per totam dictam diem, & decem ſequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam, & ſequentem diem alias mandari examinari ſine inſtante N. principali, ſiue eius procuratore.

Qua citatione per nuncium duputatum executa, vt ſupradictum eſt, & facta illius relatione cōpareat procurator partis producentis die, & hora in citatione aſſignatis, & accuſata contumacia partis aduerſæ petat, & obtineat decretum iuxta formam dictæ citationis, & teſtes ſuper dicta iuriū recognitione inducat illoſque iurare faciat, & ſucceſſiue elapſo termino aſſignato ad dandum interrogatoria illos examinare faciat ſuper eorundem iurium recognitione.

Aduertendum erit, quod iura producta ſint originalia. ideſt, quod ſit protocollum notarij rogati, vel publicata ab eodem notario de illis rogato cum alias ſi eſſet inſtrumentum ab alio extractum non probaret etiam quod atteſtaretur ex originali ipſo illud extraxiſſe, quia huiuſmodi exemplum vitio nullitatis ſubiaceret.

Poſtquam autem iura recognita fuerint, & examen perfectum rurſus citetur pars pro certis die, & hora deputatis ad videndum mandari extrahi, & tranſumptari dicta iura, & illis tranſumptatis, & extractis cum ſuis originalibus collationari, & intereſſendum collationi, faciendæ quatenus intereſſe voluerit alias viden. dictam collationem fieri ſine eius interuentu inſtante. N. &c.

Qua citatione executa, & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis pro die, & hora ſtatutis, & accuſata contumacia inſtet, & petat fieri decretum iuxta formam citationis quo facto fiat collatio tranſumpti cum originalibus, de quo Notarius pœna acta atteſtetur.

Et his omnibus expeditis rurſus citetur pars aduerſa ad videndum mandari collationari proceſſum, & omnia quæ collationanda ſunt cum proprijs originalibus, & intereſſendum collationi fiendæ quatenus intereſſe voluerit, & pro dicta collatione facienda videndum deputari diem, & horam, ac alium notarium, qui cum notario cauſæ dictam collationem, & auſcultationem faciat, & ſuper præmiſſis D. Iudicis decretum, & auctoritatem interponi, mandarique omnia in rotulo includi, & incluſa ſigillo Iudicis obſignari, & obſignatis ad Rom. Cur. tranſmitti Inſtante N.

Qua citatione modo præmiſſo executa, & illius executione relata, compareat procurator partis producentis pro die, & hora ſtatutis, & accuſet contumaciam partis aduerſæ, ac petat, & obtineat decretum iuxta tenorem citationis in quo mandet collationari proceſſum cum ſuis originalibus pro qua collatione deputet aliū notarium ſibi bene viſum, vel per partem aduerſam ſiue eius procuratorem nominatum ad ſingulos dies, & horas donec, & quouſque perficietur huiuſmodi collatio; interponendo ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis eius decretum, & authoritatem, & mandari ea omnia claudi, & cauſa ſigillari, & obſignatis ad Iudicem ſuum cum ſuis literis quibus nuncietur literas remiſſorias recepiſſe, & iuxta illarum ad omnia ſibi ab eo demandata proceſſiſſe.

Animaduertendum erit, quod pro faciliori recognitione notariorum ponatur in fine proceſſus litera Legalitatis quæ de facili recognoſci poſſit in curia, & deinde ad eam tranſmittatur.

Item animaduertendum, quod ſi in termino alicuius citationis non poſſit obtineri decretum Iudicis, vel in parte tantum obtineretur, quod iterum citetur pars ad id quod tunc obtineri non potuit à Iudice prima vice.

Sed ſi pars fuerit præſens, procurator parte aduerſa præſente faciat inſtantiam pro quocunque decreto, quod occurreret fieri quo caſu notarius in decreto dicat par

tibus

Digitized by Google

tibus præſentibus quoniam præſentia partium ſufficit pro citatione.

Item eſt aduertendum, quod tranſumptan. acta, & teſtium depoſitiones omnia acta,in primis & ante omnia in vnum corpus extrahi, & tranſumptari, & deinde ſeparari omnia dicta, & depoſitiones teſtiũ, & omnia ſimul tranſmitti cum ſubſcription.notariorum facien. vt in modo proceſſus literarum compulſorialium ſcriptũ, ſeu dictum fuit.

Modus procedendi ad executionem inſtrumenti ſubdeleg ſuper fructuum liquidandum.

PRimo debet præſentari inſtrumentum ſubdelegationis Iudici in eo nominato,& ſi in eo appareat duos Iudices inſolidum fore nominatos poterit preſentari vni tantum Iudici arbitrio partis producentis, de qua præſentatione notarius debet rogari.

Deinde per eundem procuratorem cuius mandatum producatur à præfato Iudice liquidationis dictum inſtrumentum, ſeu literas recipi, & admitti, & ad illius,ſeu illarum executionem iuxta illarum formã, & tenorem procedi necnon decerni citationem contra partem aduerſam ad videndum mandari procedi ad executionem dicti inſtrumenti liquidationis, & pro illius executione aſſignari ſtatuique competentem terminum peremptorium pro illa facienda, necnon deputari notarium, ac nuncium, diem, locum, & horam audientiæ, & videndum deferri iuramentum notario,ac nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus Lunæ, vel Mercurij, ſeu Veneris; ſi à Rota emanauerit inſtrumentum,ſi vero ab Aud.Cam.ſingulis diebus præterquam die in honorem Dei feriatis.& præterquam die Iouis, ſi tanquam Iudice ordinario, ſi autem tanquam Iudice delegato in diebus Lunæ, ſeu Mercurij, aut Veneris ad inſtar Rotæ, niſi in reſcripto, ſeu commiſſione appoſita ſit clauſula procedendi ſingulis diebus, & horis, quia tunc citationes præmittuntur ſingulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, & præterquam in die Iouis, & ſuperius dictum eſt, hora tertiarum in domo ſolita reſidẽtiæ eiuſdem Iudicis, & iuxta dictam inſtantiam Iudex faciat decretum committendo nuncio quem elegit, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduerſam perſonaliter, vel eius procuratorem ſi qui ſit in dicto loco in quo inſtrumentum exequi debet.

Qua diligentia facta per nuncium ſi illos inuenerit perſonaliter citet iuxta prædictam inſtantiam,ſi vero non inuenerit facta diligentia, & illa in actis notarij cauſæ relata,petatur, & obtineatur per procuratorem partis producentis, quod citet partem aduerſam ſiue eius procuratorem domi eorum ſolitæ habitationis,ac loci beneficij, ſi ſit beneficiatus, & per affixionem citationis ad valuas maioris eccleſiæ dicti loci in quo inſtrumentum exequetur. Qua citatione executa,& in actis notarij relata, compareat procurator partis producentis die, & hora ſtatutis in citatione, & producat mandatum ſuum in publicam formam accuſet contumaciam citatorum non comparentium, & inſtet pœnes Iudicem liquidationis pro aſſignatione termini infra quem liquidatio fieri debeat,& pro decreto prout in citatione quo facto deferatur per Iudicem iuramentum Notario,& nuncio deputatis ab eo pro exequutione inſtrumenti liquidationis de fideliter exercendo officium ſuum.

Poſtmodum petatur, & obtineatur ab eodem Iudice decerni, & concedi monitorium, ſeu præceptum contra teſtes quorum nomina, & cognomina deſcribantur in actis notarij,quod ſub pœnis arbitrio Iudicis deſignandis debeant,& quilibet ipſorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiuſmodi cauſa præſtitiſſe & ſucceſſiue ſe examini ſubieciſſe, quod exequatur per nuncium contra teſtes inducendos.& examinandos.

Et deinde citetur pars aduerſa, ſeu eius procurator, ad dicendum contra articulos facto datos videndumque illos ad probandum admitti,& committi notario cauſæ receptionem iuramentorum eorundem teſtium pro certis die, & hora per D. Iudicem ſtatutis, & poſtquam commiſſum fuerit videndum illos iurare in eorum,vel notarij domibus,& vbi reperti fuerint per totam illam, & alios decem ſequentes dies, & dandum interrogatoria ſi quæ dare intendat per totam illam, & ſequentem

Digitized by Google

diem, alias mandari examinari ſine eis, & intimetur eiſdem qualiter nomina, & cognomina teſtium, ac materia ſuper quibus examinari debent ſunt in actis ſpecificata, & teſtes examinabuntur ſingulis diebus, & horis inſtan. N. principali ſiue eius procuratore.

Qua citatione, vt ſupra executa, & in actis relata, compareat procurator die, & hora ſtatutis, & præuia productione articulorum in contumaciam citatorum non comparentium petat, & obtineat decretum iuxta tenorem ſupradictæ citationis.

Et quo ad reliqua ſeruetur forma tradita in executione literarum remiſſorialium ſuperius ſcripta ſingula ſingulis congrue referendo, & debitæ adaptando.

NOVA

Digitized by Google

NOVA ADDITIO VINCENTII MONALDI AD FORMVLARIVM INSTRVMENTORVM SALVSTII TIBERII A CORNETO.

Sponſalia per verba de præſenti contracta abſque denunciationibus mediante procuratore.

Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus Dominus Don N. Dux N. procurator ſpecialiter conſtitutus ab Illuſtriſſimo Domino Don N. ad deſponſandum Illuſtriſſimam Dominam Donnam N. filiam fel. memor. N. prout de ſuæ procurationis mandato conſtat inſtructo celebrato, &c. exhibuit, & conſignauit Reueren. D. N. Sacrorum Canonum Doctori Archipresbytero Terræ N. literas Miſſiuas Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Cardinalis de Monte Epiſcopi Tuſculani ſub cuius Diocæſi directa eſt dicta Terra directa ipſi d. Archipresbytero. Quarum vigore datur facultas d. Archipresbytero, vt celebretur matrimonium Deo dante contrahendum inter dictos Illuſtriſſimum D. Don N. & Illuſtriſſimam Donnam N. priuatim in propria Cappella Domeſtica etiam non præcedentibus trinis denunciationibus fieri debitis iuxta tradita à Sacro Concilio Tridentino, & alias prout latius continetur in dictis literis, quas dictus D. Archipresbyter conſignauit vnà cum mandato procuræ prædicto mihi Vincentio Monaldo à Balneoregio notario publico retinentum hoc inſtrumento tenoris, &c. procuratorio nomine dicti Illuſtriſſimi D. Don N. & vigore dicti mandati procuræ, & attenta licentia, vt ſupra impertita à dicto Illuſtriſſimo D. Cardinale de Monte dicto D. Archipresbytero, inter Miſſarum ſolemnia ad interrogationem factam à dicto D. Archipresbytero dictis Illuſtriſſimis Don N. & N. An velint ſe in veros, & legitimos ſponſos, & coniuges accipere, & matrimonia inſimul contrahere, & conſumare, vtriuſque mutuo conſenſu habito per anuli prius à dicto D. Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ Illuſtriſſimæ D. N.

Digitized by Google

D. N. immiſſionem deſponſauit. & matrimonium inter eos ſolemniter indixit, & conſtituit. Quibus Illuſtriſſimo D. Don N. procuratori dicti Illuſtriſſimi D. N. & Illuſtriſſimæ Donnæ N. poſt aquæ benedictæ aſperſionem, vtriuſque ſponſi dexteram manu tenens, nominibus quibus ſupra reſpectiuè dixit. Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. Et ſicut hac Dei Commemorationis vniuerſalis Sanctorum fuit matrimonium huiuſmodi celebratum. Ita vniuerſis Sanctis placeat intercedere apud Diuinam Maieſtatē pro Illuſtriſſimorum DD coniugum fœlici, & proſpero ſtatu, Neſtorea ſuperuiuentia, & prolis auguſta propagatione. Super quibus, &c.

Tenor literarum dicti Illuſtriſſimi D. Cardinalis.

M R. mio Cariſſimo. Volendo il Sig. Duca di N. che il matrimonio de la Signora Donna N. ſua ſorella, co'l Sig. Don N. ſi facci priuatamente, Io vi dò facoltà in virtù de la preſente di celebrarlo con le debite ceremonie ne la Cappella domeſtica di S.E. ò in Camera priuata. Et in quanto à le denuntie, eſſendo coſa notoria, che trà queſti Signori non intrauiene impedimento alcuno, & ceſſando per conſequenza il fine per il quale ſono inſtituite, io le rimetto liberamente, acciò che ſenza tanti dilationi, ſi venghi quanto prima all'effettuatione di queſto negocio. Et il Signore vi proſperi. Di Roma, &c.

Alia ſponſalia per verba de præſenti.

R. D. N. Archidiaconus Cathedralis Eccleſiæ Balneoregienſis à quo, vt palam retulit, & fidem fecit, fuit in dicta Cathedrali Eccleſia tribus diebus continuis feſtiuis inter Miſſarum ſolemnia iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini publicatum Matrimonium Deo dante contrahendum inter D. N. & N. Ciues Balneoregienſes, & nullum fuiſſe impedimentum oppoſitum, quod impedire poſſit effectuationem dicti Matrimonij, habito ſermone, vt patrem decet ſpiritualem pro admonitione ipſorum ſuper importantia, & effectu Sacramenti Matrimonij, præuia interrogatione eis facta à dicto R.D. Archidiacono, an velint ſe in veros legitimos ſponſos, & coniuges accipere, & inſimul Matrimonium contrahere per verba de præſenti Vis Volo, vtriuſque conſenſu habito, ipſe D. N. per anuli prius à dicto D. Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ D. Lucretiæ commiſſionem ipſam deſponſauit, & propterea ipſe D. Archidiaconus Matrimonium inter eos ſolemniter indixit, & conſtituit. Quibus poſt aquæ benedicti aſperſionem, vtriuſque ſponſi dextera manu tenens dixit, Ego vos in Matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. Eiſque auctoritate qua fungitur benedictionem dedit, ſuper quibus, &c. Actua in dicta Eccleſia ſub cuius Parochia dicti ſponſi degunt præſentibus, &c.

Litera familiaritatis Cardinalis.

A Lphonſus N. Tituli Sancti Sixti Sanctę Romanæ Eccleſiæ Presbiter Cardinalis. Familiares noſtros ſe in officio gerentes, ſi contingat à nobis diſcedere, dignos eſſe cenſemus, vt non ſolum honore, verum etiam vtilitate, ſtudio, atque gratia proſequamur. Itaque D. N. Ciuis Balneoregienſis in Romana Curia cauſarum Patronus in Patriam, vel quo magis ei placuerit proficiſci velit, illum aliquo fauorabili beneficio decorari cupientes, Cum apud nos in Patroni, & negociorum geſtoris munere inſeruiuerit ſpatio plurium Annorum cumque bonum, fidum, beneuolum, atque præſtantem probauimus, atque probemus vitæ, ac morum honeſtate, alijſque laudabilibus probitatis, ac virtutum meritis inſpectis his noſtris literis apud quoſcumque prout poſſumus commendamus, & cum nullo crimine, & vitio ſit impeditus Volumus, vt muneribus, & priuilegijs noſtræ domus cum acceſſu, & regreſſu gaudeat, & potiatur veluti ac ſi in ea permaneret. Datum, &c.

Sententia abſolutoria ad fauorem Gubernatoris poſt ſindicatum.

I N Nomine Domini. Amen. Nos, &c. electi, & deputati in Concilio habito in hac noſtra Terra Aquipendij pro ſindicatu

catu D.N. gentis à Balneoregio I.V.D.qui Gubernatoris noſtræ patriæ munere functus eſt, viſa Inquiſitione generali contra dictum D. N. formata, Viſo banno ſuper ſuo ſindicatu publicato, Viſis pluribus proclamationibus per tres dies continuos factis, termino elapſo ad querelandum, & petendum in quo termino nemo comparuit ad querelandum,& petendum,& alijs videndis Chriſti nomine innocato pro tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes attenta auctoritate nobis conceſſa à ſtatutis,vt illius vigore,ac alijs omni meliori modo pronunciamus, ſententiamus, & declaramus dictum D. N. fore, & eſſe pœnitus abſoluendum, & liberandum prout abſoluimus, & liberamus,fideiuſſionemque de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo caſſamus, & pro caſſa haberi volumus, & mandamus; Declarantes ipſum optimè, ac laudabiliter eius officio functum eſſe, omnique honore, & laude dignum exiſtere, literaſque bonæ ſeruitutis in ampliori, ac meliori forma in eius fauorem ad perpetuam rei memoriam fieri, & expediri decernimus, & mandamus. Et ita dicimus, ſententiamus, declaramus, pronunciamus, & abſoluimus non ſolum præmiſſo, verum etiam omni alio meliori modo, &c.

Viſitatio liminum Apoſtolorum.

ILluſtriſſimus,& Reuerendiſſimus D.N. Patritius Bononienſis Epiſcopus Balneoregienſis, volens ex ſuo Paſtorali officio iuxta Sanctorum Patrum, & canonum inſtituta,ac diſpoſitionem Bullæ felicis recordationis Sixti Papæ Quinti ſuper modo viſitandi limina Sanctorum Petri, & Pauli Apoſtolorum aditæ iniuncta adimplere, ſponte,&c.dicta die de mane vna mecum notario publico,ac teſtibus infraſcriptis ſe contrahit ad Eccleſiam Baſilicæ Principis Apoſtolorum, illamque deuotè viſitauit, & præuio ſigno Sanctæ Crucis,& aquæ benedictæ aſperſione, in ſignum veræ viſitationis, genibus flexis primitus ante Cappellam Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & deinde ante Altare, vbi quieſcunt corpora Sanctorum Petri, & Pauli exiſtens in dicta Eccleſia orationes Deo fudit,ſuppliciterque orauit, dictumque Altare humiliter, ac deuotè oſculatus fuit,& manus adiutrices porrexit, aliaque in præmiſſis fieri ſolita, & requiſita iuxta Sanctorum Patrum, & Canonum inſtituta, & diſpoſitionem dictæ Bullæ peregit, quibus peractis dictus Reuerendiſſimus D. Epiſcopus ſtatim, & incontinenti, & recto tramite, & nulla mora interpoſita vna mecum notario, ac teſtibus infraſcriptis acceſſit ad Eccleſiam Sancti Pauli quam modo,& forma prædictis viſitauit ſuper quibus, &c. Actum in dictis Eccleſijs reſpectiuè præſentibus, &c.

Familiaritas Cardinalis.

N. S R. E. Diaconus Cardinalis Dilecto nobis in Chriſto D. N. à Balneoregio in Romana Curia cauſarum patrono. Dilecto nobis in Chriſto D. N. ſalutem in Domino ſempiternam. Vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus perſonam tuam familiari experientia, & fidedignorum teſtimonio mouemus inſignitam Nos inducunt, vt te ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequamur opportunis. Vt igitur beneuolentiam noſtram qua perſonam tuam proſequemur per operis effectum ſentias, & cognoſcas Te ex nunc in familiarem noſtrum, & Domeſticum commenſalem tenore præſentium gratioſè recipimus cæterorumque noſtrorum familiarium numero, & conſortio fauorabiliter aggregamus; volentes, vt deinceps quibuſcumque priuilegijs honoribus, & fauoribus, quibus cæteri noſtri familiares domeſtici,& continui commenſales vtuntur, potiuntur,& gaudent. Tu quoque vti potiri, & gaudere valeas, & ad nos in ſingulis tuis negotijs, in quibus ſenties fauorem noſtrum tibi pro futurum, cum confidentia recurſum habeas, nos enim ad tui honoris augumentum tamque commoditatem beneuolos reperies, atque gratioſos: Quocirca vniuerſis, & ſingulis locorum ordinarijs eorumque Vicarijs in Spiritualibus,& Temporalibus, Generalibus, & Gubernatoribus Locatenentibus, Auditoribus, Iudicibus, Poteſtatibus, cæteris Officialibus,& miniſtris Eccleſijs,& ſecularibus quacumque auctoritate, & dignitate fungentibus,& functuris Sedi Apoſtolicæ

licæ ſubiectis, & alios ad quos præſentes noſtræ peruenerint requirimus, & hortamur, & in Domino attente rogamus, quatenus te intuitu noſtro per eorum terras, & loca quæcumque, irè, & redirè morari pernoctare, ac reſidentiam facere, & arma quæcumq; exceptis prohibitis in Motu proprio fel. rec Pij Papæ Quinti cum duobus famulis diferre liberè, licitè, ac ſinè aliquo impedimento, moleſtia, vel perturbatione reali, vel perſonali permittant. Tibique de Saluo conductu, & itineris ſecuritate, ſi opus fuerit, prouideant. Quos Nobis in hoc morem gerere confidimus in ſimilibus, & maioribus operam noſtram propriam offerimus. In quorum, &c. Datum, &c.

Alia familiaritas.

Noi N. per la diuina miſericordia del Titulo di S. Nicola in Carcere Cardinale di Santa Romana Chieſa.

HAbbiamo conoſciuto ſempre tanta prontezza, e volontà della Perſona del Sig. N. da Oruieto verſo di noi, e le coſe di noſtro ſeruigio. Che volendogli moſtrare qual che ſegno di corriſpondente affettione, che li portiamo in virtù delle preſente connumeramo trà noſtri ſeruitori familiari detto Sig. N. e ſuoi figliuoli. Volendo che godino tutti quei priuilegij, eſſentioni, prorogatiue, e communità, che godono li Gentil'huomini commenſali, che attualmente aſſiſtono al noſtro proprio ſeruitio. E particolarmente, che detto Sig. N. e figliuoli con due ſeruitori per ciaſcuno poſſano portare l'iſteſſe armi per tutto lo Stato Eccleſiaſtico, che poſſano portare l'iſteſſi familiari. Concedendone à loro tale licenza in ogni modo à noi poſſibile, ſperando, che li Signori Officiali, e miniſtri di detto Stato per ciò non li moleſtaranno, di che li preghiamo con ogni affetto. In quorum, &c.

Locatio in emphytheuſim in perpetuam ad effectum fabricandi.

ADmodum Illuſtr. & Reurendiſſimus D. N. Vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Referendarius Vice, & Nom. Adm. Illuſtr. & Excell. D. N. filij bonæ memoriæ N. Roman. Ciuis eius Germani fratris pro quo de rato, & ratificari faciendo præſens Inſtrumentum intra menſem ab hodie proximum promiſit nobis Notarijs bene cognitus. Sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. coram nobis Magnifico Domino Coſtantino Bonellio Cameræ Apoſtolicæ, & Vincentio Monaldo Archiuij Romanæ Curiæ Reſpectiue Notarijs inſolidum rogatis locauit, ac titulo ſimplicis, & perfectæ locationis in emphiteuſim perpetuam dedit conceſſit, & tranſtulit Adm. Illuſtr. & Adm. Reuer. D. N. Nobili Ciui Florentino præſenti, & acceptanti pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ſitum cannarum trecentarum in circa poſitum in pertinentijs, & Vinea ipſius D. N. e conſpectu viæ, quæ tendit à dicta Vinea, ad plateam, & Eccleſiam Sanctæ Mariæ Maioris duodecim cannarum in facie dictæ Vineæ, etiam per filum alterius viæ tendentis à dominibus, & Viridario D. N. verſus Viam montis Magnanapolis, e retro intra eandem Vineam per vigintiquinque cannas, conſtituens in totum dictas cannas trecentum, confinantes in facie, mediante ſupradicta Via publica nuncupata del N. & ab alijs tribus lateribus cum eodem D. N. mediante ſupradicta ipſius Vineæ ad habendum, &c. transferens omnia iura, omneſque actiones, &c. ponens, &c. conſtituens, &c. & donec, &c. conſtituit, &c.

Hanc autem locationem, &c. dictus Reuerendiſſimus D. N. nomine quo ſupra fecit, &c. eidem D. N. præſenti, &c. pro annuo canone, & reſponſione perpetua ſcutorum quadragintaquinque ad rationem Iulij vnius cum dimidio pro qualiebt canna ſoluendum prout dictus D. N. ſoluere, ac realiter, & cum effectu exburſare promiſit eidem Domin. N. locari licet bſen. eodem Reuerendiſſimo D. N. vt ſupra præſenti, &c. quolibet Anno, & prima ſolutio fieri debeat. In Kalen. Menſis Nouembris proximè venturi præſentis Anni 1620. in tot iulijs, & teſtonibus argenteis libere, & ſine aliqua exceptione mora, vel retardatione alias, &c. & ſic ſemper quolibet Anno de ſemeſtre in ſemeſtre, & in principio cuiuslibet ſemeſtris continuare,

re, & cum alijs pactis, capitulis, promiſſionibus, & conuentionibus inter ipſas partes legitima ſtipulatione interueniente vallatis, & firmatis, videlicet.

In primis conuengono dette parti, che del ſuddetto ſito conceſſo in emphiteuſim come ſopra ſe ne debba far la pianta, à fin che ſi poſſi ſapere la quantità giuſta di detto ſito, & adeſſo li ſudetti Signori contrahenti di commun conſenſo deputano li Signori N. N. à far la detta pianta, quale adeſſo l'accettano, & approuano, e promettano hauer la rata parte, e ferma, quale ſi debba fare trà vn meſe proſſimo, & deinde ad beneplacitum, talmente che l'Inſtrumento non s'habbi per conditionato, ma reſti nel ſuo vigore, & ad inſtanza di ciaſcuna delle parti ſi poſſa far detta pianta, e detto Signor Emfiteota, promette pagare il canone di detto ſito, conforme alla detta pianta, e ragione di baiocchi quindici per ciaſcuna canna di detto ſito da pagarſi nelli termini eſpreſſi di ſopra, e che nondimeno finito il fabricare, ò circondare detto ſito di muri debba miſurarſi di nuouo, e ſecondo tal miſura pagarſi, ſenza però ritardarſi in tanto di canne per le dette trecento canne, ſino che la miſura chiariſca per l'appunto quanto ſia con effetto.

Che mancando detto Signor Emfiteota ſuoi heredi, e ſucceſſori di pagare il canone per tre Anni continoui, e nel caſo debb'alienare ſolamente il detto ſito conceſſo, come di ſotto ſi dirà, non oſſeruaſſe in tutto, ò in parte li patti eſpreſſi, & in qualſiuoglia modo contenuti nel preſente Inſtrumento all'hora, & in tutti, e ſingoli caſi ſudetti detto Signor Conduttore, ſuoi heredi, e ſucceſſori cadano, e s'intendano eſſer caduti delle ragioni che haueſſero acquiſtate ſenz'altra dichiaratione da farſi, talmente che il ſudetto ſito meglioramenti, & edificij s'intendano deuoluti al detto Signor N. locatore ſuoi heredi, e ſucceſſori, ſenza ſperanza di poterli mai in alcun tempo repetere, talmente che il dominio diretto inſieme con l'vtile, e l'vſofrutto aſſieme con la proprietà tanto d'eſſo ſito miglioramenti, & edifitij in eſſo in qualſiuogli modo fatti, ſia conſolidato, e ſia licito al detto Signor N. locatore ſuoi heredi, e ſucceſſori di propria autorità, e ſenza licenza, ò decreto di Giudice andarui entrarui, e pigliarne il poſſeſſo, e preſo ritenerlo ſenza vitio di ſpoglio, & attentati, e che vi prendeſſe lite ſenza ſeruar ordine di ragione, hauendone ſolamente fatta vna ſemplice citatione etiam domi dimiſſa copia, à pagar detto canone ſenza ſeruar ordine giudiciario.

Item, che ad effetto di ſuccedere in detti beni emfiteotici, e miglioramenti da farſi in eſſi, ſe veniſſe il caſo, che ſuccedeſſero luochi Pij, Monaſterij, e ſimili, detti luochi pij deuino pagare il ſolito laudemio, & ogni quindici anni rinouarlo, altrimenti detto proprietario, e ſuoi, &c. poſſano di propria autorità pigliarne il poſſeſſo, & inueſtirne chi più gli piace, à commodo però di detti luochi pij, quanto all'vtil dominio.

Ma in euento, che l'emfiteota commetta delitto, per il quale veniſſe il caſo delle confiſcationi de Beni, non poſſa in alcun modo ſuccedere il Fiſco, anzi per vn meſe innanzi, che l'emfiteota commetteſſe detto delitto, ipſo facto s'intenda, e ſia deuoluto ad eſſo proprietario ad effetto poi di rendergli à figliuoli, ò altri heredi, che gli ſuccedeſſero ab inteſtato, ò al medeſimo emfiteota in caſo, che foſſe gratiato dal Prencipe, & rihabilitato al poſſeſſo di detti beni.

Et in euento, che detto delinquente fuſſe aggratiato dal Prencipe ſe tali beni ſaranno in mano de' ſudetti più proſſimi ſiano obligati reſtituirli al detto delinquente aggratiato, come anche ſe foſſero in potere del locatore, quando non ci ſiano li ſudetti proſſimi ſia obligato reſtituirli à detto delinquente aggratiato, nel qual ritornino detti beni liberamente, come prima con pagare il medemo canone di prima, e con li medemi patti, capituli, e conuentioni contenute nel preſente Inſtrumento, e ciò poſſa fare l'emfiteota da per ſe, e ſenza tela Giudiciaria, ma di propria autorità,

Item, che detto emfiteota debba ſpendere effettualmente in termine di cinque Anni proſſimi mille ſcudi di moneta in detti beni in fabrica di caſa, e mancando di ſpendere il detto tempo li ſudetti ſcudi mille intieramente, come s'è detto, det-

Digitized by Google

ti beni s'intendano deuoluti al detto Sign. Proprietario, e l'Emfiteota, e ſuoi poſſano eſſer aſtretti, ò far detta ſpeſa ad ogni richieſta di detto Signor Proprietario.

Che ſe nel cauare, che ſi farà in detti beni per fabricare, ò per altro fine, ſi trouaſſero, ò argento, monetato, gioie, ò pietre pretioſe, deuano diuiderſi in tre parti equali, due delle quali deuano eſſere di detto Proprietario, e ſuoi; e l'altra terza di detto emfiteota, e ſuoi, &c. e trouandoſi altri metalli, Marmi, Statue, Colonne, e qualſiuoglia altra coſa ſiano d'eſſo emfiteota.

Item, prometteno, fatta che ſarà la pianta del ſudetto terreno, conſegnarla à noi Notarij ad effetto d'inſerirla nel preſente Inſtrumento, qual pianta ſi dourà fare à ſpeſe communi.

Item, che ſe nel fare detta pianta ſi trouaſſero detti beni d'eſſer di maggiore, ò minor quantità dell'Eſpreſſa nel preſente Inſtrumento, il canone ſudetto debba creſcere, ò diminuirſi reſpettiuamente à proportione ſecondo la ragione eſpreſſa di ſopra.

Item, che nè detto Signor N. nè ſuoi ſudetti poſſino per alcun tempo per atti trà viui, ò per titulo oneroſo, ò lucratiuo, nè anche per tempo breue, ò con patto di poter ritrahere, transferire in altri, nè in qualſiuogli modo alienare detti beni, e miglioramenti, ò parte d'eſſi etiam minima, pigliando il termine d'alienatione nella ſignification ſua larghiſſima, & in maniera, che comprenda tanto l'alienation volontaria, quanto la neceſſaria ſenza eſpreſſo conſenſo in ſcriptis di detto Signor Proprietario, e ſuoi, &c. qual conſenſo ancor che per altro di ragione doueſſe darlo eſſo, non ſiano obligati à darlo, nè meno poſſa eſſer ſupplito, ò dato in lor luogo da Giudice alcuno, ſe non concorreranno l'infraſcritte coſe.

Prima, che ſi paghi il laudemio nell'atto del conſenſo à ragione di ſcudi due per cento del valore delli beni, e miglioramenti da alienarſi.

Secondo, che quello, che acquiſterà dia copia ſemplice almeno à detto Sign Proprietario, e ſuoi, &c. l'Inſtrumento di detta tranſlatione, ò vero alienatione tra vn meſe dal dì d'eſſo Inſtrumento.

Tertio, che la tranſlatione, ò alienatione non alteri in alcun modo in pregiudicio di detto Signor Proprietario, ò ſuoi, &c. la natura patti, e capitoli della preſente conceſſione, ma che s'intenda fatta con eſſi detto verbo ad verbum, che nè detto emfiteota, nè ſuoi poſſino mai per alcun tempo forzare detto Signor Proprietario, e ſuoi affrancare detto canone, nè meno à vendergli il diretto dominio, nè à preferirgli nella vendita, ò alienatione di detto canone ancora per la Bolla ſuper Iure congrui, ò per altra diſpoſitione, che cantaſſe à lor fauore.

Che ſia tenuto l'emfiteota, ò ſuoi, &c. à far mettere à ſue ſpeſe in vna parte della facciata anteriore della fabrica da farſi in detti beni vna lapide de marmo con quell'Inſcrittione denotate, che detto ſito ſia ſotto la proprietà del ſudetto Proprietario diretto, e ſtabilita, che la detta facciata non eſſendo poſta la ſudetta lapide dell'Emfiteota, poſſa il Signor Proprietario in ſupplimento farcila mettere; & occorrendo, che detto Signor Emfiteota conduceſſe in detto ſito acqua, la quale in concederſeli dal Padrone non gli fuſſe prohibito il diſporne à fauor d'altri, in quel caſo ſeruito, che habbia à detto Signor Emfiteota, tanto nel ſudetto ſito, che piglia di preſente dal Signor N. quanto in qualſiuogli altro, che poteſſe pigliare per l'auenire ſia tenuto gratificarne detto Signor Locatore per gl'altrii ſuoi ſiti

Et promiſit dictus Reuerendiſſimus Dominus N. quo ſupra nomine, & cum eadem de rato promiſſione præſentem locationem, & conceſſionem in emphiteuſim ſibi facere licuiſſe, & licere, & eſſe, ac perpetuo fore bonam, &c. & in eam tamquam talem facere toties quoties, &c. conſentire omnes perſonas &c. in totum, aut pro parte ius, aut intereſſe aliquam abens, ſeu habere prætendens, ac toties quoties emphiteotam, & ſuos, &c. pœnitus eximere ab omni lite in dicto, & ſuper dicto ſito, aut aliqua illius parte tàm forſam motas, quàm in futurum mouendas ad omnem ſolam ſimplicem & extraiudicialem requiſitionem, aut interpellationem faciendam, & earte dictæ Emphiteotæ, ac eius heredem, &c. omnibus dicti D. Proprietarij ſumptibus,

Digitized by Google

bus,& expenſis alias in omnes, & ſingulos caſus; & euentus præmiſſis,vel alicui præmiſſorum contrarios,ſiue inualiditatis, vel reſciſſionis præſentis contractus, ex quouis capite de omni,& quacunque dicti ſitus, & terreni euictione generali, vniuerſali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe conſueta,& ad omnia damna,&c. teneri voluit ad fauorem dicti D. Conductoris præſentis,&c.

Quæ omnia, &c. de quibus, &c. quod, &c.Pro quibus.&c.

Teſtamentum.

APud Sãctiſſimum Dominum Noſtrum Pontificem Maximum pro Ciuitate Ferrariæ Orator mihi Notario notiſſimus, aſſerens dudum propoſuiſſe de bonis, & facultatibus ſuis diſponere, & conſiderans huiuſmodi aptatum propoſitum numquam maturius exequi poſſe, quàm dùm animus nulla corporis ægritudine perturbatus in viridi rationis, ac intellectus potentia libere patitur, ideò deliberauit dum ipſe ad præſens Dei beneficio bona corporis valetudine, ſolitaque mentis ſanitate perfruitur condere ſuum vltimum teſtamentum nuncupatiuum,quod de iure ciuili dicitur ſine ſcriptis, prout ex nunc condit, & ordinat modo, & forma ſequen. &c.

Primum igitur ſupplex orauit Diuinam Maieſtatem, vt quæcumque in hac vita peccauit, pro ſua infinita miſericordia ſibi ignoſcere,& animam cum primum ab hoc humano corpore fuerit ſoluta in celeſtem portum recipere dignetur, inuocando humiliter Beatam Virginem, ac omnes Sanctos, vt ad impetrandam huiuſmodi Diuinam Miſericordiam, & gratiam intercedant pro ſe, & ſuſcipiant patrocinium ſuum.

Cadauer ſuum,ſi in patria deceſſerit humari voluit in ſepultura paterna,ſin autem in maiori Eccleſia,in qua eſſe deſierit.

Et quia filios, nec conſanguineos habet, de quibus ſibi neceſſario ſit cogitandum in euentum, in quem ipſe D. Teſtator decedat abſque filijs legitimis, aut naturalibus, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expreſſe proteſtatus fuit, & proteſtatur in omnibus, & quibuſcumque bonis ſuis mobilibus, & ſtabilibus, ſeque mouentibus, iuriſque, & actionibus, ac debitorum nominibus, ac in vniuerſa hæreditate,& ſucceſſione ſua hæredem vniuerſalem inſtituit, eſſe voluit, & ore proprio nominauit N. qui teneatur ſaltem intra ſex menſes poſt obitum teſtatoris emere loca decem Montium non vacabilium Almæ Vrbis, ſub Nomine, & ad fauorem Primogeniti N. ac primogenituræ infraſcriptæ, & in emptione præſcripta erogare pecunias hæreditarias, quæ in promptu reperientur, aut vendere tot ex bonis ſuppellectilibus hæreditarijs, quot ſatis erunt pro emptione præfata.

Voluit inſuper, ac mandauit dictus Teſtator, vt hæres, & eius ſucceſſores infraſcripti teneant, ac debeant ex fructibus, redditibus, & prouentibus quibuſcumque dictæ hæreditatis intra quadraginta Annos proximos à die, qua dictus Teſtator diem clauſerit extremum emiſſe loca ducenta Montium non vacabilium Almæ Vrbis vltra dicta decem, vt ſupra emenda, itaut in totum ſint loca ducentum, & decem ſcilicet in fine cuiuslibet ex dictis quadraginta annis loca quinque ſub nomine, & fauore primogeniti ipſius Domini Hæredis, & primogenituræ infra facien. Quæ loca ducenta, & decem debeant ſubiacere fideicommiſſo, & primogenituræ infra facien.

Fructus autem redditus,& prouentus in dies decurrendi dictorum locorum Montium pro tempore emendorum,durante tempore dictorum quadraginta annorum, non poſſint percipi ab hærede,nec ab eius hæredibus, niſi ad effectum deponendi in Monte Pietatis Almæ Vrbis, ad effectum, & cum primum aderit tanta ſumma erogetur in emptionem vnius loci Montis, quod fieri, ac adimpleri debeat de omnibus fructibus prædictis,ac etiam de fructibus fructuum,durante dicto tempore quadraginta annorum, & hoc ad effectum, vt augeatur,& multiplicetur numerus dictorum locorum ducentorum, & decem, & conſtituatur certus annuus redditus pro, &c. hæredibus.& primogenituræ,vt infra facien. omnes autem, & ſingulæ emptiones,& acquiſitiones dictorum omnium, & ſingulorum montium fiant,ac fieri debeant ad fauorem D.Hæredis, & primogenituræ infraſcriptæ,quæ ſubiaceant, & ſint obno-

ria primogenituræ, & fideicommiſſo infraſcripto cui primogenituræ dicta omnia loca Montium ex nunc prout ex tunc, ac productum etiam, quando empta fuerint omnino applicauit cum onere fideicommiſſi, & ſubſtitutionibus infraſcriptis, & ideò in quibuſcumq; literis Patentibus deſuper expediendis debeant toties quoties emptiones fieri contigerit fieri expreſſa mentio de primogenitura, & fideicommiſſo, ac declarari quod emptiones fiunt de pecunij profectis ex introitibus hæreditarijs, ac de hoc teſtamento die, & anno quibus celebratum fuit, & de Notario, qui de illo fuit rogatus.

Finitis autem, & completis dictis annis quadraginta cum primum ſe obtulerit, & præbuerit occaſio emendi aliquod Caſtrum, aut Caſtra iuriſdictionalia debeant nedum dicta Loca ducentum, & decem, verum etiam alia quæcumque loca Montium ex fructibus illorum empta, & multiplicata vendi, & earum precium erogari in emptionem Caſtri, ſiue Caſtrorum præſcriptorum, & non in alium vſum, cum idoneis tamen cautionibus de euictione Caſtri, aut Caſtrorum emendorum, & alijs clauſulis, & cautelis deſuper neceſſarijs, & opportunis. Quæ emptio fieri debeat ad fauorem hæredis, ac primogenituræ infrafacien. & Caſtrum, & ſiue Caſtra emenda ſubiaceant, & ſubiacere, ac obnoxia eſſe debeant primogenituræ, ac fideicommiſſo, ac pactis pœnis declarationibus, ſubſtitutionibus, & alijs infraſcriptis, & ideò mandauit, vt in emptione fiat expreſſa mentio quam emptio ſit de pecunijs hereditarijs profectis ex precio locorum montium præfatorum, ac de hoc teſtamento die, & anno quibus fuit celebratum, ac de Notario, qui de eo fuit rogatus.

Quoniam verè eius firma voluntas, & intentio fuit, & eſt vt omnino fieri debeat, ac fiat emptio, & acquiſitio Caſtri, aut Caſtrorum prædictorum poſt lapſum dictorum annorum quadraginta ideò voluit, & interea, ac donec, & quouſque emptio, & acquiſitio facta realiter non fuerit prohibita ſit hæredi, ac ſucceſſoribus perceptio fructuum dictorum locorum Montium, ac ex nunc prout ex tunc, & econtra expreſſe omni meliori modo prohibuit, quos fructus interea, ac vſque ac factam emptionem præfatam, ac fructuum fructus erogare mandauit in emptionem aliorum locorum Montium in augumentum dictæ multiplicationis modo, & forma, ac prout de alijs ſupradictis ſtatutum fuit in omnibus, & per omnia firma nihilominus lege, & ordinatione, vt ſupra facta circa emptionē Caſtri, & Caſtrorum præfatorum cui num quam derogatum eſſe voluit, & vult.

Ne autem executio ſuæ voluntatis artificioſe, aut negligenter differatur expreſſe ſtatuit, & mandauit, vt ſi hæredes, ſiue ſucceſſores defecerint, aut fuerint moroſi in emptionem Montium, ac illorum multiplicatione, & augumentatione, vt præfertur faciendo per quinquennium cōtinuum teneatur dictus N. & ſucceſſiuè hæredes eius, & ſucceſſores ſoluere N. & ſucceſſiuè eius heredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumq; ſcuta bis mille monetæ toties quoties per quinquennium præfatum fuerit contrauentum. Quæ pœna ſoluta, vel non, aut gratioſè remiſſa, teneantur nihilominus hæredes, & ſucceſſores ſui dicta Loca Montium emere, & multiplicationem præfatam omnino facere, quia ſic ſibi diſponere placuit, & placet, & quia etiam aliter non diſpoſuiſſet.

Et quia non noſtrum eſt prouidere ſiniſtros euentus, & caſus fortuitos, qui forſan euenire, & ſuccedere poſſint, quod Deus auertat, quorum cauſa non poſſet ita adimpleri dicti Teſtatoris voluntas. Ideò ſtatuit vt à ſolutione dictorum ſcutorum bis mille, & non poſsit dici hæredem, & ſucceſſores incidiſſe in commiſſum, imò mora purgari poſſit dicto quas in caſus impedimenti prouenientis expreſſe. Incendio bello publico præcipuè in ſtatu, ac dominio ferrariæ, & locis circumuicinis ſpatio milliarium triginta, aut innundatione, & qua reſultet ammiſſio fructuum vniuerſæ hæreditatis, aut qui non aſcendant ad præcium locorum quinque montium annuatim, vt ſupra emendorum ſpatio quadraginta annorum, qui ſi aſcendant, & ſatis ſint pro emptione locorum quinque Montium omnino emi debeant permiſſis alijs quibuſcunque non obſtantibus.

Et inſuper tractu temporis pariter euenire poſſet, vt ex diuerſis infortunijs præcipuè in ſtatu, ac dominio ferrarien. euenire ſolitis, aut poſſibulibus, vt fructus redditus,

Digitized by Google

ditus, ac prouentus hæreditatis prædictæ adeò diminuantur, vt non expediat emere Caſtrum, ac Caſtra iuriſdictionalia. In talem caſum tantummodo perfecta tamen multiplicatione præfata quam omnino fieri, & compleri ſtatuit, & mandauit ad effectum vt certus redditus hæredi, ac ſucceſſoribus in primogenitura omnino remanere debeat eos liberauit, ac liberatos eſſe voluit ab onere faciendi acquiſitionem, & emptionem præfatam, & voluit eis luere de fructibus locorum Montium præfatorum, ad eorum, & cuiuſque ipſorum libitum voluntatis diſponere remanentibus nihilominus ſemper in perpetuum, & in infuturum locis Montium pro dictis ſubiectis fideicommiſſo primogenituræ ſubſtitutioni, & deuolutioni prædilectioni, & cautelis infra ſpecificandis, & tàm in hoc, quàm in purgatione moræ in caſu non emptionis locorum Montium per quinquennium continuum, vt ſupra dictum eſt, ſtandum ſit arbitrio, & declarationi etiam facien. ab Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Legato, & Epiſcopo Ferrariæ pro tempore ſola facti veritate de bono, & æquo abſque Iudicis obſeruatione inſpecta.

Et proſpiciens vt experientia docet familias conſeruare in earum nobilitate, ac dignitate potiſſimum opibus, ac diuitijs, quæ ſi in plures partes diuidantur vtique decor, ac ſplendor familiarum declinare ſolent, & familiæ quantumcumque nobiles ad inopiam, ac ignobilitatem reducuntur merito cupiens bona. ac vniuerſam eius hæreditatem in vna tantum perſona conſeruari, ac deo dante ampliari, voluit ſtatuit, & inreuocabiliter mandauit, vt vniuerſa eius hæreditas, & bona cum locis Montium, vt ſupra emendis augendis, & multiplicandis, ſint, & ſpectent, ac ſpectare perpetuo debeanr ad dictum Dominum Hæredem, vt ſupra inſtitutum eius vita durante, & poſt ipſius D. N. mortem ſuccedat in hæreditate, & alijs prædictis bonis, & montium locis emendis, & multiplicandis ſupradicti D. N. filius primogenitus ſi ſupererit, ſin autem alius ex filijs natu maior dictus D. N. ſi extiterit alias eiuſdem primogeniti, aut alterius natu maioris filius, vel ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alijs deſcendentes vnus poſt alium de primogenito in primogenitum ſeruato gradu primogenituræ, & in perpetuum etiam vltra decimum, & vigeſimum gradum durante linea maſculina legitima, & naturali dicti D. N. vt qui primogenitus erit ſuccedat, & primogenitus intelligatur etiam, quod vnicus eſſet filius.

Quod primogenito, & eius linea maſculina, & deſcendentibus ab ea maſculis non extantibus habilibus ad ſuccedēdum, ac prolem procreandnm iuxta diſpoſitionem, & ordinationem dicti Teſtatoris, aut extantibus, & poſtea quandocumque deficientibus, & extinctis, ſiue extantibus, & eſſe religioſi, aut alias religionem profiterentur, tunc ſuccedat ſecundogenitus dicti D. N. aut eius filius, vel nepos, ſiue pronepos cum ſua primogenitura in perpetuum. & in infitum.

Et ſi non extaret ſecundogenitus, vel extaret, & poſtea quandocunque deficeret, & pariter eius linea legitima, & naturalis extingueretur, ſuccedat tertiogenitus, & eius deſcendentes maſculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, ſiue poſtea extinctis, ſuccedant alij, & linea dicti D. N. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine ſucceſſiuo vnus poſt alium in perpetuum, & in infinitum durante linea prædicta, & extantibus maſculis legitimis, & naturalibus conſtante verò legitimo matrimonio, & de proprio corpore, conceptis, & natis ex ſtirpe, & profapia maſculina, non autem poſtea legitimatis, aut legitimis factis Domini Teſtatoris vero linea finita, ac omnino extincta ſuccedat Illuſtr. D. N. filius D. N. germanus frater, ac illius deſcendentes maſculi, & linea maſculina primogenituræ locum habente gradatim, & ordine ſucceſſiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum, &c. circa deſcendentes D. N. diſpoſitum fuit.

Finita vero linea D N. hæreditas deuoluatur ad filios naturales, aut ſpurios nothos, & baſtardos maſculos quocumque genere naturalitatis, & illegitimi cohitus procreatos itaut nulla ſit differentia inter maſculos ſpurios, & cuiuſcumque generis baſtardorum, ſed omnes æqualiter admittantur ordine primogenituræ ſeruato cum alijs contentis in hoc Teſtamento.

Studeant ideò, & omnino curent naturalis,& alij ad dictam ſucceſſionem vocati legitimationem, & habilitationem ad ſucceſſionem in bonis emphiteoticis Eccleſiaſticis quatenus tali legitimationem, & habilitationem opus ſit, & non alias aliter, nec alio modo, quatenus verò ob huiuſmodi ſubſtitutionem baſtardorum, & aliorum, vt ſupra vocatorum teſtamentum, & alia ſupra, & infra diſpoſita integre executioni demandare non poſſint, aut non ſubſiſteret, & propterea bona Emphiteotica Eccleſiaſtica deuoluerentur talis baſtardorum,& illegitimorum ſubſtitutio locum non habeant, & pro infecta habeatur,& haberi debeat.

Ad probandam in quam filiationem ſola paternitatis reputatio, & appellatio ſufficiat, & ſaluis præmiſſis declarauit,ac voluit intelligi habiles ad ſuccedendum etiamſi poſt mortem parentum adita, vel non adita hæreditate etiam quibuſcumque ex quauis cauſa, & occaſione ius, aut intereſſe habentibus, vel habere prætendentibus minimè iudicialiter, vel extraiudicialiter requiſitis, & etiam ipſis ignorantibus, & inuitis, & contradicentibus, & etiam quod ſine cauſæ cognitione legitimati, aut diſpenſati forent. hortatur tamen dictus Teſtator ſic ſucceſſuros, vt aliquando legitimationem impetrare procurent, & quatenus opus ſit, realiter impetrent à quibuſuis ad id facultate habentibus, modo forma ordine prædilectione primogenitura, ac prohibitione, & alijs qualitatibus in omnibus, & per omnia prout ſupra, & infra dictum eſt ſemper ſaluis, & exceptis, & inter naturaliter natos, & procreatos præferantur, qui legitimi erunt per ſubſequens matrimonium quibus deficientibus, alij qui prius legitimati ſuccedant, deinde qui naturaliter tantum procreati ſint, & non legitimati in huiuſmodi primogenitura cum ſua legitima linea, & naturali maſculina ſimiliter de primogenito in primogenitum deſcendendo, repetitis modo ordinè prohibitione qualitatibus, & perdilectione, de quibus in præſenti teſtamento iura primogenituræ apparent.

Si verò plures erunt naturales ſic legitimati, attendatur primogenitus, & maior natu, & ſic deinde in infinitum ordine ſucceſſiuo prout de alijs dictum fuit.

Vtraque autem linea maſculina dictorum D. N. vt ſupra extincta ſuccedant filij maſculi legitimi, & naturalis ex filiabus fœminis dicti Domini N. iuxta ordinem, ſucceſſionem, & primogenituram, de qua ſupra ſit mentio, & primo ex primogenita fœmina primogenitus maſculus legitimus, & naturalis, & alias vt dicta primogenitura deſcendentium maſculorum, & dicto D. N. iuxta eorum primogenituram ordine tamen ſucceſſiuo, & ſic in infinitum maſculis exiſtentibus legitimis, & naturalibus ex dictis filiabus fœminis dicti D.N. linea directa.

Quibus deficientibus, aut non extantibus, ſuccedant filij maſculi legitimi,& naturales ex filiabus fœminis dicti D. N. iuxta ordinem ſucceſſionem, ac primogenituram, de qua ſupra dictum eſt deſcendentibus ex filiabus fœminis dicti D.N. in omnibus,ac per omnia.

Conditione in quolibet filio maſculo ex dictis filiabus orto adiecta vt quilibet ipſorum qui cum primum ad ſucceſſionem dictorum bonorum hæreditariorum iuxta huius Teſtamenti ordinem fuerit admiſſus, debent ſe in omnibus, & ſingulis actis tàm publicis, quàm priuatis cognominari facere de domo, & familia ipſius Domini Teſtatoris,& principaliter vti cognomine dicti Teſtatoris ſecundario vna cum proprio cognomine, & eiuſdem inſignia in totum ſuſcipere,quod ſi non fuerit ipſo iure, & ipſo facto cadat ab omni iure, & commodo huiuſmodi hæreditatis, & primogenituræ, quæ deuoluantur ad alium filium maſculum proximum ex deſcendentibus à filiabus fœminis Domini N. qui voluerit de familia ipſius Domini Teſtatoris in actis publicis, & priuatis, vt ſupra dictum eſt cognominari, & inſignia domus ipſius Domini Teſtatoris ſuſcipere illiſque vti vt ſupra dictum eſt.

Voluit inſuper, atque ſtatuit dictus Teſtator, quod in totum eſtincta linea maſculina, & fœmina etiam deſcenden. ab illegitimis, & alijs ſupra vocatis poſſit, & valeat vltimus ſuperſtes, quam maluerit de ciuitate ſibi adoptare, aut eligere in filium, qui adoptatus, ſiue electus ad poſſeſſionem bonorum prædictorum admitti poſ-

poſſit poſt mortem ſui vltimi authoris, & eiuſdem adoptati, & ſeu electi, & ab eo deſcendentes linea maſculina ſuccedat, modo, forma, ordine, prohibitione, & prædilectione, & primogenitura in omnibus, & per omnia, vt ſupra dictum eſt. Declarando poſt adoptionem, & ſeu electionem ab vltimo maſculo facien. adoptatus, ſiue electus in omnibus ſuis actibus tàm publicis, quàm priuatis, de modo, ac familia Domini Teſtatoris nominari debeat, vt de alijs ſupra dictum eſt, cuius adoptati filij legitimi, & naturales maſculi per rectam lineam maſculinam deſcendentes, & iuxta eorum primogenituram in omnibus, & per omnia ſuccedant, vt ſupra proinde, ac ſi verè de familia hæredis primo inſtituti, & ſeu ipſius Domini Teſtatoris eſſent, dummodo de illa ſe nominent, ac nominari velle declarent, quæ adoptio toties fieri poſſit, quoties caſus eueniet, quod vnus ſolus maſculus remaneat in domo, & familia præfati, & non alias aliter, nec alio modo.

Et inſuper ex iuſtiſſimis cauſis animum ipſius Domini Teſtatoris mouentibus voluit, & ſtatuit, vt omnibus, & quibuſcumque primogenitis ſucceſſuris in hæreditate ac primogenitura dicti Domini Teſtatoris liceat præmiſſis non obſtantibus ad omne eorum beneplacitum, & abſque cauſa expreſſione propria auctoritate de facto, & abſque alicuius Iudicis Curiæ, aut magiſtratus licentia, decreto, aut mandato, & abſque vitio ſpolij attentatorum, & alio defectu ordinem naturæ commutare, ac variare, & toties quoties in perpetuum, & in futurum, quem maluerint ex ſuis filijs maſculis legitimis, & naturalibus tàm per actum publicum, quàm priuatu ſuſcepturas, & etiam per literas miſſiuas in primogenitum, & pro primogenito, nominare, appellare, eligere, ac deputare, qui ſic nominatus, deputatus, & electus ſuccedere, ac ſucceſſiuè intelligatur, & ſuccedat in dicta hæreditate, & ſucceſſione, & bonis ſupranominatis, ac ſi primogenitus realiter, & cum effectu eſſet cum eiſdem modo, ordine, prohibitione, oneribus, qualitatibus, & primogenitura, ac pro dilectione de quibus ſupra, & in præſenti Teſtamento fit mentio.

Declarauit etiam ſe ſub filiorum, ac primogenitorum, ac deſcendentium nomine, & appellatione, tàm in conditione, quàm in diſpoſitione non intelligere de religioſis maſculis, aut fœminis, qui ſiue quæ religionem, aut Sacerdotium profeſſi fuerint, aut ſub profeſſione intra annum integrum, & continuum in ea Religione manſerint, nec comprehendere Eccleſiam, aut locum pium, ſed ſolum natos ex carnali, ac legitimo matrimonio, ac proprio corpore deſcendentium ab hærede, & primogenitis, & alias in omnibus, ac per omnia vt ſupra dictum eſt.

Quoniam verò hæreditates, & bona graue detrimentum patiuntur negligentia illorum, quibus eorum cura, & adminiſtratio committitur, vt partim nihil ab occupantibus defenderint, partim ipſi magna cum animæ pernicie prædiderint vltro, diſtraxerintque, aut adeo ſibi ſuiſque adiudicarint, quæ ſic neglecta in curia interiere nulla ſpe amplius in priſtinum ius ſuum vendicandi.

Ad prouidendum igitur, ne id accidat, ac bona conſeruentur, manuteneanturque ſtatuit expreſſe, vt illi ad quos temporis progreſſu dicta bona peruenerint teneantur; & debeant more boni, ac diligentis, & accurati patris familias, prout in dies cauſæ occaſiones, & neceſſitates ſe offerent, nedum manutenere, ſed reſtaurare, & pro viribus acta, ac reparata conſeruare, ſeque per publica documenta in actu adhibitionis hæreditatis id omnino facturos efficaciter obligare, quin imò compelli, & cogi poſſint à proximiori ad illa reparandi, ab omni ruuina, & ad faciendi omnia melioramenta in illis neceſſaria ad conſeruatum iuxtà temporum qualitatem conditum, ac exigentiam, vt integra illeſa, & ſine diminutione aliqua remaneant, & ſtent pleno iure in familia, & in primogenitura prædicta, & inſuper ne de bonorum dictæ hæreditatis identitate vllocunque tempore habitari contingat, ſtatuit, vt vniuerſæ hæreditatis bona ab eo tempore ſui obitus relicta, cenſus, iura, actiones redditus nomina debitorum fortunæ denique, ac alia quocumque nomine nuncupata, & alia ex augumento, & multiplicatione prædicta acquirenda, & interim loca montium, vt præ-

præfertur emenda receuſeantur, & ſingulo quatriennio, aut quinquennio perpetuis fortunis temporibus recognoſceantur omnibuſque diligentiſſime perquiſitis ſingula cum eorum finibus, denominationibus, pertinentijs, iuriſdictionibus, & adiacentijs, vſibus, egreſſibus, ingreſſibus, commoditatibus, & vſibus vniuerſis ad eorum ſingula de iure, aut de antiqua conſuetudine ſpectantibus, & pertinentibus in codicem, aut inuentarium referantur, idque intra ſex menſes ad minus à die ſui obitus hæres perficiat, & præſtat, cuius inuentarij exempla quatuor conficiantur, quæ vna cum hoc Teſtamento, cuius ſimiliter exemplaria quatuor in publicam, & authenticam formam aſſumptus hæres recipiet conſeruentur ad perpetuam rei memoriam. Vnum ſcilicet in Archiuio Communitatis Ferrariæ, aliud in Cataſto, ſeu inter ſcripturas grauiores Collegij Gieſuitarum, aliud in Cataſto Capituli Cathedralis Eccleſiæ Ferrarienſis, & aliud in Cataſto Fratrum Conuentus Sancti Franciſci, rogans curam habentes dictorum Cataſtorum, & ſcripturarum vt id exequi dignentur.

Dictum Dominum N. ac alios in dicta ſua hæreditate ſucceſſuros exiſtimare vult eos aliquando Deo rationem reddituros neglectæ liberorum curæ, & familiæ indulgenter nimis, & iniurioſè, ac diſſolutè habitæ, & propterea eos hortatur, vt liberos ſa prima ſtatim ætate Deum vereri condocefacere. Sancto illius metu teneros adhuc animos informent, atque imbuent adoleſcentes factos cum ipſa ætate religionem excolant, & Chriſtianæ pietatis præceptis inſtituant, paci concordieque ſtudeant, ac ſtatim orientibus diſſidijs imperio, & auctoritati occurrant, atque alia communis vſus officia, ac præcipuè viris nobilibus conuenientia eleganter obire curent, & ſi aliquem ex eis bellum accedere contingat non ita temerè id faciat, quin antè videat an iuſtum illud, iuſteque ſuſceptum ſit ſtudeatque iniuſtis rapinis manus abſtinere, vt miles non autem latro, aut craſſator dicendus videatur. Quoties in certamina deſcenſurus erit Deo ſe, vitamque ita tradat, ita deſtinet animo pro iuſtitia pugnare, vt ſi cadere in acie prælioque eum contigerit mortem, quamquam Dei noſtra occumbat, non quia in caſtris inter arma, pugnaſque & cædes verſetur propterea debita Chriſtiana pietatis officia intermittat, ac hæredi, & alijs in hæreditate, & augumento prædicto pro tempore ſucceſſuris expreſſe præcepit, & mandauit, vt à delictis, & criminibus quantum humana fragilitas patietur abſtineant, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, eiuſque Pontifici, & ſuis ſuperioribus, obſequium, ac debitam præſtent obedientiam. Quod ſi ſecus fuerint, & aliquis, aut aliqui ex eis, vel eorum filiorum, & deſcendentium præfatorum nunc, & pro tempore quandocumque, & quotieſcumque quocumque modo commiſſerint aliquid delictum etiam læſæ Maieſtatis Diuinæ, ſiue humanæ, quod abſit, aut exceſſum ex quo ſuis bonis priuandus eſſet, & priuaretur, voluit, mandauit, & declarauit, & ſtatuit, vt talis delinquens, & delinquentes toties quoties euenerit caſus, quod abſit tàm in vno, quàm in pluribus, & quibuſcumque in præſenti diſpoſitione vocatis, & comprehenſis, ac illius vigore in ſua hæreditate, & augumento ſucceſſuris acciderit, & euenerit etiam per octo dies ante cognitionem, aut contingentiam delictorum, & crimine huiuſmodi, & aliorum, quorum cauſa, & occaſione bona prædicta in totum, aut pro parte confiſcari, aut fiſco ſupplicari deberent; Ipſe delinquens, aut delinquentes eo ipſo intelligantur, & ſint priuati, & excluſi, prout ipſos ex nunc, prout ex tunc, & è contra tamquam indignos, & inhabiles hæreditate, & bonis ipſius D. Teſtatoris, eorumque fructibus priuat reijcit, & excludit, ita vt fiſcus etiam viuente delinquente nihil ex fructibus, aut commoditate vſus fructus conſequi poſſit, nec debeat. Imò ab inde impoſterum ſit factus locus ſucceſſori in proprietate, & in vſufructu pro alio immediatè ſequente primogenito, & deinde alijs Ordine præſcripto ad ſucceſſionem bonorum vocatis tamquam ſi mors naturalis ciuiliter mortui, vel priuati eueniſſet etiam abſque aliqua declaratione, & ſententia Iudicis proferenda.

Et ſi dicti Ciuiliter mortui, aut priuati ad ciuitatem, vel priſtinum ſtatum Summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrantur. Quia Dominus

minus Teſtator intendit adherere benignitati, & diſpoſitioni Principis, mandat, aut ſtatim eo ipſo, abſque alia ſententia, & declaratione Iudicis proferenda, & abſque Iudicis auctoritate, vel mandato toties quoties ſimiles caſus euenerint intelligantur pariter, & ſint reſtituti, ac reintegrati ad prædicta bona, & iura hæreditaria, & ampliata, & multiplicata, illiſque vti, & frui, & illorum poſſeſſionem, etiam propria auctoritate de facto, & abſque alicuius Iudicis, Curiæ ſiue Magiſtratus licentia decreto, aut mandato, & abſque vitio ſpolij attentatorum, & alio defectu capere apprehendere, & retinere valeant; ac ſi delicta commiſſa, & confiſcatio ſecuta non fuiſſet in omnibus, & per omnia poſſint, & valeant, exceptis tamen fructibus medio tempore præceptis, qui remaneant ſucceſſoribus, qui illos percepiſſent, & qui huius teſtamenti vigore ſucceſſiſſent, & illa medio tempore poſſediſſent.

Præterea vt huiuſmodi ſua diſpoſitione ſemper, & omni tempore integrum effectum ſortiatur; ac dicta bona cum toto illorum augumento in familia nobili Dominorum N. ac de primogenito in primogenitum, & in infinitum, vt ſupra ſeruentur, & quia ſic dicto Domino Teſtatori diſponere placuit, & placet expreſſe prohibuit dicto hæredi, & omnibus, & ſingulis eius in infuturum ſucceſſoribus in perpetuum, vt non poſſint, nec debeant nomine Trebellianicæ, aut Falcidiæ, ſiue aliquo titulo etiam dotis aſſignandæ, aut reddendæ, ac ſi aut alios ex captiuitate hoſtium, vel a carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, ſiue aeris alieni diſſoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & neceſſaria, ac viginti cauſa minimam partem bonorum hæreditariorum, & illorum augumentum diminuens, vel alinare alienationis vocabulo latiſſime ſumpto ſub pœna, vt quilibet etiam de omnium quorum intereſt conſenſu talia faciens, vel vt facere liceat gratiam Principis etiam motu proprio per ſe, aut per alios impetrans, aut impetrata, vel conceſſa vtens cadat ab omni ſucceſſione locum ſucceſſori relinquens, vltra quod alienatio, & obligatio irritæ ſint, & nullæ, ac nullius roboris efficaciæ, ſiue momẽti, & has diminutiones, & quoſcumque alienationes fieri omnino prohibuit, tàm de bonis hæreditarijs, quàm de augumento prædicto, quæ augumenta, vt dictum eſt ſint, & eſſe intelligantur iiſdem conditionibus lege primogenituræ, & alijs prædictis hæreditati incorporea alligata, & annexa.

Bueniente autem caſu neceſſariæ, ſiue vtilis alienationis bonorum hæreditariorum, ſiue aliorum ex augumento prædicto acquirendorum, aut montium locorum alienationem, vtiliter tamen fieri permiſit precium autem exinde redigendum erogari ſtatuit in emptionem aliorum bonorum ſtabilium æque, aut magis vtilium, & in hoc ſtandum ſit declarationi Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Legati, & Epiſcopi pro tempore Ferrarien. & in hoc eorum conſcientiam onerauit cum cautione de euictione fideiuſſorum fide, & facultate idoneorum, & vltra cautiones de euictione debeant etiam remanere obligati etiam in ſpecie itaut ſpecialitas generalitati minime deroget, & etiam cum clauſula, & effectu conſtituti perpetuo duraturi, & numquam praſcribendi ipſamet bona alienanda, cum regreſſu ad eadem bona in euentum cuiuſcumque euictionis, quæ in totum, aut pro parte iuſte, aut iniuſte ſequeretur ſuper bonis emendis ex precio bonorum vendendorum. Bona autem præfata, in quibus precium prædictum fuerit erogatum eidem fideicommiſſo, ac primogenituræ, ac eiſdem oneribus pœnitus, & omnino in perpetuum ſubiecta ſint, & in quocumque inueſtimento præcij bonorum in caſus prædictos alienandorum, debeat toties quoties id euenerit fieri emptio pro hærede, & ad fauorem hæredis, & primogenituræ prædictæ, & quod præcium prouenit ex bonis alienatis, & fideicommiſſo prædicto ſubiectis, ac de hoc Teſtamento die, & anno, quibus fuit celebratum, ac de notario qui fuit de eo rogatus.

Mandauit omnino executioni demandari debere quicquid ordinatum apparebit ab ipſo Domino Teſtatore in folio, aut folijs ſua manu ſubſcriben. ac ſi diſpoſitio continenda in dicto folio eſſet inſerta in hoc Teſtamento.

Ordinauit, vt infra hebdomadã poſt eius obitum celebrari debeãt miſſæ cẽtum pro ſalute animæ ſuæ in altaribus priuilegiatis.

Voluit

Digitized by Google

Voluit annis ſingulis ſpatio quatuor annorum incipiendorum à die obitus D. Teſtatoris dotari vnam puellam de ſua Patria N. eligenda ab hærede, & earum ſingulis pro dote ſolui libras centum monetæ illarum partium.

Huius autem ſui teſtamenti, ſeu vltimæ voluntatis facitorem, ac defenſorem conſtituit, & fecit Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum Dominum N. rogans S. D. I. vt pro ipſius D. Teſtatoris S. Illuſtriſſima D. Obſeruantia hoc vltimum Officium ſibi præſtare ne grauetur, ac hæredi, & ſucceſſoribus ſuis conſilio, & fauore adiuuet, ac vt qua benignitate, ac fauore S.D. Illuſtriſſima erga D. Teſtatorem viuentem omnibus in rebus, ac rationibus ſuis vſa eſt eandem mortuo exibere, atque vt huius ſui teſtamenti impedimenta quęcumque tollantur, gratioſe prouidere dignetur.

Atque hoc dixit eſſem ſuum vltimum Teſtamentum nuncupatiuum, & ſine ſcriptis quod ſi tamquam teſtamentum non ſubſiſtat iure codicillorum donationis cauſa mortis, ac in vim cuiuſcumq; alterius voluntatis, & diſpoſitionis valere, ac alijs omni alio meliori modo valere voluit, & vult atque omnibus alijs hucuſque ab ipſo conditis, & factis, quas irritas fecit præualere decreuit, atque ſtatuit ad laudem Omnipotentis Dei eiuſque Glorioſiſſime Genitricis ſemper Virginis.

Super quibus, &c.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Regeſtum:

✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee.

a b c d.

Omnes ſunt quaterniones, præter ✠, c, qui ſunt duerniones, & E e, d, quæ ſunt ternio.



R O M AE,

Ex Typographia Gulielmi Facciotti. M D C X X I.

Cum Priuilegio, & Superiorum Permiſſu.

Ego Simon de Comitibus emi hunc librum Romae
in Platea Agonae et pro illius pretio solui b. 80 m.
sub die 5 Januarij 1659

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google